ಣಃ-ಮರುತ್-ತ್-ಕುಬೇರಃ-ಈಶಃ -ಪು-೮-(ಕ್ರಮಾತ್) ಕ್ರಮವಾಗಿ(ಪೂರ್ವಾದೀನಾಂ ದಿಶಾಂಪತಯಃ)ವಿದಿಕ್ಕುಗಳೊಡಗೂಡಿದ ಮೂಡಲುಮುಂತಾದ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗಧಿಪತಿಗಳು-ಅಂದರೆ-ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರು॥

ಐರಾವತಃ-ಪುಂಡರೀಕಃ-ವಾಮನಃ- ಕುಮುದಃ-ಅಂಜನಃ-ಪುಷ್ಪದಂತಃ-ಸಾರ್ವಭೌಮಃ-ಸುಪ್ರತೀಕಃ-ಪು-೮(ದಿಗ್ಗಜಾಃ) ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜಗಳ ಹೆಸರುಗಳು॥

ಅಭ್ರಮುಃ-ಕಪಿಲಾ-ಪಿಂಗಳಾ - ಅನುಪಮಾ-ತಾಮ್ರಪ... ...ಶಾ-ತಾಮ್ರಕರ್ಣೀ-ಶುಭ್ರದತೀ- ಅಂಗನಾ-ಅಂಜನಾವತೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)೮-ಕ್ರಮಾತ್ - ಕ್ರಮದಿಂದ-ಕರಿಣ್ಯಃ-ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜಗಳ ಭಾರ್ಯೆಯರಹೆಸರುಗಳು

ಅಪದಿಶಂ-ನ-ಅವ್ಯಯವು-ವಿದಿಕ್-(ಸ್ತ್ರೀ) - ಎರಡು ದಿಶೋರ್ಮಧ್ಯೆ-ಎರಡುದಿಕ್ಕುಗಳನಡುವೆಯಿರುವಮೂಲೆಗಳಹೆಸರುಗಳು॥ಅಭ್ಯಂತರಂ-ಅಂತರಾಳಂ-ನ-೨-ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಹೆಸರುಗಳು॥ಚಕ್ರವಾಳಂ-ಮಂಡಲಂ-ನ-೨-ಮಂಡಲಾಕಾರದಿಂದುಂಡಾಗಿರುವವಸ್ತುವಿನಹೆಸರುಗಳು॥

ಅಭ್ರಂ-ನ-ಮೇಘಃ-ವಾರಿವಾಹಃ- ಸ್ತನಯಿತ್ನುಃ-ಬಲಾಹಕಃ-ಧಾರಾಧರಃ-ಜಲಧರಃ-ತಟಿತ್ವಾನ್-ತ್ -ವಾರಿದಃ-ಅಂಬುಭೃತ್ -ಘನಃ-ಜೀಮೂತಃ-ಮುದಿರಃ-ಜಲಮುಕ್ -ಚ್ -ಧೂಮಯೋನಿಃ-ಪು-೧೫-ಮೇಘಗಳ ಹೆಸರುಗಳು॥

...ಠ ಮೈಲು ...ದಾಗನವು ...ಯ-ಸುಷಿಮಃ - ಶಾ-

ಕಾದಂಬಿನೀ-ಮೇಘಮಾಲೆ...ಶೀಕರಃ-ಶೀತಃ- ವಿಪ ಕ್ಷೆಯಹೆಸರುಗಳು॥...ವಸ್ತುವಿನಹೆಸರುಗಳು- ಇವು ಮೇಘದ ಹನಿಗಳು॥

ತಂ (ಮೇಘನಿರ್ಘೋಷೇ)ರ
ಸಿತಾದಿಚ । ಶಂಪಾ ಶತ
ಹ್ರದಾ ಹ್ರಾದಿನ್ಯೈ
ರಾವತ್ಯಃ ಕ್ಷಣ ಪ್ರಭಾ॥
೮೧॥ತಟಿತ್ಸೌದಾಮಿನೀವಿ
ದ್ಯುಚ್ಚಂಚಲಾಚಪಲಾಪಿಚ
ಸ್ಫೂರ್ಜಥುರ್ವಜ್ರ ನಿ
ರ್ಘೋಷೋಮೇಘಜ್ಯೋತಿ
ರಿರಮ್ಮದಃ॥೮೨॥

ಇಂದ್ರಾಯುಧಂ ಶ
ಕ್ರಧನುಸ್ತದೇವ ಋಜು
ರೋಹಿತಂ

ವೃಷ್ಟಿರ್ವರ್ಷಂ
(ತದ್ವಿಘಾತೇ) ವಗ್ರ
ಹಾವಗ್ರಹಾಸಮಾ)॥

ಧಾರಾಸಂಪಾತ ಆ
ಸಾರಃ ಶ್ಶೀಕರೋಂಬು ಕ
ಣಾ(ಸ್ಸ್ಮೃತಾಃ)। ವರ್ಷೋ
ಪಲಸ್ತು ಕರಕೋ(ಮೇಘಚ್ಛ
ನ್ನೇಹ್ನಿ)ದುರ್ದಿನಂ॥೮೪॥

[illegible]ಂತರ್ಧಾ ವ್ಯವಧಾ
[illegible])ರ್ಧಿರಪವಾ
[illegible]ನಾನತಿರೋ
[illegible]ನಾನಿ

ರ್ಜಿತಂ-ರಸಿತಂ-ನ-೩-ಮೇಘನಿರ್ಘೋಷಃ । ಮೇಘ
ಗಳಗರ್ಜನೆ ಅಂದರೆಗುಡುಗಿನಹೆಸರುಗಳು-ಆದಿಶಬ್ದ
ದಿಂದ-ಸ್ತನಿತಂ-ಧ್ವನಿತಂ-೨-ನ-ಗುಡುಗುಗಳು ॥ ಶಂ
ಪಾ-ಪಾ-ಸಂಪಾ-ಶತಹ್ರದಾ-ಹ್ರಾದಿನೀ- ಐರಾವ
ತೀ-ಕ್ಷಣಪ್ರಭಾ-ತಟಿತ್ -ಸೌದಾಮಿನೀ-ವಿದ್ಯುತ್ -ಚ
ಚಂಚಲಾ-ಚಪಲಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧೦ [illegible]ಂಚುಗಳಹೆಸರು
ಗಳು॥ಸ್ಫೂರ್ಜಥುಃ - ವಜ್ರನಿರ್ಘೋ[illegible]-ಪಾ- ವಜ್ರನಿ
ಷ್ಪೇಷಃ-ಪು-೨-ವಜ್ರಘಟ್ಟನದಿಂದ [illegible]ದಹೆಸರು-
ಅಂದರೆಸಿಡಿಲಧ್ವನಿ।ಮೇಘಜ್ಯೋತಿಃ [illegible]-ಇರಮ್ಮದಃ
ಪು-೨-ಮೇಘದೊಳಗಿರುವತೇ[illegible]ನ[illegible]ಸರುಗಳು॥
ಇಂದ್ರಾಯುಧಂ-ಶಕ್ರಧನು[illegible]- ಇಂದ್ರಧ
ನುಸ್ಸಿನಹೆಸರುಅಂದರೆ-ಸುರ[illegible]ಬಂಬ ಆಕಾಶಬಿ
ಲ್ಲು-ರೋಹಿತಂ-ನ-೧-ಋಜು-ನೆಟ್ಟಗಿರುವ-ತದೇವ-ಆ
ಬಿಲ್ಲಿನಹೆಸರು॥... ... ...
ಯಹೆಸರುಗಳುವೃಷ್ಟಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ವರ್ಷಂ-ನ-೨- ಮಳೆ
ವಗ್ರಹಃ-ಅವಗ್ರಹಃ - ಪು - ೨ - ತದ್ವಿಘಾತೆ ॥ಆವ
ರ್ಷದವಿಘ್ನದಲ್ಲಿ-ಅಂದರೆ-ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಹೆಸರು॥
ಧಾರಾಸಂಪಾತಃ-ಆಸಾರಃ-ಪು-೨- ಎಡೆಬಿಡ
ದೆಸುರಿಯುವಜಡಿಮಳೆಯಹೆಸರುಗಳು॥ ಶೀಕ[illegible]-ಅಂ
ಬುಕಣಾಃ-ಪು-೨-ತುಂತುರಿಗಳಹೆಸರುಗಳು-ವರ್ಷೋ
ಪಲಃ-ಪು-ಕರಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)- ಪಾ-ಕರಕಃ-ಪು-೨ಆನೆಗ
ಲ್ಲಿನಹೆಸರುಗಳು॥ದುರ್ದಿನಂ-ನ-೧-ಮೇಘಚ್ಛನ್ನೇ -
ಮೇಘದಿಂದಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ-ಅಹ್ನಿ-ದಿನದಲ್ಲಿ - ಅಂದರೆ-
ಮೋಡಮುಚ್ಚಿರುವದಿವಸದಹೆಸರು । ... ...
ಅಂತರ್ಧಾ-ವ್ಯವಧಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಅಂತರ್ಧಿಃ-ಪು-ಅ
ಪವಾರಣಂ-ಅಪಿಧಾನಂ-ತಿರೋಧಾನಂ-ಪಿಧಾನಂ-
ಛಾದನಂ-ನ-೮-ಹೊದಿಕೆ-ಅಥವಾಮುಚ್ಚುವಿಕೆ-ಮುಚ್ಚೆ
ಳದಹೆಸರುಗಳು॥ ... ...
ಹಿಮಾಂಶುಃ-ಚಂದ್ರಮಾಃ-ಸ-ಚಂದ್ರಃ-ಇಂದುಃ-
[illegible]ಮುದಬಾಂಧವಃ-ವಿಧುಃ-ಸುಧಾಂಶುಃ- ಶುಭ್ರಾಂ

బాంధవః । విధు స్సుధాంశు శ్శుభ్రాంశు రోషధీశో నిశాపతిః॥ అబ్జో జైవాతృకస్సోమో. గ్లౌమృగాంకః కలానిధిః । ద్విజరాజ శ్శశధరో నక్షత్రేశః క్షపాకరః॥౧౬॥

శుః- ఓషధీశః-నిశాపతిః-అబ్జః - జైవాతృకః-సోమః-గౌః-ఓ-మృగాంకః-కలానిధిః- ద్విజరాజః-శశధరః-నక్షత్రేశః-క్షపాకరః-పు-౨౦ చంద్రనహెసరుగళు॥ ... ...

కలాతు షోడశో భాగో బింబో(స్త్రీ) మండలం త్రిషు।

కలా-(స్త్రీ)-షోడశోభాగః - ఇదినారనే అంశఅందరె-చంద్రనల్లిహదినారు కళెగళు॥ బింబః-పు- మండలం త్రి-౨-చంద్రసూర్యమండలగళ హెసరుగళు॥ ... ...

భిత్తం శకల ఖండే (వాపుం స్య) ర్ధో ర్ధం(సమేంశకె)॥ చంద్రికా కౌముదీ జ్యోత్స్నా ప్రసాదస్తు ప్రసన్నతా । కళంకాంకౌ లాంఛనంచ చిహ్నంలక్ష్మచలక్షణం॥౧౮॥ సుషుమా(పరమాశోభా) శోభా కాంతి ర్ద్యుతి శ్ఛవిః॥అవశ్యాయస్తు నీహారస్తుషార స్తుహినం హిమం॥౧౦॥ప్రాలేయం మిహికా చాథ హిమానీ హిమసంహతిః)శీతం గుణేతద్వదర్థాః) సుషిమశ్శిశిరో జడః॥౧౧ తుషారశ్శీతల శ్శీతో హిమస్సప్తాన్యలింగ

భిత్తం-న-శకలం-ఖండం-పు-అర్ధః-౪-ముఱుకుచూరుగళహెసరుగళు-అర్ధం- సమేంశకె సమవాదభాగవన్ను హేళువాగ- అర్ధం ఎందు నపుంసకలింగవాగుత్తె - చంద్రికా- కౌముదీ-జ్యోత్స్నా-(స్త్రీ)-౩-బెళదింగళహెసరుగళు-కళంకః-అంకః-పు-లాంఛనం-చిహ్నం-లక్ష్మ-న లక్షణం-న-౬-గురుతినహెసరుగళు-సుషుమా-(స్త్రీ)-పరమా-అధికవాద-శోభా - కాంతియహెసరు అందరెచెలువు॥శోభా-కాంతిః-ద్యుతిః-ఛవిః-(స్త్రీ)-౪-కాంతియహెసరు- అవశ్యాయః-నీహారః-తుషారః-పు-తుహినం-హిమం- ప్రాలేయం-న-మిహికా-పొ-మహికా-(స్త్రీ)-౭-మంజిన హెసరుగళు-హిమానీ-(స్త్రీ)-౧- హిమసంహతిః-మంజుగుంపిన హెసరు అందరె -ఖుంకుమ మ్కెలు కండ-శీతం-౧-గుణే-గుణవాచకవాదాగనపుంసకలింగ - శైత్యగుణదహెసరు-సుషిమః - పొ-సుశిమః-శిశిరః-జడః-తుషారః-శీతళః-శీతః- హిమః-౭-శైత్యగుణవుళ్ళవస్తువినహెసరుగళు- ఇవు విశేష్యలింగగళు॥ ... ...

తాః॥

ధ్రువఔత్తానపాది (స్స్యా)దగస్త్యఃకుంభసంభవః॥౯౨॥ మైత్రావరుణిః(రస్యైవ) లోపాముద్రా(సధర్మిణీ) నక్షత్ర మృక్షం భంతారాతారకాప్యుడు (వాస్త్రియాం) ॥౯౩॥(దాక్షాయణ్యో) శ్వినీత్యాదితారాఅశ్వయుగశ్వినీ । రాధావిశాఖా పుష్యేతుసిధ్యతిష్యౌ(శ్రవిష్ఠయా॥౯౪ సమా)ధనిష్ఠా (స్యుః) ప్రోష్ఠపదా భాద్రపదాస్త్రియః) మృగశీర్షంమృగశిర(స్తస్మిన్నేవా) గ్రహాయణీ ॥ ఇల్వలా(స్తచ్ఛిరోదేశే తారకానివసంతియాః)

ధ్రువః- ఔత్తానపాదిః- పు - ౨ - ధ్రువనక్షత్రదహెసరుగళు॥అగస్త్యః-కుంభసంభవః మైత్రావరుణిః- పు- ౩- మిత్రావరుణపుత్రనాద- అగస్త్యమహర్షియహెసరుగళు ॥ లోపాముద్రా- స్త్రీ- ౧- అస్యైవ- ఈఅగస్త్యన- సధర్మిణీ- పత్నియహెసరు- ఏవకారదిం - ఆకెపతివ్రతెయెన్నువికె॥ నక్షత్రం - ఋక్షం - భం- న- తారా- స్త్రీ- తారకా- ఉడు-స్న- ౬నక్షత్రదహెసరుగళు-అశ్వినీత్యాదితారాః-అశ్వినీనక్షత్రముంతాద ఇప్పత్తేళునక్షత్రగళూ. దాక్షాయణ్యః- ఈ- స్త్రీ- బ- దాక్షాయణియరెన్నల్పడుత్తవె॥అశ్వయుక్-జ్- అశ్వినీ స్త్రీ- ౨ - అశ్వినీనక్షత్రదహెసరుగళు ॥ రాధా- విశాఖా - స్త్రీ- ౨- విశాఖానక్షత్రదహెసరుగళు॥ పుష్యం-న-సిధ్యః-తిష్యః - పు-౩- పుష్యమీనక్షత్రదహెసరు- శ్రవిష్ఠా - ధనిష్ఠా- స్త్రీ - ౨- ధనిష్ఠానక్షత్రదహెసరుగళు॥ ప్రోష్ఠపదా- స్త్రీ- ౧ - పూర్వాభాద్రదహెసరు- మృగశీర్షం- మృగశిరః-న- ఆగ్రహాయణీ- స్త్రీ- ౩- మృగశిరెయెంబనక్షత్రదహెసరు-ఇల్వలాః- ౧- తచ్ఛిరోదేశే - ఆమృగశీర్షనక్షత్రదతలెయమేలె- యాః- యావ - తారకాః- నక్షత్రగళు. నివసంతి- ఇవెయో - తాః - అంతానక్షత్రగళహెసరు- ... ...

బృహస్పతి స్సురాచార్యోగీష్పతిర్ధిషణో గురుః॥జీవఆంగిరసో వాచస్పతిశ్చిత్రశిఖండిజః

బృహస్పతిః- సురాచార్యః - గీష్పతిః - ధిషణః- గురుః- జీవః- ఆంగిరసః - వాచస్పతిః- చిత్రశిఖండిజః-పు-౯-బృహస్పతియహెసరుగళు॥

శుక్రోదైత్యగురుఃకా

శుక్రః- దైత్యగురుః- కావ్యః - ఉశనా-

మూ.	టీ.
వ్యఉశనాభార్గవఃక విః ॥ అంగారకః కుజో భౌమో లోహితాంగో మహీ సుతః । రౌహిణే యో బుధస్సౌమ్య (స్స మౌ సౌరి శనైశ్చరౌ ॥ ౯౮ ॥ తమస్తు రాహుస్స్వ ర్భాను స్సైంహికే యో విధుంతుదః ।	స్ ॥- భార్గవః- కవిః- పు- ౬- శుక్రనహెసరుగ ళు- అంగారకః - కుజః - భౌమః - లోహితాం గః- మహీసుతః- పు- ౫- అంగారకగ్రహననా మంగళు ॥ రౌహిణేయః- బుధః- సౌమ్యః- పు- ౩- బుధనహెసరుగళు- సౌరిః- శనైశ్చరః - పు- ౨- శనైశ్చరనహెసరుగళు- తమః- న-రాహుః- స్వర్భానుః- సైంహికేయః- విధుంతుదః-పు- ౫- రాహువినహెసరుగళు- ... ...
(సప్తర్షయో మరీ చ్యత్రి ముఖా) శ్చిత్రశి ఖండినః ॥౯౯॥	మరీచ్యత్రిముఖాః - మరీచి అత్రిమొదలా ద। సప్తర్షయః- - కశ్యపాదిసప్తర్షిగళు- చి త్రశిఖండినః- న్- పు- ౭ - చిత్రశిఖండిగళెన్న ల్పడువరు- ... ...
రాశీనాముదయో ల గ్నం (తేతుమేషవృషా దయః ।	లగ్నం- న- ౧- లగ్నవు- రాశీనాం- మేషా దిరాశిగళ- ఉదయః- ఉదిసువికె- తేతు- ఆ రాశిగళాదరె - మేషవృషాదయః - మేషవృ షభమొదలాదహన్నెరడు రాశిగళు - అందరె- ౨౭ నక్షత్రగళ ౧౦౮ పాదగళల్లి- ౯క్కె ౧ రా శిమేరిగె- అవుగళల్లి హగలు- ౬- రాత్రి - ౬- ఒందరకెళగొందు ఉదిసుత్తవె-ఆద్దరింద యా వకాలదల్లి యావ రాశి ఉదిసుత్తో - ఆగ అదు లగ్నవకుదు- ... ...
సూర సూర్యార్యమా దిత్య ద్వాదశాత్మ దివా కరాః ॥ భాస్కరాహ స్కర బ్రధ్న ప్రభాకర విభాకరాః । భాస్వద్వి వస్వ త్సప్తాశ్వ హరిద శ్వోష్ణరశ్మయః ॥౧౦౧ వికర్తనార్కమార్తం	సూరః ॥ పా ॥ శూరః- సూర్యః- అర్యమా- ణ్ ఆదిత్యః -ద్వాదశాత్మా-న్ - దివాకరః- భాస్క రః- అహస్కరః- బ్రధ్నః - ప్రభాకరః - విభా కరః- భాస్వాన్- త్ -వివస్వాన్ - త్ -సప్తా శ్వః- హరిదశ్వః - ఉష్ణరశ్మిః - వికర్తనః- అ ర్కః- మార్తాండః- మిహిరః- అరుణః- పూషా న్- ద్యుమణిః- తరణిః- మిత్రః - చిత్రభానుః- విరోచనః - విభావసుః- గ్రహపతిః- త్విషాం

ಡಮಿಹಿರಾರುಣಪೂಷ
ಣಃ । ದ್ಯುಮಣಿಸ್ತರಣಿರ್ಮಿ
ತ್ರಶ್ಚಿತ್ರಭಾನುರ್ವಿರೋ
ಚನಃ ॥ ೧೦೨॥ ವಿಭಾವಸು
ರ್ಗ್ರಹಪತಿಸ್ತ್ವಿಷಾಂಪತಿ
ರಹಃಪತಿಃ । ಭಾನುರ್ಹಂ
ಸಸ್ಸಹಸ್ರಾಂಶುಸ್ತಪನ
ಸ್ಸವಿತಾರವಿಃ॥೧೦೩॥

ಮಾಠರಃ ಪಿಂಗಳೋದಂ
ಡಶ್ಚಂಡಾಂಶೋಃ ಪಾರಿ
ಪಾರ್ಶ್ವಕಾಃ । ಸೂರ
ಸೂತೋಽರುಣೋಽನೂರುಃ
ಕಾಶ್ಯಪಿರ್ಗರುಡಾಗ್ರ
ಜಃ ॥ ೧೦೪॥ ಪರಿವೇಷಸ್ತು
ಪರಿಧಿರುಪಸೂರ್ಯಕ ಮಂ
ಡಲೇ । ಕಿರಣೋಽಸ್ರ ಮ
ಯೂಖಾಂಶುಗಭಸ್ತಿಘೃ
ಣಿಘೃಷ್ಟಯಃ॥೧೦೫॥ಭಾ
ನುಃಕರೋ ಮರೀಚಿಃಸ್ತ್ರೀ
ಪುಂಸಯೋರ್ದೀಧಿತಿಃ
ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ । ಸ್ಯುಃ ಪ್ರ
ಭಾರುಗ್ರುಚಿಸ್ತ್ವಿಡ್ಭಾಭಾ
ಶ್ಛವಿರ್ದ್ಯುತಿರ್ದೀಪ್ತಯಃ ॥
ರೋಚಿಶ್ಶೋಚಿರುಭೇಕ್ಲೀಬೇ
ಪ್ರಕಾಶೋದ್ಯೋತಆತಪಃ।
ಕೋಷ್ಣಂ ಕವೋಷ್ಣಂ
ಮಂದೋಷ್ಣಂ ಕದುಷ್ಣಂ
ತ್ರಿಷುತದ್ವತಿ ॥ ತಿಗ್ಮಂತೀ
ಕ್ಷ್ಣಂಖರಂತದ್ವನ್ಮೃಗತೃ
ಷ್ಣಾಮರೀಚಿಕಾ।

ಪತಿಃ - ಅಹರ್ಪತಿಃ- ಭಾನುಃ- ಹಂಸಃ-ಸಹಸ್ರಾಂಶುಃ- ತಪನಃ- ಸವಿತಾ- ಋ - ರವಿಃ - ಪು - ೩೭ಃ ಸೂರ್ಯನಹೆಸರುಗಳು- ... ... *

ಮತ್ತು- ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷೀ- ಜಗಚ್ಚಕ್ಷುಃ-ಅಂಶುಮಾಲೀ- ತ್ರಯೀತನುಃ- ಪ್ರದ್ಯೋತನಃ- ದಿನಮಣಿಃ- ಖದ್ಯೋತಃ - ಲೋಕಬಾಂಧವಃ-ಸುರೋತ್ತಮಃ-ಧಾಮನಿಧಿಃ - ಪದ್ಮಿನೀವಲ್ಲಭಃ - ಹರಿಃ - ೧೨ - ಸೂರ್ಯನಾಮಂಗಳು- ... ... *

ಮಾಠರಃ - ಪಿಂಗಳಃ - ದಂಡಃ।ಚಂಡಾಂಶೋಃ-ಸೂರ್ಯನ- ಪಾರಿಪಾರ್ಶ್ವಕಾಃ - ಪಾರ್ಶ್ವದೊಳಗಿರುವಅಂಗದೇವತೆಗಳಹೆಸರುಗಳು-ಸೂರಸೂತಃ-ಅರುಣಃಅನೂರುಃಕಾಶ್ಯಪಿಃ-ಗರುಡಾಗ್ರಜಃ-೫-ಸೂರ್ಯಸಾರಥಿಯಾದ ಅರುಣನಹೆಸರುಗಳು-ಪರಿವೇಷಃ-ಪು- ಪರಿವೇಶಃ - ಪರಿಧಿಃ- ಪು-೨ - ಸೂರ್ಯಪರಿವೇಷವೆಂಬಗಗನಗುಡಿಯಹೆಸರುಗಳು-ಉಪಸೂರ್ಯಕಂ ಮಂಡಲಂ-ನ-೨ -ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯನಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆಸೂರ್ಯಪ್ರತಿಬಿಂಬವು- ಪರಿವೇಷಶಬ್ದವು ಮೊದಲು-೪- ಶಬ್ದಗಳೂಪರಿವೇಷದಹೆಸರೆಂತಲೇಕೆಲವರನ್ನುವರು॥ ಕಿರಣಃ - ಉಸ್ರಃ- ಮಯೂಖಃ - ಅಂಶುಃ-ಗಭಸ್ತಿಃ - ಘೃಣಿಃ- ಘೃಷ್ಟಿಃ - ಭಾನುಃ - ಕರಃ-ಪು- ಮರೀಚಿಃ- ಪ್ಸ - ದೀಧಿತಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ- ೧೧-ಸೂರ್ಯಕಿರಣದಹೆಸರುಗಳು॥ ಪ್ರಭಾ- ರುಕ್- ಚ್- ರುಚಿಃ- ತ್ವಿಟ್- ಷ್- ಭಾ- ಭಾಃ- ಸ್ - ಛವಿಃ - ದ್ಯುತಿಃ- ದೀಪ್ತಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ- ರೋಚಿಃ - ಸ್ - ಶೋಚಿಃ-ಸ್- ನ- ೧೧- ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯಹೆಸರುಗಳು॥ ಪ್ರಕಾಶಃ- ದ್ಯೋತಃ- ಆತಪಃ- ಪು- ೩- ಬಿಸಿಲಿನಹೆಸರುಗಳು॥ ಕೋಷ್ಣಂ- ಕವೋಷ್ಣಂ-ಮಂದೋಷ್ಣಂ ಕದುಷ್ಣಂ- ನ- ೪-ಸ್ವಲ್ಪಬಿಸಿಯಹೆಸರುಗಳು॥ ತದ್ವತಿ- ಸ್ವಲ್ಪಬಿಸಿಯುಳ್ಳ ವಸ್ತುವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿಹೇಳುವಾಗ-ತ್ರಿಷು-ಮೂರುಲಿಂಗಂಗಳಲ್ಲಿಯೂವರ್ತಿಸುವವು * ಉದಾಹರಣ * ಕೋಷ್ಣಂಪಯಃ . ಕ

ಕವ್ರೋಷ್ಣಾಆಪಃ-ಕದುಷ್ಣೋಕಾನುಃ-ಈಮೇಲೆಕಿಳಿ
ಯತಕ್ಕದ್ದು ॥ತಿಗ್ಮಂ-ತೀಕ್ಷ್ಣಂ-ಖರಂ-ನ-೩-ಬಿಸಿ
ಯಹೆಸರುಗಳು-ತದ್ವತ್-ಕೋಷ್ಣಾದಿಶಬ್ದಗಳ ಹಾ
ಗೇ-ಈಮೂರುಶಬ್ದಗಳೂ ಬಿಸಿಯುಳ್ಳವಸ್ತುವನ್ನು
ಹೇಳುವಾಗತ್ರಿಲಿಂಗಗಳು*ಲು*ಖರಃ-ಕಿರಣಃ-ಮೃಗ
ತೃಷ್ಣಾ-ಮರೀಚಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಬಿಸಿಲುದೊರೆ
ಗಳಹೆಸರುಗಳು-ಬಿಸಿಲುಕುದರೆಯೆಂದು ಕೆಲವರುಬ
ಳಸುತ್ತಾರೆ-ಬಾಯರಿಕೆಯುಳ್ಳಮೃಗಗಳು-ಬಿಸಿಲಿ
ನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳನ್ನುನೋಡಿ ಅದರಹೊಳಪಿ
ನಿಂದಭ್ರಾಂತಿಪಟ್ಟುಜಲವೆಂದು ಬಯಸಿಓಡಿ ಹೋಗು
ತ್ತವೆ-ಅಂತಾಭ್ರಾಂತಿಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ ಅದಕಧಿಷ್ಠಾನ
ವಾದರವಿಕಿರಣದರುಹಿನಿಂಭ್ರೋಗಲುಳ್ಳ ಪ್ರಾತಿಕಾ
ಸಿಕಜಲದಹೆಸರುಗಳೆಂದುತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು- ... *

ಇತಿದಿಗ್ವರ್ಗಃ

ದಿಗ್ವರ್ಗಃ-ದಿಕ್ಕುಗಳೊಂದಿಗೆಸೇರಿದಪದಸಮೂ
ಹವು-ಇತಿ-ಈಮೇಲೆಮುಗಿದುದು-

ಕಾಲೋದಿಷ್ಟೋಪ್ಯನೆ
ಹಾಪಿಸಮಯೋ
ಪ್ಯಥಪಕ್ಷತಿಃ॥೧೦೮॥ಪ್ರ
ತಿಪದ್ವೇ ಇಮೇ (ಸ್ತ್ರೀ)ಕ್ಲೈ
ತದಾದ್ಯಾಸ್ತಿಥಯೋದ್ವ
ಯೋಃ।

ಕಾಲಃ-ದಿಷ್ಟಃ-ಅನೇಹಾಃ-ಸ್-ಸಮಯಃ-ಪು-
೪-ಸಾಧಾರಣವಾಗಿಕಾಲದಹೆಸರುಗಳು-

ಪಕ್ಷತಿಃ-ಪ್ರತಿಪತ್-ದ್-(ಸ್ತ್ರೀ-ಪಾಡ್ಯದಹೆಸರು
ಗಳು-ತಿಥಯಃ-ಪ್ಸ-ಇ-ಬ೧-ತದಾದ್ಯಾಃ॥ಆಪಾಡ್ಯ
ವೇಮುಂತಾದ೧೬ತಿಥಿಗಳಸಾಧಾರಣವಾದಹೆಸರು
ಗಳು-

ಘಸ್ರೋ ದಿನಾಹನೀ
ವಾತು ಕ್ಲೀಬೆ ದಿವಸವಾ
ಸರಾ॥೧೦೯॥

ಘಸ್ರಃ-ಪು-ದಿನಂ-ಅಹಃ-ಸ್-ನ-ದಿವಸಃ-ವಾಸ
ರಃ-ಪ್ನ-೫-ದಿವಸಗಳು ಅಂಥರೆಹಗಲಿನಹೆಸರುಗಳು
ಇವು-ಅಹೋರಾತ್ರಪರವ್ರಾಆಗುವವೆಂದುಕೆಲವರ
ನ್ನುತ್ತಾರೆ-

ಪ್ರತ್ಯೂಷೋಹರ್ಮುಖಂ
ಕಾಲ್ಯಮುಷಃ ಪ್ರತ್ಯುಷ
ಸೀಅಪಿ। ಪ್ರಭಾತಂಚ

ಪ್ರತ್ಯೂಷಃ-ಪು-ಅಹರ್ಮುಖಂ-ಕಾಲ್ಯಂ-
ಪ್ರಾತಾಂಕರದಲ್ಲಿಕಲ್ಯಂ-ಉಷಃ-ಸ್-ಪ್ರತ್ಯುಷಃ-ಸ್-
ಪ್ರಭಾತಂ-ನ-೬-ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಹೆಸರುಗಳು-ಅಂಪ
ರೆಬೆಳಿಗ್ಗೆ-

ದಿನಾಂತೇತುಸಾಯಂಸಂ
ಧ್ಯಾಶ್ಯೇ ಪ್ರ...

ದಿನಾಂತಃ-ಸಾಯಃ-ಪು-ಪಾ-ಸಾಯಂ-ಅ-೨
[illegible]

భాగంగళొళగెకడేభాగవెందరిళియ తక్కద్దు అందరె-౨౨(ఘళిగెమేలె-సంధ్యా-పిత్ర్యప్రసూః స్త్రీ-౨-సంధ్యాకాలదహెసరుగళుఅందరెసంజె

ప్రాహ్ణాపరాహ్ణమధ్యాహ్నా స్త్రిసంధ్య

త్రిసంధ్యం-న,౧-మూరుసంజె-ఇదు-ప్రాహ్ణాపరాహ్ణమధ్యాహ్నగళెంబ-ఱుగలిన-ఆద్యంత మధ్యకాలగళసమూహదహెసరు- అందరె-బెళిగ్గె-మధ్యాహ్న-సంజె-ఈమూరక్కూహెసరాగిరువదు. ... ...

మథశర్వరీ। నిశానిశీథినీ రాత్రి (స్త్రి యామా క్షణదాక్షపా॥విభావరీ తమస్విన్యౌరజనీ యామినీతమీ॥తమిస్రా) తామసీరాత్రి

శర్వరీ-నిశా-నిశీథినీ-రాత్రిః-త్రియామా-క్షణదా-క్షపా-విభావరీ-తమస్వినీ- రజనీ-యామినీ-తమీ-పా-తమా-(స్త్రీ - ౧౨రాత్రియహెసరుగళు॥ ... ...

తమిస్రా (స్త్రీ-౧ (తామసీరాత్రిః) గాఢాంధకారవాదరాత్రిహెసరు-అందరెకార్గత్తలెయుళ్ళద్దు॥ ... ...

జ్యోత్స్నీ ౩॥ చంద్రికయాన్వితా॥౧౧౩॥

జ్యోత్స్నీ ౩-(స్త్రీ-౧(చంద్రికయా) బెళదింగళొందిగె(అన్వితా)కూడిదరాత్రిహెసరు.

(ఆగామి వర్తమానాహర్యుక్తాయాం నిశి పక్షిణీ॥

పక్షిణీ-(స్త్రీ-౧- ఆగామివర్తమానాహర్యుక్తాయాం- బరువహగలినొందిగూ -ఈగిన హగలినొందిగూ కూడిద - నిశి-రాత్రియల్లివర్తిసువదు-అందరె-ఈగినహగలు - ఈదినరాత్రి-నాళెహగలుఅంతూ-౯౦ఘళిగెగళ౨హగలుగళమధ్యెఇరువరాత్రిగె-పక్షిణియెందు

గణరాత్రం నిశా బహ్వ్యఃప్రదోషొ రజనీముఖం

గణరాత్రం-న-౧బహ్వ్యః-నిశాః-అనేకరాత్రిగళిగెహెసరు... ... ...

ప్రదోషః-పు-రజనీముఖం-న - ౨ప్రదోషకాలదహెసరుగళు ... ...

అర్ధ రాత్రనిశీథౌ(ద్వౌ)

అర్ధ-రాత్రః-నిశీథః-పు-౨ అర్ధ-రాత్రదహెసరు-అందరె రాత్రియమధ్యభాగద సరిహొత్తు॥ ...

(ద్వౌ) యామప్రహరౌ(సమౌ)

యామః-ప్రహరః-పు-౨జావదహెసరుగళు-అందరె-అహొరాత్రదఎంఘళిగెగళనే ౪ాగవాదఽ॥ఘళిగెయుళ్ళఝామహొత్తు

(స)పర్వసంధిః ప్రతిపత్పంచదశ్యోర్యదంతరం।

పర్వసంధిః-పు-పా-పర్వ - న్-న-౨(ప్రతిపత్పంచదశ్యోః) పాడ్యమి హుణ్ణిమెగళిగూ - అమావాస్యెపాడ్యమిగళిగూ(యదంతరం) యావమమధ్యకాలవోఽదరహెసరు-అందరెజ్యోతిశ్శాస్త్రరీత్యాఅమావాస్యెకొనెయల్లి౨ఘళిగె పాడ్యదమొదలినల్లి౨-అంతూనాల్కుఘళిగె-హుణ్ణిమెకొనె౨-కృష్ణపాడ్యదఆదియల్లి౨ అంతూఽఘళిగె-ఇదేపర్వసంధి - ధర్మశాస్త్రరీత్యాఅమాపూర్ణిమాపర్వగళ పరమఘళిగెగళింతలూన్యూనాధికవాగిద్దపాడ్యద పరమఘటికెగళల్లి హోదష్టుహోదష్టుకొళగెకళెదుదష్టుపాడ్యదాదిఘళిగెగళేపర్వసంధి

పక్షాంతౌపంచదశ్యౌ

పక్షాంతౌ-పు- పంచదశ్యౌ-ఈ-(స్త్రీ-ద్వి-౨అమావాస్యెహుణ్ణిమెగళహెసరుగళు॥

(ద్వే పౌర్ణమాసీతు పూర్ణిమా(కలాహీనే సా)నుమతిః (పూర్ణే) (రాకా(నిశాకరే)

పౌర్ణమాసీ-పూర్ణిమా-(స్త్రీ-౨హుణ్ణిమెహెసరుగళు- నిశాకరే-చంద్రను - కళాహీనే-సతి-ఒందుకళెయుకడమెయాగుతిరువల్లి- సా-ఆహుణ్ణిమెఅనుమతిః-(స్త్రీ-౧-అనుమతియన్నల్పడువదు।అందరె- చంద్రోదయకాలక్కెచతుర్దశియాదరూ-పాడ్యవాగదూళిద్దు ఆచరిసల్పడువహుణ్ణిమెయే-అనుమతి-పూర్ణేసతిచంద్రను షోడశకలెగళింకూడిదవనాదల్లి-రాకా ౧(స్త్రీ- -ఈహుణ్ణిమెరాకెయన్నల్పడువదు॥

అమావాస్యాత్వమావస్యాదర్శస్సూర్యేందుసంగమః । సా దృష్టేందుస్సినీవాలీ సానష్టేందుకలా కుహూః ౧౧

అమావాస్యా-అమావస్యా-(స్త్రీ-దర్శః-సూర్యేందుసంగమః-పు-౪అమావాస్యెహెసరుగళు-సినీవాలీ-(స్త్రీ-౧-దృష్టేందుః॥ చంద్రకళెకాణిసిద-సా-అంతా అమావాస్యెయహెసరు

	సాయంకాలక్కె చతుర్దశియాగలీపాడ్య వాగలీయిరువఅమావాస్యెగె- సినీవాలియెం బహెసరు-(నష్టేందుకలా) కాణిసల్పడదేయిరు వచంద్రకలెయుళ్ళ-సా- అంతాఅమావాస్యెగె కుహూయెందుహెసరు-కుహూః-౧- లూ-స్త్రీ
ఉపరాగో గ్రహో	ఉపరాగః-గ్రహః-పు-౨- గ్రహణదహెసరుగళు గ్రహణవందరె-సూర్యచంద్రబింబగళల్లి- భూ మియనెరళాదరాహుకేతుగళెంబతమోమండ లదసంబంధదింకప్పుతోరువికె అథవాకపిలా దిబేరెబణ్ణతోరువికె
(రాహుగ్రస్తేన్త్విందా	సోపప్లవః-ఉపరక్తః పు-౨-రాహుగ్రస్తే-
చపూష్ణిచ(సోపప్లవో	రాహువినిందగ్రసిసల్పట్ట- ఇందౌ - చంద్రన్ల్లి
పరక్తా(ద్వా)	యూపూష్ణిచ-సూర్యనల్లియూవర్తిసువదు
వగ్న్యుత్పాత ఉపాహి	అగ్న్యుత్పాతః-ఉపాహితః-పు-౨- ధూమ
తః॥౧౧౨॥	కేతువినహెసరుగళు॥
ఏకయోక్త్యా)పుష్పవం	పుష్పవంతౌ-త -వ-పుష్పదంతౌ-అ-ద్వి-పు-
తౌదివాకరనిశాకరౌ॥	౧ఏకయోక్త్యా- ఒందుమాతినింద- దివాకరని శాకరౌ-సూర్యచంద్రరహెసరు
అష్టాదశ నిమేషాస్తు	కాష్ఠా-స్త్రీ-౧-అష్టాదశనిమేషాః- హది
కాష్ఠా	నెంటుసారిరెప్పెయాడిసువష్టుహొత్తినహెసరు॥
(త్రింశత్తు తాః)కలా॥	కలా-స్త్రీ-౧-తాః-త్రింశత్ -అంథాకాష్ఠె గళుమూవత్తాగువష్టుహొత్తినహెసరు
తాస్తు(త్రింశ) క్షణ	క్షణః-పు-౧-తాః త్రింశత్ -అంథాకలెగళు మూవత్తాగువష్టుహొత్తినహెసరు
(స్తేతు) ముహూర్తో	ముహూర్తః-పు-౧ తే ద్వాదశ- అంథాక్ష
(ద్వాదశాస్త్రి)యాం	ణగళుహన్నెరడాగువష్టుహొత్తినహెసరు॥
తేతు(త్రింశ) దహోరా	అహోరాత్రః-పు-౧- తే-త్రింశత్ - అం థాముహూర్తగళుమూవత్తాగువష్టు హొత్తిన హెసరు॥
త్రః పక్ష(స్తే దశపంచచ॥	పక్షః-పు-౧-తే-అంథాఅహోరాత్రగళు-దశ
౧౧౯	పంచచ-హదినైదాగువష్టుకాలదహెసరు

ಪಕ್ಷೌ ಪೂರ್ವಾಪರೌ ಶುಕ್ಲಕೃಷ್ಣೌ

ಶುಕ್ಲಃ-ಪು-೧-ಕೃಷ್ಣಃ-ಪು-೧- ಪೂರ್ವಾಪರೌ-ಕ್ರಮದಿಂದ-ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಕ್ಕೂ-ಅಪರಪಕ್ಷಕ್ಕೂಹೆಸರುಗಳು

ಮಾಸಸ್ತು(ತಾವುಭೌ)

ಮಾಸಃ-ಪು-ತೌ-ಉಭೌ॥ ಆಶುಕ್ಲಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಗಳೆರಡೂಕೂಡಿದಒಂದುತಿಂಗಳಹೆಸರು

(ದ್ವೌದ್ವೌ ಮಾಘಾದಿ ಮಾಸೌಸ್ಯಾ) ದೃತುಃ

ಋತುಃ-ಪು-೧-ಮಾಘಾದಿ- ಮಾಘಮಾಸಮೊದಲುಗೊಂಡು- ದ್ವೌದ್ವೌಮಾಸೌಸ್ಯಾತ್ - ಎರಡೆರಡುತಿಂಗಳುಕೂಡಿದಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೆಸರು

(ಸ್ತೈ)ರಯನಂ (ತ್ರಿಭಿಃ)॥

ಅಯನಂ-ನ-೧-ತ್ರೈಃ-ತ್ರಿಭಿಃ- ಅಂಥಾಋತುಗಳುಮೂರುಕೂಡಿದಕಾಲಕ್ಕೆಹೆಸರು

(ಅಯನೇದ್ವೇ) ಗತಿರುದಗ್ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಕಸ್ಯವತ್ಸರಃ

ವತ್ಸರಃ-ಪು-೧-ಅರ್ಕಸ್ಯ-ಸೂರ್ಯನ- ಉದಗ್ಗತಿಃ-ಉತ್ತರಾಯಣ-ದಕ್ಷಿಣಾಗತಿಃ-ದಕ್ಷಿಣಾಯನವೆಂಬದ್ವೇಅಯನೇ-ಯೆರಡುಅಯನಗಳೂಕೂಡಿದಕಾಲಕ್ಕೆಹೆಸರು- ಅಂದರೆ - ಸೂರ್ಯನು೬ ತಿಂಗಳುಬಡಗಲಿಗೂ೬ತಿಂಗಳುತೆಂಕಲಿಗೂ ಅಯನಿಸುವನಾಗಿಯಾ೧೨ತಿಂಗಳಿಗೊಂದುವರುಷವಾಗುವದು

(ಸಮರಾತ್ರಿಂದಿವೇ ಕಾಲೇ)ವಿಷುವ ದ್ವಿಷುವಂ ಚತತ್ ॥೧೨೧

ವಿಷುವತ್ -ವಿಷುವಂ-ನ-೨- ಸಮರಾತ್ರಿಂದಿವೇ-ಸಮವಾದರಾತ್ರಿಹಗಲುಗಳುಳ್ಳ-ಕಾಲೇ-ಸಮಯದಲ್ಲಿವರ್ತಿಸುವದು-ಅಂದರೆತುಲಾಮೇಷ ಸಂಕ್ರಮಣಗಳಕಾಲವೆನ್ನುವಿಕೆ

ಪುಷ್ಯಯುಕ್ತಾಪೌರ್ಣಮಾಸೀಪೌಷೀ

ಪೌಷೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಪುಷ್ಯಯುಕ್ತಾ॥ ಪುಷ್ಯನಕ್ಷತ್ರದೊಡಗೂಡಿದ - ಪೌರ್ಣಮಾಸೀ- ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಹೆಸರು

(ಮಾಸೇತು ಯತ್ರ ಸಾ ನಾಮ್ನಾಸ) ಪೌಷೋ ಮಾಘಾದ್ಯಾಶ್ಚೈತ್ರವಮೆಕಾದಶಾಪರೇ॥

ಪೌಷಃ-ಪು-೧-ಯತ್ರಮಾಸೇ- ಯಾವತಿಂಗಳಲ್ಲಿಸಾ-ಆಹುಣ್ಣಿಮೆಬರುವದೋ-ಸಃ-ಆತಿಂಗಳು - ನಾಮ್ನಾ-ಹೆಸರಿಂದ-ಪೌಷಃ-ಪುಷ್ಯಮಾಸವೆನ್ನಲ್ಪಡುವದು।ಅಪರೇಮಾಘಾದ್ಯಾಏಕಾದಶ-ಮಿಕ್ಕಂಥಾಮಾಘಮಾಸಮೊದಲಾದ೧೧ತಿಂಗಳುನ್ನೂ-ಏವಂ-ಈರೀತಿಯೇತಿಳಿಯತಕ್ಕವುಗಳು ॥ಉ॥ ಮಘೆಕೂಡಿದಹುಣ್ಣಿಮೆಯುಳ್ಳದ್ದೇಮಾಘಮಾಸ

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷೇ ಸಹಾ

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಃ-ಸಹಾಃ-ಸ್ - ಮಾರ್ಗಃ- ಆ

ಮಾರ್ಗ ಆಗ್ರಹಾಯಣಿಕ(ಶ್ಚಸಃ)	ಗ್ರಹಾಯಣಿಕಃ-ಪು-೪- ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಮಾಸದ ಹೆಸರುಗಳು
ಪೌಷೇ ತೈಷ ಸಹಸ್ಯಾ (ದ್ವೌ)	ಪೌಷಃ-ತೈಷಃ-ಸಹಸ್ಯಃ-ಪು-೩- ಪುಷ್ಯಮಾಸದ ಹೆಸರುಗಳು
ತಪಾ ಮಾಘೇ	ತಪಾಃ-ಸ-ಮಾಘಃ-ಪು-೨-ಮಾಘಮಾಸದ ಹೆಸರುಗಳು
ಥ ಫಾಲ್ಗುನೇ॥೧೨೩॥(ಸ್ಯಾ ತ್ತಪಸ್ಯಃ ಫಾಲ್ಗುನಿಕ)	ಫಾಲ್ಗುನಃ-ತಪಸ್ಯಃ-ಫಾಲ್ಗುನಿಕಃ-ಪು-೩-ಫಾಲ್ಗುನಮಾಸದ ಹೆಸರುಗಳು
ಸ್ಯಾಚ್ಚೈತ್ರೇ ಚೈತ್ರಿಕೋ ಮಧುಃ	ಚೈತ್ರಃ-ಚೈತ್ರಿಕಃ-ಮಧುಃ-ಪು-೩-ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಹೆಸರುಗಳು
ವೈಶಾಖೇ ಮಾಧವೋ ರಾಧೋ	ವೈಶಾಖಃ-ಮಾಧವಃ-ರಾಧಃ-ಪು-೩- ವೈಶಾಖಮಾಸದ ಹೆಸರುಗಳು
ಜ್ಯೈಷ್ಠೇ ಶುಕ್ರ	ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ-ಶುಕ್ರಃ-ಪು-೨-ಜ್ಯೈಷ್ಠಮಾಸದ ಹೆಸರುಗಳು
ಶ್ಶುಚಿಸ್ತ್ವಯಂ ॥೧೨೪॥ ಆಷಾಢೇ-	ಶುಚಿಃ-ಅಷಾಢಃ॥ಪಾ॥ಆಶಾಢಃ-ಪು-೨-ಆಷಾಢಮಾಸದ ಹೆಸರುಗಳು
ಶ್ರಾವಣೇ(ತು ಸ್ಯಾ) ನ್ನಭಾಃ ಶ್ರಾವಣಿಕ(ಶ್ಚಸಃ)	ಶ್ರಾವಣಃ-ನಭಾಃ-ಸ-ಶ್ರಾವಣಿಕಃ-ಪು೩-ಶ್ರಾವಣಮಾಸದ ಹೆಸರುಗಳು
(ಸ್ಯು) ರ್ನಭಸ್ಯಃ ಪ್ರೌಷ್ಠಪದ ಭಾದ್ರ ಭಾದ್ರ ಪದಾಸ್ಸಮಾಃ॥	ನಭಸ್ಯಃ-ಪ್ರೌಷ್ಠಪದಃ-ಭಾದ್ರಃ-ಭಾದ್ರಪದಃ-ಪು-೪-ಭಾದ್ರಪದಮಾಸದ ಹೆಸರುಗಳು
(ಸ್ಯಾ)ದಾಶ್ವಿನ ಇಷೋ ಪ್ಯಾಶ್ವಯುಜೋಪಿ	ಆಶ್ವಿನಃ-ಇಷಃ-ಆಶ್ವಯುಜಃ-ಪು-೩- ಆಶ್ವಯುಜಮಾಸದ ಹೆಸರುಗಳು
(ಸ್ಯಾ)ತ್ತು ಕಾರ್ತಿಕೇ।ಬಾಹುಲೋ ಜೌರ್ಜ ಕಾರ್ತಿಕಿಕೋ	ಕಾರ್ತಿಕಃ-ಬಾಹುಲಃ-ಊರ್ಜಃ- ಕಾರ್ತಿಕಿಕಃ-ಪು-೪-ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಹೆಸರುಗಳು
ಹೇಮಂತ	ಹೇಮಂತಃ-ಪು-೧-ಹೇಮಂತಋತುವಿನ ಹೆಸರು
ಶ್ಶಿಶಿರೋ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ॥	ಶಿಶಿರಃ-ಪ್ನ-೧-ಶಿಶಿರಋತುವಿನ ಹೆಸರು
ವಸಂತೇ ಪುಷ್ಪ ಸಮಯ ಸ್ಸುರಭಿ	ವಸಂತಃ-ಪುಷ್ಪಸಮಯಃ-ಸುರಭಿಃ-ಪು-೩-ವಸಂತಋತುವಿನ ಹೆಸರುಗಳು-
ಗ್ರೀಷ್ಮ ಊಷ್ಮಕಃ॥ಸ	ಗ್ರೀಷ್ಮಃ-ಊಷ್ಮಕಃ ನಿದಾಘಃ- ಉಷ್ಣೋಪಗ

ದಾ ಘ ಉಷ್ಣೋಪಗಮ
ಉಷ್ಣ ಊಷ್ಮಾಗಮ ಸ್ತ
ಪಃ॥೧೭॥

ಮಃ-ಉಷ್ಣಃ-ಊಷ್ಮಾಗಮಃ-ತಪಃ-ಪು-೬-ಗ್ರೀಷ್ಮ ಋತುವಿನಹೆಸರುಗಳು

(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)ಪ್ರಾವೃಟ್
ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ಭೂಮ್ನಿ
(ವರ್ಷಾ)
(ಅಥ)ಶರತ್ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥
(ಷಡಮೀ) ಋತವಃಪುಂ
ಸಿಮಾರ್ಗಾದೀನಾಂಯು
ಗ್ಮೈಃಕ್ರಮಾತ್॥೧೮॥

ಪ್ರಾವೃಟ್-ಷ್-ಸ್ತ್ರೀ-ವರ್ಷಾಃ-ಆ-ನಿ-ಬ-ಸ್ತ್ರೀ ಎವರ್ಷಋತುವಿನಹೆಸರುಗಳು

ಶರತ್-ದ್॥ಪ॥ಶರದಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಶರದೃತುವಿನಹೆಸರು

ಅಮೀಷಡೃತವಃ-ಈಆರುಋತುಗಳು-ಮಾರ್ಗಾದೀನಾಂಯುಗ್ಮೈಃ-ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಮೊದಲಾದ ಉನ್ನೆರಡುತಿಂಗಳೊಳಗೆಯೆರಡೆರಡುಕೂಡಿದಜಂಟಿಗಳಿಂದ-ಕ್ರಮಾತ್-ಕ್ರಮದಿಂದಾಗುತ್ತವೆ-(ಪುಂಸಿ)ಋತುಶಬ್ದವುಪುಲ್ಲಿಂಗದಲ್ಲಿವರ್ತಿಸುವದು

ಸಂವತ್ಸರೋ ವತ್ಸರೋ
ಬ್ದೋಹಾಯನೋಸ್ತ್ರೀಶ
ರತ್ಸಮಾಃ।
ಮಾಸೇನಸ್ಯಾ ದಹೋರಾ
ತ್ರಃ ಪೈತ್ರೋ ವರ್ಷೇಣ
ದೈವತಃ॥೧೯॥ ದೈವೇ
ಯುಗ ಸಹಸ್ರೇದ್ವೇ ಬ್ರಾ
ಹ್ಮಃ ಕಲ್ಪೌ ತು (ತೌನೃ
ಣಾಂ)

ಸಂವತ್ಸರಃ-ವತ್ಸರಃ-ಅಬ್ದಃ-ಪು-ಹಾಯನಃ-ಪ್ನ-ಶರತ್-ದ್-ಸಮಾಃ-ಆ-ಬ॥ಪ॥ಸಮಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೬-ಸಂವತ್ಸರದಹೆಸರುಗಳು-

(ಮಾಸೇನ-ಪೈತ್ರಃ-ಅಹೋರಾತ್ರಃ-ಸ್ಯಾತ್)ಮನುಷ್ಯರಒಂದುತಿಂಗಳಿಂದಪಿತೃಗಳಒಂದುದಿನವಾಗುತ್ತೆ-(ಅದರಲ್ಲಿ-ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷವೇಹಗಲು-ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷವೇರಾತ್ರಿ)ವರ್ಷೇಣದೈವತಃ- ಮನುಷ್ಯರಒಂದುವರ್ಷದಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೊಂದುದಿನವಾಗುತ್ತೆ-(ಅದರಲ್ಲಿ-ಉತ್ತರಾಯಣಹಗಲು-ದಕ್ಷಿಣಾಯನವೇರಾತ್ರಿ) ಏವಂಚ ಮನುಷ್ಯಮಾನಕ್ಕಿಂತಲೂಪಿತೃಮಾನ೩೦ ರಷ್ಟುಅಧಿಕ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂದೇವಮಾನ೧೨ರಷ್ಟುಹೆಚ್ಚು - ಆದ್ದರಿಂದ ೧೯೬೦೦ದಿನಗಳಿಗೆದೇವತೆಗಳಸಂವತ್ಸರ- ಅಂಥಾಪ್ಪ೧೨೦೦೦ವಾದರೆ-ದೇವತೆಗಳಿಗೊಂದು ಯುಗವಾಗುತ್ತೆ-ಅಂಥಾದ್ದೈವಯುಗಗಳು೨೦೦೦ ವಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೊಂದುಅಹೋರಾತ್ರವಾಗುತ್ತೆ-ಅದರಲ್ಲಿಮನುಷ್ಯರಿಗೆಯೆರಡುಕಲ್ಪಗಳಾಗುವವು- ಹಗಲೇ ಉದಯಕಲ್ಪ-ರಾತ್ರಿಯೇಕ್ಷಯಕಲ್ಪ

ಮನ್ವಂತರಂತು(ದಿವ್ಯಾ
ನಾಂಯುಗಾನಾಮೇಕಸ

ಮನ್ವಂತರಂ-ನ-೧- ದಿವ್ಯಾನಾಂಯುಗಾನಾಂ ದೇವಯುಗಗಳ-ಏಕಸಪ್ತತಿಃ-೭೧- ಧ್ರಾಸುವಷ್ಟುಕಾ

ಪ್ರತಿಃ॥೧೩೦॥

ಲದ ಹೆಸರು ೨-೧ ದೇವಯುಗಕ್ಕೆ ಮನ್ವಂತರ

ಸಂವರ್ತಃಪ್ರಳಯಃಕಲ್ಪಃ ಕ್ಷಯಃಕಲ್ಪಾಂತಇತ್ಯಪಿ।

ಸಂವರ್ತಃ-ಪ್ರಳಯಃ-ಕಲ್ಪಃ-ಕ್ಷಯಃ-ಕಲ್ಪಾಂತಃ-ಪು-೫-ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಹೆಸರುಗಳು

ಅಸ್ತ್ರೀಪಂಕಂ ಪುಮಾನ್ ಪಾಪ್ಮಾ ಪಾಪಕಿಲ್ಬಿಷಕಲ್ಮಷಂ॥೧೩೧॥ ಕಲುಷಂ ವೃಜಿನೈನೋಘಮಂಹೋ ದುರಿತದುಷ್ಕೃತಂ।

ಪಂಕಂ-ಪ್ನ-ಪಾಪ್ಮಾ-ನ್-ಪು-ಪಾಪಂ-ಕಿಲ್ಬಿಷಂ-ಕಲ್ಮಷಂ-ಕಲುಷಂ-ವೃಜಿನಂ-ಏನಃ-ಸ್-ಅಘಂ-ಅಂಹಃ-ಸ್-ದುರಿತಂ-ದುಷ್ಕೃತಂ-ನ-೧೨-ಪಾಪದ ಹೆಸರುಗಳು

ಸ್ಯಾದ್ಧರ್ಮ ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂಪುಣ್ಯ ಶ್ರೇಯಸೀ ಸುಕೃತಂವೃಷಃ॥

ಧರ್ಮಃ-ಪ್ನ-ಪುಣ್ಯಂ-ಶ್ರೇಯಃ-ಸ್-ಸುಕೃತಂ-ನ-ವೃಷಃ-ಪು-೫-ಪುಣ್ಯದ ಹೆಸರುಗಳು

ಮುತ್ಪ್ರೀತಿಃಪ್ರಮದೋ ಹರ್ಷಃಪ್ರಮೋದಾಮೋದ ಸಮ್ಮದಾಃ। (ಸ್ಯಾ) ದಾನಂದಥುರಾನಂದಃ ಶರ್ಮಶಾತಸುಖಾನಿಚ॥

ಮುತ್-ದ್-ಪ್ರೀತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಪ್ರಮದಃ-ಹರ್ಷಃ-ಪ್ರಮೋದಃ-ಆಮೋದಃ-ಸಮ್ಮದಃ-ಆನಂದಥುಃ-ಆನಂದಃ ಪು-ಶರ್ಮ-ನ್-ಶಾತಂ॥ಪಾ॥ಸಾತಂ॥ಸುಖಂ-ನ-೧೨ ಸಂತೋಷದ ಹೆಸರುಗಳು

ಶ್ವಃಶ್ರೇಯಸಂ ಶಿವಂ ಭದ್ರಂಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಂಗಳಂಶುಭಂ। ಭಾವುಕಂಭವುಕಂಭವ್ಯಂ ಕುಶಲಂಕ್ಷೇಮ(ಮಸ್ತ್ರಿ)ಯಾಂ೧೩೨ ಶಸ್ತಂಚಾ

ಶ್ವಃಶ್ರೇಯಸಂ-ಶಿವಂ-ಭದ್ರಂ-ಕಲ್ಯಾಣಂ-ಮಂಗಳಂ-ಶುಭಂ-ಭಾವುಕಂ-ಭವುಕಂ-ಭವ್ಯಂ-ಕುಶಲಂ ನ-ಕ್ಷೇಮಂ-ಪ್ನ-ಶಸ್ತಂ-ನ-೧೨-ಶುಭದ ಹೆಸರುಗಳು-

ತ್ರಿಷುದ್ರವ್ಯೇಪಾಪಪುಣ್ಯಸುಖಾದಿಚ

ಪಾಪಪುಣ್ಯಸುಖಾದಿ ॥ ಈ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಪಪುಣ್ಯಶಬ್ದಗಳೆರಡೂ-ಸುಖಶಬ್ದಮುಂತಾದ ೧೩ ಶಬ್ದಗಳೂ ದ್ರವ್ಯವಾಚಕವಾದಾಗ (ತ್ರಿಷು) ಮೂರುಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವರ್ತಿಸುವವು-ಅಂದರೆ-ವಿಶೇಷ್ಯ ಲಿಂಗಾಧೀನ ಲಿಂಗಕವಾಗಿರುತ್ತೆ॥

ಮತಲ್ಲಿಕಾ ಮಚರ್ಚಿಕಾ ಪ್ರಕಾಂಡಮುದ್ಘತಲ್ಲಜೌ॥ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಚಕಾನ್ಯಮೂ ನ್ಯಯಃ ಶುಭಾವಹೋ

ಮತಲ್ಲಿಕಾ-ಮಚರ್ಚಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಪ್ರಕಾಂಡಂ-ನ-ಉದ್ಘಃ-ತಲ್ಲಜಃ-ಪು-೫-ಅಮೂನಿ ॥ ಈ ಐದು ಶಬ್ದಗಳೂ-ಪ್ರಶಸ್ತವಾಚಕಾನಿ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಚಕಗಳು

ಅಯಃ-ಪು-೧-ಶುಭಾವಹಃ-ಶುಭವನ್ನುಂಟು

ವಿಧಿಃ।	ಮಾಡುವ-ವಿಧಿಃ-ಸತ್ಕರ್ಮದ ಹೆಸರು
ದೈವಂ ದಿಷ್ಟಂ ಭಾಗಧೇಯಂ ಭಾಗ್ಯಂ ಸ್ತ್ರೀ ನಿಯತಿರ್ವಿಧಿಃ॥೧೨೬	ದೈವಂ-ದಿಷ್ಟಂ-ಭಾಗಧೇಯಂ-ಭಾಗ್ಯಂ-ನ-ನಿಯತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ವಿಧಿಃ-ಪು-೬-ಪೂರ್ವಕೃತವಾದ ಶುಭಾಶುಭಕರ್ಮದ ಹೆಸರುಗಳು
ಹೇತುರ್ನಾ ಕಾರಣಂ ಬೀಜಂ	ಹೇತುಃ-ಪು-ಕಾರಣಂ-ಬೀಜಂ-ನ-೩- ಕಾರಣದ ಹೆಸರುಗಳು
ನಿದಾನಂ ತ್ವಾದಿಕಾರಣಂ	ನಿದಾನಂ-ಆದಿಕಾರಣಂ-ನ-೨-ಮೊದಲನೇ ಕಾರಣದ ಹೆಸರುಗಳು
ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ ಆತ್ಮಾ ಪುರುಷಃ	ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಃ-ಆತ್ಮಾ-ನ್-ಪುರುಷಃ-ಪು-೩- ಜೀವನ ಹೆಸರುಗಳು
ಪ್ರಧಾನಂ ಪ್ರಕೃತಿಃ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ॥೧೨೭॥	ಪ್ರಧಾನಂ-ನ-ಪ್ರಕೃತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨ - ಸಾಂಖ್ಯರಿಗತಿಮತವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಹೆಸರು
ವಿಶೇಷಃ ಕಾಲಿಕೋವಸ್ಥಾ	ಅವಸ್ಥಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಕಾಲಿಕೋವಿಶೇಷಃ- ಕಾಲವಶದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಯೌವನಾದಿರೂಪವಾದ-ವಿಶೇಷದ ಹೆಸರು
ಗುಣಾಸ್ಸತ್ವಂ ರಜಸ್ತಮಃ।	ಸತ್ವಂ-ರಜಃ-ತಮಃ-ಸ್-ನ-೩-ಗುಣಾಃ- ಪ್ರಕೃತಿ ಗುಣಗಳು ... ...
ಜನುರ್ಜನನಜನ್ಮಾನಿ ಜನಿರುತ್ಪತ್ತಿರುದ್ಭವಃ॥	ಜನುಃ-ಸ್-ಜನನಂ-ಜನ್ಮ-ನ್-ಜನಿಃ-ಪ್ನ- ಉತ್ಪತ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಉದ್ಭವಃ-ಪು-೬-ಹುಟ್ಟುವಿಕೆಯ ಹೆಸರುಗಳು- ... ...
ಪ್ರಾಣೀತು ಚೇತನೋ ಜನ್ಮೀ ಜಂತುಜನ್ಯುಶರೀರಿಣಃ	ಪ್ರಾಣೀ-ನ್-ಚೇತನಃ- ಜನ್ಮೀ-ನ್-ಜಂತುಃ-ಜನ್ಯುಃ ಶರೀರೀ-ನ್-ಪು-೬- ಮನುಷ್ಯರು ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ... ...
ಜಾತಿರ್ಜಾತಂ ಚ ಸಾಮಾನ್ಯಂ	ಜಾತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಜಾತಂ-ಸಾಮಾನ್ಯಂ-ನ-೩- ಜಾತಿಯ ಹೆಸರುಗಳು ... ...
ವ್ಯಕ್ತಿಸ್ತು ಪೃಥಗಾತ್ಮಿಕಾ॥೧೨೮॥	ವ್ಯಕ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಪೃಥಗಾತ್ಮಿಕಾ- ಜಾತಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಜಾತಿಗಾಶ್ರಯವೆನಿಪ ದ್ರವ್ಯಗುಣಕರ್ಮಗಳೊಳಗೊಂದಾದ ಪದಾರ್ಥದ ಹೆಸರು
ಚಿತ್ತಂ ತು ಚೇತೋ ಹೃದಯಂ ಸ್ವಾಂತಂ ಹೃನ್ಮಾನಸಂ ಮನಃ।	ಚಿತ್ತಂ-ಚೇತಃ-ಸ್-ಹೃದಯಂ-ಸ್ವಾಂತಂ-ಹೃತ್-ದ್ ಮಾನಸಂ-ಮನಃ-ಸ್-ನ-೭- ಮನಸ್ಸಿನ ಹೆಸರುಗಳು-

ಇತಿಕಾಲವರ್ಗಃ

ಕಾಲವರ್ಗಃ ॥ ಕಾಲದೊಡಗೂಡಿದಪದಗಳಸಮೂಹವು।ಇತಿ।-ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು ॥

ಬುದ್ಧಿರ್ಮನೀಷಾಧಿಷಣಾಧೀಃಪ್ರಜ್ಞಾ ಶೇಮುಷೀ ಮತಿಃ॥ ೧೪೦॥ ಪ್ರೇಕ್ಷೋಪಲಬ್ಧಿಶ್ಚಿತ್ಸಂ ವಿತ್ಪ್ರತಿಪದ್ ಜ್ಞಪ್ತಿಚೇತನಾಃ

ಬುದ್ಧಿಃ-ಮನೀಷಾ-ಧಿಷಣಾ-ಧೀಃ- ಪ್ರಜ್ಞಾ-ಶೇಮುಷೀ-ಮತಿಃ-ಪ್ರೇಕ್ಷಾ-ಉಪಲಬ್ಧಿಃ-ಚಿತ್ -ಸಂವಿತ್ - ಪ್ರತಿಪತ್ -ದ್ -ಜ್ಞಪ್ತಿಃ- ಚೇತನಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧೪-ಬುದ್ಧಿಯಹೆಸರುಗಳು ... ...

ಧೀರ್ಧಾರಣಾವತೀ ಮೇಧಾ

ಮೇಧಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಧಾರಣಾವತೀ-ಧೀಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜ್ಞಪ್ತಿಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ-ಬುದ್ಧಿಯಹೆಸರು ...

ಸಂಕಲ್ಪಃ ಕರ್ಮ ಮಾನಸಂ॥೧೪೧॥

ಸಂಕಲ್ಪಃ-ಪು-೧- ಮಾನಸಂಕರ್ಮ- ಮನೋವ್ಯಾಪಾರದಹೆಸರು... ... ...

ಚಿತ್ತಾಭೋಗೋ ಮನಸ್ಕಾರ

ಮನಸ್ಕಾರಃ-ಪು-೧-ಚಿತ್ತಾಭೋಗಃ- ಮನಸ್ಸಿನವಿಶಾಲತೆ-ಅಂದರೆಇಚ್ಛೆಯಹೆಸರು ... ...

ಶ್ಚರ್ಚಾ ಸಂಖ್ಯಾವಿಚಾರಣಾ।

ಚರ್ಚಾ-ಸಂಖ್ಯಾ-ವಿಚಾರಣಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩- ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಅರ್ಥವನ್ನುಪರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆಯಹೆಸರುಗಳು. ... ...

ಅಧ್ಯಾಹಾರಸ್ತರ್ಕ ಊಹೋ

ಅಧ್ಯಾಹಾರಃ-ತರ್ಕಃ-ಊಹಃ-ಪು-೩- ಕೊರತೆಯಾದ-ಅರ್ಥವನ್ನುಪೂರೈಸಿವಾಕ್ಯಸಮನ್ವಯಮಾಡಿಕ್ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆತಕ್ಕಹಾಗೆತಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಪದದಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆಅರ್ಥಪೂರ್ತಿಯನ್ನುಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ ... ...

ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾತುಸಂಶಯಃ॥ ಸಂದೇಹದ್ವಾಪರೌ

ವಿಚಿಕಿತ್ಸಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಸಂಶಯಃ - ಸಂದೇಹಃ - ದ್ವಾಪರಃ-ಪು-೪-ವಂದರನ್ನುಬಹುಬಗೆಯಾಗಿತಿಳಿದುನಿಶ್ಚಯವಿಲ್ಲದೇಇರುವಸಂದೇಹದ ಹೆಸರುಗಳು-

ಽಥಸಮೌನಿರ್ಣಯನಿಶ್ಚಯೌ।

ನಿರ್ಣಯಃ-ನಿಶ್ಚಯಃ-ಪು-೨-ನಿಶ್ಚಯದ ಹೆಸರುಗಳು ... ...

ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿ ರ್ನಾಸ್ತಿಕತಾ

ಮಿಥ್ಯಾದೃಷ್ಟಿಃ-ನಾಸ್ತಿಕತಾ-ಸ್ತ್ರೀ- ೨-ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲವೆಂಬಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕಬುದ್ಧಿಯಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆವ್ಯಾವಹಾರಿಕವೇಯಿಲ್ಲ ವೆನಿಪವಾದ್ಧಕಾಂಕ್ಷಿ-

ವ್ಯಾಪಾದೋ ದ್ರೋಹಚಿಂತನಂ॥೧೪೨॥

ವ್ಯಾಪಾದಃ-ಪು- ದ್ರೋಹಚಿಂತನಂ- ನ-೨- ದ್ರೋಹಮಾಡಬೇಕೆಂಬಕೆಟ್ಟಬುದ್ಧಿಯಹೆಸರು

(సమౌ) సిద్ధాంత రాద్ధాంతౌ	సిద్ధాంతః-రాద్ధాంతః-పు-౨-సిద్ధాంతద హెసరుగళు - అందరె నిర్దుష్టవాగి సాధిసల్పట్ట అభిమతవాదద్దు ... ...
భ్రాంతిర్మిథ్యామతిర్భ్రమః।	భ్రాంతిః-మిథ్యామతిః-(స్త్రీ)-భ్రమః-పు-౩ భ్రాంతి అందరె వందన్ను మత్తొందాగి తిళిదు నంబువికె ... ...
సంవిదాగూః ప్రతిజ్ఞానం నియమాశ్రవసంశ్రవాః॥౧౪౪॥ అంగీకారాభ్యుపగమ ప్రతిశ్రవ సమాధయః।	సంవిత్-ద్-ఆగూః-ఊ-ప-ఆగుః-(స్త్రీ)-ప్రతిజ్ఞానం-న-నియమః-ఆశ్రవః-సంశ్రవః - అంగీకారః-అభ్యుపగమః-ప్రతిశ్రవః-సమాధిః-పు-౧౦ అంగీకారద హెసరుగళు-అందరె-నన్నగిరలి యం దొప్పువికె ...
(మోక్షేధీః) జ్ఞానమన్యత్ర	జ్ఞానం-న-౧-మోక్షే-ధీః-మోక్షవిషయక వాదబుద్ధియహెసరు-అందరె-ఆస్తిక్యదిందాద విరక్తి
విజ్ఞానం శిల్పశాస్త్రయోః॥౧౪౫॥	విజ్ఞానం-న-౧-అన్యత్ర-శిల్ప శాస్త్రయోః-మోక్షక్కింతలూ ఇతరవాద శాస్త్రజ్ఞానక్కూ శిల్పజ్ఞానక్కూ హెసరు- విజ్ఞానవందరె శాస్త్రవెంతలూ శిల్పవెంతలూ-కెలవరన్నువరు
ముక్తిః కైవల్యనిర్వాణశ్రేయో నిఃశ్రేయసామృతం। మోక్షోపవర్గో	ముక్తిః-(స్త్రీ)-కైవల్యం-నిర్వాణం-శ్రేయః స్-నిఃశ్రేయసం-అమృతం-న-మోక్షః-అపవర్గః పు-౮-మోక్షదహెసరుగళు-అందరె-అవిద్యా బంధనివృత్తియు-అథవా అద్వైతసిద్ధియు-అథవా శాశ్వతసుఖవు
థాజ్ఞానమవిద్యాహంమతిః(స్త్రియాం) ౧౪౬	అజ్ఞానం- న-అవిద్యా-అహంమతిః-(స్త్రీ)-౩ అజ్ఞానద హెసరు-అందరె జగవన్ను బ్రహ్మదంతె సత్యవెందు నంబి దేహాత్మభ్రాంతియుంటాగువికె
(రూపంశబ్దోగంధరసస్పర్శాశ్చ)విషయా (అమీ)గోచరా ఇంద్రి	విషయాః-గోచరాః-ఇంద్రియార్థాః పు-బ౩-రూపం-శబ్దః-గంధః-రసః-స్పర్శః-ఆకారదబణ్ణ -నాద-గంధ-రుచి-స్పర్శ-...

ಕ್ರಮವಾಗಿ-ಕಣ್ಣು-ಕಿವಿ-ಮೂಗು-ನಾಲಿಗೆ-ಚರ್ಮ-

ಯಾರ್ಥಾಶ್ಚ

ಈ ಐದಿಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಬರುವವಾಗಿ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಸರುಗಳು

ಹೃಷೀಕಂ ವಿಷಯೀಂದ್ರಿಯಂ ॥೧೪೭॥

ಹೃಷೀಕಂ-ವಿಷಯಿ-ನ್-ಇಂದ್ರಿಯಂ-೩-ಇಂದ್ರಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಮಂಗಳು

ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂ ತು ಪಾಯ್ವಾದಿ

ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂ-ನ-೧-ಪಾಯ್ವಾದಿ-ಪಾಯೂಪಸ್ಥವಾಕ್ಪಾದಪಾಣಿಗಳ ಹೆಸರು

ಮನೋನೇತ್ರಾದಿ ಧೀಂದ್ರಿಯಂ

ಧೀಂದ್ರಿಯಂ-ನ-೧-ಮನೋನೇತ್ರಾದಿ-ಮನೋನೇತ್ರಜಿಹ್ವಾಘ್ರಾಣತ್ವಕ್ ಶ್ರೋತ್ರಗಳ ಹೆಸರು-

ತುವರಸ್ತು ಕಷಾಯೋಸ್ತ್ರೀ ಮಧುರೋ ಲವಣಃ ಕಟುಃ ॥೧೪೮॥ ತಿಕ್ತೋಮ್ಲಶ್ಚ ರಸಾಃ ಪುಂಸಿ ತದ್ವತ್ಸು ಷಡಮೀ ತ್ರಿಷು ।

ತುವರಃ-ಪು-ತುವರಃ-ಕಷಾಯಃ-ಪು- ಒಗರಾಗಿರುವ ರಸದ ಹೆಸರು-ಮಧುರಃ-೧-ಪು- ಸಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ-ಲವಣಃ-ಪು-೧-ಕಾರದ ಹೆಸರು-ತಿಕ್ತಃ-ಪು-೧-ಕಹಿಯು-ಅಮ್ಲಃ-ಪು-ಅಂಬ್ಲಃ-ಪ-ಆಮ್ಲಃ-ಪು-೧-ಹುಳಿಯ ಹೆಸರು-ಅಮೀಷಟ್-ಈ ೬ ಶಬ್ದಗಳೂ-ರಸಾಶ್ಚೇತ್-ರಸವಾಚಕಗಳಾದರೆ-ಪುಂಸಿ-ಪುಲ್ಲಿಂಗ-ತದ್ವತ್ಸು-ರಸವುಳ್ಳ ದ್ರವ್ಯವಾಚಕಗಳಾದರೆ-ತ್ರಿಷು-ತ್ರಿಲಿಂಗ-

ವಿಮರ್ದೋತ್ಥೇ ಪರಿಮಳೋ ಗಂಧೇ ಜನಮನೋಹರೇ ॥೧೪೯॥

ಪರಿಮಳಃ-ಪು-೧-ವಿಮರ್ದೋತ್ಥೇ-ನಾನಾ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಚಚ್ಚಿ ಕುಟ್ಟುವದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಜನಮನೋಹರವಾದ ಗಂಧದ ಹೆಸರು-

ಆಮೋದಸ್ಸೋತಿನಿರ್ಹಾರೀ

ಆಮೋದಃ-ಪು-೧-ಅತಿನಿರ್ಹಾರೀ-ಬಹುದೂರದವರಿಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಲುಳ್ಳ ಸುವಾಸನೆಯ ಹೆಸರು

(ವಾಚ್ಯಲಿಂಗತ್ವಮಾಗುಣಾತ್)

ಆಗುಣಾತ್-ವಾಚ್ಯಲಿಂಗತ್ವಂ-ಇದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಶುಕ್ಲಶುಕ್ರಾದಿಶಬ್ದಗಳವರಿಗೂ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಪದಗಳು ವಿಶೇಷ್ಯಲಿಂಗಗಳಾಗಿರುವವು

ಸಮಾಕರ್ಷೀತು ನಿರ್ಹಾರೀ ಸುರಭಿರ್ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣಃ ॥೧೫೦॥ ಇಷ್ಟಗಂಧಸ್ಸುಗಂಧಿಸ್ಸ್ಯಾದಾಮೋದಿ ಮುಖವಾಸನಃ

ಸಮಾಕರ್ಷೀ-ನ್-ನಿರ್ಹಾರೀ-ನ್-೨ ದೂರವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಗಂಧವುಳ್ಳ ದ್ರವ್ಯದ ಹೆಸರುಗಳು ಸುರಭಿಃ-ಘ್ರಾಣತರ್ಪಣಃ-ಇಷ್ಟಗಂಧಃ-ಸುಗಂಧಿಃ-೪ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯದ ಹೆಸರುಗಳು-ಆಮೋದೀ-ನ್-ಮುಖವಾಸನಃ-೨-ಪು-ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ ಮುಂತಾದ ಮುಖಪರಿಮಳ ಕೊಡತಕ್ಕ ದ್ರವ್ಯದ ಹೆಸರುಗಳು-ಪೂತಿಗಂಧಃ-ಪು-

ಪೂತಿಗಂಧಸ್ತು ದುರ್ಗಂಧೋ

ಧೋವಿಸ್ರಂಸ್ಯಾ ದಾಮ
ಗಂಧಿಯತ್ ॥೧೫೧॥

ಪೂತಿಗಂಧಿಃ-ದುರ್ಗಂಧಃ-೨-ಕೆಟ್ಟನಾಥವುಳ್ಳ ವಸ್ತು
ವಿನಹೆಸರುಗಳು-ವಿಸ್ರಂ-ಆಮಗಂಧಿ-ನ-೨-ಅಪಕ್ವ
ವಾದಕೆಟ್ಟಕಂಪುಳ್ಳದ್ರವ್ಯದನಾಮಗಳು

ಶುಕ್ಲಶುಭ್ರಶುಚಿ ಶ್ವೇ
ತವಿಶದಶ್ಯೇತ ಪಾಂಡರಾಃ
ಅವ ದಾತ ಸ್ಸಿ ತೋ ಗೌ
ರೋವಳಕ್ಷೋಧ ವಳೋ
ರ್ಜುನಃ॥೧೫೨॥

ಶುಕ್ಲಃ-ಶುಭ್ರಃ-ಶುಚಿಃ-ಶ್ವೇತಃ- ವಿಶದಃ- ಶ್ಯೇತಃ-
ಪಾಂಡರಃ- ಅವದಾತಃ - ಸಿತಃ- ಗೌರಃ- ವಳಕ್ಷಃ-
ಧವಳಃ-ಅರ್ಜುನಃ-೧೩-ಬಿಳುಪುಬಣ್ಣದಹೆಸರುಗಳು

ಹರಿಣಃ ಪಾಂಡರಃ
ಪಾಂಡು
(ರೀಷತ್ಪಾಂಡುಸ್ತು)ಧೂಸ
ರಃ ।

ಹರಿಣಃ- ಪಾಂಡುರಃ -ಪಾಂಡುಃ- ೩ - ಬಿಳುಪು-
ಪಚ್ಚೆ- ಮಿರಡೂಬೆರಕಬಣ್ಣದಹೆಸರುಗಳು.
ಧೂಸರಃ- ೧- ಈಷತ್ಪಾಂಡುಃ - ಎಳೆಬಿಳುಪು -
ಅಂದರೆಸ್ವಲ್ಪಶುಭ್ರ ವಾದದ್ದು-

ಕೃಷ್ಣೇನೀ ಲಾ ಸಿತ
ಶ್ಯಾಮಕಾಲಶ್ಯಾಮಲಮೇ
ಚಕಾಃ॥೧೫೩॥

ಕೃಷ್ಣಃ-ನೀಲಃ- ಅಸಿತಃ- ಶ್ಯಾಮಃ- ಕಾಲಃ- ಶ್ಯಾ
ಮಲಃ- ಮೇಚಕಃ-ಪು-೭-ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಹೆಸರುಗಳು,

ಪೀತೋಗೌರೋ ಹ
ರಿದ್ರಾಭಃ

ಪೀತಃ- ಗೌರಃ- ಹರಿದ್ರಾಭಃ- ೪- ಹಸರುಬಣ್ಣ
ಅಂದರೆಪಚ್ಚೆಯಹೆಸರುಗಳು,

ಪಾಲಾಶೋ ಹರಿತೋ
ಹರಿತ್ ।

ಪಾಲಾಶಃ- ಪಾ- ಪಲಾಶಃ- ಹರಿತಃ-ಹರಿತ್ -ತ್ -
ಪು- ೩ - ಎಲೆಪಚ್ಚೆಬಣ್ಣದಹೆಸರುಗಳು , ಅಂದರೆ
ಜಂಗಾಲ್, ... *

ಲೋಹಿತೋರೋಹಿತೋ
ರಕ್ತಃಶೋಣಃ(ಕೋಕನ
ದಚ್ಛವಿಃ)॥೧೫೪॥

ಲೋಹಿತಃ- ರೋಹಿತಃ- ರಕ್ತಃ- ೩-ಕೆಂಪುಬಣ್ಣ
ದಹೆಸರುಗಳು- ಶೋಣಃ- ೧-ಕೋಕನದಚ್ಛವಿಃ-ಕೆಂ
ಪುತಾವರೆಬಣ್ಣದಹೆಸರು- ... ... *

(ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗಸ್ತ್ವ)ರು
ಣಃ)

ಅರುಣಃ- ೧-ಅವ್ಯಕ್ತರಾಗಃ-ವ್ಯಕ್ತವಾಗದೇಯಿ
ರುವಕೆಂಪುಬಣ್ಣದಹೆಸರು-ಅಂದರೆಎಳೆಗೆಂಪು-

ಶ್ವೇತರಕ್ತಸ್ತುಪಾಟಲಃ

ಪಾಟಲಃ-೧- ಶ್ವೇತರಕ್ತಃ- ಕೆಂಪುಬಿಳುಪು ಬೆರಕೆಯಿರು
ವಬಣ್ಣದಹೆಸರು, ... *

ಶ್ಯಾವಸ್ಸ್ಯಾತ್ಕಪಿಶೋ

ಶ್ಯಾವಃ- ಕಪಿಶಃ- ೨ -ಅರಿಸಿನಪಚ್ಚೆಯಂ ಹೋಲಿ
ಹೆಣ್ಣುಕೋಳಿಯಮುಖದಂತೆಕೆಂಪಾದಬಣ್ಣ.

ಧೂಮ್ರಧೂಮಲೌಕೃ

ಧೂಮ್ರಃ- ಧೂಮಲಃ- ಕೃಷ್ಣಲೋಹಿತಃ- ೩-ಕ

ಷ್ಣಲೋಹಿತೇ॥ ೧೫೫॥

ಪ್ಪುಕೆಂಪುಬೆರತಬಣ್ಣ. ಅಂದರೆ-ಕಾರ್ಮುಗಿಲಕೆಂಬಾರದಬಣ್ಣ, ... *

ಕಡಾರಃ ಕಪಿಲಃ ಪಿಂಗಪಿಶಂಗೌ ಕದ್ರುಪಿಂಗಲೌ।

ಕಡಾರಃ- ಕಪಿಲಃ- ಪಿಂಗಃ- ಪಿಶಂಗಃ- ಕದ್ರುಃ- ಪಿಂಗಲಃ- ೬- ಗೋರೋಚನದಂತೆಸ್ವಲ್ಪಕೆಂಬಿಳುಪು ಹೋಲ್ವಅರಿಸಿನಪಚ್ಚೆಯಂತಾಪಿಂಗಳಬಣ್ಣವು,

ಚಿತ್ರಕಿರ್ಮೀರ ಕಲ್ಮಾಷಶಬಲೈತಾಶ್ಚ ಕರ್ಬುರೇ॥ ೧೫೬॥

ಚಿತ್ರಃ- ಕಿರ್ಮೀರಃ- ಕಲ್ಮಾಷಃ- ಶಬಲಃ- ಏತಃ- ಕರ್ಬುರಃ- ೫- ನಾನಾವರ್ಣಗಳುಳ್ಳಚಿತ್ರಬಣ್ಣದಹೆಸರುಗಳು, * * * * * * *

ಗುಣೇಶುಕ್ಲಾದಯಃ ಪುಂಸಿ ಗುಣಿಲಿಂಗಾಸ್ತು ತದ್ವತಿ॥

ಶುಕ್ಲಾದಯಃ- ಶುಕ್ಲಶಬ್ದವುಮುಂತಾದ ಕರ್ಬುರಶಬ್ದಪರ್ಯಂತ ೫೩-ಶಬ್ದಗಳು.ಗುಣೇಪುಂಸಿ - ಗುಣವಾಚಕಗಳಾದಾಗಪುಲ್ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ- ತದ್ವತಿ-ಆಬಣ್ಣವುಳ್ಳಂಥಾದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ-ಗುಣಿಲಿಂಗಾಃ- ವಿಶೇಷ್ಯಲಿಂಗಯಾವದಾಗಿದ್ದರೆ ಆಲಿಂಗವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವವು * * * * * *

ಇತಿಧೀವರ್ಗಃ,

ಧೀವರ್ಗಃ- ಬುದ್ಧಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಪದಸಮೂಹವು- ಇತಿ-ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು- * * *

ಬ್ರಾಹ್ಮೀತು ಭಾರತೀ ಭಾಷಾ ಗೀರ್ವಾಗ್ವಾಣೀಸರಸ್ವತೀ ॥ ೧೫೭॥
ವ್ಯಾಹಾರ ಉಕ್ತಿರ್ಲಪಿತಂಭಾಷಿತಂ ವಚನಂವಚಃ।

ಬ್ರಾಹ್ಮೀ- ಭಾರತೀ- ಭಾಷಾ- ಗೀಃ-ರ್ -ವಾಕ್, ಚ್- ವಾಣೀ- ಸರಸ್ವತೀ- (ಸ್ತ್ರೀ)- ವ್ಯಾಹಾರಃ- ಪು, ಉಕ್ತಿಃ- (ಸ್ತ್ರೀ)-ಲಪಿತಂ- ಭಾಷಿತಂ.ವಚನಂ- ವಚಃ- ಸ್. ನ- ೧೩- ಮಾತಿನಹೆಸರುಗಳು- ಅಂದರೆ - ನುಡಿಯಹೆಸರು- ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಶಬ್ದವು ಮೊದಲುಗೊಂಡುಸರಸ್ವತೀಶಬ್ದದವರಿಗೂ- ೭ - ಸರಸ್ವತಿಯಹೆಸರುಗಳಾಗಿವೆ * * *

ಅಪ ಭ್ರಂಶೋಪ ಶಬ್ದಃ

ಅಪಭ್ರಂಶಃ- ಅಪಶಬ್ದಃ. ಪು- ೨ - ಅಪಶಬ್ದದಹೆಸರುಗಳು- * * * *

(ಸ್ಯಾಚ್ಛಾಸ್ತ್ರೇ) ಶಬ್ದಸ್ತು (ವಾಚಕಃ)॥ ೧೫೮॥

ಶಬ್ದಃ-ಪು-೧,ಶಾಸ್ತ್ರೇ-ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ-ವಾಚಕಃಸ್ಯಾತ್ -ಅರ್ಥವನ್ನುಹೇಳುವಂಥಾಸುಶಬ್ದದಹೆಸರು-

(ತಿಙ್ಸುಬಂತಚಯೋ)ವಾಕ್ಯಂ ಕ್ರಿಯಾವಾ ಕಾರಕಾನ್ವಿತಾ।

ವಾಕ್ಯಂ- ನ ೧- ತಿಙ್ಸುಬಂತಚಯಃ॥ ತಿಙಂತಪದವಂದರೆಕ್ರಿಯೆ- ಸುಬಂತವಂದರೆಸರ್ವನಾಮಮುಂತಾ ವು ಇವುಗಳಗುಂಪುವಾಕ್ಯವೆನ್ನಲ್ಪಡುವವು. ಕಾರಕಾ

	న్వితాః క్రియావా। ద్వితీయాది కారకపదగళిం కూడిదక్రియాపదవాదరూవాక్య వకుదు,**
శ్రుతిః స్త్రీ॰ వేద ఆమ్నాయ	శ్రుతిః - స్త్రీ- వేదః- ఆమ్నాయః- పు - ౩- వేదదహెసరుగళు- ఇదే ఆస్తికప్రమాణవాగిరువదు, * * * *
స్త్రయీ ధర్మస్తు(తద్విధిః)॥ ౧౫౯	త్రయీధర్మః- పు- - తద్విధిః-౨॥ ఆవేదదల్లి హేళియిరువయజ్ఞాదివిధిగళహెసరు
స్త్రియామృక్సామ యజుషీ	ఋక్- చ్-స్త్రీ- సామ- న్- యజుః - స్- న-౩- క్రమవాగి-ఋగ్వేద-సామ-వేదయజుర్వేదగళిగెహెసరుగళు,
ఇతివేదాస్త్రయస్త్రయీ	త్రయీ- స్త్రీ- ఇతి- వేదాః- త్రయః- ఈ హేళల్పట్టమూరువేదగళిగూహెసరు-అథర్వణ కెలవుఖిలవాద్దరింద మూరువేదగళే త్రయీ యెందు ప్రసిద్ధనామవంపడదిదె
(శిక్షేత్యాది శ్రుతేరంగ)	శిక్షేత్యాది॥ శ్రుతేః- అంగం- శిక్షేమొదలాద ఆరూవేదాంగగళెన్నల్పడువవు,
మోంకార ప్రణవౌ (సమౌ)౧౬౦	ఓంకారః- ప్రణవః- పు- ౨ - ప్రణవదహెసరుగళు.
ఇతిహాసః పురావృత్త	ఇతిహాసః- పు- పురావృత్తం- న- ౨- భారతముంతాదపురాతనకథెగళహెసరుగళు-
(ముదాత్తాద్యాస్త్రయ)స్స్వరాః।	స్వరాః- పు- బ- ౧ - ఉదాత్తాద్యాః॥ ఉదాత్తఅనుదాత్తస్వరితగళెంబ- త్రయః- ౩స్వరగళిగూహెసరు-
ఆన్వీక్షికీ దండనీతి)స్తర్కవిద్యార్థ శాస్త్రయోః॥౧౬౧॥	ఆన్వీక్షికీ- దండనీతిః- ౨- తర్క విద్యార్థశాస్త్రయోః - క్రమవాగిన్యాయశాస్త్రక్కూ నీతిశాస్త్రక్కూ- హెసరుగళు,
ఆఖ్యాయికోపలబ్ధార్థా	ఆఖ్యాయికా- ఉపలబ్ధార్థా - స్త్రీ- ౨- సత్యవాదచరిత్రగళుళ్ళగ్రంథదహెసరుగళు- అందరెదిటవాదగ్రంథ
పురాణం పంచ లక్షణం।	పురాణం- పంచలక్షణం- న-౨ - సర్గప్రతిసర్గాది పంచలక్షణగళిందొడ గూడిదస్థాం

	ದಾದಿಪುರಾಣಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-
ಪ್ರಬಂಧಕಲ್ಪನಾಕಥಾ	ಪ್ರಬಂಧಕಲ್ಪನಾ- ಕಥಾ- ಸ್ತ್ರೀ- ೨ - ಕೆಲವಂಶಗಳು ಸತ್ಯವಾದಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳ್ವ ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರುಗಳು-
ಪ್ರವಲ್ಹಿಕಾಪ್ರಹೇಳಿಕಾ॥	ಪ್ರವಲ್ಹಿಕಾ-ಪ್ರಹೇಳಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಗೂಢಾರ್ಥವುಳ್ಳ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-
ಸ್ಮೃತಿಸ್ತು ಧರ್ಮಸಂಹಿತಾ	ಸ್ಮೃತಿಃ- ಧರ್ಮಸಂಹಿತಾ- ಸ್ತ್ರೀ- ೨ - ಮಾನವಾದಿಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಹೆಸರುಗಳು,
ಸಮಾಹೃತಿಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಃ।	ಸಮಾಹೃತಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ- ಸಂಗ್ರಹಃ- ಪು-೨ಅನೇಕಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿರುವಬಹ್ವರ್ಥಗಳನ್ನು ವಂದೇಕಡೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಗ್ರಂಥದಹೆಸರುಗಳು.
ಸಮಸ್ಯಾತುಸಮಾಸಾರ್ಥಾ	ಸಮಸ್ಯಾ - ಸಮಾಸಾರ್ಥಾ- ಸ್ತ್ರೀ - ೨- ಕವಿಶಕ್ತಿಪರಿಜ್ಞಾನಾರ್ಥವಾಗಿ - ಪೂರೈಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೊಡಲ್ಪಡುವಪದ್ಯದಕೆಲವುಭಾಗಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು,
ಕಿಂವದಂತೀಜನಶ್ರುತಿಃ॥ ೧೬೩॥	ಕಿಂವದಂತೀ - ಜನಶ್ರುತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ- ೨- ಲೋಕಪ್ರವಾದದಹೆಸರುಗಳು- ಅಂದರೆ-ಜನರಹೇಳ್ವಿಕೆ,
ವಾರ್ತಾಪ್ರವೃತ್ತಿರ್ವೃತ್ತಾಂತಉದಂತಸ್ಸ್ಯಾ	ವಾರ್ತಾ- ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ- ವೃತ್ತಾಂತಃ - ಉದಂತಃ- ಪು- ೪- ವೃತ್ತಾಂತದಹೆಸರುಗಳು,
ದಥಾಹ್ವಯಃ। ಆಖ್ಯಾಹ್ವೇಅಭಿಧಾನಂಚನಾಮಧೇಯಂ ಚನಾಮಚ॥ ೧೬೪॥	ಆಹ್ವಯಃ॥ ಪು- ಆಖ್ಯಾ- ಆಹ್ವಾ- ಸ್ತ್ರೀ- ಅಭಿಧಾನಂ- ನಾಮಧೇಯಂ- ನಾಮ- ನ್ - ನ- ೬ ನಾಮಧೇಯದಹೆಸರುಗಳು- ಅಂದರೆ- ಹೆಸರಿಗೆಹೆಸರುಗಳು,
ಹೂತಿರಾಕಾರಣಾಹ್ವಾನಂ	ಹೂತಿಃ- ಆಕಾರಣಾ- ಸ್ತ್ರೀ- ಆಹ್ವಾನಂ -ನ- ೩- ಕರೆಯುವಿಕೆಗೆಹೆಸರುಗಳು.
ಸಂಹೂತಿರ್ಬಹುಭಿಃಕೃತಾ।	ಸಂಹೂತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಬಹುಭಿಃಕೃತಾ - ಬಹುಮಂದಿಸೇರಿಕರೆಯಿಸುವದಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು,
ವಿವಾದೋ ವ್ಯವಹಾರಸ್ಸ್ಯಾ	ವಿವಾದಃ, ವ್ಯವಹಾರಃ, ಪು- ೨- ಕಲಹದ ಹೆಸರುಗಳು,ಅಂದರೆ- ಸೀವಿಲ್ - ಅಥವಾಮೇಜಸ್ಟ್ರೀಟ್ - ದಾವೆತರುವಿಕೆ-
ದುಪನ್ಯಾಸಸ್ತು ವಾಙ್ಮುಖಂ॥ ೧೬೫॥	ಉಪನ್ಯಾಸಃ- ಪು-ವಾಙ್ಮುಖಂ- ನ - ೨- ವಾಕ್ಯಾರಂಭದಹೆಸರುಗಳು

ಉಪೋದ್ಘಾತ ಉದಾಹಾರಃ	ಉಪೋದ್ಘಾತಃ-ಉದಾಹಾರಃ-ಪು-೨-ಉದಾಹರಿಸುವದಕ್ಕೆಪೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ-ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ತೋರಿಸುವಿಕೆ-ಇಲ್ಲಿಉಪನ್ಯಾಸಮುಂತಾದನಾಲ್ಕುಶಬ್ದಗಳೂಸಮಾನಾರ್ಥಕಗಳೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು-
ಶಪನಂಶಪಥಃ ಪುಮಾನ್।	ಶಪನಂ-ನ-ಶಪಥಃ-ಪು-೨- ವಟ್ಟಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದು-ಅಂದರೆ- ಆಣೆಯಿಟ್ಟುಕ್ಕೊಳ್ಳುವದರಪೆಸರುಗಳು -
ಪ್ರಶ್ನೋನುಯೋಗಃ ಪೃಚ್ಛಾಚ	ಪ್ರಶ್ನಃ-ಅನುಯೋಗಃ-ಪೃಚ್ಛಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩- ಕೇಳುವದಕ್ಕೆಪೆಸರುಗಳು - ಅಂದರೆ-ಸವಾಲ್ ಕ್ವೆಶ್ಚನ್ ಕೊಡುವದು-
ಪ್ರತಿ ವಾಕ್ಯೋತ್ತರೆ (ಸಮೇ)॥೧೬೬॥	ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯಂ-ಉತ್ತರಂ-ನ- ೨- ಉತ್ತರ ವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆಪೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ- ಜಬಾಬು-ಆನ್ಸರ್ ಕೊಡುವಿಕೆ
ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗೋಭ್ಯಾಖ್ಯಾನ	ಮಿಥ್ಯಾಭಿಯೋಗಃ-ಪು-ಅಭ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ-ನ-೨-ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನುಕಲ್ಪಿಸಿಆಕ್ಷೇಪಿಸುವದಕ್ಕೆ ಪೆಸರುಗಳು-
(ಮಥ) ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನಂ। ಅಭಿಶಾಪಃ	ಮಿಥ್ಯಾಭಿಶಂಸನಂ-ನ-ಅಭಿಶಾಪಃ-ಪು-೨-ಇಲ್ಲದತಪ್ಪುಗಳನ್ನುಮೇಲೆಹೊರಿಸಿಹೇಳುವದು-ಸುಳ್ಳುಭಾಡಿ
ಪ್ರಣಾದಸ್ತು ಶಬ್ದಸ್ಸ್ಯಾದನುರಾಗಜಃ॥೧೬೭॥	ಪ್ರಣಾದಃ-ಪು-೧-ಅನುರಾಗಜಃ _ ಅನುರಾಗದಪೆಸೆಯಿಂದಹುಟ್ಟಿದ-ಶಬ್ದಃ-ಶಬ್ದದಪೆಸರು- ಅಂದರೆವಿಶ್ವಾಸದಿಂದನುಡಿಯುವಿಕೆ-
ಯಶಃಕೀರ್ತಿಸ್ಸಮಜ್ಞಾಚ	ಯಶಃ-ಸ್-ನ-ಕೀರ್ತಿಃ-ಸಮಜ್ಞಾ-ಚಾ-ಸಮಾಖ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಕೀರ್ತಿಯಪೆಸರುಗಳು- ಅಂದರೆಪೆಸರುವಾಸಿ॥
ಸ್ತವಃ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಸ್ತುತಿರ್ನುತಿಃ।	ಸ್ತವಃ-ಪು-ಸ್ತೋತ್ರಂ-ನ- ಸ್ತುತಿಃ-ನುತಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಸ್ತೋತ್ರದಪೆಸರುಗಳು - ಅಂದರೆಸುಗುಣಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವಿಕೆ-
ಆಮ್ರೇಡಿತಂ (ದ್ವಿಸ್ತ್ರಿ) ರುಕ್ತ	ಆಮ್ರೇಡಿತಂ-ನ-೧-ದ್ವಿಃ-ತ್ರಿಃ -ಉಕ್ತಂ-ಸಂತೋಷಕ್ಕೋಸ್ಕರಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಯೆರಡು ಮೂರುಸಾರಿನುಡಿದಮಾತೇಮರಳಿಮರಳಿನುಡಿಯಲ್ಪಡುವ ದಕ್ಕೆಪೆಸರು
ಮುಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟಂ ತು ಘೋಷಣಾ॥೧೬೮॥	ಉಚ್ಚೈರ್ಘುಷ್ಟಂ-ನ-ಘೋಷಣಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿಕೂಗುವದಕ್ಕೆಪೆಸರು- ಬಲ್ಲಳಅರಿಚಿಕೊ

	ಘ್ನುವಿಕೆ
ಕಾಕುಃ(ಸ್ತ್ರೀ) ಯಾಂ ವಿಕಾರೋಯ ಶ್ಶೋಕಭೀ ತ್ಯಾದಿಭಿರ್ಧ್ವನೇಃ	ಕಾಕುಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-(ಶೋಕಭೀತ್ಯಾದಿಭಿಃ ಧ್ವನೇರ್ವಿಕಾರೋಯಸ್ಸಕಾಕುಃ)ದುಃಖ-ಅಂಜಿಕೆ - ಕಪಟ-ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದುಂಟಾದಧ್ವನಿಯವಿಕಾರದಹೆಸರು-ಅಂದರೆಉಲುಂಟುಮೆಂಬಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತೆಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳ್ವುದು ಮೊದಲಾದಸ್ವರಭೇದ-
ಅವರ್ಣಾಕ್ಷೇಪ ನಿರ್ವಾದ ಪರಿವಾ ದಾ ಪವಾ ದ (ವತ್) ॥ ೧೪ ॥ ಉಪ ಕ್ರೋಶೋ ಜುಗುಪ್ಸಾಚ ಕುತ್ಸಾನಿಂದಾಚ ಗರ್ಹಣೇ।	ಅವರ್ಣಃ-ಆಕ್ಷೇಪಃ-ನಿರ್ವಾದಃ-ಪರಿವಾದಃ-ಅಪವಾದಃ-ಉಪಕ್ರೋಶಃ-ಪು-ಜುಗುಪ್ಸಾ - ಕುತ್ಸಾ-ನಿಂದಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಗರ್ಹಣಂ-ನ-೧೦-ನಿಂದೆಯಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆಹೀಗಳೆಯುವಿಕೆ
ಪಾರುಷ್ಯ ಮತಿ ವಾ ದ ಸ್ಸ್ಯಾ	ಪಾರುಷ್ಯಂ-ನ-ಅತಿವಾದಃ-ಪು-೨- ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿ ನುಡಿಯುವಿಕೆ-ಅಂದರೆ-ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ಹೆಚ್ಚುಮಾತಾಡುವಿಕೆ
ದ್ಭರ್ತ್ಸನಂ (ತ್ವಪ ಕಾರ ಗೀಃ)॥೧೫॥	ಭರ್ತ್ಸನಂ-ನ-೧-ಅಪಕಾರಗೀಃ - ಪರನಿಗೆಅಂಜಿಕೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಅಪಕಾರವಾಕ್ಯದಹೆಸರು- ಬೆದರಣೆಸೊಲ್ಲು-
ಯಸ್ಸನಿಂದಉಪಾಲಂ ಭ ಸ್ತತ್ರ ಸ್ಯಾ ತ್ಪರಿಭಾಷ ಣಂ।	ಪರಿಭಾಷಣಂ-ನ-೧-ಸನಿಂದಃ- ನಿಂದೆಯೊಡಗೂಡಿದ-ಉಪಾಲಂಭೋಯತ್ರಸ್ಯಾತ್ -ದುರ್ವಾದಕ್ಕೆಹೆಸರು-
(ತತ್ರ)ತ್ವಾ ಕ್ಷಾ ರಣಾ (ಯಃ ಸ್ಯಾದಾಕ್ರೋಶೋ ಮೈಥುನಂಪ್ರತಿ)॥೧೬॥	ಆಕ್ಷಾರಣಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಮೈಥುನಂಪ್ರತಿ॥ ಮೈಥುನವನ್ನುಕುರಿತುಯಃಆಕ್ರೋಶಸ್ತತ್ರಸ್ಯಾತ್ -ಹಂಬಲಿಸಿಕೂಗಿಮೊರೆಯಿಡುವದಕ್ಕೆಹೆಸರು
ಸ್ಯಾದಾಭಾಷಣಮಾ ಲಾಪಃ	ಆಭಾಷಣಂ-ನ- ಆಲಾಪಃ-ಪು-೨- ಗಮನಾಗಮನಾದಿಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಹಿತವಾದಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು.
ಪ್ರಲಾಪೋ (ನರ್ಥಕಂವ ಚಃ।)	ಪ್ರಲಾಪಃ-ಪು-೧-ಅನರ್ಥಕಂ-ವಚಃ।ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲದಮಾತಿಗೆಹೆಸರು
ಅನು ಲಾಪೋ (ಮುಹು ರ್ಭಾಷಾ)	ಅನುಲಾಪಃ-ಪು-೧-ಮುಹುಃ-ಭಾಷಾ-ಭಾರಿಭಾರಿಗೂನುಡಿಯುವದಕ್ಕೆಹೆಸರು

విలాపఃపరిదేవనం॥
విప్రలాపో (విరో
ధోక్తి)
స్సంలాపోభాషణం
మిథః।
సుప్రలాపస్సువచన
మపలాపస్తు నిహ్నవః॥
సందేశవాగ్వాచికం
స్యా
ద్వాగ్భేదాస్తుత్రిషూత్త
రే।
ఉపశీవాగకల్యాణీ
స్యాత్కల్యాతు శుభాత్మి
కా॥ అత్యర్థ మధురం
సాంత్వం సంగతంహృద
యంగమం।నిష్ఠురంపరు
షం గ్రామ్య మశ్లీలం
సూనృతం(ప్రియే॥సత్యే
ఽథసంకులక్లిష్టే పరస్పర
పరాహతే।(లుప్తవర్ణ
పదం) గ్రస్తం నిరస్తం(
త్వరితోదితం) ॥౧౭॥

విలాపః-పు-పరిదేవనం-౨-న-దుఃఖదిందహేళు
వవాళ్ళక్కెహెసరుఅందలిఅళువికె
విప్రలాపః-పు-౧-విరోధోక్తిః-విరోధవా
గినుడియువదక్కెహెసరు
సంలాపః-పు-౧-మిథః-భాషణం-ప్రీతియింద
అన్యోన్యవాగిమాతాడువదక్కెహెసరు
సుప్రలాపః-పు-సువచనం- న-౨- పరిశుద్ధవాద
మాతినహెసరుగళు
అపలాపః-నిహ్నవః-పు- ౨ మోసగొళిసువ
మాతినహెసరుగళు
సందేశవాక్-చ్-స్త్రీ-వాచికం-న- ౨-హే
ళికళుహిసువమాతినహెసరుగళు
ఉత్తరే-వాగ్భేదాః-త్రిషు- ముందెహేళల్పడు
వవాగ్విశేషగళు-ఉపశీశబ్ద మొదలు గొం
డుసమ్యక్షబ్దవరిగూత్రిలింగగళాగిరువవు-
ఉపశీ-పా-రుశబీ-౧-అకల్యాణీవాక్-అశు
భవాదవాక్యదహెసరు - కల్యా-౧-శుభాత్మికా
స్యాత్ -శుభవాదవాక్యదహెసరు-సాంత్వం-౧-
అత్యర్థమధురం-బహళప్రియవాద ప్రయోజన
వుళ్ళవాక్యదహెసరు-సంగతం- హృదయంగమం
౨-మనస్సిగెవప్పిదమాతు-గ్రామ్యం- అశ్లీలం-
౨-పామరజనరునుడియువకెట్టమాతు- అంద శే-
అపశబ్దదహెసరు-సూనృతం-౧- ప్రియేసత్యే-హిత
వాగియూదిటవాగియూయిరువవాక్యదహెసరు.
సంకులం-క్లిష్టం-౨- పరస్పరపరాహతే - పూ
ర్వోత్తరవాక్యగళిగెవిరుద్ధవాద్దరింవకష్టవాగి
అన్వయిసిఅర్థ హేళలిక్కవాక్యక్కెహెసరుగళు-గ్ర
స్తం-౧-లుప్తవర్ణపదం-అశక్తి-త్వరెముంతా
...నుడియువాగ-అక్షరవాగలి- పదవేఆ
...పిసిహోగికెలవంశమా త్రనుడియల్ప
...వాక్యదహెసరు-నిరస్తం-౧-త్వరితోదితం-త్వ

ರೆಯಿಂದಕುಟ್ಟಿದವಾಕ್ಯಕ್ಕೆಹೆಸರು-

ಅಂಬೂಕೃತಂ(ಸನಿಷ್ಠೀವ)ಮಬದ್ಧಂಸ್ಯಾದನರ್ಥಕಂ।ಅನಕ್ಷರಮವಾಚ್ಯಂಸ್ಯಾದಾಹತಂತುಮೃಷಾರ್ಥಕಂ॥೧೨೨॥(ಅಥ)ಮ್ಲಿಷ್ಟಮವಿಸ್ಪಷ್ಟಂ ವಿತಥಂತ್ವನೃತಂ(ವಚಃ)ಸತ್ಯಂತಥ್ಯಮೃತಂಸಮ್ಯಗಮೂನಿ(ತ್ರಿಷುತದ್ವತಿ)॥೧೨೩॥

ಅಂಬೂಕೃತಂ-೧-ಸನಿಷ್ಠೀವಂ-ತುಂತುರಿಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದವಾಕ್ಯದಹೆಸರು-ಅಬದ್ಧಂ-ಅನರ್ಥಕಂ-೨ ಹೊಂದದೇಯಿರುವಮಾತಿನಹೆಸರು- ಅನಕ್ಷರಂ-ಅವಾಚ್ಯಂ-೨-ಹೇಳಬಾರದಬೊಯಿಲಿನಹೆಸರುಗಳು-ಆಹತಂ-ಮೃಷಾರ್ಥಕಂ-೨-ಬರುಳ-ಅಸಂಭಾವಿತವಾದಅರ್ಥವುಳ್ಳಮಾತಿನಹೆಸರುಗಳು-ಮ್ಲಿಷ್ಟಂ- ಅವಿಸ್ಪಷ್ಟಂ-೨-ಅರ್ಥವುತಿಳಿಯಬಾರದೇಯಿರುವ ಮಾತಿನಹೆಸರುಗಳು-ವಿತಥಂ-ನ-೧-ಅನೃತಂವಚಃ-ಸುಳ್ಳುಮಾತಿನಹೆಸರು-ಅಂದರೆಸಟಿಯನುಡಿ-ಸತ್ಯಂ-ತಥ್ಯಂ ಋತಂ-ಸಮ್ಯಕ್-ಬ್- ೪-ಸತ್ಯವಾಕ್ಯದಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ-ದಿಟವಾದನುಡಿ-ಅಮೂನಿತದ್ವತಿತ್ರಿಷು-ಈಸತ್ಯಾದಿಶಬ್ದಗಳುನಾಲ್ಕೂ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯವುಳ್ಳಸಣಿಯನ್ನುಹೇಳುವಾಗ ಮೂರುಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂವರ್ತಿಸುತವೆ॥

ಇತಿವಾಗ್ವರ್ಗಃ

ವಾಗ್ವರ್ಗಃ-ಮಾತಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಪದಗಳಸಮೂಹವು-ಇತಿ-ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು॥

ಶಬ್ದೇನಿನಾದ ನಿನದ ಧ್ವನಿ ಧ್ವಾನ ರವಸ್ವನಾಃ। ಸ್ವಾನನಿರ್ಘೋಷನಿರ್ಹ್ರಾದ ನಾದನಿಸ್ವಾನ ನಿಸ್ವನಾಃ॥೧೨೪॥ಆರವಾರಾವಸಂರಾವವಿರಾವಾ

ಶಬ್ದಃ-ನಿನಾದಃ-ನಿನದಃ-ಧ್ವನಿಃ - ಧ್ವಾನಃ-ರವಃ-ಸ್ವನಃ-ಸ್ವಾನಃ-ನಿರ್ಘೋಷಃ-ನಿರ್ಹ್ರಾದಃ-ನಾದಃ-ನಿಸ್ವಾನಃ-ನಿಸ್ವನಃ-ಆರವಃ-ಆರಾವಃ -ಸಂರಾವಃ-ವಿರಾವಃ-ಪು-೧೭-ಧ್ವನಿಯಹೆಸರುಗಳು- ಅಂದರೆ-ಕೂಗುವಿಕೆ-ಸದ್ದಾಗುವಿಕೆ-

(ಅಥ)ಮರ್ಮರಃ।(ಸ್ವನಿತೇ ವಸ್ತ್ರಪರ್ಣಾನಾಂ)ಭೂಷಣಾನಾಂತು ಶಿಂಜಿತಂ॥೧೨೫॥

ಮರ್ಮರಃ-ಪು-೧-ವಸ್ತ್ರಪರ್ಣಾನಾಂ-ಬಟ್ಟೆಗಳ ಮತ್ತುಮೆಲೆಗಳ-ಸ್ವನಿತೇ॥ ಧ್ವನಿಯಹೆಸರು-ಶಿಂಜಿತಂ-ನ-ಶಿಂಜಾಸ್ತ್ರೀ-೧ - ಭೂಷಣಾನಾಂ-ಆಭರಣಗಳಧ್ವನಿಗೆಹೆಸರು

ನಿಕ್ವಾಣೋ ನಿಕ್ವಣಃ ಕ್ವಾಣಃ ಕ್ವಣಃ ಕ್ವಣನ(ಮಿತ್ಯಪಿ)।

ನಿಕ್ವಾಣಃ-ನಿಕ್ವಣಃ-ಕ್ವಾಣಃ-ಕ್ವಣಃ- ಪು-ಕ್ವಣನಂ-ನ-೫-ವೀಣಾದಿಸಕಲವಾದ್ಯಧ್ವನಿಗಳಿಗೆಹೆಸರುಗಳು-

ವೀಣಾಯಾಃಕ್ವಣಿತೇ:

(ಪ್ರಾದೇಃ-ಕ್ವಣಿತೇ-(ತ್ರಿಷು)ಪ್ರಾಣಿ-) ಪ್ರಕ್ವಾಣಪ್ರ

ಷಾದೇಃ ಪ್ರಕ್ವಾಣ ಪ್ರಕ್ವಣಾದಯಃ॥ ೧೮೧॥

ಕ್ವಣಾದಯಃ ವೀಣಾಯಾಃ ಸ್ವನಿತೇ (ಪ್ರ) ಎಂಬುವದು ಮುಂತಾದ ಉಪಸರ್ಗಗಳಿಗೆ ಪರವಾಗಿ (ಕ್ವಣ) ಎಂಬುವ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ (ಪ್ರಕ್ವಾಣಃ-ಪ್ರಕ್ವಣಃ- ಅನುಕ್ವಣಃ) ಇತ್ಯಾದಿಗಳು-ವೀಣೆಯ ಧ್ವನಿಗೆ ಹೆಸರುಗಳು -

ಕೋಲಾಹಲಃ ಕಲಕಲ

ಕೋಲಾಹಲಃ-ಕಲಕಲಃ-ಪು-೨-ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ದೊಡ್ಡ ಶಬ್ದದ ಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ- ಸಂಘಧ್ವನಿ-

(ಸ್ತಿರಶ್ಚಾಂ) ವಾಶಿತಂ ರುತಂ।

ವಾಶಿತಂ-ರುತಂ-ನ-೨-ತಿರಶ್ಚಾಂ॥ ಮೃಗಪಕ್ಷ್ಯಾದಿಗಳ ಧ್ವನಿಗೆ ಹೆಸರುಗಳು-

(ಸ್ತ್ರೀ) ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ ಪ್ರತಿಧ್ವಾನೇ

ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ -(ಸ್ತ್ರೀ)-ಪ್ರತಿಧ್ವಾನಃ-ಪು-೨- ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ ಶಬ್ದದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಸೆಲೆ

ಗೀತಂ ಗಾನ (ಮಿಮೇ ಸಮೇ)॥ ೧೮೨॥

ಗೀತಂ-ಗಾನಂ-ನ-೨ - ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ-ಹಾಡು-ಇಮೇ ಸಮೇ- ಈ ೨ ಶಬ್ದಗಳೂ ಸಮಾನಾರ್ಥಕಗಳು-

❋ಇತಿ ಶಬ್ದಾದಿವರ್ಗಃ❋

ಶಬ್ದಾದಿವರ್ಗಃ--ಶಬ್ದವೇ ಮುಂತಾದ ಪದಗಳ ಸಮೂಹವು-ಇತಿ-ಈ ಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು॥

ನಿಷಾದರ್ಷಭ ಗಾಂಧಾರಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮ ಧೈವತಾಃ । ಪಂಚಮ (ಶ್ಚೇತ್ಯ)ಮೀ ಸಪ್ತ ತಂತ್ರೀಕಂಠೋತ್ಥಿತಾಸ್ಸ್ವರಾಃ॥ ೧೮೩॥

ನಿಷಾದಃ-ಋಷಭಃ-ಗಾಂಧಾರಃ-ಷಡ್ಜಃ- ಮಧ್ಯಮಃ-ಧೈವತಃ-ಪಂಚಮಃ-ಪು-೭-ಅಮೀ- ಸಪ್ತ-ಈ ಏಳುನ್ನೂ-ತಂತ್ರೀಕಂಠೋತ್ಥಿತಾಃ- ತಂತಿಗಳಿಂದಲೂ-ಕೊರಳಿನಿಂದಲೂ ಹುಟ್ಟಿದಂಥಾ- ಸ್ವರಾಃ-ಸ್ವರಗಳ ಹೆಸರುಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸ್ವರಗಳು ಕ್ರಮದಿಂದ । ನಿರಿಗಸಮಧಪ। ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು-

ಕಾಕಲೀತು (ಕಲೇಸೂಕ್ಷ್ಮೇ)

ಕಾಕಲೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಸೂಕ್ಷ್ಮೇ-ಕಲೇ- ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದಂಥಾ ಕಲವೆಂಬ-ಅವ್ಯಕ್ತಮಧುರಧ್ವನಿಗೆ ಹೆಸರು.

(ಧ್ವನೌತು ಮಧುರಾಸ್ಫುಟೇ) ಕಲೋ ಮಂದ್ರಸ್ತು (ಗಂಭೀರೇ) ತಾರೋ (ಽತ್ಯುಚ್ಚೈಃ) ತ್ರಯ (ಸ್ತ್ರಿಷು)॥ ೧೮೪॥

ಕಲಃ-೧-ಮಧುರಾಸ್ಫುಟೇ-ಶ್ರೋತ್ರಸುಖಕರವಾಗಿಯೂ ಅಸ್ಪಷ್ಟವರ್ಣವಾಗಿಯೂ ಇರುವ । ಧ್ವನೌ। ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವದು-ಅಂದರೆ-ಕಿವಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಕೇಳಬರದೇ ಇದ್ದರೂ ಹಿತವಾಗಿ ಹಾಯಿದೋರುವ ನಾದಕ್ಕೆ-ಕಲವೆಂದು ಹೆಸರಹುದು - ಮಂದ್ರಃ-೧-ಗಂಭೀರೇ-ಗಂಭೀರವಾದ ಧ್ವನಿಗೆ ಹೆಸರು- ಅಂದರೆ-

ಸಂಘುಬಿಡದೆ ಆಳಿಸಿಕ್ಕದೇ ಸಾಂದ್ರವಾಗಿ ಕೇಳಬರುವ ನಾದವೆನ್ನುವಿಕೆ। ತಾರಃ-೧-ಅತ್ಯುಚ್ಚೈಃ - ಕೃಶೀಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಷಡ್ಜವನ್ನು ಮೀರಿಹೋಗಿ ಬರುಳ ಅಧಿಕವಾದ ಧ್ವನಿಗೆ ಹೆಸರು। ತ್ರಯಃ-ತ್ರಿಷು-ಕಲಃ-ಮಂದ್ರಃ-ತಾರಃ - ಎಂಬುವ ಮೂರು ಶಬ್ದಗಳೂ ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳೂ ಆಗುತ್ತವೆ-

ಸಮನ್ವಿತಲಯಸ್ತ್ವೇಕತಾಲೋ

ಸಮನ್ವಿತಲಯಃ ಏಕತಾಲಃ-ಪು-೨ - ನೃತ್ತಗೀತವಾದ್ಯಗಳು ಮೂರನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ-ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುವದರ ಹೆಸರುಗಳು-

ವೀಣಾತುವಲ್ಲಕೀ। ವಿಪಂಚೀ

ವೀಣಾ-ವಲ್ಲಕೀ-ವಿಪಂಚೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩-ವೀಣೆಯ ಹೆಸರುಗಳು-

(ಸಾತು ತಂತ್ರೀ ಭಿಸ್ಸಪ್ತಭಿಃ) ಪರಿವಾದಿನೀ॥ ೧೮೫

ಪರಿವಾದಿನೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಸಪ್ತಭಿಃ-ತಂತ್ರೀಭಿಃ- ಯುಕ್ತಾ ಸಾ-ಏಳು ತಂತಿಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ವೀಣೆಗೆ ಹೆಸರು-

ತತಂ(ವೀಣಾದಿಕಂ ವಾದ್ಯ) ಮಾನದ್ಧಂ (ಮುರಜಾದಿಕಂ) (ವಂಶಾದಿಕಂತು) ಸುಷಿರಂ ಕಾಂಸ್ಯಂ ತಾಲಾದಿಕಂ) ಘನಂ॥ ೧೮೬॥ (ಚತುರ್ವಿಧ ಮಿದಂ ವಾದ್ಯಂ ವಾದಿತ್ರಾತೋದ್ಯ ನಾಮಕಂ।

ತತಂ-ನ-೧- ವೀಣಾದಿಕಂ ವಾದ್ಯಂ। ವೀಣೆ ಮುಂತಾದ ತಂತ್ರೀವಾದ್ಯಗಳ ಹೆಸರು। ಆನದ್ಧಂ-ನ-೧-ಮುರಜಾದಿಕಂ-ಮದ್ದಳೆ ಮೊದಲಾದ ಚರ್ಮ ವಾದ್ಯಗಳ ಹೆಸರು। ಸುಷಿರಂ ನ-೧-ವಂಶಾದಿಕಂ-ಪಿಲ್ಲಂಗೋವಿ ಮುಂತಾದ ಮುಖವಾದ್ಯಗಳ ಹೆಸರು। ಘನಂ-ನ೧-ತಾಳಾದಿಕಂ ಕಾಂಸ್ಯಂ. ತಾಳ ಗೆಜ್ಜೆ ಮೊದಲಾದ ಕಂಚಿನ ವಾದ್ಯಗಳ ಹೆಸರು॥ ವಾದ್ಯಂ. ವಾದಿತ್ರಂ-ಆತೋದ್ಯಂ-ನ-೩-ಇದಂ ಚತುರ್ವಿಧಂ-ತತ-ಮುರಜ-ಸುಷಿರ - ಘನಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಾದ್ಯಗಳಿಗೂ ಹೆಸರು

ಮೃದಂಗಾ ಮುರಜಾ (ಭೇದಾ)* ಸ್ತ್ವಂಕ್ಯಾಲಿಂಗ್ಯೋರ್ಧ್ವಕಾಸ್ತ್ರಯಃ

ಮೃದಂಗಾಃ-ಮುರಜಾಃ-ಪು-೨- ಮದ್ದಳೆ ಹೆಸರುಗಳು ಅಂಕ್ಯಃ-ಆಲಿಂಗ್ಯಃ-ಊರ್ಧ್ವಕಃ-ಪಾ - ಊರ್ಧ್ವಕಃ-ಪು-೩-ಭೇದಾಃ-ಈ ಮೂರು ಮದ್ದಳೆಯ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಭಾಗಗಳ ಭೇದಗಳು-

ಸ್ಯಾದ್ಯಶಃ ಪಟಹೋಢಕ್ಕಾ ಭೇರೀ (ಸ್ತ್ರೀ) ದುಂದುಭಿಃ (ಪುಮಾನ್)।

ಯಶಃಪಟಹಃ-ಪು-ಢಕ್ಕಾ- (ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಢವಣೆ ಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ-ಡೋಲು॥ ಭೇರೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ದುಂದುಭಿಃ ಪು-೨-ಭೇರಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-

ಆನಕ-ಪಟಹೋ (ಸ್ತ್ರೀ)

ಆನಕಃ-ಪಟಹಃ ಪು-೨-[illegible] ಹೆಸರುಗಳು -

ಸ್ಯಾತ್ಕ್ವಣೋವೀ (ಣಾ
ದಿವಾದನಂ)॥೧೨೮॥

ಕ್ವಣಃ-ಪು-೧-ವೀಣಾದಿವಾದನಂ- ವೀಣೆಮೊದಲಾದವಾದ್ಯಗಳನ್ನುಬಾರಿಸುವ ನಶ್ಬಿ ಹೆಸರು-ಅಂದರೆ-ಬೆರಳ ಕೊನೆಗೆ ತಗಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತಂತಿಮುಂತಾದಸಾಧನವು-

(ವೀಣಾದಂಡಃ) ಪ್ರವಾಳ
ಸ್ಸ್ಯಾತ್ಕಕುಭಸ್ತು ಪ್ರಸೇವ
ಕಃ। ಕೋಲಂಬಕ(ಸ್ತು ಕಾ
ಯೋಸ್ಯಾ ಉಪನಾಹೋ
ನಿಬಂಧನಂ॥೧೨೯॥

ಪ್ರವಾಳಃ-ಪು-೧- ವೀಣಾದಂಡಃ-ವೀಣೆಯ - ದಂಡಿಗೆ ಕೋಲಿನ ಹೆಸರು-ಕಕುಭಃ-ಪ್ರಸೇವಕಃ-೨- ವೀಣೆಯ ಹೆರಳಿನ ಹೆಸರುಗಳು- ಕೋಲಂಬಕಃ-ಪು-೧-ಅಸ್ಯಾಃಕಾಯಃ - ಈವೀಣೆಯ ತಂತಿ -ಹೆರಳು ಮೊದಲಾದ ಶರೀರದ ಹೆಸರು।ಉಪನಾಹಃ-ಪು - ನಿಬಂಧನಂ-ನ-೨ವೀಣೆಯ ತಂತೀ ಕಟ್ಟುವ ಬಾಯಿಗೂ - ಬಿರಡೆಗಳಿಗೂ-ಕಟ್ಟಿನಬಿಗಿತಕ್ಕೂ-ಹೆಸರುಗಳು-

(ವಾದ್ಯಪ್ರಭೇದಾ) ಡಮ
ರುಮಡ್ಡುಡಿಂಡಿಮಝರ್ಝ
ರಾಃ। ಮರ್ದಳಃ ಪಣ
ವೋ(ನ್ಯೇಚ)
ನರ್ತಕೀಲಾಸಕೀಸಮೇ॥

ಡಮರುಃ-ಮಡ್ಡುಃ-ಡಿಂಡಿಮಃ-ಝರ್ಝರಃ-ಮರ್ದಳಃ-ಪಣವಃ-ಪು-೬-ವಾದ್ಯಪ್ರಭೇದಾಃ-ಈ-೬-ಶಬ್ದಗಳೂ-ಕ್ರಮವಾಗಿ-ಬುಡಬುಡಿಕೆ-ಡಕ್ಕೆ-ಡಿಮಕಿ-ಝಾಯಿ-ಮದ್ದಳೆ-ಗೋಮುಖಾದಿವಾದ್ಯಗಳೂ ಉಂಟು-

ನರ್ತಕೀ-ಲಾಸಕೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಕುಣಿಯುವ ನಾಟ್ಯಗಾತಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-

ವಿಲಂಬಿತಂ ದ್ರುತಂ ಮ
ಧ್ಯಂ ತತ್ವಮೋಘೋ ಘನಂ
ಕ್ರಮಾತ್।

ತತ್ವಂ-ನ-ಓಘಃ-ಪು-ಘನಂ-ನ-೩-ಈಮೂರು ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ-ಕ್ರಮಾತ್ -ಕ್ರಮದಿಂದ-ವಿಲಂಬಿತಂ-ಸಾವಕಾಶ ಗತಿಯಾದ ವಿಲಂಬಮಾನಕ್ಕೂ-ದ್ರುತಂ-ತ್ವರಿಯಾದ ಗತಿಯುಳ್ಳ ದ್ರುತಮಾನಕ್ಕೂ-ಮಧ್ಯಂ-ಸ್ಥಾಯಿಯನಡಿತಟ್ಟಾದ ಮಧ್ಯಮಾನಕ್ಕೂ ಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ - ಆದ್ಯಂತಮಧ್ಯಕಾಲಸ್ಥಿತಿಗಳು-ಅಂದರೆ-ಪುರುಷಾಕಮುತ್ತಾಯಗಳು

ತಾಲಃ (ಕಾಲಕ್ರಿಯಾ
ಮಾನಂ)

ತಾಲಃ-ಪು-೧-ಕಾಲಕ್ರಿಯಾಮಾನಂ- ಕಾಲಕ್ಕೂ-ಹಸ್ತಾಕುಂಚನಪ್ರಸಾರಣಾದಿಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೂ ಉಂಟಾದ ಪರಿಮಿತಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ- ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತು ಹೀಗೆ ಅಭಿನಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಗೊತ್ತು-

ಲಯಃ (ಸಾಮ್ಯ)
ಥಾ(ಸ್ತ್ರಿ)ಯಾಂ॥೧೩೧
ತಾಂಡವಂ ನಟನಂ ನಾ

ಲಯಃ-ಪು-೧-ಸಾಮ್ಯಂ॥ನೃತ್ತಗೀತವಾದ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು-ಅಂದರೆ ಜಮಾವಣೆ-

ತಾಂಡವಂ-ನ-ನಟನಂ-ನಾಟ್ಯಂ-ಲಾಸ್ಯಂ-ನೃ

ತೃಂಲಾಸ್ಯಂನೃತ್ಯಂಚ ನ
ರ್ತನಂ।
ತೌರ್ಯತ್ರಿಕಂ(ನೃತ್ತಗೀತ
ವಾದ್ಯಂ(ನಾಟ್ಯಮಿದಂತ್ರ
ಯಂ)॥೧೯೨॥

ಭ್ರಕುಂಸಶ್ಚ ಭ್ರುಕುಂ
ಸಶ್ಚಭ್ರೂಕುಂಸಶ್ಚೇತಿ(ನ
ರ್ತಕಃ। ಸ್ತ್ರೀವೇಷಧಾ
ರೀಪುರುಷೋ
(ನಾಟ್ಯೋಕ್ತಾ)

(ಗಣಿಕಾಜ್ಜುಕಾ॥೧೯೩
(ಭಗಿನೀಪತಿ) ರಾವುತ್ತೋ
ಭಾವೋ(ವಿದ್ವಾನ ಥಾ
ವುಕಃ) ಜನ ಕೋ ಯುವ
ರಾಜ ಸ್ತು)ಕುಮಾರೋಭ
ರ್ತೃದಾರಕಃ॥ ೧೯೪ ॥
ರಾಜಾ) ಭಟ್ಟಾರ ಕೋ
ದೇವ) ಸ್ತತ್ಸುತಾ(ಭರ್ತೃ
ದಾರಿಕಾ। ದೇವೀ ಕೃತಾಭಿ
ಷೇಕಾಯಾ(ಮಿತರಾ ಸು
ಭ)ಭಟ್ಟಿನೀ॥೧೯೫॥ ಅಬ್ರ
ಹ್ಮಣ್ಯ ಮವ ಧ್ಯೋಕ್ತಾ
ರಾಜ್ಞಃ ಸ್ಯಾಲ ಸ್ತು ರಾ
ಷ್ಟ್ರಿಯಃ। ಅಂಬಾ ಮಾ
ತಾ)ಥ ಬಾ ಲಾ ಸ್ಯಾ)
ವಾಸೂ ದಾರ್ಯ ಸ್ತುಮಾ

ತ್ಯಂ-ಪಾ-ನೃತ್ತಂ-ನರ್ತನಂ-ನ-೬-ಭರತಶಾಸ್ತ್ರ
ಕಾರಕುಣಿಯುವದಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು-
ತೌರ್ಯತ್ರಿಕಂ-ನಾಟ್ಯಂ-ನ-೨- ನೃತ್ತಗೀತವಾದ್ಯ
ಕುಣಿಯುವದು-ಹಾಡುವದು - ಬಾರಿಸುವದೆಂಬ
ನಂತ್ರಯಂ-ಈಮೂರುಕೂಡಿದನಾಟ್ಯಕ್ಕೆಹೆಸರು
ಳು-ಅಂದರೆ-ಭರ್ ಶಾಫೆ-
ಭ್ರಕುಂಸಃ-ಭ್ರುಕುಂಸಃ-ಭ್ರೂಕುಂಸಃ-ಪು-
ಸ್ತ್ರೀವೇಷಧಾರೀ।ಹೆಂಗಸು ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ
ನರ್ತಕಃ।ಪುರುಷಃ-ಕುಣಿಯುವಗಂಡಿನ ಹೆಸರುಗಳು
ನಾಟ್ಯೋಕ್ತಾ॥ಅಂದರೆ - ನಾಟ್ಯಪರಿಭಾಷೆಯ
ಎಂದರ್ಥವು। ಈಪದವು- ಇದುಮೊದಲುಗೊಂಡು
ಆಂಗಿಕಸಾತ್ವಿಕೆ-ಎಂಬುವವರಿಗೂಅನುವರ್ತಿಸ
ದಾಗಿ-ಮುಂದಹೇಳಲ್ಪಡುವಹೆಸರುಗಳು-ನಾಟ್ಯ
ಭಾಷೆಯೊಳಗಿರುವವೆಂದುತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು॥
ಅಜ್ಜುಕಾ॥ಪಾ॥ಅಜ್ಜುಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ- ೧ - ಗಣಿಕ
ಸೂಳೆಯಹೆಸರು-ಆವುತ್ತಃ-೧- ವಡಹುಟ್ಟಿದವಳ
ಡನಹೆಸರು-ಭಾವಃ-ಪು-೧-ವಿದ್ವಾನ್-ವಿದ್ವಾಂ
ಹೆಸರು-ಆವುಕಃ-ಪು-೧-ಜನಕಃ-ತಂದೇಹೆಸರು-
ಮಾರಃ-ಭರ್ತೃದಾರಕಃ-ಪು-೨-ಯುವರಾಜಃ-ಯ
ರಾಜನೆಂಬಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಹೆಸರು॥ಭಟ್ಟಾರ
ದೇವಃ-ಪು-೨-ರಾಜಾ-ಅರಸಿನಹೆಸರುಗಳು- ಭರ್ತೃ
ದಾರಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ತತ್ಸುತಾ-ಅಂತಾಅರಸಿನ
ಳಹೆಸರು-ದೇವೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಕೃತಾಭಿಷೇಕಾಯಾ
ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತಳಾದ ರಾಣಿಯ ಹೆಸರು - ಭಟ್ಟಿನೀ
ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಇತರಾಸು-ಮಿಕ್ಕಂಥಾರಾಜಪತ್ನಿಯ
ಸರು-ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ-ನ-೧-ಅವಧ್ಯೋಕ್ತಾ- ಕೊ
ಕೂಡದೆಂಬಮಾತಿನಹೆಸರು।ರಾಷ್ಟ್ರಿಯಃ-ಪು
ರಾಜ್ಞಃಸ್ಯಾಲಃ-ಅರಸಿನಹೆಂಡತಿಯವಡಹುಟ್ಟಿ
ನಹೆಸರು-ಅಂಬಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಮಾತಾ-ತಾಯಿಯ
ಸರು॥ವಾಸೂಃ-ಊ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಬಾಲಾಸ್ಯಾ

రిషః ॥ అత్తికా(భగినీ
జ్యేష్ఠా) నిష్ఠానిర్వహణే
(సమే) హండేహంజేహ
లాహ్వానే నీచాం చే
టీంసఖీంప్రతి ॥ అంగ
హారోంగవిక్షేపో
వ్యంజకాభినయౌ (స
మౌ) నిర్వృత్తేత్వంగస
త్త్వాత్త్వాం ద్వేత్రిష్వాం
గికసాత్త్వికే॥ ౧౯౮॥

క్షకుడిగియహెసరు-మారిషః-పు-౧- ఆర్యః- పూ
జ్యనహెసరు-అత్తికా ॥షా॥ అంతికా-స్త్రీ- ౧-
జ్యేష్ఠాభగినీ-అక్కనహెసరు-నిష్ఠా - స్త్రీ- నిర్వ
హణం-న-౨- నాటకకథెయన్నుముగిసువదక్కెహె
సరు-హండే-హంజే-హలా- అ-౩ - క్రమవాగినీ
చాంచేటీంసఖీంప్రతి - నీచళాదవళన్నూ -
దాసియన్నూ - సఖియన్నూ - ఆహ్వానే-క
రెయువదక్కెహెసరుగళు॥ఉదాహరణ॥దాసియ
న్నుకరెయువాగహంజేయం దుహెసరిడ బేకు ।
అంగహారః-అంగవిక్షేపః-పు-౨ -కుణియువాగ
మ్మెయన్నుకులికిసువదక్కెహెసరు ॥వ్యంజకఃఅభిన
యః- పు-౨- హస్తవిన్యాసాదిగళిందభావార్థ
వన్నుతిళియ పడిసువదక్కెహెసరుగళు- ఆంగికం-
సాత్త్వికం- త్రి- ౨ - ద్వే - ఈయెరడుశబ్దగ
ళూ-అంగసత్త్వాత్త్వాంనిర్వృత్తే। కుబ్బుగళుక
ణ్ణుగళుముంతాదఅంగగళిందలూ-మనోవృత్తి
రూపవాదసత్త్వదిందలూకుట్టిదచలనాకుంచనా
దిక్రియావిశేషగళిగూస్వేదరోమాంచాది
గళిగూ-క్రమదిందహెసరుగళు॥ ఉదాహరణ॥
ఆంగికంఅందరెకణ్ణుకుబ్బుగళన్నుహారాడిసు
వికె-బెమరువికెమే సాత్త్విక-

శృంగారవీరకరు
ణాద్భుతహాస్యభయాన
కాః। బీభత్సరౌద్రౌచ
రసాః

శృంగారః-వీరః-కరుణః-అద్భుతః-హాస్యః-భ
యానకః-పు-బీభత్సం - రౌద్రం-న-౮-రసగళ
హెసరుగళు- శాంతియొడగూడిదయీ౯నవరస
గళాగువవు -ఇల్లి బీభత్సరౌద్రగళెరడూపుల్లిం
గగళెందుకెలవరన్నువరు

శృంగారశ్శుచిరు
జ్జ్వలః ॥౧౯౯॥

శృంగారః-శుచిః-ఉజ్జ్వలః-పు-౩- శృంగార
రసదహెసరుగళు - అందరెసొగసినరుచి

ఉత్సాహవర్ధనో
వీరః

ఉత్సాహవర్ధనః - వీరః-పు-౨- వీరరసద
హెసరుగళు - అంతరెపరాక్రమదరుచి

కారుణ్యంకరుణాఘృ

కారుణ్యం-న-కరుణా -షా-కరుణః-పు- ఘృ

మూ	టీ
కృపా। కృపాదయానుకంపాస్యాదనుక్రోశో (పృథ్వో)హసః॥౨౦౦॥	కృపా-కృపా-దయా-అనుకంపా - (స్త్రీ) - అనుక్రోశః-పు-౪-కరుణారసదహెసరుగళు
హాసోహాస్యంచ	హసః-హాసః-పు-హాస్యం-న-౩- హాస్యరసదహెసరుగళు-అందరెనగెయరుచి-
బీభత్సంవికృతం(త్రిష్విదంద్వయం।)	బీభత్సం-వికృతం-౨-బీభత్సరసద హెసరుగళు ఇదంద్వయం--ఈ-౨-శబ్దగళూ - బీభత్సరసవన్నుసూచిసువ మాంస రక్తకరుళు కలెబురుకి ముంతాదవుగళిగెహెస రాదాగ విశేష్యానుసారవాగి(త్రి)లింగగళల్లియూవర్తిసుత్తవె
విస్మయోద్భుతమాశ్చర్యం చిత్రమప్యథ భైరవం॥ దారుణం భీషణంభీష్మం ఘోరం భీమం భయానకం। భయంకరంప్రతిభయంరౌద్రంతూగ్ర (మమీత్రిషు॥౨౦౧॥చతుర్దశ)	విస్మయః-పు-అద్భుతం-ఆశ్చర్యం-చిత్రం - ౪-అద్భుతరసదహెసరుగళు-భైరవం-దారుణం - భీషణం-భీష్మం-ఘోరం-భీమం-భయానకం-భయంకరం-ప్రతిభయం-౯- భయానకరసదహెసరుగళు-రౌద్రం-ఉగ్రం-౨- రౌద్రరసదహెసరుగళు-అమీచతుర్దశ-అద్భుతశబ్ద మొదలాదఈ౧౪ శబ్దగళూ-త్రిషు-రస హేతువాదవస్తువన్ను నిర్దేశిసిహేళు వాగ విశేష్యాను రూప వాగి మూరులింగగళల్లియూవర్తిసుతవె
దరత్రాసౌభీతిర్భీః సాధ్వసంభయం।	దరః-(త్రాసః)-పు-భీతిః-(స్త్రీ)- సాధ్వసం-భయం-న-౬-భయదహెసరుగళు-అంజికె-
(వికారోమానసో) భావో	భావః - పు-౧-మానసోవికారః - శృంగారాదిరసగళన్నుహుట్టిసువ-స్థాయిభావ - వ్యభిచారిభావ- సాత్వికభావగళింబ. హెసరుగళు మనోవికారదహెసరు
నుభావో(భావబోధకః)॥౨౦౨॥	అనుభావః-పు-౧-భావబోధకః- అంథా భావవన్నుతిళియపడిసువముఖవికాసాదిగళహెసరు
గర్వోభిమానో హంకారో	గర్వః-అభిమానః-అహంకారః-పు-౩ - అహంకారదహెసరుగళు
మాన(శ్చిత్త సమున్నతిః।)	మానః- పు-౧-చిత్తసమున్నతిః-నానుహెచ్చి నవనెంబచిత్తౌన్నత్యదహెసరు- అందరెదొడ్డదఅహంకార

ಅನಾದರಃಪರಿಭವಃಪರೀಭಾವ ಸ್ತಿರಸ್ಕ್ರಿಯಾ ॥ ೨೦೪ ॥ ರೀಢಾವಮಾನನಾವಜ್ಞಾವಹೇಳನ ಮಸೂರ್ಕ್ಷಣಂ ।

ಅನಾದರಃ-ಪರಿಭವಃ-ಪರೀಭಾವಃ-ಪು-ತಿರಸ್ಕ್ರಿಯಾ-ರೀಢಾ-ಅವಮಾನನಾ-ಅವಜ್ಞಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಅವಹೇಳನಂ-ಷಾ-ಅವಹೇಲಂ-ಅಸೂರ್ಕ್ಷಣಂ-ಷಾ-ಅಸುರ್ಕ್ಷಣಂ-ಅಸೂಕ್ಷಣಂ-ಆಸುತ್ಕ್ಷಣಂ-ನ-೯-ತಿರಸ್ಕಾರದಹೆಸರುಗಳು-ಜರಿಯುವಿಕೆ

ಮಂದಾಕ್ಷಂಹ್ರೀಸ್ತ್ರಪಾವ್ರೀಡಾಲಜ್ಜಾ (ಸಾ)ಪತ್ರಪಾ(ನ್ಯತಃ)॥ ೨೦೫॥

ಮಂದಾಕ್ಷಂ-ನ-ಹ್ರೀಃ-ತ್ರಪಾ-ವ್ರೀಡಾ-ಲಜ್ಜಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೫-ನಾಚಿಕೇಹೆಸರುಗಳು

ಅಪತ್ರಪಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಅನ್ಯತಃ-ಹೆರರದೆಸೆಯಿಂದುಂಟಾದ-ಸಾ-ಆ-ನಾಚಿಕೆಯಹೆಸರು

ಕ್ಷಾಂತಿ ಸ್ತಿತಿಕ್ಷಾ

ಕ್ಷಾಂತಿಃ-ತಿತಿಕ್ಷಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಸೈರಣೆಗೆಹೆಸರುಗಳು

ಭಿಧ್ಯಾತು (ಪರಸ್ವ ವಿಷಯೇಸ್ಪೃಹಾ ।)

ಅಭಿಧ್ಯಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಪರಸ್ವವಿಷಯೇಸ್ಪೃಹಾ-ಹೆರರವಡಿಮೆಯನ್ನುಅಪಹರಿಸಿದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುವದುರಾಶೆ

ಅಕ್ಷಾಂತಿರೀರ್ಷ್ಯಾ

ಅಕ್ಷಾಂತಿಃ-ಈರ್ಷ್ಯಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಹೆರರಮೇಲನ್ನುಕಂಡುಸೈರಿಸಲಾರದೇಕಳವಳಗೊಳ್ಳುವದುಅಂದರೆ-ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು-ಈರ್ಷ್ಯೆ-ಅಥವಾಪರಶ್ರೇಯಸ್ಸಕಂಡುನೆಯಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ

ಸೂಯಾ (ಕುದೋಷಾರೋಪೋಗುಣೇಷ್ವಪಿ॥) ೨೦೬ ॥

ಅಸೂಯಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಗುಣೇಷ್ವಪಿ-ದೋಷಾರೋಪಃ-ಒಳ್ಳೆಗುಣಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂಅವುಗಳನ್ನುಮರಮಾಚಿಇಲ್ಲದಕೆಟ್ಟಗುಣಗಳನ್ನೇ ಆರೋಪಿಸಿ-ಕಿನಿಗಾಗದವರಿಗೆಕೇಡನ್ನುಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂಬಪಾಪಬುದ್ಧಿಗೆಹೆಸರು

ವೈರಂ ವಿರೋಧೋ ವಿದ್ವೇಷೊ

ವೈರಂ-ನ-ವಿರೋಧಃ-ವಿದ್ವೇಷಃ-ಪು-೩-ವೈರದಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ-ಅದಾವತ್ತು

ಮನ್ಯುಶೋಕಾ ತುಶುಕ್ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।

ಮನ್ಯುಃ-ಶೋಕಃ-ಪು-ಶುಕ್-ಚ್-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩-ಶೋಕದಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ-ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡುಅಳುವಿಕೆ-ಅಳುವಿನಿಂದೆದ್ದಸಿಟ್ಟು-ಅಥವಾಸಿಟ್ಟು-ವ್ಯಸನ-ಚಿಂತೆಅಳುಇವುಗಳಿಂದುಂಟಾದಮನಸ್ಸಿನಅಸಮಾಧಾನ

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪೋನುತಾಪಶ್ಚ ವಿಪ್ರತೀಸಾರ(ಇತ್ಯಪಿ॥) ೨೦೭ ॥

ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಃ-ಅನುತಾಪಃ-ವಿಪ್ರತೀಸಾರಃ-ಪು-೩-ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ-ಕೆಲಸಕೆಟ್ಟಮೇಲೆ ನಮೇಲೆಕೆನ್ನಅಜಾಗರೂಕತೆಅವಿವೇಕಮುಂತಾದದ

ನ್ನು ಕುರಿತು-ವ್ಯಸನಪಡುತ ಪರೋಪಕಾರತಾತ್ಪರ್ಯವುಳ್ಳ ಸಾತ್ವಿಕಬುದ್ಧಿಗೆ ಹೆಸರು

ಕೋಪ ಕ್ರೋಧಾಮರ್ಷ ರೋಷ ಪ್ರತಿಘಾ ರುಟ್ಕ್ರು ಧೌ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।

ಕೋಪಃ-ಕ್ರೋಧಃ-ಅಮರ್ಷಃ-ರೋಷಃ-ಪ್ರತಿಘಃ-ಪು-ರುಟ್-ಷ್-ಕ್ರುತ್-ಧ್-ಸ್ತ್ರೀ-೭-ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ-ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೇ ಬರುವವರನಿಗ್ರಹೇಚ್ಛೆ ಅಥವಾಪರರನ್ನುನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂ ಕೂಡಗೂಡಿದ ಕೋಪವೆನಿಪಮನೋಚೇಷ್ಟಾ-ಚಿತ್ತ ಕೋಪ

(ಶುಭಾಚರಿತೆ) ಶೀಲ

ಶೀಲಂ-ನ-೧-ಶುಭಾಚರಿತೆ - ಪವಿತ್ರವಾದ ಚರಿತ್ರೆ ಹೆಸರು-ಅಂದರೆ-ಒಳ್ಳೇನಡತೆ-ಸದಾಚಾರ-ಪರತ್ವ ವೃತ್ತಿ-ಶಿಷ್ಟತೆ

ಮುನ್ಮಾದಶ್ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮಃ॥ ೨೧೮॥

ಉನ್ಮಾದಃ-ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮಃ-ಪು-೨ - ಭೂತಾವೇಶಾದಿಗಳಿಂದುಂಟಾದ ಚಿತ್ತಚಾಂಚಲ್ಯದ ಹೆಸರುಗಳು ಮೇರೆದಪ್ಪಿದಬುದ್ಧಿ-ಹುಚ್ಚು-ಮರುಳುತನ-ಪಿಚ್ಚುತನ

ಪ್ರೇಮಾ(ನಾ) ಪ್ರಿಯತಾ ಹಾರ್ದಂ ಪ್ರೇಮಸ್ನೇಹೋ

ಪ್ರೇಮಾ-ನ್-ಪು-ಪ್ರಿಯತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಹಾರ್ದಂ-ಪ್ರೇಮನ್-ನ-ಸ್ನೇಹಃ-ಪು-೫-ಸ್ನೇಹದ ಹೆಸರುಗಳು-ಅಂ ರವಿಶ್ವಾಸಿತನ-ಇಷ್ಟವಾಗಿರುವಿಕೆ-ಪ್ರೀತಿ-ಮಿತ್ರತ್ವ- ಡಂಬಡಿಕೆಯುಳ್ಳ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ

ಥದೋಹದಂ। ಇಚ್ಛಾ ಕಾಂಕ್ಷಾಸ್ಪೃಹೇಹಾತೃ ಡ್ವಾಂಛಾಲಿಪ್ಸಾಮನೋ ರಥಃ॥೨೧೯॥ ಕಾಮೋಽಭಿ ಲಾಷಸ್ತರ್ಷಶ್ಚ

ದೋಹದಂ-ನ-ಇಚ್ಛಾ-ಕಾಂಕ್ಷಾ-ಸ್ಪೃಹಾ-ಈ ಹಾ-ತೃಟ್-ಷ್-ವಾಂಛಾ-ಲಿಪ್ಸಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಮನೋರಥಃ-ಕಾಮಃ-ಅಭಿಲಾಷಃ-ತರ್ಷಃ-ಪು-೧೨-ಕೋರಿಕೆಯ ಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆಹಾರೈಕೆ-ಬಯಸುವಿಕೆ-ಇ ಸುವಿಕೆಬೇಕೆನ್ನುವಿಕೆ-ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ-ಆಶೆಪಡುವಿ

(ಸಮಹಾರ್ಣ)ಲಾಲಸಾ (ದ್ವಯೋಃ)

ಲಾಲಸಾ-ಪ್ಸ-೧-ಮಹಾರ್ಣಸಃ-ಹೆಚ್ಚಾದಆಶೆಗೆ ಹೆಸರು-ಬಹಳಆಶೆ

ಉಪಾಧಿ(ರ್ನಾ)ಧರ್ಮ ಚಿಂತಾ

ಉಪಾಧಿಃ-ಪು-ಧರ್ಮಚಿಂತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಧರ್ಮಚಿಂ ತನದಹೆಸರುಗಳು-ವಿಷಯಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನುಪರಿಶೀಲಿ ಸಿ-ಬೇಕಾದಬಗೆಗಳನ್ನುಹುಡುಕುವಿಕೆ- ಅಥವಾ ಪರಿಚಿಂತೆ-ಅಥವಾಪುಣ್ಯಮಾಡಬೇಕೆಂಬಯೋಚನೆ ಮೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು

(ಪುಂಸ್ಯಾ)ಧಿ(ರ್ಮಾನಸೀವ್ಯಥಾ ಆಧಿಃ-ಪು-ಮಾನಸೀವ್ಯಥಾ- ಸಂಬಂಧ

మూ	టీ
వృథా॥౨౧౦॥	వృథేగెహెసరు-అంతకే-వళగుందువికే.అంతర్దుఃఖ-మనోవ్యసన-మనోఽరోగ
(స్యా) చ్చింతా స్మృతి రాధ్యాన	చింతా-స్మృతిః-(స్త్రీ)-ఆధ్యానం-న-౩- చింతిసువదక్కెహెసరుగళు-అందరే-నెననెనను పరితాపిసియోఽచనెగ్యెయ్యువను - అథవాకర్తవ్యనిశ్చయవిల్లదేవిచారదిందకళవళగొళ్ళువ మనస్సినచాంచల్యవు
ముత్కంఠోత్కలికే సమే ।	ఉత్కంఠా-ఉత్కలికా-(స్త్రీ)-౨-ఇష్టవస్తుప్రాప్తియల్లి కాలవిళంబవన్ను సైరిసలారదే- తహతహపడువికే-అందరే- అతికుతూహలదింద-ఈగలేబేకెందుఆతురదొడనెప్రయత్నమాడువలుత్సాహదకళవళవు
ఉత్సాహో వ్యవసాయ(స్స్యాత్)	ఉత్సాహః- వ్యవసాయః- ద్వా - అధ్యవసాయః- పు - ౨ - మహాకార్యవిషయవాగి మాడల్పడువప్రయత్నక్కెహెసరుగళు.
(స్స) వీర్య (మతిశక్తిభాక్)॥౨౧౧॥	వీర్యం - న - ౧- అతిశక్తిభాక్ సః - బహళశక్తియుళ్ళంథాఉత్సాహదహెసరు,
కపటో(స్త్రీ) వ్యాజదంభోపధయశ్ఛద్మకైతవే । కుసృతి ర్నికృతి శ్శాఠ్యం	కపటః- ప్న- వ్యాజః- దంభః- ఉపధిః- పు- ఛద్మ - న్- కైతవం-న-కుసృతిః-నికృతిః (స్త్రీ)- శాఠ్యం- న ౯- కపటదహెసరుగళు- అందరేపరద్రోహార్థవాగివంచన్ను తోరిసి మత్తొందు తోడువదుమంతాదమోసవు,
ప్రమాదో నవధానతా॥	ప్రమాదః- పు-అనవధానతా- (స్త్రీ)- ౨- ఎచ్చరికెతప్పిహోగువదక్కెహెసరుగళు,
కౌతూహలంకౌతుకంచ కుతుకంచ కుతూహలం।	కౌతూహలం- కౌతుకం-కుతుకం - కుతూహలం. న-౪- అపూర్వవస్తువన్నపేక్షిసువదక్కెహెసరుగళు. ... ...
(స్త్రీ)ణాం విలాస బిబ్బోకవిభ్రమాలలితం తథా॥హేలాలీలేత్యమీ హావాః క్రియాః శృం	విలాసః-బిబ్బోకః- విభ్రమః- పు-లలితం. న- హేలా- లీలా- (స్త్రీ)- ౬- ఇత్యమీహావాః (స్త్రీ)ణాం శృంగారభావజాః క్రియాః । విలాసవేమొందలాదహేంగళమనోవృత్తివిశేషగళు

ಗಾರಭಾವಜಾಃ।

ಶೃಂಗಾರರಸವೃತ್ತಿಯಿಂದಹುಟ್ಟಿದ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಾಗಿರುವವು- ಇತಿ- ಅಂದಪ್ಪರಿಂದಾಚೆಂತಾದಿಭೇದವೃತ್ತಿಗಳೂ ಸಹಿತ ಕ್ತ್ರ ಪ್ರಸಾಂಗವಾಗಿರುವವು-

ದ್ರವಕೇಳಿಪರೀಹಾಸಾಃ ಕ್ರೀಡಾಲೀಲಾಚ ನರ್ಮಚ॥ ೨೧೮॥

ದ್ರವಃ- ಕೇಳಿಃ- ಪರೀಹಾಸಃ - ಪು - ಕ್ರೀಡಾ-ಲೀಲಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ನರ್ಮ-ನ್-ನ-೭-ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಪರಿಹಾಸಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು_ಅಂದರೆ- ಹೆಂಗಾಂಗಂಡುಸೇರಿಸೊಗಸಿನಿಂದಾಡುವಿಕೆ- ... ...

ವ್ಯಾಜೋಪದೇಶೋಲಕ್ಷ್ಯಂಚ

ವ್ಯಾಜಃ- ಅಪದೇಶಃ- ಪು- ಲಕ್ಷ್ಯಂ- ಪೊ-ಲಕ್ಷಂ-ನ-೩ ವ್ಯಾಜದಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ - ವಂದರನ್ನಾಶಿಸದಂ ತಿಮತ್ತೊಂದರನ್ನು ತೋರುವದುಮುಂತಾದದನಿವವು, ಇದೇಶಪಟಕ್ಕೆಅಂಗವಾಗಿರುವದು.

ಕ್ರೀಡಾ ಖೇಲಾಚಕೂರ್ದನಂ।

ಕ್ರೀಡಾ-ಖೇಲಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಕೂರ್ದನಂ-ಪೊ-ಖುರ್ದನಂ-ನ-೩-ಚಂಡುಗಜ್ಜುಗಬುಗುರಿಲೆತ್ತಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನಾಡಿಸುವಕ್ರೀಡೆಗೆಹೆಸರುಗಳು.

ಘರ್ಮೋನಿದಾಘಸ್ಸ್ವೇದಸ್ಸ್ಯಾತ್

ಘರ್ಮಃ- ನಿದಾಘಃ- ಸ್ವೇದಃ- ಪು-೩- ಬೆಮರಿನಹೆಸರುಗಳು, ... *

ಪ್ರಳಯೋ ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತಾ॥೨೧೯॥

ಪ್ರಳಯಃ- ಪು-೧- ನಷ್ಟಚೇಷ್ಟತಾ- ಹರ್ಷಾದಿಗಳಿಂದತನುಕರಣಚೇಷ್ಟೆಗಳಳಿದಿರುವದಕ್ಕೆಹೆಸರು- ಅಂದರೆ- ಸುಖ- ದುಃಖ- ಸಿಟ್ಟು-ಕನಿಕರ -ಮುಂತಾದ ಮಾನಸವೃತ್ತಿಗಳು ಕೊಬ್ಬಿತಲೆಗೇರಿದಾಗ ಮೈಮನಾತೋಚದೇಜಡನಂತೆ ಸ್ತಂಭಿಸಿಸುಮ್ಮನಿರುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ... ... *

ಅವಹಿತ್ಥಾ (ಆಕಾರಗುಪ್ತಿ)

ಅವಹಿತ್ಥಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಪ- ಅವಹಿತ್ಥಂ- ನ-೧-ಆಕಾರಗುಪ್ತಿಃ-ಅನುರಾಗಾದಿಗಳಿಂದಹುಟ್ಟುವ- ಪುಳಕಾದಿಶರೀರಗಳವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಇತರರಿಗೆತಿಳಿಸಕೂಡದನಾಚಿಕೆಯಿಂದಮರಮಾಡುವದಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು.

(ಸ್ಸಮಾ) ಸಂವೇಗ ಸಂಭ್ರಮಾ।

ಸಂವೇಗಃ- ಸಂಭ್ರಮಃ- ಪು-೨-ಪರಸ್ತ್ರೈನ್ಯದರ್ಶನಾದಿಭಯದಿಂದಲೂ ತ್ವರೆಯಿಂದಲೂ ಹುಟ್ಟಿದ ತಾರತಮ್ಯವಿಚಾರಜಾಗರೂಕತೆಯೆಂಬ ಮನೋವೃತ್ತಿಗೆಹೆಸರುಗಳು. ... ... *

(ಸ್ಯಾ)ದಾಚ್ಛುರಿತಕಂ

ಆಚ್ಛುರಿತಕಂ-ನ ...

(హాససోత్ప్రాసః) — స్యాత్-హంగిసినగువదక్కెహెసరు - అందరేహీ గళిదుగేలిమాళిసువికె- ... *

(స్సమనా) క్స్మితం॥ ౨౧౮॥ — స్మితం- న-౧మనాక్- కిరునగెహెసరు- మితవాగినగువదు- గంభీరవాదంథాహాస్యవు-

(మధ్యమంస్యా) ద్విహసితం — విహసితం-న-౧- మధ్యమంస్యాత్ । కిరునగెగూ బహళనగెగూ- మధ్యస్థవాదసాధారణ నగెహెసరు. ... ... *

రోమాంచో రోమహర్షణం। — రోమాంచః- పు- రోమహర్షణం-న-౨ మైకూదలుగుస్గరుగొళ్ళువికె- పుళకితవాగువికె- అందరే-రోమగళు కలెయత్తికొండంతె. రోమకూపగళుకెచ్చుగొళ్ళువికె-

క్రందితం రుదితం క్రుష్టం — క్రందితం-రుదితం-క్రుష్టం-న-౩- రోదనదహెసరుగళు-అందరే-గోళోయెందళువదు

జృంభస్తు(త్రిషు) జృంభణం॥ ౨౧౯॥ — జృంభః- త్రి- జృంభణం - న-౨-ఆకళికెహెసరుగళు.

విప్రలంభోఽవిసంవాదో — విప్రలంభః- విసంవాదః- పు- ౨-విపరీతవాగినుడియువదు- అందరే- క్రమతప్పిమాతాడువదు - అథవాదిగళ్ జవాబు కొడువదు - మత్తు న్యాయవన్ను ఇల్లకార్ మాడి మాతాడువదర హెసరుగళు ... ... *

రింఖణంస్ఖలనం(సమే) — రింఖణం- షా- రింగణం- స్ఖలనం-న-౪-జారువదక్కాదరూ-తప్పువదక్కాదరూ న్యాయనిర్బంధదిందహారిహోగువదక్కాద రూహెసరుగళు,*

(స్యా) న్నిద్రా శయనంస్వాపః స్వప్నః సంవేశఇత్యపి॥ ౨౨౦॥ — నిద్రా- స్త్రీ- శయనం- న- స్వాపః -స్వప్నః- సంవేశః-పు- ౫- నిద్రెయహెసరుగళు.

తంద్రీప్రమీలా — తంద్రీ- షా-తంద్రా ప్రమీలా-స్త్రీ-౨- ఆలస్యదిందకణ్ణుముచ్చిమైమరతు గురు తేడుత బరువ గాఢనిద్రెగె హెసరుగళు - తూకడికె యెందుకెలవరన్నువరు. ... *

భ్రుకుటి భ్రుకుటి — భ్రుకుటిః-భ్రుకుటిః- భ్రూకుటిః - స్త్రీ-

ಭ್ರೂಕುಟಿಃ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।	೩- ಕಂಗೆಣಿನಹುಬ್ಬುಗಳನ್ನುಗಂಟಿಕ್ಕುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರುಗಳು- ಗಂಟಿಲ್ಲದಹುಬ್ಬೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು.
ಅದೃಷ್ಟಿಸ್ಸ್ಯಾದಸೌಮ್ಯೇಕ್ಷ್ಣಿ	ಅದೃಷ್ಟಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ- ೧-ಅಸೌಮ್ಯ-ರೋಷದಿಂದ ಸೌಮ್ಯವಾಗದೇಯಿರುವ ಅಕ್ಷ್ಣಿ-ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿವರ್ತಿಸುವದು - ಅಂದರೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನುಸೂಚನೆಮಾಡುವಕುಟಿಲದೃಷ್ಟಿ-ಬಿರುನೋಟ.
ಸಂಸಿದ್ಧಿಪ್ರಕೃತೀ ಸಮೇ॥ ಸ್ವರೂಪಂಚ ಸ್ವಭಾವಶ್ಚ ನಿಸರ್ಗಶ್ಚಾ	ಸಂಸಿದ್ಧಿಃ-ಪ್ರಕೃತಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ-ಸ್ವರೂಪಂ-ನ-ಸ್ವಭಾವಃ-ನಿಸರ್ಗಃ -ಪು - ೫ - ಸ್ವಭಾವದ ಹೆಸರುಗಳು- ಅಂದರೆ- ಸಹಜವಾದಮನೋವೃತ್ತಿ-
ಥವೇಪಥುಃ। ಕಂಪೋ	ವೇಪಥುಃ-ಕಂಪಃ-ಪು-೨-ನಡುಕದಹೆಸರುಗಳು-
ಥಕ್ಷಣಉದ್ಧರ್ಷೋ ಮಹ ಉದ್ಧವ ಉತ್ಸವಃ॥ ೨೨॥	ಕ್ಷಣಃ- ಉದ್ಧರ್ಷಃ- ಮಹಃ- ಉದ್ಧವಃ- ಉತ್ಸವಃ- ಪು- ೫- ಉತ್ಸವದಹೆಸರುಗಳು.
ಇತಿನಾಟ್ಯವರ್ಗಃ	ನಾಟ್ಯವರ್ಗಃ - ನಾಟ್ಯದಿಂದೊಡಗೂಡಿದಪದಗಳಸಮೂಹವು। ಇತಿ- ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು,
ಅಧೋಭುವನಪಾತಾಳಂ ಬಲಿಸದ್ಮ ರಸಾತಲಂ। ನಾಗಲೋಕೋ	ಅಧೋಭುವನಂ- ಪಾತಾಳಂ- ಬಲಿಸದ್ಮ- ನ್-ರಸಾತಲಂ-ನ-ನಾಗಲೋಕಃ-ಪು-೫ - ಪಾತಾಳಲೋಕದಹೆಸರುಗಳು.
ಥ ಕುಹರಂಸುಷಿರಂವಿವರಂಬಿಲಂ॥ ಛಿದ್ರಂ ನಿರ್ವ್ಯಥನಂರೋಕಂರಂಧ್ರಂಶ್ವಭ್ರಂ ವಪಾಸುಷಿಃ।	ಕುಹರಂ- ಸುಷಿರಂ- ವಿವರಂ- ಬಿಲಂ- ಛಿದ್ರಂ ನಿರ್ವ್ಯಥನಂ - ರೋಕಂ- ರಂಧ್ರಂ - ಶ್ವಭ್ರಂ-ನ-ವಪಾ-ಸುಷಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ-೧೧- ರಂಧ್ರದ ಹೆಸರುಗಳು- ಅಂದರೆತೂತು-
ಗರ್ತಾವಟೌಭುವಿಶ್ವಭ್ರೇ	ಗರ್ತಃ-ಪ-ಗರ್ತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಅವಟಃ-ಪು-೨-ಭುವಿ-ನೆಲದೊಳಗಿರುವ-ಶ್ವಭ್ರೆ-ಖಣಿಜದಹೆಸರು-ಅಂದರೆ ನೆಲಮಾಳಿಗೆ-ಅಥವಾಹಗೇವಿನಹೆಸರು.
(ಸರಂಧ್ರೇ)ಸುಷಿರಂ (ತ್ರಿ)ಷು॥	ಸುಷಿರಂ-ನ-೧-ಸರಂಧ್ರೇತ್ರಿಷು-ಸುಷಿರಶಬ್ದವು ತೂತಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದವಸ್ತುವಿಗೆವಾಚಕವಾದಾಗ ವಿಶೇಷ್ಯಲಿಂಗಾಧೀನವಾಗಿ ಮೂರುಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುವದು,
ಅಂಧಕಾರೋ (ಸ್ತ್ರಿ)	ಅಂಧಕಾರಃ-ಪು- ಧ್ವಾಂತಂ- ತಮಿಸ್ರಂ-ತಿಮಿ

ಯಾಂ ಧ್ವಾಂತಂ ತಮಿಸ್ರಂತಿಮಿರಂತಮಃ।

ರಂ-ತಮಃ-ಸ-ನ-೬-ಕತ್ತಲೇಹೆಸರುಗಳು.

ಧ್ವಾಂತೇ ಗಾಢೇಂಧತಮಸಂ

ಅಂಧತಮಸಂ-ನ-೧ ॥ ಗಾಢೇಧ್ವಾಂತೇ ॥ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಪೆಸರು-ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆ.

(ಕ್ಷೀಣೇ)ವತಮಸಂ

ಅವತಮಸಂ-ನ-೧- ಕ್ಷೀಣೇ ಧ್ವಾಂತೇ - ಕ್ಷೀಣವಾದಕತ್ತಲೇಹೆಸರು-ಅಂದರೆಕಿರುಗತ್ತಲೆ.

(ತಮಃ॥೨೩॥ವಿಷ್ವ)ಕ್ಸಂತಮಸಂ

ಸಂತಮಸಂ-ನ-೧-ವಿಷ್ವಕ್ ಧ್ವಾಂತೇ - ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂವ್ಯಾಪಿಸಿಯಿರುವಕತ್ತಲೆ - ಅಂದರೆ- ಹೆಗ್ಗತ್ತಲೆ.

ಇತಿಪಾತಾಳವರ್ಗಃ,

ಪಾತಾಳವರ್ಗಃ ॥ ಪಾತಾಳದಿಂದೊಡಗೂಡಿದಪದಗಳಸಮೂಹವು-ಇತಿ- ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು.

ನಾಗಾಃಕಾದ್ರವೇಯಾ

ನಾಗಾಃ-ಕಾದ್ರವೇಯಾಃ-ಪು-ಬ-೨ - ಹೆಡೆಗಳಿಂದಲೂ-ಬಾಲಗಳಿಂದಲೂಕೂಡಿ - ಕಾಲುಗಳಿಲ್ಲದೇ-ಮೇಲಾಯದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯಾಕಾರವಂವಹಿಸಿರ್ಪ-ಕದ್ರೂಪುತ್ರರಾದನಾಗರ್ಕಳಪೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ- ನಾಗಲೋಕದಲ್ಲಿಯಿರುವನರಾಕಾರದಹಾವುಗಳು.

(ಸ್ತದೀಶ್ವರಃ। ಶೇಷೋನಂತೋ

ಶೇಷಃ-ಅನಂತಃ-ಪು-೨-ತದೀಶ್ವರಃ- ಅಂತಾನಾಗರ್ಕಳಿಗರಸಾದಆದಿಶೇಷನಪೆಸರುಗಳು.

ವಾಸುಕಿಸ್ತುಸರ್ಪರಾಜೋ

ವಾಸುಕಿಃ-ಸರ್ಪರಾಜಃ-ಪು-೨-ತದೀಶ್ವರಃ-ವಾಸುಕಿಯೆಂಬದೊಡ್ಡಹಾವಿನಹೆಸರು - ಇದೇಶಿವನಬಿಲ್ಲಿಗೆಹೆದೆಯಾದದ್ದು-ಮಂಥಾದ್ರಿಗೆನೇಣಾದದ್ದು.

ಥಗೋನಸೇ॥೨೪॥ತಿಲಿಪ್ಸಸ್ಸ್ಯಾ

ಗೋನಸಃ-ತಿಲಿಪ್ಸಃ-ಪು-೨-ಅಜಗರೇಸ್ಯಾತ್ - ಬಿಟ್ಟಸಿಲೆಯಪೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿದೂಲದಂತೆಬಿದ್ದಿರುವದೊಡ್ಡಹಾವು-ಹೆಬ್ಬಾವು.

(ದಜಗರೇ)ಶಯುರ್ವಾಹಸಇತ್ಯುಭೌ।

ಶಯುಃ-ವಾಹಸಃ-ಪು-ಇತ್ಯುಭೌ-ಈ- ೨- ಹೆಬ್ಬಾವುಗಳಪೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆದಾಸರಿಹಾವು.

ಅಲಗರ್ದೋಜಲವ್ಯಾಳ

ಅಲಗರ್ದಃ-ಪಾ-ಅಳಿಗರ್ದಃ-ಅಜಗರ್ದಃ- ಜಲವ್ಯಾಳಃ-ಪು-೨-ನೀರಲೇಹಾವು- ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವಹಾವಿನಪೆಸರುಗಳು.

[illegible]

ರಾಜಿಲಃ-ಡುಂಡುಭಃ-ಪು- ೨ - ಎರಡುತಲೆಗಳು

ಡುಣ್ಡುಭೌ॥೨೨೫॥

ಳ್ಳಕಿಬಂಡಿಯೆಂಬಸರ್ಪಭೇದದಪೆಸರುಗಳು- ಎರಡು ಕಲೇಲುರಿಶಿಂಗಿ.

ಮಾಲುಧಾನೋಮಾತುಲಾಹಿ

ಮಾಲುಧಾನಃ- ಮಾತುಲಾಹಿಃ-ಪು-೨- ಊಸರವಳ್ಳೀಹಾವು-ವಿಷಗಿಡದಹುಳ- ಉಷ್ಣಕದಹುಳ. ಇದು ಖಟ್ವಾಂಗದಆಕಾರವಾಗಿಯೂ ದೀರ್ಘದೇಹವಾಗಿಯೂ ಉದ್ದವಾದಬಾಲವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ನಾಲ್ಕುಕಾಲುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂಇರುವದು.

ರ್ನಿರ್ಮುಕ್ತೋಮುಕ್ತಕಂಚುಕಃ।

ನಿರ್ಮುಕ್ತಃ-ಮುಕ್ತಕಂಚುಕಃ-ಪು-೨-ಪೊರೆಬಿಟ್ಟಹಾವಿನಪೆಸರು - ಚರ್ಮದಚೇಲವಂಕಳಕೊಂಡಹಾವು-ಪೊರೆಕಳಚಿದಹಾವು- ಕುಬುಸವಂತೊರೆದಪೊಸಹಾವು.

ಸರ್ಪಃಪೃದಾಕುರ್ಭುಜಗೋಭುಜಂಗೋಹಿರ್ಭುಜಂಗಮಃ ॥ ೨೨೬ ॥ ಆಶೀವಿಷೋವಿಷಧರಶ್ಚಕ್ರೀವ್ಯಾಳಸ್ಸರೀಸೃಪಃ। ಕುಂಡಲೀಗೂಢಪಾಚ್ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರವಾಃಕಾಕೋದರಃಫಣೀ॥೨೨೭॥ ದರ್ವೀಕರೋದೀರ್ಘಪೃಷ್ಠೋದಂದಶೂಕೋಬಿಲೇಶಯಃ। ಉರಗಃಪನ್ನಗೋಭೋಗೀಜಿಹ್ಮಗಃಪವನಾಶನಃ॥೨೨೮॥

ಸರ್ಪಃ-ಪೃದಾಕುಃ-ಭುಜಗಃ-ಭುಜಂಗಃ- ಅಹಿಃ-ಭುಜಂಗಮಃ-ಆಶೀವಿಷಃ-ವಿಷಧರಃ-ಚಕ್ರೀ-ನ್-ವ್ಯಾಳಃ-ಸರೀಸೃಪಃ-ಕುಂಡಲೀ- ನ್ - ಗೂಢಪಾತ್ -ದ್- ಚಕ್ಷುಶ್ಶ್ರವಾಃ- ಸ್ - ಕಾಕೋದರಃ- ಫಣೀ- ನ್-ದರ್ವೀಕರಃ - ದೀರ್ಘಪೃಷ್ಠಃ - ದಂದಶೂಕಃ- ಬಿಲೇಶಯಃ-ಉರಗಃ-ಪನ್ನಗಃ-ಭೋಗೀ-ನ್-ಜಿಹ್ಮಗಃ-ಪವನಾಶನಃ-ಪು- ೨೫ - ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿಹಾವುಗಳಪೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆಎಲ್ಲಸರ್ಪಜಾತಿಗಳಿಗೂಸಾಧಾರಣವಾದನಾಮಗಳು.

(ತ್ರಿಷ್ವಾ)ಹೇಯಂವಿಷಾಸ್ಥ್ಯಾದಿ

ಆಹೇಯಂ-ತ್ರಿ-೨-ವಿಷಾಸ್ಥ್ಯಾದಿ- ಹಾವಿನವಿಷ-ಎಲುವು-ಚರ್ಮ-ವಿಷದಚೀಲ-ಬಾಲ- ಹೆಡೆಮುಂತಾದವುಗಳಪೆಸರುಗಳು.

ಸ್ಫಟಾಯಾಂತುಫಣಾ (ದ್ವಯೋಃ।)

ಸ್ಫಟಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಫಣಾ-ಪ್ಸ-೨- ಹೆಡೆಯಪೆಸರುಗಳು.

(ಸಮೌ)ಕಂಚುಕನಿರ್ಮೋಕೌ

ಕಂಚುಕಃ-ನಿರ್ಮೋಕಃ-ಪು- ೨- ಹಾವಿನಪೊರೆ-ಅಂದರೆಉಳ್ಳೀಪೊಟ್ಟೆನಂತೆಹಾವಿನಮೇಲೆಮೈತುಂಬಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದತೊಗಲಿನಚೀಲ

ಮೂ	ಟೀ
	ದಹೆಸರು-ಹಾವಿನಹುಬುಸ.
ಕ್ಷ್ವೇಳಸ್ತುಗರಳಂವಿಷಂ॥ ೨೨೯॥ಪುಂಸಿಕ್ಲೀಬೇಚ	ಕ್ಷ್ವೇಳಃ-ಪು-ಗರಳಂ-ನ-ವಿಷಂ-ಪ್ನ-೩-ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿಸಕಲವಿಷಗಳಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳು - ಅಂದರೆ ಘೋರವಾದಪಿತ್ತ-ನಂಜು-ಸಂನಿ.
ಕಾಕೋಲಕಾಲಕೂಟಹಲಾಹಲಾಃ। ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಿಕಶ್ಶೌಕ್ಲಿಕೇಯೋಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರಃ ಪ್ರದೀಪನಃ ॥ ೨೩೦ ॥ ದಾರದೋವತ್ಸನಾಭಶ್ಚ ವಿಷಭೇದಾಅಮೀನವ।	ಕಾಕೋಲಃ-ಕಾಲಕೂಟಃ-ಹಲಾಹಲಃ - ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಿಕಃ-ಶೌಕ್ಲಿಕೇಯಃ-ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರಃ-ಪ್ರದೀಪನಃ-ದಾರದಃ-ವತ್ಸನಾಭಃ-ಪು-೯-ಅಮೀನವ-ಈ೯-ವಿಷದಭೇದಗಳು-ಅಂದರೆವಂಭತ್ತುಬಗೇವಿಷಗಳು
ವಿಷವೈದ್ಯೋಜಾಂಗಲಿಕೋ	ವಿಷವೈದ್ಯಃ-ಜಾಂಗಲಿಕಃ-ಪು-೨-ವಿಷವನ್ನುಇಳಿಸುವವೈದ್ಯನಹೆಸರು-ಅಂದರೆ-ನಂಜುಜೋಗೀ-ಪಂಡಿತ,
ವ್ಯಾಳಗ್ರಾಹ್ಯಹಿತುಂಡಿಕಃ॥೨೩೧॥	ವ್ಯಾಳಗ್ರಾಹೀ-ನ್-ಪು-ವ್ಯಾಳಗ್ರಾಹಃ - ಅಹಿತುಂಡಿಕಃ-ಪು- ೨- ಹಾವುಗಳನ್ನುಹಿಡಿದುಆಡಿಸುವಗಾರಡಿಗನಹೆಸರು-ಹಾವುಗಳವನಹೆಸರು.
ಇತಿಭೋಗಿವರ್ಗಃ	ಭೋಗಿವರ್ಗಃ॥ಸರ್ಪಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದಪದಗಳಸಮೂಹವು-ಇತಿ-ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು,
(ಸ್ಯಾ) ನ್ನಾರಕಸ್ತುನರಕೋ ನಿರಯೋ ದುರ್ಗತಿಃ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।	ನಾರಕಃ-ನರಕಃ-ನಿರಯಃ-ಪು-ದುರ್ಗತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ೪-ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿನರಕದಹೆಸರುಗಳು - ಪಾಪಿಗಳನ್ನುಶಿಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯಮಲೋಕದೊಳಗೆ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಯಾತನಾಸ್ಥಾನ,
(ತದ್ಭೇದಾ) ಸ್ತಪನಾವೀಚಿಮಹಾರೌರವ ರೌರವಾಃ॥ ೨೩೨ ॥ ಸಂಘಾತಃಕಾಲಸೂತ್ರಂ(ಚೇತ್ಯಾದ್ಯಾ)	ತಪನಃ-ಅವೀಚಿಃ- ಮಹಾರೌರವಃ- ರೌರವಃ-ಸಂಘಾತಃ-ಪು-ಸಂಹಾರಃ- ಪು- ಕಾಲಸೂತ್ರಂ-ನ-೬-ಇತ್ಯಾದ್ಯಾಃ- ಇವುಮುಂತಾದವುಗಳು - ತದ್ಭೇದಾಃ- ಆನರಕಭೇದಂಗಳಹೆಸರುಗಳು-ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ-ಅಸಿಪತ್ರ-ಕುಂಭೀಪಾಕ-ತಪ್ತವಾಲುಕ-ಮುಂತಾದಸಕಲನರಕಂಗಳೂಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು.
(ಸ್ಯುರ್ನಾರಕಾಸ್ತು) ನಾರ	ನಾರಕಾಃ-ಪ್ರೇತಾಃ-ಪು-ಬ-೨-ಸತ್ವಾಃ-ನರ

ತಾಃ।ಪ್ರಿ ೞಾ

ಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಯಾತನೆಪಡುತ್ತಾಯಿರುವ-ಘೂಲೋಕದ ಲ್ಲಿಸ_ತ್ತಪಾಪಿಸ್ಥರಹೆಸರುಗಳು-ಮೃತದುಃಖಜೀವಿಗಳು

ವೈತರಣೀಃಸಿಂಧುಃ(ಸ್ತ್ರಾ)

ವೈತರಣೀ-(ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಸಿಂಧುಃಸ್ತ್ರಾತ್ ॥ ನರಕಗ ಳಲ್ಲಿಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಹರಿಯು_ತ್ತಿರುವ ಮಹಾದುಃಖ ದಹೊಳೆಯಹೆಸರು-ಕಷ್ಟದನದಿ,

ದಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸ್ತುನಿರೃತಿಃ॥ ೨೩೩॥

ಅಲಕ್ಷ್ಮೀಃ-ನಿರೃತಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ-೨ - ಅಭಾಗ್ಯದಹೆಸ ರುಗಳು-ನಿರ್ಭಾಗ್ಯತನ.

ವಿಷ್ಟಿ ರಾಜಾಃ

ವಿಷ್ಟಿಃ-ಆಜಾಃ-(ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಬಿಟ್ಟಿಹಿಡಿಯುವದಕ್ಕೆಹೆ ಸರು-ಬಿಟ್ಟಿಅಂದರೆ- ಅಕಲಾಯವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡು ವಿಕೆ- ನರಕದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿಬಿಡುವದಕ್ಕೆಹೆಸರೆಂದು ಕೆಲವರ ನ್ನುವರು.

ಕಾರಣಾತುಯಾತನಾ ತೀವ್ರ ವೇದನಾ।

ಕಾರಣಾ-ಯಾತನಾ-ತೀವ್ರ ವೇದನಾ - (ಸ್ತ್ರೀ- ೩-ಅತಿಶಯವಾದವೇದನೆಗೆಹೆಸರು-ಅಂದರೆ- ಚಿತ್ರ ಹಿಂಸೆ-ಬಹಳಕಷ್ಟ-ಬಹುದುಃಖ-ಮಹಾಯಾತನೆ.

ಪೀಡಾಬಾಧಾವ್ಯಥಾ ದುಃಖಮಾಮನಸ್ಯಂ ಪ್ರ ಸೂತಿಜಂ॥೨೩ ೪॥(ಸ್ತ್ರಾ) ಕ್ಲಷ್ಟಂ ಕೃಚ್ಛ್ರಮಾಭೀಲಂ (ತ್ರಿಷ್ವೇಷಾಂ ಶೇದ್ಯಗಾ ಮಿಯತ್ ।)

ಪೀಡಾ-ಬಾಧಾ-ವ್ಯಥಾ-(ಸ್ತ್ರೀ-ದುಃಖಂ -ಆ ಮನಸ್ಯಂ-ಪಾ- ಆಮನಶ್ಯಂ- ಪ್ರಸೂತಿಜಂ-ಕಷ್ಟಂ- ಕೃಚ್ಛ್ರಂ-ಆಭೀಲಂ-ನ-೯ - ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದುಃಖ ದಹೆಸರುಗಳು- ಅಂದರೆ- ಹಲಪುಬಗೆಯಾದಸಕಲ ದುಃಖಗಳಿಗೂಹೆಸರು- (ಏಷಾಂಯಶ್ಚೈದ್ಯಗಾಮಿ-ತ _ತ್ರಿಷು) ಈಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಶಬ್ದ ಯಾವತದೆ ವಿಶೇಷ್ಯನಿಘ್ನವಾಗಿಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೋ ಅದು ಅಲ್ಲಿವಿಶೇಷ್ಯಲಿಂಗಾನುಸಾರವಾಗಿ- ಮೂರುಲಿಂಗಗ ಳೊಳಗೆ ಯಾವಲಿಂಗವನ್ನಾದರೂ ಹೊಂದಿಬ ರುತ್ತೆ.

*ಇತಿನರಕವರ್ಗಃ

ನರಕವರ್ಗಃ॥ ನರಕದಿಂದೊಡಗೂಡಿದಪದಗಳ ಸಮೂಹವು-ಇತಿ--ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು.

ಸಮುದ್ರೋಽಬ್ಧಿರಕೂ ಪಾರಃ ಪಾರಾವಾರ ಸ್ಸ ರಿತ್ಪತಿಃ ॥ ೨೩೫ ॥ ಉದ ನ್ವಾನುದಧಿಃಸಿಂಧುಃ ಸರ

ಸಮುದ್ರಃ-ಅಬ್ಧಿಃ-ಅಕೂಪಾರಃ - ಪಾರಾವಾ ರಃ-ಸರಿತ್ಪತಿಃ-ಉದನ್ವಾನ್-ತ್ -ಉದಧಿಃ- ಸಿಂಧುಃ ಸರಸ್ವಾನ್-ತ್ -ಸಾಗರಃ-ಅರ್ಣವಃ-ರತ್ನಾಕರಃ ಜಲನಿಧಿಃ-ಯಾದಃಪತಿಃ-ಅಪಾಂಪತಿಃ-ಪು- ೧೩- ಸ

స్వా౯ సాగరోర్ణ వః। రత్నాకరోజలనిధి ర్యాదఃపతి రపాం ప తిః॥ ౨౬॥

ముద్రదహెసరుగళు-అందరె-కడలు.

(తస్య ప్రభేదాః)క్షీ రోదోలవణో ద స్తథాపరే।

క్షీరోదః- లవణోదః- తథాఅదేమేరె-ఇతరగళాద-దధ్యుదః-ఘృతోదః- ఇక్షూదః- సురోదః-స్వాదూదః-ఈ-౭-తస్య - ఆసముద్రద-ప్రభేదాః-భేదగళు-అందరె- ఉప్పునీరినకడలు-హాలినకడలు-మసరినకడలు-హెండదకడలు--ఈమేరె.

ఆపః(స్త్రీభూమ్ని) వా ర్వారి సలిలం కమ లంజలం॥ ౨౭॥ పయః కీలాల మమృతం జీవ నంభువనంవనం। కబంధ ముదకంపాథః పుష్కరం సర్వతోముఖం॥౨౮॥ అంభోర్ణస్తోయపా నీయ నీర క్షీరాంబు శంబరం। మేఘపుష్పం ఘనరసం

ఆపః-స్-బ-(స్త్రీ)-వాః-ర్ - వారి-సలిలం-కమలం-జలం-పయః-స్-కీలాలం-అమృతం- జీవనం-భువనం-వనం-కబంధం-ఉదకం- పాథః-స్-పుష్కరం-సర్వతోముఖం-అంభః-స్- అర్ణః-స్-తోయం-పానీయం-నీరం-క్షీరం-అంబు-శంబరం॥ పా ॥ సంవరం-మేఘపుష్పం-ఘనరసం-న-౨౭-ఉదకదహెసరుగళు-అందరె-నీరు-ఇల్లిఘనరసశబ్దవుపుల్లింగవూ ఉంటెంము కెలవరన్నువరు,

(త్రిషుద్వే) ఆప్యమ మ్మయం॥౨౯॥

ఆప్యం-అమ్మయం-త్రి-౨-జలవికారదహెసరుగళు-అందరెఉదకమయవాదద్దు-అథవా-నీరుహెచ్చాగిఉళ్ళద్దు - నీరినవికారవాదద్దు- ప్రకారాంతరవన్నుహొందిదనీరు.

భంగ స్తరంగఊర్మి (ర్వాస్త్రియాం)వీచి (రథోర్మిషు) మ హత్సూల్లోలకల్లోలౌ.

భంగః-తరంగః-పు- ఊర్మిః- వీచిః- స్త్ర-తఅలెగళహెసరుగళు-అందరె-నీరినతెరెగళు.

ఉల్లోలః-కల్లోలః-పు-౨-మహత్సు-ఊర్మిషు-ఘనవాదతెరెగళు-అందరె-దొడ్డఅలెగళు.

(స్యా)దావర్తోం (భసాం భ్రమః॥౩౦॥

ఆవర్తః-పు-౧-అంభసాంభ్రమః-నీరుగళసుళిగుండిహెసరు.

ಪೃಷಂತಿಬಿಂದು ಪೃಷತಾಃ (ಪುಮಾಂಸೋ) ವಿಪ್ರುಷಃ(ಸ್ತ್ರಿಯಃ।)
ಚಕ್ರಾಣಿಪುಟಭೇದಾಃ ಸ್ಯುರ್ಭ್ರಮಾಶ್ಚ ಜಲನಿರ್ಗಮಾಃ॥೨೮೧॥

ಪೃಷಂತಿ-ಶ್-ಬ-ನ-ಬಿಂದುಃ-ಪೃಷತಃ-ಪು-ವಿಪ್ರುಷಃ-ಷ್-ಬ-ಸ್ತ್ರೀ- ೮ - ಜಲಬಿಂದುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಅಂದರೆ-ನೀರಿನತುಂತುರಿಗಳು-ಉದಕದತೊಟ್ಟುಗಳು
ಚಕ್ರಾಣಿ॥ಪಾ॥ವಕ್ರಾಣಿ-ನ - ಪುಟಭೇದಾಃ-ಪು-೨-ವಕ್ರವಾಗಿಹರಿಯುವ- ಹೊಳೆಕಾಲುವೆಮುಂತಾದವುಗಳ ಕುಟಿಲಗತಿಗೆಹೆಸರುಗಳು-ನೀರೂರಿಮೇಲಕ್ಕೇಳುವಬುಳ್ಳಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುರು-ಭ್ರಮಾಃ-ಜಲನಿರ್ಗಮಾಃ-ಪು-ಬ-೨- ನೀರುಹರಿಯುವದಕ್ಕೆ ಠಕ್ಕದಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ತೂಬು ಬಚ್ಚಲು ಮೋರಿ-ನಾಲೆ- ಕೋಡಿಮುಂತಾದವುಗಳಹೆಸರುಗಳು-ಚಕ್ರಾದಿಗಳು-೮-ಪದಗಳೂ -ಜಲಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೆಸರು-ಅಂದರೆನೀರುಹರಿಯುವದಾದಿ ನೀರುದಾರಿ

ಕೂಲಂರೋಧಶ್ಚ ತೀರಂಚ ಪ್ರತೀರಂಚ ತಟಂ (ತ್ರಿಷು)

ಕೂಲಂ-ರೋಧಃ- ಸ್- ತೀರಂ-ಪ್ರತೀರಂ-ನ-ತಟಂ-ತ್ರಿ-೫-ದಡದಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ - ನೀರಿನದಡಿ-ನೀರಿನಗಟ್ಟು-ಜಲಘಟ್ಟ-ನೀರುದಿಡ್ಡ.

ಪಾರಾವಾರೆ (ಪರಾರ್ವಾಚೀತೀರೆ)
ಪಾತ್ರಂತದಂತರಂ ॥೨೮೨॥

ಪಾರಂ-ಅವಾರಂ-ನ-೨- ಪರಾರ್ವಾಚೀತೀರೆ-ನೀರಿಗೆ-ಆಚೇದಡಕ್ಕೂ-ಈಚೇದಡಕ್ಕೂಹೆಸರುಗಳು
ಪಾತ್ರಂ-ನ-೧- ತದಂತರಂ॥ಆಯೆರಡುದಡಗಳಗೂಮಧ್ಯೆಯಿರುವಅಂತರಾಳಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು - ಅಂದರೆ-ನೀರುಮಾತ್ರಯಿರುವಸ್ಥಳ,

ದ್ವೀಪೋ(ಸ್ತ್ರಿಯಾ)ಮಂತರೀಪಂ (ಯದಂತರ್ವಾರಿಣಸ್ತಟಂ।)
(ತೋಯೋತ್ಥಿತಂತತ್) ಪುಲಿನಂ ಸೈಕತಂಸಿಕತಾಮಯಂ॥೨೮೩॥

ದ್ವೀಪಃ-ಪ್ನ-ಅಂತರೀಪಂ-ನ- ೨- ಅಂತರ್ವಾರಿಣೋಯತ್ತಟಂ। ನೀರಿನೊಳಗಡೇಯಿರುವದಿನ್ನೆ ಯಾವದೋಅದಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು.
ಪುಲಿನಂ-ನ-೧-ತೋಯೋತ್ಥಿತಂತತ್ । ನೀರುತೆಗದುಹೋಗಿಕಾಣಬರುವಅಂಥಾದಿನ್ನೆ ಹೆಸರು- ಅಂದರೆ। ಮರಳುದಿನ್ನೆ -ಸೈಕತಂ - ಸಿಕತಾಮಯಂ-೨-ಮರಳುತಿಟ್ಟೆಗಳಹೆಸರುಗಳು,

ನಿಷದ್ವರಸ್ತು ಜಂಬಾಲಃಪಂಕೋ(ಸ್ತ್ರೀ) ಶಾದಕರ್ದಮಾ।

ನಿಷದ್ವರಃ-ಜಂಬಾಲಃ-ಪು-ಪಂಕಃ-ಪ್ನ- ಶಾದಃ-ಕರ್ದಮಃ-ಪು-೫-ಕೆಸರಿನಹೆಸರು-ಅಂದರೆ - ಬಂಧನೆಯಾಗಿಯೂ ಇಳೀಬೀಳುವದಾಗಿಯೂ ಯಿರುವ ಕೆಸರು.

జలోచ్ఛ్వాసాః పరీవాహాః	జలోచ్ఛ్వాసాః-పరీవాహాః-పు-బ-౨- నీరుకదడికులికిమేలార్దు బరువకెరెగళహెసరు-మేలుచోళి- అథవా - నీరుఅళ్ళాడికులికాడువికె॥
కూపకాస్తు విదారకాః॥౨౪౪॥	కూపకాః-విదారకాః-పు-౨-బేలమెగళాగి కోడల్పట్టిమరళ ఉళ్ళ ముంతాదవుగళు - నీరూరిబరువఉళ్ళగళు,
నావ్యం త్రిలింగం నౌ తార్యే	నావ్యం-త్రి-౧-నౌతార్యే॥ పడవలు-అథవా ఉడగుఅథవాతెప్ప -అథవాడోణిముంతాదవుగళిందహాద్యుఆచేదడక్కెసేరతక్కదు_స్తరజలవుళ్ళహొళిముంతాగవుగళహెసరు.
(స్త్రి)యాం నౌ_స్తరణి_స్తరిః।	నౌః-తరణిః-తరిః॥పు॥తరీ-(స్త్రీ)-౩-ఉడగినహెసరుగళు.
ఉడుపం తు ప్లవః కోలః	ఉడుపం-న-ప్లవః-కోలః-పు-౩- తెప్పదహెసరుగళు-అందరెఉరిగోలు,
స్రోతోంబు సరణం స్వతః॥౨౪౫॥	స్రోతః-స-న-౧-స్వతః-అంబుసరణం-తానాగిఉరివు_త్తిరువజలప్రవాహదహెసరు,
ఆతర_స్తరపణ్యం(స్యా)త్	ఆతరః-పు-తరపణ్యం-న- ౨ - ఉడగు - ఉరిగోలుముంతాదవుగళం నడెయిసిదడసేరిసతక్కకూలిగెహెసరు - అందరెహొళెహాద్దుదాటిసువఉడగినవనిగెకొడువమజూరీరొక్క.
ద్రోణీ కాష్ఠాంబువాహినీ।	దోణిః-కాష్ఠాంబువాహినీ-(స్త్రీ)-౨-నీరినమేలెచెల్లిరేసామానుగళన్ను వైవమరద డోణిగళు.
సాంయాత్రికః పోతవణిక్	సాంయాత్రికః-పోతవణిక్-జ్-పు-౨-ఉడగువ్యాపారియపెసరుగళు-ఉడగినవర్తకను.
కర్ణధారస్తు నావికః॥౨౪౬॥	కర్ణధారః-నావికః-పు-౨- ఉడగునడిసువనపెసరు.
నియామకాః పోతవాహాః	నియామకాః-పోతవాహాః-పు-బ-౨-ఉడగినకంభదమేలెయిద్దు ఉడగునడిసతక్క ఉపాయగళన్ను హేళువవరపెసరుగళు.

ಕೂಪಕಸ್ತು ಗುಣವೃಕ್ಷಕಃ

ಕೂಪಕಃ-ಗುಣವೃಕ್ಷಕಃ-ಪು-೨ - ಉಡಗಿನಲ್ಲಿ
ಲಿಧ್ವಜಪಟವನ್ನುಮೆತ್ತಿಕಟ್ಟುವಸ್ತಂಭದ ಹೆಸ
ಗಳು - ಅಂದರೆಉಡಿಗಿನಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನಿಶಾ
ಝಾಂಡೆ,

ನೌಕಾ ದಂಡಃ ಕ್ಷೇಪಣೀ(ಸ್ತ್ರೀ)

ನೌಕಾದಂಡಃ-ಪು-ಕ್ಷೇಪಣೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಉಡ
ನಡಿಸುವಸಗಡೇಹೆಸರುಗಳು - ಅಂದರೆಉಡಗುಮುಂ
ಕ್ಕೆಹಾಯುವಂತೆಕೆಳಗಡೇನೀರನ್ನುಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕ
ವಮರಮುಟ್ಟು-ಸಾಮಾನು.

ದರಿತ್ರಂ ಕೇನಿಪಾತಕಃ॥ ೨೮೭॥

ಅರಿತ್ರಂ-ನ-ಕೇನಿಪಾತಕಃ-ಪು-೨- ಉಡಗಿನ
ಯಹೆಸರುಗಳು - ಉಡಗುನಡಿಸುವತ್ಯಾವೆಯನ್ನು
ರು-ಮತ್ತುಲುಟ್ಟುಮೆನ್ನುವರು-ಅಂದರೆಲಂಗರ್,

ಅಭ್ರಿಃ(ಸ್ತ್ರೀ)ಕಾಷ್ಠಕುದ್ದಾಲಃ

ಅಭ್ರಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಕಾಷ್ಠಕುದ್ದಾಲಃ-ಪು- ೨ - ಅ
ಪ್ಪುಮುಂತಾದಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನುಅಗಿಯುವಮರದಗುದ್ದ
ಲಿಗೆಹೆಸರುಗಳು,

ಸೇಕಪಾತ್ರಂತು ಸೇಚನಂ।

ಸೇಕಪಾತ್ರಂ-ಸೇಚನಂ-ನ - ೨ - ಉಡಗಿನೊ
ಹೊಗ್ಗುಬರುವನೀರನ್ನುಹೊರಕ್ಕೆಹೊರಡಿಸುವ ಪ
ತ್ರಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು - ಅಂದರೆನೀರುಮಗಿಚಿಚೆಲ್ಲುವ
ರೆಸೆಮುಂತಾದದ್ದು.

ಯಾನ ಪಾತ್ರಂತು ಪೋತಃ

ಯಾನಪಾತ್ರಂ-ನ-ಪೋತಃ-ಪು-೨ - ಗಾಳಿ
ನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೇಉಡಗುನಡಿಸುವವನ ಪ್ರಯತ್ನ
ಮಾತ್ರದಿಂದನಡಿಯಲುಳ್ಳಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕಉಡಗುಗಳ ಹೆ
ರುಗಳು-ಅಂದರೆ-ಸ್ಮಾಲ್ ಷಿಪ್.

(ಬ್ಧಿಕಫೇ(ತ್ರಿಷು) ಸಮುದ್ರಿಯಂ॥೨೮೮॥

ಸಮುದ್ರಿಯಂ-ತ್ರಿ-೧- ಅಬ್ಧಿಕಫೇ-ಸಮುದ್ರದ
ಹುಟ್ಟಿದವಸ್ತುವಿನಹೆಸರು.

(ಕ್ಲೀಬೇ) ರ್ಧನಾವಂ (ನಾವೋರ್ಧೇ)

ಅರ್ಧನಾವಂ-ನ-೧- ನಾವಃ- ಅರ್ಧೇ- ಉಡಗಿ
ಲ್ಲಿ-ಅರ್ಧಕ್ಕೆಹೆಸರು-ಅರೆಉಡಗು.

(ಅತೀತನೌಕೇ)ಅತಿನು(ತ್ರಿಷು।)

ಅತಿನು-ತ್ರಿ-೧ - ಅತೀತನೌಕೆ - ಉಡಗನ್ನುಅ
ತ್ರಮಿಸಿದವಸ್ತುವಿನಹೆಸರು-ಉಡಗುದಾಟಿಹೋದದ್ದ

(ತ್ರಿಷ್ವಾಗಾಧಾತ್)

ಆಗಾಧಾತ್ - ತ್ರಿಷು - ಪ್ರಸನ್ನಶಬ್ದಮೊದಲ
ಗೊಂಡುಅಗಾಧಶಬ್ದದವರಿಗೂ - ಎಲ್ಲಾಶಬ್ದಗಳು
ಮೂರುಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ...

ಪ್ರಸನ್ನೋಚ್ಛಃ	ಪ್ರಸನ್ನಃ-ಅಚ್ಛಃ-೨-ನಿರ್ಮಲವಾದವಸ್ತುವಿನಹೆಸರುಗಳು.
ಕಲುಷೋನಚ್ಛ ಆವಿಲಃ॥ ೨೮೯ ॥	ಕಲುಷಃ - ಅನಚ್ಛಃ • ಆವಿಲಃ-೩ - ವಂಡಾಗಿರುವದಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು-ಕೆಸರುಕದಡಿಕಲಕಾಗಿಕೊಂಡು ಬಾರಿಕೊಂಡಿರುವಿಕೆ
ನಿಮ್ನಂಗಭೀರಂ ಗಂಭೀರ	ನಿಮ್ನಂ- ಗಭೀರಂ - ಗಂಭೀರಂ - ೩ - ಆಳವಾಗಿರುವದರಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ- ಘಾಳಿವುಳ್ಳದ್ದು
ಮುತ್ತಾನಂತದ್ವಿಪರ್ಯಯೇ	ಉತ್ತಾನಂ- ೧ - ತದ್ವಿಪರ್ಯಯೇ. ಆಳವಾಗದೇಯಿರುವದರಹೆಸರು -; ಅಂದರೆಘಾಳಿಸಾಲದ್ದು
(ಅಗಾಧ ಮತಲಸ್ಪರ್ಶೇ)	ಅಗಾಧಂ-ಅತಲಸ್ಪರ್ಶಃ-೨-ಬಹಳಆಳವಾಗಿರುವದರಹೆಸರುಗಳು- ಅಂದರೆಘಾಳಿಅಧಿಕವಾಗಿತಳಸಿಕ್ಕದೇಇರುವಂಥಾದ್ದು
ಕೈವರ್ತೇ-ದಾಶ ಧೀವರಾ॥೨೯೦॥	ಕೈವರ್ತಃ-ದಾಶಃ-ಪಾ-ದಾಸಃ-ಧೀವರಃ-ಪು-ಮೀನುಗಳನ್ನುಹಿಡಿಯುವಬೆಸ್ತರವನಹೆಸರು-ಮೀನಿನಬಲೆಗಾರರು ಅಂದರೆಬೋಯವಾರ
ಆನಾಯಃ(ಪುಂಸಿ) ಜಾಲಂ(ಸ್ಯಾ)	ಆನಾಯಃ-ಪು-ಜಾಲಂ-ನ-೨-ಬಲೆಯಹೆಸರುಗಳು
ಚ್ಛಣಸೂತ್ರಂ ಪವಿತ್ರಕಂ।	ಶಣಸೂತ್ರಂ-ಪಾ-ಸಣಸೂತ್ರಂ- ಪವಿತ್ರಕಂ-ನ-೨-ಬಲೆಯಹುಗ್ಗ-ಬಲೆಯಹುರಿ - ಬಲೆಯನಾಲು- ಬಲೇಧಾರ-
ಮತ್ಸ್ಯಧಾನೀ ಕುವೇಣೀ (ಸ್ಯಾ)	ಮತ್ಸ್ಯಧಾನೀ - ಕುವೇಣೀ - (ಸ್ತ್ರೀ)-ಮೀನುಗಳನ್ನುಹಿಡಿದುಹಾಕಿಕ್ಕೊಳ್ಳುವ ಬುಟ್ಟಿಗೆಹೆಸರುಗಳು -
ದ್ಬಡಿಶಂಮತ್ಸ್ಯಬಂಧನಂ॥೨೯೧॥	ಬಡಿಶಂ-ಮತ್ಸ್ಯಬಂಧನಂ - ಪಾ- ಮತ್ಸ್ಯವೇಧನಂ-ನ-೨-ಗಾಳಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು
ಪೃಥುರೋಮಾಝಷೋ ಮತ್ಸ್ಯೋ ಮೀನೋ ವೈಸಾರಿಣೋಂಡಜಃ। ವಿಸಾರಶ್ಶಕುಲೀ ಚಾಥ	ಪೃಥುರೋಮಾ-ನ್-ಝಷಃ-ಮತ್ಸ್ಯಃ - ಮೀನಃ ವೈಸಾರಿಣಃ-ಅಂಡಜಃ- ವಿಸಾರಃ-ಶಕುಲೀ-ನ್-ಪು ೮- ಸಾಧಾರಣವಾಗಿಮೀನುಗಳಹೆಸರುಗಳು- ಅಂದರೆ-ನಾನಾಬಗೇಮೀನುಗಳಿಗೂ.ಹೆಸರಾಗುವವು-
ಗಂಡಕಶ್ಶಕುಲಾರ್ಭಕಃ॥೨೯೨॥	ಗಂಡಕಃ-ಶಕುಲಾರ್ಭಕಃ-ಪು-೨-ಮೀನುಗಳಪಿಳ್ಳೆಗಳಿಗೆಹೆಸರುಗಳು-ಇದನ್ನುಶೀಗಡಿಯನ್ನುವರು-
ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರಃ ಪಾಠೀನ	ಸಹಸ್ರದಂಷ್ಟ್ರಃ- ಪಾಠೀನಃ-ಪು-೨- ಸಾವಿರ

ಕೋರೆಗಳುಳ್ಳಮೀನಿನಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ- ಮುಳ್ಳುಮೀನು

ಉಲೂಪೀ ಶಿಶುಕ ಸ್ಸಮಾ ।

ಉಲೂಪೀ-ಸ್-ಶಿಶುಕಃ-ಪು-೨ - ಶಿಶುವಿನಹಾಗೆಚಪಲವಾದಲುಣಚಿಮೀನಿನಹೆಸರುಗಳು

ನಲಮೀನಶ್ಚಿಲಿಚಿಮಃ

ನಲಮೀನಃ-ಚಿಲಿಚಿಮಃ-ಪು-೨- ಕಾರಕುಲ್ಲಿನ್ನೊಳಗಿರುವಮೀನಿನಹೆಸರುಗಳು -ಅಂದರೆ ಜಂಬುಮೀನು-ಕುಲ್ಲುಮೀನು -

ಪ್ರೋಷ್ಠೀತುಶಫರೀ(ದ್ವಯೋಃ)॥೨೭॥

ಪ್ರೋಷ್ಠೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ಶಫರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨ಹಾರಿಬೀಳುವಮೀನಿನಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ- ಹಾರುಮೀನು-ಮೀಟುಮೀನು

ಕ್ಷುದ್ರಾಂಡಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತಃಪೋತಾಧಾನ

ಕ್ಷುದ್ರಾಂಡಮತ್ಸ್ಯಸಂಘಾತಃ-ಪು - ಪೋತಾಧಾನಂ-ನ-೨-ಮೀನುಮರಿಗಳಗುಂಪಿನಹೆಸರುಗಳು

(ಮಥೋರ್ಝಷಾಃ)ರೋಹಿತೋಮದ್ಗುರಶ್ಶಾಲೋರಾಜೀವಶ್ಶಕುಲಸ್ತಿಮಿಃ॥೨೮॥ತಿಮಿಂಗಿಲಾದಯಶ್ಚಾಥ

ರೋಹಿತಃ- ಕೆಂಪುಮೀನು । ಮದ್ಗುರಃ - ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಳುಗಿ ಕೊಂಡಿರುವಮೀನು । ಶಾಲಃ-ಬಹಳವೇಗವುಳ್ಳಮೀನು । ರಾಜೀವಃ - ಮೀನುಗಳಗುಂಪುಗಳನ್ನುತನ್ನಹಿಂದೆಕರೆಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುಳ್ಳ ರಾಜಮೀನು । ಶಕುಲಃ - ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳಮೀನು। ತಿಮಿಃ ನೂರುಗಾವುದನೀಳವಾದ ದೊಡ್ಡಬೆಟ್ಟದಂಥಾಹಾಮೀನು । ಕಡಲಿನೊಳುದ್ವೀಪದೋಪಾದಿಯಾಗಿರುವಮೀನು।ತಿಮಿಂಗಿಲಃ - ಅಂಥಾತಿಮಿಯೆಂಬುಮಹಾಮೀನನ್ನುನುಂಗುವಬಹಳದೊಡ್ಡ ಹಾದಮೀನು - ಈಮೀನುತಿರಿಗಾಡಿದರೆ ಕಡಲುಕ್ಕಿನೀರುಹೆಚ್ಚುವದು- ಅಂದರೆಅಷ್ಟುದೊಡ್ಡಮೀನು- ಆದಿ ಶಬ್ದದಿಂ ಇನ್ನೂಬಗೆಬಗೆಮೀನುಗಳುಂಟು

ಯಾದಾಂಸಿಜಲಜಂತವಃ

ಯಾದಾಂಸಿ- ಸ್- ನ-ಜಲಜಂತವಃ- ಪು-ಬ-೨ ಜಲಜಂತುಗಳಹೆಸರುಗಳು

(ತದ್ಭೇದಾಃ). ಶಿಂಶುಮಾರೋದ್ರ ಶಂಕವೋ ಮಕರಾದಯಃ॥

ಶಿಂಶುಮಾರಃ - ನೆಗಳು । ಉದ್ರಃ - ನೀರುಬೆಕ್ಕು । ಶಂಕುಃ - ನೀರುಹಂದಿ । ಮಕರಃ - ಜೋಮೀನು। ಪು-೪-ಜಲಜಂತುವಿಶೇಷಗಳು । ಆದಯಸ್ತದ್ಭೇದಾಃ । ಅಂದದ್ದರಿಂದನೀರುಕುದರೆ- ನೀರಾನೆ- ನೀರುವಂಟೆ- ನೀರುಮನುಷ್ಯಮೊದಲಾದಅನೇಕಜಾತಿ

	ಗಳುಂಟು-
(ಸ್ಯಾ)ತ್ಕುಳೀರಃ ಕರ್ಕಟಕಃ	ಕುಳೀರಃ- ಕರ್ಕಟಕಃ - ಪು - ೨-ಏಡೀಪೆಸರು ಗಳು- ಅಂದರೆ- ನೀರುಚೊಕ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಏಡೀಕಾ ಯಿ-ನಳ್ಳಿಗಳು-
ಕೂರ್ಮೇ ಕಮಠಕಚ್ಛಪೌ	ಕೂರ್ಮಃ-ಕಮಠಃ-ಕಚ್ಛಪಃ - ಪು-೩- ಆವೇಪೆಸರು ಗಳು-ಆಮೆಯನ್ನುವರು- ಇದೇಕೂರ್ಮವು
ಗ್ರಾಹೋವಹಾರೋ	ಗ್ರಾಹಃ- ಅವಹಾರಃ-ಪು-೨- ಲಕಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡುಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವ ಮಹಾಮ ತ್ಸ್ಯದಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ-ಹಾವುಮೀನು- ಬಳ್ಳೀ ಮೀನು- ವಿಷಬಳ್ಳೀಮೀನುಕ್ಯಾರೆಮೀನು-
ನಕ್ರಸ್ತು ಕುಂಭೀರೋ	ನಕ್ರಃ - ಕುಂಭೀರಃ-ಪು-೨-ಆನೆಯನ್ನುಪಿಡಿವ ಸೆಳೆಯಲುಳ್ಳಜಲಚರರಾಜನಹೆಸರುಗಳು- ಅಂದರೆ ಮೊಸಳೆ-ನೆಗಳು
ಥಮಹೀಲತಾ॥ ೨೫೬ ॥	ಮಹೀಲತಾ- (ಸ್ತ್ರೀ)- ಗಂಡೂಪದಃ- ಕಿಂಚುಲಕಃ-
ಗಂಡೂಪದಃ ಕಿಂಚುಲಕೋ	ಪು-೩-ಎರುಬುಕುಳವಿನಪೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆಕೆಸರ ಲ್ಲಿ ಯೂಕ್ಯಾವದನೆಲದಲ್ಲಿಯೂಯಿರುವ ಹುಂಬೀಕ ಡ್ಡಿಯಂಥಾಕೆಂಪುಹುಳು-
ನಿಹಾಕಾಗೋಧಿಕಾ (ಸಮೇ)	ನಿಹಾಕಾ- ಗೋಧಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ನೀರಲ್ಲಿರುವಲು ಡುವಿನಪೆಸರು-ಅಂದರೆ- ಓಂಗೋಕ್ಯಾರನ ಆಕಾರ ಕ್ಕೆಬಿಕ್ಕಿನಷ್ಟು ಗಾತ್ರವಾಗಿ, ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಳಹಿಡಿವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳಬೈಲುವುಡದಹಾಗೆಯೆನೀರುಡಜಂತು
ರಕ್ತಪಾಕು ಜಲೂಕಾಯಾಂ (ಸ್ತ್ರಿ)ಯಾಂಘೂಮ್ನಾ)ಜಲೌಕಸಃ ॥೨೫೭॥	ರಕ್ತಪಾ-ಜಲೂಕಾ-ಪ-ಜಲೌಕಸಃ - ಸ-ಬ - (ಸ್ತ್ರೀ)-ಜಿಗಣೀಹೆಸರು-ಅಂದರೆ- ರಕ್ತವನ್ನುನೋ ಯಿಸದಂತೆಹೀರಿಕೊಳ್ಳಲುಳ್ಳಜಂತುವಾಗಿದೆ-ರಕ್ತ ಪಾಶಬ್ದಕ್ಕೆಸೋಮಪಾಶಬ್ದದಹಾಗೂ ವಿಭಕ್ತಿಗಳ ಲ್ಲದೂಪಕೇದವಿರುವದು-
ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟಃ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)ಶುಕ್ತಿಃ	ಮುಕ್ತಾಸ್ಫೋಟಃ-ಪು-ಶುಕ್ತಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಮುತ್ತಿ ನಚಿಪ್ಪುಗಳಿಗೆಪೆಸರುಗಳು
ಶಂಖ(ಸ್ಸ್ಯಾ)ತ್ಕಂಬು(ರ (ಸ್ತ್ರಿ)ಯಾಂ)	ಶಂಖಃ- ಪು- ಕಂಬುಃ- ಪ್ನ - ೨ - ಶಂಖದಹೆ ಸರುಗಳು

ಶ್ಶಂಬೂಕಾ ಜಲಶುಕ್ತ
ಯಃ ॥೨೫೮॥
ಭೇಕೇಮಂಡೂಕವರ್ಷಾ
ಭೂಶಾಲೂರಪ್ಲವದರ್ದು
ರಾಃ ।
ಶಿಲೀಗಂಡೂಪದೀ
ಭೇಕೀವರ್ಷಾಭ್ವೀ
ಕಮಠೀಢುಲೀ॥೨೫೯॥
(ಮದ್ಗುರಸ್ಯಪ್ರಿಯಾ) ಶೃಂಗೀ
ದುರ್ನಾಮಾ ದೀರ್ಘ
ಕೋಶಿಕಾ ।
ಜಲಾಶಯೋ ಜಲಾಧಾರ
ಸ್ತತ್ರಾಗಾಧಜಲೇಹ್ರದಃ॥
೨೬೦॥
ಆಹಾವಸ್ತುನಿಪಾನಂ
(ಸ್ಯಾ)ದುಪಕೂಪಜಲಾಶ
ಯೇ।
(ಪುಂಸ್ಯೇವಾಂ) ಧುಃ
ಪ್ರಹಿಃಕೂಪಉದಪಾನಂ
(ತುಪುಂಸಿವಾ)॥೨೬೧॥
ನೇಮಿಸ್ತ್ರಿಕಾಸ್ಯ
ಪೇ:ನಾಹೋಮುಖಬಂ

ಗಳು-ಗುಳ್ಳೆಶಂಖಗಳು-
ಶಂಬೂಕಾಃ- ಪು-ಜಲಶುಕ್ತಯಃ-ಇ-ಬ-(ಸ್ತ್ರೀ)-
೨-ಕಪ್ಪೆಚಿಪ್ಪುಗಳು-
ಭೇಕಃ-ಮಂಡೂಕಃ-ವರ್ಷಾಭೂಃ- ಊ-ಶಾ
ಲೂರಃ॥ಪಾ॥ಸಾಲೂರಃ-ಪ್ಲವಃ-ದರ್ದುರಃ-ಪು-೬-ಕ
ಪ್ಪೆಗಳಹೆಸರುಗಳು
ಶಿಲೀ-ಗಂಡೂಪದೀ-ಈ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಹೆಣ್ಣುಯ
ರುಬುಕುಳುನಿನಹೆಸರುಗಳು
ಭೇಕೀ-ವರ್ಷಾಭ್ವೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಹೆಣ್ಣುಕಪ್ಪೆಹೆ
ಸರುಗಳು॥
ಕಮಠೀ-ಢುಲೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಹೆಣ್ಣುಆಮೆಹೆಸರು
ಗಳು-ಅಂದರೆ(ಸ್ತ್ರೀ)ಕೂರ್ಮ-
ಶೃಂಗೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಮದ್ಗುರಸ್ಯಪ್ರಿಯಾ- ಮದ್ಗುರವೆಂ
ಬಹೆಣ್ಣುಮೀನಿನಹೆಸರು
ದುರ್ನಾಮಾ-ದೀರ್ಘಕೋಶಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಆ
ನೆಗಳರಕ್ತವನ್ನ ಹೀರಲುಳ್ಳದೊಡ್ಡಜಿಗಣೆ ಹೆಸರು
ಗಳುಅಂದರೆಹೆಜ್ಜಿಗಣೆ-
ಜಲಾಶಯಃ - ಜಲಾಧಾರಃ-ಪು-೨-ಅಂದರೆನೀ
ರುಇರುವಸ್ಥಳದಹೆಸರುಗಳು
ಹ್ರದಃ-ಪು-೧-ಅಗಾಧಜಲೇ - ಆಳವಾದನೀರುರು
ಳ್ಳಸ್ಥಳವು
ಆಹಾವಃ - ಪು-ನಿಪಾನಂ - ನ- ೨ - ಬಾವೀ
ಬಳೀಪಶುಗಳು ನೀರುಕುಡಿಯುವಬಗ್ಯೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟನೀ
ರುಕೊಟ್ಟಿಯಹೆಸರುಗಳು-
ಅಂಧುಃ-ಪ್ರಹಿಃ-ಕೂಪಃ-ಪು-ಉದಪಾನಂ-ಪ್ನ-
ಕ - ಸೇದುವಬಾವಿಯಹೆಸರುಗಳು - ಯಲ್ಲಾಬಗೆ
ಬಾವಿಗಳಿಗೂಹೆಸರೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು
ನೇಮಿಃ- ತ್ರಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಅಸ್ಯ- ಈಬಾವಿಗೆ
ಸಂಬಂಧಿಸಿದಕಂಡಿ-ಕಿರಗಣಿ-ರಾಟ-ಕಪಿಲೆ-ಯಾತ-
ಮುಂತಾದನೀರೆತ್ತುವಯಂತ್ರಗಳಿಗೆಹೆಸರುಗಳು -
ಪೇ:ನಾಹಃ-ಪು-ಅಸ್ಯ ... ಬಂಧನಂ ...

ಧನಮಸ್ಯಯತ್ ।

ತಾವಿುಯ ಮುಚ್ಚಳ - ಕಂಸಪಾದಿ- ವಾಯಿಕಟ್ಟು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಹೆಸರು.

ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯಾಂತು ಖಾತಂಸ್ಯಾ

ಪುಷ್ಕರಿಣೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಖಾತಂ-ನ- ಚಾತವಾಗಿತೋಡಲ್ಪಟ್ಟಕೊಳದಹೆಸರುಗಳು,

ದಖಾತಂದೇವಖಾತಕಂ॥ ೨೮-೨॥

ಅಖಾತಂ-ದೇವಖಾತಕಂ-ನ-೨- ದೇವತೆಗಳಿಂದ ತೋಡಲ್ಪಟ್ಟ-ದೊಣೆ-ವಕ್ಕರೆ- ಮುಂತಾದಮಹಾಜಲವುಳ್ಳ ದೇವನಿರ್ಮಿತಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳ ಹೆಸರುಗಳು.

ಪದ್ಮಾಕರಸ್ತಟಾಕೋ (ಸ್ತ್ರೀ) ಕಾಸಾರಸ್ಸರಸೀ ಸರಃ।

ಪದ್ಮಾಕರಃ-ಪು-ತಟಾಕಃ॥ಸಾ॥ತಡಾಗಃ- ಪ್ನ-೨-ತಾವರೆಗಳುಳ್ಳ ಕೆರೆಯ ಹೆಸರುಗಳು - ಕಾಸಾರಃ-ಪು-ಸರಸೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಸರಃ- ಸ್-ನ-೩- ತಾವರೆಗಳುಳ್ಳ ಕೊಳದಹೆಸರುಗಳು-ಪದ್ಮಾಕರಾದಿಗಳೈದೂನ್ನೂ ಏಕಾರ್ಥಕವೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು- ಅಂದರೆ ತಾವರೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದನೀರುಳ್ಳ ಸ್ಥಳ.

ವೇಶಂತಃ ಪಲ್ವಲಂಚಾಲ್ಪಸರೋ

ವೇಶಂತಃ-ಪು-ಪಲ್ವಲಂ-ಅಲ್ಪಸರಃ- ಸ್ - ನ-೩- ಕಟ್ಟೆಕಟ್ಟಿನೀರುನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಅಥವಾ ಚಿಕ್ಕಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ನೀರು ನಿಂತಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟಕುಂಟೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು.

ವಾಪೀತುದೀರ್ಘಿಕಾ॥ ೨೮-೩॥

ವಾಪೀ-ದೀರ್ಘಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ವಿಶಾಲವಾಗಿರುವ ದೊಡ್ಡತಾವಿುಯ ಹೆಸರುಗಳು ಅಂದರೆ ಕಲ್ಯಾಣೀ ಕೊಳ.

ಖೇಯಂತುಪರಿಖಾ

ಖೇಯಂ-ನ-ಪರಿಖಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨ - ಅಗಳ್ತೇ ಹೆಸರುಗಳು - ಅಂದರೆ ಕೋಟೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಅಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ನೀರುನಿಂತಕಂದಕವು.

ಆಧಾರಸ್ತ್ವಂಭಸಾಂ ಯತ್ರ ಧಾರಣಂ।

ಆಧಾರಃ-ಪು-೧-ಯತ್ರ ಅಂಭಸಾಂ ಧಾರಣಂ ಸಃ। ಯಾವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನೀರುದಾರಿಗಳಿಂದಜಲವುಬರಲು ಅದಕ್ಕೆ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಮಡುವಿನಂತೆ ಬಹಳ ನೀರುನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಂಥಾಜಲಾಧಾರಕ್ಕೆ ಹೆಸರು-ಅಂದರೆ-ಕೆರೆಯಂಥಾದೊಡ್ಡಕುಂಟೆ.

(ಸ್ಯಾ) ದಾಲವಾಲಮಾವಾಲಮವಾಪೋಥ

ಆಲವಾಲಂ-ಆವಾಲಂ-ನ-ಅವಾಪಃ-ಪು-೩-ಗಿಡಗಳಿಗೂ ಬಳ್ಳಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೂ ತಳದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾವವುಂಟಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ಸಂಣದಾಗಿ ತಗ್ಗಂತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟೆಗಟ್ಟಿ ನೀರುನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾತಿಗಳ ಹೆಸ

ರುಗಳು

ನದೀಸರಿತ್ ॥೨೬೪॥ ತರಂಗಿಣೀಶೈವಲಿನೀತಟಿನೀಃ ಹ್ರಾದಿನೀಧುನೀ। ಸ್ರೋತಸ್ವಿನೀ ದ್ವೀಪವತೀ ಸ್ರವಂತೀ ನಿಮ್ನಗಾಪಗಾ ॥೨೬೫॥

ನದೀ--ಸರಿತ್ -ತ್ -ತರಂಗಿಣೀ-ಶೈವಲಿನೀ- ತಟಿನೀ-ಹ್ರಾದಿನೀ-ಧುನೀ-ಸ್ರೋತಸ್ವಿನೀ- ದ್ವೀಪವತೀ-ಸ್ರವಂತೀ-ನಿಮ್ನಗಾ-ಆಪಗಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)- ೧೨- ನದಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ- ಹಲವುಬಗೆಯಾಗಿನಾನಾಕಡೆಯಿಂದಕೂಡಿತಪ್ಪದೆದೂರವಾಗಿಹರಿಯುತಲಿರುವನೀರಿಗೂ ಧೃವಜಲದಬಲುಮೆ ಯಿಂದಮೆಂದಿಗೂ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವಜಲಪ್ರವಾಹವೆನಿಪಹೊಳೆಗೂ ಹೆಸರುಗಳು.

ಗಂಗಾ ವಿಷ್ಣುಪದೀ ಜಹ್ನುತನಯಾಸುರ ನಿಮ್ನಗಾ। ಭಾಗೀರಥೀತ್ರಿಪಥಗಾ ತ್ರಿಸ್ರೋತಾ ಭೀಷ್ಮಸೂರಪಿ॥೨೬೬॥

ಗಂಗಾ-ವಿಷ್ಣುಪದೀ - ಜಹ್ನುತನಯಾ - ಸುರನಿಮ್ನಗಾ-ಭಾಗೀರಥೀ- ತ್ರಿಪಥಗಾ - ತ್ರಿಸ್ರೋತಾಃ-ಸ್-ಭೀಷ್ಮಸೂಃ-ಊ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೮-ಗಂಗಾನದಿಗೆಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆಅನಾದಿಶುದ್ಧವಾಗಿಯೂವೇದಸಾರವಾಗಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮನಕಮಂಡಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಬಳಿಕತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪದಾಹತಿಕಮಂಡಲದಿಂಪೊರಮಟ್ಟುಹರಿಪಾದೋದಕವೆನಿಸಿಹಿಮಾಲಯ ದೊಳಗುದಿಸಿ ದೇವಲೋಕದೊಳಗಿದ್ದುಕೈಲಾಸಕ್ಕೆಬಂದು ಶಿವಲಿಂಗತೀರ್ಥಮಾಗಿ ಬಿಂದುಸರಸ್ಸಿನಿಂದೊಗೆದು ಕಾಸಿಯಂಬಳಸಿಜಹ್ನುವಿನಿಂಪೀತಮಾಗಿ ಕರ್ಣಾದಲಿಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟಿಸಾಗರವಂಪೊಕ್ಕುದೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾದ ಇಂಡ್ಯಾದೇಶದೊಳಗಾಗಿ ದೊಡ್ಡಹೊಳೆಯೆ ನಿಸುವಮಹಾನದಿ.

ಕಾಳಿಂದೀ ಸೂರ್ಯತನಯಾ ಯಮುನಾ ಶಮನಸ್ವಸಾ।

ಕಾಳಿಂದೀ-ಸೂರ್ಯತನಯಾ-ಯಮುನಾ-ಶಮನಸ್ವಸಾ-ಋ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೪-ಯಮುನಾನದಿಹೆಸರುಗಳು

ರೇವಾತುನರ್ಮದಾಸೋಮೋದ್ಭವಾ ಮೆಖಲಕನ್ಯಕಾ॥೨೬೭॥

ರೇವಾ-ನರ್ಮದಾ-ಸೋಮೋದ್ಭವಾ- ಮೇಖಲಕನ್ಯಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)- ೪- ನರ್ಮದಾನದಿಯಹೆಸರುಗಳು-ಇದೇಲಿಂಗನದಿ.

ಕರತೋಯಾ ಸದಾನೀರಾ

ಕರತೋಯಾ-ಸದಾನೀರಾ-(ಸ್ತ್ರೀ) - ೨- ಗೌರೀವಿವಾಹದಲ್ಲಿ -ಈಶ್ವರನಹಸ್ತೋದಕದಿಂ ಹುದಿಸಿ

ಯ ಹೆಸರುಗಳು - ಇದು ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಗಂಗೆಗೆ ಮೊಳುಬಿಶೆಯುವದಾಗಿದೆ.

ಬಾಹುದಾ ಸೈತವಾಹಿನೀ।

ಬಾಹುದಾ-ಸೈತವಾಹಿನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಬಾಹುದಾನದಿಯ ಹೆಸರುಗಳು- ಈ ಹೊಳೆಯು ಪೂರ್ವದಕ್ಷಿಣದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು.

ಶತದ್ರುಸ್ತು ಶಿತದ್ರುಃ (ಸ್ಸ್ಯಾತ್)

ಶತದ್ರುಃ-ಶಿತದ್ರುಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ವಸಿಷ್ಠಮಹರ್ಷಿಗೆ ಅಂಜಿಕೊಂಡು ೧೦೦ ಭಾಗವಾಗಿ ಓಡಿಹೋದದ್ದೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹೊಳೆ.

ದ್ವಿಪಾಶಾತು ವಿಪಾಟ್ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)॥೨೮॥

ವಿಪಾಶಾ-ವಿಪಾಟ್-ಶ್ -ಸ್ತ್ರೀ-೨-ವಸಿಷ್ಠನ ಪಾಶಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ್ದೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹೊಳೆಗೆ ಹೆಸರುಗಳು.

ಶೋಣೋ ಹಿರಣ್ಯವಾಹ(ಸ್ಸ್ಯಾತ್)

ಶೋಣಃ-ಹಿರಣ್ಯವಾಹಃ-ಪು-೨- ಸೋಣನದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು-ಇದು ಗಂಡು ಹೊಳೆ। ಸಮುದ್ರನದಾಯಾದಿ ಹೊಳೆ- ಇದರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಕೆಂಪುಕಲ್ಲುಗಳೆಲ್ಲ ಗಣಪತಿಗೆ ಪೂಜಾಯೋಗ್ಯವಾದ ಬಿಂಬವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವವು.

ಕುಲ್ಯಾ(ಲ್ಪಾ ಕೃತ್ರಿಮಾ ಸರಿತ್ ।)

ಕುಲ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಅಲ್ಪಾ ಕೃತ್ರಿಮಾ ಸರಿತ್-ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಅಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕಾಲುವೇ ಹೆಸರು - ಅಂದರೆ ಚಿಕ್ಕ ನಾಲೆ.

ಶರಾವತೀ ವೇತ್ರವತೀ ಚಂದ್ರಭಾಗಾ ಸರಸ್ವತೀ॥೨೯॥ ಕಾವೇರೀ (ಸರಿತೋಽನ್ಯಾಶ್ಚ)

ಶರಾವತೀ-ವೇತ್ರವತೀ-ಚಂದ್ರಭಾಗಾ - ಸರಸ್ವತೀ-ಕಾವೇರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೫-ಅನ್ಯಾಶ್ಚ - ಕೃಷ್ಣವೇಣೀ ಗೋದಾವರೀ ಸರಯೂ ತುಂಗಭದ್ರೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಸಹ-ಸರಿತಃ-ನದೀ ವಿಶೇಷಗಳೂ.

ಸಂಭೇದಸ್ಸಿಂಧುಸಂಗಮಃ।

ಸಂಭೇದಃ-ಪು-೧-ಸಿಂಧುಸಂಗಮಃ-ನದಿಗಳ ಕೂಡಿಕೆ ಹೆಸರು-ಕಡಲಿನೊಳು ಹೊಳೆಯ ಕೂಡ್ಲು- ನದೀಸಂಗಮವು.

(ದ್ವಯೋಃ) ಪ್ರಣಾಲೀ (ಪಯಸಃ ಪದವ್ಯಾಂ)

ಪ್ರಣಾಲೀ-ಪ್ಸ-೧-ಪಯಸಃ-ಪದವ್ಯಾಂ - ಗೋಮುಖಸೂತ್ರ- ಬಚ್ಚಲು-ಹೋಣಿಮುಂತಾದ ನೀರು ಹರಿಯುವ ದಾರಿಗಳು.

(ತ್ರಿಷೂತ್ತರಾ॥) [illegible]॥

ಉತ್ತರಾ-ತ್ರಿಷು-ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ- ದ್ವಾಭಿತ- ಸಾರವಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳು,

(దేవికాయాంసరయ్వాంభవే) దావికసారవా।	దావికః-సారవః-ఈ-౨- న్ను- దేవికాయాం-సరయ్వాంభవే- క్రమవాగిదేవికానదియల్లియూ సరయూనదియల్లియూ హుట్టిదవస్తుగళహెసరుగళు.
సౌగంధికంతుకల్హారం	సౌగంధికం-కల్హారం-న-౨- స్వల్పకెంపాగియూ పరిమళవుళ్ళద్దాగియూ యిరువ-కల్హారపుష్పదహెసరుగళు- ఎళిగెంపుళ్ళనైదిలెయహెసరుగళు-నైదిలెయందరెచంద్రోదయదల్లి-అథవా రాత్రియొళగెల్లాఅరళువదు.
హల్లకంరక్తసంధ్యకం॥౨౭॥	హల్లకం-రక్తసంధ్యకం-న-౨ - కెంపునైదిలేహెసరు.
(స్యా) దుత్పలంకువలయ	ఉత్పలం-కువలయం-న-౨- సామాన్యవాగినైదిలేహెసరుగళు.
(మథ) నీలాంబుజన్మచ। ఇందీవరంచ(నీలేస్మిన్)	నీలాంబుజన్మ-న్-ఇందీవరం - న - ౨ - కన్నైదిలేహెసరుగళు.
(సితే)కుముదకైరవే॥	కుముదం-కైరవం-న-౨ - బిళీనైదిలేహెసరుగళు,
శాలూక (మేషాంకంద(స్స్యా)	శాలూకం-న-౧-ఏషాం--ఈసౌగంధికాదిగళ।కందః స్యాత్ ।గంచేహెసరుగళు- అందరెగడ్డె-బుడకబేనరిదిమ్మి.
వారిపర్ణీతుకుంభికా।	వారిపర్ణీ-కుంభికా-(స్త్రీ)-౨ - నీరుకాగీహెహెసరుగళు.
జలనీలీతుశైవాలశైవలేథ	జలనీలీ-(స్త్రీ)- శైవాలం- శైవలం-పాస్సైవలం-న-౪-హామచిహెసరుగళు-నీరుమ్యాలెముచ్చికొళ్ళువకొళెయహాచి.
కుముద్వతీ॥౨౪॥ కుముదిన్యాం	కుముద్వతీ-కుముదినీ-(స్త్రీ)॥౨-బిళినైదిలేబళ్ళీహెసరుగళు.
నళిన్యాంతుబిసినీపద్మినీ(ముఖాః।)	నళినీ-బిసినీ-పద్మినీ-(స్త్రీ)-౩ - కమలలతెగెహెసరుగళు।ముఖాః-అందద్దరింద-అబ్జినీ - కమలినీ-సరోజినీ-పంకజినీ- పుష్కరిణీ- అం

	ಭೋಜಿನೀ - ಮುಂತಾದಶಬ್ದಗಳೂ - ತಾವರೇಬಳ್ಳಿಗೆಹೆಸರುಗಳು
(ವಾಪುಂಸಿ)ಪದ್ಮಂನಳಿನಮರವಿಂದಂ ಮಹೋತ್ಪಲಂ ॥ ಸಹಸ್ರಪತ್ರಂಕಮಲಂಶತಪತ್ರಂಕುಶೇಶಯಂ । ಪಂಕೇರುಹಂತಾಮರಸಂಸಾರಸಂ ಸರಸೀರುಹಂ ॥ ೨೫ ॥ ಬಿಸಪ್ರಸೂನರಾಜೀವಪುಷ್ಕರಾಂಭೋರುಹಾಣಿಚ।	ಪದ್ಮಂ-ಪ್ನ-ನಳಿನಂ-ಅರವಿಂದಂ- ಮಹೋತ್ಪಲಂ ಸಹಸ್ರಪತ್ರಂ-ಕಮಲಂ-ಶತಪತ್ರಂ-ಕುಶೇಶಯಂ-ಪಂಕೇರುಹಂ-ತಾಮರಸಂ- ಸಾರಸಂ- ಸರಸೀರುಹಂ- ಬಿಸಪ್ರಸೂನಂ-ರಾಜೀವಂ- ಪುಷ್ಕರಂ - ಅಂಭೋರುಹಂ-ನ-೧೬-ತಾವರೇಹುವ್ವಿನಹೆಸರುಗಳು
ಪುಂಡರೀಕಂ ಸಿತಾಂಭೋಜ	ಪುಂಡರೀಕಂ-ಸಿತಾಂಭೋಜಂ-ನ-೨- ಬಿಳೀತಾವರೇಹುವ್ವಿನಹೆಸರುಗಳು
(ಮಥ) ರಕ್ತಸರೋರುಹಂ॥೨೬॥ರಕ್ತೋತ್ಪಲಂ ಕೋಕನದಂ	ರಕ್ತಸರೋರುಹಂ-ರಕ್ತೋತ್ಪಲಂ-ಕೋಕನದಂ-ನ-೩-ಕೆಂಪುತಾವರೇಹುವ್ವಿನ ಹೆಸರುಗಳು
ನಾಳೋನಾಳ-	ನಾಳಃ-ಪು-ಶಾ-ನಾಳಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ನಾಳಂ-ನ-೩-ತಾವರೆ-ನೈದಿಲೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ - ದಂಟುಗಳಿಗೆ ಹೆಸರುಗಳು-ತಾವರೇಕಾಮುಗಳೆನ್ನುವರು
ಮಥಾ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ। ಮೃಣಾಳಂಬಿಸ	ಮೃಣಾಳಂ-ಪ್ನ-ಬಿಸಂ-ನ-೨-ತಾವರೇಕಾವಿನ ಹೆಸರುಗಳು-ಇವೇತಾವರೇಬಳ್ಳಿಯ ಕೊಳವಿಗಳು
(ಮಬ್ಜಾದಿಕದಂಬೇ)ಷಂಡಮ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ॥ ೨೭ ॥	ಷಂಡಂ-ಶಾ-ಶಂಡಂ-ಪ್ನ-೧-ಅಬ್ಜಾದಿಕದಂಬೇ-ತಾವರೇಹುವ್ವುಮುಂತಾದವುಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆಹೆಸರು
ಕರಹಾಟಃ ಶಿಫಾಕಂದಃ	ಕರಹಾಟಃ-ಪು-ಶಿಫಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಕಂದಃ-ಪು-೩- ತಾವರೇಗಡ್ಡೆಯಹೆಸರುಗಳು-ಶಿಫಾಕಂದವೆಂದು-ಏಕಪದವಾಗಿಕೆಲವರುಹೇಳಿದರು
ಕಿಂಜಲ್ಕಃಕೇಸರೋ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।)	ಕಿಂಜಲ್ಕಃ-ಪು-ಕೇಸರಃ-ಪ್ನ-೨- ತಾವರೇಹುವ್ವಿನಲ್ಲಿಯೂಅಥವಾ ಯಾವಹುವ್ವಿನಲ್ಲಿ ಆದರೂಇರುವ-ಕುಸುರುಗಳಹೆಸರುಗಳು-ಹುವ್ವಿನ ಕಿರುಳುಗಳು-ಕುಸುರುಗಳೆಂದರೆ-ಹುವ್ವಿನಲ್ಲಿ- ಸೂಲಿನಡೆಗಳು

ಸಂವರ್ತಿಕಾ ನವದಳಂ ಬೀಜಕೋಶೋವರಾಟಕಃ ॥೨೮॥

✻ ಇತಿವಾರಿವರ್ಗಃ ✻

ಜೊತೆಗೂಡಿದಂತೆಬಿಳಿದಾಗಿರುವವು-

ಸಂವರ್ತಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ನವದಳಂ-ನ-೨-ಎಳೇರೇಕುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-

ಬೀಜಕೋಶಃ-ವರಾಟಕಃ-ಪು-೨- ತಾವರೇಕಾಯಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-

ವಾರಿವರ್ಗಃ॥ ಉದಕದಿಂದೊಡಗೂಡಿದಪದಗಳ ಸಮೂಹವು-ಇತಿ-ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು

ವರ್ಗಾನುಕ್ರಮಸಂಗ್ರಹಃ

ಮೂಲವು॥ಉಕ್ತಂಸ್ವರ್ವ್ಯೋಮದಿಕ್ಕಾಲಧೀವಾಕ್ಶಬ್ದಾದಿನಾಟ್ಯಕಂ॥
ಪಾತಾಳಭೋಗಿನರಕವಾರಿಚೈಷಾಂಚಸಂಗತಂ ॥೨೯॥

ಅವತರಣಿಕೆ ॥ ಈಗ್ರಂಥಕರ್ತನಾದ ಅಮರಸಿಂಹನು ಪ್ರಥಮ ಕಾಂಡವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಲಪೇಕ್ಷಿಸಿ - ಇದುವರಿಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವರ್ಗಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿಹೇಳುತ್ತಾನೆ।ಹೇಗಂದರೆ॥ಟೀಕೆ॥ಸ್ವಃ- ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವು।ವ್ಯೋಮ-ಆಕಾಶವು।ದಿಕ್ -ದಿಕ್ಕು।ಕಾಲಃ-ಹೊತ್ತು।ಧೀಃ- ಬುದ್ಧಿ।ವಾಕ್ - ಭಾಷೆ । ಶಬ್ದಾದಿ-ಧ್ವನಿಮೊದಲಾದದ್ದು-ನಾಟ್ಯಕಂ-ಕುಣಿಯುವಿಕೆ।ಪಾತಾಳಂ-ಅಧೋಲೋಕ।ಭೋಗಿ- ಹಾವು।ನರಕಃ-ದುರ್ಗತಿ।ವಾರಿ- ನೀರು । ಏಷಾಂ-ಈ೧೨ರ।ಸಂಗತಂಚ-ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರತಕ್ಕವೆಲ್ಲವೂ।ಉಕ್ತಂ- ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು॥ಅಂದರೆ॥ದೇವಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ೧೨ವರ್ಗಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ -

ಮೂ ॥ ಇತ್ಯಮರಸಿಂಹ ಕೃತೌ ನಾಮ ಲಿಂಗಾನು ಶಾಸನೇ ।
ಸ್ವರ್ಗಾದಿಕಾಂಡಃಪ್ರಥಮಃ ಸಾಂಗಏವ ಸಮರ್ಥಿತಃ॥ ೩೦ ॥

ಟೀಕೆ॥ಅಮರಸಿಂಹಕೃತೌ - ಅಮರಸಿಂಹನೆಂಬಕವಿಯಕೃತಿಯಾಗಿರುವ। ನಾಮಲಿಂಗಾನುಶಾಸನೇ-ನಾಮಲಿಂಗಾನುಶಾಸನವೆಂಬಕೋಶದಲ್ಲಿ । ಪ್ರಥಮಃ-ಮೊದಲನೆಯದಾದ । ಸ್ವರ್ಗಾದಿಕಾಂಡಃ-ಸ್ವರ್ಗವೇಮೊದಲಾದವರ್ಗಗಳಗುಂಪು। ಸಾಂಗಏವ -ಸಮಗ್ರವಾಗಿಯೇ।ಇತಿ - ಈಪ್ರಕಾರವಾಗಿ।ಸಮರ್ಥಿತಃ-ಅಬಾಧಿತವಾಗಿನೆರವೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು॥

ಇತಿ ನಾಮಲಿಂಗಾನುಶಾಸನೇ ಪ್ರಥಮಕಾಂಡಃ.

ಸಮಾಪ್ತಃ

శ్రీరస్తు.

నామలింగానుశాసనే

ద్వితీయకాండప్రారంభః

అవతరణికే-

ఈగ గ్రంథకర్తను అధికారిగళిగె విషయపరిజ్ఞానవన్నుంటుమాడలపేక్షిసి-ఎరడనేకాండదొళగె హేళహోగువ వర్గగళ అనుక్రమవన్ను సంగ్రహవాగి హేళుత్తిద్దానె-

మూలవు॥ వర్గాః పృథ్వీపురక్ష్మాభృద్వనౌషధిమృగాదిభిః ।
నృబ్రహ్మక్షత్రవిట్శూద్రైస్సాంగోపాంగైరిహోదితాః ॥ ౧ ॥

టీకె॥ ఇహ-ఈ-భూమికాండవెంబువ ఎరడనేకాండదల్లి । సాంగోపాంగైః। అంగప్రత్యంగగళిం కూడగూడిరువంథా । పృథ్వీపురక్ష్మాభృద్వనౌషధిమృగాదిభిః । భూ-పుర-శైల-వనౌషధి-సింహాదిగళిందలూ-నృబ్రహ్మక్షత్రవిట్శూద్రైః-మనుష్య-బ్రహ్మ-క్షత్రియ-వైశ్య-శూద్రరిందలూ। ఉపలక్షితాః-కూడికొండిరువ వర్గాః । పదసమూహగళు-ఉదితాః-హేళల్పట్టివె॥

భూర్భూమిరచలానంతా రసా విశ్వంభరా స్థిరా । ధరా ధరిత్రీధరణిః క్షోణిర్జ్యా కాశ్యపీక్షితిః ॥ ౨ ॥ సర్వంసహా వసుమతీ వసుధోర్వీవసుంధరా । గోత్రా కుః పృథివీపృథ్వీ క్ష్మావనిర్మేదినీమహీ ॥ ౩ ॥	భూః-స్త్రీ-వ-భూర్-భూమిః-అచలా-అనంతా-రసా-విశ్వంభరా-స్థిరా-ధరా-ధరిత్రీ-ధరణిః-క్షోణిః-వా-క్షోణీ-జ్యా-కాశ్యపీ-క్షితిః-సర్వంసహా-వసుమతీ-వసుధా-ఉర్వీ-వసుంధరా-గోత్రా-కుః-పృథివీ-వ-పృథ్వీ-ప్రథ్వీ-క్ష్మా-అవనిః-మేదినీ-మహిః-వా-మహీ-స్త్రీ-౨౭-భూమియహెసరుగళు
మృన్మృత్తికా	మృత్-ద-మృత్తికా-స్త్రీ-౨-మణ్ణిన హెసరుగళు
(ప్రశస్తాతు) మృత్సా౨ మృత్స్నా మృత్తికా ।	మృత్సా౨-మృత్స్నా-స్త్రీ-౨-ప్రశస్తా-ఉత్తమవాద-మృత్తికా-మణ్ణిన హెసరుగళు

	ಮಣ್ಣು-ಶ್ರೀಮಣ್ಣು-ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು-ಚೊಂಕೆಮಣ್ಣು-
ಉರ್ವರಾ(ಸರ್ವಸಸ್ಯಾಢ್ಯಾ)	ಉರ್ವರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಸರ್ವಸಸ್ಯಾಢ್ಯಾ। ಸಕಲವಾದಪೈರುಪಚ್ಚೆಗಳಿಂದಸಂಪೂರ್ಣವಾದ - ಶ್ರಯಭೂಮಿಗೆಹೆಸರು-
(ಸ್ಯಾ)ದೂಷಃ ಕ್ಷಾರಮೃತ್ತಿಕಾ॥೪॥	ಊಷಃ-ಪು-ಕ್ಷಾರಮೃತ್ತಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಚೌಳುಮಣ್ಣಿನಹೆಸರುಗಳು
ಊಷವಾನೂಷರೋ (ದ್ವಾವಪ್ಯನ್ಯಲಿಂಗಾ)	ಊಷವಾನ್-ಶ್-ಊಷರಃ-ಪು-೨-ಚವುಳುಮಣ್ಣುಳ್ಳ ಬಂಜರುದಿನ್ನೆ ಹೆಸರುಗಳು - ದ್ವಾವಪಿ-ಈ೨ಶಬ್ದಗಳೂ-ಅನ್ಯಲಿಂಗಾ-ವಿಶೇಷ್ಯದ ಲಿಂಗವುಳ್ಳವುಗಳು
ಸ್ಥಲಂಸ್ಥಲೀ।	ಸ್ಥಲಂ-ನ-ಸ್ಥಲೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಕಾನಾಗಿಯೆ ಬದರವಾಗಿಯೂ ಸಮವಾಗಿಯೂ ಇರುವಭೂಮಿಯಹೆಸರುಗಳು
(ಸಮಾನೌ) ಮರುಧನ್ವಾನೌ	ಮರುಃ-ಧನ್ವಾನ್-ಪು-೨-ನೀರಿಲ್ಲದನೆಲದಹೆಸರುಗಳು-ನಿರ್ಜಲಪ್ರದೇಶವು-
(ದ್ವೇ) ಖಿಲಾಪ್ರಹತೇಸಮೇ॥೫॥	ಖಿಲಂ-ಅಪ್ರಹತಂ-ತ್ರಿ-೨-ಗೇಯದೇ ಇರುವಭೂಮಿ-ಉಳದೇಇರುವನೆಲ-
(ತ್ರಿಷ್ವಥೋ) ಜಗತೀಲೋಕೋವಿಷ್ಟಪಂಭುವನಂಜಗತ್।	ಜಗತೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ಲೋಕಃ-ಪು-ವಿಷ್ಟಪಂ-ಭುವನಂ- ಜಗತ್-ನ-೫-ಜಗತ್ತಿನಹೆಸರು - ಭೂಲೋಕದಹೆಸರು-ಪ್ರಪಂಚದಹೆಸರು
(ಲೋಕೋಽಯಂ)ಭಾರತಂವರ್ಷಂ	ಭಾರತಂವರ್ಷಂ-ನ-೧ಅಯಂಲೋಕಃ- ಹಿಮಗಿರಿಗೆ ತೆಂಕಲಾಗಿಯೂ- ರಾಮಸೇತುವಿಗೆಬಡಗಲಾಗಿಯೂ-ಇರುವಯಾಕರ್ಮಭೂಮಿಯಹೆಸರು-ಇಂಡ್ಯಾದೇಶ-
(ಶರಾವತ್ಯಾಸ್ತು ಯೋಽವಧೇಃ ॥೬॥ದೇಶಃ ಪ್ರಾಗ್ದಕ್ಷಿಣಃ)ಪ್ರಾಚ್ಯ	ಪ್ರಾಚ್ಯಃ-ಪು-೧-ಅವಧೇಃ-ಶರಾವತ್ಯಾಃ-ಪ್ರಾಗ್ದಕ್ಷಿಣೋಯೋದೇಶಃ-ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟಿನ ಮೇರೆಯೋಪಾದಿಯಾಗಿರುವ ಶರಾವತೀ ನದಿಗೆ ಮೂಡಲಾಗಿಯೂ ತೆಂಕಲಾಗಿಯೂಇರುವದೇಶದಹೆಸರು-ಅಂದರೆ-ಪೂರ್ವದೇಶವು-ಈಶರಾವತಿಯೆಂಬುವನದಿ-ಈಭರತವರ್ಷವಾದಭೂಮಿಯೊಳಗೆ -ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿನನೈರುತ್ಯದಿಕ್ಕಿಗೆಬರುತ್ತಿದೆ

ఉదీచ్యః (పశ్చిమోత్త రః।)	ఉదీచ్యః-పు-౧-అంథాశరావతీనదిగే-పడవలాగియూబడగలాగియూయిరువదేశదహెసరు-అందరెలుత్తరదేశ-
(ప్రత్యంతో) మ్లేఛ్ఛదేశ(స్స్యాత్)	మ్లేఛ్ఛదేశః-పు-౧-ప్రత్యంతః॥ శారతేవరుషదకుదియల్లిరువకామరూపాదిదేశదహెసరు-అంతరె-అరబ్బిస్తాన్- రూం-మక్కా-ముంతాదసముద్రబిట్టిఇవుగళఉరిగినదేశగళు-
(న్మధ్యదేశస్తు) మధ్యమః॥౭॥	మధ్యమః-పు-౧-మధ్యదేశః-వినశనవెంబక్షేత్రక్కెమూడలాగియూప్రయాగక్కెపడవలాగియూయిరువ-కాశ్మీరసమీపవాద- కొండవీడు-గోలకొండ-చిత్రకూట ముంతాదమధ్యదేశక్కెహెసరు-
ఆర్యావర్తః పుణ్యభూమిర్మధ్యం వింధ్యహిమాగయోః।	ఆర్యావర్తః-పు-పుణ్యభూమిః-స్త్రీ-౨-వింధ్యహిమాగయోర్మధ్యం - వింధ్యపర్వతక్కూహిమగిరిగూమూడలుపడవలుకడలుగళిగూనడివెయిరువభూమి-
నీవృజ్జనపదాదేశవిషయాతూపవర్తనం ॥౮	నీవృత్-శ్-జనపదః- పు- ౨-గ్రామసమూహదహెసరుగళు-అందరె-హళ్ళిసాలుదేశవు-దేశః-విషయః-పు-ఉపవర్తనం-న-౩-ఇంథాహళ్ళిసాలుగళాదచిక్కచిక్కదేశగళిందొడగూడిదదొడ్డదేశదహెసరు నీవృదాది౫శబ్దగళూసాధారణవాగిదేశదహెసరుగళెందు కెలవరన్నువరు-
(త్రి)ష్వాగోష్ఠా	ఆగోష్ఠాత్-ఇదుమొదలు గోండు-గోష్ఠశబ్దదవరివిగూమధ్యెయిరువనామపద గళల్లివిశేషవిధియిల్లదెయిరువవుగళు మూరులింగగళాగువవు-
న్నడ(ప్రా)య)నడ్వాన్నడ్వల(ఇత్యపి।)	నడ్వాన్-శ్-నడ్వలః-౨-నడప్రాయ-శత్తెహుల్లుబళుళవాగిరువదేశదహెసరు - హుల్లు నెలదప్రాంతవు-

ಮೂಲ	ಟೀಕೆ
ದಪ್ರಾಯೇ)	ಲೆಕ್ಕುಪ್ಪುಬಹಳವಾಗಿರುತ್ತಿರುವದೇಶದಹೆಸರು-
ವೇತಸ್ವಾನ್ (ಬಹುವೇತಸೇ)॥ ೯॥	ವೇತಸ್ವಾನ್-ತ್-ಪು-೧-ಬಹುವೇತಸೇ-ಬಹಳವೇತಸಗಳುಳ್ಳದ್ದು-ಪ್ರಬ್ಬಲಿಗಿಡಗಳುಳ್ಳದ್ದು- ಇದನ್ನು ಜುವ್ವಾರಿಕಾಡೆಂದು ಕೆಲವರಾರಣ್ಯಕರನ್ನುವರು-ಮತ್ತುಕಾರಿಕಾಡೆಂತಲೂಬಳಿಕೆಯುಂಟು-
ಶಾದ್ವಲ (ಶ್ಶಾದಹರಿತೇ	ಶಾದ್ವಲಃ-೧-ಶಾದಹರಿತೇ-ಎಳೆಹುಲ್ಲಿನಿಂದಹಚ್ಚಗಿರುವದೇಶಕ್ಕೆಹೆಸರು-
ಸಜಂಬಾಲೇತು) ಪಂಕಿಲಃ।	ಪಂಕಿಲಃ-೧-ಸಂಜಬಾಲೇ॥ ಕೆಸರಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದದೇಶಕ್ಕೆಹೆಸರು-
ಜಲಪ್ರಾಯ) ಮನೂಪಂಸ್ಯಾ)	ಅನೂಪಂ-೧-ಜಲಪ್ರಾಯಂ-ನೀರುಬಹಳವಾಗಿರುವದೇಶದಹೆಸರು-ಜಲಮಿಜೌಗುಭೂಮಿ-
(ತ್ಪುಂಸಿ) ಕಚ್ಛ (ಸ್ತಥಾವಿಧಃ) ॥ ೧೦॥	ಕಚ್ಛಃ-ಪು-೧-ತಥಾವಿಧಃ- ಹಾಗೆಯೇನೀರುಬಹಳವಾಗಿರುವ-ಹೊಳೆ-ಜಲಮೆ-ಮಡುವು-ದೊಣೆ-ಕೆರೆ-ಕೊಳಮುಂತಾದವುಗಳಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವತ್ಯಾವನೆಲದಹೆಸರು-
(ಸ್ತ್ರೀ) ಶರ್ಕರಾಶರ್ಕರಿಲಶ್ಶಾರ್ಕರಶ್ಶರ್ಕರಾವತೀ। ದೇಶಏವಾದಿಮಾ)	ಶರ್ಕರಾ-(ಸ್ತ್ರೀ) ಶರ್ಕರಿಲಃ-ಶಾರ್ಕರಃ-ಶರ್ಕರಾವಾನ್-ತ್-೪-ನರುಜುಕಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳನೆಲದಹೆಸರುಗಳು. ಆದಿಮಾ-ದೇಶಏವ- ಮೊದಲು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ-ಶರ್ಕರಾ-ಶರ್ಕರಿಲಃ-ಈ-೨-ಶಬ್ದಗಳೂ- ನರುಜುಕಲ್ಲುನೆಲದದೇಶಕ್ಕೆಮಾತ್ರಹೆಸರುಗಳು-
ದೇವಮನ್ನೇ ಯಾಸ್ಸಿಕತಾವತೀ॥ ೧೧॥	ಏವಂಸಿಕತಾವತ್ಯನ್ನೇಯಾಃ-ಹೀಗೆಯೇ- ಮರಳುಳ್ಳಪ್ರಾಂತವಾದದೇಶಕ್ಕೆ-ಸಿಕತಾ-ಸಿಕತಿಲಃ-ಎಂತಲೂ ಮರಳುಳ್ಳಹೊಳೆಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆಸ್ತ್ರೀಕತ-ಸಿಕತಾವತ್ -ಎಂತಲೂಹೇಳಬಹುದು-
ದೇಶೋನದ್ಯಂಬು ವೃಷ್ಟ್ಯಂಬುಸಂಪನ್ನ ವ್ರೀಹಿಪಾಲಿತಃ। ಸ್ಯಾನ್ನದೀಮಾತೃಕೋದೇವ ಮಾತೃಕಶ್ಚ ಯಥಾಕ್ರಮಂ॥ ೧೨॥	ನದೀಮಾತೃಕಃ-ಪು-೧- ನದ್ಯಂಬುಸಂಪನ್ನವ್ರೀಹಿಪಾಲಿತಃ-ದೇಶಃ-ಸ್ಯಾತ್ -ಹೊಳೆನೀರಿನಿಂದಾಗದ್ದೆಮುಂತಾದಬೆಳೆಯಾಗುವದೇಶಕ್ಕೆಹೆಸರು। ದೇವಮಾತೃಕಃ-ಪು-೧- ಮಳೆನೀರಿನ ಆಧಾರದಿಂದಗದ್ದೆಮುಂತಾದದ್ದಾಗುವದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಸರು-ಕಪಿಲೆಯಿಂದ, ಬೆಳೆಯಾಗುವದೂನದೀಮಾತೃಕವೇ ಯೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು-

(సురాజ్ఞి దేశే) రాజన్వాన్ (స్యాత్తతోన్యత్ర) రాజవాన్।	రాజన్వాన్-త్ - పు-౧-సురాజ్ఞిదేశే-వళ్ళే అరసుళ్ళదేశక్కెహెసరు- రాజవాన్-త్-౧-పు- అన్యత్ర-అంతావళ్ళే అరసు యిల్లదే సాధారణవాగిఅరసుళ్ళ దేశక్కెహెసరు-
గోష్ఠంగోస్థానకం	గోష్ఠం- గోస్థానకం- న-౨- ఆకళుగళిరువకొట్టదహెసరు_ఆకళదొడ్డి గోవుగళిరువస్థళ
(తత్తు(గౌష్ఠీనం (భూతపూర్వకం॥౧౩॥	గౌష్ఠీనం-న-౧- భూతపూర్వకంతత్ -పురాతనవాదఆకళుమండేహెసరుబరుకాలదిందమూ మూలాగిగోవుగళహిండుమందెయాగినిల్లువకడె-మత్తుపూర్వకాలదల్లిఆకళదొడ్డియాగిద్దస్థళక్కెహెసరు-
(పర్యంతభూః) పరిసర	పరిసరః పు-౨-పర్యంతభూః॥గ్రామనగరాదిగళసమీపభూమియహెసరు-
స్సేతురాళౌ స్త్రియాం పుమాన్।	సేతుః-పు-ఆళిః- స్త్రీ-౨-కట్టెయహెసరుగళు- స్త్రియామాళౌవర్తతే- పుమాన్-సేతురిత్యన్వయః-
వామలూరుశ్చ నాకుశ్చ వల్మీకం (పున్నపుంసకం॥)౧౪॥	వామలూరుః-పు-వామలురుః నాకుః- పు- వల్మీకం॥పు॥వల్మీకం-పు-౩- హుత్తదహెసరుగళు
అయనం వర్త్మ మార్గాధ్వ పంథానః పదవీ సృతిః। సరణిః పద్ధతిః పద్యా వర్తన్యేకపదీ తి చ॥౧౫॥	అయనం-వర్త్మ-న్-న-మార్గః-అధ్వా-న్-పంథాః-న్-పు-పదవీ-సృతిః-సరణిః-పద్ధతిః- పద్యా-వర్తనీ- ఏకపదీ-స్త్రీ-౧౨-దారియహెసరుగళు-హాది-మార్గవు-రోడ్
అతింథాస్సుపంథాశ్చ సత్పథ(శ్చార్చితేధ్వని)। వ్యధ్వోదురధ్వో విపథఃకదధ్వాకాపథ(స్సమాః)౧౬॥	అతిపంథాః-న్-సుపంథాః-న్- సత్పథః- పు-౩-వళ్ళేదారియహెసరు-రస్తే- వ్యధ్వః-దురధ్వః-విపథః-కదధ్వా-న్- కాపథః-పు-౫-కెట్టదారీ-కేళుహాది-ఇల్లి- విపథ - కాపథశబ్దగళెరడూనపుంసకలింగగళాగియూ ఆయిరువవు.
అపంథాస్త్వపథం	అపంథాః-న్-పు-అపథం-న-౨- కెట్టదారి

ಯಹೆಸರುಗಳು, ಕಳ್ಳದಾರಿ-ಕಡೇಕಾಯದದಾರಿ.

ಶುಷ್ಕೆ)ಶೃಂಗಾಟಕಚತುಷ್ಪಥೇ।

ಶೃಂಗಾಟಕಂ-ಚತುಷ್ಪಥಂ-ನ-೨-ನಾಲ್ಕುದಾರಿಗಳುಕೂಡಿದಚೌಕದಹೆಸರುಗಳು.

ಪ್ರಾಂತರಂ (ದೂರಶೂನ್ಯೋಧ್ವಾ

ಪ್ರಾಂತರಂ-ನ-೧-ದೂರಶೂನ್ಯಃಅಧ್ವಾ-ಬಹಳದೂರವಿಲ್ಲದೇ ಯಿರುವಹಾದಿಅಂದರೇಬಹುದೂರ ನವರಿಗೂಯಿಲ್ಲದದಾರಿ-ಮೊಟಕುಹಾದಿ,

ಕಾಂತಾರಂ(ವರ್ತ್ಮದುರ್ಗಮಂ)॥೧೭॥

ಕಾಂತಾರಂ-ನ-೧-ದುರ್ಗಮಂವರ್ತ್ಮ-ಘೋರಕಂಟಕಾದಿಗಳಿಂದಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವಕಾಡುದಾರಿ.

ಗವ್ಯೂತಿಃ (ಸ್ತ್ರೀ) ಕ್ರೋಶಯುಗಂ

ಗವ್ಯೂತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಕ್ರೋಶಯುಗಂ೨೪-ಅಂಗುಳಗಳಾದರೆ ೧ ಹಸ್ತ-೮೦೦೦ಹಸ್ತಗಳಿಗೆ॥ ೧-ಕ್ರೋಶ-ಅಂಥಾ೨ ಕ್ರೋಶದಹೆಸರು೨ಹರಿದಾರಿ.

ನಲ್ವಃ(ಕಿಷ್ಕುಚತುಶ್ಶತಂ।)

ನಲ್ವಃ-ಪು-೧-ಕಿಷ್ಕುಚತುಶ್ಶತಂ - ೪೦೦ ಹಸ್ತಪರಿಮಾಣವಾದಹಾದಿಯಹೆಸರು-

ಘಂಟಾಪಥಸ್ಸಂಸರಣಂ

ಘಂಟಾಪಥಃ-ಪು-ಸಂಸರಣಂ-ನ-೨ಹತ್ತುಬಿನ ಅಗಲವುಳ್ಳ ರಾಜಮಾರ್ಗದಹೆಸರು-ಹೈರೋಡ್-ಅಗಲವಾದದಾರಿ-ದೊಡ್ಡರಸ್ತೆ-ರಾಜಬಾಟಾ-

ತತ್ಪುರಸ್ಸ್ಯಾತ್) ಪನಿಷ್ಕರಂ॥೧೮॥

ಉಪನಿಷ್ಕರಂ-ಪ-ಉಪನಿಷ್ಕುರಂ-ನ-೧-ಪುರಸ್ಯತತ್-ಮಧ್ಯವಾದರಾಜಧಾನಿಗೆಹೋಗತಕ್ಕರಾಜಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೆಸರು-

ಇತಿ ಭೂವರ್ಗಃ

ಭೂವರ್ಗಃ-ಭೂಮಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ ದಪದಗಳ ಸಮೂಹವು-ಇತಿ--ಈಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು-

ಪೂ(ಸ್ತ್ರೀ)ಪುರೀನಗರ್ಯ್ಯಾ(ವಾ)ಪತ್ತನಂಪುಟಭೇದನಂ। ಸ್ಥಾನೀಯಂ ನಿಗಮೋ

ಪೂಃ-ರ್-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಪುರೀ-ನಗರೀ-ಪ್ನ-ಪತ್ತನಂ-ಪಾ-ಪಟ್ಟಣಂ-ಪುಟಭೇದನಂ- ಸ್ಥಾನೀಯಂ- ನ- ನಿಗಮಃ-ಪು-೭-ಪಟ್ಟಣದಹೆಸರೆಂದು ಕೆಲವರು- ಅಂದರೆ ಷಹರ್ ಜಾಗಾ-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ೩ ಶಬ್ದಗಳುಂಗಾ ೨ಮಗಳವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆಯೋಗ್ಯವಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿರುವಷ ಹರಿಗೆ ಪಿಸರೆಂಕಲೂಮಿಕ್ಕನಾಲ್ಕುಶಬ್ದ ಗಳೂಕೋಟೆಯುಳ್ಳಪ್ರಧಾನನಗರಕ್ಕೆಹೆ

ಸರೆಂತಲೂ ಹೇಳುವರು-ಪರಂತು-ಜನ-ಧನ- ಅಧಿಕಾರ-ವ್ಯವಹಾರ-ಇವುಅಧಿಕವಾಗಿರುವಲೂರು-

(ಸ್ಯುತ್ತಯನ್ಮೂಲನಗರಾತ್ಪುರಂ॥೧೯॥ ತ)ಚ್ಛಾಖಾನಗರಂ

ಶಾಖಾನಗರಂ-ನ-೧- ಮೂಲನಗರಾತ್ - ಅನ್ಯತ್ -ಪುರಂ - ಅರಸಿರುವಪಟ್ಟಣದಬಳಿ ಯೊಳುಹುತ್ತರಿಲೇಯಿರುವ ಚಿಕ್ಕಲೂರು-

ವೇಶೋ(ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾಶ್ರಯಃ)

ವೇಶಃ- ಪು-೧- ವೇಶ್ಯಾಜನಸಮಾಶ್ರಯಃ- ಸೂಳೆಯರಗುಂಪುಗಳಿರುವಸ್ಥಳದಹೆಸರು-ಸೂಳೆಗೇರಿ-ಸೂಳೆಯರಪಾಳ್ಯ.

ಆಪಣಸ್ತುಷನಿದ್ಯಾಯಾಂ

ಆಪಣಃ-ಪು-ನಿಷದ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಮಳಿಗೆಯಹೆಸರುಗಳು-ಮಂಡಿ-ಅಂಗಡಿ-ಕೋಠಿ-ದುಕಾನ್-ಷಾಪ್-

ವಿಪಣಿಃಪಣ್ಯವೀಥಿಕಾ ॥೨೦॥

ವಿಪಣಿಃ-ಪಣ್ಯವೀಥಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಅಂಗಡಿಬೀದಿ-ತರಗಿನಪ್ಯಾಟೆ-ಮಾರ್ಕಟ್ಟು-ಮಾರುವಕೇರಿ

ರಥ್ಯಾ ಪ್ರತೋಳಿರ್ವಿಶಿಖಾಸ್ಸ್ಯಾ

ರಥ್ಯಾ. ಪ್ರತೋಳಿಃ ॥ಪಾ॥ಪ್ರತೋ-ಲೀ- ವಿಶಿಖಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಊರೊಳಗಿರುವ-ಮುಖ್ಯವಾದಬಾವಡಿಜಗಲಿ-ಬೀದೀಜಗುಲಿ- ತಾಳವಾರ-ಕೈಸಾಲೇಜಗುಲಿ

ಚ್ಚಯೋ ವಪ್ರಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।

ಚಯಃ-ಪು-೧-ವಪ್ರಂ-ಪ್ನ-೨-ಕೋಟೆಯತಳದಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ-ಕಂದಕದಬಳಿಯೂ- ಪಾಳೀಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅರಿಗಿನೊಳುಎತ್ತರವಾಗಿ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮಣ್ಣು ದಿನ್ನೆ ಮುಂತಾದಅಡ್ಡಿಗಳಿಗೆಹೆಸರು-

ಪ್ರಾಕಾರೋ ವರಣಸ್ಸಾಲಃ

ಪ್ರಾಕಾರಃ-ವರಣಃ- ಸಾಲಃ-ಪು-೩-ಕೋಟೆಯಹೆಸರುಗಳು-ಪ್ರಾಕಾರ-ಪಾಳಿ-ಕಿಲ್ಲೆ-

ಪ್ರಾಚೀನಂ (ಪ್ರಾಂತತೋವೃತಿಃ॥೨೧॥

ಪ್ರಾಚೀನಂ-ಪಾ-ಪ್ರಾಚೀರಂ-ನ-೧-ಪ್ರಾಂತತಃವೃತಿಃ - ಊರಸುತ್ತಲೂ ಹಾಕಿರುವಬೇಲೀಮುಂತಾದತಡಿಗಳಹೆಸರುಗಳು-

ಭಿತ್ತಿಃ(ಸ್ತ್ರೀ)ಕುಡ್ಯ

ಭಿತ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಕುಡ್ಯಂ-ನ-೨- ಗೋಡೆಯಹೆಸರುಗಳು-

ಮೇಡೂಕಂ(ಯದಂತರ್ನ್ಯಸ್ತಕೀಕಸಂ।)

ಏಡೂಕಂ-ಪಾ- ಏಡುಕಂ-ನ-೧ ಅಂತರ್ನ್ಯಸ್ತಕೀಕಸಂ- ತತ್ - ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವದಕ್ಕೂ ಕನ್ನ ಕೊರಯುವದಕ್ಕೆಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿಯೂಇರುವಂತೆ ಗೋಡೆಯೊಳಗಿಡಲ್ಪಟ್ಟ-ಎಲುವಿನಗೋಡೆ

ಗೃಹಂಗೇಹೋದವಸಿತ

ಗೃಹಂ-ಗೇಹಂ-ಉದವಸಿತಂ-ವೇಶ್ಮ-ಸದ್ಮ-

ಶ್ಮಸದ್ಮನಿಕೇತನಂ॥ ೨೨॥ ನಿಶಾಂತವಸ್ತ್ಯಸದನಭವನಾಗಾರಮಂದಿರಂ। ಗೃಹಾಃ(ಪುಂಸಿಚಭೂ)ಮ್ನ್ಯೇವ ನಿಕಾಯ್ಯನಿಲಯಾಲಯಾಃ॥೨೩॥ ವಾಸಃಕೂಟೋ(ದ್ವಯೋ) ಶ್ಶಾಲಃ ಸಭಾ	ನಿಕೇತನಂ- ನಿಶಾಂತಂ-ವಸ್ತ್ಯಂ-ಪಾ -ಆವಸ್ತ್ಯಂ-ಸದನಂ-ಭವನಂ-ಅಗಾರಂ-ಮಂದಿರಂ-ನ- ಗೃಹಾಃ-ಬ-ನಿಕಾಯ್ಯಃ-ನಿಲಯಃ-ಆಲಯಃ- ವಾಸಃ-ಕೂಟಃ-ಪು-ಶಾಲಃ-ಪ್ನ-ಸಭಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧೯- ಮನೆಗೆ ಹೆಸರುಗಳು-ಪಕ್ಷಾಂತರದಲ್ಲಿ-ಮಂದಿರಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಕೂಟಂ-ನ-ಉಂಟು.
ಸಂಜವನಂ(ತ್ವಿದಂ।)ಚತುಶ್ಶಾಲಂ	ಸಂಜವನಂ-ಚತುಶ್ಶಾಲಂ-ನ-೨-ನಾಲ್ಕುಕಡೆಯೂ ಅಭಿಮುಖ ವಾಗಿಕಟ್ಟಿಸಾಲೇಕಟ್ಟಿಮಧ್ಯೆ ಅಂಗಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವಮನೆಗೆಹೆಸರುಗಳು-
(ಮುನೀನಾಂತು)ಪರ್ಣಶಾಲೋಟಜೋ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥೨೪॥	ಪರ್ಣಶಾಲಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)- ಉಟಜಃ-ಪ್ನ-೨-ಮುನೀನಾಂತರ್ -ಮುನಿಗಳಮನೆ- ಋಷಿಗಳಪರ್ಣಶಾಲೆ-ಜಪಯಜ್ಞಶಾಲೆ-ಶುದ್ಧಗೃಹ-
ಚೈತ್ಯಮಾಯತನಂ(ತುಲ್ಯೇ)	ಚೈತ್ಯಂ-ಆಯತನಂ-ನ-೨-ಈಶಬ್ದಗಳುಯಜ್ಞಶಾಲೆ ದೇವಸ್ಥಾನ-ಮುಂತಾದಗಾರವಸ್ಥಳ - ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನೆ-ಬೌದ್ಧರಮನೆಯೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು- ಜೈನರಬಸ್ತಿ- ನಾಸ್ತಿಕಾಲಯವೆಂದುಕೆಲವರು- ತುರುಕರ ಮಶೀತಿಯೆಂದು ಕೆಲವರು-ಸ್ತೋತ್ರಸ್ಥಾನ
ವಾಜಿಶಾಲಾತುಮಂದುರಾ।	ವಾಜಿಶಾಲಾ-ಮಂದುರಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಕುದುರೆಗಳಲಾಯ-ಕುದುರೆಗಳತಬೇಲಿ-ಅಶ್ವಶಾಲೆ-
ಆವೇಶನಂಶಿಲ್ಪಿಶಾಲಾ	ಆವೇಶನಂ-ನ-ಶಿಲ್ಪಿಶಾಲಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರಕಾರ್‌ಖಾನೆ ಪಟ್ಟಡೀಮನೆ-ವಾಜರಮನೆ-
ಪ್ರಪಾಪಾನೀಯಶಾಲಿಕಾ॥	ಪ್ರಪಾ-ಪಾನೀಯಶಾಲಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಚಲಿವಿಂದರ-ಅರವಟ್ಟಿಗೆ-ಅರವಟಿಕೆ-
ಮಠ(ಶ್ಛಾತ್ರಾ)ದಿನಿಲಯೋ	ಮಠಃ-ಪು-೧-ಛಾತ್ರಾದಿನಿಲಯಃ॥ ಗುರುಗಳೂ-ಶಿಷ್ಯರೂ-ಸನ್ಯಾಸಿಗಳೂ-ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳೂ-ಇಂಥವರುವಾಸಮಾಡುವಸ್ಥಳ-ಮಠ-ಯತಿಸ್ಥಳ-
ಗಂಜಾತುಮದಿರಾಗೃಹಂ	ಗಂಜಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಮದಿರಾಗೃಹಂ-ನ - ೨- ಮದ್ಯವನ್ನುಮಾಡುವಸ್ಥಳ- ಸಾರಾಯಿಮಾಡುವಗಡಂಗು-
ಗರ್ಭಾಗಾರಂವಾಸಗೃ	ಗರ್ಭಾಗಾರಂ-ವಾಸಗೃಹಂ-ನ-೨-[illegible]

ಹಂ	ನೆ-ಪವಳಿಸುವಕೊಠಡಿ.
ಹರಿಷ್ಟಂಸೂತಿಕಾಗೃಹಂ	ಅರಿಷ್ಟಂ-ಸೂತಿಕಾಗೃಹಂ-ನ-೨-ಪುರುಡಿನಮನೆ - ಹೆತ್ತಮುಡಿಬಟ್ಟೆನಿಂದಅಪವಿತ್ರವಾಗಿರುವವಠಾರ - ಜಾತಾಶೌಚಗೃಹ
ವಾತಾಯನಂಗವಾಕ್ಷ (ಸ್ಸ್ಯಾ)	ವಾತಾಯನಂ-ನ-ಗವಾಕ್ಷಃ-ಪು-೨-ಗವಾಕ್ಷಿಗೆಹೆಸರು-ಗಾಳಿಬರುವಕಿಟಿಕಿ-
ನ್ಮಂಡಪೋ(ಸ್ತ್ರೀ)ಜನಾಶ್ರಯಃ।)	ಮಂಡಪಃ-ಪ್ನ-ಜನಾಶ್ರಯಃ-ಪು-೨-ಆಸ್ಥಾನಚಾವಡಿಮುಂತಾದಸಭಾಮಂಟಪ-ಕಚೇರೀಮನೆ,
ಹರ್ಮ್ಯಾದಿ(ರ್ಧನಿನಾಂ ವಾಸಃ)	ಹರ್ಮ್ಯಂ-ನ-೧-ಧನಿನಾಂವಾಸಃ-ಸಾಹುಕಾರರಿರುವಮನೆ-ಹಣಗಾರರಿರುವಸ್ಥಳ-ಧನಿಕರಿರುವಉಪ್ಪರಿಗೆ-ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದಅಟ್ಟಾಲಕಾದಿನಾಮಗಳೂಉಂಟು
ಪ್ರಾಸಾದೋ(ದೇವಭೂಭುಜಾಂ॥)೨೭॥	ಪ್ರಾಸಾದಃ-ಪು-೧-ದೇವಭೂಭುಜಾಂ-ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೂಅರಸುಗಳಮನೆಗಳಿಗೂಹೆಸರು-
ಸೌಧೋ(ಸ್ತ್ರೀ)ರಾಜಸದನ	ಸೌಧಃ-ಪ್ನ-ರಾಜಸದನಂ-ನ-೨-ರಾಜಗೃಹದಹೆಸರು-ಅರಮನೆ-ರಾಜಯೋಗ್ಯವಾದಉಪ್ಪರಿಗೆ-
ಮುಪಕಾರ್ಯೋಪಕಾರಿಕಾ।	ಉಪಕಾರ್ಯಾ-ಉಪಕಾರಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಅರಸುಗಳಬಿಡಾರದಹೆಸರುಗಳು-
ಸ್ವಸ್ತಿಕಸ್ಸರ್ವತೋಭದ್ರೋ ನಂದ್ಯಾವರ್ತಾದಯೋಪಿಚ॥೨೮॥ (ಪಿಚ್ಛಂದಕಪ್ರಭೇದಾಹಿ ಭವಂತೀಶ್ವರಸದ್ಮನಾಂ।)	ಸ್ವಸ್ತಿಕಃ-ಸರ್ವತೋಭದ್ರಃ-ನಂದ್ಯಾವರ್ತಃ-ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ-ರುಚಕಃ-ನಂದಾವರ್ತಃ-ಪು-೩-ಈಶ್ವರಸದ್ಮನಾಂಪಿಚ್ಛಂದಕಪ್ರಭೇದಾಃಭವಂತಿ-ಅರಸುಗಳಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂದೇವಸ್ಥಾನಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿಅಲಂಕಾರವಾಗಿಯೂಚಿತ್ರವಾಗಿಯೂ-ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ- ಬಾಗಿಲು-ಲೋವೆ ಮುಂತಾದ ತರಹಾಗಳವಿಶೇಷ ಗಳಹೆಸರುಗಳು-
(ಸ್ತ್ರ್ಯಗಾರಂಭೂಭುಜಾ) ಮಂತಃ ಪುರಂ(ಸ್ಯಾ)ದವರೋಧನಂ॥೨೯॥ ಶುದ್ಧಾಂತಶ್ಚಾವರೋಧಶ್ಚ	ಅಂತಃಪುರಂ-ಅವರೋಧನಂ-ನ-ಶುದ್ಧಾಂತಃ- ಅವರೋಧಃ-ಪು-೪ - ಭೂಭುಜಾಂಸ್ತ್ರ್ಯಗಾರಂ-ಅರಸುಗಳಹೆಂಗಳಿರುವಸ್ಥಳ-ಅರಮನೇರಾಣೀ ವಾಸ-ಜನನೀಕೊಟ್ಟೆ-
(ಸ್ಯಾ)ದಟ್ಟಃಕ್ಷೌಮ(ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)	ಅಟ್ಟಃ-ಪು-ಕ್ಷೌಮಂ (ಪು) ಕ್ಷೌಮಂ-ಪ್ನ- ೨- ಯುದ್ಧಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ-ಮಂಟಪದಮೇಲೆಗದ್ದೆಯಾ

గలి-కోటెకొత్తళదమేల్కడెయాగలి- ఉప్పరిగెయిందుగడె యాగలికట్టియిరువ మనెయ హెసరుగళు-అథవాఅట్ట-మంచిగె-

ప్రఘాణ ప్రఘణావాలిం దాబహిర్ద్వార ప్రకోష్ఠకే॥

ప్రఘాణః-ప్రఘణః-అళిందః-పు-౩- తలబాగిలముందుగడేయిరువఅంగళదహెసరుగళు-

గృహావగ్రహణీదేహ

గృహావగ్రహణీ-దేహలీ-(స్త్రీ)-౨-హొసలహెసరుగళు-బాగిలహొస్తలు-

ల్యంగణంచత్వరాజిరే।

అంగణం(పా)అంగనం-చత్వరం-అజిరం-న-౩-అంగళదహెసరు-కట్టియఅంగళ-

(అధస్తాద్దారుణి) శిలా

శిలా-(స్త్రీ)-౧అధస్తాద్దారుణి- బాగిలకెళగడేహొస్తలబళీఅడ్డవాగికుళియువదక్కెహాకల్పట్టిరువమెట్టుకలిగె-

నాసా) దారూపరిస్థితం॥

నాసా-(స్త్రీ)-౧-ఉపరిస్థితం-అంథామెట్టుకలిగేమేలెఅడ్డవాగిపూజాయోగ్యవాద మరదకుండినహెసరు-

ప్రచ్ఛన్నమంతర్ద్వారంస్యా

ప్రచ్ఛన్నం-అంతర్ద్వారం-న-౨- వళబాగిలహెసరు- రహస్యవాదబాగిలు-

త్పక్షద్వారంతుపక్షకః।

పక్షద్వారం-న-పక్షకః-పు-౨- దిడ్డీబాగిలహెసరు-రెక్కెబాగిలు- బాగిల కదదొళగాగలి సమీపదొళగాగలిమాడల్పట్టిరువచిక్కబాగిలు

వలీకనీధ్రేపటలప్రాంతే

వల్మీకం-నీధ్రం- పటల ప్రాంతం-న- ౩-వప్పారదచూరు-తోవేచూరు-మనెయచుంచుహొదికేచూరు-మనెయమేల్ముచ్చళదఅంచు-ఇదన్నుసూరెంతలూఅన్నువరు-

థపటలంఛదిః॥౩౨॥

పటలం-ఛదిః-న-౨-మనెయమేలు హొదికెయహెసరు-మనెయమేలుముచ్చళ

గోపానసీ(తువలభీ ఛాదనేవక్రదారుణి।

గోపానసీ-(స్త్రీ)-౧-వలభీచ్ఛాదనే- వలభిఅందరెమనెయచూరిగెఆధారవాదమరద పట్టిగెహెసరు-మత్తుఅదరన్నుముచ్చుత్తిరువ-వక్రదారుణి-సొట్టెయాదమరదపట్టిగెహెసరు- తో

ಪಾನಸೀವಲತೀಶಬ್ದಗಳೆರಡೂಮನೆಯಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಂಚುಹೊದಿಕೆಗೆಕೆಳಗಡೇಆಧಾರವಾಗಿಸೊಟ್ಟೆಯಾಗಿರುವಮರದಕಟ್ಟಿಗೆಹೆಸರು-

ಕಪೋತಪಾಲಿಕಾಯಾಂತುವಿಟಂಕಂ(ಪುನ್ನಪುಂಸಕಂ॥)

ಕಪೋತಪಾಲಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ವಿಟಂಕಂ-ಪ್ನ-೨-ಹಕ್ಕಿ ವಿಹಾರಸ್ಥಾನಾದಿಗಳಲ್ಲಿಹಾಲುವಾಣದಹಕ್ಕಿ ಮುಂತಾದವುಗಳುಗೂಡಿಟ್ಟುಕ್ಕೊಂಡಿರುವತೋವೇಮರದಪಟ್ಟೀಹೆಸರು-

(ಸ್ತ್ರೀ)ದ್ವಾರ್ದ್ವಾರಂಪ್ರತೀಹಾರಃ (ಸ್ಯಾ)ದ್ವಿತರ್ದಿಸ್ತುವೇದಿಕಾ।

ದ್ವಾಃ-ರ್-(ಸ್ತ್ರೀ)-ದ್ವಾರಂ-ನ-ಪ್ರತೀಹಾರಃ-ಪು-೩-ಬಾಗಿಲಹೆಸರುಗಳು-ಬಾಕಲು-

ವಿತರ್ದಿಃ-ವೇದಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಜಗುಲಿಯಹೆಸರುಗಳು-

ತೋರಣೋ (ಸ್ತ್ರೀ) ಬಹಿರ್ದ್ವಾರಂ

ತೋರಣಃ-ಪ್ನ-೧-ಬಹಿದ್ವಾರಂ॥ಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆಗಳಿರುಚೋರಣಮಾವಿನಸೊಪ್ಪುಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನುಕಟ್ಟುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರಬಾಕಲಹೊರಕಡೆಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ೨ಕಂಭಗಳಿಂದಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟದ್ವಾರಬಂಧನದಚೌಕಟ್ಟು - ಮನೆಯಹೊರಬಾಗಿಲು- ತೋರಣದಬಾಕಲು-

ಪುರದ್ವಾರಂತುಗೋಪುರಂ।

ಗೋಪುರಂ-ನ-೧-ಪುರದ್ವಾರಂ- ಪಟ್ಟಣಬಾಕಲು-ಊರುಬಾಗಿಲು-

(ಕೂಟಂಪೂರ್ದ್ವಾರಿ ಯ)ದ್ಧಸ್ತಿನಖ(ಸ್ತಸ್ಮಿ)

ಹಸ್ತಿನಖಃ-ಪು-೧- ಪೂರ್ದ್ವಾರಿಯಕ್ಕೂಟಂ-ಊರುಬಾಗಿಲಬಳೀಹೊರಗೆ-ಶತ್ರುಗಳಿಗೆಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ-ಹಳ್ಳವಾಗಿಯೂದಿಂಣೆಯಾಗಿಯೂಹಾಕಿರುವಮಣ್ಣಿನರಿಷ್ಟೆಮಣ್ಣಿನದಿಂಣೆ-

(ನ್ನಥ ಕ್ಲಿಷು।) ಕವಾಟಮರರಂ(ತುಲ್ಯೇ)

ಕವಾಟಂ(ಪಾ)ಕಪಾಟಂ-ಅರರಂ-ತ್ರಿ-೨-ಬಾಗಿಲುಮುಚ್ಚಿತೆಗಿಯುವಕದದಹೆಸರುಗಳು-

ತದ್ವಿಷ್ಕಂಭೇಽರ್ಗಳಂ ನಾ॥೩೫॥

ಅರ್ಗಳಂ-ಪ್ನ-೧-ತದ್ವಿಷ್ಕಂಭೇ-ಅಂಥಾಕದವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿತೆಗೆಯದಂತೆಅಡ್ಡಿಮಾಡಲುಳ್ಳ ಅಗಳೀಮರದಹೆಸರು-

ಆರೋಹಣಂ ಸ್ಯಾತ್ಸೋಪಾನಂ

ಆರೋಹಣಂ-ಸೋಪಾನಂ-ನ-೨-ಸೋಪಾನದಹೆಸರುಗಳು-ಮೆಟ್ಟುಗಳುಪಾವಟಿಗೆ-ಹಂತಗಳು-

ನಿಶ್ರೇಣಿಸ್ತ್ವಧಿರೋಹಣೀ।

ನಿಶ್ರೇಣಿಃ- ... (ಸ್ತ್ರೀ)- ...

	పెసరుగళు-రోణి-
సంమార్జనీ శోధనీః స్యా	సంమార్జనీ-శోధనీ-(స్త్రీ)-౨-కసమర-కసగుడిసలుకట్టె-బీఃపరికట్టె-పరకె-కసబరలు-
త్సంకరో వకర (స్త యా॥౨౬॥క్షిప్తే	సంకరః-అవకరః-పు-౨ - కె యాక్షిప్తే-అంథాకసబరలు గళిందగుడి సల్పట్టధూళు మొదలాదవుగళపెసరు-అందరెసంమార్జనీరజస్సు పరకెయధూళు-
ముఖంనిస్సరణం	ముఖం-నిస్సరణం-న-౨-మనేఃకలబాకలుముందేఃయిరువబ్బైలు-ముంగళ
సన్నివేశోనికర్షణం।	సన్నివేశః-పు-నికర్షణం-న-౨- పట్టణదసుత్తలూపురజనసంచారాదిగళిగాగిబిడల్పట్టిరువబ్బైలులూరుహొరగణముంగళ-పాళీబ్బైలు-
(సమా) సంవసథ గ్రామా	సంవసథః-గ్రామః-పు-౨-గ్రామద పెసరుగళు-బహుమంది శ్రైతరు కావాగివందు కడేఃకట్టికొండిరువవూరు
వేశ్మభూర్వా స్తుర(స్త్రీ)యాం॥౨౭॥	వేశ్మభూః-(స్త్రీ)-వాస్తుః-పు- ౨- మనేఃకట్టవదక్కెయోఃగ్యవాదనివేశన-వఠార-మనెగెలాయక్ జమీను
గ్రామాంతముపశల్యం (స్యా)	గ్రామాంతం-ఉపశల్యం-న -౨ - గ్రామదసమీఃపప్రదేశ-ఱళ్ళిగాడినపాంత-ఊరుఱత్తిర-
త్సీమసీమే(స్త్రి)యాముభే।	సీమాన్-సీమా-(స్త్రీ)-౨- ఎల్లెకట్టినఱద్దు-ఈపాంతక్కెసేఃరిదభూమిఇదువరిగూ ఘంగుర్తుఃళ్ళస్థళ-దేఃశవిభాగచిహ్న-
ఘోషఆభీరపల్లీఃస్యా	ఘోషః-పు-ఆభీరపల్లీ-(స్త్రీ)-౨ - గొల్లరఱళ్ళిగొల్లరిరువపాళ్య- ఆకళుఆలుమొసరుతుప్పఇత్యాదిగళుపుష్కళవాగిదొరెయువదాయూమారల్పడువదాగియూఇరువ గొల్లరదొడ్డి-
త్పక్కణశ్శబరాలయః॥	పక్కణః-శబరాలయః-పు-౨-బ్యాటెగారరిరుఱళ్ళి [illegible]

ಇತಿಪುರವರ್ಗಃ

ಪುರವರ್ಗಃ - ಪಟ್ಟಣಾದಿಂದೊಡಗೂಡಿದಪದಗಳ ಸಮೂಹವು। ಇತಿ—ಈ ಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು

ಮಹೀಧ್ರೆ ಶಿಖರಿಕ್ಷ್ಮಾಭೃದಹಾರ್ಯ ಧರಪರ್ವತಾಃ। ಅದ್ರಿಗೋತ್ರ ಗಿರಿ ಗ್ರಾವಾ ಚಲ ಶೈಲ ಶಿಲೋಚ್ಚಯಾಃ॥ ೪೯॥

ಮಹೀಧ್ರಃ-ಶಿಖರೀ-ನ್ -ಕ್ಷ್ಮಾಭೃತ್ - ತ್ -ಅಹಾರ್ಯಃ-ಧರಃ-ಪರ್ವತಃ-ಅದ್ರಿಃ-ಗೋತ್ರಃ-ಗಿರಿಃ- ಗ್ರಾವಾ-ನ್ -ಅಚಲಃ-ಶೈಲಃ-ಶಿಲೋಚ್ಚಯಃ-ಪು- ೧೩-ಬೆಟ್ಟದಹೆಸರುಗಳು

ಲೋಕಾಲೋಕಶ್ಚಕ್ರವಾಳ

ಲೋಕಾಲೋಕಃ-ಚಕ್ರವಾಳಃ-ಪು-೨- ಭೂಮಿಗೆ ಕೋಟೆಯೋಪಾದಿಯಲಿಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವಬೆಟ್ಟ-ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ೨ಕಟಾಹಗಳಿಗೂಬೆಸಿಗೆ ಯಾದಸುತ್ತುಬೆಟ್ಟ-

ಸ್ತ್ರಿಕೂಟ ಸ್ತ್ರಿಕಕುತ್ಸಮಾ।)

ತ್ರಿಕೂಟಃ-ತ್ರಿಕಕುತ್ -ದ್ -ಪು- ೨-ತ್ರಿಕೂಟಪರ್ವತದಹೆಸರು-ಮೂರುಶಿಖರಗಳುಳ್ಳ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದೊಡ್ಡಬೆಟ್ಟ

ಅಸ್ತಸ್ತುಚರಮ ಕ್ಷ್ಮಾಭೃ

ಅಸ್ತಃ-ಚರಮಕ್ಷ್ಮಾಭೃತ್ -ತ್ - ಪು-೨- ಅಸ್ತಮಯಪರ್ವತದಹೆಸರುಗಳು-ಪಡವಲಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಇಳಿವದಕ್ಕೆಸಂಧ್ಯಾಸ್ಥಾನವಾದಚರಮಗಿರಿ

ದುದಯಃಪೂರ್ವಪರ್ವತಃ॥ ೫೦

ಉದಯಃ-ಪೂರ್ವಪರ್ವತಃ-ಪು-೨-ಉದಯಪರ್ವತದಹೆಸರುಗಳು- ಮೂಡವಲಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನುಮೂಡುವದಕ್ಕೆ ಸಂಧ್ಯಾಸ್ಥಾನವಾದಪೂರ್ವಾದ್ರಿ

ಹಿಮವಾನ್ನಿಷಧೋವಿಂಧ್ಯೋ ಮಾಲ್ಯವಾನ್ಪಾರಿಯಾತ್ರಕಃ। ಗಂಧಮಾದನಮನ್ಯೇಚ ಹೇಮಕೂಟಾದಯೋನಗಾಃ॥ ೫೧॥

ಹಿಮವಾನ್-ತ್ -ನಿಷಧಃ-ವಿಂಧ್ಯಃ-ಮಾಲ್ಯವಾನ್-ತ್ ಪಾರಿಯಾತ್ರಕಃ-ಪು- ಗಂಧಮಾದನಂ-ನ- ೭ಹೇಮಕೂಟಾದಯಃ-ನಗಾಃ। ಹೇಮಕೂಟ-ಸಹ್ಯ-ಮಹೇಂದ್ರ- ಚಂದ್ರದ್ರೋಣ-ಮಂದರ - ಕೈಲಾಸ-ಮೈನಾಕಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾದ ಆಯಾಬೆಟ್ಟಗಳಬೇರೆಬೇರೆಹೆಸರುಗಳು

ಪಾಷಾಣಪ್ರಸ್ತರಗ್ರಾವೋಪಲಾಶ್ಮಾನಶ್ಶಿಲಾದೃಷತ್।

ಪಾಷಾಣಃ- ಪ್ರಸ್ತರಃ - ಗ್ರಾವಃ- ಉಪಲಃ - ಅಶ್ಮಾ-ನ್ - ಪು-ಶಿಲಾ-ದೃಷತ್ -ದ್ -ಪಾ- ದೃಶತ್ -ದ್ -ಸ್ತ್ರೀ- ೭ಕಲ್ಲಿನಹೆಸರುಗಳು

ಕೂಟೋಸ್ತ್ರೀ ಶಿಖರಂ ಶೃಂಗಂ

ಕೂಟಃ-ಪು-ಶಿಖರಂ-ಪ್ನ -ಶೃಂಗಂ-ನ-೩- ಪರ್ವತಶಿಖರದಹೆಸರು- ಬೆಟ್ಟದತುದಿಗಳು

ಪ್ರಪಾತಸ್ತ್ವತಟೋ ಭೃಗುಃ	ಪ್ರಪಾತಃ-ಅತಟಃ-ಭೃಗುಃ-ಪು-೩-ಬೆಟ್ಟದಜರಿ-ಬೆಟ್ಟದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬೀಳಲು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಆಳದ ಪ್ರಾಂತವು
ಕಟಕೋ(ಸ್ತ್ರೀ) -ನಿತಂಬೋ(ದ್ರೇಃ)	ಕಟಕಃ-ಪು -ನಿತಂಬಃ-ಪು-೨-ಅದ್ರೇಃ-ನಿತಂಬಃ-ಬೆಟ್ಟದಸೊಂಟ-ಬೆಟ್ಟದಪಿಠ್ರಿ - ಬೆಟ್ಟದಎತ್ತರದಲ್ಲಿಮಧ್ಯಭಾಗ-ನಡಿಬೆಟ್ಟ
ಸ್ನುಃ ಪ್ರಸ್ಥಃ ಸಾನು(ರಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)	ಸ್ನುಃ-ಪ್ರಸ್ಥಃ-ಪು-ಸಾನುಃ-ಪು-೩-ಪರ್ವತದಸಮಭೂಮಿ-ಅಂದರೆಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಪಳ್ಳಗಳುತೋರದೇ ಸಮನಾಗಿಕಾಣಿಸುವಪ್ರಾಂತ
ಉತ್ಸಃ ಪ್ರಸ್ರವಣಂ	ಉತ್ಸಃ-ಪು-ಪ್ರಸ್ರವಣಂ-ನ-೨-ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿಹುಟ್ಟುವನೀರುಬ್ಬರ-ಬೆಟ್ಟದಬಲಮೆ-ಬೆಟ್ಟಜೌಗು-
(ವಾರಿಪ್ರವಾಹೋ)ನಿರ್ಝರೋ ಝರಃ॥೪೩॥	ನಿರ್ಝರಃ-ಝರಃ-ಪು-ಪಾ- ಝರೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩-ವಾರಿಪ್ರವಾಹಃ - ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿಹುಟ್ಟುವಜಲಪ್ರವಾಹವು- ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿ ಉಬಿಕಿ ಮೇಲ್ಗಡೆಯಿಂದಜಾರಿಹರಿಯುತ್ತಿರುವನೀರುಕಾಲುವೆಗಳು।
ದರೀ ತು ಕಂದರೋ(ವಾಸ್ತ್ರೀ)	ದರೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಕಂದರಃ-ಪು-೨-ಪರ್ವತಬಿಲದಹೆಸರು-ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವಕೊರ್ರೆ-ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ವುಂಟಾಗಿರು ಹೂಕು-ಬೆಟ್ಟದಮೊಕ್ಕೆ-
(ದೇವಖಾತಬಿಲೇ)ಗುಹಾ। ಗಹ್ವರಂ	ಗುಹಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಗಹ್ವರಂ-ನ-೨ದೇವಖಾತಬಿಲೆ-ದೊಡ್ಡಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂದೇವಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳಪೂರ್ವಿಕಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಲೂ ರಹಸ್ಯವಾಸ- ತಪಸ್ಸುಗೂಢಕಾರ್ಯಮುಂತಾದವುಗಳಿಗಾಗಿ ಅಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟು-ಮಾನವಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿಯೂ ಕಣ್ಣಿಗೆಸಿಕ್ಕದೆಯೂ ಇರುವಪೊಕ್ಕೆ-ಬೆಟ್ಟದ ದೊಡ್ಡಕೊರ್ರೆ
ಗಂಡಶೈಲಾಸ್ತುಚ್ಯುತಾಃ ಸ್ಥೂಲೋಪಲಾಗಿರೇಃ॥೪೪॥	ಗಂಡಶೈಲಾಃ-ಪು- ೧ - ಗಿರೇಃಚ್ಯುತಾಃಸ್ಥೂಲೋಪಲಾಃ - ಬೆಟ್ಟದಿಂದಕೆಳಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಕೊಂಡುಜಾರಿದ ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡಕಲ್ಲುಗುಂಡುಗಳು
ಖನಿಃ(ಸ್ತ್ರಿಯಾ)ಮಾಕರಸ್ಸ್ಯಾತ್)	ಖನಃ-ಪ-ಖಾನಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಆಕರಃ-ಪು-೨-ಲೋಹಾದಿಗಳುಹುಟ್ಟುವಗಣಿಗಳು-ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಪಾರ [illegible]

ವಸ್ಥಳ

ಶ್ಪಾದಾಃಪ್ರತ್ಯಂತಪರ್ವ ತಾಃ।

ಪಾದಾಃ-ಪ್ರತ್ಯಂತಪರ್ವತಾಃ-ಪು-೨- ದೊಡ್ಡಬೆಟ್ಟಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಕಲ್ಲುಗುಡ್ಡಗಳು-ಪರಿವಾರಬೆಟ್ಟಗಳು- ಬೆಟ್ಟದಕಾಲುಗಳು ಉಪಗಿರಿಗಳು

ಉಪತ್ಯಕಾ(ದ್ರೇ ರಾಸನ್ನಾಭೂಮಿ)

ಉಪತ್ಯಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಅದ್ರೇಃ ಆಸನ್ನಾಭೂಮಿಃ। ಬೆಟ್ಟದಕೆಳಗಡೇ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಮೀಪವಾಗಿರುವ ನೆಲ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಕೆಳಗಣ ಭೂಮಿ-

ರೂರ್ಧ್ವ)ಮಧಿತ್ಯಕಾ॥

ಅಧಿತ್ಯಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಊರ್ಧ್ವಂ - ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆಯಿರುವ ಭೂಮಿ ಬೆಟ್ಟದ ಮ್ಯಾಗಳ ನೆಲ-

ಧಾತು(ರ್ಮನಶ್ಶಿಲಾದ್ಯದ್ರೇ)

ಧಾತುಃ-ಪು-೧-ಅದ್ರೇಃ- ಮನಶ್ಶಿಲಾದಿ- ಬೆಟ್ಟದ ಸಂಬಧವುಳ್ಳ ಅಂದರೆ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಮಣಿಶಿಲೆ ಅರಿದಳ-ಗಂಧಕ-ತಾಳಕ-ಮಾಕ್ಷಿಕ-ಅಭ್ರಕ- ನವಾಸಾರ,ಶಿಲಾಜಿತ್ -ಕಲ್ಲುನಾರು- ಕಾವಿ ಮುಂತಾದ ಸಕಲಧಾತುಶಿಲಾವಿಕಾರಗಳಿಗೂ ಹೆಸರು.

ಗೈರಿಕಂ (ತುವಿಶೇಷತಃ।)

ಗೈರಿಕಂ-ನ-೧-ವಿಶೇಷತಃ-ಇದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷನಾಮವು ಅಂದರೆ-ಕಲ್ಲುಮಣ್ಣು ಇವುಗಳ ಪರಿಪಾಕವಿಕಾರದಿಂದ-ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ರೂಪಾದಿಗುಣಗಳಿಂದ ಕಾರ್ಯವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಕರಗಳಾದ ಚಿತ್ರವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಪೂ ಧಾತುಗಳು-ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟುವ ಧಾತುವಿಗೆ ಗೈರಿಕವೆಂಬ ಹೆಸರು-ಮತ್ತು-ಒಂದು ಬಗೆ ಧಾತುವು ಮಾತ್ರ-ಗೈರಿಕವೆಂಬ ವಿಶೇಷನಾಮವಂಪಡದಿರುತ್ತೆ

ನಿಕುಂಜ ಕುಂಜೌ (ವಾಕ್ಲೀಬೇ ಲತಾದಿ ಪಿಹಿತೋದರೇ॥) ೮೬॥

ನಿಕುಂಜಃ-ಕುಂಜಃ- ಪ್ನ-೨-ಲತಾದಿಪಿಹಿತೋದರೇ-ಬಳ್ಳಿಗಳು ರೆಂಬೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಗುಂಪಾಗಿ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಯ ಕೊಠಡಿಯೋ ಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಯೋಗ್ಯವಾಗಿಯೂ ವಿಹಾರ ಶರ್ಣಮಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪೊದೆ-ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂ ಹೊಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ಮನೆಯಹಾಗಿರುವ ಬೀಳಿ-ಲತಾಗೃಹ-

ಇತಿ ಶೈಲವರ್ಗಃ-

ಶೈಲವರ್ಗಃ॥ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದಪದಗಳ ಸಮೂಹವು-ಇತಿ-ಈ ಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು-

ಅಟವ್ಯರಣ್ಯಂವಿಪಿನಂಗಹನಂಕಾನನಂವನಂ।

ಅಟವೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ಅರಣ್ಯಂ-ವಿಪಿನಂ-ಗಹನಂ-ಕಾನನಂ-ವನಂ-೬-ಕಾಡಿನಹೆಸರುಗಳು- ಮಳೆ-ಅಡವಿ-ಕಾನನಂವನಂ-ಈ-೨- ತೋಟಕ್ಕೂ ಹೆಸರೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು-

ಮಹಾರಣ್ಯಮರಣ್ಯಾನೀ

ಮಹಾರಣ್ಯಂ-ನ- ಅರಣ್ಯಾನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ದೊಡ್ಡಅಡವಿ ಹೆಗ್ಗಾಡು-ಗೊಂಡಾರಣ್ಯ-

ಗೃಹಾರಾಮಸ್ತು ನಿಷ್ಕುಟಃ॥

ಗೃಹಾರಾಮಃ-ನಿಷ್ಕುಟಃ-ಪು-೨-ಮನೇ ಬಳಿಯಿರುವ ತೋಟ-ಹಿತ್ತಲ ತೋಟ-ಅಂಗಳ ತೋಟ- ಮುಂಗಳ ತೋಟ-

ಆರಾಮಸ್ಸ್ಯಾದುಪವನಂ ಕೃತ್ರಿಮಂವನಮೇವಯತ್।

ಆರಾಮಃ-ಪು-ಉಪವನಂ-ನ-೨-ಕೃತ್ರಿಮಂ-ಕಾಡಿನಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಗಿಡಕಟ್ಟುಳ್ಳ ಊರಾಚಿನ ತೋಟ-ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಕೃತವಾದವ್ಯವಸ್ಥೆಯುಳ್ಳ ತೋಟ- ತೋಪು ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ಕಾಡು ತೋಟ-

ಅಮಾತ್ಯ ಗಣಿಕಾ ಗೇಹೋಪವನೇವೃಕ್ಷವಾಟಿಕಾ

ವೃಕ್ಷವಾಟಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಅಮಾತ್ಯಗಣಿಕಾಗೇಹೋಪವನೆ-ಮಂತ್ರಿಗಳು-ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸೂಳೆಯರು ಸೊಗಸುಗಾರರು-ಇಂತೆವರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾರ್ಥವಾಗಿ ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ-ಶೃಂಗಾರವೃಕ್ಷವಾಟಿ-

(ಪುಮೂ)ನಾಕ್ರೀಡಉದ್ಯಾನಂ ರಾಜ್ಞಸ್ಸಾಧಾರಣಂವನಂ।

ಆಕ್ರೀಡಃ-ಪು-ಉದ್ಯಾನಂ-ನ-೨-ಸಾಧಾರಣರಾಜ್ಞೋವನಂ-ಸರ್ವಜನರಿಗೂ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿರುವಂತೆ ಉಪಭೋಗಾರ್ಹವಾಗಿಅರಸುಗಳಿಂದಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಊರುಹೊರಗಣ ತೋಟ - ಲಾಲ್ ಬಾಗ್ -

(ಸ್ಯಾದೇತದೇವ) ಪ್ರಮದಾವನಮಂತಃಪುರೋಚಿತಂ॥

ಪ್ರಮದಾವನಂ-ಪಾ-ಪ್ರಮದವನಂ-ನ-೧- ಅಂತಃಪುರೋಚಿತಂ ಏತದೇವ-ಅರಮನೇ ರಾಣಿವಾಸದವರಿಗೆಮಾತ್ರಕೆಕ್ಕಹಾಗೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಅರಸಿನ ಶೃಂಗಾರವನ-

ವೀಥ್ಯಾಳಿ ರಾವಳಿಃ ಪಙ್ಕ್ತಿಃಶ್ರೇಣೀ

ವೀಥಿಃ-ಆಳಿಃ-ಆವಳಿಃ-ಪಙ್ಕ್ತಿಃ-ಶ್ರೇಣಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೫-ಪಙ್ಕ್ತಿಮಾತ್ರಕ್ಕೆಹೆಸರು-ಬಂಕಿ-ಸಾಲು-

ಲೇಖಾಸ್ತುರಾಜಯಃ॥

ಲೇಖಾ-ರಾಜಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಗೆರೆ-ಎಡಬಿಡದೆಕೂ[illegible]

ಡಿಕೊಂಡಿರುವಬಳ್ಳಿ-

ವನ್ಯಾ) ವನಸಮೂಹೇ ಸ್ಯಾ

ವನ್ಯಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ವನಸಮೂಹೇಸ್ಯಾತ್ - ವನಸಮೂಹಕ್ಕೆಹೆಸರು-ತೋಟಗಳ ಗುಂಪು-ಅಡವಿಗಳಸಮೂಹ-

ದಂಕುರೋಽಭಿನವೋದ್ಭಿದಿ

ಅಂಕುರಃ-ಪ-ಅಂಕೂರಃ-ಅಭಿನವೋದ್ಭಿತ್ - ದ್-ಪು-೨-ಹೊಸತಾಗಿಮಲಕಮೊಳಕೆಗೆಹೆಸರು-

ವೃಕ್ಷೋಮಹೀ ರುಹಶ್ಶಾಖೀವಿಟಪೀಪಾದಪ ಸ್ತರುಃ। ಅನೋಕಹಃಕುಟಸ್ಸಾಲಃ ಪಲಾಶೀದ್ರುದ್ರುಮಾ ಗಮಾಃ ॥೫೧॥

ವೃಕ್ಷಃ-ಮಹೀರುಹಃ-ಶಾಖೀ-ನ್-ವಿಟಪೀ - ನ್-ಪಾದಪಃ-ತರುಃ-ಅನೋಕಹಃ-ಕುಟಃ-ಸಾಲಃ- ಪಲಾಶೀ-ನ್-ದ್ರುಃ-ದ್ರುಮಃ-ಆಗಮಃ-ಪು-೧೩- ವೃಕ್ಷಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-ಮರಗಳು-ಗಿಡಗಳು-

ವಾನಸ್ಪತ್ಯಃ (ಫಲೈಃಪುಷ್ಪಾ)

ವಾನಸ್ಪತ್ಯಃ-ಪು-೧ಪುಷ್ಪಾತ್ -ಫಲೈರ್ಯುಕ್ತಃ- ಹುವ್ವಗಳಿಂದಕಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಹಣ್ಣುಗಳಂ ಕೊಡುವ ಮಾವು-ತೆಂಗು- ದಾಡಿಂಬಿಮುಂತಾದವುಗಳ ಹೆಸರು-

ತ್ತೈರಪುಷ್ಪಾ)ದ್ವನಸ್ಪತಿಃ।

ವನಸ್ಪತಿಃ-ಪು-೧-ಅಪುಷ್ಪಾತ್ - ಹುವ್ವಯಿಲ್ಲದೇ ಕಾಯಿಬಿಡುವ-ಹಲಸುಮುಂತಾದಗಿಡಗಳ ಹೆಸರು-

ಓಷಧ್ಯಃ)ಫಲಪಾಕಾಂತಾಃ

ಓಷಧ್ಯಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಫಲಪಾಕಾಂತಾಃ- ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನುಬಿಟ್ಟು ಕೂಡಲೇಗಿಡವೇ ಒಣಗಿಹೋಗುವಂಥಾ-ಬಾಳೆ-ನೆಲ್ಲುಮುಂತಾದಬೆಳೆಗಳಹೆಸರುಗಳು- ನೀರಾವರಿಬೆಳೆ-

ಸ್ಯಾ)ದವಂಧ್ಯಃ ಫಲೇಗ್ರಹಿಃ ॥

ಅವಂಧ್ಯಃ-ಫಲೇಗ್ರಹಿಃ-೨-ಬಂಜೆಯಾಗದೇ-ಸ್ವಪ್ತವಾಗಿಫಲಬಿಡುವಗಿಡದಹೆಸರು-ಫಲವೃಕ್ಷ-

ವಂಧ್ಯೋಽಫಲೋಽವಕೇಶೀ ಚ

ವಂಧ್ಯಃ-ಅಫಲಃ-ಅವಕೇಶೀ-ನ್- ೩-ಬಂಜೆಮರ-ಫಲವಿಲ್ಲದಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-

ಫಲವಾನ್ ಫಲಿನಃಫಲೀ।

ಫಲವಾನ್-ತ್ -ಫಲಿನಃ-ಫಲೀ-ನ್ - ೩-ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿರುವಮರದಹೆಸರುಗಳು-

ಪ್ರಫುಲ್ಲೋತ್ಫುಲ್ಲ ಸಂಫುಲ್ಲ ವ್ಯಾಕೋಶ ವಿಕಚಸ್ಫುಟಾಃಫುಲ್ಲ(ಶ್ಚೈತೇ)ವಿಕಸಿತೇ

ಪ್ರಫುಲ್ಲಃ-ಉತ್ಫುಲ್ಲಃ-ಸಂಫುಲ್ಲಃ-ವ್ಯಾಕೋಶಃ ಪಾ-ವ್ಯಾಕೋಪಃ-ವಿಕಚಃ-ಸ್ಫುಟಃ-ಫುಲ್ಲಃ-ವಿಕಸಿತಃ-ಅರಳಿರುವದರಹೆಸರುಗಳು-ಅರಳಿದ್ದು-

ಸ್ಯುರವಂಧ್ಯಾದಯಸ್ತ್ರಿ

ಅವಂಧ್ಯಾದಯಃ-ಅವಂಧ್ಯಶಬ್ದಮೊದಲುಗೊಂ

ಷು)

ಹುವಿಕಸಿತಶಬ್ದದವರಿಗೂ ಎಲ್ಲವೂ ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳೂಆಗುವವು-

ಸ್ಥಾಣುರಸ್ತ್ರೀ(ಧ್ರುವಶ್ಶಂಕು (ಹ್ರಸ್ವಶಾಖಾ ಶಿಫಃ) ಕ್ಷುಪಃ॥೨೮॥

ಸ್ಥಾಣುಃ-ಪ್ನ-ಧ್ರುವಃ-ಶಂಕುಃ-ಪು-೩-ಮೋಟಿನ ಹೆಸರು-ಗೂಟ-ಮೇಕು-

ಕ್ಷುಪಃ-ಪು-೧-ಹ್ರಸ್ವಶಾಖಾಶಿಫಃ - ಹ್ರಸ್ವಗಳಾದರೆಂಬೆಗಳೂಬಿಳಲುಗಳೂಯಿರುವಗುಜ್ಜುಮರ-ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟಕೊಂಬುಗಳೂಜಡೆಗಳೂ ಉಳ್ಳಕುಳ್ಳಾದಬಲಿತಮರ-

ಅಪ್ರಕಾಂಡೇ) ಸ್ತಂಬಗುಲ್ಮೌ

ಸ್ತಂಬಃ-ಗುಲ್ಮಃ-ಪು-೨-ಅಪ್ರಕಾಂಡೇ- ಧೊಪ್ಪವಾದಮಧ್ಯದೂಲವಿಲ್ಲದೆಕೊಂಬಾಬಹಳಮೆಲೆ ಗಳುಳ್ಳಮರದಹೆಸರುಗಳು - ಪ್ರಕಾಂಡವಂದರೆಬೇರುಗಳಿಗೂರೆಂಬೆಗಳಿಗೂಮಧ್ಯೆಯಿರುವಕಂಠದಂಥಾದಿಮ್ಮಿ

ವಲ್ಲೀತು(ವ್ರತತಿರ್ಲತಾ। ಲತಾಪ್ರತಾನಿನೀವೀರುದ್ಗುಲ್ಮಿನ್ಯುಲಪಇತ್ಯಪಿ॥೨೯॥

ವಲ್ಲೀ-ಪ-ವಲ್ಲಿಃ-ವ್ರತತಿಃ-ಲತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಬಳ್ಳಿ ಹೆಸರುಗಳು.

ವೀರುತ್-ಧ್-ಗುಲ್ಮಿನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ಉಲಪಃ-ಪು-೩- ಲತಾಪ್ರತಾನಿನೀ-ಬಳ್ಳಿಗಳಗುಂಪುಳ್ಳಪೊದೆಯಹೆಸರು-ಪ್ರತಾನವೆಂದರೆಮೆಲೆಗಳಸಮೂಹವು-ಆ-೩ - ಶಬ್ದಗಳೂಬಳ್ಳಿಗೆಹೆಸರೆಂತಲೇಕೆಲವರನ್ನುವರು-

ನಗಾದ್ಯಾರೋಹ) ಉಛ್ರಾಯಉತ್ಸೇಧ ಶ್ಚೋಛ್ರಯಶ್ಚ ಸಃ।

ಉಛ್ರಾಯಃ-ಉತ್ಸೇಧಃ-ಉಛ್ರಯಃ-ಪು-೩-ನಗಾದ್ಯಾರೋಹಃ-ಪರ್ವತಾದಿಗಳಉನ್ನತಕ್ಕೆಹೆಸರು-ಬಹಳಎತ್ತರ-

ಅಸ್ತ್ರೀ(ಪ್ರಕಾಂಡಃಸ್ಕಂಧ (ಸ್ಸ್ಯಾ)ನ್ಮೂಲಾಚ್ಛಾಖಾವಧೇಸ್ತರೋಃ॥೩೦॥

ಪ್ರಕಾಂಡಃ-ಪ್ನ-ಸ್ಕಂಧಃ-ಪು-೨-ಮೂಲಾತ್ ಶಾಖಾವಧೇಃತರೋಃ - ಬೇರುಮೊದಲುಗೊಂಡುರೆಂಬೆಗಳವರಿಗುಇಗಿಡದಮಧ್ಯಭಾಗದಹೆಸರುಗಳು-

(ಸಮೇ)ಶಾಖಾಲತೇ

ಶಾಖಾ-ಲತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಕೊಂಬೆಗಳಹೆಸರುಗಳು-ರೆಂಬೆಗಳು,

ಸ್ಕಂಧಶಾಖಾಶಾಲೇ

ಸ್ಕಂಧಶಾಖಾ- ಶಾಲಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಗಿಡಗಳನ್ನಿತಗಡೆಬಿಟ್ಟಿರುವಬಿಳಲುಹೆಸರುಗಳು-ಕೆಲವುಗಿಡಗಳಿಗೆಬಡೆಗಳಹಾಗೂಗಡ್ಡದಹಾಗೂಇಳಿಬಿದ್ದಿರುವಗಿಡದನಣಬುಗಳು.

ಶಿಫಾಜಟೇ।

ಶಿಫಾ-ಜಟಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಗಿಡ್ಡದ ವಿಕೆಳಗಡೇಬಿಟ್ಟ

	ರುವಬಿಳಲುಹೆಸರುಗಳು - ಕೆಲವುಗಿಡಗಳಿಗೆಜಡೆಗಳಹಾಗು-ಗಡ್ಡದಹಾಗು - ಇಳೀಬಿದ್ದಿರುವಗಿಡದಸ್ಕಂಬುಗಳು,
ಶಾಖಾಶಿಫಾವರೋಹಃ ಸ್ಸ್ಯಾನ್ಮೂಲಾಚ್ಚಾಗ್ರಂಗತಾಲತಾ॥	ಅವರೋಹಃ-ಪು-೧-ಶಾಖಾಶಿಫಾ-ಮೂಲಾತ್ ಅಗ್ರಗತಾಲತಾಚ - ಮರದಕೊಂಬೆಯಲ್ಲಿರುವಬಿಳಲಿಗೂಮರದಬುಡದಿಂದತುದಿಯವರಿವಿಗೂ ಹಬ್ಬಿದಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೂಹೆಸರುಗಳು-
ಶಿರೋಗ್ರಂಶಿಖರಂ(ವಾನಾ)	ಶಿರಃ-ಸ್-ಅಗ್ರಂ-ನ-ಶಿಖರಂ-ಪ್ನ-೩-ಗಿಡದತುದಿಗೆಹೆಸರು-ಮರದಕೊನೆ-
ಮೂಲಂಬುಧ್ನೋಂಘ್ರಿನಾಮಕಃ।	ಮೂಲಂ-ನ-ಬುಧ್ನಃ-ಪಾ-ಬ್ರಧ್ನಃ- ಅಂಘ್ರಿನಾಮಕಃ-ಪು-೩-ಗಿಡದಅಡೀಗೆಹೆಸರು-ಮರದಬುಡ-
ಸಾರೋಮಜ್ಜಾ(ಸಮಾ)	ಸಾರಃ-ಮಜ್ಜಾ-ನ್-ಪು-ಪ-ಮಜ್ಜಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಗಿಡದಲ್ಲಿರುವಚೇಗಿನಹೆಸರು-ಚೇಗುಅಂದರೆಬಲಿತಿರುವಿಕೆ-ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ-
ತ್ವಕ್ (ಸ್ತ್ರೀ) ವಲ್ಕಂವಲ್ಕಲ(ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥ ೩೮॥	ತ್ವಕ್-ಚ್-(ಸ್ತ್ರೀ)-ವಲ್ಕಲಂ-ಪ್ನ-೩-ನಾರಿನಹೆಸರು-ನಾರು.
ಕಾಷ್ಠಂದಾರ್ವಿಂಧನಂ ತ್ವೇಧ ಇಧ್ಮಮೇಧಸ್ಸಮಿತ್ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।)	ಕಾಷ್ಠಂ-ದಾರು-ನ-೨-ಕಟ್ಟಿಗೆಹೆಸರು-ಮರ- ಇಂಧನಂ-ಏಧಃ-ಸ್-ಇಧ್ಮಂ-ನ-ಏಧಃ-ಪು-ಸಮಿತ್-ಧ್-(ಸ್ತ್ರೀ)-೫-ಸಮಿಧೆಗಳಹೆಸರುಗಳು-ಕುಡಿರೆಂಬೆಗಳು ರೆಂಬೆಗಳಕೊನೆಗಳಲ್ಲಿಬೆರಳಗಾತ್ರವಿರುವ೨-ಚೋಟುದ್ದದಕುಡಿಕಡ್ಡಿಗಳು-
ನಿಷ್ಕುಹಃ ಕೋಟರಂ (ವಾನಾ)	ನಿಷ್ಕುಹಃ-ಪು-ಕೋಟರಂ- ಪ್ನ- ಮರದ ಪೊಟ್ರೆ ಹೆಸರು- ಮರಪೊಟ್ರೆ-ಗಿಡದಪೊರಲು-ಮರದಪಟ್ರೆ-ಮರದಪೊಕ್ಕೆ-
ವಲ್ಲರೀಮಂಜರೀ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)॥	ವಲ್ಲರೀ-ಮಂಜರೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಹುವ್ವಿನಗೊಂಚಲಿಗಾದರೂ-ಹುವ್ವುಬಿಟ್ಟಿರುವಬಳ್ಳಿಗಳಿಗಾದರೂಹೆಸರುಗಳು-ಈ-೨-ಶಬ್ದಗಳೂಇತರಾರ್ಥಗಳೂಉಂಟು-
ಪತ್ರಂಪಲಾಶಂಛದನಂದಳಂ ಪರ್ಣಂ ಛದಃ (ಪುಮಾನ್)	ಪತ್ರಂ-ಪಲಾಶಂ-ಛದನಂ-ದಳಂ- ಪರ್ಣಂ- ಛದಃ-ಪು-೬-ಎಲೆಗಳಹೆಸರುಗಳು-

ಪಲ್ಲವೋಸ್ತ್ರೀಕಿಸಲಯಂ	ಪಲ್ಲವಃ-ಪ್ನ- ಕಿಸಲಯಂ-ನ-೨- ತಳಿರುಹೆಸರುಗಳು-ಎಳತಾದಎಲೆ.ಚಿಗುರು- ಚಿಗುರೆಲೆಗಳಿಂಕೂಡಿರುವಕುಡಿಲುಮರದಸುಳಿ॥
ವಿಸ್ತಾರೋವಿಟಪೋ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)	ವಿಸ್ತಾರಃ-ಪು- ವಿಟಪಃ- ಪ್ನ -೨- ಕೊಂಬೆಗಳು-ಸಣ್ಣರೆಂಬೆಗಳು- ಎಲೆಗಳು.ಚಿಗುರುಗಳು-ಕುಡಿಗಳುಮುಂತಾದವುಗಳಗುಂಪು-ಶಾಖಾವಿಸ್ತಾರ
ವೃಕ್ಷಾದೀನಾಂ ಫಲಂ ಸಸ್ಯಂ	ಸಸ್ಯಂ-ಪಾ-ಶಸ್ಯಂ-ನ-೧-ವೃಕ್ಷಾದೀನಾಂ-ಫಲಂ ಮರಗಳುಮೊದಲಾದವುಗಳಫಲಕ್ಕೆಹೆಸರು-ಅಂದರೆ-ಫಸಲು-ಹಣ್ಣು- ಕಾಯಿಧಾನ್ಯಮುಂತಾದಫಲ-
ವೃಂತಂಪ್ರಸವಬಂಧನಂ।	ವೃಂತಂ-ಪ್ರಸವಬಂಧನಂ-ನ-೨-ತೊಟ್ಟಿನಹೆಸರು-ಎಲೆತೊಟ್ಟು-ಹಣ್ಣಿನತೊಟ್ಟು-
(ಆಮೇಫಲೇ) ಶಲಾಟು (ಸ್ಸ್ಯಾ)(ಚ್ಛುಷ್ಕೇ)ವಾನ(ಮುಭೇತ್ರಿಷು)	ಶಲಾಟುಃ-೧- ಆಮೇಫಲೇ- ಪಕ್ವವಾಗದೇಯಿರುವ ಕಾಯಿ-ಕಸುಗಾಯಿ-ದೋರೆಗಾಯಿ-ಎಳೆಗಾಯಿ ಮಿಡಿಗಾಯಿ-ವಾನಂ-ನ-೧-ಶುಷ್ಕೇ- ಒಣಗಾಯಿ-ಒಣಗಿದಮಿಡಿ--ಈಶಬ್ದಗಳುತ್ರಿಲಿಂಗಗಳು
ಕ್ಷಾರಕೋಜಾಲಕಂ(ಕ್ಲೀಬೇ)	ಕ್ಷಾರಕಃ-ಪು-ಜಾಲಕಂ-ನ-೨-ಹಸರುಕಾಯಿ-ಹಸರುಮಗ್ಗು-ಹಸರುಮಗ್ಗಿನಗೊಂಚಲು- ಮೊಂಬಾಳೆ ಅಂದರೆಫಲಾವಸ್ಥೆಗೆಪೂರ್ವವಾದಪುಷ್ಪಾವಸ್ಥೆ
ಕಲಿಕಾಕೋರಕೋ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥)	ಕಲಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಕೋರಕಃ-ಪ್ನ-೨- ಸ್ವಲ್ಪಬಲಿತಮಗ್ಗು-ಕಾಯಿಗೆಬಂದಮಗ್ಗು
(ಸ್ಯಾದ್ಗುಚ್ಛಕಸ್ತು ಸ್ತಬಕಃ	ಗುಚ್ಛಕಃ- ಸ್ತಬಕಃ-ಪು-೨-ಗಣೆಗಲುಮುಂತಾದಗಿಡಗಳೊಳಗೊಂದೊಂದುಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುವಅನೇಕಪುಷ್ಪಗಳಗೊಂಚಲಿಗೆಹೆಸರುಗಳು
ಕುಟ್ಮಲೋ ಮುಕುಳೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥)೬-೨॥	ಕುಟ್ಮಲಃ-ಪು-ಮುಕುಳಃ-ಪ್ನ-೨- ಆಗತಾನೇಅರಳತಕ್ಕಮಗ್ಗು-ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿವಿಕಸಿತವಾಗತಕ್ಕಷ್ಟುದಕ್ಕೆ ಬಂದಹುವ್ವಿನಮಗ್ಗು
(ಸ್ತ್ರಿಯ)ಸ್ಸುಮನಸಃಪುಷ್ಪಂಪ್ರಸೂನಂಕುಸುಮಂಸುಮಂ।	ಸುಮನಸಃ-ಸ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಬ-ಪುಷ್ಪಂ-ಪ್ರಸೂನಂ-ಕುಸುಮಂ-ಸುಮಂ-ನ-೫-ಹುವ್ವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-ಸುಮನಶ್ಶಬ್ದವುಏಕವಚನದೊಳಗೂಉಂಟು
ಮಕರಂದಃ ಪುಷ್ಪರಸಃ	ಮಕರಂದಃ-ಪುಷ್ಪರಸಃ-ಪು-೨- ಹುವ್ವಿನಜೇನು-ಹುವ್ವಿನಬಂಡು-ಅಲರಶೀಯಿ

ಪರಾಗಸ್ಸುಮನೋರಜಃ॥	ಪರಾಗಃ-ಪು-ಸುಮನೋರಜಃ-ಸ-ನ-೨-ಹುವ್ವಿನೊಳಗಿರುವಧೂಳು ಪುಷ್ಪಧೂಳಿ-ಅಲರಪುಡಿ
ದ್ವಿಹೀನಂ ಪ್ರಸವೇಸರ್ವಂ	ಸರ್ವಂಪ್ರಸವೇದ್ವಿಹೀನಂ। ಎಲ್ಲಾವೃಕ್ಷಜಾತಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳೂ-ಪುಷ್ಪಫಲಾದಿ ವಾಚಕಗಳಾದಾಗ-ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಪುಲ್ಲಿಂಗಗಳಿಲ್ಲದೇಯಿರುವವು-ಅಂದರೆ-ನಪುಂಸಕಲಿಂಗವೆನ್ನುವಿಕೆ
ಹರೀತಕ್ಯಾದಯಃ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥)	ಹರೀತಕ್ಯಾದಯಃ॥ ಹರೀತಕೀ- ಕೋಶಾತಕೀ-ಧಾತಕೀ-ಚಂಪಕಾ-ಇವುಮುಂತಾದಶಬ್ದಗಳುಪುಷ್ಪಫಲವಾಚಕಗಳಾದಾಗ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗದಲ್ಲಿವರ್ತಿಸುವವು-
ಆಶ್ವತ್ಥ ವೈಣವಪ್ಲಾಕ್ಷನೈಯಗ್ರೋಧೈಂಗುದಂ ಫಲೇ॥ಬಾರ್ಹತಂಚ	ಆಶ್ವತ್ಥಂ-ವೈಣವಂ-ಪ್ಲಾಕ್ಷಂ-ನೈಯಗ್ರೋಧಂ-ಐಂಗುದಂ-ಬಾರ್ಹತಂ-ನ-೬- ಈಯಾರೂಕ್ರಮವಾಗಿಅಶ್ವತ್ಥಾದಿವೃಕ್ಷಗಳಫಲಗಳಿಗೆಹೆಸರುಗಳು-
(ಫಲೇಜಂಬ್ವಾ)ಜಂಬೂ(ಸ್ತ್ರೀ)ಜಂಬುಜಾಂಬವಂ।	ಜಂಬೂ-ಸ್ತ್ರೀ-ಜಂಬು-ಜಾಂಬವಂ - ನ-೩- ಜಂಬ್ವಾಃಫಲೇ-ನೇರಳೆಹಣ್ಣಿನಹೆಸರುಗಳು
(ಪುಷ್ಪೇಜಾತಿ ಪ್ರಭೃತಯಸ್ಸ್ವಲಿಂಗಾ	ಜಾತಿಪ್ರಭೃತಯಃ-ಜಾತಿಃ-ಮಲ್ಲಿಕಾ-ಶೇಫಾಲಿಕಾ ಇವುಮೊದಲಾದಶಬ್ದಗಳು-ಪುಷ್ಪೇ- ಪುಷ್ಪವಾಚಕಗಳಾದಾಗ-ಸ್ವಲಿಂಗಾಃ-ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಲಿಂಗಗಳಾಗಿರುತವೆ॥ಉ॥ ಮಲ್ಲಿಕಾಯಾಃಪುಷ್ಪಂಮಲ್ಲಿಕಾ
(ವ್ರೀಹಯಃಫಲೇ) ॥೬೫॥	ವ್ರೀಹಯಃ-ವ್ರೀಹಿ ಮಾಷಾದಿಶಬ್ದಗಳು- ಫಲೇ-ಫಲವಾಚಕಗಳಾದಾಗ-ಸ್ವಲಿಂಗಗಳು॥ಉ॥ ವ್ರೀಹೇಃಫಲಾನಿವ್ರೀಹಯಃ-ಮಾಷಸ್ಯಫಲಂಮಾಷಃ)
(ವಿದಾರ್ಯಾದ್ಯಾಸ್ತು ಮೂಲೇಪಿ	ವಿದಾರ್ಯಾದ್ಯಾಃ- ವಿದಾರೀ-ಗಂಧಾರೀ - ಮುಂತಾದಶಬ್ದಗಳು-ಮೂಲೇಪಿ-ಬೇರಿಗೂಗಡ್ಡೆಗೂಅರ್ಥವಾದಾಗಲೂತಮ್ಮಲಿಂಗಗಳುಳ್ಳವಾಗಿಯೇಯಿರುವವು-ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಗಳು-ಉ॥(ವಿದಾರ್ಯಾಃ ಮೂಲಂವಿದಾರೀ)
ಪುಷ್ಪೇಕ್ಲೀಬೇಪಿಪಾಟಲಾ।	ಪಾಟಲಾ-ಪಾ-ಪಾಟಲಂಪುಷ್ಪೇಕ್ಲೀಬೇಪಿ-ಪಾಟಲಾಶಬ್ದವುಪುಷ್ಪವಾಚಕವಾದಾಗ-ನಪುಂಸಕಲಿಂಗವಾಗಿರುವದು-ಅಪಿಶಬ್ದದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವೂಉಂಟು॥ ಉ॥ಪಾಟಲಾಯಾಃಪುಷ್ಪಂ ಪಾಟಲಾ-ಪಾಟಲಂ

వా॥

బోధిద్రుమశ్చలదళః పిప్పలః కుంజరాశనః ॥ ౬౬॥ అశ్వత్థో

బోధిద్రుమః-చలదళః-పిప్పలః-కుంజరాశనః అశ్వత్థః-పు-౫-అళలీమరదహెసరుగళు-అరళీ మరఅశ్వత్థ-రావిచెట్టు-

థ కపిత్థే (స్యు) ర్దధిత్థ గ్రాహిమన్మథాః । తస్మిన్దధిఫలఃపుష్పఫల దంతశఠావపి॥౬౭॥

కపిత్థః-దధిత్థః-గ్రాహి-౯-మన్మథః-దధిఫలః పుష్పఫలః-దంతశఠః-పు-౭-బ్యాలదమరక్కెహెస రుగళు-

ఉదుంబరో జంతుఫలో యజ్ఞాంగో హేమదుగ్ధకః।

ఉదుంబరః-జంతుఫలః- యజ్ఞాంగః- హేమదుగ్ధ కః-పు-౪-అత్తిమరదహెసరు- ఇదేఅత్తిపళ్ళుఅం జూర-ఇదేబ్రహ్మాండకాయాగిద

కోవిదారే చమరికః కుద్దాలో యుగపత్రకః॥౬౮॥

కోవిదారః-చమరికః-కుద్దాలః- యుగపత్రకః-పు-౪-కెంపుకాంచివాళదగిడకెంగాంచాళ కుప్పినగిడ-

సప్తపర్ణో విశాలత్వక్ శారదో విషమచ్ఛదః

సప్తపర్ణః-పు-విశాలత్వక్-చ-(స్త్రీ)-శార దః-పు-షా-శారదీ-(స్త్రీ)-విషమచ్ఛదః- పు-౪- పళిలేబాళేగిడ - ద్వీపాంతరదొళగిదక్కిరు వధూశీపచ్చకర్పూర

ఆరగ్వధే రాజవృక్షశమ్యాక చతురంగులాః॥౬౯॥ఆరేవతవ్యాధిఘాతకృతమాలసువర్ణకాః

ఆరగ్వధః-ప-ఆరుగ్వధః- రాజవృక్షః-శమ్యా కః-షా-శంపాకః-సంపాకః-చతురంగులః- ఆ రేవతః-వ్యాధిఘాతః-కృతమాలః- సువర్ణకః- పు-౮-కక్కేగిడదహెసరు-కక్కేకాయి-పిత్తజ్వర దాహాదిగళిగూపిత్తవాయుగళిగూ కషాయ క్కాగికల్పవుత్తే-ర్యాల-

(స్యు)ర్జంబీరేదంతశఠ జంభ జంభీర జంభలాః॥౭౦॥

జంబీరః-దంతశఠః-జంభః- జంభీరః-జంభలః పు-౫-నింబేగిడదహెసరుగళు-

వరుణో వరణస్సేతుస్తిక్తశాకః కుమారకః।

వరుణః-వరణః-సేతుః-తిక్తశాకః-కుమారకః పు-౫వసలేగిడ-మదవసలేగిడ- ఉలిమిరిబసళే

పున్నాగే పురుషస్తుంగః కేసరో దేవవల్లభః॥

పున్నాగః-పురుషః-తుంగః- కేసరః-దేవవల్లభః-పు-౫-సురగీమర-సురిహొన్నె- మర్ళూ

೨೧॥	ಹೆಸರುಗಳು
ಪಾರಿಭದ್ರೇನಿಂಬತರುರ್ಮಂ ದಾರಃಪಾರಿಜಾತಕಃ।	ಪಾರಿಭದ್ರಃ-ನಿಂಬತರುಃ-ಮಂದಾರಃ-ಪಾರಿಜಾತ ಕಃ-ಪು-೪-ಹಾಲಿವಾಣದಮರದಹೆಸರುಗಳು- ಇದ ಕ್ಕೆಗಂಧಬೇವೆಂತಲೂ-ಪಾರಿಜಾತವೆಂದುಕೆಲವರು ಅ ರ್ಥ-ಹೇಳುವರು
ತಿನಿಶೇಸ್ಯಂದನೋನೇಮೀರ ಥದ್ರುರತಿಮುಕ್ತಕಃ॥೨೨॥ ವಂಜುಳಶ್ಚಿತ್ರಕೃಚ್ಚಾ	ತಿನಿಶಃ-ಸ್ಯಂದನಃ-ನೇಮಿಃ-ರಥದ್ರುಃ-ಅತಿಮುಕ್ತಕಃ ವಂಜುಳಃ-ಚಿತ್ರಕೃತ್-ತ್-ಪು-೭- ಕುಲಿಗೇಮರದಹೆ ಸರುಗಳು-ಕುಲಿಗಲಿ-ನೆಮ್ಮಿ-ಹೊಂಗೆ
(ಥದ್ವೌ)ಪೀತನಕಪೀತ ನಾಆಮ್ರಾತಕೇ	ಪೀತನಃ-ಕಪೀತನಃ-ಆಮ್ರಾತಕಃ-ಪು-೩-ಅಂಬಟೇ ಗಿಡದಹೆಸರು-ಅಮಟೇಕಾಯಿಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು
ಮಧೂಕೇತುಗುಡಪುಷ್ಪಮ ಧುದ್ರುಮೌ॥೨೩॥ ವಾನ ಪ್ರಸ್ಥಮಧುಷ್ಠೀಲೌ	ಮಧೂಕಃ-ಗುಡಪುಷ್ಪಃ-ಮಧುದ್ರುಮಃ- ವಾನಪ್ರಸ್ಥಃ ಮಧುಷ್ಠೀಲಃ-ಪು-೫-ಯಿಪ್ಪೇಗಿಡ-ಹಿಪ್ಪೇಮರ ॥ ಹಿ ಪ್ಪೇಯಣ್ಣೆಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು
(ಜಲಜೇತ್ರ)ಮಧೂಲಕಃ।	ಮಧೂಲಕಃ-ಪು-೧-ಜಲಜೇಅತ್ರ। ನೀರುಹಿಪ್ಪೆಮರ-
ಪೀಲೌಗುಡಫಲಃ ಸ್ರಂ ಸೀ	ಪೀಲುಃ-ಗುಡಫಲಃ-ಸ್ರಂಸೀ-ನ್-ಪು-೩- ಗೋನುಮರ ಗೋಣಿನಾರುಪ್ರಸಿದ್ಧ-ಗೋಣೀಮರವೆಂದು ಕೆಲವ ರನ್ನುವರು
(ತಸ್ಮಿಂಸ್ತುಗಿರಿಸಂಭವೇ)॥ ಆಕ್ಷೋಟ ಕಂದ ರಾಳೌ (ದ್ವೌ)	ಆಕ್ಷೋಟಃ-ಕಂದರಾಳಃ-ಪಾ-ಕರ್ಪರಾಲಃ- ಪು- ೨-ಗಿರಿಸಂಭವೇತಸ್ಮಿನ್- ಬೆಟ್ಟದಗೋನುಮರ - ಬೆಟ್ಟ ಗೋಣೀಮರ
ಅಂಕೋಲೇತುನಿಕೋಚಕಃ	ಅಂಕೋಲಃ-ನಿಕೋಚಕಃ-ಪು-೨-ಅಂಕೋಲೆಗಿ ಡ-ಆಂಧ್ರಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಊಡುಗಚೆಟ್ಟು
ಪಲಾಶೇ ಕಿಂಶುಕಃಪರ್ಣೋ ವಾತಪೋತೋ	ಪಲಾಶಃ-ಕಿಂಶುಕಃ-ಪರ್ಣಃ- ವಾತಪೋತಃ - ಪಾ- ವಾತಪೋಥಃ-ಪು-೪-ಮುತ್ತುಗದಗಿಡ
ಥವೇತಸೇ॥೨೫॥ ರಥಾ ಭ್ರಪುಷ್ಪವಿದುಲ ಶೀತವಾ ನೀರವಂಜುಲಾಃ।	ವೇತಸಃ-ರಥಃ-ಅಭ್ರಪುಷ್ಪಃ-ವಿದುಲಃ - ಪಾ- ವಿಧು ಲಃ-ಶೀತಃ-ವಾನೀರಃ-ವಂಜುಲಃ-ಪು-೭- ಹಬ್ಬೇಗಿಡ-ಪ್ರ ಬ್ಬಲಿಚೆಟ್ಟು
ದ್ವೌ) ಪರಿವ್ಯಾಧ ವಿದು ಲೌನಾದೇಯೀ ಚಾಂಬು ವೇತಸೇ॥	ಪರಿವ್ಯಾಧಃ-ವಿದುಲಃ- ಪಾ-ವಿಧುಲಃ - ನಾದೇಯೀ- ಸ್ತ್ರೀ-ಅಂಬುವೇತಸಃ-ಪು-೪-ನೀರುಹಬ್ಬೇಗಿಡ
ಶೋಭಾಂಜನೇಶಿಗ್ರುತೀಕ್ಷ್ಣ	ಶೋಭಾಂಜನಃ-ಶಿಗ್ರುಃ-ತೀಕ್ಷ್ಣಗಂಧಕಃ- ಆಕ್ಷೀಬಃ-

ಕ್ಷ್ಣಗಂಧಕಾಕ್ಷೀವಮೋಚಕಾಃ।	ವ-ಅಕ್ಷೀವಃ-ಮೋಚಕಃ-ಪು-೫-ನುಗ್ಗೇಮರದಹೆಸರು.
ರಕ್ತೋಽಸೌ ಮಧುಶಿಗ್ರುಸ್ಸ್ಯಾ(ತ್)	ಮಧುಶಿಗ್ರುಃ-ಪು-೧-ಅಸೌರಕ್ತಃ- ಕೆಂಪುಹುವ್ವಿನ ಗುಳ್ಳನುಗ್ಗೇಲಿಡದಹೆಸರು
ದರಿಷ್ಟಃ ಫೇನಿಲ (ಸ್ಸ ಮೌ॥೩೮॥	ಅರಿಷ್ಟಃ-ಫೇನಿಲಃ-ಪು-೨-ರಂಗುವಾಲದಗಿಡಅರಟಾಳದಮರವೆಂಕಲೂಅನ್ನುವರು
ಬಿಲ್ವೇ ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಶೈಲೂಷೌ ಮಾಲೂರಶ್ರೀಫಲಾವಪಿ।	ಬಿಲ್ವಃ-ಶಾಂಡಿಲ್ಯಃ-ಶೈಲೂಷಃ-ಮಾಲೂರಃ-ಶ್ರೀಫಲಃ-ಪು-೫-ಬಿಲ್ಲಪತ್ರೆದಮರ-ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷ- ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ-ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು-ಲಕ್ಷ್ಮೀವೃಕ್ಷ
ಪ್ಲಕ್ಷೋ ಜಟೀ ಪರ್ಕಟೀ ಸ್ಯಾ(ತ್)	ಪ್ಲಕ್ಷಃ-ಜಟೀ-ನ್-ಪರ್ಕಟೀ-ನ್-ಪು-೩-ಜಟೀ-ಪರ್ಕಟೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಜುವ್ವೀಗಿಡ- ಬಸರೀಗಿಡ -ಕಬ್ಬಸುರೀಗಿಡ
ನ್ಯಗ್ರೋಧೋ ಬಹುಪಾದ್ವಟಃ॥೩೯॥	ನ್ಯಗ್ರೋಧಃ-ಬಹುಪಾತ್ -ದ್ -ವಟಃ-ಪು-೩-ಆಲದಮರ-ವಟವೃಕ್ಷ-ಅಳೀಮರ
ಗಾಲವಶ್ಶಾಬರೋ ಲೋಧ್ರಸ್ತಿರೀಟಸ್ತಿಲ್ವ ಮಾರ್ಜನೌ।	ಗಾಲವಃ-ಶಾಬರಃ-ಸಾ-ಸಾಬರಃ-ಲೋಧ್ರಃ-ತಿರೀಟಃ-ತಿಲ್ವಃ-ಮಾರ್ಜನಃ-ಪು-೭- ಲೋಧ್ರಗಿಡದಹೆಸರು-ಇಮಜಾಲಾರೀಮರದಲ್ಲಿ ಕೇದ-ಅರಗಿನಗಿಡ
ಆಮ್ರಶ್ಚೂತೋ ರಸಾಲೋ(ಸೌ) ಸಹಕಾರೋಽತಿಸೌರಭಃ॥	ಆಮ್ರಃ-ಚೂತಃ-ರಸಾಲಃ-ಪು.೩-ಮಾವಿನಗಿಡ ಸಹಕಾರಃ-ಪು-೧-ಅತಿಸೌರಭಃಅಸೌ- ಕೇವಲಪರಿಮಳವುಳ್ಳಮಾವಿನಗಿಡ- ಕಸ್ತೂರಿಮಾವು - ಜೀರಿಗೆಮಾವು-
ಕುಂಭೋಲೂಖಲಕೆ(ಕ್ಲೀ)ಬೇ ಕೌಶಿಕೋ ಗುಗ್ಗುಲುಃಪುರಃ।	ಕುಂಭಂ-ಉಲೂಖಲಕಂ-ನ-ಕೌಶಿಕಃ- ಗುಗ್ಗುಲುಃ-ಪುರಃ-ಪು-೫-ಗುಗ್ಗಳಗಿಡ-ರ್‍ಯಾಳದಗಿಡ-ಧೂಪದಗಿಡ-ಇಲ್ಲಿ ಕುಂಭೋಲೂಖಲಕಂ -೧ - ಇದುಏಕಪದವಾಗಿಯೂಪ್ರಯೋಗವಿದೆ
ಶೇಲುಃ ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕಶ್ಶೀತ ಉದ್ದಾಲೋ ಬಹುವಾರಕಃ॥೪೦॥	ಶೇಲುಃ-ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕಃ-ಶೀತಃ-ಉದ್ದಾಲಃ- ಬಹುವಾರಕಃ-ಪು-೫-ಚಳ್ಳೇಮರ-ಚೊಂಕೇಕಾಯಿಗಿಡ
ರಾಜಾದನಂಪ್ರಿಯಾಲಸ್ಸ್ಯಾತ್ ಸನ್ನಕದ್ರುರ್ಧನುಃಪಟಃ	ರಾಜಾದನಂ-ನ-ಪ್ರಿಯಾಲಃ-॥ಪಾ॥ ಪಿಯಾಲಃ-ಸನ್ನಕದ್ರುಃ-ಧನುಃ-ಪಟಃ-ಪು-೪ - ಮೊರಪ್ಪೀಗಿಡ-ಮೊರಟೀಗಿಡ

ಗಂಭಾರೀ ಸರ್ವತೋಭ (ದ್ರಾ) ಕಾಶ್ಮರೀ ಮಧುಪರ್ಣಿಕಾ॥ ಶ್ರೀಪರ್ಣೀ ಭದ್ರಪರ್ಣೀ ಚ ಕಾಶ್ಮರ್ಯಶ್ಚಾ (ಪ್ಯಥ ದ್ವಯೋಃ।)	ಗಂಭಾರೀ-ಸರ್ವತೋಭ(ದ್ರಾ)-ಕಾಶ್ಮರೀ-ಮಧುಪರ್ಣಿಕಾ-ಶ್ರೀಪರ್ಣೀ-ಭದ್ರಪರ್ಣೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಕಾಶ್ಮರ್ಯಃ-ಪು-೭-ಶೀವನೆಯಮರದಹೆಸರು ಕೆಲವರಿದಕ್ಕೆ ಕುಂಬಳಗಿಡವೆಂದುಅರ್ಥಹೇಳುವರು - ಕಾಷ್ಮರೀ ಯೆಂತಲೂಪ್ರಯೋಗವಿದೆ
ಕರ್ಕಂಧೂರ್ಬದರೀ ಕೋಲೀ ಘೋಂಟಾ	ಕರ್ಕಂಧುಃ-ಪ್ಸ-ಬದರೀ-ಕೋಲೀ-ಘೋಂಟಾ-(ಸ್ತ್ರೀ) ೪ ಎಳಚೀಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-ಎಳಚೀಹಣ್ಣು ಪ್ರಸಿದ್ಧ-ಬೋರೀಮರ-ಕೆಲವರುಕರ್ಕಂಧೂಬದರೀ ಕೋಲೀಶಬ್ದಗಳು ಕುಪ್ಪರಿಸಿಗೂ - ಘೋಂಟಾಶಬ್ದವು ಬೋರೆಹಣ್ಣಿಗೂಹೆಸರುಗಳೆಂಬುವರು
ಕುವಲಫೇನಿಲೇ॥ ೮೫॥ ಸೌವೀರಂಬದರಂಕೋಲ	ಕುವಲಂ-ಫೇನಿಲಂ-ಸೌವೀರಂ-ಬದರಂ-ಕೋಲಂ-ನ ೫-ಯೆಳಚೀಹಣ್ಣು-ಬೋರೆಹಣ್ಣು-ರೇಗುಪಂಡು
(ಮಥಸ್ಯಾ)ತ್ಸ್ವಾದುಕಂಟಕಃ। ವಿಕಂಕತಸ್ಸ್ರುವಾವೃಕ್ಷೋಗ್ರಂಥಿಲೋ ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದಪಿ॥	ಸ್ವಾದುಕಂಟಕಃ-ವಿಕಂಕತಃ-(ಸ್ರು)ವಾವೃಕ್ಷಃ-ಗ್ರಂಥಿಲಃ-ವ್ಯಾಘ್ರಪಾತ್-ದ್-ಪು-೫ ಹಲುಮಾಣಿಕಮರದ ಹೆಸರು ನಾಯಿಬೇಲ-ಕುಲೀಬೇಲ
ಐರಾವತೋ ನಾಗರಂಗೋ ನಾದೇಯೀ ಭೂಮಿಜಂಬುಕಾ।	ಐರಾವತಃ-ನಾಗರಂಗಃ-ಪು-೨-ಹೇರಳೀಗಿಡ-ಹೇರಳೀಗಿಡ-ಹೇರಳೀಹಣ್ಣುಪ್ರಸಿದ್ಧ-ನಾದೇಯೀ-ಭೂಮಿಜಂಬುಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨ಕಾಗಿನೇರಳೀಗಿಡ-ನಾಯಿನೇರಳೀಗಿಡನೆಲನೇರಳೀಗಿಡ-ಈರಹೇರಳೀಗಿಡವೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು
ತಿಂದುಕಃ ಸ್ಫೂರ್ಜಕಃ ಕಾಲಸ್ಕಂಧಶ್ಚ ಶಿತಿಸಾರಕೇ॥೮೬॥	ತಿಂದುಕಃ-ಸ್ಫೂರ್ಜಕಃ-ಕಾಲಸ್ಕಂಧಃ-ಶಿತಿಸಾರಕಃ ಪು-೪-ಕುಂಬರಗಿಡ-ತೂಬರೇಗಿಡ,ಇದನ್ನುಜಗಳದಮರವೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು
ಕಾಕೇಂದುಃ ಕುಲಕಃ ಕಾಕಪೀಲುಕಃ ಕಾಕತಿಂದುಕೇ।	ಕಾಕೇಂದುಃ-ಕುಲಕಃ-ಕಾಕಪೀಲುಕಃ- ಕಾಕತಿಂದುಕಃ-ಪು-೪-ಕಾಗಿತೂಪರೇಗಿಡ-ಇದಕ್ಕೆ ಕರೇಬೆಳ್ಳಿಯೆಂದುಕೆಲವರರ್ಥಹೇಳುವರು
ಗೋಲೀಢೋ ಝಾಟಲೋ ಘಂಟಾ ಪಾಟಲಿರ್ಮೋಕ್ಷಮುಷ್ಕಕೌ॥	ಗೋಲೀಢಃ-ಪಾ-ಗೋಲೀಹಃ-ಝಾಟಲಃ- ಪು-ಘಂಟಾ-ಪಾಟಲಿಃ-ಪಾ-ಪಾಟಲಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಮೋಷಃ- ಮುಷ್ಕಕಃ-ಪಾ-ಮುಷ್ಕರಃ-ಪು-೬-ಮೊಕ್ಕೇಮರದಹೆಸರು-ಮೊಕ್ಕೆ

ತಿಲಕಃ ಕ್ಷುರಕಃ ಶ್ರೀಮಾನ್	ತಿಲಕಃ-ಕ್ಷುರಕಃ-ಶ್ರೀಮಾನ್-ನ್-ಪು-೩-ತಿಲಕದಮರದಹೆಸರು-ತಿಲಕವೃಕ್ಷ- ಬಂಗಲೇಕೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ
ಸಮೌ ಪಿಚುಲಝಾಬುಕೌ।	ಪಿಚುಲಃ-ಝಾಬುಕಃ-ಪು-೨-ಪಕ್ಕೆಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು
ಶ್ರೀಪರ್ಣಿಕಾ ಕುಮುದಿಕಾ ಕುಂಭೀಕೈಡರ್ಯ ಕಟ್ಫಲೌ॥	ಶ್ರೀಪರ್ಣಿಕಾ-ಕುಮುದಿಕಾ-ಕುಂಭೀ-ಸ್ತ್ರೀ- ಕೈಡರ್ಯಃ-ಕಟ್ಫಲಃ-ಪು-೫-ಕಿರಿಯಶಿವನೀ ಮರದಹೆಸರುಗಳು-ಇದನ್ನು ಜ್ಯಾಗದಮರವೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು-
ಕ್ರಮುಕಃ ಪಟ್ಟಿಕಾಖ್ಯಃ ಸ್ಯಾತ್ಪಟ್ಟೀಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನಃ।	ಕ್ರಮುಕಃ-ಪಟ್ಟಿಕಾಖ್ಯಃ-ಪಟ್ಟೀ-ನ್-ಲಾಕ್ಷಾಪ್ರಸಾದನಃ-ಪು-೪-ಕೆಂಪುಅರಗಿನಗಿಡ-ಕೆಂಪುಜಾಲಾರೀಗಿಡ ಪಜಕದಮರವೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು
ತೂದಸ್ತು ಪೂಗಃ ಕ್ರಮುಕೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮದಾರು ಚ॥ ತೂಲಂ ಚ	ತೂದಃ-ಪೂಗಃ-ಪೂ-ಯೂಪಃ-ಕ್ರಮುಕಃ - ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಃ-ಪು-ಬ್ರಹ್ಮದಾರು-ತೂಲಂ-ನ-೬- ಕುವ್ವರಿಸೆಗಿಡ-ಬೀಜವಿರುವಕುವ್ವರಿ ಸೇಗಿಡವೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು-ಇದಕ್ಕರ್ಥ ಕಾಡಡಿಕೇಮರವೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು-ರಸಬದ್ಧಗಿಡವೆನ್ನುವರು-
ನೀಪಪ್ರಿಯಕ ಕದಂಬಾಸ್ತು ಹಲಿಪ್ರಿಯೇ।	ನೀಪಃ-ಪ್ರಿಯಕಃ-ಕದಂಬಃ-ಹಲಿಪ್ರಿಯಃ-ಪು-೪- ಕಡಹದಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು- -ಈಬಲಗಿಡದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಜಾತಿ-ದೇವಯೋಗ್ಯವಾದ-ಈಬಲುಮರ-
ವೀರವೃಕ್ಷೋರುಷ್ಕರೋಗ್ನಿಮುಖೀ ಭಲ್ಲಾತಕೀ ತ್ರಿಷು॥	ವೀರವೃಕ್ಷಃ-ಅರುಷ್ಕರಃ-ಪು-ಅಗ್ನಿಮುಖೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ಭಲ್ಲಾತಕೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಗೇರುಮರದಹೆಸರುಗಳು
ಗರ್ದಭಾಂಡೇ ಕಂದರಾಲ ಕಪೀತನಸುಪಾರ್ಶ್ವಕಾಃ। ಪ್ಲಕ್ಷಶ್ಚ	ಗರ್ದಭಾಂಡಃ-ಕಂದರಾಲಃ-ಕಪೀತನಃ - ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕಃ-ಪ್ಲಕ್ಷಃ-ಪು-೫-ಬಸರೀಗಿಡ - ಜಡೇಬಸರೀಮರ-ಇದನ್ನುಘಣಿಯಾಲವೆನ್ನುವರು
ತಿಂತ್ರಿಡೀಚಿಂಚಾಮ್ಲಿಕಾ	ತಿಂತ್ರಿಡೀ-ಪೂ-ತಿಂತ್ರಿಣೀ-ಚಿಂಚಾ-ಆಮ್ಲಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಹುಣಿಸೇಮರದಹೆಸರುಗಳು
ಥೋ ಪೀತಸಾಲಕೇ॥೪೯॥ ಸರ್ಜಕಾಸನ ಬಂಧೂಕಪುಷ್ಪಪ್ರಿಯಕ ಜೀವಕಾಃ।	ಪೀತಸಾಲಕಃ-ಸರ್ಜಕಃ-ಅಸನಃ-ಪ-ಅಸನಃ-ಬಂಧೂಕಪುಷ್ಪಃ-ಪ್ರಿಯಕಃ-ಜೀವಕಃ-ಪು-೬-ಹೊನ್ನೆಮರದಹೆಸರುಗಳು
ಸಾಲೇ ತು ಸರ್ಜಕಾ	ಸಾಲಃ-ಸರ್ಜಕಃ-ಕಾರ್ಷ್ಯಃ-ಪೂ-ಕಾರ್ಶ್ಯಃ-ಅಶ್ವ

ಶ್ಯಾಶ್ವಕರ್ಣಕಾಸ್ಸಸ್ಯಸಂವರಃ॥

ಕರ್ಣಕಃ-ಸಸ್ಯಸಂವರಃ-ಪು-೫-ಮತ್ತಿಗಿಡ-ಮತ್ತೀಗಿಡ ಮದ್ದಿಮರ ಶ್ವೇತಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷ

ನದೀಸರ್ಜೋ ವೀರತರುರಿಂದ್ರದ್ರುಃ ಕಕುಭೋಽರ್ಜುನಃ।

ನದೀಸರ್ಜಃ-ವೀರತರುಃ-ಇಂದ್ರದ್ರುಃ-ಕಕುಭಃ-ಅರ್ಜುನಃ-ಪು-೫-ತೋರಮತ್ತೀಗಿಡ- ಕೆಂಪುಮತ್ತೀಗಿಡ-ರಕ್ತಾರ್ಜುನವೃಕ್ಷ-

ರಾಜಾದನಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷಃಕ್ಷೀರಿಕಾಯಾಮಥದ್ವಯೋಃ॥೬೧॥

ರಾಜಾದನಂ-ಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷಃ-ನ-ಕ್ಷೀರಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩ ಹಾಲೇಗಿಡ-ಹಾಲುಬಳ್ಳಿಪೆಸರು-ಪಾಲಕಾಯಿ ಚೆಟ್ಟು-

ಇಂಗುದೀ ತಾಪಸತರು

ಇಂಗುದೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ತಾಪಸತರುಃ-ಪು-೨-ಗಾರೇಗಿಡ-ಇಂಗಳದಗಿಡ,ಇಂಗಳದಕಾಯಿಪ್ರಸಿದ್ಧ- ಇದುಪುಲ್ಲಿಂಗವಲ್ಲಿ (ಇಂಗುದಃ)

ರ್ಭೂರ್ಜೇಚರ್ಮಿಮೃದುತ್ವಚೌ।

ಭೂರ್ಜಃ-ಚರ್ಮೀ-ನ್-ಮೃದುತ್ವಕ್-ಚ್-ಪು-೩-ಭುಜಪತ್ರೆಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-

ಪಿಚ್ಛಿಲಾಪೂರಣೀ ಮೋಚಾಚಿರಾಯು ಶ್ಶಾಲ್ಮಲಿರ್ದ್ವಯೋಃ॥೬೨॥

ಪಿಚ್ಛಿಲಾ-ಪೂರಣೀ-ಮೋಚಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಚಿರಾಯುಃ-ಷ್-ಪಾ-ಸ್ಥಿರಾಯುಃ-ಷ್-ನ-ಶಾಲ್ಮಲಿಃ-ಪಾ-ಶಲ್ಮಲಿಃ ಪು-೫-ಬೂರುಗದಗಿಡ-ಚಕ್ಕಮುಕ್ಕೀಹತ್ತೀಗಿಡ-ಬೆಂಡುಹತ್ತೀಗಿಡ-ಎಲವದಮರ-

ಪಿಚ್ಛಾತುಶಾಲ್ಮಲೀವೇಷ್ಟೇ

ಪಿಚ್ಛಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಶಾಲ್ಮಲೀವೇ-ನ್-ವೇಷ್ಟಃ-ಪು-೨-ಬೂರುಗೆಬಂಕೆಹೆಸರು-ಎಲವದಮ್ಯಾಣ-

ರೋಚನಃ ಕೂಟಶಾಲ್ಮಲೀ।

-ರೋಚನಃ-ಪು-ಕೂಟಶಾಲ್ಮಲೀ- ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಕೆಚ್ಚನೆಎಲವದಹೆಸರು-ಬೆಟ್ಟಬೂರುಗ- ಕೆಂಪುಬೂರುಗ

ಚಿರಿಬಿಲ್ವೋ ನಕ್ತಮಾಲಃಕರಜಶ್ಚಕರಂಜಕೇ॥೬೩॥

ಚಿರಿಬಿಲ್ವಃ-ನಕ್ತಮಾಲಃ-ಪಾ-ನಕ್ತಮಾರಃ-ಕರಜಃ-ಕರಂಜಕಃ-ಪು-೪-ಕರುಖಲಿಗಿಲಿಮರದಹೆಸರು-ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂಗೇಮರವೆಂದುಕೆಲವರು ಅರ್ಥ ಹೇಳುವರು-

ಪ್ರಕೀರ್ಯಃ ಪೂತಿಕರಜಃ ಪೂತಿಕಃಕಲಿಕಾರಕಃ।

ಪ್ರಕೀರ್ಯಃ-ಪಾ-ಪ್ರಕೀರಃ-ಪೂತಿಕರಜಃ- ಪೂತಿಕಃ-ಕಲಿಕಾರಕಃ-ಪಾ-ಕಲಿಮಾರಕಃ-ಪು-೪-ಕವಸೀಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು- ನಾತೀಗಿಡವೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು-

(ಕರಂಜಭೇದಾಃ) ಷಡ್ಗ್ರಂಥೋ ಮರ್ಕಟ್ಯಂಗಾರವಲ್ಲರೀ॥

ಷಡ್ಗ್ರಂಥಃ-ಪು-ಮರ್ಕಟೀ-ಅಂಗಾರವಲ್ಲರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಕ್ರಮದಿಂ-(ಕರಂಜಭೇದಾಃ) ಉಗಂಟುಗಳುಳ್ಳಕುಲಿಗಿಲಿಗಿಡ-ಕೂ-ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದಗೊಂಚಲು

ಗಳುಳ್ಳ ಕುಲಿಗಿಲಿಗಿಡಕ್ಕೂ ಹೆಸರುಗಳು, ಹೊಂಗೇಮರದಲ್ಲಿವಿಶೇಷಗಳು-

ರೋಹೀರೋಹಿತಕಃಪ್ಲೀಹಶತ್ರುರ್ದಾಡಿಮಪುಷ್ಪಕಃ।

ರೋಹೀನ್-ರೋಹಿತಕಃ-ಪ್ಲೀಹಶತ್ರುಃ-ದಾಡಿಮಪುಷ್ಪಕಃ-ಪು-೪-ಮುಳ್ಳು ಮುತ್ತಿಗದಹೆಸರುಗಳು-ಮುಳ್ಳುಮುತ್ತುಗ-

ಗಾಯತ್ರೀಬಾಲತನಯಃ ಖದಿರೋದಂತಧಾವನಃ॥

ಗಾಯತ್ರೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಪ-ಗಾಯತ್ರೀನ್-ಬಾಲತನಯಃ-ಖದಿರಃ-ದಂತಧಾವನಃ-ಪು-೪-[illegible]ರೆಯದಮರದಹೆಸರು-ಕಗ್ಗಲೀಮರ-

ಅರಿಮೇದೋವಿಟ್ಖದಿರೇ

ಅರಿಮೇದಃ-ವಿಟ್ಖದಿರಃ-ಪು-೨-ದುರ್ಗಂಧವುಳ್ಳಕಗ್ಗಲೀಗಿಡ-ಕುಷ್ಟುಕಗ್ಗಲೀಮರ-

ಕದರಃ(ಖದಿರೇ ಸಿತೇ!) ಸೋಮವಲ್ಕೋ

ಕದರಃ-ಸೋಮವಲ್ಕಃ-ಪು-೨-ಬಿಳೀಕಗ್ಗಲೀಮರದಹೆಸರುಗಳು-

ಪ್ಯಥವ್ಯಾಘ್ರಪುಚ್ಛಗಂಧರ್ವಹಸ್ತಕೌ॥ ಎರಂಡಉರುಬೂಕಶ್ಚ ರುಚಕಶ್ಚಿತ್ರಕಶ್ಚಸಃ। ಚಂಚುಃಪಂಚಾಂಗುಲೋಮಂಡ ವರ್ಧಮಾನವ್ಯಡಂಬಕಾಃ॥ ೯೭॥

ವ್ಯಾಘ್ರಪುಚ್ಛಃ- ಗಂಧರ್ವಹಸ್ತಕಃ- ಏರಂಡಃ-ಉರುಬೂಕಃ-ರುಚಕಃ-ಪಾ-ರುಬುಕಃ -ಚಿತ್ರಕಃ ಚಂಚುಃ-ಪಂಚಾಂಗುಳಃ-ಮಂಡಃ-ವರ್ಧಮಾನಃ- ವ್ಯಡಂಬಕಃ-ಪು-೧೧-ಹರಳುಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-ಹರಳೆಂತೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಃ

(ಅಲ್ಪಾಶಮೀ(ಶಮೀರಃ ಸ್ಯಾ)

ಶಮೀರಃ-ಪು-೨-ಅಲ್ಪಾಶಮೀ- ಕಿರಿಬನ್ನೀಮರದಹೆಸರು-

ಚ್ಛಮೀಸಕ್ತುಫಲಾ ಶಿವಾ)

ಶಮೀ-ಸಕ್ತುಫಲಾ-ಶಿವಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩-ಬನ್ನೀಮರದಹೆಸರುಗಳು-

ಪಿಂಡೀತಕೋಮರುವಕಃ ಶ್ವಸನಃ ಕರಹಾಟಕಃ॥ ೯೮॥ ಶಲ್ಯಶ್ಚ ಮದನೇ

ಪಿಂಡೀತಕಃ-ಮರುವಕಃ-ಶ್ವಸನಃ-ಕರಹಾಟಕಃ-ಶಲ್ಯಃ-ಮದನಃ- ಪು-೬- ಮಂಗಾರೆಗಿಡದಹೆಸರು-ಬೊನಗಾರೆಮರದಹೆಸರು-

ಶಕ್ರಪಾದಪಃಪಾರಿಭದ್ರಕಃ। ಭದ್ರದಾರು ದ್ರುಕಿಲಿಮಂಪೀತದಾರುಚ ದಾರುಚ॥ ಪೂತಿಕಾಷ್ಠಂಚ(ಸಪ್ತ ಸ್ಯುರ್ದೇವದಾರುಣ್ಯ)

ಶಕ್ರಪಾದಪಃ-ಪಾರಿಭದ್ರಃ-ಪು-ಭದ್ರದಾರು-ದ್ರುಕಿಲಿಮಂ-ಪೀತದಾರು- ಪಾ-ಪೂತಿದಾರು-ಪೂತಿಕಾಷ್ಠಂ-ನ-೭-ದೇವದಾರುವೃಕ್ಷದಹೆಸರು- ದೇವದಾರುಶಬ್ದವು-ಪ್ನ-

(ಥದ್ವಯೋಃ) ಪಾಟಲಿಃ

ಪಾಟಲಿಃ-ಪ್ನ-ಪಾಟಲಾ-ಅಮೋಘಾ-ಪ-ಮೋಘಾ-

ಪಾಟಲಾಮೋಘಾ ಕಾಚ
ಸ್ಥಾಲೀಫಲೇರುಹಾ॥೧೦೦
ಕೃಷ್ಣವೃಂತಾಕುಬೇರಾ
ಕ್ಷೀ

ಕಾಚಸ್ಥಾಲೀ-ಪಾ-ಕಾಲಸ್ಥಾಲೀ-ಫಲೇರುಹಾ-ಕೃಷ್ಣವೃಂತಾ -ಕುಬೇರಾಕ್ಷೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೬ - ಕಸರುಪಾದರೀ ಗಿಡದಹೆಸರು- ಇದಕ್ಕೆಹೆಗ್ಗಜ್ಜುಗವೆಂದು ಕೆಲವರರ್ಥ ಹೇಳುವರು-

ಶ್ಯಾಮಾತುಮಹಿಲಾಹ್ವ
ಯಾ।ಲತಾಗೋವಂದಿನೀ
ಗುಂದ್ರಾಪ್ರಿಯಂಗುಃ ಫಲಿ
ನೀಫಲೀ॥೧೦೧॥ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇ
ನಾಗಂಧಫಲೀ ಕಾರಂಭಾ
ಪ್ರಿಯಕಶ್ಚ ಸಾ।

ಶ್ಯಾಮಾ-ಮಹಿಲಾಹ್ವಯಾ-ಲತಾ-ಗೋವಂದಿನೀ-ಗುಂದ್ರಾ-ಪ್ರಿಯಂಗುಃ-ಫಲಿನೀ- ಫಲೀ-ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಾ-ಗಂಧಫಲೀ-ಕಾರಂಭಾ-ಸ್ತ್ರೀ- ಪ್ರಿಯಕಃ-ಪು-೧೨-ಪ್ರೇಂಕಣಗಿಡದಹೆಸರು-ಪ್ರಿಯಂಗುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಪದ್ದು-

ಮಂಡೂಕಪರ್ಣಪತ್ರೋ
ರ್ಣನಟಕಟ್ವಂಗಟುಂಟು
ಕಾಃ॥ ಶ್ಯೋನಾಕಶುಕನಾ
ಸರ್ಕ್ಷದೀರ್ಘವೃಂತಕುಟ
ನ್ನಟಾಃ। ಶೋಣಕಶ್ಚಾರ
ಲು

ಮಂಡೂಕಪರ್ಣಃ- ಪತ್ರೋರ್ಣಃ-ನಟಃ-ಕಟ್ವಂಗಃ-ಟುಂಟುಕಃ-ಶ್ಯೋನಾಕಃ-ಶುಕನಾಸಃ-ಋಕ್ಷಃ-ದೀರ್ಘವೃಂತಃ-ಕುಟನ್ನಟಃ-ಶೋಣಕಃ-ಪಾ- ಶೋನಕಃ-ಅರಲುಃ-ಪಾ- ಅರ್ಥುಲುಃ-ಪು-೧೨- ಹೆಮ್ಮರದ ಹೆಸರುಗಳು-ದೊಡ್ಡಮರ-ಶಿಗಡುಗಮರ॥ಇದನ್ನುಪೆಗ್ಗಾಗಟೇಮರವೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು-

ತಿಷ್ಯಫಲಾತ್ವಾಮಲಕೀ
(ತ್ರಿಷು॥)೧೦೨॥ಅಮೃತಾ
ಚವಯಸ್ಥಾಚ

ತಿಷ್ಯಫಲಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಆಮಲಕೀ-ತ್ರಿ-ಅಮೃತಾ- ವಯಸ್ಥಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ನೆಲ್ಲೀಮರ-

ತ್ರಿಲಿಂಗಸ್ತುವಿಭೀತಕಃ।ಅಕ್ಷ
ಸ್ತುಷಃ ಕರ್ಷಫಲೋ ಭೂ
ತಾವಾಸಃಕಲಿದ್ರುಮಃ॥

ವಿಭೀತಕಃ- ತ್ರಿ- ಅಕ್ಷಃ-ತುಷಃ-ಕರ್ಷಫಲಃ-ಭೂತಾವಾಸಃ-ಕಲಿದ್ರುಮಃ-ಪು೬- ತಾರೇಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-

ಅಭಯಾತ್ವವ್ಯಥಾ ಪ
ಥ್ಯಾವಯಸ್ಥಾ ಪೂತನಾ
ಮೃತಾ।ಹರೀತಕೀಹೈಮ
ವತೀ ಚೇತಕೀ ಶ್ರೇಯಸೀಶಿ
ವಾ॥೧೦೩॥

ಅಭಯಾ-ಅವ್ಯಥಾ-ಪಥ್ಯಾ-ವಯಸ್ಥಾ-ಪಾ-ಕಾಯಸ್ಥಾ-ಪೂತನಾ-ಅಮೃತಾ- ಹರೀತಕೀ- ಹೈಮವತೀ-ಚೇತಕೀ-ಶ್ರೇಯಸೀ-ಪಾ- ಚೇತಕೀ-ಶಿವಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧೧-ಅಳಲೇಗಿಡದಹೆಸರು-ಅಳಲೇಕಾಯಿಪ್ರಸಿದ್ಧವು

ಪೀತದ್ರುಸ್ಸರಳಃ ಪೂತಿ
ಕಾಷ್ಠಂಚಾ

ಪೀತದ್ರುಃ-ಸರಳಃ-ಪು-ಪೂತಿಕಾಷ್ಠಂ-ನ-೩-ಸರಳ ದೇವದಾರುಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-

ಥದ್ರುಮೋತ್ಪಲಃ।ಕರ್ಣಿ
ಕಾರಃಪರಿವ್ಯಾಧೋ

ದ್ರುಮೋತ್ಪಲಃ-ಕರ್ಣಿಕಾರಃ-ಪರಿವ್ಯಾಧಃ- ಪು-೩-ಬೆಟ್ಟತಾವರೇಹೆಸರುಗಳು-

ಲಕುಚೋ ಲಿಕುಚೋಡಹುಃ ॥ ೧೦೬ ॥	ಲಕುಚಃ-ಲಿಕುಚಃ-ಡಹುಃ-ಪು-೩- ಗಜನಿಂಬೇಹಿ ಸರುಗಳು-
ಪನಸಃ ಕಂಟಕಫಲೋ	ಪನಸಃ-ಪಾ-ಪಣಸಃ-ಕಂಟಕಫಲಃ-ಪು-೨-ಹಲಸಿನಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-
ನಿಚುಳೋಂಬುಜಇಜ್ಜಲಃ।	ನಿಚುಳಃ-ಅಂಬುಜಃ-ಇಜ್ಜಲಃ-ಪಾ-ಹಿಜ್ಜಲಃ- ಪು-೩ ಗನ್ನೇರಳೇಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-ಇದನ್ನು ನೀರುಹಲಸಿನಗಿಡವೆನ್ನುವರು-
ಕಾಕೋದುಂಬರಿಕಾಫಲ್ಗು ರ್ಮಲಪೂರ್ಜಘನೇಫಲಾ ॥ ೧೦೭॥	ಕಾಕೋದುಂಬರಿಕಾ-ಫಲ್ಗುಃ-ಮಲಪೂಃ-ಪಾ-ಮಲಯೂಃ-ಜಘನೇಫಲಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೪-ಕಲ್ಲತ್ತೀಗಿಡದ ಹೆಸರುಗಳು. ಇದೇಬರಿಕ್ಕುಮೇಡೀ- ಕಾಗಿಮೇಡಿ
ಅರಿಷ್ಟಸ್ಸರ್ವತೋಭದ್ರ ಹಿಂಗುನಿರ್ಯಾಸಮಾಲಕಾಃ। ಪಿಚುಮರ್ದಶ್ಚನಿಂಬೋ	ಅರಿಷ್ಟಃ-ಸರ್ವತೋಭದ್ರಃ- ಹಿಂಗುನಿರ್ಯಾಸಃ-ಮಾಲಕಃ-ಪಿಚುಮರ್ದಃ-ಪಾ-ಪಿಚುಮಂದಃ- ನಿಂಬಃ-ಪು-೬-ಬೇವಿನಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು.
ಥಪಿಚ್ಛಿಲಾಗುರುಶಿಂಶಪಾ॥ ಕಪಿಲಾಭಸ್ಮಗರ್ಭಾಸಾ	ಪಿಚ್ಛಿಲಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಅಗುರು-ನ-ಶಿಂಶಪಾ- ಪಾ-ಶಿಂಶುಪಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩-ಅಗರುಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-ಅಶೋಕವೃಕ್ಷವೆಂದುಪ್ರಸಿದ್ಧ-ಕಪಿಲಾ-ಭಸ್ಮಗರ್ಭಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨ ಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾದಅಗುರು -ಪರಿಮಳಾಶೋಕ
ಶಿರೀಷಸ್ತುಕಪೀತನಃ।ಭಂಡೀಲೋಪ್ಯ	ಶಿರೀಷಃ-ಕಪೀತನಃ-ಭಂಡೀಲಃ-ಪಾ-ಭಂಡೀರಃ-ಪು-೩-ಬಾಗೇಮರದಹೆಸರು-
ಥಚಾಂಪೇಯಶ್ಚಂಪಕೋ ಹೇಮಪುಷ್ಪಕಃ॥ ೧೦೯॥	ಚಾಂಪೇಯಃ-ಚಂಪಕಃ-ಹೇಮಪುಷ್ಪಕಃ-ಪು- ೩- ಸಂಪಿಗೇಮರದಹೆಸರುಗಳು-
(ಏತಸ್ಯಕಲಿಕಾ) ಗಂಧಫಲೀ(ಸ್ಯಾ)	ಗಂಧಫಲೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಏತಸ್ಯಕಲಿಕಾ-ಈಸಂಪಿಗೇಮಗ್ಗಿನಹೆಸರು-
ದಥಕೇಸರೇ।ವಕುಳೋ	ಕೇಸರಃ-ವಕುಳಃ-ಪು-೨- ಪವಳದಹುವ್ವಿನಗಿಡ-ಬಕುಳವೃಕ್ಷಹುಲ್ಲುಮದ್ದುಗಿಡ-ವಜ್ರದಂತಗಿಡ-
ವಂಜುಳೋಶೋಕೇ	ವಂಜುಳಃ-ಅಶೋಕಃ-ಪು-೨- ಅಶೋಕವೃಕ್ಷ ಕೆಂಪುಚಿನ್ನದಎಲೇಗಿಡ -ಆನಂದವೃಕ್ಷ-ಕಷ್ಟಹರವೃಕ್ಷ
(ಸಮೌ)ಕರಕದಾಡಿಮಾ॥೧೧೦॥	ಕರಕಃ-ದಾಡಿಮಃ-ಪು-೨- ದಾಡಿಂಬೇಗಿಡ-ದಾಳಿಂಬೇಗಿಡ-ದಾಳಿಂಬರೀಗಿಡ-
ಚಾಂಪೇಯಃಕೇಸರೋ	ಚಾಂಪೇಯಃ-ಕೇಸರಃ - ನಾಗಕೇಸರಃ- ಕಾಂ

ಮೂ	ಟೀ
ನಾಗಕೆಸರಃ ಕಾಂಚನಾ ಹ್ವಯಃ।	ನಾಹ್ವಯಃ- ಪು- ೪-ನಾಗಸಂಪಿಗೇಮರದಹೆಸರು ಗಳು-ಇದಕ್ಕೆ ನಾಗಕೇಸರವೆಂದು ಕೆಲವರರ್ಥ ಹೆಳು ವರು-
ಜಯಾ ಜಯಂತೀತರ್ಕಾ ರೀನಾದೇಯಾವೈ ಜಯಂ ತಿಕಾ॥	ಜಯಾ-ಜಯಂತೀ-ತರ್ಕಾರೀ-ನಾದೇಯಾ-ವೈ ಜಯಂತಿಕಾ-೫-ತಕ್ಕಿಲೀಗಿಡ-ತಗ್ಗೀಸೊಪ್ಪಿನಗಿಡ-
ಶ್ರೀಪರ್ಣ ಮಗ್ನಿಮಂಥ (ಸ್ಸ್ಯಾ) ತ್ಕಣಿಕಾಗಣಿಕಾ ರಿಕಾ।ಜಯಾ	ಶ್ರೀಪರ್ಣಂ-ನ-ಅಗ್ನಿಮಂಥಃ- ಪು-ಕಣಿಕಾ-ಗ ಣಿಕಾರಿಕಾ-ಜಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೫-ನರುವಲಹೆಸರುಗಳು ನೆಲ್ಲೀಗಿಡದಲ್ಲಿವಿಶೇಷಗಳು-
(ಥ)ಕುಟಜಶ್ಶಕ್ರೋವತ್ಸ ಕೊಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕಾ॥ ೧೧೨॥	ಕುಟಜಃ-ಶಕ್ರಃ-ವತ್ಸಕಃ-ಪು-ಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ- ೪- ಕೊಡಶಿನಹೆಸರುಗಳು - ಬೆಟ್ಟಮಲ್ಲಿಗೇವಿಶೇಷ ಗಳು-
(ಏತಸ್ಯೈತ್ರವ) ಕಳಿಂಗಂ ದ್ರಿಯವಕೇಂದ್ರಯವಂ(ಫಲೆ	ಕಳಿಂಗಂ-ನ-ಪಾ-ಕಲಿಂಗಾ-ಪ- ಗಾಲಿಂಗೀ-ಸ್ತ್ರೀ- ಇಂದ್ರಿಯವಂ-ಕದ್ರಿಯವಂ-ನ-೩-ಏತಸ್ಯೈತ್ರವಫಲೆ- ಈ ಕೊಡಶಿಗಿನಹಂಣಿನಹೆಸರುಗಳು- ಕೊಡಶಪಾ ಲಬೀಜಗಳುಪ್ರಸಿದ್ಧ-
ಕೃಷ್ಣ ಪಾಕಫಲಾವಿಗ್ನ ಸುಷೇಣಾಃಕರಮರ್ದಕೆ॥ ೧೧೩॥	ಕೃಷ್ಣ ಪಾಕಫಲಃ-ಆವಿಗ್ನಃ-ಸುಷೇಣಃ - ಕರಮ ರ್ದಕಃ-ಪು-೪-ಕಮರಿಕೆಹಂಣಿನಗಿಡ-ಇಲ್ಲಿಕೃಷ್ಣಪಾ ಕಃ-ಪಾಕಕೃಷ್ಣಃ-ಫಲಕೃಷ್ಣಃ-ಕೃಷ್ಣಫಲಃ-ಈಮೋ ರೆನಾನಾರೂಪಗಳಿರುವವು-
ಕಾಲಸ್ಕಂಧ ಸ್ತಮಾಲಃ (ಸ್ಯಾ)ತ್ತಾಪಿಂಛೋ(ಪ್ಯ	ಕಾಲಸ್ಕಂಧಃ-ತಮಾಲಃ-ತಾಪಿಂಛಃ-ಪು-೩- ತಮಾ ಲವೃಕ್ಷದಹೆಸರುಗಳು. ನೀರಾವರೀ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿಬ ಹಳಬೆಳೆಯುವ- ಕಪ್ಪಾಗಿಯೂ ತಂಣನೆ ನೆರಳುಳ್ಳ ದ್ದಾಗಿಯೂಇರುವಹೊಂಗೇ ಮರದವಿಶೇಷ ಗಳ ಲ್ಲಿಲು ತ್ತಮಜಾತಿವೃಕ್ಷ-
(ಥ)ಸಿಂಧುಕಃ।ಸಿಂದುವಾ ರೆಂದ್ರಸುರಸಾನಿರ್ಗುಂಡೀಂ ದ್ರಾಣಿಕೆತ್ಯಪಿ॥ ೧೧೪॥	ಸಿಂಧುಕಃ-ಸಿಂದುವಾರಃ-ಇಂದ್ರಸುರಸಃ-ಪು - ನಿ ರ್ಗುಂಡೀ-ಇಂದ್ರಾಣಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ- ವಾವಿಲಿಗಿಡದಹೆ ಸರುಗಳು-ಲಕ್ಕೀಗಿಡ-
ವೇಣೀಗರಾಗರೀದೇವತಾ ಡೋಜೀಮೂತಇತ್ಯಪಿ।	ವೆಣೀ-ಗರಾಗರೀ- ಪಾ-ಖರಾಗರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ದೇವತಾ ಡಃ-ಪಾ-ದೇವತಾಡಃ-ಜೀಮೂತಃ-ಪು-೪ - ದೇವತಾ

లీవృక్షదహెసరుగళు-దేవదాళీశాయిప్రసిద్ధ

శ్రీహస్తినీ ఖుమారుం డీ

శ్రీహస్తినీ-ఖుమారుండీ-స్త్రీ-౨-హస్తిగిడద హెసరుగళు-గురుగులుగిడ-

తృణశూల్యంతుమల్లి కా॥౧౧౫॥భూపదీశీత భీరుష్చ

తృణశూల్యం-పా-తృణశూన్యం-న-ప-తృణ శూల్యా-తృణశూన్యా-మల్లి కా-భూపదీ-శీత భీరుః-స్త్రీ-౪-మల్లిగెగిడద హెసరుగళు-

(స్త్రీ వాస్ఫోటా) వనో ద్భవా।

ఆస్ఫోటా-పా-అస్ఫోటా-స్త్రీ-వనోద్భ వా-౧-స్త్రీవ-అడవియొళు హుట్టిదమల్లిగె- కా డుమల్లిగె-

శేఫాలికాతుసువహా నిర్గుండీనీలికాచ సా ౧౧౬॥

శేఫాలికా-సువహా- స్త్రీ-౨-నీలికా సా నిర్గుండీ - కరీహువ్వుగళుళ్ళలక్కిలి - కరీల క్కిలి-

(సితాసా) శ్వేతసుర సాభూతవేశ్య

శ్వేతసురసా-భూతవేశీ-స్త్రీ-౨- సితాసా- బిళీహువ్వుగళుళ్ళలక్కిలి-

(థ)మాగధీ।గణికా యూథికాంబష్ఠా

మాగధీ-గణికా-యూథికా-అంబష్ఠా-స్త్రీ- ౪-కాడుమల్లిగెయల్లివందుబగెగిడ-ఇదక్కేకా వంతిగెగిడవెందు కెలవరర్థ హేళిదరు-

సాపీతాహేమపుష్పి కా॥౧౧౭॥

హేమపుష్పికా-స్త్రీ-౧-పీతాసా- కాడిన ల్లిహుట్టువహసరుమల్లిగెహసరు శామంతిగెహో దీశామంతి-

అతిముక్తః పుండ్రక స్స్యాద్వాసంతీమాధ వీలతా।

అతిముక్తః-పుండ్రకః-పు-వాసంతీ- మాధ వీ-లతా-స్త్రీ-౫-కాడుయిరువంతిగెహెసరు గళు-పుష్పవృక్షవు-

సుమనామాలతీజాతిః

సుమనాః-స్-మాలతీ-జాతిః-స్త్రీ-౩-జా జీగిడ-

సప్తలానవమాలికా॥

సప్తలా-నవమాలికా-స్త్రీ-౨- విరజాజి హువ్వినగిడ-హెజ్జాజీగిడ-

మాఖ్యంకుందం

మాఖ్యం-కుందం-న-౨- మొల్లెగిడదహెస రు-ఇదుమల్లిగెతేద-కొలుమల్లిగె-

రక్తకస్తుబంధూకో బంధుజీవకః।

రక్తకః-బంధూకః-బంధుజీవకః-పు-౩-బం దుగెహువ్వినగిడదహెసరుగళు-కెంపుకోజా

	డవెందుకెలవరన్నవరు-
సహాకుమారీతరణి	సహా-కుమారీ-తరణిః-స్త్రీ-౩-సణ్ణగోరంటిపేరుగళు-
రమ్లానస్తుమహాసహా॥	అమ్లానః-పు-మహాసహా-స్త్రీ-౨-దొడ్డగోరంటి-
(తత్ర శోణే) కురవక	కురవకః-పు-౧-శోణే-తత్ర-కెంపుహువ్వగళుళ్ళదొడ్డగోరంటి-హెగ్గోరంటి-
(స్తత్రపీతే) కురంటకః।	కురంటకః-పు-౧-పీతే తత్ర-హళదిహువ్వుళ్ళగోరంటేహెసరుగళు-
నీలీఝింటీ(ద్వయో బాణా దాసీ చార్తగళశ్చసః॥	నీలీ-ఝింటీ-స్త్రీ-బాణా-ప్స-దాసీ-స్త్రీ-ఆర్తగళః-పు-౫-కరీహువ్వుళ్ళగోరంటదహెసరుగళు-
సైరేయకస్తుఝింటీ (స్యా)	సైరేయకః-పు-ఝింటీ-స్త్రీ-౨-ముళ్ళగోరంటదహెసరుగళు-
త్తస్మిన్కురవకో(రుణో।)	కురవకః-పు-౧-అరుణేతస్మిన్-కెంపుహువ్వుళ్ళముళ్ళగోరంటదహెసరుగళు-
(పీతా) కురంటకో ఝింటీ (తస్మిన్) సహచరీ(ద్వయోః॥)	కురంటకః-పు-ఝింటీ-స్త్రీ-సహచరీ-ప్స-౩-తస్మిన్పీతా-హళదిగిరువముళ్ళగోరంటదహెసరుగళు-
ఉడుపుష్పంజపా	ఉడుపుష్పం॥పా॥ఓఢ్రపుష్పం-న-జపా-స్త్రీ-౨-దాసివాళదగిడ-
వజ్రపుష్పం(పుష్పంతిలస్య యత్।)	వజ్రపుష్పం-న-౧-తిలస్యయత్పుష్పం-ఎళ్ళుహువ్వినహెసరు-
ప్రతిహాసశతప్రాస చండాత హయ మారకాః॥౧౨౨॥కరవీరే	ప్రతిహాసః-శతప్రాసః-చండాతః-హయమారకః-కరవీరః-పు-౫-గన్నేరళె-కణిగలగిడదహెసరు-కెలవరిదరల్లిమొదలు-౨-శబ్దగళుబిళీకణిగిలిగూ ౩శబ్దగళుకెంపుకణిగలిగూహెసరెందుహేళువరు-
కరీరే(తు) క్రకరగ్రంథిలావుభౌ।	కరీరః-క్రకరః-గ్రంథిలః-పు-౩-ముళ్ళఅబ్బెయహెసరు-ఇదన్నుహాతిబిదురెంతలూ-బిదురకొంబెంతలూబిదురుమోళెయెంతలూ కెలవ

ರನ್ನುವರು-

ಉನ್ಮತ್ತಃಕಿತವೋ ಧೂರ್ತೋಧುತ್ತೂರಃ ಕನಕಾಹ್ವಯಃ॥ ಮಾತುಲೋ ಮದನ(ಶ್ಚಾಸ್ಯಫಲೇ)ಮಾತುಲಪುತ್ರಕಃ।

ಉನ್ಮತ್ತಃ-ಕಿತವಃ-ಧೂರ್ತಃ-ಧುತ್ತೂರಃ-ಕನಕಾಹ್ವಯಃ-ಮಾತುಲಃ-ಮದನಃ-ಪು-೭-ಉನ್ಮತ್ತೀಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-ಉಮ್ಮತಿದಗಿಡ-

ಮಾತುಲಪುತ್ರಕಃ-ಪು-೧-ಅಸ್ಯಫಲೇ-ಇದರಕಾಯಿಗೆಹೆಸರು-ಈಉಮ್ಮತ್ತೀಕಾಯಿ ಮದ್ದುಗಳಿಗೂ ಶಕುನಕ್ಕೂಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೆ-

ಫಲಪೂರೋಬೀಜಪೂರೋ ರುಚಕೋ ಮಾತುಲುಂಗಕೇ॥

ಫಲಪೂರಃ-ಬಿಜಪೂರಃ-ರುಚಕಃ- ಮಾತುಲುಂಗಕಃ-ಪು-೪-ಮಾದೀಗಿಡ-ಮಾದಾಳದಗಿಡ-

ಸಮೀರಣೋಮರುವಕಃ ಪ್ರಸ್ಥಪುಷ್ಪಃಫಣಿಜ್ಜಕಃ। ಜಂಬೀರೋ(ಪ್ಯ

ಸಮೀರಣಃ-ಮರುವಕಃ-ಪ್ರಸ್ಥಪುಷ್ಪಃ-ಫಣಿಜ್ಜಕಃ-ಪಾ-ಫಣಿಜ್ಝಕಃ-ಜಂಬೀರಃ-ಪು-೫-ಮರುವ-ಮರುಗದಹೆಸರು- ಇದುಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾಗಿಹುವ್ವಗಳೊಂದಿಗೆಧರಿಸಲ್ಪಡುವಪತ್ರೆ-

ಥ)ಪರ್ಣಾಸೇಕಠಿಂಜರಕುಠೇರಕೌ॥೧೨೫॥

ಪರ್ಣಾಸಃ-ಕಠಿಂಜರಃ-ಕುಠೇರಕಃ-ಪು-೩-ಕಗ್ಗೊರ್ಲೇಗಿಡದಹೆಸರು-ಕಾಮಕಸ್ತೂರೀಗಿಡ-ಕಮ್ಮಗಗ್ರೀಗಿಡ-

(ಸಿತೇ)ರ್ಜಕೋ(ತ್ರ)

ಅರ್ಜಕಃ-ಪು-೧-ಸಿತೇತ್ರ-ಬಿಳೀಗಗ್ರೀಗಿಡ-ಬಿಳೀಕಗ್ಗೊರ್ಲೆ-

ಪಾಠೀತುಚಿತ್ರಕೋವಹ್ನಿಸಂಜ್ಞಕಃ।

ಪಾಠೀ-ನ್-ಚಿತ್ರಕಃ-ವಹ್ನಿಸಂಜ್ಞಕಃ-ಪು-೩-ಚಿತ್ರಮೂಲದಹೆಸರುಗಳು-

ಅರ್ಕಾಹ್ವವಸುಕಾಸ್ಫೋಟಗಣರೂಪವಿಕೀರಣಾಃ॥೧೨೬॥ ಮಂದಾರಶ್ಚಾರ್ಕಪರ್ಣೇ

ಅರ್ಕಾಹ್ವಃ-ವಸುಕಃ-ಆಸ್ಫೋಟಃ-ಪ-ಆಸ್ಫೋಟಕಃ-ಗಣರೂಪಃ-ವಿಕೀರಣಃ-ಮಂದಾರಃ - ಅರ್ಕಪರ್ಣಃ-ಪು-೭-ಎಕ್ಕದಗಿಡ-ಯಕ್ಕೇಗಿಡ- ಸೂರ್ಯವೃಕ್ಷ

(ತ್ರಶುಕ್ಲೇ)ಲರ್ಕಪ್ರತಾಪಸೌ

ಅಲರ್ಕಃ-ಪ್ರತಾಪಸಃ-ಪು-೨-ಅತ್ರಶುಕ್ಲೇ-ಬಿಳೀಯಕ್ಕೇಗಿಡ - ಬಿಳಿಯಕ್ಕ-ಶ್ವೇತಾರ್ಕ - ಬಿನಕನಯಕ್ಕ-

ಶಿವಮಲ್ಲೀಪಾಶುಪತಏಕಾಷ್ಠೀಲೋಬಕೋವಸುಃ॥

ಶಿವಮಲ್ಲೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ಪಾಶುಪತಃ-ಏಕಾಷ್ಠೀಲಃ-ಬಕಃ-ಪಾ-ಬುಕಃ-ವಸುಃ-ಪು-೫ - ಬಕಪುಷ್ಪದಹೆಸರು

ಕೊಕ್ಕರೇಕುವ್ವಿನಗಿಡ-

ವಂದಾವೃಕ್ಷಾದನೀವೃಕ್ಷರುಹಾ ಜೀವಂತಿಕೇ(ಕ್ಷೇಪಿ)

ವಂದಾ-ವೃಕ್ಷಾದನೀ-ವೃಕ್ಷರುಹಾ-ಜೀವಂತಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಬದನಿಕೇಹೆಸರುಗಳು- ಬದನಿಕೆಯೆಂದರೆ ಗಿಡದರೆಂಬೇಕೊನೆಯೊಳಗೆಗಂಟು ಕಟ್ಟಿದಹಾಗಿರುತ್ತೆ-ತಾಂತ್ರಿಕರಿಗೂ ವೈದ್ಯರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತ

ವತ್ಸಾದನೀಛಿನ್ನರುಹಾಗುಡೂಚೀತಂತ್ರಿಕಾಮೃತಾ॥ ಜೀವಂತಿಕಾಸೋಮವಲ್ಲೀ ವಿಶಲ್ಯಾ ಮಧುಪರ್ಣ್ಯಪಿ।

ವತ್ಸಾದನೀ-ಛಿನ್ನರುಹಾ-ಗುಡೂಚೀ-ತಂತ್ರಿಕಾ-ಅಮೃತಾ-ಜೀವಂತಿಕಾ ಸೋಮವಲ್ಲೀ-ವಿಶಲ್ಯಾ ಮಧುಪರ್ಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೯-ಅಮೃತಬಳ್ಳೀಹೆಸರು-

ಮೂರ್ವಾದೇವೀಮಧುರಸಾಮೋರಟಾತೇಜನೀಸ್ರವಾ॥ ೧೪೯ ॥ ಮಧೂಲಿಕಾಮಧುಶ್ರೇಣೀ ಗೋಕರ್ಣೀಪೀಲುಪರ್ಣ್ಯಪಿ।

ಮೂರ್ವಾ-ದೇವೀ- ಮಧುರಸಾ-ಮೋರಟಾ-ತೇಜನೀ-ಸ್ರವಾ-ಪಾ- ಸ್ರುವಾ-ಮಧೂಲಿಕಾ- ಮಧುಶ್ರೇಣೀ-ಪಾ-ಧನುಃಶ್ರೇಣೀ-ಗೋಕರ್ಣೀ- ಪೀಲುಪರ್ಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧೦-ಹೆಗ್ಗುರುಟಿಕೆಯಹೆಸರುಗಳು- ಕುರಟಿಕೇಬೀಜಪ್ರಸಿದ್ಧ-

ಪಾಠಾಂಬಷ್ಠಾವಿದ್ಧಕರ್ಣೀಸ್ಥಾಪನೀಶ್ರೇಯಸೀರಸಾ॥ ೧೫೦ ॥ ಏಕಾಷ್ಠೀಲಾ ಪಾಪಚೇಲೀ ಪ್ರಾಚೀನಾವನತಿಕ್ತಕಾ।

ಪಾಠಾ-ಅಂಬಷ್ಠಾ-ವಿದ್ಧಕರ್ಣೀ-ಸ್ಥಾಪನೀ-ಶ್ರೇಯಸೀ-ರಸಾ-ಏಕಾಷ್ಠೀಲಾ-ಪಾಪಚೇಲೀ-ಪ್ರಾಚೀನಾ-ವನತಿಕ್ತಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧೦- ಅಗುರುಕೊಂಡಿಪಿಸರುಅಗುಳುಕೊಂಡಿ-

ಕಟುಃಕಟುಂಭರಾಶೋಕಾರೋಹಿಣೀ ಕಟುರೋಹಿಣೀ ॥ ಮತ್ಸ್ಯಪಿತ್ತಾಕೃಷ್ಣಭೇದೀಚಕ್ರಾಂಗೀ ಶಕುಲಾದನೀ।

ಕಟುಃ-ಕಟುಂಭರಾ-ಪಾ-ಕಟಂಭರಾ- ಅಶೋಕಾ-ರೋಹಿಣೀ-ಕಟುರೋಹಿಣೀ- ಮತ್ಸ್ಯಪಿತ್ತಾ-ಕೃಷ್ಣಭೇದೀ-ಚಕ್ರಾಂಗೀ-ಶಕುಲಾದನೀ- ಸ್ತ್ರೀ-೯-ಕಟುಕರೋಹಿಣಿಹೆಸರುಗಳು- ಅಶೋಕರೋಹಿಣಿಯೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು-ಇದು ಭೇದಿಯಾಗುವ ಗ್ರಂಥಿಕದ್ರವ್ಯ-

ಆತ್ಮಗುಪ್ತಾಜಹಾವ್ಯಂಡಾ ಕಂಡೂರಾ ಪ್ರಾವೃಷಾಯಣೀ ॥ ಋಷ್ಯಪ್ರೋಕ್ತಾಶೂಕಶಿಂಬಿಃಕಪಿಕಚ್ಛುಶ್ಚಮರ್ಕಟೀ।

ಆತ್ಮಗುಪ್ತಾ-ಅಜಹಾ-ಅವ್ಯಂಡಾ-ಕಂಡೂರಾ-ಪ್ರಾವೃಷಾಯಣೀ-ಋಷ್ಯಪ್ರೋಕ್ತಾ- ಶೂಕಶಿಂಬಿಃ-ಕಪಿಕಚ್ಛೂಃ-ಮರ್ಕಟೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೯- ನಸುಗುನ್ನೀಗಿಡ-ಕಪಿಕುರಬೀಗಿಡವೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು- ಇದರ ಬೀಜಪುಷ್ಟಿಕಾರಿ-

ಚಿತ್ರೋಪಚಿತ್ರಾನ್ಯಗ್ರೋಧೀ ದ್ರವಂತೀ ಶಂಬರೀವೃಷಾ॥ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಶ್ರೇಣೀ ಸುತಶ್ರೇಣೀರಂಡಾ ಮೂಷಕಪರ್ಣ್ಯಪಿ।

ಚಿತ್ರಾ-ಉಪಚಿತ್ರಾ-ನ್ಯಗ್ರೋಧೀ - ದ್ರವಂತೀ-ಶಂಬರೀ॥ ಪಾ॥ಸಂಬರೀ - ವೃಷಾ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಶ್ರೇಣೀ-ಸುತಶ್ರೇಣೀ-ರಂಡಾ-ಮೂಷಕಪರ್ಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧೦-ಎಲಿಯಾಲದಮರಕ್ಕೆ ಹೆಸರು-ಇಲಿಕಿವೀಗಿಡ-

ಅಪಾಮಾರ್ಗಶ್ಶೈಖರಿಕೋ ಧಾಮಾರ್ಗವಮಯೂರಕಾ॥೧೩೪॥ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಪರ್ಣೀ ಕೇಶವಲ್ಲೀ ಕಿಣಿಹೀ ಖರಮಂಜರೀ।

ಅಪಮಾರ್ಗಃ-ಶೈಖರಿಕಃ-ಧಾಮಾರ್ಗವಃ-ಮಯೂರಕಃ-ಪು-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಪರ್ಣೀ - ಪಾ-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಪುಷ್ಪೀ-ಕೇಶವಲ್ಲೀ॥ ಪಾ॥ಕೇಶಪರ್ಣೀ-ಕಿಣಿಹೀ- ಖರಮಂಜರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೮-ಉತ್ತರೇಣೀಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-ಉತ್ತರಣೀಗಿಡ-

ಹಂಜಿಕಾಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಪದ್ಮಾ ಭಾರ್ಗೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯಷ್ಟಿಕಾ॥೧೩೫॥ ಅಂಗಾರ ವಲ್ಲೀ ಬಾಲೇಯಶಾಕ ಬರ್ಬರವಂದಕಾಃ।

ಹಂಜಿಕಾ-ಪಾ-ಭಂಜಿಕಾ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ-ಪದ್ಮಾ-ಭಾರ್ಗೀ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯಷ್ಟಿಕಾ - ಅಂಗಾರವಲ್ಲೀ-ಸ್ತ್ರೀ- ಬಾಲೇಯಶಾಕಃ-ಬರ್ಬರಃ-ವಂದಕಃ-ಪು-೯ ಭಾರಂಗೀಹೆಸರುಗಳು - ಗಂಟುಭಾರಂಗಿಯೆಂಬುವ ಗ್ರಂಥಿಕದ್ರವ್ಯವು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು- ಕಿರುದೇಗುಗಿಡವೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು- ನಾಯಿಕ್ಯಾಗದಮರ

ಮಂಜಿಷ್ಠಾವಿಕಸಾಜಿಂಗೀ ಸಮಂಗಾ ಕಾಲಮೇಷಿಕಾ॥೧೩೬॥ಮಂಡೂಕಪರ್ಣೀ ಭಂಡೀರೀ ಭಾಂಡೀಯೋಜನವಲ್ಲ್ಯಪಿ।

ಮಂಜಿಷ್ಠಾ-ವಿಕಸಾ-ಜಿಂಗೀ-ಸಮಂಗಾ- ಕಾಲಮೇಷಿಕಾ-ಮಂಡೂಕಪರ್ಣೀ-ಭಂಡೀರೀ-ಭಾಂಡೀ-ಯೋಜನವಲ್ಲೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೯-ಮಂಜಿಷ್ಠೀ ಹೆಸರುಗಳು-ಇದೂ ಗ್ರಂಥಿಕದ್ರವ್ಯವು-ಜ್ವರಹರ-

ಯಾಸೋಯವಾಸೋ ದುಸ್ಸ್ಪರ್ಶೋ ಧನ್ವಯಾಸಃ ಕುನಾಶಕಃ॥ ೧೩೭॥ ರೋದನೀಕಚ್ಛುರಾನಂತಾ ಸಮುದ್ರಾಂತಾದುರಾಲಭಾ।

ಯಾಸಃ-ಯವಾಸಃ-ದುಸ್ಸ್ಪರ್ಶಃ-ಧನ್ವಯಾಸಃ-ಕುನಾಶಕಃ-ಪು-ರೋದನೀ-ಕಚ್ಛುರಾ-ಅನಂತಾ-ಸಮುದ್ರಾಂತಾ-ದುರಾಲಭಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧೦-ಕೀಟಕಸಿಂಧಿಹೆಸರುಗಳು-ನಸುಗುನ್ನೀಹೆಸರುಗಳು- ಕುರುಬೀಬಳ್ಳಿ-ಬಳ್ಳಿದುರಿಚೆ-

ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣೀಪೃಥಕ್ಪರ್ಣೀಚಿತ್ರಪರ್ಣ್ಯಂಘ್ರಿಪರ್ಣಿಕಾ॥

ಪೃಶ್ನಿಪರ್ಣೀ-ಪೃಥಕ್ಪರ್ಣೀ - ಚಿತ್ರಪರ್ಣೀ ಅಂಘ್ರಿಪರ್ಣಿಕಾ-ಪಾ-ಅಂಘ್ರಿವಲ್ಲಿಕಾ-೪-ಕೋಲಪೊನ್ನೆಯೆಂಬುವದು-ನರಿಹೊನ್ನೇಗಿಡ- ನಕ್ಕಬಿಕ್ಕನಾರು-

క్రోష్టువిన్నాసింహపుచ్ఛీకలశీ ధావనీ గుహా।

క్రోష్టువిన్నా-సింహపుచ్ఛీ-కలశీ- పా-కలశిః-ధావనీ-పా-ధావనిః-గుహా-స్త్రీ-౫-నరిబాలదకుల్లు-నరిబాలదహొన్నె.

నిదిగ్ధికాస్పృశీవ్యాఘ్రీబృహతీకంటకారికా॥౧౪౯॥ ప్రచోదనీ కులీ క్షుద్రా దుస్స్పర్శా రాష్ట్రికేత్యపి।

నిదిగ్ధికా-స్పృశీ-వ్యాఘ్రీ-బృహతీ-కంటకారికా-ప్రచోదనీ-కులీ-క్షుద్రా- దుస్స్పర్శా-రాష్ట్రికా-స్త్రీ-౧౦-పెద్దళ్ళద పెసరుగళు-ముళ్ళుళ్ళబిరుగుళ్ళ

నీలీకాలాక్లీతకికా గ్రామీణామధుపర్ణికా॥౧౫౦॥ రంజనీ శ్రీఫలీ తుత్థా ద్రోణీదోలాచనీలినీ।

నీలీ-కాలా-క్లీతకికా-గ్రామీణా-మధుపర్ణికా-రంజనీ-శ్రీఫలీ- తుత్థా - ద్రోణీ-దోలా॥పా॥డోలా-నీలినీ-స్త్రీ-౧౧-నీలీగిడదపెసరుగళు-నీలీబణ్ణప్రసిద్ధ.

అవల్గుజస్సోమరాజీ సువల్లీసోమవల్లికా॥ కాలమేషీకృష్ణఫలా వాగుజీపూతిఫల్యపి।

అవల్గుజః-పు-సోమరాజీ - సువల్లీ-సోమవల్లికా-కాలమేషీ-కృష్ణఫలా - వాగుజీ-పూతిఫలీ-స్త్రీ-౮-బాకుజిగెయపెసరుగళు-శ్రాలుచెట్టనెందు తెలుగరన్నవరు.

కృష్ణోపకుల్యావైదేహీమాగధీచపలాకణా॥౧౫౧॥ ఊషణాపిప్పలీశౌండీకోలా

కృష్ణా-ఉపకుల్యా-వైదేహీ-మాగధీ- చపలా-కణా-ఊషణా-పిప్పలీ-శౌండీ- కోలా-స్త్రీ-౧౦ - పిప్పలీగిడదపెసరుగళు - పిప్పలీ.

(థ)కరిపిప్పలీ।కపివల్లీకోలవల్లీ శ్రేయసీ వశిరః (పుమాన్)॥౧౫౨॥

కరిపిప్పలీ-కపివల్లీ-కోలవల్లీ-శ్రేయసీ-స్త్రీ-వసిరః-పా-వశిరః-పు-౫-గజపిప్పలిపెసరుగళు

చవ్యంతుచవికా

చవ్యం-న-చవికా-స్త్రీ-పా-చవికం-న-౨-చవ్యదపెసరు-చవ్యవుగ్రంథికద్రవ్యప్రసిద్ధ-కాడుమెణసెందు తెలవరన్నువరు.

కాకచించీ గుంజాతుకృష్ణలా।

కాకచించీ॥పా॥కాకచించా-గుంజా- కృష్ణలా-స్త్రీ-౩-మణిగళగులిగంజీబళ్ళి - గులిగంజీమణి.

పలంకషాత్విక్షుగం
ధాశ్వదంష్ట్రా స్వాదు
కంటకః ॥ ౧౪౪ ॥ గో
కంటకో గోక్షుర
కో వనశృంగాట (ఇత్య
పి।)

పలంకషా-ఇక్షుగంధా-శ్వదంష్ట్రా-స్త్రీ-
స్వాదుకంటకః-గోకంటకః-గోక్షురకః-వన
శృంగాటః-పు-౭-పల్లేరుగిడదపేసరుగళు-నెగ్గ
లుపేసరుగళు నెగ్గలుముళ్ళుప్రసిద్ధ.

విశ్వా విషా ప్రతివి
షా తివిషోప విషారు
ణా॥ ౧౪౫ ॥ శృంగీమ
హౌషధం(చా
తి)క్షీరావీదుగ్ధికే
(సమే।)

విశ్వా-విషా-ప్రతివిషా-అతివిషా - ఉప
షా॥పా॥అపవిషా-అరుణా-శృంగీ - స్త్రీ- మ
హౌషధం-న-౮ - అతిబజేపేసరు-గ్రంథికగ్ర
వ్యవిశేషవు.
క్షీరావీ-దుగ్ధికా-స్త్రీ-౨-అక్కేపేడెయ
డదపేసరుగళు-హాలుకొట్టినగిడవెంబువరు-నె
సదక్కిరడ్డిగిడ-హాలుఘంటామణిగిడవెన్నువరు,

శతమూలీబహుసుతా
భీరు రిందీ వరీవరీ ॥
౧౪౬॥ఋష్యప్రోక్తా
భీరుపత్రీ నారాయ
ణ్యశ్శతావరీ।అహేరు

శతమూలీ-బహుసుతా-అభీరుః- ప-భీరుః
ఇందీవరీ-వరీ-ఋష్యప్రోక్తా ॥ పా ॥ ఋ
ష్యప్రోక్తా-అభీరుపత్రీ- నారాయణీ-శత
వరీ-అహేరుః-పా-ఆహేరుః- స్త్రీ-౧౦-పిల్లపీ
రదపేసరుగళు-అందరెఆసడియన్నువరు-ఆషా
ఢీబేరుప్రసిద్ధ-మజ్జిగేగడ్డెఅజ్జిగడ్డె.

(రథ) పీతద్రుః కాలీ
యకహరిద్రవః॥ ౧౪౭॥
దార్వీ పచంపచాదా
రుహరిద్రాపర్జనీత్యపి।
వచోగ్రగంధాషడ్గ్రం
ధా గోలో మీ శతప
ర్వికా॥

పీతద్రుః-కాలీయకః- హరిద్రుః - పు-దా
ర్వీ-పచంపచా-దారుహరిద్రా- పర్జనీ-స్త్రీ
౭-మరదరిసిన- కస్తూరిఅరిసిన వెందుకెలవరన్ను
వరు-హెబ్బరిసిన-దొడ్డరిసిన-కాడుఅరసిన-
వచా-ఉగ్రగంధా-షడ్గ్రంధా- గోలో
మీ-శతపర్వికా-స్త్రీ-౫-బజేపేసరుగళు -
దన్నుమక్కళతాయియెంతలూ కవణాదకడ్డియెం
బూఅన్నువరు-

(శుక్లా)హైమవతీ
వైద్య మాతృసింహ్యౌ
(తు)వాశకా। వృషోటట
రూషస్సింహాస్యో వా

హైమవతీ-స్త్రీ-౧-శుక్లా-బిళీబజేపేస
వైద్యమాతా-ఋ-సింహీ-వాశకా-వా-వా
సకా-స్త్రీ-వృషః-అటరూషః- పా- అటరూష
సింహాస్యః-వాశకః-పా-వాసకః-వాజిదంతకః

శశోవాజిదంతకః॥ ౧౪౯॥

పు-అడ్డసరదగిడ-ఆడుసోగెగిడదహెసరు- ఆడుముట్టదగిడ-మేకెవల్లిదగిడ-

ఆస్ఫోటాగిరికర్ణీస్యాద్విష్ణుక్రాంతాపరాజితా॥

ఆస్ఫోటా॥పా॥ఆస్ఫోతా- గిరికర్ణీ-విష్ణుక్రాంతా-అపరాజితా- స్త్రీ-౪- విష్ణుక్రాంతదహెసరుగళు- ఇదుజ్వరహరవాగియూపరిణామశూలహరవాగియూయిరువబెక్కగిడ-ఇదరల్లి- ఆస్ఫోటా-గిరికర్ణికా- ఈ౨ శబ్దగళూగిరికన్నికెగిడదహెసరుగళెందుకెలవరన్నువరు-

ఇక్షుగంధాతుకాండేక్షుకోకిలాక్షేక్షురక్షురాః॥౧౫౦॥

ఇక్షుగంధా-స్త్రీ-కాండేక్షుః- కోకిలాక్షః-ఇక్షురః-క్షురః-పు-౫-కొళవంకేహెసరుగళు- తెలుగరిదన్ను గొలిమిడియన్నువరు-

శాలేయస్స్యాచ్ఛీతశివా ఛత్రామధురికా మిసిః। మిశ్రేయా(ప్యథ)

శాలేయః-పు-శీతశివా-స్త్రీ-షా- శీతశివః-పు-ఛత్రా-మధురికా-మిసిః-మిశ్రేయా-స్త్రీ-౬-సబ్బశికేహెసరుగళు-తెలుగరిదన్నుసదాపమొంబువరు-

సింహుండోవజ్రద్రుమః స్నుక్స్నుహీ గుడా॥౧౫౧॥సమంతదుగ్ధా (థో) వేల్లమమోఘాచిత్రతండులా। తండులశ్చ క్రిమిఘ్నశ్చవిడంగం (పున్నపుంసకం॥)

సింహుండః-వజ్రద్రుమః-పు- స్నుక్ - స్-స్నుహీ-గుడా-సమంతదుగ్ధా-స్త్రీ-౬-కళ్ళిహెసరుగళు-మొంతేకళ్ళి-

వేల్లం-న-అమోఘా-చిత్రతండులా-స్త్రీ-తండులః-క్రిమిఘ్నః-పు-విడంగం-పున-వాయువిళంగదహెసరుగళు-

బలావాట్యాలకో

బలా-స్త్రీ-వాట్యాలకః- పు-౨- బెట్టహరళుగిడ-బెట్టరళుగిడ- హరళ బీజవూ హరళెణ్ణెయూ ప్రసిద్ధ.

ఘంటారవాతుశణపుష్పికా।

ఘంటారవా-శణపుష్పికా-స్త్రీ-౨-గిలిగించెయగిడదహెసరుగళు-గిలకుమర-

మృద్వీకా గోస్తనీ ద్రాక్షా స్వాద్వీ మధురసేతిచ॥౧౫౨॥

మృద్వీకా-గోస్తనీ-ద్రాక్షా-స్వాద్వీ-మధురసా-స్త్రీ-౫-ద్రాక్షెహెసరుగళు-ద్వీపద్రాక్షెగూబప్పరద్రాక్షెగూహెసరుగళు.

సర్వానుభూతిస్సరళా

సర్వానుభూతిః- సరళా-త్రిపుటా- త్రివృ

ತ್ರಿಪುಟಾತ್ರಿವೃತಾತ್ರಿವೃತ್ । ತ್ರಿಖಂಡೀರೇಚನೀ॥ | ಶಾ-ತ್ರಿವೃತ್-ತ್ರಿಖಂಡೀ-ರೇಚನೀ-ಪಾ-ರೋಚನೀ-ತ್ರಿ ಕೆಚ್ಚನೀ ತಿಗಡೆಯ ಹೆಸರು-ಬಿಳೀತಿಗಡೆ-ಕೇದಿಯಾ ಸುವಲಾಲ್ ತಿಗಡೆ-

ಶ್ಯಾಮಾಪಾಳಿಂದ್ಯಾ(ಕು) ಸುಷೇಣಿಕಾ॥ ೧೨೪॥ ಕಾಲಾಮಸೂರವಿದಳಾರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾಲಮೇಷಿಕಾ। | ಶ್ಯಾಮಾ-ಪಾಳಿಂದೀ॥ ಪಾ॥ ಪಾಲಿನೀ- ಸುಷೇಣಿಕಾ-ಕಾಲಾ-ಮಸೂರವಿದಳಾ॥ ಪಾ॥ ಮಯೂರವಿದಳಾ-ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾ-ಕಾಲಮೇಷಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೭-ಕಲಿಲಾಲ್ ತಿಗಡೆ-

ಮಧುಕಂಕ್ಲೀತಕಂಯಷ್ಟಿ ಮಧುಕಂಮಧುಯಷ್ಟಿಕಾ॥ ೧೨೫॥ | ಮಧುಕಂ-ಕ್ಲೀತಕಂ-ಯಷ್ಟಿಮಧುಕಂ- ನ-ಮಧುಯಷ್ಟಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೪-ಅತಿಮಧುರದ ಹೆಸರುಗಳು-ಯಷ್ಟಿಮಧುಕ-ಮಿಠ್ಠಾಲಕಡಿ-

ವಿದಾರೀಕ್ಷೀರಶುಕ್ಲೇಕ್ಷುಗಂಧಾಕ್ರೋಷ್ಟ್ರೀತಿ ಯಾಸಿಕಾ। | ವಿದಾರೀ-ಕ್ಷೀರಶುಕ್ಲಾ- ಇಕ್ಷುಗಂಧಾ-ಕ್ರೋಷ್ಟ್ರೀ-೫-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಯಾಸಿಕಾ- ಬಿಳೀಕುಂಬಳದ ಹೆಸರು-ನೆಲಕುಂಬಳವೆಂದು ಕೆಲವರು-ಭೂಜುಗುಂಬಳವೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು-

(ಅನ್ಯಾ) ಕ್ಷೀರ ವಿದಾರೀ ಸ್ಯಾನ್ಮಹಾಶ್ವೇತರ್ಷ್ಯಗಂಧಿಕಾ॥೧೨೬॥ | ಕ್ಷೀರವಿದಾರೀ- ಮಹಾಶ್ವೇತಾ- ಋಷ್ಯಗಂಧಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩-ಅನ್ಯಾ-ಕರೀನೆಲ ಕುಂಬಳದ ಹೆಸರುಗಳು-

ಲಾಂಗಲೀ ಶಾರದೀ ತೋಯಪಿಪ್ಪಲೀಶಕುಲಾದನೀ। | ಲಾಂಗಲೀ-ಶಾರದೀ-ತೋಯಪಿಪ್ಪಲೀ-ಶಕುಲಾದನೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೪-ನೀರುಹಿಪ್ಪಲೀ ಹೆಸರುಗಳು-

ಖರಾಶ್ವಾಕಾರವೀದೀಪ್ಯೋಮಯೂರೋ ಲೋಚಮಸ್ತಕಃ॥೧೨೭॥ | ಖರಾಶ್ವಾ-ಕಾರವೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ದೀಪ್ಯಃ- ಮಯೂರಃ-ಲೋಚಮಸ್ತಕಃ-ಪು- ೫- ಓಮದ ಹೆಸರುಗಳು-ಯೋಮು-ವೋವು ಕಾಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ-

ಗೋಪೀಶ್ಯಾಮಾ ಶಾರಿಬಾಸ್ಯಾಚ್ಚಂದನೋತ್ಪಲ ಶಾರಿಬಾ। | ಗೋಪೀ-ಶ್ಯಾಮಾ-ಶಾರಿಬಾ-ಚಂದನಾ॥ಪಾ॥ಅನಂತಾ-ಉತ್ಪಲಶಾರಿಬಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೫-ಸುಗಂಧ ಪಾಲಗಿಡದ ಹೆಸರು-ಸೊಗದೇಬೇರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ-ಸೊಗದಿ-

ಯೋಗ್ಯ ಮೃದ್ಧಿ ಸ್ಸಿದ್ಧಿಲಕ್ಷ್ಮ್ಯೌ ವೃದ್ಧೇರಪ್ಯಾಹ್ವಯಾಇಮೇ॥೧೨೮॥ | ಯೋಗ್ಯಂ-ನ-ಋದ್ಧಿಃ-ಸಿದ್ಧಿಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಋದ್ಧಿಯೆಂಬುವ ಗ್ರಂಥಿಕ ದ್ರವ್ಯದ ಹೆಸರುಗಳು-ಇಮೆ ವೃದ್ಧೇರಪ್ಯಾಹ್ವಯಾಃ-ಈ ಶಬ್ದಗಳು ವೃದ್ಧಿಯೆಂಬುವ ಗ್ರಂಥ್ಯ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೂ ಹೆಸರುಗಳು-, ವೃದ್ಧಿಯೆಂತಲೂ ಮಹಾವೃದ್ಧಿಯೆಂತಲೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮೂಲಿಕೆ-

ಕದಳೀವಾರಣಬುಸಾರಂ | ಕದಳೀ-ವಾರಣಬುಸಾ-ರಂಭಾ-ಮೋಚಾ- ಅಂ

ಷಾ ಮೋಚಾಂಶುಮತ್ಫಲಾ।ಕಾಷ್ಠೀಲಾ

ಶುಮತ್ಫಲಾ-ಕಾಷ್ಠೀಲಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೬- ಬಾಳೇಗಿಡದ ಹೆಸರುಗಳು- ರಸಬಾಳೆ ಮುಂತಾದ ೧೦ಭಾಗೆಬಾಳೆಗೂ ಹೆಸರುಗಳು-

ಮುದ್ಗಪರ್ಣೀತು ಕಾಕಮುದ್ಗಾಸಹಾ(ಕ್ಳೃಪಿ॥)೧೪೯॥

ಮುದ್ಗಪರ್ಣೀ-ಕಾಕಮುದ್ಗಾ-ಸಹಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಕಾಡುಹೆಸರು ಕಾಳಿನಗಿಡಅಡವೀಹೆಸರು ಗಿಡದಹೆಸರು

ವಾರ್ತಾಕೀಹಿಂಗುಳೀ ಸಿಂಹೀಭಂಟಾಕೀ ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಿಣೀ।

ವಾರ್ತಾಕೀ-ಹಿಂಗುಳೀ-ಸಿಂಹೀ-ಭಂಟಾಕೀ-ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಿಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೫- ಬದನೇಗಿಡದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳುಜಾತಿ-ಗುಳ್ಳವಾದಿ ರಾಜಗುಳ್ಳ-ಕನಿಗುಳ್ಳ-ರಾಮಗುಳ್ಳ ಮುಲಕ-

ನಾಕುಲೀಸುರಸಾನಾಗಸುಗಂಧಾಗಂಧನಾಕುಲೀ೧೫೦॥ನಕುಲೇಷ್ಟಾಭುಜಂಗಾಕ್ಷೀಛತ್ರಾಕೀ ಸುವಹಾ (ಚ ಸಾ।)

ನಾಕುಲೀ-ಸುರಸಾ-ನಾಗಸುಗಂಧಾ-ಗಂಧನಾಕುಲೀ-ನಕುಲೇಷ್ಟಾ- ಭುಜಂಗಾಕ್ಷೀ-ಛತ್ರಾಕೀ-ಸುವಹಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೮-ಸರ್ಪಾಕ್ಷಿಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು- ಕೆಲವರು-ನಾಗಸುಗಂಧಾ- ಎಂಬುವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ-ರಾಸ್ನಾ-ಸುಗಂಧಾ-ಈ ಎಪದಗಳಾಗಿ ಹೇಳುವರು ಹಾವುಕಣ್ಣಿನಗಿಡ-ನಂಜಾರೇಗಿಡ-ಮುಂಗೀಮೇವುಗಿಡ,

ವಿದಾರಿಗಂಧಾಂಶುಮತೀ ಸಾಲಪರ್ಣೀ ಸ್ಥಿರಾ ಧ್ರುವಾ ॥೧೫೧॥

ವಿದಾರಿಗಂಧಾ-ಅಂಶುಮತೀ-ಸಾಲಪರ್ಣೀ॥ ಪಾ॥ ಶಾಲಪರ್ಣೀ-ಸ್ಥಿರಾ-ಧ್ರುವಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೫- ಮೂರೆಲೆಹೊನ್ನೆಹೆಸರು- ಕೆರುಗರಿದನ್ನುಮುಯ್ಯಾರುಹೊನ್ನ ಎಂಬುವರು-

ತುಂಡಿಕೇರೀಸಮುದ್ರಾಂತಾಕಾರ್ಪಾಸೀಬದರೇ (ಟಿ ಬ।)

ತುಂಡಿಕೇರಿ- ಸಮುದ್ರಾಂತಾ- ಕಾರ್ಪಾಸೀ-ಪಾ-ಕರ್ಪಾಸೀ-ಬದರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಹತ್ತೀಗಿಡದಹೆಸರು-ಅರಳೀಗಿಡ- ಕರೀಹತ್ತಿ-ಜಡೇಹತ್ತಿ - ಹೊಲದಹತ್ತಿ-ಬಿಳೀಹತ್ತೀ-

ಭಾರದ್ವಾಜೀತು (ಸಾವನ್ಯಾ)

ಭಾರದ್ವಾಜೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ವನ್ಯಾಸಾ-ಅಡವಿಹತ್ತೀಗಿಡ-ಕಾಡುಹತ್ತೀಗಿಡ-ಕಾಡುಅರಳೀಗಿಡ-

ಶೃಂಗೀತು ವೃಷಭೋವೃಷಃ॥೧೫೨॥

ಶೃಂಗೀ-ನ್-ವೃಷಭಃ॥ಪಾ॥ಋಷಭಃ-ವೃಷಃ-ಪು-೩-ಹೆರೆಗೆಹಾಲೆಯಹೆಸರು-ವೃಷಭ ವೆಂಬುವಮೂಲಿಕೆ-

ಗಾಂಗೇರುಕೀನಾಗಬಲಾಝಷಾಹ್ರಸ್ವಗವೇಧುಕಾ।

ಗಾಂಗೇರುಕೀ-ನಾಗಬಲಾ-ಝಷಾ-ಹ್ರಸ್ವಗವೇಧುಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಹೇರೇಗಿಡದಹೆಸರು-ಇವುಹೇಕೆ-ಕುಪ್ಪಿಕೆ- ಕಾಡುತಿಂಕೆ - ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಗೂಡೆ

సరుగలు-

ధామార్గవో ఘోష కః(స్యాత్)

ధామార్గవః-ఘోషకః-పు-౨- క్ష్వేడీరి-క్ష్వేడీరివేసరుగలు- తెలుగరిదన్ను ఆవడబెట్టం తెలూ-బేమబీరమొంతెలూఅన్నువరు-

న్మహాజాలీ(సపీతకః)॥౧౬౨॥

మహాజాలీ-స్త్రీ-౧-పీతకః-సః-పచ్చగిరువకువ్వుగలుళ్ళ కాడుచేరేగిడ•

జ్యోత్స్నీపటోలికా జాలీ

జ్యోత్స్నీ-పటోలికా-జాలీ-స్త్రీ-౩-పడవలగిడదవేసరు-

నాడేయీ భూమి జంబుకా।

నాడేయీ-భూమిజంబుకా-స్త్రీ-౨- నేలనేరళీవేసరుగలు- నాయినేరళీవేసరుగలు-

(స్యా)ల్లాంగలీత్యగ్ని శిఖా

లాంగలీ-శా-లాంగలికీ-అగ్నిశిఖా-స్త్రీ-౨-కోలుకుటకనగిడదవేసరుగలు - తెలుగరిదన్నుకరిగోట్టచెట్టు- చిన్నచేరుకురమొన్నువరు-

కాకాంగీకాకనాసి కా॥౧౬౪॥

కాకాంగీ-కాకనాసికా-స్త్రీ-౨- కాగికొందేగిడదవేసరుకుచ్ఛుకొందే-

గోధాపదీ సువ హా

గోధాపదీ-సువహా-స్త్రీ-౨- హంసపాదీగిడదవేసరుగలు- తెలుగిననల్లి - చెప్పుకట్టరమొన్నువరు-

ముసలీ తాల మూలి కా।

ముసలీ-తాలమూలికా-స్త్రీ-౨- నేలతాటివేసరు-నేలతాళీగెడ్డయన్నువరు- సాలామిశ్రీమొంతెలూకెలవరన్నువరు-

అజశృంగీ విషాణీ (స్యా)

అజశృంగీ-విషాణీ-స్త్రీ-౨-కురుటిగేగిడదవేసరుగలు -తెలుగరిదన్నుదుస్తూపుచెట్టుమొన్నువరు-

ద్గోజిహ్వా దార్వికే (సమే)॥౧౬౫॥

గోజిహ్వా-దార్వికా-స్త్రీ-౨- ఎత్తునాలిగేగిడదవేసరుగలు- బెండేకాయిగిడవేన్నువరు•

తాంబూలవల్లీ తాంబూలీనాగవల్ల్య(ప్య థ)ద్విజా।హరేణూరేణుకా కౌంతీ కపిలా

తాంబూలవల్లీ-తాంబూలీ- నాగవల్లీ-స్త్రీ-౩ వీళ్ళదెలేబళ్ళీవేసరు-విళ్ళీదెలేబళ్ళీ

ద్విజా-హరేణుః-రేణుకా-కౌంతీ-కపిలా-భస్మగంధినీ-స్త్రీ-౬- రేణుకమొంబువగ్రం

ఈస్నగంధినీ॥౧౬౬॥
ఏలావాలుకమ్మై లేయం
సుగంధీకురి వాలుకం।
వాలుకం(బా

థ)పాలంక్యాముకుందః
కుందకుందురూ॥౧౬౭॥

బాలంహ్రీబేర బర్హి
ష్ఠోదీచ్యంకేశాంబు
నామచ।

కాలానుసార్యవృద్ధా
శ్మపుష్పశీతశివానితు॥
౧౬౮॥శ్రైలేయం

తాలపర్ణీతుదైత్యా
గంధకుటీమురా। గం
ధినీ

గజభక్ష్యాతు సువహా
సురభీరసా॥౧౬౯॥ మ
హేరణాకుందురుకీసల్ల
కీహ్రాదినీతిచ।

అగ్నిజ్వాలా సుభిక్షే
తుధాతకీధాతుపుష్పి
కా॥౧౭౦॥

పృథ్వీకాచంద్రబాల్తై
లానిష్కుటిర్బహులా
(థసౌ। సూక్ష్మో) ప
కుంచికా కుథ్థా కొ
రంగీత్రిపుటాత్రుటిః॥

ధ్య ద్రవ్యదహెసరు-తక్కోలగిడ-

ఏలావాలుకం-పా-ఏళవాలుకం-ఐలేయం-
న-సుగంధీ-న్-పు-కురివాలుకం-వాలుకం-న-౫
సురసురకేదెసరు-తరియాలక్కీవెసరింతలూలి
న్నవరు- తెలుగరిదన్ను - కూకురుబుడమ అ
న్నవరు-

పాలంక్యా-పా-వాలుక్యా-స్త్రీ- ముకుం
దః-కుందః-పా-కుందుః-కుందురుః-పు-౪-కుం
దరుష్క వెంబువగ్రంథ్యద్రవ్యవు-మోలదకివిగడ్డె

బాలం-హ్రీబేరం-బర్హిష్ఠం-ఉదీచ్యం-కే
శాంబునామ-న-౫ - ముడువాళదహెసరుగళు-
లామంబదల్లికేద- తెలుగినల్లికురువేరుమెం
దుపెసరు-

కాలానుసార్యం-వృద్ధం-అశ్మపుష్పం-శీతశివం-
శ్రైలేయం-న - ౫ - కల్లుకువ్వినపెసరు - శిలా
పుష్ప-

తాలపర్ణీ-దైత్యా-గంధకుటీ - మురా-
గంధినీ-స్త్రీ-౫ - మురెయెంబువగ్రంథికజిను
సు-మొర్రి-

గజభక్ష్యా-సువహా-సురభిః -రసా-మహేర
ణా-కుందురుకీ - పా-కుందరుకీ - సల్లకీ-
హ్రాదినీ-స్త్రీ-౮ - తమకినగిడదపెసరు-ఆనే
బ్బాల-

అగ్నిజ్వాలా-సుభిక్షా- ధాతకీ- ధాతు
పుష్పికా-స్త్రీ-౪-ధాతకీకుసుమ - ఆరెకు
వ్వు-

పృథ్వీకా-చంద్రబాలా- ఏలా-నిష్కుటిః-బ
హులా-స్త్రీ-౫-దొడ్డయాలక్కీపెసరుగళు-

ఉపకుంచికా-కుథ్థా-కోరంగీ-త్రిపుటా-
త్రుటిః-స్త్రీ-౫-సూక్ష్మా-పా-సణ్ణ యాలకీ
పెసరు-

మూ	టీ
వ్యాధిఃకుష్ఠంపారిభావ్యంవాప్యంపాకలముత్పలం।	వ్యాధిః-పు-కుష్ఠం-పారిభావ్యం-వాప్యం-పా-వప్యం-పాకలం- ఉత్పలం- న-౬- చంగలకోష్ఠ-
శంఖినీ చోరపుష్పీః స్యాత్కేశి	శంఖినీ-చోరపుష్పీ-కేశినీ - స్త్రీ-౩-శడియాలదగిడదపెసరుగళు-ఉత్తరికేసొప్పినహెసరు-
(న్యథ)వితున్నకః॥౧౨౭॥ ఝటామలాజ్ఝటా తాలీశివా తామలకీతిచ।	వితున్నకః-పు-ఝటా-అమలా - అజ్ఝటా-తాలీ-శివా-తామలకీ-స్త్రీ-౬-కిరినెల్లిగిడదహెసరు-
ప్రపౌండరీకం పౌండర్య	ప్రపౌండరీకం-పౌండర్యం-పా-పుడర్యం-న-౨-పుండరీక వెంబువగ్రంధ్యద్రవ్యదహెసరుగళు-పిండారీగడ్డె-పౌండవరమద్దు - ఇదుబిళిన్నదిలీగడ్డె-
మథతున్నఃకుబేరకః॥౧౨౮॥ కుణికఃకచ్ఛఃకాంతలకోనందివృక్షోఽ	తున్నః-కుబేరః-కుణికః-కచ్ఛః - కాంతలకః-నందివృక్షః-పు-౬- నందియెంబు వమరదహెసరు-బసవనగిడనందివర్ధనకువ్వప్రసిద్ధ-
థ రాక్షసీ।చండాధనహరీక్షేమదుష్పత్రే గణహాసకాః॥౧౨౯॥	రాక్షసీ-చండా-ధనహరీ- స్త్రీ- క్షేమః-దుష్పత్రః-గణహాసకః-పు-౬- కరీకచోరబలరాక్షసీగడ్డె-
వ్యాళాయుధంవ్యాఘ్రనఖంకరంజంచక్ర కారకం।	వ్యాళాయుధం-పా-వ్యాడాయుధం - వ్యాఘ్రనఖం-కరంజం॥పా॥కరజం-చక్రకారకం- న-౬-వ్యాఘ్రనఖవెంబగంధద్రవ్య-హులియుగురుగిడవు-
సుషిరా విద్రుమలతా కపోతాంఘ్రి ర్నటి ర్నలీ ॥ ౧౩౦ ॥ ధమన్యం జనకేశీచ హనుర్హట్టవిలాసినీ। శుక్తి శ్శంఖఃఖురఃకోలదళం నఖ	సుషిరా॥పా॥శుషిరా-విద్రుమలతా-కపోతాంఘ్రిః-నటిః-నలీ - ధమనీ - అంజనకేశీ స్త్రీ-౭ - నళిఎంబువగ్రంధ్యద్రవ్యదహెసరుగళు - గూవగుత్తిగె-హనుః-హట్టవిలాసినీ. శుక్తిః స్త్రీ-శంఖః ఖురః. పు - కోలదళం' నఖం, ౭, నఖవెంబువగ్రంధికద్రవ్య. నఖవెంబరిగంధపుడియల్లిసేరతక్కనఖవెందు కెలవరన్నువరు-ఇన్నిసుషిరాశబ్దమొదలుగొండు ౫శబ్దగ

ళునళిగెపిసరింకెలూ. ధమనీశబ్దమొదలురశబ్ద గళుబి_త్తిక్కెపిసరింకెలూ.శు_క్తిమొదలు౪ శబ్దగళునఖక్కెజెసరింకెలూకెలవరుహేళిదరు.

మథాథకీ॥౧౨౬॥ కాషేమృకాన్సా కువరికా మృకాలక సు రాష్ట్రిజే।

అథకీ, కాషే, మృకాన్సా-కువరికా, స్త్రీ-మృకాలకం, సురాష్ట్రిజం, న, ౬. కొవరిమన్నిమెంమ జెలుగరిందకరెయల్పడువ , కువరీయెంబువదరహెసరు, ఇదన్ను కాడుకొగరిగిడవెంమకెలవరుహేళిదరు,మృత్తాలకవెంబువపాఠదల్లి, మృత్, ద. స్త్రీ, కాలకం, న, ఎహెసరుగళాగివిభాగిసల్పట్టిదె,

కుటన్నటందాశపురం వానేయం పరిపేలవం ॥౧౨౭॥ప్లవగొపురగొనర్ద కైవర్తీముస్తకానిచ॥

కుటన్నటం-దాశపురం-వానేయం-పరిపేలవం-ప్లవం-గొపురం-గొనర్దం- కైవర్తీముస్తకం-న-౮-కుంగముస్తదహెసరుగళు- కుంగెగడ్డెగళు-గేకినగడ్డెయెంకెలూ- గిక్కినగడ్డెయెంకెలూఅన్నువరు,

గ్రంధిపర్ణంశుకం బర్హంపుష్పంస్థౌణేయకుక్కురే॥౧౨౮॥

గ్రంధిపర్ణం-శుకం-బర్హం-పుష్పం॥ ప॥ బర్హపుష్పం-స్థౌణేయం-కుక్కురం- న-౬- స్థౌణేయకవెంబగ్రంధ్యద్రవ్యదహెసరుగళు - మాచిపత్రె.

మరున్మాలాపిశునా స్పృక్కాదేవీ లతాలఘుః। సముద్రాంతావధూః కోటివర్షాలంకొయికేత్యపి॥౧౨౯॥

మరున్మాలా॥ప॥మరుత్ - మాలా-పిశునా-స్పృక్కా॥ ప ॥ పృక్కా-దేవీ-లతా-లఘుః-సముద్రాంతా-వధూః-కోటివర్షా- లంకొయికా॥పా॥లంకాసికా- స్త్రీ-౧౦-స్పృక్కయెంబ. గ్రంధ్యద్రవ్య-సంకేభీరు

తపస్వినీ జటామాంసీజటిలా లొమశామిషీ।

తపస్వినీ-జటామాంసీ - జటిలా - లొమశా-ఆమిషీ॥పా॥మిసీ - స్త్రీ - ౬జటామాంసిహెసరుగళు

త్వక్పత్రముత్కటంభృంగం త్వచంచొచంవరాంగకం॥౧౩౦॥

త్వక్ - చ్ - స్త్రీ-పత్రం-ఉత్కటం-భృంగం-త్వచం-చొచం॥పా॥చంచం-వరాంగకం-న-౭- లవంగ.

కర్చూరకొద్రావి

కర్చూరకః॥పా॥కర్చూరకః-ద్రావిడకః-

ఢకః కాల్యకో వేదముఖ్యకః।
కాల్యకః-వేదముఖ్యకః-పు.౨ గంధకచోరదహెసరుగళు

ఓషధ్యో (జాతిమాత్రేస్యు)
ఓషధ్యః॥ప॥ఓషధయః. స్త్రీ.బ-౧-జాతిమాత్రేస్యుః॥ఆకారమాత్రదిందలే. బేరెబేరెయాగికాణబరుత్తిరువలతాదిజాతిగళల్లియే వర్తిసువదు

(రజాతౌ)సర్వమౌషధం॥౧౦౧॥
ఔషధం. న ౧ అజాతౌ।జాతివ్యతిరిక్తగళాగి రోగహరగళాద,సర్వం, ఎల్లామద్దుగళు

శాకాఖ్యం పత్ర పుష్పాది
శాకాఖ్యంపత్రపుష్పాది॥ భోజనార్హగళాద।ఎలె, హువ్వు, కాయి, కడ్డి, దంటు. ముంతాదవుగళుళ్ళ, తరకారీహెసరు, పల్ల్యగళు(శాకం, అ, న, ౧,

తండులీయోల్పమారిషః।
తండులీయః, అల్పమారిషః, పు, ౨, కీరేసొప్పు.

విశల్యాగ్నిశిఖానంతాఫలినీ శక్రపుష్ప్యపి॥౧౦౨॥
విశల్యా, అగ్నిశిఖా, అనంతా, ఫలినీ॥పా॥ హలినీ, శక్రపుష్పి, స్త్రీ, ౫, బెంకెబిదురుసొప్పు, అగ్నిశిఖే.

స్యాదృక్షగంధాఛగలాంత్ర్యావేగీవృద్ధదారకః।జుంగో
ఋక్షగంధా, ఛగలాండీ॥పా॥ ఛగలాంత్రీ, ఆవేగీ, స్త్రీ, వృద్ధదారకః, జుంగః, పు, ౫(అనంతనగొండేసొప్పు, తెలుగరిదన్నుబోడతెరముయన్నువరు

బ్రాహ్మీతు మత్స్యాక్షీ వయస్థా సోమవల్లరీ॥౧౦౩॥
బ్రాహ్మీ॥ ప ॥ బ్రహ్మీ, మత్స్యాక్షీ, వయస్థా, సోమవల్లరీ, స్త్రీ, ౪, హొనగొనేసొప్పు,

పటుపర్ణీహైమవతీ స్వర్ణక్షీరీ హిమావతీ।
పటుపర్ణీ, హైమవతీ, స్వర్ణక్షీరీ, హిమావతీ, స్త్రీ, ౪, తంకోష్ఠదహెసరు॥ఘంటామణీసొప్పు,

హయపుచ్ఛీతు కాంబోజీ మాషపర్ణీ మహాసహా॥౧౦౪॥
హయపుచ్ఛీ, కాంబోజీ॥పా ॥ కాంబోజీ, మాషపర్ణీ, మహాసహా, స్త్రీ, ౪, కాడుఉద్దినగిడ.

తుండికేరీరక్తఫలా
తుండికేరీ, రక్తఫలా, బింబికా, పీలుప

ಬಿಂಬಿಕಾಪೀಲುಪರ್ಣ್ಯಪಿ।

ರ್ಣೀ, (ಸ್ತ್ರೀ, ೮, ತೊಂಡೇಗಿಡದಹೆಸರು, ಕೆಂಪು ತೊಂಡೇಗಿಡ,

ಬರ್ಬರಾಕಬರೀ ತುಂಗೀ ಖರಪುಷ್ಪಾಜಗಂಧಿಕಾ॥೧೮೨॥

ಬರ್ಬರಾ, ಕಬರೀ, ತುಂಗೀ, ಖರಪುಷ್ಪಾ, ಅಜಗಂಧಿಕಾ, (ಸ್ತ್ರೀ-೫, ನಾರಂಬಾಳೇಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು, ವಾಯಿಂಟಚೆಟ್ಟು,

ಏಲಾಪರ್ಣೀತುಸುವಹಾ ರಾಸ್ನಾಯುಕ್ತ ರಸಾ) ಚ ಸಾ।

ಏಲಾಪರ್ಣೀ, ಸುವಹಾ- ರಾಸ್ನಾ, ಯುಕ್ತರಸಾ, (ಸ್ತ್ರೀ, ೪, ಸಣ್ಣದುಂಪರಾಸ್ಮೆ, ರಾಶ್ಮೆ,

ಚಾಂಗೇರೀಚುಕ್ರಿಕಾ ದಂತಶಠಾಂಬಷ್ಠಾಮ್ಲಲೋಣಿಕಾ॥೧೮೩॥

ಚಾಂಗೇರೀ, ಚುಕ್ರಿಕಾ, ದಂತಶಠಾ, ಅಂಬಷ್ಠಾ, ಅಮ್ಲಲೋಣಿಕಾ, (ಸ್ತ್ರೀ, ೫, ಪುಳ್ಳಂಪುರಚೀಸೊಪ್ಪಿನಹೆಸರು

ಸಹಸ್ರವೇಧೀಚುಕ್ರೋಮ್ಲವೇತಸಶ್ಶತವೇಧ್ಯಪಿ।

ಸಹಸ್ರವೇಧೀ, ನ್, ಚುಕ್ರಃ, ಅಮ್ಲವೇತಸಃ, ಶತವೇಧೀ-ನ್-ಪು-೪-ಹುಳಿಹಣ್ಣೇಹೆಸರು-ಬಕ್ಕಲುಹುಣಿಸೆ-

ನಮಸ್ಕಾರೀ ಗಂಧಕಾರೀಸಮಂಗಾಖದಿರೇತ್ಯಪಿ॥೧೮೪॥

ನಮಸ್ಕಾರೀ-ಗಂಧಕಾರೀ-ಸಮಂಗಾ-ಖದಿರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಮುಟ್ಟಿದರೆಮುನಿವನಹೆಸರುಗಳು - ಮುಟ್ಟುಮುಡುಗಗಿಡ-

ಜೀವಂತೀಜೀವನೀಜೀವಾಜೀವನೀಯಾ ಮಧುಸ್ರವಾ।

ಜೀವಂತೀ-ಜೀವನೀ-ಜೀವಾ- ಜೀವನೀಯಾ- ಮಧುಃ-(ಸ್ತ್ರೀ-೫-ಕಿರಿಹಾಲೆಸೊಪ್ಪು-

ಕೂರ್ಚಶೀರ್ಷೋಮಧುರಕಶ್ಶೃಂಗಹ್ರಸ್ವಾಂಗಜೀವಕಾಃ॥

ಕೂರ್ಚಶೀರ್ಷಃ- ಮಧುರಕಃ-ಶೃಂಗಃ-ಹ್ರಸ್ವಾಂಗಃ-ಜೀವಕಃ-ಪು-೫-ಜೀವಕವೆಂಬುವಔಷಧ-ಹುಕ್ಕೇಶಿಳ್ಳೆಗಿಡ-

ಕಿರಾತತಿಕ್ತೋ ಭೂನಿಂಬೋನಾರ್ಯತಿಕ್ತೋ

ಕಿರಾತತಿಕ್ತಃ-ಭೂನಿಂಬಃ-ಅನಾರ್ಯತಿಕ್ತಃ- ಪು-೩-ನೆಲಬೇವು-ಇದರಲ್ಲಿ ದೇಶಾವರವನ್ನೇಚಿರಾಯಿತವೆನ್ನುವರು-

ಥಸಪ್ತಲಾ।ವಿಮಲಾಸಾತಲಾಭೂರಿಫೇನಾ ಚರ್ಮಕಷೇತ್ಯಪಿ।

ಸಪ್ತಲಾ-ವಿಮಲಾ-ಸಾತಲಾ-ಭೂರಿಫೇನಾ- ಚರ್ಮಕಷಾ-(ಸ್ತ್ರೀ-೫-ಸಂಮಗಾರೆ ಯೆಂಬುವದು-ಸಂಬರೇಣಿ-

ವಾಯಸೋಲೀ ಸ್ವಾದುರಸಾವಯಸ್ಥಾ

ವಾಯಸೋಲೀ-ಸ್ವಾದುರಸಾ-ವಯಸ್ಥಾ॥ಕಾ॥ಕಾಯಸ್ಥಾ-(ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಕಾಕೋಳೀಸೊಪ್ಪು-ಗೊ

ರಿಮಿಡಿ-

ಥಮುಕೂಲಕಃ। ನಿಕುಂಭೋ ದಂತಿ ಕಾಪ್ರತ್ಯಕ್ಶ್ರೇಣ್ಯುದುಂಬರಪರ್ಣ್ಯಪಿ ॥ ೧೯೧॥

ಮುಕೂಲಕಃ॥ ಪಾ॥ ಮಕೂಲಕಃ- ನಿಕುಂಭಃ-ಪು-ದಂತಿಕಾ- ಪ್ರತ್ಯಕ್ಶ್ರೇಣೀ-ಉದುಂಬರ ಪರ್ಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೫-ದಂತಿಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿದಂತಿ ಚೆಟ್ಟು- ಕೆಲವರು ವೃದ್ಧವೈದ್ಯರುದಂತಿಯಂದರೆ- ಜಾಪಾಳದಕತ್ತೆಮೆಂತಲೂಕೆಲವರು-ಕರೇಲುಂಮತ್ತೆ ವೆಂಕಲೂಹೇಳುವರು-

ಅಜಮೋದಾಖೋಗ್ರಗಂಧಾ ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭಾಯವಾನಿಕಾ।

ಅಜಮೋದಾ-ಉಗ್ರಗಂಧಾ- ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭಾ-ಯವಾನಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ- ೪ - ಅಜಾಮೋದದಹೆಸರುಗಳು-ಓಮುಕಾಳು

ಮೂಲೇಪೌಷ್ಕರಕಾಶ್ಮೀರಪದ್ಮಪತ್ರಾಣಿಪೌಷ್ಕರೇ

ಪೌಷ್ಕರಂ-ಕಾಶ್ಮೀರಂ-ಪದ್ಮಪತ್ರಂ-ನ-೩-ಪೌಷ್ಕರೆಮೂಲೇ- ತಾವರೇಗಡ್ಡೆ- ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ನೆಲತಾವರೇಗಡ್ಡೆ-

ಅವ್ಯಥಾತಿಚರಾಪದ್ಮಾಚಾರಟೀಪದ್ಮಚಾರಿಣೀ।

ಅವ್ಯಥಾ-ಅತಿಚರಾ-ಪದ್ಮಾ-ಚಾರಟೀ- ಪದ್ಮಚಾರಿಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೫-ಕಾಶ್ಮೀರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಚಿಟ್ಟದಾವರೇಹೆಸರು-

ಕಾಂಪಿಲ್ಯಃಕರ್ಕಶಶ್ಚಂದ್ರೋರಕ್ತಾಂಗೋ ರೋಚನೀತ್ಯಪಿ॥೧೯೨॥

ಕಾಂಪಿಲ್ಯಃ-ಕರ್ಕಶಃ-ಚಂದ್ರಃ- ರಕ್ತಾಂಗಃ-ಪು-ರೋಚನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೫-ಕಂಪಿಲ್ಲದಹೆಸರು-ರೋಚನೀ ಯೆಂಬುವಓಷಧಿ-ಇದನ್ನು- ಘಟ್ಟದಕೆಳಗೆವಸಾರಿಯನ್ನುವರು-

ಪ್ರಪುನ್ನಾಟಸ್ತ್ವೇಡಗಜೋ ದದ್ರುಘ್ನಶ್ಚಕ್ರಮರ್ದಕಃ। ಪದ್ಮಾಟಉರಣಾಖ್ಯಶ್ಚ

ಪ್ರಪುನ್ನಾಟಃ-ಏಡಗಜಃ-ದದ್ರುಘ್ನಃ- ಚಕ್ರಮರ್ದಕಃ-ಪದ್ಮಾಟಃ-ಉರಣಾಕ್ಷಃ॥ ಪಾ॥ ಉರಣಾಖ್ಯಃ-ಪು-೬-ತಗಚೇಗಿಡದಹೆಸರುಗಳು-ತಗಿಚಿ-ತಗ್ಗಚ್ಚಿ-

ಪಲಾಂಡುಸ್ತು ಸುಕಂದಕಃ।

ಪಲಾಂಡುಃ-ಸುಕಂದಕಃ-ಪು-೨- ನೀರುಳ್ಳೀಹೆಸರುಗಳು-

ಲತಾರ್ಕದುದ್ರುಮೌ (ತತ್ರ)ಹರಿತೇ

ಲತಾರ್ಕಃ-ದುದ್ರುಮಃ-ಪು-೨-ಹರಿತೇತತ್ರ- ಹಳದೀ-ನೀರುಳ್ಳೀಹೆಸರು- ತೋಟದನೀರುಳ್ಳಿ ಯೆಂದು ಹೇಳುವರು-

ಥ(ಅ)ಮಹೌಷಧಂ।ಲಶುನಂ ಗೃಂಜನಾರಿಷ್ಟ ಮಹಾಕಂ

ಮಹೌಷಧಂ-ಲಶುನಂ-ನ-ಗೃಂಜನಃ-ಅರಿಷ್ಟಃ- ಮಹಾಕಂದಃ-ರಸೋನಕಃ-ಪು-೬-ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳೀಗಡ್ಡೆ-

ದರಸೂನಕಾಃ॥ ೧೯೪॥

ಪುನರ್ನವಾತುಶೋಥಘ್ನೀ

ಪುನರ್ನವಾ- ಶೋಥಘ್ನೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಕೊಮ್ಮೆ
ಗಿಡ-

ವಿತುನ್ನಂಸುನಿಷಣ್ಣಕಂ।

ವಿತುನ್ನಂ-ಸುನಿಷಣ್ಣಕಂ-ನ-೨-ನೀರುಚೆಂಚಲಿ-
ಸುಲಿವಲ್ಲಿ-

ಸ್ಯಾದ್ವಾತಕಶ್ಶೀತಲೋ
ಪರಾಜಿತಾಶಣಪರ್ಣ್ಯಪಿ॥

ವಾತಕಃ-ಪು-ಪಾ-ವಾತಕೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಶೀತಲಃ-ಪು-
ಪಾ-ಶೀತಲಾ-ಅಪರಾಜಿತಾ-ಶಣಪರ್ಣೀ-॥ಪಾ॥ಅ
ಸನಪರ್ಣೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೪-ಸಿಡಿಮೊಲ್ಲೆದಗಿಡ-

ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿಃ ಕ
ಟಭೀಃಪಣ್ಯಾ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತೀ
ಲತಾ॥

ಪಾರಾವತಾಂಘ್ರಿಃ-ಕಟಭೀ-ಪಣ್ಯಾ-ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮ
ತೀ-ಲತಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೫-ಕಂಗೊಂಗೇಗಿಡ - ಕಂಗೊಂ
ದೀಗಿಡ-ಮಿಂಚುಬಳ್ಳೀ ಗಿಡಸರ್ವಜ್ಞತೈಓಷಧಿ-ಜ್ಯೋ
ತಿಷ್ಮತೀ-

ವಾರ್ಷಿಕಂ ತ್ರಾಯಮಾ
ಣಾಸ್ಯಾತ್ ತ್ರಾಯಂತೀ ಬ
ಲಭದ್ರಿಕಾ॥೧೯೬॥

ವಾರ್ಷಿಕಂ-ನ-ತ್ರಾಯಮಾಣಾ-ತ್ರಾಯಂತೀ-
ಬಲಭದ್ರಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೪-ನೀರಾಮೆಬಳ್ಳೀ-

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ ಪ್ರಿಯಾಘೃ
ಷ್ಟಿರ್ವಾರಾಹೀ ಬದರೇತ್ಯ
ಪಿ।

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಪ್ರಿಯಾ-ಘೃಷ್ಟಿಃ-ವಾರಾಹೀ- ಬದ
ರಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೪-ಹಾಮಬೀಬಳ್ಳಿ-ತೆಲುಗರಿದನ್ನು ವಾ
ಚೀಗೆಯನ್ನುವರು-ವಾರ್ಷಿಕಾದಿ-೮ ಶಬ್ದಗಳೂ
ವಾರಾಹಿ ಯೆಂಬ ಮೂಲಿಕೆಗೆ ಹೆಸರಾಗಿ ಹೇ
ಳುವರು-

ಮಾರ್ಕವೋಭೃಂಗ ರಾಜ
(ಸ್ಸ್ಯಾತ್)

ಮಾರ್ಕವಃ-ಭೃಂಗರಾಜಃ-ಪು-೨- ಗರಗದಸೊಪ್ಪು-

ಕಾಕಮಾಚೀತು ವಾಯ
ಸೀ॥೧೯೭॥

ಕಾಕಮಾಚೀ-ವಾಯಸೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಕಾಚೀಗಿಡ-

ಶತಪುಷ್ಪಾಸಿತಛತ್ರಾತಿಛ
ತ್ರಾಮಧುರಾಮಿಸಿಃ।ಅವಾ
ಕ್ಪುಷ್ಪೀಕಾರವೀಚ

ಶತಪುಷ್ಪಾ-ಸಿತಛತ್ರಾ-ಅತಿಛತ್ರಾ-ಮಧುರಾ-
ಮಿಸಿಃ-ಪಾ-ಮಸಿಃ-ಅವಾಕ್ಪುಷ್ಪೀ-ಕಾರವೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)
೭-ಕಾಡುಸಬ್ಬಸಿಗೆ ಹೆಸರು-ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಪೆಪ್ಪ
ಸಚಾಪ-

ಸಾರಣೀತುಪ್ರಸಾರಣೀ॥
(ತಸ್ಯಾಂ)ಕಟಂಭರಾರಾ
ಜಬಲಾಭದ್ರಬಲೇತ್ಯಪಿ।

ಸಾರಣೀ॥ಪಾ॥ಸಾರಣಾ-ಪ್ರಸಾರಣೀ- ಕಟಂ
ಭರಾ-ರಾಜಬಲಾ-ಭದ್ರಬಲಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೫-ಶಿರಿಯ
ಕುಸಾರಣೇಗಿಡ-ಸಾರಣೇಗಿಡ- ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಗೊಂ

శేమ గోరు చెట్టు-

జనీజతూకా జననీజ తుకృచ్చక్రవర్తినిః॥౧౯౯ సంస్పర్శా

జనీ-జతూకా-పా-జమూకా-జననీ॥ పా॥ రజనీ-జతుకృత్ ॥పా॥జంతుకృత్ -చక్రవర్తినీ సంస్పర్శా-(స్త్రీ)-౬- కోరిందేగిడదహెసరు-చక్రవర్తీ సొప్పు-

థశటీగంధ మూలీష డ్గ్రంధికేత్యపి । కర్ఘూ రోపిపలాశో

శటీ-గంధమూలీ-షడ్గ్రంధికా- (స్త్రీ)-క ర్ఘూరః-పా-కర్బురః-పలాశః-పు-౫-గంధేక చోర-

(థ)కారవేల్లఃకఠిల్లకః॥ ౨౦౦॥సుషవీచా

కారవేల్లః-కఠిల్లకః-పా-కఠిల్లకః-పు-సుష వీ॥పా॥సుశవీ-(స్త్రీ)-౩-హాగలగిడ-ఈశబ్ద గళూ హాగల-కాడుహాగల-గడ్డెహాగల-బంజె హాగల-యీయెల్ల హాగలక్కూ హెసరుగళు-

థకులకంపటోల స్తి క్త కఃపటుః।

కులకం-న-పటోలః-తిక్తకః-పటుః-పురక్ళై పడవలగిడ, కుష్టుపడవలగిడ-

కూశ్మాండక స్తు క ర్కారు

కూశ్మాండకః॥పా॥కూష్మాండకః-కర్కా రుః-పు-౨-కుంబళగిడద హెసరు- శీకుం బళబ ళ్ళీ-ఈ౨-శబ్దగళూ- శీకుంబళ- హెగ్గుంబళ-బూజుకుంబళ -నెలకుంబళబెట్టకుంబళ - కిరి కుంబళ-౬-జాతిగళిగూ హెసరుగళు-

రుర్వారుఃకర్కటీ (స్త్రి)యాం)॥౨౦౧॥

ఉర్వారుః-కర్కటీ-(స్త్రీ)-౨- సౌతెగిడకె దహెసరుగళు-ఇల్లి- ఉర్వారుకశబ్దవుబంగారసౌ తెకాయిగూ-కర్కటీ శబ్దకాడుసౌతెకాయి గూ హెసరుగళు-

ఇక్ష్వాకుఃకటుతుం బీ(స్యా)

ఇక్ష్వాకుః-కటుతుంబీ-(స్త్రీ)-౨- క్శైసొ రేగిడ-

తుంబ్యలాబూ(రుభే సమే)

తుంబీ-అలాబూః-పా-అలాబుః-ప- ఆలా బూ-(స్త్రీ)-౨- శీసొరేగిడదహెసరుగళు-కా యిసోరే-

చిత్రాగవాక్షీగో తుంబా

చిత్రా-గవాక్షీ-గోతుంబా-(స్త్రీ)-౩-హె మక్కెరహెసరు -అంధ్రీశబ్దగళిగెపిల్ల పాపరబె ట్టెమెంకెలూ-బుడుమకాయిమెంకెలూ హెళు:

ವರು-

ವಿಶಾಲಾತ್ವಿಂದ್ರವಾರುಣೀ।

ವಿಶಾಲಾ- ಇಂದ್ರವಾರುಣೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಹಾವುಮೆಕ್ಕೆಗಿಡದಹೆಸರು - ಪಾಪಬೇಗಿಡವೆಂದುಕೆಲವರರ್ಥಹೇಳುವರು-

ಅರ್ಶೋಘ್ನಃಸೂರಣಃ ಕಂದೋ

ಅರ್ಶೋಘ್ನಃ-ಸೂರಣಃ-ಕಂದಃ-ಪು- ೩-ಸೂರ್ಣದಗಡ್ಡೆ-ಸೂರಣದಗಡ್ಡೆ-ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿಕಂದಗಡ್ಡೆ-

ಗಂಡೀರಸ್ತುಸಮಷ್ಠಿಲಾ।

ಗಂಡೀರಃ-ಪು-ಸಮಷ್ಠಿಲಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿಮೇರುವಂಗ - ಮೂನಂದವಾಡೀದೇಶದಲ್ಲಿ-ಇದರಕಾಯಿಗಳು ಮೋಕೋರುಮೆಂಬದಾಗಿಪಶುಗಳಕುಣ್ಣೆಗೆಕಟ್ಟುವರು-

ಕಲಂಬ್ಯುಪೋದಕಾ(ಸ್ತ್ರೀಕು)ಮೂಲಕಂ ಹಿಲಮೋಚಿಕಾ॥೨೦೩॥ ವಾಸ್ತುಕಂ (ಶಾಕಭೇದಾಃಸ್ಯುಃ)

ಕಲಂಬೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಉಪೋದಕಾ-ಪೊ-ಉಪೋದಕೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಮೂಲಕಂ-ಪ್ನ-೧-ಹಿಲಮೋಚಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ವಾಸ್ತುಕಂ-ಪ- ವಾಸ್ತೂಕಂ- ನ-೧- ಈ೫ನ್ನು-ಶಾಕಭೇದಾಃಸ್ಯುಃ-ಕ್ರಮವಾಗಿಬಳ್ಳಿಬಚ್ಚಲಿಸೊಪ್ಪು-ಕಾವುಬಚ್ಚಲೆ-ಮೂಲಂಗಿ - ಚಿಲಿಕೆಸೊಪ್ಪು-ಚಕ್ರವರ್ತಿಸೊಪ್ಪು- ಈಕರಕಾರಿಗಳಿಗೆಹೆಸರುಗಳು-

ದೂರ್ವಾತುಶತಪರ್ವಿಕಾಸಹಸ್ರವೀರ್ಯಾ ಭಾರ್ಗವ್ಯೌರುಹಾನಂತಾ (ಥಸಾಸಿತಾ)॥೨೦೪॥

ದೂರ್ವಾ-ಶತಪರ್ವಿಕಾ-ಸಹಸ್ರವೀರ್ಯಾ-ಭಾರ್ಗವೀ-ರುಹಾ-ಅನಂತಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೬- ಗರಿಕೇಹುಲ್ಲಿನಹೆಸರುಗಳು-

ಗೋಲೋಮೀಶತವೀರ್ಯಾಚ ಗಂಡಾಲೀ ಶಕುಲಾಕ್ಷಕಃ।

ಗೋಲೋಮೀ-ಶತವೀರ್ಯಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಸಿತಾಸಾ-ಬಿಳೀಗರಿಕೇಹುಲ್ಲು-ಗಂಡಾಲೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)- ಶಕುಲಾಕ್ಷಕಃ-ಪು-೨-ಬಳ್ಳಿಗರಿಕೇಹುಲ್ಲು-ಈ೪- ಬಿಳೀಗರಿಕೇಹೆಸರೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು-

ಕುರುವಿಂದೋಮೇಘನಾಮಾಮುಸ್ತಾಮುಸ್ತಕ (ಮ(ಸ್ತ್ರಿ)ಯಾಂ)

ಕುರುವಿಂದಃ-ಮೇಘನಾಮಾ-ನ್- ಪು - ಮುಸ್ತಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಮುಸ್ತಕಂ-ಪ್ನ-೪- ನೀಳವಾದಕುಂಗೇಗಡ್ಡೆ-ಉದ್ದಾನೇಕುಂಗೇಮುಸ್ತೇ- ಭದ್ರಮುಸ್ತೇಹೆಸರು-

ಸ್ಯಾದ್ಭದ್ರಮುಸ್ತಕೋ ಗುಂದ್ರಾ

ಭದ್ರಮುಸ್ತಕಃ-ಪು-ಗುಂದ್ರಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಕೆಂಪುಭಾಮೋಚಭದ್ರಮುಸ್ತೆಗಳು-ದೊಡ್ಡಾನೇಭದ್ರಮುಸ್ತೆಗಳು-

ಚೂಡಾಲಾಥಕ್ರಲ್ಲೊ

ಚೂಡಾಲಾ-ಥಕ್ರಲ್ಲಾ-ಉಚ್ಚಟಾ- (ಸ್ತ್ರೀ)-೩-

ష్టటాః॥

వంశేత్వక్సారకర్మా రత్వచిసారతృణధ్వజాః ౧౦౬॥ శతపర్వాయవఫలోవేణుమస్కర తేజనాః

(వేణవః) కీచకా(స్తే స్యుర్యేస్వనం త్యనిలోద్ధ తాః)॥

గ్రంథి(ర్నా) పర్వపరుషీ

గుంద్ర స్తేజనకశ్శరః ॥ నడస్తుధమనః పోటగళో

ఘోకాశ(మస్త్రి యాం)। ఇక్షుగంధా పోటగళః (పుంభూమ్ని తు) బల్బజాః।

రసాలఇక్షు (స్తద్భేదాః)పుండ్ర కాంతారకాదయః॥ ౧౦౮॥

(స్యాద్వీరణంవీర తరం

(మూలేస్యా) శీర

వంశుగడ్డెవళగె. అనేకమోతెగళుళ్ళగంచెము స్తిగళు-

వంశః-త్వక్సారః- కర్మారః-త్వచిసారః-తృణధ్వజః-శతపర్వా-న్-యవఫలః-వేణుః-మస్కరః-తేజనః-పు-౧౦-బిదురుహెసరుగళు-

కీచకాః-పు-బ-మెఅనిలోద్ధతాః-స్వనంతితే వేణవఃకీచకాః-యావబిదురుగళు- గాళియిం పమొడెయల్పట్టు కూగుత్తిరువవొ అంథాబిదురుగళహెసరు॥

గ్రంథిః-పు-పర్వ-న్-పరుః-ష్-న-౩-బిదురుగణ్ణుగళహెసరుగళు-ఉకారాంతపుల్లింగవూ ఉంటు-

గుంద్రః-తేజనకః-శరః-పు-౩-కాగిబిదురు-

నడః-ధమనః-పోటగళః-పు-౩ - దేవనాళదహెసరుగళు - దేవలాలీకడ్డిగళిగూ హెసరుగళు-

కాశం-న్న-ఇక్షుగంధా-(స్త్రీ)-పోటగళః-పు-౩-జంబుకుల్లు-గోరసుకుల్లు-బల్బజాః-పు-బ-౧-మొడెయహెసరుగళు-కుల్లుమెదెమత్తుకడ్డిగళకూడిగెతక్కనాసాబగేసణ్ణకుల్లు- ఈ ర-జంబుకుల్లుహెసరెందుకెలవరన్నువరు - అంథ్రిదల్లిరెళ్ళుగసవు-

రసాలః-ఇక్షుః-పు-౨-కబ్బినహెసరుగళు-

పుండ్రః-కాంతారకః-ఆదిపదదింద- కోశకారః-పు-౩-తద్భేదాః-కబ్బినభేదగళు- రసాళీముంతాద్దు-

వీరణం-వీరతరం-న-౨- మరకబ్బినహెసరుగళు-కెలవరు- లాలీకడ్డియన్నువరు - కెలవరు కుల్లాళీకడ్డియన్నువరు-

ఉశీరం-న్న-అభయం-నలదం-సేవ్యం-

(ಪುಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ಅಭಯಂ ನಲದಂ ಸೇವ್ಯಮಮೃಣಾಳಂ ಜಲಾಶಯಂ॥ ಲಾಮಜ್ಜಕಂ ಲಘುಲಯ ಮವದಾಹೇಷ್ಟಕಾಪಥೇ।

ಮೃಣಾಳಂ-ಜಲಾಶಯಂ-ಲಾಮಜ್ಜಕಂ-ಲಘುಲಯಂ ಪ-ಲಘು-ಲಯಂ-ಅವದಾಹಂ - ಇಷ್ಟಕಾಪಥಂ-ನ ೧೦-ಅಸ್ಯಮೂಲೇ- ಯಾಕುಲ್ಲಾಳೀಬೇರುಗಳಾದಲಾಮಂಚದಹೆಸರುಗಳು-ಈ೧೦-ಶಬ್ದಗಳೂ- ಕಬ್ಬಿನಸೊಗೆಗಳಿಗೂ-ಸೂನಂಗಿಗೂ - ಕಬ್ಬಿನಬೇರುಗಳಿಗೂ-ಲಾವಂಚಕ್ಕೂಗಂಧದಕುಲ್ಲಿಗೂಹೆಸರುಗಳೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ- ನಲದಶಬ್ದವು ಮೊದಲುಬಿಳೀಲಾವಂಚದಹೆಸರುಳೆಂದುಕೆಲವರು-

ನಡಾದಯಸ್ತೃಣಂ ಗರ್ಮುಚ್ಛ್ಯಾಮಾಕಪ್ರಮುಖಾ ಅಪಿ।

ನಡಾದಯಃ-ಗರ್ಮುಚ್ಛ್ಯಾಮಾಕಪ್ರಮುಖಾಅಪಿ ತೃಣಂ-ನಡಶಬ್ದಮೊದಲುಗೊಂಡುಇದುವರಿಗೂಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಶಬ್ದಗಳಅರ್ಥಗಳೂ-ಮತ್ತು- ಗರ್ಮುಕ್ - ಕೊರ್ಲೆಕಾಳು-ಅಂದರೇನವಣೇಕಾಳು- ಶ್ಯಾಮಾಕಃ-ಸಾಮೇಕಾಳು ಮುಂತಾದ ತೃಣಧಾನ್ಯವಾಚಕಗಳಾದಶಬ್ದಗಳಿಂದಹೇಳಲ್ಪಡುವವೆಲ್ಲವೂ-ತೃಣಂ-ನ-ತೃಣಶಬ್ದವಾಚ್ಯವು-ಅಂದರೆ- ಇವೆಲ್ಲವೂತೃಣವಿಶೇಷಗಳು-

(ಅಸ್ತ್ರೀ) ಕುಶಂ ಕುಥೋ ದರ್ಭಃ ಪವಿತ್ರ

ಕುಶಂ-ಪ್ನ-ಕುಥಃ-ದರ್ಭಃ-ಪು-ಪವಿತ್ರಂ-ನ-ದದರ್ಭೇಕುಲ್ಲಿನಹೆಸರುಗಳು- ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರದರ್ಭೆ-ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಭೆ-ವಸಿಷ್ಠದರ್ಭೆ-ತೃಣದರ್ಭೆ-

(ಮಥ) ಕತ್ತೃಣಂ। ಪೌರಸೌಗಂಧಿಕಧ್ಯಾಮದೇವಜಗ್ಧಕರೌಹಿಷಂ॥೨೧೨॥

ಕತ್ತೃಣಂ-ಪೌರಂ-ಸೌಗಧಿಕಂ-ಧ್ಯಾಮಂ-ಪೌಧ್ಯಾಯಂ-ದೇವಜಗ್ಧಕಂ-ರೌಹಿಷಂ-ನ-೭- ಕಾಚೀಕುಲ್ಲು- ಕಾಚೀಕಡ್ಡಿ-ಕುಂಚೀಕಡ್ಡಿ- ಬರಗುಕಡ್ಡಿ-ಇವುಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂಹೆಸರುಗಳು.

ಛತ್ರಾತಿಛತ್ರ ಪಾಲಘ್ನೌ

ಛತ್ರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಅತಿಛತ್ರಃ- ಪಾಲಘ್ನಃ- ಪು-೩ ಕೊಡೇಕುಲ್ಲಿನ ಹೆಸರುಗಳು- ಛತ್ರಾಕಾರವಾದ ಕುಲ್ಲು-ಛತ್ರಾತಿಛತ್ರವೆಂದು-ಏಕಪದವಾಗಿ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು-

ಮಾಲಾತೃಣಕಭೂಸ್ತೃಣೇ।

ಮಾಲಾತೃಣಕಂ-ಭೂಸ್ತೃಣಂ-ನ-೨- ಮಾರವಳೀಕುಲ್ಲಿನಹೆಸರು-ತೆಲುಗರಿದನ್ನು ಬಿಪ್ಪ ಕಸುವುಮೆನ್ನುತ್ತಾರೆ-ಬಿಟ್ಟಕುಲ್ಲು-ಇವರಿಂದಬರಳ ಸಾಪಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಶಷ್ಪಂಬಾಲತೃಣಂ	ಶಷ್ಪಂ-ಬಾಲತೃಣಂ-ನ-೨-ಎಳೇ ಹುಲ್ಲಿನಹೆಸರು-ಎಳೇಗರಿಕೆಮುಂತಾದದ್ದು-
ಘಾಸೋ ಯವಸ	ಘಾಸಃ-ಯವಸಃ-ಪ-ಯಾವಸಃ-ಪು-೨-ಪಶುಗಳುತಿನ್ನತಕ್ಕಹುಲ್ಲಿನಹೆಸರುಗಳು-
ಸ್ತೃಣಮರ್ಜುನಂ॥೨೧೩	ತೃಣಂ-ಅರ್ಜುನಂ-ನ-೨-ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿನಾನಾಬಗೇಹುಲ್ಲುಗಳಿಗೂಹೆಸರು-ಬೇರೆಬೇರೆಹುಲ್ಲಿಗೂಹೆಸರು-
(ತೃಣಾನಾಂಸಂಹತಿ) ಸ್ತೃಣ್ಯಾ	ತೃಣ್ಯಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ತೃಣಾನಾಂ ಸಂಹತಿಃ- ಹುಲ್ಲುವಾಮೆ-ಹುಲ್ಲುರಾಶಿ-ಹುಲ್ಲುಹೊರೆ-ಹುಲ್ಲುಮೆದೆ. ಹುಲ್ಲುಮೂಟೆ-ಹುಲ್ಲಡಕ-
ನಡ್ಯಾತು (ನಡಸಂಹತಿಃ।)	ನಡ್ಯಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ನಡಸಂಹತಿಃ- ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಬದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂತೋಟದಸಾಲಿಗೇ ಬದುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂಗುಂಪಾಗಿಬೆಳದಿರುವಹುಲ್ಲುಗಳಸಮೂಹ-
ತೃಣ ರಾಜಾ ಹ್ವಯ ಸ್ತಾಲೋ	ತೃಣರಾಜಾಹ್ವಯಃ-ತಾಲಃ-ಪು-೨- ತಾಳೇಮರದಹೆಸರು-ತಾಳೇಹುಲ್ಲಿನಮರವೆಂತಲೂ- ತಾಳೇವಾಳೇಮರವೆಂತಲೂಕೆಲವರಂದಾಗ್ಯೂಬಹುಮಂದಿತಾಳೇವಾಳೇಮರವೆನ್ನುವರು- ಹೆಂಡತಾಳೇ, ಶ್ರೀತಾಳ-ಕರತಾಳ-
ನಾಳಿಕೇರಸ್ತು ಲಾಂಗಲೀ॥	ನಾಳಿಕೇರಃ॥ಪಾ॥ನಾರಿಕೇಳಃ-ಲಾಂಗಲೀ-ನ್-ಪು-ತೆಂಗಿನಮರದಹೆಸರುಗಳು-
ಘೋಂಟಾತು ಪೂಗಃ ಕ್ರಮುಕೋ ಗುವಾಕಃ ಖಪುರೋ	ಘೋಂಟಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಪೂಗಃ-ಕ್ರಮುಕಃ-ಗುವಾಕಃ-ಪ-ಗೂವಾಕಃ-ಖಪುರಃ-ಪು-೫-ಅಡಿಕೇ ಮರದಹೆಸರುಗಳು-
(ಸ್ಯತು।ಫಲ)ಮುದ್ವೇಗ	ಉದ್ವೇಗಂ-ನ-೧-ಅಸ್ಯಫಲಂ-ಈಅಡಿಕೇಮರದಫಲಕ್ಕೆಹೆಸರು-ಅಡಿಕೇಫಸಲು.
ಮೇತೇ ಹಿಂತಾಲ ಸಹಿತಾಸ್ತ್ರಯಃ॥ ೨೧೪॥ ಖರ್ಜೂರಃ ಕೇತಕೀ ತಾಳೀ ಖರ್ಜೂರೀಚ ತೃಣದ್ರುಮಾಃ॥	ಹಿಂತಾಲಸಹಿತಾಃ-ಕಿರುತಾಳೇಗಿಡ ಜೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿದ(ಎತೇತ್ರಯಃ) ಈಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ (ತಾಳ)ನಾರಿಕೇಳ-ಕ್ರಮುಕಗಳುರ-ಖರ್ಜೂರಃ-ಖರ್ಜೂರದಹಂಣಿನಗಿಡ। ಕೇತಕೀ-ಕೇದಿಗೇಹುವ್ವಿನತಾಳೇಗಿಡವು-ತಾಳೀ-ಶ್ರೀತಾಳವಾಳೇಗಿಡವೂ-ಖರ್ಜೂರೀ - ಈಚಲುಮರ-ಈ೫-ತೃಣದ್ರುಮಾಃ-ತೃಣವೃಕ್ಷಗಳು- ತೃಣ

రాజవృక్షగళు-

ఇతివనౌషధివర్గః-

వనౌషధివర్గః॥ అరణ్యదిందొడగూడిద పదగళసమూహవూ-ఓషధిగళిగొందిగెసేరిదప దగళసమూహవూ-ఇతి-ఈఆమేరెముగిదుదు-

---

సింహో మృగేంద్రః పంచాస్యో హర్యక్షః కేసరీహరిః॥

సింహః-మృగేంద్రః- పంచాస్యః- హర్యక్షః కేసరీ-న్- హరిః- పు-౬- సింహదహెసరుగళు-సింగవు-

శార్దూల ద్వీపినౌ వ్యాఘ్రే

శార్దూలః-ద్వీపీ-న్-వ్యాఘ్రః-పు- ౩- దొడ్డహులి-హెబ్బారెహులి-దొడ్డనాయి-

తరక్షుస్తు మృగాదనః।

తరక్షుః-మృగాదనః-పు-౨-శివంగి హెసరుగళు-

వరాహ స్సూకరో ఘృష్టిః కోలః పోత్రీ కిరిః కిటిః॥ దంష్ట్రీ ఘోణీ స్తబ్ధరోమా క్రోడో భూదార(ఇత్యపి)

వరాహః-సూకరః॥పా॥శూకరః- ఘృష్టిః-కోలః-పోత్రీ-న్-కిరిః-కిటిః-దంష్ట్రీ-న్-ఘోణీ-న్-స్తబ్ధరోమా-న్-క్రోడః- భూదారః-పు-౧౨-కాడుహంది-

కపి ప్లవంగప్లవగ శాఖామృగ వలీముఖాః॥ మర్కటో వానరః కీశో వనౌకా

కపిః-ప్లవంగః-ప్లవగః- శాఖామృగః-వలీముఖః- మర్కటః-వానరః-కీశః- వనౌకాః-స్-పు-౯-కోతిహెసరుగళు-కపి-కోరంగి-

అథ భల్లుకే। ఋక్షాచ్ఛభల్ల భల్లూకా

భల్లుకః॥ప॥భల్లూకః-ఋక్షః-అచ్ఛభల్లః॥ప॥ అచ్ఛః-భల్లః-భల్లూకః-పు-౪-కరడియ హెసరుగళు-

గండకే ఖడ్గఖడ్గినౌ॥

గండకః-ఖడ్గః-ఖడ్గీ-న్-పు-౩-ఖడ్గమృగదహెసరుగళు-

లులాయో మహిషో వాహద్విషత్కాసరసైరిభాః॥ (స్త్రియాం) శివా భూరిమాయు గోమాయు మృగధూర్తకాః॥ ౨౦॥ సృగాలవంచక క్రోష్టు ఫేరు ఫేరవ జంబుకాః

లులాయః-మహిషః-వాహద్విషత్ -త్ -కాసరః-సైరిభః-పు-౬-కాడుకోణనహెసరుగళు-

శివా-(స్త్రీ)-భూరిమాయుః॥పా॥ భూరిమాయః-గోమాయుః-మృగధూర్తకః-సృగాలః ॥పా॥శృగాలః-వంచకః-క్రోష్టుః-ఫేరుః- ఫేర వః-జంబుకః-పు-౧౦-నరియహెసరుగళు-క్రో

ರುಧಿರವಜಂಬುಕಾಃ॥	ಪ್ಲುಶಬ್ದಕ್ಕೆಬುಬುಕಾ ರಾಂತೆದಕಾಗೆಮೇರೂಪಕ್ಕೇದ ವಿರುತ್ತೆ-
ಓತುರ್ಬಿಡಾಲೊ ಮಾರ್ಜಾರಃ ಪೃಷದಂಶಕ ಆಖುಭುಕ್॥ ೨೨೧॥	ಓತುಃ-ಬಿಡಾಲಃ-ಮಾರ್ಜಾರಃ॥ಪಾ॥ಮಾರ್ಜಾಲಃ-ಪೃಷದಂಶಕಃ॥ಪಾ॥ ವೃಷದಂಶಕಃ-ಆಖುಭುಕ್ ಜ್-ಪು-೫-ಬೆಕ್ಕಿನಹೆಸರುಗಳು-
(ತ್ರಯೊ) ಗಾಧೆರ ಗಾಧಾರಗಾಧೆಯಾ (ಗೊಧಿಕಾತ್ಮಜೆ॥)	ಗಾಧೆರಃ-ಗಾಧಾರಃ-ಗಾಧೆಯಃ-ಪು-ಈ೩-ಉಡುವಿನಪೆಸರುಗಳು-ಉಡ-
ಶ್ವಾವಿತ್ತುಶಲ್ಯ	ಶ್ವಾವಿತ್ -ಧ್ -ಶಲ್ಯಃ-ಪು-೨-ಮುಳ್ಳು ಹಂದಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-
(ಸ್ತಲ್ಲೊಮ್ನಿ)ಶಲಲೀಶಲಲಂಶಲಂ॥ ೨೨೨॥	ಶಲಲೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಶಲಲಂ-ಶಲಂ-ನ-೩-ತಲ್ಲೊಮ್ನಿ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯಕೂದಲಿಗೆಹೆಸರು-ವರಹಾಕಟ್ಟಿ-ವರಹಾಕಟ್ಟಿ-ಹಂದೀಮುಳ್ಳುಗಳೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು-
ವಾತಪ್ರಮೀರ್ವಾತಮೃಗಃ	ವಾತಪ್ರಮೀಃ-ವಾತಮೃಗಃ-ಪು-೨-ವಾಯುಮೃಗದಹೆಸರು- ಗಾಳಿಗೆಮಿದುರಾಗಿನಡಿಯುವಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದು ಕ್ಲೀಮೆಂಬುವಮೃಗ-ಇದು-ಕಡಹಂದಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇದವು-ವಾತಪ್ರಮೀಶಬ್ದವು- -ಈಕಾ ರಾಂತ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವೂವುಂಟು-
ಕೊಕಸ್ತ್ವೀಹಾಮೃಗೊವೃಕಃ॥	ಕೊಕಃ-ಈಹಾಮೃಗಃ-ವೃಕಃ-ಪು-೩- ಕೋಕದಹೆಸರು-
ಮೃಗೆಕುರಂಗ ವಾತಾಯು ಹರಿಣಾ ಜಿನಯೊನಯಃ॥ ೨೨೩॥	ಮೃಗಃ-ಕುರಂಗಃ-ವಾತಾಯುಃ-ಹರಿಣಃ-ಅಜಿನಯೊನಿಃ-ಪು-೫-ಜಿಂಕೇಹೆಸರುಗಳು-ಯರಳೆಯ ಪೆಸರುಗಳು-
ಐಣೆಯಮೆಣ್ಯಾಶ್ಚ ರ್ಮಾದ್ಯೆಮೆಣಸ್ಯೈಣ್ಯಣ(ಮುಭೆತ್ರಿಷು)	ಐಣ್ಯಾಶ್ಚ ರ್ಮಾದ್ಯಂಐಣೇಯಂ - ಹೆಣ್ಣು ಹುಲ್ಲೇಕರದಚರ್ಮಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ-ಐಣೇಯವೆಂದುಪೆಸರು-ಏಣಸ್ಯಚರ್ಮಾದ್ಯಂಐಣಂ- ಗಂಡುಜಿಂಕೆಯ- ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ ಕೊಂಬುಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ-ಐಣವೆಂದುಹೆಸರು-ಉಭೆತ್ರಿಷು-ಈ೨ಶಬ್ದಗಳೂತ್ರಿಲಿಂಗಗಳು-
ಕದಳೀಕಂದಳೀಚೀನಶ್ಚಮೂರುಪ್ರಿಯಕಾವಪಿ॥	ಕದಳೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಪ-ಕದಳೀ-ನ್-ಪು-ಚೋರೇನಕ್ಕೆದಯರಳೆ-ಮಚ್ಚೇಯರಳೆ-ಕಂದಳೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಪ-

೨೧೮॥ಸಮೂರು(ಶ್ಚಾಕಿರು ರಿಣಾ ಅಮೀಅಜಿನಯೋನ ಯಃ॥)

ಕಂದಳೀ-ನ್-ಪು-ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡೆಯ-ಕಪ್ಪಾದಮುಂಗಾಲುಗಳುಳ್ಳಕೆಡಕುದಹೆಸರು-ಚೀನಃ-ಪು - ಕುಕ್ಕಿಬಣ್ಣವಾಗಿಶಿಂಅಗುಳಮದ್ದವಿರುವ - ದುಪ್ಪೀಹೆಸರು-ಚಮೂರುಃ-ಪು-ಬಾಲವಿಲ್ಲದಕಡರು -ಪ್ರಿಯಕಃ-ಪು-ಕುಂಬಾಬೆಳದಿರುವಕೆಂಪುಕೂದಲುಳ್ಳಕುಲ್ಲೆ- ಸಮೂರುಃ - ಬಿಳೀಕೂದಲುಳ್ಳ ಕೋರವಾದಕ ತ್ತಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದದುಪ್ಪಿಯಂಥಾಮೃಗವು-ಅಮೀಹರಿಣಾಃ-ಈಮೃಗಗಳು-ಅಜಿನಯೋನಯಃ - ಆ ಸ್ತರಣಾದಿಗಳಿಗೆಉಪಯು ಕ್ತಗಳಾಗುವ - ಚರ್ಮಮುಂಡಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಜಾತಿಗಳು-ಇವೆಲ್ಲಾಕುಲ್ಲೆ ಜಾತಿಭೇದಗಳು-ಜಿಂಕೇವಿಶೇಷಗಳು-

ಕೃಷ್ಣ ಸಾರರುರುನ್ಯಂ ಕುರಂಕುಶಂಬರ ರಾಜಿ ಷಾಃ ॥ ಗೋಕರ್ಣಪೃಷ ತೈಣಶ್ಯ-ರೋಹಿತಾಶ್ಚ ಮರೋ(ಮೃಗಾಃ॥)

ಕೃಷ್ಣ ಸಾರಃ-ಪು-ಕೃಷ್ಣ ಶಾರಃ-ಕೃಷ್ಣ ಮೃಗದ ಹೆಸರು-ಕರೀಗಂಡುಜಿಂಕೆ॥ರುರುಃ,ಪು,ಕರೀಮಚ್ಚೆಗಳುಳ್ಳದುಪ್ಪಿ॥ನ್ಯಂಕುಃ- ತಲೆಬಾಗಿನಡೆಯುವಗಂಡುಜಿಂಕೆ॥ರಂಕುಃ-ಬಿಳೀಕೂದಲುಬಹಳವಾಗಿರುವ ಕುಲ್ಲೆ-ಹೋರಿ-ಗಂಡೆರಳೆ॥ಶಂಬರಃ-ಪಾ-ಸಂಬರಃ- ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದಕುಲ್ಲೇಹೋರಿ-ಸಾರಗ॥ ರಾಜಿಷಃ - ಬೆಟ್ಟಕುರಿ-ಬೆಟ್ಟಕುಲ್ಲೆ॥ಗೋಕರ್ಣಃ-ಕಡಿರೆ॥ಪೃಷತಃ - ಚುಕ್ಕೇದುಪ್ಪಿ॥ಏಣಃ,ವಿಶಾಲವಾದಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳಕರೀಕುಲ್ಲೇಗರ॥ಋಷ್ಯಃ॥ಪಾ॥ಋಶ್ಯಃ-ಗಂಡುಮಕ್ರೆ॥ ರೋಹಿತಃ-ಚಮರಃ-ಚಾರೀಬಾಲದಮೃಗ,ಪು೧೧ಮೃಗಾಃ ಭ್ಯಾಟೆಯಾಡ ಲ್ಪಡುವಬೇರೆಬೇರೆಮೃಗಜಾತಿಗಳು-

ಗಂಧರ್ವಶ್ಶರಭೋ ರಾಮಸ್ಸೃಮರೋಗವಯಶ್ಶಶಃ॥

ಗಂಧರ್ವಃ-ಕ ಸ್ತೂರಿಕರಬ॥ ಶರಭಃ-ಎಂಟುಕಾಲುಗಳಿಂದಲೂಎರಡುಮುಖಗಳಿಂದಲೂ-ಉಗ್ರವಾಗಿರುವಸಿಂಹನಾಶಕಮೃಗ॥ ರಾಮಃ-ಹಿರಿಯದುಪ್ಪಿ-ವಿಷರುರಮೃಗವು - ಇದನ್ನುಹಿರಿಯರುಮರೇಮೃಗವೆನ್ನುವರು-ಸೃಮರಃ- ದೊಡ್ಡಚಮರೀಮೃಗ -ಶಶಃ-ಮೊಲ-ಈ-೭-ಪು-

(ಇತ್ಯಾದಯೋಮೃಗೇಂ ದ್ರಾದ್ಯಾ ಗವಾದ್ಯಾಃ ಪ ಶುಜಾತಯಃ)

ಇತ್ಯಾದಯಃ-ಇವೇಮೊದಲಾಗಿಉಳ್ಳಗಂಧರ್ವಾದಿಶಬ್ದಗಳೂ-ಮೃಗೇಂದ್ರಾದ್ಯಾಃ- ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಸಿಂಹಾದಿಶಬ್ದಗಳೂ-ಗವಾದ್ಯಾಃ- ಮುಂದೆಹೇಳ್ವನಗೋ

ದಲ್ಲಿಹೇಳಲ್ಪಡುವಗವಾದಿಶಬ್ದಗಳೂಸಹ- ಪಶುಜಾತಯಃ - ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಮನುಷ್ಯರಹಾಗೆಯೇನಿಜಗಳಾದಾಗ್ಯೂಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯುಸಾಲದಮೂಗಜಂಗಮಗಳೆನಿಪನಾನಾಪಶುಜಾತಿಗಳಿಗೆಬೇರೆಬೇರೆಹೆಸರುಗಳು

ಉಂದುರುರ್ಮೂಷಿಕೋಪ್ಯಾಖು

ಉಂದುರುಃ-ಮೂಷಿಕಃ- ಪಾ-ಮೂಷಕಃ-ಆಖುಃ-ಪು-೩-ಇಲಿಯಹೆಸರು-

ಗಿರಿಕಾಬಾಲಮೂಷಿಕಾ॥

ಗಿರಿಕಾ-ಬಾಲಮೂಷಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಚಿಟ್ಟಿಲಿ-

ಛುಛುಂದರೀಗಂಧಮೂಷೀ

ಛುಛುಂದರೀ-ಗಂಧಮೂಷೀ- ಸ್ತ್ರೀ- ೨-ಚುಂಚಿಲೀ-

ದೀರ್ಘದೇಹೀತುಮೂಷಿಕಾ

ದೀರ್ಘದೇಹೀ-ಮೂಷಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಹೆಗ್ಗಣ-

ಸರಟಃ ಕೃಕಲಾಸಸ್ಸ್ಯಾ

ಸರಟಃ-ಕೃಕಲಾಸಃ-ಪು-೨- ಕೊಂಡೇಹೆಸರು-ಹೆಂಟೇಗೊದ್ದ-ಪೋತೇಕ್ಯಾಟ- ಕೊಂಕ್ಕೇಕೇತ-ಹಾವುರಾಣಿಗೂ ಇದೇಹೆಸರೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು-

ನ್ಮುಸಲೀ ಗೃಹಗೋಧಿಕಾ

ಮುಸಲೀ-ಪಾ-ಮುಷಲೀ-ಗೃಹಗೋಧಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಹಲ್ಲೀಹೆಸರುಗಳು - ಗೌಳಿಯೆಂತಲೂ ಅನ್ನುವರು-

ಲೂತಾಸ್ತ್ರೀತಂತುವಾಯೋರ್ಣನಾಭಮರ್ಕಟಕಾ(ಸ್ಸಮಾಃ।)

ಲೂತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ತಂತುವಾಯಃ- ಊರ್ಣನಾಭಃ-ಮರ್ಕಟಕಃ-ಪು-ಜಾಡಕುಳು,ಸಾಲೇಕುಳ-ಕುಳ-ನೆಯಿಗೇಕುಳ-

ನೀಲಂಗುಸ್ತುಕ್ರಿಮಿಃ

ನೀಲಂಗುಃ-ಕ್ರಿಮಿಃ-ಪು-೨ - ಚೇಡೇಮುಂತಾದನಾನಾಬಗೇಕುಳುವುಗಳಿಗೂಹೆಸರುಗಳು.

ಕರ್ಣಜಲೂಕಾಶತಪದ್ಯುಭೇ।

ಕರ್ಣಜಲೂಕಾ-ಪಾ-ಕರ್ಣಜಲೌಕಾ- ಶತಪದೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಜರ್ರೀಹೆಸರುಗಳು- ಜರೀ- ಸರಸ್ವತೀಪುತ್ರನೆಂಬಕುಳು-ಮತ್ತುಕೆಲವರು- ವನಿತೇಬಂಡೇಕುಳುವೆಂಬುವರು-

ವೃಶ್ಚಿಕಶ್ಶೂಕಕೀಟಸ್ಸ್ಯಾ

ವೃಶ್ಚಿಕಃ-ಶೂಕಕೀಟಃ-ಪು-೨- ಕೊಂಡೀವಿಷದಚೇಳು-ಕರೀಚೇಳು-ಖಣಜಜದಕುಳುವಿಗೂಹೆಸರು-

ದಲಿದ್ರೋಣಾಕುವೃಶ್ಚಿಕೇ।

ಅಳೀ-ನ್-ಪಾ-ಆಲೀ-ನ್-ದ್ರೋಣಃ- ಪಾ-ದ್ರೂ

	ಣಾಃ-ವೃಶ್ಚಿಕಃ-ಪು-೩-ಕೆಂಪುಚೇಳು- ಎಲ್ಲಬಗೇಚೇಳಿ ಗೂಡಿಸಕೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು-
ಪಾರಾವತಃಕಲರವಃ ಕಪೋತೋಥ	ಪಾರಾವತಃ-ಕಲರವಃ-ಕಪೋತಃ-ಪು-೩- ಕಾಲುವಾಣದಹಕ್ಕೀಹೆಸರುಗಳು- ಪಾರಿವಾಣವ ಹಕ್ಕಿ-ಮತ್ತುಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಯಆಕಾರದಿಂದಸೊಗಸಾಗಿ ಕೂಗುವಹಕ್ಕಿ-
ಶಶಾದನಃ॥೨೩೦॥ಪತ್ರೀ ಶ್ಯೇನ	ಶಶಾದನಃ-ಪತ್ರೀ-ನ್-ಶ್ಯೇನಃ-ಪು-೩-ಗಿಡಗನಹಕ್ಕಿ-
ಉಲೂಕಸ್ತುವಾಯಸಾ ರಾತಿಪೇಚಕೌ	ಉಲೂಕಃ-ವಾಯಸಾರಾತಿಃ-ಪೇಚಕಃ-ಪು-೩- ಗೂಗೆ-ಗೂಬೆ-
ವ್ಯಾಘ್ರಾಟಸ್ತುಭರದ್ವಾಜಃ	ವ್ಯಾಘ್ರಾಟಃ-ಭರದ್ವಾಜಃ-ಪು-೨- ಭರದ್ವಾಜಹಕ್ಕಿ-ಅಂದರೆ-ಕುಲಿಯಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬುಟ್ಟುವಹಕ್ಕಿ॥
ಖಂಜರೀಟಸ್ತುಖಂಜನಃ॥	ಖಂಜರೀಟಃ-ಖಂಜನಃ-ಪು-೨-ಗೀಜುಗಹಕ್ಕಿ- ಕಾಡಿಗೇಸೊಗಸಿನಹಕ್ಕಿ-ಗಿಜುಗಾರಹಕ್ಕಿ-ಗಾಜಲಹಕ್ಕಿ-
ಲೋಹಪೃಷ್ಠಸ್ತು ಕಂಕಸ್ಸ್ಯಾ	ಲೋಹಪೃಷ್ಠಃ-ಕಂಕಃ- ಪು-೨- ಹರದೇ ಹಕ್ಕಿ- ಅಂದರೆಹದ್ದುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದ-ಕಬ್ಬಾರೆಹದ್ದು-
(ದಥ) ಚಾಷಃಕಿಕೀದಿವಿಃ।	ಚಾಷಃ-ಕಿಕೀದಿವಿಃ-ಪು-೨- ಹಂಗನಹಕ್ಕೀಹೆಸರು-ಶಕುನದಹಕ್ಕಿ-ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾಲಪಷೆ-
ಕಲಿಂಗಭೃಂಗಧೂಮ್ಯಾಟಾ	ಕಲಿಂಗಃ-ಭೃಂಗಃ-ಧೂಮ್ಯಾಟಃ-ಪು-೩-ಕುಕ್ಕಟಿ ಮೆಂಬಹಕ್ಕಿಯಹೆಸರುಗಳು-ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ- ಕೂಕಲ ಮೂಗಪಷೆ-
(ಅಥಸ್ಯಾ) ಚ್ಛತಪತ್ರಕಃ॥ ದಾರ್ವಾಘಾಟೋ	ಶತಪತ್ರಕಃ-ದಾರ್ವಾಘಾಟಃ-ಪು-೨- ಮರಗುಟಕನ ಹಕ್ಕಿ-
ಥಸಾರಂಗಸ್ತೋಕಕಶ್ಚಾತಕ(ಸ್ಸಮಾಃ।)	ಸಾರಂಗಃ॥ಪಾ॥ ಶಾರಂಗಃ- ಸ್ತೋಕಕಃ-ಚಾತಕಃ-ಪು-೩-ಮಳೆಗುಟಕನಹಕ್ಕಿ-ಚಾತಕಪಷೆ-
ಕೃಕವಾಕುಸ್ತಾಮ್ರಚೂಡಃ ಕುಕ್ಕುಟಶ್ಚರಣಾಯುಧಃ॥	ಕೃಕವಾಕುಃ-ತಾಮ್ರಚೂಡಃ-ಕುಕ್ಕುಟಃ-ಚರಣಾಯುಧಃ-ಪು-೪-ಕೋಳೀಹೆಸರು-
ಚಟಕಃಕಲವಿಂಕಸ್ಸ್ಯಾ	ಚಟಕಃ-ಕಲವಿಂಕಃ-ಪು-೨-ಗುಬ್ಬಿ ಹೆಸರು-ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ-
(ತ್ತಸ್ಯ(ಸ್ತ್ರೀ) ಚಟಕಾ	ಚಟಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ತಸ್ಯ(ಸ್ತ್ರೀ)- ಹೆಣ್ಣುಗುಬ್ಬಚ್ಚೀಹಕ್ಕಿ-
(ತಯೋಃ। ಪುಮಪತ್ಯೇ)	ಚಾಟಕೈರಃ-ಪು-ಚಟಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಈಸ್ತ್ರೀ-ಪುಮ

మూ	టీ
చాటక్యైర (స్త్రీ పక్శ్యై) చటక్శై(వవి)॥౨౨౮॥	పక్శ్యై స్త్రీ పక్శ్యైచక్రమాత్ - చాటక్యైర వెంద౭ గండుగుబ్బచ్చిపిళ్ళి-చటకా-అందరె వెణ్ణుగు బ్బచ్చిపిళ్ళి-
కర్కరేటుః కరేటుః స్యా	కర్కరేటుః-కరేటుః-పు-౨-కూక్కరేవెసరు
క్రృకణక్రకరౌ(సమౌ)	కృకరః-పు-౨-కబ్బక్కివెసరు-కక్కరవక్కి-కా డుకూక్కరి-కాడుబక-
వనప్రియః పరభృతః కోకిలఃపిక (ఇత్యపి॥)	వనప్రియః- పరభృతః-కోకిలః-పికః- పు- ౪-కోగిలే-
కాకేకరటారిష్టబలి పుష్టసకృత్ప్రజాః। ధ్వాంక్షాత్మఘోషపర భృద్బలిభుగ్వాయసాఅ పి॥౨౨౯॥ చిరజీవీచై కదృష్టిర్మౌకలిః పికవ నః।	కాకః-కరటః-అరిష్టః- బలిపుష్టః- సకృత్ప్ర జః-ధ్వాంక్షః-ఆత్మఘోషః-పరభృత్ - బలిభుక్ జ్-వాయసః-చిరజీవీ-న్-ఏకదృష్టిః-మౌకలిః పికవర్ధనః-పు-౧౪-కాగియవెసరు-వాయసప క్షి-చిరజీవిమొదలుగొండుక-అధికనామగళు
ద్రోణకాకస్తు కాకోలో	దోణకాకః-కాకోలః-పు-౨-ముదికా గి-మాదేకాగియూ- కెలుగరిదన్ను కూలకాకె యన్నువరు-
దాత్యూహః కాలకంటకః॥	దాత్యూహః-కాలకంటకః॥పా॥ కాల్యకం టకః-పు-౨-శరకపక్షియవెసరు- కెలవరు నీరు కాగియందరు-
ఆతాయిచిల్లౌ	ఆతాయీ-న్-పా-ఆతాపీ-న్- చిల్లః- పు ౨-ముందుముళకన దక్కివెసరు- కెలవరిదక్కె కెం పుకాగియూఅర్థవాగువదెందుహేళువరు- కె ప్పదేదక్కియూఅర్థవెందుకెలవరు-
దక్షాయ్యగృధ్రౌ	దక్షాయ్యః-గృధ్రః-పు- దద్దినవెసరుగళు-హద్దు
కీరశుకౌ(సమౌ।)	కీరః-శుకః-పు-౨-గిళియవెసరుగళు-గిణిదక్కి
క్రుఙ్ క్రౌంచో	క్రుఙ్ -జ్- క్రౌంచః-పు-౨- కేచక్కి- నీరు కోళిగూవెసరాగువదు-నీరుకొక్కరె,
బకః కహ్వః	బకః కహ్వః-పు-౨-బెళ్ళక్కొక్కరె-మూ

	ಕೊಕ್ಕರೆ-
ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವಸ್ತು ಸಾರಸಃ।	ಪುಷ್ಕರಾಹ್ವಃ-ಸಾರಸಃ-ಪು-೨- ಸಾರಸಹಕ್ಕಿ ಹೆಸರು-ನೀರುಹಕ್ಕಿ-ಜಲಪಕ್ಷಿ- ಕಾವರೇಹಕ್ಕಿ-ಕೊಳದಹಕ್ಕಿ-
ಕೋಕಶ್ಚಕ್ರಶ್ಚಕ್ರವಾಕೋರಥಾಂಗಾಹ್ವಯನಾಮಕಃ।	ಕೋಕಃ-ಚಕ್ರಃ-ಚಕ್ರವಾಕಃ-ರಥಾಂಗಾಹ್ವಯನಾಮಕಃ-ಪು-೪- ಚಕ್ರವಾಕಪಕ್ಷಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-ಕೋಕೀಹಕ್ಕಿ-
ಕಾದಂಬಃಕಲಹಂಸಸ್ಸ್ಯಾ	ಕಾದಂಬಃ-ಕಲಹಂಸಃ-ಪು-೨- ಧೂಮ್ರವರ್ಣಗಳಾದ ಕಾಲುಗಳೂ ಮೂಗೂ ಉಳ್ಳ ಹಂಸಪಕ್ಷಿ- ಅಂಚೆ-
ದುತ್ಕ್ರೋಶಕುರರೌ(ಸಮೌ॥)	ಉತ್ಕ್ರೋಶಃ-ಕುರರಃ-ಪು-೨- ಕುರವಕ್ಕಿಹೆಸರು-
ಹಂಸಾಸ್ತು ಶ್ವೇತಗರುತಶ್ಚಕ್ರಾಂಗಾ ಮಾನಸೌಕಸಃ।	ಹಂಸಾಃ-ಶ್ವೇತಗರುತಃ-ಕ್-ಚಕ್ರಾಂಗಾಃ-ಮಾನಸೌಕಸಃ-ಸ್-ಪು-ಬ-೪-ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-
ರಾಜಹಂಸಾಸ್ತು ತೇ ಚಂಚುಚರಣೈರ್ಲೋಹಿತೈಸ್ಸಿತಾಃ॥	ರಾಜಹಂಸಃ-ಪು-೧- ಲೋಹಿತೈಃ -ಚಂಚುಚರಣೈಃ-ಸಿತಾಸ್ತೆ- ಕೆಂಪಾದಕಾಲು ಗಳೂ ಮೂಗೂ ಉಳ್ಳಬಿಳೀಹಂಸೆ ಅರಸಂಚೆ-
ಮಲಿನೈರ್ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷಾಸ್ತೆ	ಮಲ್ಲಿಕಃ - ಪಾ-ಮಲ್ಲಿಕಾಕ್ಷಃ - ಪು-೧- ಮಲಿನೈಃ-ಚಂಚುಚರಣೈರ್ಯುತಾಸ್ತೆ-ಮಲಿನವಾದ ಕಾಲುಗಳೂಮೂಗೂಉಳ್ಳಬಿಳೀಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-
ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಸ್ಸಿತೇತರೈಃ।	ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಃ-ಪು-೧- ಸಿತೇತರೈಃಚಂಚುಚರಣೈರುಪಲಕ್ಷಿತಾಸ್ತೆ-ಕಪ್ಪಾದಮೂಗೂ ಕಾಲಡಿಗಳೂಉಳ್ಳಬಿಳೀಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-
ಶರಾರಿರಾಟಿರಾಡಿಶ್ಚ	ಶರಾರಿಃ-ಆಟಿಃ-ಆಡಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಸರಕುಟಹಕ್ಕಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-ತೆಲುಗರಿದನ್ನುಆಡೇಲು ಪಕ್ಷಿ ಯನ್ನುವರು-
ಬಲಾಕಾ ಬಿಸಕಂಠಿಕಾ॥	ಬಲಾಕಾ-ಬಿಸಕಂಠಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಕೊರಳು ಉದ್ದವಾಗಿಯೂಬಿಳುಪಾಗಿಯೂ ಇರುವ ದೊಡ್ಡ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಯಹೆಸರು-

(హంసస్యయోషి) ద్వరటా	వరటా-స్త్రీ-౧, హంసస్యయోషిత్- హంసపక్షియహెండతియహెసరు-హెంణంబె-
(సారసస్యతు)లక్ష్మణా।	లక్ష్మణా-పా-లక్షణా-స్త్రీ-సారసస్యయోషిత్ -హెణ్ణుజలపక్షి-
జతుకాజినపత్రాస్యాత్పరోష్ణీ-శ్రైల సాయికా॥	జతుకా॥పా॥జతూకా-అజినపత్రా-స్త్రీ-౨ కబ్బచేంహక్కి-కత్తలహక్కి- జిగటెగూ అర్థవాగువదు-కరేంహక్కియెందు కెలవరన్నవరు- పరోష్ణీ-శ్రైలపాయికా-స్త్రీ-౨- హెండేమూగక్షియహెసరుగళు- జతుకాది నాల్కుశబ్దగళూపర్యాయపదగళెందు కెలవరన్నవరు-కెలుగరిదన్నగబ్బిలాయియెందెలూ బేసురువాయియెందెలూఅర్థహేళువరు-
వర్వణామక్షికానీలీ	వర్వణా-మక్షికా-స్త్రీ-౨- నీలీ - కరేనొణ,
సరఘామధుమక్షికా।	సరఘా-మధుమక్షికా-స్త్రీ-౨- జేనునొణ
పతంగికాపుత్తికాస్యా	పతంగికా-పుత్తికా-స్త్రీ-౨-హెంణుపతంగదకుళ్ళువిగూ - ఈబలుకుళ్ళగూదొడ్డజేనునొణక్కూహెసరు-
ద్దంశస్తువనమక్షికా॥	దంశః-పు-వనమక్షికా-స్త్రీ-౨- కాడునొణ
దంశీ(తజ్జాతిరల్పాస్యా	దంశీ-స్త్రీ-౧-అల్పాతజ్జాతిః స్యాత్ -చిక్కకాడునొణ-కాడుసొళ్ళె-
గ్గండోలీవరటాద్వయోః	గండోలీ-ప-గంధోలీ-వరటా-ప్స - కెంపుకుంబీహెసరు- కణజదకుళ్ళగూహెసరు-
శృంగారీచీరికా చీరీఝిల్లికాచ (సమా ఇషూః॥	శృంగారీ-చీరికా-ప-ఝీరుకా-ప-చీరుకా-చీరీ-ఝిల్లికా-స్త్రీ-౪ - కెక్కెగళుళ్ళయిరువెగళహెసరుగళు-జిమండేకుళవెన్నువరు-
(సమా)పతంగశలభౌ	పతంగః-శలభః-పు-౨- పతంగదకుళ్ళువినహెసరుగళు- మిడిచెగూహెసరాగువవు - మిడతెగళు-
ఖద్యోతోజ్యోతిరింగణః	ఖద్యోతః-జ్యోతిరింగణః-పు-౨-కత్తలెయ [illegible]

ದುಳಿ-

ಮಧುವ್ರತೋಮಧುಕರೋ ಮಧುಲಿಣ್ಮಧುಪಾಲಿನಃ ॥ ೨೪೫ ॥ ದ್ವಿರೇಫಪುಷ್ಪಲಿಡ್ಭೃಂಗಷಟ್ಪದಭ್ರಮರಾಳಯಃ। ಇಂದಿಂದಿರಶ್ಚಂಚರೀಕೋ ರೋಲಂಬೋಬಂಭರಶ್ಚಸಃ॥೨೪೬॥

ಮಧುವ್ರತಃ-ಮಧುಕರಃ-ಮಧುಲಿಟ್-ಹ್-ಮಧುಪಃ-ಅಲೀ-ನ್-ದ್ವಿರೇಫಃ-ಪುಷ್ಪಲಿಟ್-ಹ್-ಭೃಂಗಃ-ಷಟ್ಪದಃ-ಭ್ರಮರಃ-ಅಳಿಃ-ಇಂದಿಂದಿರಃ- ಚಂಚರೀಕಃ-ರೋಲಂಬಃ-ಬಂಭರಃ-ಪು-೧೫-ದುಂಬಿಯಹೆಸರುಗಳು-ದುಂಬಿ-ದುಳಿ-ಚುಂಬಿ-ಕಪ್ಪುವರ್ಣರುಳ್ಳದುಂಬಿ-ಭೃಂಗಿ ಇಲ್ಲಿಇಂದಿಂದಿರಮೊದಲು ನಾಲ್ಕುಅಧಿಕನಾಮಗಳು-

ಮಯೂರೋಬರ್ಹಿಣೋ ಬರ್ಹೀ ನೀಲಕಂಠೋಭುಜಂಗಭುಕ್ । ಶಿಖಾವಳಶ್ಶಿಖೀಕೇಕೀ ಮೇಘನಾದಾನುಲಾಸ್ಯಪಿ॥೨೪೭॥

ಮಯೂರಃ-ಬರ್ಹಿಣಃ-ಬರ್ಹೀ-ನ್ - ನೀಲಕಂಠಃ-ಭುಜಂಗಭುಕ್-ಜ್-ಶಿಖಾವಳಃ-ಶಿಖೀ-ನ್- ಕೇಕೀ ನ್-ಮೇಘನಾದಾನುಲಾಸೀ-ನ್-ಪು-೯- ನವಿಲಿನಹೆಸರುಗಳು-ನವಿಲು-ಚಿತ್ತಾರದರೆಕ್ಕೆಯಕೋಳಿ-

ಕೇಕಾ(ವಾಣೀಮಯೂರಸ್ಯ)

ಕೇಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಮಯೂರಸ್ಯವಾಣೀ-ನವಿಲಿ ಕೂಗು-ನವಿಲುಕೂಗಿನಹೆಸರು-ಮಯೂರಧ್ವನಿ-

(ಸಮೌ)ಚಂದ್ರಕಮೇಚಕೌ। ಶಿಖಾಚೂಡಾಶಿಖಂಡಸ್ತುಪಿಂಛಬರ್ಹೇ (ನಪುಂಸಕೇ)

ಚಂದ್ರಕಃ-ಮೇಚಕಃ-ಪು-೨-ನವಿಲುಗರೀಮೇಲ್ಲವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುವಚಂದ್ರರೇಖೆಗೆಹೆಸರು-ನವಿಲುಗರೀಕಂಣು-ಶಿಖಾ-ಚೂಡಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ನವಿಲುಜುಟ್ಟಿನಹೆಸರು ನವಿಲಿನಚಂಡಿಕೆ-ಶಿಖಂಡಃ-ಪು-ಪಿಂಛಂ-ಬರ್ಹಂ-ನ-೨-ನವಿಲುಗರೀಹೆಸರು-ನವಿಲಿನರೆಕ್ಕೆ-ನವಿಲಿನಬಾಲ-

ಖಗೇವಿಹಂಗವಿಹಗವಿಹಂಗಮವಿಹಾಯಸಃ। ಶಕುಂತಿಪಕ್ಷಿಶಕುನಿಶಕುಂತಶಕುನದ್ವಿಜಾಃ॥೨೪೮॥ಪತತ್ರಿಪತ್ರಿಪತಗಪತತ್ಪತ್ರರಥಾಂಡಜಾಃ । ನಗೌಕೋವಾಜಿ ವಿಕಿರವಿವಿಷ್ಕಿರ ಪತತ್ರಯಃ॥೨೫೦ ॥ ನೀಡೋದ್ಭವಾಗರುತ್ಮಂತಃಪಿತ್ಸಂತೋ ನಭಸಂಗಮಾಃ।

ಖಗಃ-ವಿಹಂಗಃ-ವಿಹಗಃ-ವಿಹಂಗಮಃ-ವಿಹಾಯಃ-ಸ್ -ಶಕುಂತಿಃ-ಪಕ್ಷೀ-ನ್ - ಶಕುನಿಃ- ಶಕುಂತಃ-ಶಕುನಃ-ದ್ವಿಜಃ-ಪತತ್ರೀ-ನ್,ಪತ್ರೀ- ನ್ - ಪತಗಃ-ಪತತ್ ಪತ್ರರಥಃ-ಅಂಡಜಃ-ನಗೌಕಾಃ-ಸ್-ವಾಜೀ-ನ್- ವಿಕಿರಃ-ವಿಃ-ವಿಷ್ಕಿರಃ-ಪತತ್ರಿಃ-ನೀಡೋದ್ಭವಃ-ಗರುತ್ಮಾನ್-ತ್ -ಪಿತ್ಸನ್-ತ್ - ನಭಸಂಗಮಃ-ಪು-೨೩-ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿನಾನಾಬಗೆಯಪಕ್ಷಿಗಳಿಲ್ಲಕ್ಕೂಹೆಸರುಗಳು -

(ತೇಷಾಂವಿಶೇಷಾ) ಹಾ... ಹಾರೀತಃ-ಪು-೧-ಹಸುಬನರಕ್ಕಿ-ಮದ್ಗುಃ-ಪು-೧

ರೀ ಕೋಮದ್ಗುಃ ಕಾರಂಡ
ವಃ ಪ್ಲವಃ॥ ೨೫೧ ॥ ತಿತ್ತಿ
ರಿಃಕುಕ್ಕುಭೋಲಾವೋ ಜೀ
ವಂಜೀವ ಶ್ಚಕೋರಕಃ ।
ಕೋಯಷ್ಟಿಕಷ್ಟಿಟ್ಟಿಭಕೋ
ವರ್ತ ಕೋವರ್ತಿ ಕಾದ
ಯಃ

ನೀರುಕಾಗಿ-ಕಾರಂಡವಃ-ಪು-೧,ಬಂಣಗಳಿಂದಚಿತ್ರವಾಗಿರುವನೀರುಹಕ್ಕಿ॥ಪ್ಲವಃ-ಪು-೧- ಬಿಕ್ಕನೀರುಕೋಳಿ-ತಿತ್ತಿರಿಃ-ಪುಲ್ಲಿಂಗ-೧-ವೇದದಪಕ್ಷಿ-ಕುಕ್ಕುಭಃ-ಪು-೧ - ಗುಂಪುವಕ್ಕಿ-ಲಾವಃ-ಪು-೧-ಲಾವಿಗೇಹಕ್ಕಿ-ಜೀವಂಜೀವಃ-ಪು-೧-ನಾಲುರೆಕ್ಕೇಬೆಬ್ಬಕ್ಕಿ-ಚಕೋರಕಃ-ಪು-೧-ಚಕೋರಪಕ್ಷಿ- ಕೋಯಷ್ಟಿಕಃ-ಪು-೧-ಕೀಚುಬಾಲದಹಕ್ಕಿ-ಟಿಟ್ಟಿಭಕಃ-ಪು-೧ಲಕುಮುಕೀಹಕಿ-ವರ್ತಕಃ-ಪು-೧ -ಕೆಂದಲೇಹಕ್ಕಿ-ವರ್ತಿಕಾ- ಸ್ತ್ರೀ-ಸಿಡಿಮಿಡಿಹಕ್ಕಿ-ಈ೧೩- ಶಬ್ದಗಳೂಪಕ್ಷಿಭೇದಗಳಿಗೆಬೇರೆಬೇರೆಹೆಸರುಗಳು-ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರುಜೀವಂಜೀವಾಚಕೋರೀಯೆಂಬದಾಗಿಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವನ್ನುಹೇಳುವರು-ಇವೆರಡೂಪರ್ಯಾಯಪದಗಳೆಂತಲೂವರ್ತಕಶಬ್ದವನ್ನುಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವೆಂದುಹೇಳಿ-ವರ್ತಕಾ- ವರ್ತಿಕಾ-ಈ೨- ಪರ್ಯಾಯಪದಗಳೆಂತಲೂಹೇಳಿದರು-ಇಲ್ಲಿಚಕೋರವೆಂದರೆಬೆಳದಿಂಗಳಹಕ್ಕಿಯೆಂತಲೂಜೀವಂಜೀವವೆಂದರೆಬಣ್ಣದಹಕ್ಕಿಯೆಂತಲೂಕುಕ್ಕುಭಃಎಂದರೆಸಂಗೀತದಹಕ್ಕಿಯೆಂತಲೂಅರ್ಥಹೇಳುವರು

ಗರುತ್ಪಕ್ಷಚ್ಛದಾಃಪತ್ರಂ
ಪತತ್ರಂಚತನೂರುಹಂ।

ಗರುತ್ -ಪಕ್ಷಃ-ಛದಃ-ಪು-ಪತ್ರಂ-ಪತತ್ರಂ-ತನೂರುಹಂ-ನ-೬-ರೆಕ್ಕೆಗಳಹೆಸರುಗಳು.

(ಸ್ತ್ರೀ)ಪಕ್ಷತಿಃಪಕ್ಷಮೂ
ಲಂ

ಪಕ್ಷತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಪಕ್ಷಮೂಲಂ-ನ-೨- ರೆಕ್ಕೆಗಳಬುಡಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು.

ಚಂಚುಸ್ತ್ರೋಟಿ (ರುಭೇ
ಸ್ತ್ರಿಯಾ।)

ಚಂಚುಃ-ತ್ರೋಟಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ- ೨- ಪಕ್ಷಿಯಮೂಗಿಗೆಹೆಸರು-ಹಕ್ಕೀಮೂಗು-ಹಕ್ಕೀಕುಟಿ-

ಪ್ರಡೀನೋಡ್ಡೀನಸಂಡೀ
ನಾ(ನ್ಯೇತಾಃ ಖಗಗತಿಕ್ರಿ
ಯಾಃ।)

ಪ್ರಡೀನಂ-ನ-೧-ಹಾರಾಡುವಿಕೆ-ನೆಗೆಯುವಿಕೆ-ಉಡ್ಡೀನಂ-ನ-೧-ಓಡುವಿಕೆ-ಹಾಯುವಿಕೆ-ಗಮಿಸುವಿಕೆ-ಸಂಡೀನಂ-ನ-೧-ವಾಲುವಿಕೆ.ಇಳಿಯುವಿಕೆ.ಏತಾಃ-ಈ೩-ಖಗಗತಿಕ್ರಿಯಾಃ - ಪಕ್ಷಿಗಳಗಮನದಲ್ಲಿಬಗೆಬಗೆಯವಿಶೇಷಚೇಷ್ಟೆಗಳು-

ಪೇಶೀಕೋಶೋ (ದ್ವಿಹೀ
ನೇಂಡಂ

ಪೇಶೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ಕೋಶಃ-ಪು-ಅಂಡಂ-ನ - ೩-ಹಕ್ಕಿಗಳಮೊಟ್ಟೆಗೆಹೆಸರುಗಳು - ಕೋಳೀಮೊಟ್ಟೆಮೊದಲಾದದ್ದು-ಪೇಶೀಕೋಶಃ - ಎಂಬದಾಗಿಏಕಪದಪ್ರ

ಯೋಗವಾಯಿತೆ-

ಕುಲಾಯೋನೀಡ (ಮ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)॥೨೫೪॥

ಕುಲಾಯಃ-ಪು-ನೀಡಂ-ಪ್ನ-೨-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಗೂಡಿಗೆ ಹೆಸರು-ಹಕ್ಕಿಗೂಡು-

ಪೋತಃಪಾಕೋರ್ಭಕೋಡಿಂಭಃ ಪೃಥುಕಶ್ಶಾಬಕಶ್ಶಿಶುಃ।

ಪೋತಃ-ಪಾಕಃ-ಅರ್ಭಕಃ-ಡಿಂಭಃ-ಪೃಥುಕಃ-ಶಾಬಕಃ-ಶಿಶುಃ-ಪು-೭- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಕಲಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪಿಳ್ಳೆಗಳಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳು-ಮರಿ-ಪಿಳ್ಳೆ-ಮೊಗು-

(ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸೌ)ಮಿಥುನಂದ್ವಂದ್ವಂ

ಮಿಥುನಂ-ದ್ವಂದ್ವಂ-ನ-೨- ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಜಂಟಿಗೆ ಹೆಸರು-ದಂಪತಿಗಳು-ಹೆಂಗುಗಂಡುಗಳ ಜೋಡಿ-

ಯುಗ್ಮಂತುಯುಗಳಂ ಯುಗಂ।

ಯುಗ್ಮಂ-ಯುಗಳಂ-ಯುಗಂ-ನ-೩-ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜೋಡಿಗೆ ಹೆಸರು - ಎರಡು ಕೂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು-ಜಂಟೀ-

ಸಮೂಹನಿವಹವ್ಯೂಹಸಂದೋಹ ವಿಸರವ್ರಜಾಃ। ಸ್ತೋಮೌಘ ನಿಕರವ್ರಾತವಾರ ಸಂಘಾತಸಂಚಯಾಃ॥ ೨೫೬ ॥ ಸಮುದಾಯಸ್ಸಮುದಯಸ್ಸಮವಾಯಶ್ಚಯೋಗಣಾಃ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂತು) ಸಂಹತಿರ್ಬೃಂದನಿಕುರುಂಬಂ ಕದಂಬಕಂ॥೧೫೭॥

ಸಮೂಹಃ-ನಿವಹಃ-ವ್ಯೂಹಃ-ಸಂದೋಹಃ- ವಿಸರಃ-ವ್ರಜಃ-ಸ್ತೋಮಃ-ಓಘಃ-ನಿಕರಃ-ವ್ರಾತಃ-ವಾರಃ-ಸಂಘಾತಃ-ಸಂಚಯಃ-ಸಮುದಾಯಃ- ಸಮುದಯಃ-ಸಮವಾಯಃ-ಚಯಃ-ಗಣಃ-ಪು - ಸಂಹತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಬೃಂದಂ-ನಿಕುರುಂಬಂ-ಕದಂಬಕಂ-ನ- ೨೨- ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಗುಂಪು-ಸಂಘ-ರಾಶಿ- ಸಕೆ-ಪಕ್ಕ ಕ್ರ ಸೇರಿದಬಹುಪದಾರ್ಥಗಳು-

(ಬೃಂದಭೇದಾಃ)

ಬೃಂದಭೇದಾಃ-ಮುಂದೆ ಹೇಳನ್ನಡುವಂಥಾವುಗಳು-ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೇತರಗಳು - ಗುಂಪುಗಳ ವಿಶೇಷನಾಮಂಗಳ್ಯಾವಾವವೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ-

(ಸಮ್ಮೈ)ರ್ವರ್ಗಃ

ವರ್ಗಃ-ಪು-೧-ಸಮ್ಮೈಃ- ಎಲ್ಲವೂ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿರುವದ್ದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಸಮಾನಗಳಾಗಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಹೆಸರು-ಸಮಾನವಸ್ತುಗಣ-

ಸಂಘಸಾರ್ಥೌತು(ಜಂತುಭಿಃ)

ಸಂಘಃ-ಸಾರ್ಥಃ-ಪು-೨-ಜಂತುಭಿಃ- ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷನಾಮಗಳು-

ಸಜಾತೀಯೈಃಕುಲಂ

ಕುಲಂ-ನ-೧-ಸಜಾತೀಯೈಃ-ಸಮಾನಜಾತೀಯ ... ಗುಂಪಿಗೆ ವಿಶೇಷನಾಮವು-

ಯೂಥಂ(ತಿರಶ್ಚಾಂ ಪುನ್ನಪುಂಸಕಂ)॥೩೮॥

ಯೂಥಂ-ಪ್ನ-೧-ತಿರಶ್ಚಾಂ-ತಿರ್ಯಗ್ಜಂತುಸಮೂಹದಹೆಸರು- ಮನುಷ್ಯನುವಿನಾಮಿಕ್ಕಎಲ್ಲಾಜಂತುಗಳಗುಂಪಿಗೂಯೂಥವೆಂದುವಿಶೇಷನಾಮವು-

(ಪಶೂನಾಂ)ಸಮಜೋ

ಸಮಜಃ-ಪು-೧-ಪಶೂನಾಂ-ಪಶುಗಳಹಿಂಡಿಗೆ ಮಾತ್ರಸಮಜವೆಂದುವಿಶೇಷನಾಮವು-ಆಕಳುಮುಂದೆಮುಂತಾದದ್ದು-

(ನ್ಯೇಷಾಂ)ಸಮಾಜೋ

ಸಮಾಜಃ-ಪು-೧-ಅನ್ಯೇಷಾಂ।ಪಶುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಇತರಗಳಾದಪ್ರಾಣಿಗಳಗುಂಪಿಗೆ ಸಮಾಜವೆಂದುವಿಶೇಷನಾಮವು - ಜ್ಞಾನಜಂತುಗಳಗುಂಪುಸಮಾಜವೆನ್ನಲ್ಪಡುವದು-

(ಥಸಧರ್ಮಿಣಾಂ।ಸ್ಯಾ)ನ್ನಿಕಾಯಃ

ನಿಕಾಯಃ-ಪು-೧-ಸಧರ್ಮಿಣಾಂ - ಒಂದುಬಗೆಯಾದನಡತೆಯುಳ್ಳಂಥಾವರಗುಂಪಿಗೆನಿಕಾಯವೆಂದುವಿಶೇಷನಾಮವಾಚಕ-

ಪುಂಜರಾಶೀತೂತ್ಕರಃ ಕೂಟಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥ ೩೯॥

ಪುಂಜಃ-ರಾಶಿಃ-ಉತ್ಕರಃ-ಪು-ಕೂಟಂ-ಪ್ನ-೪-ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳರಾಶಿ-ರಾಗೀಗುಡ್ಡೆ-ಬತ್ತದಗುಡ್ಡೆಕೊಗರೀರಾಶಿಮುಂತಾದದ್ದು-

ಕಾಪೋತಶೌಕಮಾಯೂರತೈತ್ತಿರಾದೀನಿ(ತದ್ಗಣೇ।)

ಕಾಪೋತಂ-ನ-ಹಾಲುವಾಣದಹಕ್ಕಿಗಳಗುಂಪು-ಶೌಕಂ-ನ-ಗಿಣಿಗಳಹಿಂಡು-ಮಾಯೂರಂ-ನ-ನವಿಲುಗಳಗುಂಪು-ತೈತ್ತಿರಂ-ನ-ವೇದಪಕ್ಷಿಗಳಗುಂಪು-ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ-ಈಮೇರೆ - ತದ್ಗಣೇ - ಆಯಾಗುಂಪುಗಳಿಗೂತಕ್ಕಂತೆಹೆಸರುಗಳಿರುವವು ॥ ಉದಾಹರಣೆ॥ ಬಾಕಂ-ನ-ಬಕಸಂಘ-

(ಗೃಹಾಸಕ್ತಾಃಪಕ್ಷಿಮೃಗಾ) ಶ್ಛೇಕಾಸ್ತೇಗೃಹ್ಯಕಾಶ್ಚತೇ॥೪೦॥

ಛೇಕಾಃ॥ಪು॥ಸೇಕಾಃ-ಗೃಹ್ಯಕಾಃ-ಪು-೨-ಗೃಹಾಸಕ್ತಾಃ ಪಕ್ಷಿಮೃಗಾಃ-ಮನೆಯಲ್ಲಿಸಲಹಲ್ಪಟ್ಟಬಳಿಕೆಯಾಗಿರುವಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೂಮೃಗಗಳಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳು-

ಇತಿಸಿಂಹಾದಿವರ್ಗಃ

ಸಿಂಹಾದಿವರ್ಗಃ॥ಸಿಂಹವುಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದಪದಗಳಸಮೂಹವು-ಇತಿ - ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು-

ಮನುಷ್ಯಾಮಾನುಷಾ

ಮನುಷ್ಯಃ-ಮಾನುಷಃ-ಮರ್ತ್ಯಃ-ಮನುಜಃ-ಮಾನ

ಮರ್ತ್ಯಾ ಮನುಜಾಮಾನವಾಃ। ಸ್ಯುಃಪುಮಾಂಸಃಪಂಚ ಜನಾಃಪುರುಷಾಃ ಪೂರುಷಾನರಃ॥೨೬೧॥

ವಃ-ನರಃ- ಪುಮಾನ್-ಸ್-ಪಂಚಜನಃ-ಪುರುಷಃ- ಪೂರುಷಃ-ನಾ-ರ್-ಪು-೧೧-ಮನುಷ್ಯರಹೆಸರುಗಳು-

ಸ್ತ್ರೀಯೋಷಿದಬಲಾಯೋಷಾನಾರೀ ಸೀಮಂತಿನೀವಧೂಃ। ಪ್ರತೀಪದರ್ಶಿನೀವಾಮಾವನಿತಾಮಹಿಳಾ (ತಥಾ)॥೨೬೨॥

ಸ್ತ್ರೀ-ಯೋಷಿತ್॥ಪ॥ಯೋಷಿತಾ-ಆ-ಅಬಲಾ-ಯೋಷಾ॥ಪಾ॥ಜೋಷಾ-ನಾರೀ- ಸೀಮಂತಿನೀ- ವಧೂಃ-ಊ-ಪ್ರತೀಪದರ್ಶಿನೀ-ವಾಮಾ-ವನಿತಾ-ಮಹಿಳಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧೧- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಹೆಸರುಗಳು-

(ವಿಶೇಷಾಸ್ತ್ವಂ)ಗನಾಭೀರೂಃಕಾಮಿನೀ ವಾಮಲೋಚನಾ। ಪ್ರಮದಾಭಾಮಿನೀಕಾಂತಾಲಲನಾಚನಿತಂಬಿನೀ॥೨೬೩॥ ಸುಂದರೀರಮಣೀರಾಮಾ

ಅಂಗನಾ-೧-ವಳ್ಳೆಅವಯವಗಳುಳ್ಳವಳು - ಭೀರೂಃ-೧-ಭಯವುಳ್ಳವಳು-ಕಾಮಿನೀ-೧ - ಪುರುಷಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವಳು-ವಾಮಲೋಚನಾ-೧- ವಳ್ಳೆಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವಳು-ಪ್ರಮದಾ-೧-ಬಹಳಮದವೇರಿದವಳು-ಮಾನಿನೀ-೧-ಪ್ರಣಯಕೋಪವುಳ್ಳವಳು॥ಪಾ॥ಭಾವಿನೀ-೧-ಶೃಂಗಾರಾದಿಭಾವವುಳ್ಳವಳು- ಕಾಂತಾ-೧ - ಚೆಲುವಾದರೂಪುಳ್ಳವಳು - ಲಲನಾ-೧-ವಿನೋದಗಾತಿ-ನಿತಂಬಿನೀ-೧ - ದೊಡ್ಡಪಿರ್ರೆಗಳುಳ್ಳವಳು-ಸುಂದರೀ-ರೂಪಲಾವಣ್ಯವುಳ್ಳವಳು-ರಮಣೀ-೧ನಾಯಕನನ್ನುರಮಿಸುವಹಾಗೆಮಾಡುವಳು - ರಾಮಾ-೧ - ಗೀತಕಳಾದಿಗಳಂಕಲಿತಪ್ರೌಢತನದಿಂತಾನಾಗಿಪುರುಷನಲ್ಲಿನೆರೆಯುವಳು- ಸ್ತ್ರೀ-ಈ೧೨-ಆಯಾಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆವಿಶೇಷನಾಮಂಗಳು-

ಕೋಪನಾ(ಸೈವ)ಭಾಮಿನೀ।

ಕೋಪನಾ-ಭಾಮಿನೀ- ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಸೈವ-ಕೋಪವುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯರಹೆಸರುಗಳು-ಕೋಪಗಾತಿ- ಸಿಟ್ಟುಗಾರಳು-

ವರಾರೋಹಾಮತ್ತಕಾಶಿನ್ಯುತ್ತಮಾ ವರವರ್ಣಿನೀ॥

ವರಾರೋಹಾ-ಮತ್ತಕಾಶಿನೀ॥ಪಾ॥ಮತ್ತಕಾಸಿನೀ-ಉತ್ತಮಾ-ವರವರ್ಣಿನೀ- ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಉತ್ತಮಸ್ತ್ರೀಯಹೆಸರುಗಳು -ಗುಣಾದಿಂದಲೂರೂಪದಿಂದಲೂಜಾತಿಯಿಂದಲೂಹೆಚ್ಚಾದವಳು-

(ಕೃತಾಭಿಷೇಕಾ)ಮಹಿಷೀ

ಮಹಿಷೀ- ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಕೃತಾಭಿಷೇಕಾ- ಅರಸಿನಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಹೆಸರು-

ಮೂ.	ಟೀ
ಭೋಗಿನ್ಯೋ(ನ್ಯಾನೃಪಸ್ತ್ರಿಯಃ)	ಭೋಗಿನ್ಯಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಅನ್ಯಾಃ-ನೃಪಸ್ತ್ರಿಯಃ-ಅರಸು ಭೋಗಪಡುವಪಕ್ಕೆಲುಪಯುಕ್ತರಾಗಿ-ಪಟ್ಟದರಾಣಿಗಿಂತಲೂಬೇರೆಆಗಿರುವಸ್ತ್ರೀಯರಹೆಸರುಗಳು-ಇದುಭಂಗಾರದಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂಹೆಸರಾಗುತ್ತೆ
ಪತ್ನೀಪಾಣಿಗೃಹೀತೀಚ ದ್ವಿತೀಯಾಸಹಧರ್ಮಿಣೀ॥ ೬೭॥ ಭಾರ್ಯಾಜಾಯಾ (ಥಪುಂಭೂಮ್ನಿ) ದಾರಾಃ)	ಪತ್ನೀ-ಪಾಣಿಗೃಹೀತೀ-ದ್ವಿತೀಯಾ-ಸಹಧರ್ಮಿಣೀ-ಭಾರ್ಯಾ-ಜಾಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ- ದಾರಾಃ-ಪು-ಬ-೭-ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡಹೆಂಡತಿಯಹೆಸರುಗಳು-ಇಲ್ಲಿಮೊದಲುರಶಬ್ದಗಳು-ಯಜ್ಞಾಧಿಕಾರವುಳ್ಳಹೆಂಡತಿಗೂ। ಮಿಕ್ಕಮೂರುಶಬ್ದಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿಹೆಂಡತಿಯರಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು-
(ಸ್ಯಾತ್ತು)ಕುಟುಂಬಿನೀ। ಪುರಂಧ್ರೀ	ಕುಟುಂಬಿನೀ-ಪುರಂಧ್ರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾದಿಕುಟುಂಬವುಳ್ಳಸ್ತ್ರೀಯಹೆಸರು-ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗಳು-
ಸುಚರಿತ್ರಾತು ಸತೀಸಾಧ್ವೀಪತಿವ್ರತಾ॥ ೬೮॥	ಸುಚರಿತ್ರಾ-ಸತೀ-ಸಾಧ್ವೀ-ಪತಿವ್ರತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಪತಿವ್ರತೆಯಹೆಸರುಗಳು। ಕ್ಲುಪ್ತವಾಗಿಗಂಡನಸೇವೆಯೂಭಕ್ತಿಯೂಉಳ್ಳವಳು,
ಕೃತಸಾಪತ್ನಿಕಾಧ್ಯೂಢಾಧಿವಿನ್ನಾ	ಕೃತಸಾಪತ್ನಿಕಾ- ಅಧ್ಯೂಢಾ- ಅಧಿವಿನ್ನಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ದೊಡ್ಡಹೆಂಡತಿಹಿರೇಹೆಂಡತಿಹೆಸರುಗಳು
ಥಸ್ವಯಂವರಾ। ಪತಿಂವರಾಚವರ್ಯಾ	ಸ್ವಯಂವರಾ-ಪತಿಂವರಾ- ವರ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ತಾನಾಗಿಗಂಡನನ್ನುವರಿಸಿದವಳು ಸ್ವಯಂವರದಹೆಂಗಸು
ಥಕುಲಸ್ತ್ರೀಕುಲಪಾಲಿಕಾ॥ ೬೯॥	ಕುಲಸ್ತ್ರೀ-ಕುಲಪಾಲಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ವ್ಯಭಿಚಾರದೋಷಕ್ಕೆಸಿಕ್ಕದೇತನ್ನವಂಶವನ್ನುಶುದ್ಧವಾಗಿರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವಳಹೆಸರು
ಕನ್ಯಾಕುಮಾರೀ	ಕನ್ಯಾ-ಕುಮಾರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಮದುವೆಯಿಲ್ಲದ ಲಾವರುಷಗಳಕುಡಿಗಿ-ಕನ್ನಿಕೆ,
ಗೌರೀತುನಗ್ನಿಕಾನಾಗತಾರ್ತವಾ।	ಗೌರೀ-ನಗ್ನಿಕಾ-ಅನಾಗತಾರ್ತವಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩ ಮೈನೆರೆಯದೇಇರುವಪ್ರಾಯದಕುಡಿಗೀಹೆಸರುಗಳು-
ಸ್ಯಾನ್ಮಧ್ಯಮಾದೃಷ್ಟರಜಾ	ಮಧ್ಯಮಾ-ದೃಷ್ಟರಜಾಃ-ಸ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಮೊ ದಾಗಿಮೈನೆರೆದಕುಡಿಗಿಯಹೆಸರುಗಳು-

ಸ್ತರುಣೀಯುವತಿ(ಸ್ಸಮೇ॥	ತರುಣೀ॥ಪಾ॥ತಲುನೀ- ಯುವತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ವಳ್ಳೀ ಪ್ರಾಯದಹೆಂಗಸಿನಹೆಸರುಗಳು - ೧೮ ವರುಷದಮೇಲಿ ೩೦ ವರುಷಗಳವಳಗಾಗಿ ಪ್ರಾಯದವಳು-
ಸಮಾಃ) ಸ್ನುಷಾಜನೀವಧ್ವ	ಸ್ನುಷಾ-ಜನೀ-ವಧೂಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಸೊಸೆಯಹೆಸರುಗಳು-
ಶ್ಚಿರಂಟೀತುಸುವಾಸಿನೀ॥	ಚಿರಂಟೀ-ಸುವಾಸಿನೀ-ಪಾ-ಸ್ವವಾಸಿನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಮುತ್ತೈದೆಯಹೆಸರುಗಳು- ಸ್ವವಾಸಿನೀಎಂಬುವಪಾಠದಲ್ಲಿ ತೌರುಮನೆಯೊಳಗಿರುವಮುತ್ತೈದೇಹೆಸರು-
ಇಚ್ಛಾವತೀ ಕಾಮುಕಾಸ್ಯಾ	ಇಚ್ಛಾವತೀ-ಕಾಮುಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಸ್ರಕ್ಚಂದನಪುರುಷಧನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಶೆಯುಳ್ಳವಳು- ಧನವನ್ನಹಾರೈಸುವವಳು-ಭೋಗವನ್ನುಬಯಸುವವಳು-
ದ್ವೃಷಸ್ಯಂತೀತು ಕಾಮುಕೀ॥೨೮॥	ವೃಷಸ್ಯಂತೀ-ಕಾಮುಕೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ರತಿಯಲ್ಲಿ ಆಶೆಯುಳ್ಳವಳು-
(ಕಾಂತಾರ್ಥಿನೀತುಯಾಯಾತಿಸಂಕೇತಂಸಾ) ಽಭಿಸಾರಿಕಾ।	ಅಭಿಸಾರಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಕಾಂತಾರ್ಥಿನೀ ಯಾ, ಸಂಕೇತಂಯಾತಿಸಾಽಭಿಸಾರಿಕಾ - ರತಿಭೋಗಕ್ಕೆ ಪುರುಷನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ-ಯಾವಸ್ತ್ರೀಯು ಸಂಕೇತಸ್ಥಳಕ್ಕೆಹೋಗುವಳೋ ಅಂಥಾಸ್ತ್ರೀಯಹೆಸರು-
ಪುಂಶ್ಚಲೀಧರ್ಷಣೀಬಂಧಕ್ಯಸತೀಕುಲಟೇತ್ವರೀ॥೨೦॥ಸ್ವೈರಿಣೀ ಪಾಂಸುಲಾ	ಪುಂಶ್ಚಲೀ-ಧರ್ಷಣೀ॥ಪಾ॥ಚರ್ಷಣೀ-ಬಂಧಕೀ ಅಸತೀ- ಕುಲಟಾ-ಇತ್ವರೀ-ಸ್ವೈರಿಣೀ- ಪಾಂಸುಲಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೮-ಹಾದರಗಿತ್ತಿಯಹೆಸರುಗಳು,
(ಧಸ್ಯಾ)ದಶಿಶ್ವೀ(ಶಿಶುನಾವಿನಾ)	ಅಶಿಶ್ವೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಶಿಶುನಾವಿನಾ-ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವಳು-
ಅವೀರಾ(ನಿಷ್ಪತಿಸುತಾ)	ಅವೀರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ನಿಷ್ಪತಿಸುತಾ- ಗಂಡನೂಮಕ್ಕಳೂಸಹಯಿಲ್ಲದವಳು-
ವಿಶ್ವಸ್ತಾವಿಧವೇ(ಸಮೇ॥)	ವಿಶ್ವಸ್ತಾ-ವಿಧವಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಗಂಡನಿಲ್ಲದಮುಂಡೆ-
ಆಲಿಸ್ಸಖೀವಯಸ್ಯಾಥ ಪತಿವತ್ನೀಸಭರ್ತೃಕಾ।	ಆಲಿಃ-ಸಖೀ-ವಯಸ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩- ಸ್ನೇಹಿತಳು- ಪತಿವತ್ನೀ-ಸಭರ್ತೃಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಗಂಡನುಳ್ಳವಳು

ವೃದ್ಧಾಪಲಿಕ್ನೀ	ವೃದ್ಧಾ-ಪಲಿಕ್ನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಮುದಿಕೆಯ ಹೆಸರುಗಳು-
ಪ್ರಾಜ್ಞೀತು ಪ್ರಜ್ಞಾ.	ಪ್ರಾಜ್ಞೀ-ಪ್ರಜ್ಞಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಲೌಕಿಕ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಜಾಣೆಯಾದವಳು,
ಪ್ರಾಜ್ಞಾತು ಧೀಮತೀ॥	ಪ್ರಾಜ್ಞಾ-ಧೀಮತೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವಳು-
ಶೂದ್ರೀ (ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾಸ್ಯಾತ್)	ಶೂದ್ರೀ- ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ-ತಾನು ಯಾವಜಾತಿ ಯಾದಾಗ್ಯೂ-ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಯಾದವಳ ಹೆಸರು-
ಶೂದ್ರಾ (ತಜ್ಜಾತಿರಂಗನಾ।)	ಶೂದ್ರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ತಜ್ಜಾತಿಃ- ಅಂಗನಾ। ಶೂದ್ರಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೆಂಡತಿ ಯಾದವಳ ಹೆಸರು-
ಆಭೀರೀತು ಮಹಾಶೂದ್ರೀ (ಜಾತಿಪುಂಯೋಗಯೋಸ್ಸಮೇ॥)	ಆಭೀರೀ- ಮಹಾಶೂದ್ರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಜಾತಿಪುಂಯೋಗಯೋಸ್ಸಮೇ-ಗೊಲ್ಲರಜಾತಿ ಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳಿಗಾದರೂ ಗೊಲ್ಲನ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳಿಗಾದರೂ ಹೆಸರುಗಳು-
ಅರ್ಯಾಣೀ (ಸ್ವಯ)ಮರ್ಯಾಸ್ಯಾತ್	ಅರ್ಯಾಣೀ-ಅರ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ವೈಶ್ಯಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ-ವೈಶ್ಯನಿಗಾದರೂ ಇತರನಿಗಾದರೂ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳು-
ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣ್ಯಪಿ	ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ-ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣೀ- ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಕ್ಷತ್ರಿಯಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗಾದರೂ-ಇತರನಿಗಾದರೂ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳ ಹೆಸರುಗಳು-
ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾಪ್ಯುಪಾಧ್ಯಾಯೀ	ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾ- ಉಪಾಧ್ಯಾಯೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ತಾನೇ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸುವವಳಿಗೆ ಹೆಸರುಗಳು,
ಸ್ಯಾದಾಚಾರ್ಯಾ (ಪಿಚ ಸ್ವತಃ)॥೨೪॥	ಆಚಾರ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಸ್ವತಃ- ತಾನಾಗಿ ಮಂತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಲುಳ್ಳ ಪಂಡಿತಳ ಹೆಸರು-
ಆಚಾರ್ಯಾಣೀ (ತುಪುಂಯೋಗೇ)	ಆಚಾರ್ಯಾಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ತಾನುಮೂಢಳಾದಾಗ್ಯೂ,ಪುಂಯೋಗೇ - ಪಂಡಿತನಾದ ವಿದ್ಯಾಗುರುವಿನ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳು-
(ಸ್ಯಾ) ದರ್ಯಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾತಥಾ।	ಅರ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ತಾನುಶೂದ್ರಳಾದಾಗ್ಯೂ ವೈಶ್ಯನ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳ ಹೆಸರು । ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ

ಸ್ತ್ರೀ ೧ ಕಥಾ, ತಾನು ಸ್ವೈರಿಣಿ ಜಾತಿಯವಳಾದಾಗ್ಯೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಾದವಳ ಹೆಸರು-

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾನ್ಯುಪಾಧ್ಯಾಯೀ

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾನೀ-ಉಪಾಧ್ಯಾಯೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಪಂಡಿತನಾದ ಉಪಾಧ್ಯನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರುಗಳು

ಪೋಟಾ (ಸ್ತ್ರೀ) ಪುಂಸಲಕ್ಷಣಾ॥ ೨೩॥

ಪೋಟಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-(ಸ್ತ್ರೀ) ಪುಂಸಲಕ್ಷಣಾ। ಸ್ತ್ರೀಲಕ್ಷಣವೂ ಪುರುಷಲಕ್ಷಣವೂ ವುಳ್ಳ ಶಿಖಂಡಿಯಂಥಾವಳ ಹೆಸರು

ವೀರಪತ್ನೀ ವೀರಭಾರ್ಯಾ

ವೀರಪತ್ನೀ-ವೀರಭಾರ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ವೀರನಾದವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-

ವೀರಮಾತಾ ತು ವೀರಸೂಃ

ವೀರಮಾತಾ-ಋ-ವೀರಸೂಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ವೀರನನ್ನು ಪೆತ್ತ ತಾಯಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-

ಜಾತಾಪತ್ಯಾ ಪ್ರಜಾತಾ ಚ ಪ್ರಸೂತಾ ಚ ಪ್ರಸೂತಿಕಾ॥

ಜಾತಾಪತ್ಯಾ-ಪ್ರಜಾತಾ-ಪ್ರಸೂತಾ-ಪ್ರಸೂತಿಕಾ॥ಪ॥ಪ್ರಸೂತಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೪- ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆರುವವಳ ಹೆಸರುಗಳು-

(ಸ್ತ್ರೀ) ನಗ್ನಿಕಾ ಕೋಟವೀ ಸ್ಯಾತ್

ನಗ್ನಿಕಾ-ಕೋಟವೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಬಟ್ಟೆಯುಡದೇ ಬೆತ್ತಲೆಯಿರುವವಳ ಹೆಸರುಗಳು-

ದೂತೀ ಸಂಚಾರಿಕೆ (ಸಮೆ)

ದೂತೀ - ಸಂಚಾರಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ದೂತಿಕೆಯ ಹೆಸರುಗಳು-

ಕಾತ್ಯಾಯನ್ಯರ್ಧವೃದ್ಧಾ ಯಾ ಕಾಷಾಯವಸನಾಧವಾ॥

ಕಾತ್ಯಾಯನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಯಾ ಅರ್ಧವೃದ್ಧಾ- ಅರ್ಧ ಪಾಲು ಮುದಿಕೆಯಾಗಿಯೂ ಕೆಂಪು ಬಟ್ಟೆಯುಳ್ಳವಳಾಗಿಯೂ ಮುಂಡೆಯಾಗಿಯೂ ಇರುವವಳ ಹೆಸರುಗಳು-

ಸ್ವೈರಂಧ್ರೀ (ಪರವೇಶ್ಮಸ್ಥಾ ಸ್ವವಶಾ ಶಿಲ್ಪಕಾರಿಕಾ।)

ಸ್ವೈರಂಧ್ರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಸ್ವವಶಾ ಪರವೇಶ್ಮಸ್ಥಾ ಶಿಲ್ಪಕಾರಿಕಾ ಚ ಯಾ ಸಾ- ತಾನು ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿ- ಕಂಡವರ ಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದು - ಹೆಂಗಳಿಗೆ ಗಂಧಲೇಪನಾದ್ಯಲಂಕಾರ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವವಳ ಹೆಸರು,

ಅಸಿಕ್ನೀ (ಸ್ಯಾದವೃದ್ಧಾ ಯಾ ಪ್ರೇಷ್ಯಾಂತಃಪುರಚಾರಣೀ)॥

ಅಸಿಕ್ನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಅವೃದ್ಧಾ ಪ್ರೇಷ್ಯಾ ಅಂತಃಪುರಚಾರಣೀ ಚ ಯಾ ಸಾ- ಮುದಿಕೆಯಲ್ಲದೆ - ರಾಜಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಚಾಕರಳಾಗಿ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲೇ ಇರುವವಳ ಹೆಸರು-

ವಾರ (ಸ್ತ್ರೀ) ಗಣಿಕಾ ...

ವಾರ(ಸ್ತ್ರೀ)-ಗಣಿಕಾ- ವೇಶ್ಯಾ- ...

మూ	టీ
శ్యారూపాజీవా (థసౌజన్యైఃసత్కృతా) వారముఖ్యా(స్యా)	స్త్రీ-౪-సూళియరహెసరుగళు- వారముఖ్యా-స్త్రీ- ౧-జన్యైఃసత్కృతా సా జనరిందబహుమానకొడల్పట్టనటియాదసూళి-
క్షుట్టనీశంభలీ(సమే)॥	కుట్టనీ-శంభలీ॥ పా-సంభలీ-స్త్రీ-౨-త లెవిడికియాదకుంట్లిగిత్తియహెసరుగళు-
విప్రశ్నికాక్షేక్షణి కాద్దైవజ్ఞా	విప్రశ్నికా-ఈక్షణికా-దైవజ్ఞా- స్త్రీ- ౩- కణిముంతాదశకునగళన్ను హేళువవళహెస రుగళు-
థరజస్వలా।స్త్రీధర్మి ణ్యవిరాత్రే యీమలి నీపుష్పవత్యపి॥ ౨౦॥ ఋతుమత్యప్యుదక్యాపి	రజస్వలా-స్త్రీధర్మిణీ- అవిః ఆత్రే యీ-మలినీ-పుష్పవతీ-ఋతుమతీ-ఉదక్యా స్త్రీ-౮-హొలెయాదవళహెసరుగళు- ముట్టాద వళు-
స్యాద్రజఃపుష్పమా ర్తవం।	రజః-స్-పుష్పం-ఆర్తవం-న-౩- హొలెయ హెసరు-ముట్టు-
శ్రద్ధాలుర్దోహ దవతీ	శ్రద్ధాలుః-దోహదవతీ-స్త్రీ-౨-బసురి బయకెయుళ్ళవళహెసరుగళు-
నిష్కలావిగతార్తవా॥	నిష్కలా॥పా॥నిష్కలీ-విగతార్తవా-స్త్రీ- హొలెనింతుహోదముదికెయంథావళ హెసరు గళు-
ఆపన్నసత్వాస్యాద్గు ర్విణ్యంతర్వత్నీచ గ ర్భిణీ।	ఆపన్నసత్వా-గుర్విణీ-అంతర్వత్నీ-గర్భి ణీ-స్త్రీ-౪-బసురియహెసరుగళు.
(గణికాదేస్తు)గాణి క్యంగార్భిణ్యంయౌవ తం(గణే)॥	గాణిక్యం-గార్భిణ్యం-యౌవతం॥పా॥యౌ వనం-న-౩ - గణికాదేః- గణే- గణికాదిగళస మూహక్కెహెసరు-అందరె-గాణిక్యం-న- ౧-సూ ళియరగుంపు-గార్భిణ్యం- న-౧ - బసురియర గుంపు-యౌవతం - న-౧-ప్రాయదహుడిగియర గుంపినహెసరు-
పునర్భూర్దిధిషూ (రూఢాద్వి)	పునర్భూః-దిధిషూః-స్త్రీ-౨-ద్విఃరూఢా ఎరడుసారిమదువెయాదవళహెసరుగళు-
(స్తస్యా)దిధిషుః(ప	దిధిషుః-పు-౧-తస్యాః పతిః- మదువెయాగిద్ద

ತಿಃ॥

ಸತುದ್ವಿಜೋ(ಗ್ರೇ)ದಿಧಿಷುಃ (ಸೈವ ಯಸ್ಯಕುಟುಂಬಿನೀ)॥

ಕಾನೀನಃ(ಕನ್ಯಕಾಜಾತಸ್ಸುತೋ)

ಥಸುಭಗಾಸುತಃ। ಸೌಭಾಗಿನೇಯಃ

(ಸ್ಯಾ)ತ್ಪಾರಸ್ತ್ರೈಣೇಯ(ಸ್ತು)ಪರ(ಸ್ತ್ರಿ)ಯಾಃ ॥೨೮॥

ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯಃ(ಸ್ಯಾ)ತ್ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯ(ಶ್ಚ) (ಪಿತೃಷ್ವಸುಃ।

ಸುತೋ)ಮಾತೃಷ್ವಸು(ಶ್ಚೈ)ವಂ)

ವೈಮಾತ್ರೇ(ಯೋ)ವಿಮಾತೃಜಃ॥೨೯॥

ಅಥಬಾಂಧಕಿನೇಯಃ ಸ್ಯಾದ್ಬಂಧುಲಶ್ಚಾಸತೀಸುತಃ। ಕೌಲಟೇಯಃ ಕೌಲಟೇರೋ

(ಭಿಕ್ಷುಕೀತುಸತೀಯದಿ॥ ತದಾಕೌಲಟಿನೇಯೋ (ಸ್ಯಾಃ)ಕೌಲಟೇಯೋ (ಪಿಚಾತ್ಮಜಃ)।

ಆತ್ಮಜಸ್ತನಯಸ್ಸೂನುಸ್ಸುತಃಪುತ್ರಃ

ವಳನ್ನು ಪುನರ್ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡವನಹೆಸರುಗಳು-

ಅಗ್ರೇದಿಧಿಷುಃ-ಪು-೨- ಸೈವಯಸ್ಯಕುಟುಂಬಿನೀ ಸದ್ವಿಜಃ-ವಂದುಸಾರಿಯಾರಿಗೋಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದವಳನ್ನು ಪುನರ್ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಹೆಸರು-

ಕಾನೀನಃ-೧-ಕನ್ಯಕಾಜಾತಃಸುತಃ॥ ಮದುವೆಯಾಗದೆಹುಡುಗಿಯಾಗಿ ಇರುವವಳುಹೆತ್ತಮಗನ ಹೆಸರು-

ಸುಭಗಾಸುತಃ-ಸೌಭಾಗಿನೇಯಃ-ಪು-೨- ಭಾಗ್ಯವಂತಳಮಗನಹೆಸರುಗಳು-

ಪಾರಸ್ತ್ರೈಣೇಯಃ-ಪು-೧-ಪರಸ್ತ್ರಿಯಾಃ-ಪರನಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿಪರನವೀರ್ಯಕ್ಕೆಹುಟ್ಟಿದವನಹೆಸರು-

ಪೈತೃಷ್ವಸೇಯಃ-ಪೈತೃಷ್ವಸ್ರೀಯಃ- ಪು-೨- ಪಿತೃಷ್ವಸುಸ್ಸುತಃ। ಸೋದರತ್ತೆಮಗನಹೆಸರುಗಳು-

ಮಾತೃಷ್ವಸುಸ್ಸುತಶ್ಚಏವಂ- ತಾಯಿಯಒಡಹುಟ್ಟಿದವಳಮಗನಿಗೂ ಈರೀತಿಯೇಹೆಸರುಗಳು - ಅಂದರೆ-ಮಾತೃಷ್ವಸೇಯಃ-ಮಾತೃಷ್ವಸ್ರೀಯಃ- ಪು-೨-

ವೈಮಾತ್ರೇಯಃ-ವಿಮಾತೃಜಃ-ಪು-- ೨ - ಮಲತಾಯಿಯಮಗನಹೆಸರುಗಳು-

ಬಾಂಧಕಿನೇಯಃ-ಬಂಧುಲಃ-ಅಸತೀಸುತಃ-ಕೌಲಟೇಯಃ-ಕೌಲಟೇರಃ-ಪು-೫- ಜಾದರಗಿತ್ತಿಯಮಗನ ಹೆಸರುಗಳು-

ಕೌಲಟಿನೇಯಃ-ಕೌಲಟೇಯಃ-ಪು-೨-ಸತೀಭಿಕ್ಷುಕೀಭವಯದಿ ಅಸ್ಯಾಃ ಆತ್ಮಜಃ- ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿಯೂ ಭಿಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿಉಪಾದಾನಬೇಡುವವಳಾಗಿಯೂಇರುವವಳಮಗನಹೆಸರುಗಳು-

ಆತ್ಮಜಃ-ತನಯಃ-ಸೂನುಃ-ಸುತಃ- ಪುತ್ರಃ-ಪು-

మూ	టీ
(స్త్రీ)యాం త్వమీ॥ ఆహుర్దుహితరం సర్వే)	అమీ-సర్వే-ఈ-౫న్న-(స్త్రీ)యామపత్య రమాహుః-ఆత్మజా-తనయా-సూనుః-సుతా-పుత్రీ-(స్త్రీ)-౫-మగళహెసరుగళు-
పత్యం తోకం (తయో స్సమే।)	అపత్యం-తోకం-న-౨-తయోస్సమే-గండుకూసిగూ హెణ్ణుకూసిగూసమానవాదహెసరు
(స్వజాతే) త్వౌరసోర స్యౌ	ఔరసః-ఔరస్యః-పు-౨-స్వజాతే-తన్నజాతియల్లిమదువెమాడికొండ హెండతియల్లితన్న వీర్యక్కెహుట్టిదమగనహెసరుగళు-
తాతస్తుజనకః పితా॥ ౨౮॥	తాతః-జనకః-పితా-ఋ-పు-౩-తందెయహెసరుగళు-
జనయిత్రీప్రసూర్మాతా జననీ	జనయిత్రీ-ప్రసూః-మాతా- ఋ-జననీ-(స్త్రీ)-౪-తాయియహెసరుగళు-
భగినీస్వసా।	భగినీ-స్వసా-ఋ-(స్త్రీ)-౨-వడహుట్టిదవళహెసరు-
ననందాతు (స్వసాపత్యుః)	ననందా॥పా॥ననాందా-ఋ-(స్త్రీ)-౧-పత్యుస్స్వసా-గండనవడహుట్టిదవళు-నాదిని-
నప్త్రీ పౌత్రీ(సుతాత్మజా)॥౨౯॥	నప్త్రీ॥పా॥నప్తా-ఋ-పౌత్రీ-(స్త్రీ)-౨-సుతాత్మజా-మగనమగళహెసరుగళు-మగళమగళిగూహెసరు-మొమ్మగళు-
(భార్యాస్తుభ్రాతృవర్గస్య) యాతరః(స్యుః పరస్పరం।	యాతరః-ఋ-బ-(స్త్రీ)-భ్రాతృవర్గస్య భార్యాస్తుపరస్పరంయాతరస్స్యుః-వడహుట్టిదవర హెండతియరు పరస్పరవాగి వబ్బరిగొబ్బరు-యాతరః-అన్నిసికొళ్ళువరు-వారగిత్తీరు-
ప్రజావతీ భ్రాతృజాయా	ప్రజావతీ-భ్రాతృజాయా- (స్త్రీ)-౨- వడహుట్టిదవనహెండతి-అణ్ణనహెండతియాద అత్తిగెయెంబుకెలవరు-
మాతులానీతు మాతులీ॥౩౦॥	మాతులానీ-మాతులీ-(స్త్రీ)-౨- సోదరమావనహెండతియహెసరుగళు-
(పతిపత్న్యోః ప్రసూః) శ్వశ్రూః	శ్వశ్రూః-(స్త్రీ)-౧- పతిపత్న్యోః ప్రసూః-గండనతాయిగూ-హెండతీతాయిగూ హెసరు-అత్తే-

శ్వశుర (స్తుపితాత యోః।)	శ్వశురః-పు-తయోఃపితా-గండనతందెగూ హెండతీతందెగూహెసరు-మావ-
(పితుర్భ్రాతా) పితృ వ్యఃస్యాత్	పితృవ్యః-పు-౧-పితుర్భ్రాతా-తందెగె వడ హుట్టిదవనహెసరు-చిక్కప్ప-దొడ్డప్ప-
(మాతుర్భ్రాతా తు) మాతులః॥౨౧॥	మాతులః-పు-౧-మాతుర్భ్రాతా।సోదర మావనహెసరు-
శ్యాలాస్స్యు(ర్భ్రాత రఃపత్న్యాః)	శ్యాలాః॥ పా॥ శ్యాలాః-పు-బ-౧పత్న్యాః-భ్రాతరః। హెండతిగెవడహుట్టిదవరహెసరు। భా వమ్మైదందరు
(స్వామినో) దేవృదేవ రౌ।	దేవా-ఋ-దేవరః-పు-౨-స్వామినః-గండ నిగెవడహుట్టిద గండుసరహెసరు । మ్మైదందరు- భావందరు-
స్వస్రీయో భాగినే యః(స్యా)	స్వస్రీయః-భాగినేయః-పు-౨- వడహుట్టి దవళమగనహెసరు। అక్కనమగ। తంగీమగ। సో దరళియను-
జామాతా(దుహితుః పతిః॥)	జామాతా-పు-ఋ-౧- దుహితుః-పతిః॥ మ గళగండనహెసరు-అళియ-
పితామహః (పితృపితా తత్పితా)ప్రపితామహః।	పితామహః-పు౧-పితృపితా-తందెగెతందె-తాత ప్రపితామహః-పు-౧-తత్పితా-తాతనతందె- తందెగెపితామహ।ముత్తాత।
(మాతుర్మాతామహా ద్యేవం)	ఏవం-ఈప్రకారవాగి।మాతుర్మాతామ హాది- తాయిగెతందె-మాతామహను-తాయి గెపితామహ-ప్రమాతామహను-౨-పు-
సపిండాస్తు సనాభ యః॥	సపిండః-సనాభిః-పు-౨- పిండకుల ముఖ్య సంబంధియాదజ్ఞాతి । ఏళుతలాంతర గళిగెవళ గాదజ్ఞాతి।
సమానోదర్య సోద ర్యసగర్భ్యసహజా (స్స మాః)।	సమానోదర్యః-సోదర్యః-సగర్భ్యః- సహ జః-పు-౪-వందుతాయిమక్కళహెసరు- వడహుట్టి దవను-
సగోత్రబాంధవజ్ఞాతి బంధుస్వస్వజనా (స్స	సగోత్రః-బాంధవః-జ్ఞాతిః-బంధుః-స్వః- స్వజనః-పు-౬-బంధుగళల్లి హుట్టిదవను-చిన్న

మాః)॥

వంశదవను-గోత్రదాయాది-

జ్ఞాతేయంబంధుతా (తే షాంత్రమాద్భావసమూహయోః)।

జ్ఞాతేయం-న-౧-బంధుతా-స్త్రీ-౧-ఈ ఇద్ద మా త్తే షాంభావసమూహయోః-జ్ఞాతేయ వ్రం దరి-జ్ఞాతికన-బంధుతా అందరి నెంటరనుం పు-నెంటకనక్కూడెసరెందుకెలవరన్నువరు-

ధవఃప్రియఃపతిర్భర్తా

ధవః-ప్రియః-పతిః-భర్తా-౪-పు-ఠ-గం డనపేసరుగళు-

జారస్తూపపతి (స్సమౌ॥)

జారః ఉపపతిః-పు-౨-మిండగారనపేసరు

(అమృతేజారజః) కుండః

కుండః-పు-౧-అమృతే-జారజః-గండనుసా యదేయిరువాగలే- మిండనదెసెయిందహుట్టి సికొండహాదరదమగనహెసరు-

(మృతేభర్తరి) గోళకః॥

గోళకః-పు-౧- భర్తరిమృతేజారజః-గం డనుసత్తమేలెమిండనదెసెయిందహుట్టిసికొం డహాదరదమగనపేసరు-

భ్రాత్రీయో భ్రాతృజో

భ్రాత్రీయః-భ్రాతృజః-పు-౨-వడహుట్టిదవన మగ। అంణనమగ।తంమనమగ।

(భ్రాతృభగిన్యౌ) భ్రాతరౌ (భావుభౌ) ॥౨౬॥

భ్రాతరౌ-పు-ద్వి-౧- భ్రాతృభగిన్యౌ-ఉభ వడహుట్టదవెంణిగూగండిగూసేరిపెసరు-అం దరే-అంణ-అక్క - ఇవరిబ్బరిగూ కూడాభ్రా తరౌఎందు౧పెసరు-ఒబ్బొబ్బరిగేఅల్లవు। ఊ గెయే। అంణతంగి౨గూ। అక్కతంమ - ౨గూ భ్రాతరౌఎందుపేకనామవు-

మాతాపితరౌపితరౌ మాతరపితరౌప్రసూజన యితారౌ

మాతాపితరౌ-ద్వి-పితరౌ-ద్వి- మాతరపితరౌ-అకారాంత॥ప॥మాతరపితరౌ-పు-ద్వి-ద్వి త-తాయితందెగళిబ్బరన్నూకూడావేళువా గవందొందేపెసరుగళు-

శ్వశ్రూశ్వశురౌ శ్వశురౌ

శ్వశ్రూశ్వశురౌ-శ్వశురౌ-పు- ద్వి-౨- అ త్తెమావందరిబ్బరిగూ కూడా వందొందేపే సరుగళు-

పుత్రౌ (పుత్రశ్చ దుహి తా చ)॥౨౭॥

పుత్రౌ-పు-ద్వి-౧- పుత్రశ్చదుహితాచ - మగ నూమగళిగూకూడావందేపెసరు-

ದಂಪತೀಜಂಪತೀಜಾಯಾಪತೀಭಾರ್ಯಾಪತೀ (ಚತಾ	ದಂಪತೀ-ಜಂಪತೀ-ಜಾಯಾಪತೀ-ಭಾರ್ಯಾಪತೀ ಪು-ದ್ವಿ-ಗಂಡಹೆಂಡರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕೂಡಾ ವಂದೇಪೆಸರು
ಗರ್ಭಾಶಯೋಜರಾಯುಃಪುಂಸ್ಯುಲ್ಬಂಚ ಕಲಲೋಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ॥೧೯೯॥	ಗರ್ಭಾಶಯಃ-ಜರಾಯುಃ-ಉ-ಜರಾಯುಃ-ಸ್-ಪು-೨-ಬಸುರೊಳಗೆಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾವಿಚೀಲದಪೆಸರುಗಳು॥ಉಲ್ಬಂ-ನ-ಕಲಲಃ-ಪ್ನ-೨-ಬಸುರೊಳಗೆಪುರುಷಸ್ತ್ರೀವೀರ್ಯಗಳಾದ ಶುಕ್ಲಶೋಣಿತಗಳು ಬೆರತಪಿಂಡಕ್ಕೆಪೆಸರು । ಈರ ಮಾವಿಚೀಲಕ್ಕೆಹೆಸರೆಂತಲೂ। ಮೊದಲು ೩ಮಾತ್ರ ಮಾಸುಚೀಲಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳೆಂತಲೂ ಕೆಲಕೆಲವರು ಹೇಳುವರು
ಸೂತಿಮಾಸೋ ವೈಜನನೋ	ಸೂತಿಮಾಸಃ-ವೈಜನನಃ-ಪು-೨-ಬಸುರಾದವಳ ಮೊಗುವನ್ನು ಹೆರುವತಿಂಗಳು-ಹೆರಿಗೆ ತಿಂಗಳು-
ಗರ್ಭೋಭ್ರೂಣಃ (ಇಮಾಸಮಾ)	ಗರ್ಭಃ-ಭ್ರೂಣಃ-ಪು-೨-ಗರ್ಭದಪೆಸರು । ಬಸುರು-
ತೃತೀಯಾಪ್ರಕೃತಿಃ ಶಂಡಃ ಕ್ಲೀಬಂ ಪಂಡೋ ನಪುಂಸಕಂ॥	ತೃತೀಯಾಪ್ರಕೃತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಶಂಡಃ॥ಪಾ॥ಷಂಡಃ ಪು-ಕ್ಲೀಬಂ-ನ-ಪಂಡಃ-ಪು-ನಪುಂಸಕಂ- ನ- ೫- ನಪುಂಸಕನ ಪೆಸರುಗಳು।ಶಿಖಂಡಿಯೆಂಬುವರು। ಹಂದಿಗೂಮ್ಮೆನೆರಿಯದೇ ಎಡೆಕಾವವಿಲ್ಲದಹೆಂಗಸಿಗೂ ಗಡ್ಡಮೀಸೆಗಳೂ ಯಿಲ್ಲದೇ ಲಿಂಗವಿಲ್ಲದ ಗಂಡುಸಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳು-
ಶಿಶುತ್ವಂ ಶೈಶವಂ ಬಾಲ್ಯಂ	ಶಿಶುತ್ವಂ-ಶೈಶವಂ-ಬಾಲ್ಯಂ-ನ- ೩ - ಹದಿನಾರುವರುಷಗಳಿಗೆತಡಮೆಯಾದವಯಸ್ಸು- ಹುಡುಗತನ
ತಾರುಣ್ಯಂ ಯೌವನಂ ಸಮೇ	ತಾರುಣ್ಯಂ- ಯೌವನಂ-ನ-೨- ಪ್ರಾಯದ ಪೆಸರು
ಸ್ಯಾತ್ಸ್ಥಾವಿರಂ ವೃದ್ಧತ್ವಂ	ಸ್ಥಾವಿರಂ-ವೃದ್ಧತ್ವಂ-ನ- ೨- ೫೦ವರುಷಗಳಿಗೆ ಮಿಂಚಿದವಯಸ್ಸು-ಮುದಿತನ-ಮುಪ್ಪು
(ವೃದ್ಧಸಂಘೇಪಿ) ವಾರ್ಧಕಂ॥ ೨೦೦॥	ವಾರ್ಧಕಂ ನ-೧-ವೃದ್ಧಸಂಘೇಪಿ-ಮುದುಕರಗುಂಪಿಗೆಹೆಸರು। ಅಪಿಶಬ್ದದಿಂದವಾರ್ಧಕಂಅಂದರೆ ಮುದುಕತನಕ್ಕೂ ಪೆಸರಾಗುವದು
ಪಲಿತಂಜರಸಾಶೌಕ್ಲ್ಯಂ ಕೇಶಾದೌ	ಪಲಿತಂ-ನ-ಕೇಶಾದೌ-ಜರಸಾಶೌಕ್ಲ್ಯಂ।ಮುದಿತೆ ನದಿಂದ ...

ವಲಿಗಳುಳ್ಳದ್ದು॥ ಕೂದಲುನೆರತುಹೋಗುವಿಕೆ,

ವಿಸ್ರಸಾಜರಾ।

ವಿಸ್ರಸಾ-ಜರಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಬರುಳ ಮುದಿತನದ ಹೆಸರು ಕೇವಲಮುಪ್ಪು,

* ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಉತ್ತಾನಶಯಾದಿಶಬ್ದಗಳಿಗೆ (ಕ್ರಿ ಪುಜರಾವರಾಃ) ಎಂಬುವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗನಿರ್ಣಯ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ,

(ಸ್ಯಾ)ದುತ್ತಾನಶಯೋ ಡಿಂಭಃ ಸ್ತನಪಾಶ್ಚ ಸ್ತನಂಧಯಃ॥

ಉತ್ತಾನಶಯಃ-ಡಿಂಭಃ- ಸ್ತನಪಾಃ-ಆ- ಸ್ತನಂಧಯಃ-೪-ಪು-ಮಲೆಯುಣ್ಣುವಯಶಿಶುಗು- ಉತ್ತಾನಶಯಾ-ಹೆಂಣುಕೂಸು.

ಬಾಲ(ಸ್ತು ಸ್ಯಾ) ನ್ಮಾಣವಕೋ

ಬಾಲಃ-ಮಾಣವಕಃ- ಹದಿನಾರುವರುಷಗಳಿಗಿಂತ ಲೂಕಡಮೆಯಾಗಿರುವವಯಸ್ಸುಳ್ಳಹುಡಗನಹೆಸರು- ಬಾಲಾಹೆಂಣ್ಣುಹುಡಿಗಿ,

ವಯಸ್ಥಸ್ತರುಣೋಯುವಾ

ವಯಸ್ಥಃ-ತರುಣಃ-ಯುವಾ-ನ್- ೩ ಪ್ರಾಯದಹುಡಗನಹೆಸರುಗಳು॥ ತರುಣೀ-ಪ್ರಾಯದಹುಡಿಗಿ,

ಪ್ರವಯಾಸ್ಥವಿರೋ ವೃದ್ಧೋಜೀನೋಜೀರ್ಣೋ ಜರನ್ನಪಿ॥

ಪ್ರವಯಾಃ- ಸ್- ಸ್ಥವಿರಃ- ವೃದ್ಧಃ- ಜೀನಃ- ಜೀರ್ಣಃ-ಜರನ್-ತ್ -೬- ಮುದುಕನಹೆಸರುಗಳು - ವೃದ್ಧಾ-ಮುದಿಕಿ.

ವರ್ಷೀಯಾನ್ ದಶಮೀಜ್ಯಾಯಾನ್

ವರ್ಷೀಯಾನ್-ಸ್-ದಶಮೀ-ನ್- ಜ್ಯಾಯಾನ್-ನ್-ಪು-೩ ಶತಿವೃದ್ಧ-ಬರುಳ ಮುದುಕ - ಹತ್ತನೇ ಅವಸ್ಥೆ ಸಮೀಪವಾಗಿಉಳ್ಳವನು.

ಪೂರ್ವಜಸ್ತ್ವಗ್ರಿಯೋಗ್ರಜಃ।

ಪೂರ್ವಜಃ-ಅಗ್ರಿಯಃ-ಅಗ್ರಜಃ-೩- ಅಣ್ಣನಹೆಸರುಗಳು.

ಜಘನ್ಯಜೇಸ್ಯುಃ ಕನಿಷ್ಠ ಯವೀಯೋವರಜಾನುಜಾಃ॥ ೪೦೩॥

ಜಘನ್ಯಜಃ-ಕನಿಷ್ಠಃ-ಯವೀಯಾಃ-ಸ್ -ಅವರಜಃ-ಅನುಜಃ-೬-ತಂಮನಹೆಸರುಗಳು,

ಅಮಾಂಸೋದುರ್ಬಲಶ್ಛಾತೋ

ಅಮಾಂಸಃ-ದುರ್ಬಲಃ-ಛಾತಃ॥ಪಾ॥ ಶಾತಃ- ೩-ಬಡಬಡಕಲುಮೈಯುಳ್ಳವನು-ನರಹೋತಲವನು- ಬಲವಿಲ್ಲದವನು-ಅಶಕ್ತನು,

ಬಲವಾನ್ ಮಾಂಸಲೋಂಸಲಃ

ಬಲವಾನ್ -ತ್ -ಮಾಂಸಲಃ- ಅಂಸಲಃ - ೩-ಬಲಿತವನು-ಬಲಿಷ್ಠ-ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು.

ತುಂದಿಲಸ್ತುಂದಿಭಸ್ತುಂದೀ

ತುಂದಿಲಃ-ತುಂದಿಭಃ॥ ಪಾ ॥ ತುಂದಿಕಃ-ತುಂದೀ

ಬೃಹತ್ಕುಕ್ಷಿಃಪಿಚಂಡಿಲಃ॥

ನ್- ಬೃಹತ್ಕುಕ್ಷಿಃ- ಪಿಚಂಡಿಲಃ- ೫- ದೊಡ್ಡಹೊಟ್ಟೆಯುಳ್ಳವನು-ದೊಜ್ಜೇಖಾನನು- ಡೋಲುಹೊಟ್ಟೆಯವನು-

ಅವಟೀಟೋವ ನಾಟಶ್ಚಾವಭ್ರಟೋನತನಾಸಿಕೇ।

ಅವಟೀಟಃ- ಅವನಾಟಃ- ಅವಭ್ರಟಃ- ನತನಾಸಿಕಃ-೪-ಕುಳಿಮೂಗಿನವನಹೆಸರುಗಳು- ಚಿಕ್ಕಮೂಗುಳ್ಳವನು-ನಡ್ಡಿಮೂಗುಳ್ಳವನು-

ಕೇಶವಃಕೇಶಿಕಃಕೇಶೀ

ಕೇಶವಃ-ಕೇಶಿಕಃ- ಕೇಶೀ-ನ್- ೩- ಹಳ್ಳೇ ಮಂಡೆಗೂದಲುಳ್ಳವನು-ಉದ್ದವಾದಕಪ್ಪನೇ ಬಹಳ ಜುಟ್ಟುಳ್ಳವನು-

ವಲಿನೋ ವಲಿಭ(ಸ್ಸಮೌ)

ವಲಿನಃ-ವಲಿಭಃ-೨-ಹೊಟ್ಟೆಯಮೇಲೆ ರೇಖೆರೇಖೆಗಳಾಗಿ ತ್ರಿವಳಿಗಳಿಂಬಚರ್ಮದಮಡಿಕೆಗಳುಳ್ಳವನಹೆಸರು- ಮತ್ತು-ಮುದಿತನದಿಂದ ಚರ್ಮದೊಳಗಿರತಕ್ಕಮಾಂಸಗಳಸಕ್ವೇಕಡಮೆಯಾಗಿಜೋಲು ಬಿದ್ದಗಳಿಗೆಚರ್ಮಯುಳ್ಳವನಿಗೂಹೆಸರುಗಳು-

ವಿಕಲಾಂಗಸ್ತುಪೋಗಂಡಃ

ವಿಕಲಾಂಗಃ-ಪೋಗಂಡಃ॥ ಪಾ॥ ಅಪೋಗಂಡಃ-೨-ಅಂಗಹೀನವಾದವನಹೆಸರುಗಳು- ಕುಂಟಕುರುಡ ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಾಮಾನ್ಯನಾಮವು-

ಖರ್ವೋಹ್ರಸ್ವಶ್ಚವಾಮನಃ।

ಖರ್ವಃ-ಹ್ರಸ್ವಃ- ವಾಮನಃ-೩-ಮೋಟಕಾದವನು-ಗಿಡ್ಡನು-ಉದ್ದಸಾಲದಕುಳ್ಳನು-

ಖರಣಾಸ್ಸ್ಯಾತ್ಖರಣಸೋ

ಖರಣಾಃ-ಸ್-ಖರಣಸಃ-ಅ- ೨- ಗಂಟುಮೂಗಿನವನು-ಚಪಟೆಮೂಗಿನವನು-ಉದ್ದಮೂಗಿನವನು-

ವಿಗ್ರೋವಿಗತನಾಸಿಕಃ॥ ೩೦೬॥

ವಿಗ್ರಃ॥ ಪಾ॥ವಿಖ್ಯಃ- ವಿಗತನಾಸಿಕಃ-೨- ಮೂಗಿಲ್ಲದವನುಮುಕ್ಕಡಿಯವನು-

ಖುರಣಾಃಸ್ಯಾತ್ಖುರಣಸಃ

ಖುರಣಾಃ-ಸ್-ಖುರಣಸಃ-೨- ಬುರುಡೆಮೂಗುಳ್ಳವನು- ಪೀನಸಿಮೂಗನು - ಸೊಕ್ಕೇಮೂಗಿನವನಿಗೂಹೆಸರು-

ಪ್ರಜ್ಞುಃ ಪ್ರಗತಜಾನುಕಃ।

ಪ್ರಜ್ಞುಃ॥ ಪಾ॥ ಪ್ರಜ್ಞಃ-ಪ್ರಗತಜಾನುಕಃ- ೨- ವಂದಕ್ಕೊಂದುದೂರವಾಗಿಅಗಲವಾದಮೊಳಕಾಲುಳ್ಳವನಹೆಸರು-ಕಿಸುಗಾಲವನು-

ಊರ್ಧ್ವಜ್ಞುರೂರ್ಧ್ವಜಾನುಃ (ಸ್ಯಾತ್)

ಊರ್ಧ್ವಜ್ಞುಃ॥ ಪಾ॥ಊರ್ಧ್ವಜ್ಞಃ-ಊರ್ಧ್ವಜಾನುಃ-೨- ಉದ್ದವಾದಮೊಳಕಾಲುಳ್ಳವನು- …

మూ	టీ
	లవను-
సంజ్ఞు స్సంకుచేత జానుకః॥ ౩౦౭	సంజ్ఞుః॥పా॥ సంజ్ఞః- సంకుచిత జానుకః-౨ వందక్కె కూడిదంథ మొణకాలుగళుళ్ళవన హెసరుగళు-
స్యాదేడేబధిరః	ఏడః-బధిరః-౨-కివుడన హెసరుగళు-
కుబ్జేగడులః	కుబ్జః-గడులః-౨- గూనుంటాగి మేలుముఖ మొగ్గి గంటిక్కిదకుబ్జారియ హెసరు-
కుకరేకుణిః	కుకరః-కుణిః-ప- కూణిః-౨-కైయిల్లదవ శవనహెసరుగళు- మోట్టకైయ్యుళ్ళవను-
పృశ్నిరల్పతనౌ	పృశ్నిః-అల్పతనుః-౨-చిక్కమైయ్యవను-సణ్ణనెగిడ్డాళు-గిడ్డుబడకలవను,
శ్రోణఃపంగౌ	శ్రోణః-పంగుః-౨-కాలిల్లదకుంటనహెసరుగళు-కుంటుకాలుళ్ళవను-
ముండస్తు ముండితే॥ ౩౦౮	ముండః-ముండితః-౨-తలేమేలే కూదలుబిళియదబోళుతలెయవను-
వలిరఃకేకరే	వలిరః-కేకరః-౨-మెళ్ళగణ్ణినవను-
ఖోడేఖంజ	ఖోడః-ఖంజః-౨-కుంటెగళవరివిగూ కాలుగళిల్లదకుంటను-
(స్త్రీ)షుజరావరాః।	జరావరాః-త్రిషు-జరాశబ్దదింద ఈజేగే హేళల్పట్టలుత్తానశయాది ఖంజ శబ్దదవరిగూ మధ్యెయిరువశబ్దగళెల్లవూ మూరు లింగశబ్దయూప్రయోగవిధే* ఉదాహరణ* వికలాఖర్వా-(స్త్రీ)॥వికలం-ఖర్వం-న-ఇత్యాదిగళు-
జటులఃకాలకః పిప్లుస్తిలక స్తిలకాలకః॥	జటులః॥పా॥జడులః-కాలకః-పిప్లుః-తిలకః-తిలకాలకః-పు-౫- తిలకా కారగళాదకరీమచ్చెగళహెసరుగళు-సంగారేమచ్చె-హుట్టుమచ్చె-
అనామయంస్యాదారోగ్యం	అనామయం-ఆరోగ్యం-న-౨- రోగవిల్లదేయిరువికె- వాతపిత్తశ్లేష్మగళెంబ మూరుదోషగళూ-సమానవాగిరువికె-
చికిత్సా(రుక్ప్ర తిక్రి యా)	చికిత్సా-(స్త్రీ)-౧-రుక్ప్రతిక్రియా- రోగక్కెశాంతకవాగి ఔషధాది ప్రతిక్రియెగళన్ను

ಮೂ	ಟೀ
	ಮೂಡುವಿಕೆ-
ಭೇಷಜೌಷಧ ಭೈಷಜ್ಯಾ ನ್ಯಗದೋಜಾಯು(ರಿತ್ಯಪಿ॥)	ಭೇಷಜಂ-ಔಷಧಂ-ಭೈಷಜ್ಯಂ-ನ-ಅಗದಃ-ಪು-ಜಾಯುಃ(ಸ್ತ್ರೀ)-೫-ರೋಗಹರವಾದಮದ್ದಿನಹೆಸರು-
(ಸ್ತ್ರೀ ರುಗ್ರುಜಾಚೋಪ ತಾಪರೋಗವ್ಯಾಧಿ ಗದಾ ಮಯಾಃ	ರುಕ್-ಜ್-ರುಜಾ-ಆ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಉಪತಾಪಃ-ರೋಗಃ-ವ್ಯಾಧಿಃ-ಗದಃ-ಆಮಯಃ-ಪು-೭-ರೋಗದಹೆಸರುಗಳು-
(ಪುಮಾನ್) ಯಕ್ಷ್ಮಾಕ್ಷ ಯಶ್ಶೋಷಃ	ಯಕ್ಷ್ಮಾ-ನ್-ಕ್ಷಯಃ-ಶೋಷಃ-ಪು-೩-ಕ್ಷಯರೋಗದಹೆಸರುಗಳು-
ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯಸ್ತುಪೀನ ಸಃ॥	ಪ್ರತಿಶ್ಯಾಯಃ-ಪೀನಸಃ-ಪು-೨-ಪೀನಸರೋಗದಹೆಸರುಗಳು-
(ಸ್ತ್ರೀ) ಕ್ಷುತ್ಕ್ಷುತಂಕ್ಷವಃ ಪುಂಸಿ)	ಕ್ಷುತ್-ಧ್-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಕ್ಷುತಂ-ನ-ಕ್ಷವಃ-ಪು-೩-ಸೀನುಗಳಹೆಸರುಗಳು-
ಕಾಸಸ್ತು ಕ್ಷವಥುಃಪು ಮಾನ್ .	ಕಾಸಃ-ಕ್ಷವಥುಃ-ಪು-೨-ಕೆಮ್ಮಲು- ಗೂರುಬ್ಬಸ
ಶೋಫಸ್ತುಶ್ವಯಥುಶ್ಶೋ ಥಃ।	ಶೋಫಃ-ಶ್ವಯಥುಃ-ಶೋಥಃ॥ಪಾ॥ಶೋಥಃ-ಪು-೩-ಬಾತುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ-ಬಾವು-
ಪಾದಸ್ಫೋಟೋ ವಿಪಾ ದಿಕಾ॥	ಪಾದಸ್ಫೋಟಃ-ಪು-ವಿಪಾದಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಕಾಲುಗಳುವಡಿಯುವಕುಷ್ಠರೋಗವಿಶೇಷ-
ಕಿಲಾಸಂಸಿಧ್ಮ	ಕಿಲಾಸಂ-ಸಿಧ್ಮ ನ್-ಪಾ-ಸಿಧ್ಮಂ-ನ-೨-ಸಿಬ್ಬಿದಹೆಸರುಗಳು-ಸಿಬ್ಬ-
ಕಚ್ಛ್ವಾಂತು ಪಾಮಪಾ ಮೆವಿಚರ್ಚಿಕಾ।	ಕಚ್ಛೂಃ-ಊ-ಪಾಮನ್-ನ-ಪಾಮಾ-ಆ-ವಿಚರ್ಚಿಕಾ-೪-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಕಜ್ಜಿ-ತುರಿಕಜ್ಜಿ-
ಕಂಡೂಃ ಖರ್ಜೂಶ್ಚ ಕಂ ಡೂಯಾ	ಕಂಡೂಃ-ಖರ್ಜೂಃ-ಕಂಡೂಯಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩-ನವೆ-ತುರಿ-
ವಿಸ್ಫೋಟಃಪಿಟಕ (ಸ್ತ್ರಿ ಷು॥	ವಿಸ್ಫೋಟಃ-ಪು-ಪಿಟಕಃ-ತ್ರಿ-೨-ಹೊಕ್ಕು- ಕುಂಣಿನಹೊಕ್ಕು-ಬೊಬ್ಬೆ-
ವ್ರಣೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾ)ಮೀ ರ್ಮಮರುಃ(ಕ್ಲೀಬೇ)	ವ್ರಣಃ-ಪ್ನ-ಈರ್ಮಂ-ಅರುಃ-ಸ್-ನ೩ಕುಂಣು,
ನಾಡೀವ್ರಣಃ (ಪು ಮಾನ್।)	ನಾಡೀವ್ರಣಃ-ಪು-೧-ನಾರುಕುಂಣಿನಹೆಸರು-
ಕೋಠೋ [illegible] ಮಂಡಲಕಂ	ಕೋಠಃ-ಪು-ಮಂಡಲಕಂ-ನ-೨-ಮಂಡಲ [illegible]

ರವಾದಕುಷ್ಠಕ್ಕೆಹೆಸರು- ಕೊಳೆಮಚ್ಚೇಕುಣ್ಣು-

ಕುಷ್ಠಶ್ವಿತ್ರೆ ದುರ್ನಾಮಕಾರ್ಶಸೀ

ಕುಷ್ಠಂ-ಶ್ವಿತ್ರಂ-ನ-೨- ಬಿಳೀಕುಷ್ಠ-ಕೊಣ್ಣು- ದುರ್ನಾಮಕಂ-ಅರ್ಶಃ-ಸ್-ನ-೨- ಮೂಲವ್ಯಾಧಿ-ಮೊಳೇರೋಗ-

ಅನಾಹಸ್ತುವಿಬಂಧಃಸ್ಯಾತ್

ಅನಾಹಃ-ವಿಬಂಧಃ॥ಪಾ॥ನಿಬಂಧಃ-ಪು-೨-ಹೊಟ್ಟೆಉಬ್ಬರ - ಮಲಮೂತ್ರಗಳುಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ-

ಗ್ರಹಣೀರುಕ್ಪ್ರವಾಹಿಕಾ

ಗ್ರಹಣೀರುಕ್-ಜ್-ಪ್ರವಾಹಿಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ-೨ ಗ್ರಹಣೀರೋಗ- ಹೊಟ್ಟೆಕಚ್ಚಿಭೇದಿಗಳಾಗುವಿಕೆ-

ಪ್ರಚ್ಛರ್ದಿಕಾವಮಿ(ಶ್ಚ ಸ್ತ್ರೀ)ಪುಮಾಂಸ್ತುವಮಥುಸ್ಸಮಾಃ॥

ಪ್ರಚ್ಛರ್ದಿಕಾ-ವಮಿಃ॥ಪಾ॥ ವಮೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ವಮಥುಃ-ಪು-೩-ಕಕ್ಕುರೋಗ-ವಾಂತಿ-ವಮನ-

(ವ್ಯಾಧಿಭೇದಾ)ವಿದ್ರಧಿಃ ಸ್ತ್ರೀಜ್ವರಮೇಹ ಭಗಂದರಾಃ।

ವಿದ್ರಧಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧ - ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳುಗಡ್ಡೆಬೀಳುವಿಕೆ-ಜ್ವರಃ- ಪು-೧- ಅಜೀರ್ಣದಿಂದಮೈಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ-ಮೇಹಃ- ಪು-೧ - ವಸ್ತಿಗರ್ಭದೋಷದಿಂದರೇತಸ್ಸುಕರಗಿಕೆಡೆಯಲ್ಲಿದೇಸೋರುವಿಕೆ - ಭಗಂದರಃ-ಪು-೧-ಶಿಶ್ನೋಪಸ್ಥಗಳಬಳಿಯಲ್ಲಿಹುಟ್ಟುವಹುಣ್ಣು -ಈರ-ವ್ಯಾಧಿಭೇದಾಃ-ರೋಗಭೇದಗಳು-

ಅಶ್ಮರೀಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರಂಸ್ಯಾತ್

ಅಶ್ಮರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರಂ-ನ- ೨ -ಮೂತ್ರಕೃಚ್ಛ್ರ-ಮೂತ್ರಸುರಿಯದಕಷ್ಟವಾದಕೆಡೆ - ಬಹುಮೂತ್ರ-

ಪೂರ್ವೇಶುಕ್ರಾವಧೇಸ್ತ್ರಿಷು॥

ಇದುಮೊದಲುಗೊಂಡು(ಶುಕ್ರಂತೇಜೋರೇತಸೀಚ)ಎಂಬುವಶುಕ್ರಶಬ್ದದವರಿಗೂಮುಂದೆಹೇಳತಕ್ಕಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲಾ-ತ್ರಿಲಿಂಗಗಳು-

ರೋಗಹಾರ್ಯಗದಂಕಾರೋಭಿಷಗ್ವೈದ್ಯೌಚಿಕಿತ್ಸಕೇ।

ರೋಗಹಾರೀ-ನ್-ಅಗದಂಕಾರಃ-ಭಿಷಕ್-ಜ್-ವೈದ್ಯಃ-ಚಿಕಿತ್ಸಕಃ-೫-ವೈದ್ಯನಹೆಸರುಗಳು-

ವಾರ್ತೋನಿರಾಮಯಃ ಕಲ್ಯ ಉಲ್ಲಾಘೋ ನಿರ್ಗತೋಗದಾತ್॥

ವಾರ್ತಃ-ನಿರಾಮಯಃ-ಕಲ್ಯಃ- ಉಲ್ಲಾಘಃ-ಗದಾತ್-ನಿರ್ಗತಃ - ರೋಗದಹಿಸೆಯಿಂದಯಾಚೆಗೆಬಂದವನು-ಆರೋಗ್ಯಪಡೆದವನು- ಇವುಗಳಲ್ಲಿಮೊದಲುಮೂರುಶಬ್ದಗಳು-ರೋಗವಿಲ್ಲದವನಹೆಸರುಗಳು,

ಗ್ಲಾನಗ್ಲಾಸ್ನೂಆಮ

ಗ್ಲಾನಃ-ಗ್ಲಾಸ್ನುಃ-ಆಮಯಾವೀ-ನ್ - ವಿಕೃತಃ

ಯಾವೀವಿಕೃತೋ ವ್ಯಾಧಿತೋಪಟುಃ। ಆತುರೋಭ್ಯಮಿತೋಭ್ಯಾಂತಃ

ವ್ಯಾಧಿತಃ-ಅಪಟುಃ-ಆತುರಃ-ಅಭ್ಯಮಿತಃ-ಅಭ್ಯಾಂತಃ ಪು-೯-ರೋಗವುಳ್ಳವನಹೆಸರುಗಳು - ಗ್ಲಾನಗ್ಲಾಸ್ನುಶಬ್ದಗಳು - ಸಂಙಾಗೆಷಯಿಸಿದುರ್ಬಲನಾದವನಹೆಸರುಗಳು-

ಸಮೌಪಾಮನಕಚ್ಛುರೌ ॥

ಪಾಮನಃ-ಕಚ್ಛುರಃ-ಪು-೨-ಮೂಗರೀಚೀ- ಕಜ್ಜಿಯುಳ್ಳವನಹೆಸರುಗಳು-

ದದ್ರುಣೋದದ್ರುರೋಗೀಸ್ಯಾ

ದದ್ರುಣಃ-ದದ್ರುರೋಗೀ-ನ್-ಪು-೨-ದದ್ರುವೆಂಬಕುಷ್ಠಭೇದದಹೆಸರುಗಳು-ತದ್ದುಗಳು-ದದ್ದುಗಳು-

ದರ್ಶೋರೋಗಯುತೋರ್ಶಸಃ।

ಅರ್ಶೋರೋಗಯುತಃ-ಅರ್ಶಸಃ-ಪು-೨- ಮೂಲರೋಗದವನು- ಆಸನರಕ್ತಪ್ರಣದವನಹೆಸರು-

ವಾತಕೀವಾತರೋಗೀಸ್ಯಾ

ವಾತಕೀ-ನ್-ವಾತರೋಗೀ-ನ್-ಪು-೨-ವಾತರೋಗದವನಹೆಸರುಗಳು-

ತ್ಸಾತಿಸಾರೋತಿಸಾರಕೀ

ಸಾತಿಸಾರಃ-ಅತಿಸಾರಕೀ-ನ್- ೨- ಅತಿಸಾರರೋಗದವನಹೆಸರುಗಳು-ಭೇದಿಯಾಗುವವನು-

ಸ್ಯುಃಕ್ಲಿನ್ನಾಕ್ಷೇಚುಲ್ಲಚಿಲ್ಲಪಿಲ್ಲಾಃ ಕ್ಲಿನ್ನೇಕ್ಷ್ಣಿ ಚಾಪ್ಯಮೀ।

ಚುಲ್ಲಃ-ಚಿಲ್ಲಃ-ಪಿಲ್ಲಃ-೩-ಕ್ಲಿನ್ನಾಕ್ಷಿ-ರೋಗದಿಂದ ಕೊಳಕುನೀರುಸುರಿಯುವಕಂಣುಗಳುಳ್ಳ ವನಹೆಸರುಗಳು-(ಅಮೀಕ್ಲಿನ್ನೇಕ್ಷ್ಣಿಚಾಪಿಸ್ಯುಃ) -ಈಶಬ್ದಗಳೂ ಕೊಳಕುನೀರುಸುರಿಯುವಕಂಣಿಗೂಹೆಸರುಗಳು-

ಉನ್ಮತ್ತಉನ್ಮಾದವತಿ

ಉನ್ಮತ್ತಃ-ಉನ್ಮಾದವಾನ್-ತ್ -೨-ಹುಚ್ಚುಹಿಡಿದವನಹೆಸರುಗಳು-ಪಿಚ್ಚನು-

ಶ್ಲೇಷ್ಮಲಃಶ್ಲೇಷ್ಮಣಃಕಫೀ।

ಶ್ಲೇಷ್ಮಲಃ-ಶ್ಲೇಷ್ಮಣಃ-ಕಫೀ -ನ್-೩- ಶ್ಲೇಷ್ಮವ್ಯಾಧಿಯುಳ್ಳವನಹೆಸರುಗಳು-ಉಗುಳುರೋಗದವನು-

ನ್ಯುಬ್ಜೋ(ಭುಗ್ನೇರುಜಾ)

ನ್ಯುಬ್ಜಃ-೧-ರುಜಾಭುಗ್ನೇ- ರೋಗದಿಂದದುರ್ಬಲನಾಗಿಬೊಗ್ಗಿ ಹೋದವನಹೆಸರುಗಳು-ರೋಗದಿಂದಕಂದಿದವನು-

ವೃದ್ಧನಾಭೌತುಂಡಿಲತುಂಡಿಭೌ॥

ವೃದ್ಧನಾಭಿಃ-ತುಂಡಿಲಃ-ತುಂಡಿಭಃ-೩-ದೊಡ್ಡದಿಳದುಆಳವಾಗಿಗುಂಡೀಕಾಣಿಸುವಹೊಕ್ಕಳುಳ್ಳವನಹೆಸರುಗಳು-

ಕಿಲಾಸೀಸಿಧ್ಮಲೋಂ

ಕಿಲಾಸೀ-ನ್-ಸಿಧ್ಮಲಃ-೨-ಸಿಬ್ಬವೆಂಬಚರ್ಮದೋಷವಾದಮಚ್ಚೆಗಳುಳ್ಳವನಹೆಸರುಗಳು-

ಧೋಂಧ

ಅಂಧಃ-ಅದೃಕ್-ಶ್-ಪು-೨-ಕುರುಡನಹೆಸರುಗಳು

ನ್ಧೋದೃಙ್ಮೂರ್ಛಾಲೇಮೂರ್ತ ಮೂರ್ಛಿತೌ॥೩೨೧॥

ಮೂರ್ಛಾಲಃ-ಮೂರ್ತಃ-ಮೂರ್ಛಿತಃ-೩-ಮೂರ್ಛೆರೋಗವುಳ್ಳವನಹೆಸರುಗಳು - ರೋಗಹಾರಿಶಬ್ದವು - ಮೊದಲುಗೊಂಡುಇದುವರೆವಿಗೂಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಶಬ್ದಗಳಿಗೆ - ಪೂರ್ವಶುಕ್ರಾವಧೇಃ-ಎಂಬುವಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ-

ಶುಕ್ರಂತೇಜೋರೇತಸೀಚ ಬೀಜವೀರ್ಯೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ।

ಶುಕ್ರಂ-ತೇಜಃ-ಸ್-ರೇತಃ-ಸ್-ಬೀಜಂ-ವೀರ್ಯಂ-ಇಂದ್ರಿಯಂ-೬-ರೇತಸ್ಸಿನಹೆಸರುಗಳು-

ಮಾಯುಃಪಿತ್ತಂ

ಮಾಯುಃ-ಪು-ಪಿತ್ತಂ-ನ-೨-ಪೈತ್ಯದಹೆಸರುಗಳು-

ಕಫಃಶ್ಲೇಷ್ಮಾ

ಕಫಃ-ಶ್ಲೇಷ್ಮಾ-ನ್-ಪು-೨-ಕಫದಹೆಸರುಗಳು-

(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂತು)ತ್ವಗಸೃಗ್ವರಾ॥೩೨೨॥

ತ್ವಕ್-ಚ್-ಅಸೃಗ್ವರಾ॥ಪಾ॥ಅಸೃಗ್ಧರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಚರ್ಮದಹೆಸರುಗಳು-ತೊಗಲಹೆಸರುಗಳು-

ಪಿಶಿತಂತರಸಂ ಮಾಂಸಂಪಲಲಂಕ್ರವ್ಯಮಾಮಿಷಂ।

ಪಿಶಿತಂ-ತರಸಂ-ಮಾಂಸಂ-ಪಲಲಂ-ಕ್ರವ್ಯಂ-ಆಮಿಷಂ-ನ-೬-ಮಾಂಸದಹೆಸರುಗಳು- ಮಾಂಸಾಮಿಷಶಬ್ದಗಳೆರಡೂ-ಪ್ನ-ಎಂತಲೂಹೇಳುವರು-

ಉತ್ತಪ್ತಂಶುಷ್ಕಮಾಂಸಂ(ಸ್ಯಾತ್) ತದ್ವಲ್ಲೂರಂ (ತ್ರಿಲಿಂಗಕಂ)॥೩೨೩॥

ಉತ್ತಪ್ತಂ-ಶುಷ್ಕಮಾಂಸಂ-ನ-ವಲ್ಲೂರಂ-ತ್ರಿ-೩-ಒಣಗಿದಮಾಂಸದಹೆಸರುಗಳು-

ರುಧಿರೇಽಸೃಗ್ಲೋಹಿತಾಸ್ರರಕ್ತಕ್ಷತಜಶೋಣಿತಂ।

ರುಧಿರಂ-ಅಸೃಕ್-ಜ್-ಲೋಹಿತಂ-ಅಸ್ರಂ-ರಕ್ತಂ-ಕ್ಷತಜಂ-ಶೋಣಿತಂ-ನ-೭-ರಕುತದಹೆಸರುಗಳು-

ವೃಕ್ಕಾಗ್ರಮಾಂಸಂ

ವೃಕ್ಕಾ॥ಪಾ॥ವೃಕ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ॥ಪಾ॥ವೃಕ್ಯಃ-ಬುಕ್ಕಃ-ಪು॥ಪ॥ವೃಕ್ಕಾ-ನ್-ವೃಕ್ಯಾ-ನ್-ಬುಕ್ಕಾ-ನ್-ಅಗ್ರಮಾಂಸಂ-ನ-೨-ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿವೃಕ್ಕವೆಂದುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವಳ್ಳೀಮಾಂಸದಹೆಸರುಗಳು-

ಹೃದಯಂಹೃ

ಹೃದಯಂ-ಹೃತ್-ದ್-ನ-೨-ಎದೆಯಗುಂಡಿಗೆ-ಹೃದಯಕಮಲ-ವೃಕ್ಕಾದಿಗಳು-೪-ಗುಂಡಿಗೆಹೆಸರುಗಳೆಂತಲೂಕೆಲವರನ್ನುವರು-

ನ್ಮೇದಸ್ತುವಪಾವಸಾ॥

ಮೇದಃ-ಸ್-ನ-೧-ಹೃದಯದಲ್ಲಿಯೂಎಲುವುಗಳಲ್ಲಿಯೂಇರುವ-ನೆಣ-ಇದನ್ನುಮೆದಡುಯೆನ್ನುವರು ವಪಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಹೊಕ್ಕುಳಕೆಳಗಡೆಬಟ್ಟೆಯೋಪಾ

ದಿಯಾಗಿರುವ ಪ್ರೊರೆಯಮಾಂಸದಹೆಸರು - ವಸಾ ಸ್ತ್ರೀ ೧-ಎಲ್ಲಾಮಾಂಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೇಲಾದ ಕೊಬ್ಬಿನಹೆಸರು- ಈ ೩ ಪರ್ಯಾಯಪದಗಳೆಂಟೆಲೂ ಕೆಲವರನ್ನುವರು-

(ಪಶ್ಚಾದ್ಗ್ರೀವಾಸಿರಾ) ಮನ್ಯಾ

ಮನ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಪಶ್ಚಾದ್ಗ್ರೀವಾ-ಸಿರಾ-ಹೆಡಿಕೆಲೆಯೊಳಗಿರುವನರದಹೆಸರು.

ನಾಡೀತುಧಮನಿಸ್ಸಿರಾ।

ನಾಡೀ-ಧಮನಿಃ॥ಪಾ॥ಧಮನೀ-ಸಿರಾ॥ ಪಾ ॥ ಶಿರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿನರಗಳಹೆಸರುಗಳು,

ತಿಲಕಂಕ್ಲೋಮ

ತಿಲಕಂ-ಕ್ಲೋಮನ್॥ಪ॥ಕ್ಲೋಮಂ-ನ-೨-ಹೊಟ್ಟೆಯಬಲದಅಳ್ಳೆಯೊಳಿರುವನೀರುಬೀಲದಹೆಸರುಗಳು,

ಮಸ್ತಿಷ್ಕಂಗೋರ್ಧಂ

ಮಸ್ತಿಷ್ಕಂ-ಗೋರ್ಧಂ-ನ- ೨ಎಲುವುಗಳಗೂಡಿನಲ್ಲಿರುವಮಿದುಳಹೆಸರುಗಳು,

ಕಿಟ್ಟಂ ಮಲೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)॥೩೨೫॥

ಕಿಟ್ಟಂ-ನ-೨-ಮಲಃ-ಪ್ನ- ೨ಶರೀರದಕೊಳಕಿನಹೆಸರು।ಅಂದರೆ-ಕೊಬ್ಬಿಗೂ-ರೇತಸ್ಸಿಗೂ-ರಕ್ತಕ್ಕೂ-ಮೆದುಳಿಗೂ-ಉಚ್ಚೆಗೂ-ಹೇಲಿಗೂ-ಕಿವಿಯಕೊಗ್ಗಿಗೂ-ಸಿಂಬಳಕ್ಕೂ - ಶ್ಲೇಷ್ಮಕ್ಕೂ-ಕಣ್ಣಾನೀರಿಗೂ-ಕಂಣಾಗೀಜಿಗೂ-ಬೆವರಿಗೂ-ಹೆಸರು,

ಅಂತ್ರಂಪುರೀತತ

ಅಂತ್ರಂ॥ಪಾ॥ಆಂತ್ರಂ-ಪುರೀತತ್ -ತ್ -ನ-೨ಕರುಳುಗಳಹೆಸರುಗಳು- ಪುರೀತತ್ ಶಬ್ದವುಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು,

ಗುಲ್ಮಸ್ತುಪ್ಲೀಹಾಪುಂಸ್ಯ

ಗುಲ್ಮಃ-ಪ್ಲೀಹಾ-ನ್ - ಪು - ೨ಎಡೆಕಿಯೊಳಗಡೇಯಿರುವಕಪ್ಪಾದಮಾಂಸವಿಶೇಷದಹೆಸರುಗಳು,

ಥವಸ್ನಸಾ।ಸ್ನಾಯುಃ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)

ವಸ್ನಸಾ॥ಪ॥ಸ್ನಸಾ- ಸ್ನಾಯುಃ- ಸ್ತ್ರೀ-೨ಸೂಕ್ಷ್ಮನರಗಳು-ಸಂಣಾಗಿರುವನರಗಳು,

ಕಾಲಖಂಡಯಕೃತೀ(ತುಸಮೇಇಮೆ)॥೩೨೬॥

ಕಾಲಖಂಡಂ-ಯಕೃತ್ -ನ-೨-ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆಬಲದಕಡೇಯಿರುವಕಪ್ಪಾದಮಾಂಸವಿಶೇಷ,

ಸೃಣಿಕಾಸ್ಯಂದಿನೀಲಾಲಾ

ಸೃಣಿಕಾ॥ಪಾ॥ಸೃಣೀಕಾ-ಸ್ಯಂದಿನೀ-ಲಾಲಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩ಬಾಯಿಜೊಲ್ಲು,

ದೂಷಿಕಾನೇತ್ರಯೋರ್ಮಲಂ।

ದೂಷಿಕಾ॥ಪಾ॥ದೂಷೀಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ - ೧ನೇತ್ರಯೋಃ-ಮಲಂ।ಕಂಣಿನಸಿಡ್ಲು-ಗೀಜು.

ಮೂತ್ರಂಪ್ರಸ್ರಾವ

ಮೂತ್ರಂ-ನ-ಪ್ರಸ್ರಾವಃ- ಪು- ೨ಮೂತ್ರದ

	హెసరుగళు,
ఉచ్చారావస్కరౌశమలంశకృత్ ॥౨౭॥ పురీషగూథవర్చస్క మ(స్త్రీ) విష్ఠావిషౌస్త్రియా।	ఉచ్చారః-అవస్కరః- పు -శమలం-శకృత్-పురీషం-గూథం-న-వర్చస్కం-స్న-విష్ఠా-విట్,మ్॥పా॥విట్-శ్ -స్త్రీ-౮,అమేధ్యదపెసరుగళు
(స్యా) త్కర్పరఃకపాలోస్త్రీ	కర్పరః-పు-కపాలః-స్న- అకలేమూళే-కపాలదమూళే.
కీకసంకుల్యమస్థిచ॥౨౮॥	కీకసం-కుల్యం-అస్థి -న-౩ఎలువినహెసరుగళు
(స్యాచ్ఛరీరాస్థి ౯) కంకాళః	కంకాళః-పు-౧చర్మమాంసరహితవాగిపందక్కిూంచబిరకుకొండిరువ । శరీరాస్థి ౯-మ్మైయొళగిరువయెలువుగళ సమూహదహెసరు.
(పృష్ఠాస్థి ౯కు) కశేరుకా।	కశేరుకా-స్త్రీ-౧-పృష్ఠాస్థి ౯ । బెన్నెలువినహెసరు,
(శిరోస్థి ౯కు)కరోటిః(స్త్రీ)	కరోటిః-స్త్రీ-౧-పాశ్వాస్థి ౯। పక్కదయెలువినహెసరు,
పాశ్వాస్థినికుపర్శుకా॥౨౯॥	పర్శుకా-స్త్రీ-౧- పాశ్వాస్థిని।పక్కదయెలువినహెసరు.
అంగంప్రతీకోవయవోపఘనో	అంగం-న-ప్రతీకః-అవయవః-అపఘనః-పు-౪-కై కాలుముంతాదఅంగగళ హెసరుగళు,
థకళేబరం। గాత్రంవపుస్సంహననం శరీరంవర్ష్మవిగ్రహః॥ ౩౦॥ కాయో దేహఃక్లీబపుంసోః (స్త్రియాం) మూర్తి స్తను స్తనూః।	కళేబరం-గాత్రం-వపుః-స్- సంహననం-శరీరం-వర్ష్మ-న్ -న-విగ్రహః-కాయః-పు- దేహః-స్న-మూర్తిః-తనుః-తనూః-స్త్రీ-౧౨- శరీరదహెసరుగళు - తనుశబ్దవు సకారాంతవూ ప్రయోగవిధి.
పాదాగ్రంప్రపదం	పాదాగ్రం-ప్రపదం-న- ౨- కాలడియతుదిపాదదకొనె.
పాదఃపదంఘ్రిశ్చ రణో(స్త్రియాం)॥౩౧	పాదః-పత్ -ద్ -అంఘ్రిః-పు- చరణః- స్న-౪- కాలినఅడి-పాదదహెసరు.

(ತದ್ಗ್ರಂಥೀ) ಘುಟಿಕೇ ಗುಲ್ಫೌ	ಘುಟಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಗುಲ್ಫಃ-ಪು-೨-ತದ್ಗ್ರಂಥೀ॥ಆ ಪಾದದ೨ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿಯೂಇರುವಮುರಾಳೀಗಂಟುಗಳಮೇಲೆಮಾಂಸಖಂಡದದಿಮ್ಮಿ-ಬೀಲಮಂಡೆ-ಹೆಜ್ಜೆಹರಡೆ-
(ಪುಮಾ)ನ್ಪಾರ್ಷ್ಣಿ(ಸ್ತಯೋರಧಃ।)	ಪಾರ್ಷ್ಣಿಃ-ಪು-ಪ-ಪಾರ್ಷ್ಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ತಯೋರಧಃ - ಬೀಲಮಂಡೆಯಕೆಳಗಡೇ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಪೆಸರು-
ಜಂಘಾತು ಪ್ರಸೃತಾ	ಜಂಘಾ-ಪ್ರಸೃತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಕಣಕಾಲಿನಹೆಸರುಗಳು-
ಜಾನೂರುಪರ್ವಾಷ್ಠೀವದಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥೩೩೭॥	ಜಾನುಃ-ನ॥ಪ॥ಪು-ಊರುಪರ್ವನ್-ನ-ಅಷ್ಠೀವತ್-ತ್-ಪ್ನ-೩-ಮೊಳಕಾಲಿನಹೆಸರುಗಳು-
ಸಕ್ಥಿ(ಕ್ಲೀಬೇಪುಮಾ)ನೂರು	ಸಕ್ಥಿ-ನ-ಊರುಃ-ಪು-೨-ತೊಡೆಹೆಸರುಗಳು-
(ಸ್ತತ್ಸಂಧಿಃಪುಂಸಿ)ವಂಕ್ಷಣಃ।	ವಂಕ್ಷಣಃ-ಪು-೧-ತತ್ಸಂಧಿಃ ॥ ಆತೊಡೆಗಳಿಗೂ ಅಂಡಿಗೂಮಧ್ಯೆಯಿರುವಸಂಧಿಯಪೆಸರು-
ಗುದಂತ್ವಪಾನಂಪಾಯುರ್ನಾ	ಗುದಂ-ಅಪಾನಂ-ನ-ಪಾಯುಃ-ಪು-೩- ಗುದಸ್ಥಾನದಪೆಸರುಗಳು-ತಿಕ-
ವಸ್ತಿ(ರ್ನಾಭೇರಧೋದ್ವಯೋಃ)॥೩೩೮॥	ವಸ್ತಿಃ-ಪ್ಸ-೧-ನಾಭೇರಧಃ- ಹೊಕ್ಕುಳುಕೆಳಗಣಕಿರಿಹೊಟ್ಟೆ-
ಕಟೋ(ನಾ)ಶ್ರೋಣಿಫಲಕಂ	ಕಟಃ-ಪು-ಶ್ರೋಣಿಫಲಕಂ-ನ-೨-ಸೊಂಟದಪೆಸರುಗಳು-ಟೊಂಕ-
ಕಟಿಶ್ರೋಣಿಃಕಕುದ್ಮತೀ।	ಕಟಿಃ॥ಪಾ॥ಕಟೀ-ಶ್ರೋಣಿಃ॥ಪಾ॥ಶ್ರೋಣೀ-ಕಕುದ್ಮತೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ಅಂಡುಗಳಹೆಸರುಗಳು-ಪಿರ್ರೆಗಳು-ಈ-೩ಶಬ್ದಗಳೂಟೊಂಕದಹೆಸರೆಂದುಕೆಲವರು-
(ಪಶ್ಚಾ)ನ್ನಿತಂಬಃ(ಸ್ತ್ರೀಕಟ್ಯಾಃ)	ನಿತಂಬಃ-ಪು-೧-ಸ್ತ್ರೀಕಟ್ಯಾಃಪಶ್ಚಾತ್ - ಹಿಂಗಳಹಿಂದುಗಡೆಪಿರ್ರೆಗಳಹೆಸರು - ಸ್ತ್ರೀಯರಅಂಡುಗಳಬಳೀಧೊಪ್ಪಾನೇಪ್ರದೇಶ-
(ಕ್ಲೀಬೇತು)ಜಘನಂ(ಪುರಃ	ಜಘನಂ-ನ-೧-ಪುರಃ- ಸ್ತ್ರೀಯರಕಟಿಗದಮೇಲ್ಗಡೆಅಂಡುಗಳಮುಂಭಾಗವಾದದಿಮ್ಮಿ-ಮಡಿಕಟ್ಟು-
(ಕೂಪಕೌತುನಿತಂಬಸ್ಥೌ ದ್ವಯಹೀನೇ) ಕುಕುಂದರೇ	ಕುಕುಂದರಂ-ನ-೧-ನಿತಂಬಸ್ಥೌಕೂಪಕೌ-ಹಿಂದುಗಡೆ ಅಂಡುಗಳಮೇಲಿರುವಗುಳಿಗಳಪೆಸರು-

(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)ಸ್ಫಿಚೌಕಟಿ
ಪ್ರೋಥಾ

ಸ್ಫಿಕ್-ಚ್॥ಪೊ॥ಸ್ಫಿಕ್-ಜ್-ಸ್ತ್ರೀ-ಪ್ರೋಥಃ
ಪು-೨-ಅಂಡುಗಳಮೇಲೆಎತ್ತರವಾಗಿರುವಸ್ಥಳದಹೆ
ಸರುಗಳು-

ವುಪಸ್ಥೋ(ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣ
ಯೋಃ)॥೨೨೫॥

ಉಪಸ್ಥಃ-ಪು॥ಪ॥ನ-೧-ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣಯೋಃ-ಮು
ಡಿಹೇಳಲ್ಪಡುವಉಪಸ್ಥಶಿಶ್ನಗಳಿಗೆಹೆಸರು-

ಭಗೋಯೋನಿರ್ದ್ವಯೋಃ

ಭಗಃ-ಪು॥ಪೊ॥ನ-ಯೋನಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಯೋನಿ
ಹೆಸರುಗಳು- ಹೆಂಗಳಮೂತ್ರದ್ವಾರಇಂದ್ರಿ
ಸ್ಥಾನವು-

ಶಿಶ್ನೋಮೇಢ್ರೋಮೇಹನ
ಶೇಫಸೀ।

ಶಿಶ್ನಃ-ಮೇಢ್ರಃ-ಪು-ಪೊ॥ಮೇಢ್ರಂ-ನ-ಮೇಹನ
ಶೇಫಃ-ಸ-ನ-೪-ಶಿಶ್ನದಹೆಸರುಗಳು-ಪುರುಷನಮೂ
ತ್ರದ್ವಾರದಲ್ಲಿರುವಇಂದ್ರಿಯದರಹಸ್ಯಸ್ಥಾನ-

ಮುಷ್ಕೋಂಡ ಕೋಶೋವೃ
ಷಣಃ

ಮುಷ್ಕಃ-ಅಂಡಕೋಶಃ॥ಪ॥ಅಂಡಃ- ಕೋಶಃ-
ಷಣಃ-ಪು-೩-ವೃಷಣಗಳು-ಕರುಡುಗಳು-

(ಪೃಷ್ಠವಂಶಾಧರೇ)ತ್ರಿಕಂ॥

ತ್ರಿಕಂ-ನ-೧-ಪೃಷ್ಠವಂಶಾಧರೇ-ಬೆನ್ನಮೂ
ಳೆಬುಡ-ಬೆನ್ನೆಲುವಿನಕೆಳಗಡೆ-

ಪಿಚಂಡಕುಕ್ಷೀಜಠರೋ
ದರಂತುಂದಂ

ಪಿಚಂಡಃ-ಕುಕ್ಷಿಃ- ಪು - ಜಠರಂ-ಉದರಂ-ತು
ದಂ-ನ-೫-ಹೊಟ್ಟೆ-ಬೊಜ್ಜೆ-

ಸ್ತನೌಕುಚೌ।

ಸ್ತನಃ-ಕುಚಃ-ಪು-೨-ಸ್ತನಗಳಹೆಸರು - ಮೊ
ಗಳು-

ಚೂಚುಕಂತುಕುಚಾ
ಗ್ರಂಸ್ಯಾ

ಚೂಚುಕಂ-ನ॥ಪ॥ಪು-ಕುಚಾಗ್ರಂ-ನ-೨-ಮೊ
ಲೆಗಳಕೊನೆಗಳಹೆಸರುಗಳು- ಮೊಲೆಯತೊಟ್ಟು

(ನ್ನನಾ)ಕ್ರೋಡಂಭುಜಾಂ
ತರಂ॥೨೨೬॥ ಉರೋವ
ತ್ಸಂಚವಕ್ಷಶ್ಚ

ಕ್ರೋಡಂ-ಸ್ತ್ರೀ-ಭುಜಾಂತರಂ-೨-ಕೈಗಳನಡು
ಹೆಸರುಗಳು-ಉರಃ-ಸ-ವತ್ಸಂ-ವಕ್ಷಃ-ಸ-ನ-೩-
ದೆಯಹೆಸರುಗಳು-೫-ಎದೆಗೆಹೆಸರೆಂದುಕೆಲವ

ಪೃಷ್ಠಂತು (ಚರಮಂತ
ನೋಃ।)

ಪೃಷ್ಠಂ-ನ-೧-ತನೋಃಚರಮಂ-ಮೈಯ್ಯಹಿಂ
ಗಡೆ-ಬೆನ್ನು-

ಸ್ಕಂಧೋಭುಜಶಿರೋಂ
ಸೋ(ಸ್ತ್ರೀ

ಸ್ಕಂಧಃ-ಪು-ಭುಜಶಿರಃ-ಸ-ನ-ಅಂಸಃ-ಪ್ನ-೩-
ಗಳುಹೆಸರು-ಭುಜಶಿರಸ್ಸು-

ಸಂಧೀತಸ್ಯೈವ)ಜತ್ರುಣೀ॥

ಜತ್ರು-ನ-೧-ತಸ್ಯೈವಸಂಧೀ-ಭುಜಶಿರಸ್ಸಿ
ಎಡೆಗೂಸಂದಿಯಹೆಸರು - ಕಂಕಳೆಲುವಿನಸಂ
[illegible]

బాహుమూలే(ఉభౌకక్షౌ)	బాహుమూలం-న-కక్షః-పు-౨-కంకళహెసరు-
పార్శ్వ(మస్త్రీ)తయోరధః)	పార్శ్వం-అ-పు-౧-తయోరధః-కంకళకెళగడేపక్కదహెసరుగళు-
మధ్యమంచావలగ్నంచ మధ్యో(స్త్రీ)	మధ్యం-అవలగ్నం-న-మధ్యః-పు-౩-టొంకదహెసరుగళు-సొంట-నడు-
ద్వౌపరాద్వయోః॥	పరాద్వౌ-ముందెహేళల్పడువభుజబాహుశబ్దగళెరడూ(ద్వయోః)పు-
భుజబాహూప్రవేష్టో దోః	భుజః-బాహుః-ప్రవేష్టః-దోః-స్-పు॥ప॥దోః-స్-న-ప॥దోషా॥ఆ-స్త్రీ-౭-తోళుగళహెసరుగళు-
స్యాత్కఫోణిస్తుకూర్పరః।	కఫోణిః-పు-ప॥స్త్రీ-కుర్పరః॥పా॥కూర్పరః-పు-౨-మొళకైగళహెసరుగళు-
(అస్యోపరి)ప్రగండస్స్యాత్	ప్రగండః-పు-౧-అస్యోపరి-మొళకైగింతలూ-మేలెకంకళవరిగూమేలుతోళినహెసరు-
ప్రకోష్ఠస్తస్యచాప్యధః॥	ప్రకోష్ఠః-పు-౧-తస్య-అధః-మణికట్టినవరిగూమొళకైకెళగడేముంగైహెసరు-
మణిబంధాదాకనిష్ఠం కరస్యకరభో(బహిః।)	కరభః-పు-౧-మణిబంధాత్-మణిబంధవందరె మణికట్టు-ఆమొదలుగొండు-ఆకనిష్ఠం-కిరిబెరళవరిగూ-కరస్యబహిః-కైమేల్గడెయహెసరు-
పంచశాఖఃశయః పాణిః	పంచశాఖః-శయః-పాణిః-పు-౩-మణికట్టినిందలూబెరళుగళింకూడిదసంపూర్ణహస్తదహెసరుగళు-
తర్జనీ(స్యా)త్ప్రదేశినీ।	తర్జనీ-ప్రదేశినీ-స్త్రీ-౨-హెబ్బెరళొత్తినతర్జనీబెరళహెసరుగళు-
అంగుల్యఃకరశాఖాస్స్యుః	అంగులీ॥ప॥అంగులిః-కరశాఖా-స్త్రీ-౨-సామాన్యవాగిబెరళుగళిల్లక్కూహెసరుగళు-బెట్టు-
(పుంస్యం)గుష్ఠఃప్రదేశినీ మధ్యమానామికా(చాపి)కనిష్ఠా(చేతితాః క్రమాత్॥	అంగుష్ఠః-పు-౧-హెబ్బెరళు-ప్రదేశినీ-స్త్రీ-౧-హెబ్బెట్టినవత్తుబెరళు-మధ్యమా-స్త్రీ-౧-నడిబెరళు-అనామికా-స్త్రీ-౧-పవిత్రదబెరళు-కనిష్ఠా-స్త్రీ-౧-కిరిబెరళు-తాఃక్రమాత్-

	ಆ-ಅಂಗುಷ್ಠಾದಿ೫-ಶಬ್ದಗಳೂ ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಮುಂತಾದ೫ಬೆಟ್ಟುಗಳಿಗೂ ಕ್ರಮದಿಂದಬೇರೆಬೇರೆಹೆಸರುಗಳು.
ಪುನರ್ಭವಃ ಕರರುಹೋ ನಖೋಸ್ತ್ರೀ ನಖರೋಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।	ಪುನರ್ಭವಃ-ಕರರುಹಃ-ಪು-ನಖಃ-ಪ್ನ-ನಖರಃ-ಪ್ನ-ಪ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಉಗುರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-
ಪ್ರಾದೇಶ ತಾಲಗೋಕರ್ಣಾಸ್ತರ್ಜನ್ಯಾದಿಯುತೇ ತತೇ॥೩೮೩॥ ಅಂಗುಷ್ಠೇ	ಪ್ರಾದೇಶಃ-ಪು-೧-ತಾಲಃ-ಪು-೧-ಗೋಕರ್ಣಃ-ಪು-೧-ಈ೩ತರ್ಜನ್ಯಾದಿಯುತೇ ಅಂಗುಷ್ಠೇ-ವಕ್ತುಬೆರಳುಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟುಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟಪರಿಮಾಣಕ್ಕೆಹೆಸರು-ಜೋಟುದ್ದ-ಜೋಟಗಲ-ಜೋಟಿತ್ತರ-
ಸಕನಿಷ್ಠೇ ಸ್ಯಾದ್ವಿತಸ್ತಿರ್ದ್ವಾದಶಾಂಗುಳಃ।	ವಿತಸ್ತಿಃ-ಪು॥ಪ॥ಸ್ತ್ರೀ-ದ್ವಾದಶಾಂಗುಳಃ-ಪು-೨-ಸಕನಿಷ್ಠೆವಿತತೆಅಂಗುಷ್ಠೆಸ್ಯಾತ್ - ಕಿರಿಬೆರಳಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನಅಳತೆ- ಘೇಣು-ಗೇಣು-
(ಪಾಣೌ)ಚಪಿಟಪ್ರತಲಪ್ರಹಸ್ತಾ)ವಿಸ್ತೃತಾಂಗುಳೌ॥೩೮೪॥	ಚಪಿಟಃ-ಪ್ರತಲಃ-ಪ್ರಹಸ್ತಃ-ಪು-೩-ವಿಸ್ತೃತಾಂಗುಳೌ-ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗೈಗೆ ಹೆಸರುಗಳು-
(ದ್ವೌಸಂಹತೌ)ಸಂಹತಲಃ(ಪ್ರತಲೌ ವಾಮದಕ್ಷಿಣೌ।)	ಸಂಹತಲಃ॥ಪಾ॥ಸಿಂಹತಲಃ- ಪು-೧-ಸಂಹತೌ ವಾಮದಕ್ಷಿಣೌದ್ವೌಪ್ರತಲೌ-ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟಬೆರಳುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂಅಂಗೈಗಳೆರಡೂಕೂಡಿ ಕೊಂಡದ್ದಾಗಿಯೂ ಯಿರುವ ಮುಗಿದಯಡ ಬಲಕೈಗಳೆರಡಕ್ಕೂಹೆಸರು-
ಪಾಣಿರ್ನಿಕುಬ್ಜಃ)ಪ್ರಸೃತಿ	ಪ್ರಸೃತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ॥ಪ॥ಪು- ೧- ನಿಕುಬ್ಜಃ-ಬೊಗ್ಗಿದ ಅಂಗೈಹೆಸರು-ಶ್ಯಾರೆ-ಸೇರೆ-
(ತೌಯುತಾ)ವಂಜಲಿಃ(ಪುಮಾನ್॥)೩೮೫॥	ಅಂಜಲಿಃ-ಪು-೧-ಯುತೌ- ಬೊಗ್ಗಿಸಿಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ೨ಅಂಗೈಗಳಹೆಸರು-ಬಗಸೆ-
ಪ್ರಕೋಷ್ಠೇವಿಸ್ತೃತಕರೇ ಹಸ್ತೋ	ಹಸ್ತಃ-ಪು-೧- ವಿಸ್ತೃತಕರೇ॥ ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟ ಕೈಯುಳ್ಳಹಸ್ತದಹೆಸರು-ಅಂದರೆ-ಮೊಳ-
ಮುಷ್ಟ್ಯಾತುಬದ್ಧಯಾ। ಸರತ್ನಿಸ್ಸ್ಯಾತ್	ರತ್ನಿಃ-ಪು-ಪ-ಸ್ತ್ರೀ೧ಬದ್ಧಯಾಮುಷ್ಟ್ಯಾ ಸಃ-ಹಿಡಿಯೊಡಗೂಡಿದಮೊಳ- ಅಂದರೆ- ಹಿಡಿಕಡಿಮೆ ಮೊಳ-

ದರತ್ನಿ (ಸ್ತುನಿಷ್ಕನಿಷ್ಠಿನಮು ಷ್ಟಿನಾ॥೩೮೬॥	ಅರತ್ನಿಃ-ಪು-ಪ-(ಸ್ತ್ರೀ-೧-ನಿಷ್ಕನಿಷ್ಠಿನ-ಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟಕಿರಿಬೆರಳುಳ್ಳ।ಮುಷ್ಟಿನಾ। ಹಿಡಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದಮೊಳದಹೆಸರು-
ವ್ಯಾಮೊ ಬಾಹ್ವೋಸ್ಸಕರಯೊ ಸ್ತತಯೊ ಸ್ತಿರ್ಯ ಗಂತರಂ।	ವ್ಯಾಮಃ-ಪು- ೧- ಸಕರಯೊ ಸ್ತಿರ್ಯ ಕ್ತತಯೊ ಬಾಹ್ವೋರ್ಯದಂತರಂತತ್ -ಕೈಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದಅಡ್ಡವಾಗಿಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟತೋಳುಗಳೆರಡರ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ -ಮಾರು-
ಊರ್ಧ್ವ ವಿಸ್ತೃತ ದೋಃಪಾಣಿನೃಮಾನೆ ಪೌರುಷಂತ್ರಿಷು॥೩೮೭॥	ಪೌರುಷಂ-ತ್ರಿ- ೧- ಊರ್ಧ್ವವಿಸ್ತೃತದೋಃ ಪಾಣಿನೃಮಾನೆ । ಮೇಲಿಕ್ಕೆ ಯೆತ್ತಿಚಾಚಲ್ಪಟ್ಟಕೈಯ್ಯುಳ್ಳಮನುಷ್ಯನಅಳತೆ। ಅಭಾಕೈಯುದ್ದ-
ಕಂಠೊಗಳೊಥ	ಕಂಠಃ।ಗಳಃ।ಪು।-೨-ಕುತ್ತಿಗೆ-ಕತ್ತು-
ಗ್ರೀವಾಯಾಂ ಶಿರೊಧಿಃಕಂಧರೆತ್ಯಪಿ।	ಗ್ರೀವಾ-ಶಿರೊಧಿಃ-ಕಂಧರಾ-(ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಕೊರಳು-
ಕಂಬುಗ್ರೀವಾ(ತ್ರಿರೇಖಾ ಸಾ)	ಕಂಬುಗ್ರೀವಾ-(ಸ್ತ್ರೀ-೧-ತ್ರಿರೇಖಾಸಾ॥ ಮೂರುರೇಖೆಗಳುಳ್ಳ ಕೊರಳಹೆಸರು-
ವಟುರ್ಘಾಟಾಕೃಕಾಟಿಕಾ	ಅವಟುಃ-ಪು-ಘಾಟಾ-ಕೃಕಾಟಿಕಾ- (ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಹೆಗ್ಗತ್ತು॥
ವಕ್ತ್ರಾಸ್ಯೆವದನಂತುಂಡಮಾನನಂಲಪನಂಮುಖಂ।	ವಕ್ತ್ರಂ-ಆಸ್ಯಂ-ವದನಂ-ತುಂಡಂ-ಆನನಂ-ಲಪನಂ-ಮುಖಂ-ನ-೭-ಬಾಯಿ-
(ಕ್ಲೀಬೆ) ಘ್ರಾಣಂಗಂಧವಹಾಘೋಣಾ ನಾಸಾಚ ನಾಸಿಕಾ॥೩೮೮॥	ಘ್ರಾಣಂ-ನ-ಗಂಧವಹಾ- ಘೋಣಾ-ನಾಸಾ-ನಾಸಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ-೫-ಮೂಗು-
ಓಷ್ಠಾಧರಾತುರದನ ಛದಾದಶನವಾಸಸೀ।	ಓಷ್ಠಃ-ಅಧರಃ-ರದನಛದಃ-ಪು-ದಶನವಾಸಃ-ನ-ನಕತುಟಿಗಳಹೆಸರುಗಳು-
(ಅಧಸ್ತಾ)ಚ್ಚಿಬುಕಂ	ಚಿಬುಕಂ-ನ-೧-ಅಧಸ್ತಾತ್ ॥ತುಟಿಯಕೆಳಗಡೆಗಲ್ಲದಹೆಸರು-ಗಡ್ಡ-
ಗಂಡಾಕಪೊಲೌ	ಗಂಡಃ-ಕಪೊಲಃ-ಪು-೨-ಕೆನ್ನೆಯಹೆಸರುಗಳು-
(ತತ್ಪರಾಹನುಃ)॥೩೯೦॥	ಹನುಃ-(ಸ್ತ್ರೀ॥ಪ॥ಪು-೧ ತತ್ಪರಾ-ಆಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೂಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೂಹೆಸರು- ಕಟವಾಯಿ-ಕಣತಿಕೆಳಕೆಳ ದಾಡೆಗೂಹೆಸರೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು-

ರದನಾ ದಶನಾ ದಂಶಾ ರ ದಾಃ ಸ್ತಾಲು ತು ಕಾಕುದಂ	ರದನಾಃ-ದಶನಾಃ-ದಂಶಾಃ-ಪು-ಬ-೪-ಹಲ್ಲುಗಳು. ತಾಲು॥ಪು॥ತಾಲು-ನ್-ಕಾಕುದಂ-ನ-೨-ದವಡೆಗಳು-ಪಳದವಡೆ-ಹೊರದವಡೆ-ಕೆಳದವಡೆ-ಮೇಲುದವಡೆ। ದಾಡೆ-
ರಸಜ್ಞಾ ರಸನಾ ಜಿಹ್ವಾ (ಪ್ರಾಂತಾವೋಷ್ಠಸ್ಯ) ಸೃಕ್ವಣೀ॥೩೨೧॥	ರಸಜ್ಞಾ-ರಸನಾ-ಜಿಹ್ವಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩- ನಾಲಿಗೆ- ಸೃಕ್ವ-ನ್॥ಪು॥ಸೃಕ್ವ-ನ-೧- ಓಷ್ಠಸ್ಯಪ್ರಾಂತೌ-ತುಟಿಯಕೊನೆ।ಅಂದರೆ ಜೊಲ್ಲುನೀರು ಸುರಿಯುವದಕ್ಕೆತಕ್ಕಬಾಯಿಯಅಂಚು-
ಲಲಾಟ ಮಲಿಕಂ ಗೋಧಿ	ಲಲಾಟಂ-ಅಳಿಕಂ-ಪ-ಅಳೀಕಂ-ನ-ಗೋಧಿಃ-ಪು ೩-ಹಣೆ-ಪಣೆ-
(ರೂರ್ಧ್ವೇ ದೃಗ್ಭ್ಯಾಂ) ಭ್ರುವೌ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।)	ಭ್ರೂಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ದೃಗ್ಭ್ಯಾಮೂರ್ಧ್ವೇ । ಕಣ್ಣಮೇಲ್ಭಾಗ-ಕಣ್ಣುಬ್ಬು-ಹುಬ್ಬು-
ಕೂರ್ಚ (ಮಸ್ತ್ರೀ)ಭ್ರುವೋರ್ಮಧ್ಯಂ)	ಕೂರ್ಚಂ-ಪ್ನ-೧-ಭ್ರುವೋರ್ಮಧ್ಯಂ॥ ಕಣ್ಣುಬ್ಬುಗಳೆರಡರನಡುವೆ-ಭ್ರೂಮಧ್ಯ- ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕುವಸ್ಥಳ-
ತಾರಕಾಕ್ಷ್ಣಃ ಕನೀನಿಕಾ॥	ತಾರಕಾ-ಕನೀನಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಅಕ್ಷ್ಣಃ- ಕಣ್ಣಿನಗುಡ್ಡೆ-
ಲೋಚನಂ ನಯನಂ ನೇತ್ರ ಮೀಕ್ಷಣಂ ಚಕ್ಷು ರಕ್ಷಿಣೀ। ದೃಗ್ದೃಷ್ಟೀ ಚಾ	ಲೋಚನಂ-ನಯನಂ-ನೇತ್ರಂ- ಈಕ್ಷಣಂ- ಚಕ್ಷುಃ-ಸ್-ಅಕ್ಷಿ-ಇ-ದೃಕ್-ಶ್-ದೃಷ್ಟಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೮-ಕಣ್ಣುಗಳು-
ಶ್ರುನೇತ್ರಾಂಬು ರೋದನಂ ಚಾಸ್ರಮಸ್ರುಚ॥ ೩೨೩॥	ಅಶ್ರು-ನೇತ್ರಾಂಬು-ರೋದನಂ-ಅಸ್ರಂ॥ಪ॥ಅಶ್ರಂ ಅಸ್ರು-ನ,೫-ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಸುರಿಯುವನೀರು-ಅಳುವನೀರು
ಅಪಾಂಗೌ ನೇತ್ರಯೋರಂತೌ)	ಅಪಾಂಗಃ-ಪು-೧-ನೇತ್ರಯೋಃ-ಅಂತೌ-ಕಣ್ಣುಗಳ ಕೊನೆಗಳು-ಕುಡಿಗಣ್ಣು-ಕಡೆಗಣ್ಣು-ಕಟಾಕ್ಷದಕಣ್ಣು-
ಕಟಾಕ್ಷೋ(ಪಾಂಗದರ್ಶನೇ।)	ಕಟಾಕ್ಷಃ-ಪು-೧-ಅಪಾಂಗದರ್ಶನೇ-ಕಡೆಗಣ್ಣಿನೋಟ-
ಕರ್ಣಶಬ್ದಗ್ರಹಾ ಶ್ರೋತ್ರಂ ಶ್ರುತಿಃ (ಸ್ತ್ರೀ) ಶ್ರವಣಂ ಶ್ರವಃ॥	ಕರ್ಣಃ-ಶಬ್ದಗ್ರಹಃ-ಪು-ಶ್ರೋತ್ರಂ-ನ-ಶ್ರುತಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಶ್ರವಣಂ-ಶ್ರವಃ-ನ-೬-ಕಿವಿಗಳು- ಕಿವಿಗಳೆ ಪೆಸರು-
ಉತ್ತಮಾಂಗಂ ಶಿರಶ್ಶೀ	ಉತ್ತಮಾಂಗಂ-ಶಿರಃ-ಶೀರ್ಷಂ-ನ-ಮೂರ್ಧಾ,

ರ್ಷಂಮೂರ್ಧಾನಾಮಸ್ತಕೋ(ಸ್ತ್ರಿ)ಯಾಂ।	ನ್-ಪು-ಮಸ್ತಕಃ-ಪ್ನ-೫-ತಲೆ- ಮಂಡೆ-ಶಿರಸ್ಸಿಂದು ಸಕಾರಾಂತನಪುಂಸಕವೂ-ಶಿರವೆಂಬುಅಕಾರಾಂತಪುಲ್ಲಿಂಗವೂಉಂಟೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು-
ಚಿಕುರಃಕುಂತಲೋವಾಲಃ ಕಚಃಕೇಶಃ ಶಿರೋರುಹಃ॥೨೫೫॥	ಚಿಕುರಃ- ಕುಂತಲಃ- ವಾಲಃ- ಕಚಃ- ಕೇಶಃ- ಶಿರೋರುಹಃ-ಪು-೬-ತಲೆಕೂದಲು।ಮಂಡೆಗೂದಲು,
ತದ್ವೃಂದೇಕೈಶಿಕಂಕೈಶ್ಯ	ಕೈಶಿಕಂ-ಕೈಶ್ಯಂ-ನ-೨-ತದ್ವೃಂದೇ॥ ಆಕೂದಲುಗಳಗುಂಪು-ಕೂದಲುಕಟ್ಟು.
ಮಲಕಾಶ್ಚೂರ್ಣಕುಂತಲಾಃ।	ಅಲಕಃ-ಪು॥ಪ॥ನ-ಚೂರ್ಣಕುಂತಲಃ- ಪು- ೨- ಮುಂಗುರುಳು-ಕುರುಳು.
(ತೇಲಲಾಟೇ) ಭ್ರಮರಕಾಃ	ಭ್ರಮರಕಃ-ಪು-೧-ಲಲಾಟೇತೇ-ಹಣೆಯಮೇಲೆ ಜೋಲಾಡುವಮುಂಗುರುಳು-ಸುಳಿಮುಂಗುರುಳು,
ಕಾಕಪಕ್ಷಶ್ಶಿಖಂಡಕಃ॥೨೫೬॥	ಕಾಕಪಕ್ಷಃ-ಶಿಖಂಡಕಃ-ಪು-೨-ಜುಲ್ಪಾಕೂದಲು.
- ಕಬರೀಕೇಶವೇಶೋ	ಕಬರೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಕೇಶವೇಶಃ-ಪು-೨-ಕುರುಬು.
ಥಧಮ್ಮಿಲ್ಲಸ್ಸಂಯತಾಃ ಕಚಾಃ।	ಧಮ್ಮಿಲ್ಲಃ-ಪು-೧-ಸಂಯತಾಃ- ಕಚಾಃ-ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಕೂದಲು।ತಲೆಕೂದಲಗಂಟು।ಎಣಿಗೆಗಂಟು,
ಶಿಖಾಚೂಡಾ ಕೇಶಪಾಶೀ	ಶಿಖಾ-ಚೂಡಾ-ಕೇಶಪಾಶೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩-ಶಿಖೆ-ಜುಟ್ಟು,
ವ್ರತಿನಾಂತು ಜಟಾಸಟಾ॥೨೫೭॥	ಜಟಾ-ಸಟಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ವ್ರತಿನಾಂ- ವ್ರತನಿಯಮವುಳ್ಳವರಜಡೆಗಳಹೆಸರು । ಮಣುಕುಕೂದಲುಜಡೇಕಿರಿಗಳು.
ವೇಣೀಪ್ರವೇಣೀ	ವೇಣೀ-ಪ್ರವೇಣೀ॥ಪಾ॥ವೇಣಿಃ-ಪ್ರವೇಣಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಹಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟಜಡೆ।ಕೂದಲುಹಣಿಕೆಜಡೆ.
ಶೀರ್ಷಣ್ಯಶ್ಶಿರಸ್ಯೌವಿಶದೇಕಚೇ।	ಶೀರ್ಷಣ್ಯಃ-ಶಿರಸ್ಯಃ-ಪು-೨-ವಿಶದೇಕಚೇ- ವಂದಕ್ಕೊಂದುಸೇರದೇಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಕೂದಲುಹೆಸರು.
ಪಾಶಃಪಕ್ಷಶ್ಚಹಸ್ತಶ್ಚ ಕಲಾಪಾರ್ಥಾಃಕಚಾತ್ಪರೇ॥	ಪಾಶಃ-ಪಕ್ಷಃ-ಹಸ್ತಃ-ಪು-೩ನ್ನ-ಕಚಾತ್ಪರೇಕಲಾಪಾರ್ಥಾಃ - ಕೇಶಪರ್ಯಾಯಶಬ್ದಗಳಮೇಲೆಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಾದ-ಈಶಬ್ದಗಳುಕೇಶಸಮೂಹವಾಚಕಗಳಾಗುವವು॥ಉ॥(ಕೇಶಪಾಶಃ) (ಕೇಶಪಕ್ಷಃ)ಇತ್ಯಾದಿ,
ತನೂರುಹಂ ರೋಮ	ತನೂರುಹಂ-ರೋಮ-ನ-

ಲೋಮ	ಮೈಯೊಳಗೆ ಹುಟ್ಟಿದಕೂದಲ ಹೆಸರುಗಳು। ಮೈಕೂದಲು,
ತದ್ವೃದ್ಧೌಶ್ಮಶ್ರುಪುಂಮುಖೇ।	ಶ್ಮಶ್ರು-ನ-೧-ಪುಂಮುಖೇತದ್ವೃದ್ಧೌ-ಗಂಡುಸರಮುಖದಲ್ಲಿಬೆಳೆದಕೂದಲು।ಅಂದರೆ।ಗಡ್ಡ।ದಾಡಿ।ಮೀಸೆ।
ಆಕಲ್ಪವೇಷೌನೇಪಥ್ಯಂ ಪ್ರತಿಕರ್ಮ ಪ್ರಸಾಧನಂ॥ ೨೭೯॥	ಆಕಲ್ಪಃ-ವೇಷಃ॥ಪ॥ವೇಶಃ- ಪು- ನೇಪಥ್ಯಂ-ಪ್ರತಿಕರ್ಮ-ನ್-ಪ್ರಸಾಧನಂ-ನ-೫- ಸುವರ್ಣವಸ್ತ್ರಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಮಾಡಿದಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆಪೆಸರು। ಪ್ರತಿಕರ್ಮ।ಪ್ರಸಾಧನಂ।-ಈಶಬ್ದಗಳುತಿಲಕಪತ್ರರಚನಾದಿಗಳಿಗೂಹೆಸರು,
ದಶೈತೇತ್ರಿಷ್ವಲಂಕರ್ತಾಲಂಕರಿಷ್ಣುಶ್ಚ *ಮಂಡಿತಃ।ಪ್ರಸಾಧಿತೋಲಂಕೃತಶ್ಚಭೂಷಿತಶ್ಚ ಪರಿಷ್ಕೃತಃ ॥ ೨೮೦॥	ಅಲಂಕರ್ತಾ-ಋ-ಅಲಂಕರಿಷ್ಣುಃ - ಅಲಂಕರಿಸುವವನಹೆಸರುಗಳು॥ಮಂಡಿತಃ-ಪ್ರಸಾಧಿತಃ- ಅಲಂಕೃತಃ-ಭೂಷಿತಃ-ಪರಿಷ್ಕೃತಃ - ೫-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಹೆಸರುಗಳು,
ವಿಭ್ರಾಡ್ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣುರೋಚಿಷ್ಣೂ	ವಿಭ್ರಾಟ್-ಜ್-ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣುಃ-ರೋಚಿಷ್ಣುಃ- ಪು-೩ ಭೂಷಣಾದಿಗಳಿಂದಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವವನ ಹೆಸರುಗಳು॥ಪತಿದಶ-ಈ೧೦ಶಬ್ದಗಳು।ತ್ರಿಷು। ಮೂರುಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂವರ್ತಿಸುತವೆ॥
ಭೂಷಣಂ ಸ್ಯಾದಲಂಕ್ರಿಯಾ।	ಭೂಷಣಂ-ನ-ಅಲಂಕ್ರಿಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ - ೨ಅಲಂಕರಿಸುವಿಕೆ।ಅಲಂಕಾರಮಾಡುವಿಕೆ,
ಅಲಂಕಾರಸ್ತ್ವಾಭರಣಂಪರಿಷ್ಕಾರೋ ವಿಭೂಷಣಂ॥ ೨೮೧ ॥ ಮಂಡನಂ (ಚಾಥ)	ಅಲಂಕಾರಃ-ಪು-ಆಭರಣಂ-ನ-ಪರಿಷ್ಕಾರಃ-ಪು-ವಿಭೂಷಣಂ-ಮಂಡನಂ-ನ-೫ಆಭರಣಗಳು। ಒಡವೆ
ಮಕುಟಂಕಿರೀಟಂ (ಪುನ್ನಪುಂಸಕಂ।)	ಮಕುಟಂ॥ಪಾ॥ಮುಕುಟಂ- ನ- ಕಿರೀಟಂ-ಪ್ನ-೨ಕಿರೀಟದಹೆಸರು ಸುವರ್ಣರತ್ನವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಿಂದರಚಿಸಿದಶಿರೋಭೂಷಣ।ಮುಂಡಾಸ।ಪಾಗು। ಟೊಪ್ಪಿ।
ಚೂಡಾಮಣಿಶ್ಶಿರೋರತ್ನಂ	ಚೂಡಾಮಣಿಃ-ಪು-ಶಿರೋರತ್ನಂ-ನ-೨ತಲೆಯಮೇಲೆಧರಿಸತಕ್ಕಮಾಣಿಕ್ಯವೆಂಬರತ್ನಾಭರಣ-
ತರಳೋ(ಹಾರಮಧ್ಯಗಃ)	ತರಳಃ-ಪು-೧-ಹಾರಮಧ್ಯಗಃ- ಹಾರದನಡುವೆ

	ಯಿರುವನಾಯಕಮಣಿ। ಪದಕದಮಣಿ । ಹಾರಕ್ಕೆ ಶಿಖಾಮಣಿ। ಸರದಮುಖಮಣಿ-
ವಾಲಪಾಶ್ಯಾ ಪಾರಿತಥ್ಯಾ	ವಾಲಪಾಶ್ಯಾ-ಪಾರಿತಥ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಕುರುಬುಜಡೆಗಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಳು ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಚಿನ್ನದವಡವೆ-ಜಡೆಬಿಲ್ಲೆ ರ್‍ಯಾಕಟೆಮುಂತಾದದ್ದು-
ಪತ್ರಪಾಶ್ಯಾ ಲಲಾಟಿಕಾ।	ಪತ್ರಪಾಶ್ಯಾ-ಲಲಾಟಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಹಣೆಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವತಾಳಿಂಗದವಡವೆ। ಬೈತಲೇಬೊಟ್ಟು-
ಕರ್ಣಿಕಾ ತಾಳಪತ್ರಂಸ್ಯಾ	ಕರ್ಣಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ತಾಳಪತ್ರಂ-ನ-೨-ಕಿವಿಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವಾಲೆ-ಸರಪಣಿಬುಗುಡಿಮುಂತಾದದ್ದು-
ಕುಂಡಲಂಕರ್ಣವೇಷ್ಟನಂ॥	ಕುಂಡಲಂ- ಕರ್ಣವೇಷ್ಟನಂ-ನ-೨- ಕಿವಿಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಹತ್ತಕಡಗು । ಕುಂಡಲ।ವಂಟಿ । ಗಂಟಿಯೆಂಬವಡವೆ-
ಗ್ರೈವೇಯಕಂ ಕಂಠಭೂಷಾ	ಗ್ರೈವೇಯಕಂ॥ಪಾ॥ಗ್ರೈವೇಯಂ-ನ- ಕಂಠಭೂಷಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಕೊರಳಲ್ಲಿಹಂತವಾಗಿಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಡವೆ।ಅಡ್ಡಿಕೆ- ಉತ್ತಂಡ-ಚಿಂತಾಕ-ತಾಳಿಮುಂತಾದದ್ದು-
ಲಂಬನಂಸ್ಯಾಲ್ಲಲಂತಿಕಾ।	ಲಂಬನಂ॥ಪಾ॥ ಲಂಬಮಾನಂ-ನ- ಲಲಂತಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಕೊರಳಲ್ಲಿನ್ಯಾತಾಡುವವಡವೆ - ಜೋಮಾಲೇಸರ-ಕಂಠೀಸರ- ಮಣಿಗಳ ಹಾರ ಮುಂತಾದದ್ದು-
ಸ್ವರ್ಣೈಃಪ್ರಾಲಂಬಿಕಾ	ಪ್ರಾಲಂಬಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಸ್ವರ್ಣೈಃ-ಬಂಗಾರದಿಂದಲೇರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಕಂಠಹಾರ-ಕಂಠೀಸರ-ಚಂದ್ರಹಾರ-ಗೋಧೀಸರಮುಂತಾದದ್ದು-
ಥೋರಸ್ಸೂತ್ರಿಕಾ (ಮೌಕ್ತಿಕೈಃಕೃತಾ॥೩೬೪॥	ಉರಸ್ಸೂತ್ರಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಮೌಕ್ತಿಕೈಃ- ಕೃತಾ-ಮುತ್ತುಗಳಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಹಾರ- ಮುತ್ತಿನಕಂಠಿ-ಮುತ್ತಿನಲಡಿಗಳುಳ್ಳಕಂಠೀಸರ-
ಹಾರೋಮುಕ್ತಾವಳೀ	ಹಾರಃ-ಪು-ಪಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಮುಕ್ತಾವಳೀ॥ಪಾ॥ ಮುಕ್ತಾವಳಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಮುತ್ತಿನದಂಡೆಗಳಹೆಸರುಗಳು-ವಂದಕ್ಕೊಂದುಹತ್ತರವಾಗಿಪೋಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಮುತ್ತಿನಸರಂ ಹೆಸರು

ದೇವಚ್ಛಂದೋ(ಸೌಶತ ಯಷ್ಟಿಕಃ।)

ದೇವಚ್ಛಂದಃ-ಪು-೧-ಶತಯಷ್ಟಿಕಃ-ಅಸೌ। ಅನೇಕಸರಗಳುಳ್ಳಮುತ್ತಿನಕಂಠೀಸರ ॥ ನೂರೆಳಡೀಮುತ್ತಿನಕಂಠೀಮುಂತಾದದ್ದು - ಮೂರು ದಂಡೆಗಳುಳ್ಳಮುತ್ತಿನಕಂಠಿಗೂ ೧೦೮ ದಂಡೆಗಳುಳ್ಳಮುತ್ತಿನಕಂಠೀಸರಕ್ಕೂ ಹೆಸರೆಂದು ಕೆಲವರು - ಮುತ್ತಿನಕಟ್ಟಾಣೀಸರಕ್ಕೂ ಹೆಸರಾಗುತ್ತೆ-

ಹಾರಭೇದಾ ಯಷ್ಟಿ ಭೇದಾ) ದ್ಗುಚ್ಛಗುಚ್ಛಾರ್ಧಗೋಸ್ತನಾಃ। ಅರ್ಧ ಹಾರೋ ಮಾಣವಕ

ಗುಚ್ಛಃ-ಗುಚ್ಛಾರ್ಧಃ-ಗೋಸ್ತನಃ-ಅರ್ಧಹಾರಃ ಮಾಣವಕಃ-ಪು-೫ ಇನ್ನು-ಯಷ್ಟಿಭೇದಾತ್ - ಹಾರಭೇದಾಃ- ಸರದದಂಡೆಗಳ ಲೆಕ್ಕದ ಭೇದದಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ ಸರಗಳು- ಹೇಗಂದರೆ- ಗುಚ್ಛಃ ೩೨ದಂಡೆಗಳುಳ್ಳದ್ದು-ಗುಚ್ಛಾರ್ಧಃ-೧೬- ಗೋಸ್ತನಃ ೪೦ಅಥವಾ- ಅರ್ಧಹಾರಃ ೬೪- ಹಾರಃ ೧೦೮ ಮಾಣವಕಃ೨೦-

ಏಕಾವ(ಳ್ಯೇಕಯಷ್ಟಿಕಾ॥

ಏಕಾವಳೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಏಕಯಷ್ಟಿಕಾ॥ಒಂಟಿಸರ ಎಳಡೀ-ಒಂದುಸರ-ಏಕಾವಳೀಸರ-

ಸೈವ) ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲಾ ಸ್ಯಾತ್ಸಪ್ತ ವಿಂಶತಿಮೌಕ್ತಿಕಾ

ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಸಪ್ತವಿಂಶತಿಮೌಕ್ತಿಕಾ-೨೭ಮುತ್ತುಗಳುಳ್ಳ-ಸೈವ-ಆಕಂಠಮಾಲೆ ಅಂತೆನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆ-

ಆವಾಪಕಃಪಾರಿಹಾರ್ಯಃ ಕಟಕಂ ವಲಯೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।

ಆವಾಪಕಃ॥ಪಾ॥ಆವಾಯಕಃ- ಪಾರಿಹಾರ್ಯಃ ಪು-೨-ಸೂಡಿಗವೆಂಬಕಡಗ-ಚೂಡಾಲು- ಪೊಂಚಿ ಕಂಗಣಿ- ಚಾಕಟ್ಟು-ದೋರೆ-ಕಟ್ಟು-ಗೀರುಬಳೆ-ಪ ಕು-ಕೋಡೆ-ಬಳೆ॥ಕಟಕಂ-ನ-ಪ-ಪು-ವಲಯಃ-ಪು ೨-ಕಡಗುಬಳೆಮುಂತಾದದು ಸ್ತ್ರೀಕರ್ಣಾ-ಕರವಲಯ ಕರ್ಣಾ-ಈರಕು ಸ್ತವಲಯ-

ಕೆಯೂರಮಂಗದಂ(ತು ಲ್ಯೇ)

ಕೆಯೂರಂ-ಅಂಗದಂ-ನ-೨-ಬಾಹುಪುರಿಜೆ ರು-ನಾಗಮುರಿಗೆ-ಕೋಳುಕೊಡಿಗೆ- ಬಾಜೂಬಂ ದು-ವಂಕಿ-

ಅಂಗುಳೀಯಕಮೂರ್ಮಿ ಕಾ।

ಅಂಗುಳೀಯಕಂ-ನ-ಪ-ಪು-ಊರ್ಮಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ ೨-ಉಂಗರದಪೆಸರು-ಅಂಗುಳ್ಯಾಭರಣ-ಉರುಟ ಕರುಕು-ಹರಳುಂಗರ-ಬಿಲ್ಲೆ ಉಂಗರ-

(ಸಾಂಗುಷ್ಠಲೇಖಾ) ಸಾಕ್ಷರಾ ಮುದ್ರಾ ... ಸಾಕ್ಷರಾ ಸ್ತ್ರೀ ...

ದ್ರಾಸ್ಯಾತ್	ಕ್ಷರಗಳುಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಮೊಹರುಬಿಲ್ಲೆಯುಳ್ಳ ಉಂಗುರದಹೆಸರುಮುದ್ರೆಉಂಗುರ-
ಕಂಕಣಂಕರಭೂಷಣಂ।	ಕಂಕಣಂ-ಕರಭೂಷಣಂ-ನ-೨-ಮುತ್ತಿನಜೋಡೆ-ಸರಿಗೆರತ್ನದಜೋಡೆ-ರತ್ನಕಂಕಣ ಮುಂತಾದ ಹಸ್ತಾಭರಣ-
(ಸ್ತ್ರೀಕಟ್ಯಾಂ)ಮೇಖಲಾ ಕಾಂಚೀಸಪ್ತಕೀರಶನಾ (ತಥಾ।ಕ್ಲೀಬೇ) ಸಾರಸನಂ ಚ	ಮೇಖಲಾ-ಕಾಂಚೀ-ಸಪ್ತಕೀ-ರಶನಾ॥ಪಾ॥ರಸನಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಸಾರಸನಂ-ನ-೫-(ಸ್ತ್ರೀಕಟ್ಯಾಂ)-ಹೆಂಗಳಟೊಂಕಕ್ಕೆಆಭರಣಗಳು-ಮೇಖಲಾ-೮- ಪಟ್ಟಿಗಳುಳ್ಳ ಡಾಬು। ಕಾಂಚೀ೧ಪಟ್ಟಿಯುಳ್ಳ ಡಾಬು- ಸಪ್ತಕೀ ಏಳೆಳೆಗಳ ಡಾಬು- ರಶನಾ- ೧೬ಎಳೆಗಳುಳ್ಳ ಡಾಬು. ಸಾರಸನಂ - ೩೨ಎಳೆಗಳ ಡಾಬು। ಉಡಿಧಾರ-ಗೆಜ್ಜೆಉಡಿಧಾರ-ಘಂಟೆಉಡಿಧಾರ-
(ಥಪುಂಸ್ಕಟ್ಯಾಂ) ಶೃಂಖಲಂ(ತ್ರಿಷು।)	ಶೃಂಖಲಂ-ತ್ರಿ-೧-ಪುಂಸ್ಕಟ್ಯಾಂ॥ಪುರುಷನ ಉಡಿಧಾರ- ಕಟಿಸೂತ್ರ-
ಪಾದಾಂಗದಂ ತುಲಾಕೋಟಿ ರ್ಮಂಜೀರೋ ನೂಪುರೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥ ಶಿರ್ನ॥) ಹಂಸಕಃ ಪಾದಕಟಕಃ	ಪಾದಾಂಗದಂ-ನ-ತುಲಾಕೋಟಿಃ-ಮಂಜೀರಃ,ಪು-ನೂಪುರಃ-ಹಂಸಕಃ-ಪಾದಕಟಕಃ-ಪ್ನ-೯-ಅಂದಿಗೆ-ಕಾಲುಸರಪಣಿ-ಪಾಡಗ-ಕಾಲುಕಡಗ- ಕಾಲುಕೊಡಿಗೆ-
ಕಿಂಕಿಣೀಕ್ಷುದ್ರಘಂಟಿಕಾ॥	ಕಿಂಕಿಣೀ-ಕ್ಷುದ್ರಘಂಟಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಕಿರಿಘಂಟೆಗಳಹೆಸರು-ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ-
ತ್ವಕ್ಫಲಕ್ರಿಮಿರೋಮಾಣಿವಸ್ತ್ರಯೋನಿ "	ತ್ವಕ್ - ಚ್-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ನಾರು-ಫಲಂ-ನ-೧- ಕಾಯಿ-ಹಂಣು-ಕ್ರಿಮಿಃ-ಪು-೧-ಹುಳು-ರೋಮ-ನ್-ನ-ಕೂದಲು-೪॥ರ- (ವಸ್ತ್ರಯೋನಿಃ)ಬಟ್ಟೆಗೆಕಾರಣಗಳು-ಅಂದರೆ-ಕಿರ್ತಾಕ-ನಾರುಶೀರೆಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆನಾರು-ಹತ್ತಿಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಕಾಯಿ-ರೇಷ್ಮೆ- ಪಟ್ಟೆಮುಂತಾದವು ಗಳಿಗೆ ಹುಳುವು- ಕಂಬಳಿ-ಧಾವಳಿಮುಂತಾದವು ಗಳಿಗೆಕೂದಲು- ಇವೇಕಾರಣಗಳು-
ದಶ ತ್ರಿಷು॥೩೦॥	ಮುಂದೆಹೇಳಲ್ಪಡುವ೧೦ಶಬ್ದಗಳುತ್ರಿಲಿಂಗಗಳು
ವಾಲ್ಕಂಕ್ಷೌಮಾದಿ	ವಾಲ್ಕಂ-ಕ್ಷೌಮಂ-೨-ನಾರುಶೀರೆ-

ఫాలంతుకార్పాసం బాదరంచతత్।	ఫాలం-కార్పాసం-బాదరం-౩-నూలుబట్టె
కౌశేయం(క్రిమికోశోత్థం)	కౌశేయం-న-౧-క్రిమికోశోత్థం-రేశ్మె హుళుముంతాదవుగళబురడేగుడ్డు మొదలాద వుగళింద రాటిసియళెదెగియతక్కపట్టెమడిమగ టముంతాదవుగళహెసరు-
రాంకవం(మృగరోమజం)	రాంకవం-౧-మృగరోమజం-మృగరో మగళిందమాడల్పట్ట-శాలు-బనాతు - బుర్నిష్-స్లాన్-ముంతాదవుగళిగెహెసరుగళు-
అనాహతంనిష్ప్రవాణి తంత్రకం(చనవాంబరే। తత్స్యా)దుద్గమనీయం	అనాహతం-నిష్ప్రవాణి-తంత్రకం-౩-నవాంబరే-హొసబట్టె-
యద్ధౌతయో ర్వస్త్రయోర్యుగం।	ఉద్గమనీయః-న-౧-ధౌతయోఃవస్త్రయోర్ద్వయం-వగద-౨- బట్టెగళు - మడిపంచె జోతె-మడిధోత్రదజోతె-
పత్రోర్ణం ధౌతకౌశేయం	పత్రోర్ణం-న-౧- ధౌతకౌశేయం కో దపట్టెరేశిమెముంతాదద్దు-
(బహుమూల్యం)మహాధనం	మహాధనం-న-౧-బహుమూల్యం-బహుధన సాధ్యవాదవస్త్ర-బహళ క్రయవుళ్ళ తారిబట్టె
క్షౌమందుకూలం(స్యా	క్షౌమం॥పా॥క్షోమం-దుకూలం-న-౨-బి ళిపట్టె మడి - పట్టెవస్త్ర - సమమెళెయా యూనా రాగియూయిరువబిళిహసనుమడి-
ద్వేతు)నివీతంప్రావృతంత్రిషు॥౩౨౩॥	నివీతం-ప్రావృతం-త్రి-౨- హొదియువ బట్టె-అంగవస్త్ర-అంగోస్త్ర - బహిర్వాసస్సు క్షైరవాస-
స్త్రియాంబహుత్వేవస్త్రస్య) దశాస్స్యుర్వస్త్రయోర్ద్వయోః।	దశాః-స్త్రీ-ప॥పు-నిత్యబహువచన-వస్తిః-స్త్రీ-౨-బి ట్టెయబద్దికెగెహెసరుగళు,మత్తు,అంచిగూతంబి గూ పెసరు,బట్టెయకొనె-వస్త్రద్వయోర్ణి మాహెసాఖ్య ధొఘామ్ని దశాసుచేరి మేదినీ
దైర్ఘ్యమాయామ...	దైర్ఘ్యం-న-...

శోఽకః	నాహః-పు-౧-ఉద్దవాగిరువశిర్యక్పరిమాణ-నీ శవాగిరువికే-లాంగాగిరువికే-విశాలకే-ఎత్తర వాగిరువికే.
పరిణాహోవిశాలతా।	పరిణాహః-పు-విశాలతా-(స్త్రీ)-౨- అగలద హెసరు-అడ్డగల-శిర్యగ్విశాలకే-
పటచ్చరంజీర్ణవస్త్రం	పటచ్చరం-జీర్ణవస్త్రం-న-౨- హళేబట్టె-హరుకిల్లదబలవిల్లదహళేబట్టె-
సమానస్తకకర్పటౌ॥	నక్తకః-కర్పటః-పు-౨-హరుకుబట్టె-చింది బట్టె-ఇదుకొళెయుళ్ళబట్టెగూహెసరు-
వస్త్రమాచ్ఛాదనం వాసశ్చేలంవసనమంశుకం।	వస్త్రం-ఆచ్ఛాదనం-వాసః-స - చేలం-వసనం-అంశుకం-న-౬ - సామాన్యవాగిబట్టెగెహెసరు-ఉడువధోత్ర-సీరె-పావడె-కిరిగె-
సుచేలకఃపటో (స్త్రీ స్యా)	సుచేలకః-పు-పటః-ప్న-౨-వళ్ళెశీరె-మేలు శీరె-మేలుధోత్ర- మేలుబట్టె - ఉత్తమవ స్త్ర-
ద్వ రాశిఃస్థూలశాటకః।	వరాశిః॥పా॥వరాసిః-స్థూలశాటకః-పు-౨ ధప్పవాదఖాదీబట్టె- హచ్చడదబట్టె- హచ్చడదగిం ట-కచ రాదుప్పట్టె - సాదాసీరె - పరదేశా డాబట్టె-గుడారిగెతక్కదుప్పట్టె- సాటీ నముం తాదద్దు-
నిచోళఃప్రచ్ఛదపటః	నిచోళః-ప్రచ్ఛదపటః-పు-౨-మేలుహాసిగె హాసిగెమేలెహాసువనారుబట్టె-
సమౌరల్లకకంబళౌ	రల్లకః-కంబళః-పు-౨-కంబళిహెసరు- రత్న కంబళిలుజ్జుకంబళి-సణ్ణకంబళిముంతాద్దు-
అంతరీయోప సంవ్యానపరిధానాన్యధోంశుకే।	అంతరీయం-ఉపసంవ్యానం-పరిధానం-అ ధోంశుకం-న-౪ - ఉట్టుకొళ్ళువదక్కాగిమా డల్పట్టబట్టె-ఉట్టిరువసీరెధోత్రముంతాద్దు-
(ద్వౌ)ప్రావారోత్త రాసంగౌసమౌబృహతికా తథా । సంవ్యానము త్తరీయంచ	ప్రావారః-ఉత్తరాసంగః-పు-బృహతికా స్త్రీ-సంవ్యానం-ఉత్తరీయం-న-౫-ఉత్తరీ యదహెసరు-మైమేలెహొద్దిరువవస్త్ర- హొదె దపావడి-ప్రొద్దంగవస్త్ర- ...

	ಲುಮುಸುಕು-
ಚೋಳಃ ಕೂರ್ಪಾಸಕೋ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ	ಚೋಳಃ-ಪು-ಕೂರ್ಪಾಸಕಃ-ಪ್ನ-೨-ಸ್ತ್ರೀಪು ಷರಕುಬುಸಗಳ ಹೆಸರು- ಗಂಡುಸರಕವಚದ ಅಂ ಗೂ ಹೆಂಗಳ ಕುಬಸಕ್ಕೂ ಹೆಸರು-
ನಿಶಾರಸ್ತುಪ್ರಾವರಣೇಹಿ ಮಾನಿಲನಿವಾರಣೇ॥ ೩೭೮॥	ನಿಶಾರಃ-ಪು-೧- ಹಿಮಾನಿಲನಿವಾರಣೇ ಪ್ರಾ ಣೆ-ಮಂಜು-ಗಾಳಿ - ಇವುಗಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಪರಿಹ ಸುಕಂಚಟ್ಟಮುಂತಾದವಸ್ತ್ರವಿಶೇಷದಹೆಸರು-
(ಅರ್ಧೋರುಕಂವರಸ್ತ್ರೀ ಣಾಂಸ್ಯಾ) ಚ್ಚಂಡಾತಕ (ಮಂಶುಕಂ।)	ಚಂಡಾತಕಂ-ನ॥ಪ॥ಪು-೧-ವರಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ರ್ಧೋರುಕಂ ಅಂಶುಕಂ-ಸೂಳೆಯರ ಅರೆತೊಡೆಗ ವರಿಗೂಮುಚ್ಚುವಬಟ್ಟೆ-ಅರೆತೊಡೆಚಲ್ಲಣ- ಚಡ್ಡಿ ರ್ಧ-ಪಾಯಿಜಾಮಾ ಅರ್ಧ-ಚಿಜಾರು-
(ಸ್ಯಾತ್ತ್ರಿ)ಷ್ವಾಪ್ರಪದೀ ನಂ(ತತ್ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಾ ಪ್ರಪದಂಹಿಯತ್)॥ ೩೭೯	ಆಪ್ರಪದೀನಂ-ತ್ರಿ-೧-ಯತ್ -ಆಪ್ರಪದಂ-ಪ್ರಾ ಪ್ನೋತಿತತ್ - ಯಾವವಸ್ತ್ರ ಪಾದದವರಿಗೂಯಿ ಬಿದ್ದುಯಿರುವದೋ ಅಂಥಾವಸ್ತ್ರದಹೆಸರು- ಅಂ ಗಿ-ಕಶೇಪಾವಡೆ-ನಿಲುವಂಗಿ-ಚಿಜಾರು-ಮುಂತಾ
ಅ(ಸ್ತ್ರೀ)ವಿತಾನಮು ಲ್ಲೋಚೋ	ವಿತಾನಂ-ಪ್ನ-ಉಲ್ಲೋಚಃ॥ಪಾ॥ಉಲ್ಲಾಕಃ- ೨-ಮೇಲ್ಕಟ್ಟುವಸ್ತ್ರ-ಛಾದಿನೀವಸ್ತ್ರ- ಮನೇಮೆಲ್ಗ ಗೆಕಟ್ಟುವಚಿತ್ರದಬಟ್ಟೆ-
ದೂಷ್ಯಾದ್ಯಂವಸ್ತ್ರವೇ ಶ್ಮನಿ	ದೂಷ್ಯಂ-ವಸ್ತ್ರವೇಶ್ಮನ್-ನ- ಈ-೨ - ವಸ್ತ್ರ ವೇಶ್ಮನಿಂಬಟ್ಟೆಯಿಂದಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಮನೆಗೆಹೆಸರುಗ ಗುಡಾರ- ಗುಡಾರೆ-ಡೇರಾ-ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ-ಪಟ ಟೀರಾದಿಶಬ್ದಗಳೂಗುಡಾರಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು-
ಪ್ರತಿಸೀರಾ ಯವನಿಕಾ ಸ್ಯಾತ್ತಿರಸ್ಕರಣೀ (ಚಸಾ॥ ೩೮೦॥	ಪ್ರತಿಸೀರಾ-ಯವನಿಕಾ॥ಪಾ॥ ಜವನೀಕಾ- ಸ್ಕರಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೩- ತೆರೆಬಟ್ಟೆ-ಫರದೇ-
ಪರಿಕರ್ಮಾಂಗ ಸಂಸ್ಕಾ ರಃ)ಸ್ಯಾ	ಪರಿಕರ್ಮ-ನ್-ನ-ಅಂಗಸಂಸ್ಕಾರಃ-ಪು-೨- ರದಮೇಲೆಲುಜ್ಜೆತೊಳದುಕೊಳೇ ಹೋಗ ಲಾಡಿ ಸೊಗಸುಮಾಡುವಿಕೆ-ಪುಲಕಾಪು-ವಪ್ಪವಿಡುವಿಕೆ-
ನ್ಮಾರ್ಷ್ಟಿರ್ಮಾ ರ್ಜನಾ ಮೃಜಾ।	ಮಾರ್ಷ್ಟಿಃ-ಮಾರ್ಜನಾ-ಮೃಜಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩- ಗಂಧಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ ಮುಂತಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಮೈಗೆಹಾಕಿಲುಜ್ಜಿತೊಳಕೊಂಡುಕೊಳೇ ಹೋ

లాడిసువదక్కెహెసరుగళు-

ఉద్వర్తనోత్సాదనే (ద్వేసమే)

ఉద్వర్తనం-ఉత్సాదనం-న- ౨- ఉరుత కేయిడువదక్కెహెసరు-బంణాదపుడి-మైగె ఉజ్జికొళియువపుడి-

ఆప్లావఆప్లవః॥౩౮౧॥ స్నానం

ఆప్లావః-ఆప్లవః-పు- స్నానం-౩- స్నానద హెసరు- తలెముంతాదసర్వాంగవన్నూ నీరల్లి నెనసికొళియువికె-

చర్చాతుచర్చిక్యంస్థాసకః

చర్చా-స్త్రీ-చర్చిక్యం॥షా॥ చార్చిక్యం న-స్థాసకః-పు-౩-కుంకుమముంతాదఅంగ రాగదహిట్టిగెహెసరు- మైమెంబుపుడి। మైగుజ్జువ గంధపుడి। ఉద్వర్తనమార్జన। బుక్కేహిట్టు-

థప్రబోధనం। అనుబోధః

ప్రబోధనం-న-అనుబోధః-పు-౨- సుగంధ ద్రవ్యగళల్లి అడగికొండిరువ పరిమళాదిగళన్ను ప్రకాశగొళిసువకైలాద్యుత్తేజకసామగ్రియ హెసరు-

పత్రలేఖాపత్రాంగులిః (రిమేసమే॥) ౩౮౨॥

పత్రలేఖా॥ షా॥ పత్రరేఖా - పత్రాంగులిః- స్త్రీ-౨-స్త్రీయమొలెగళుముంతాదఅంగగళల్లి-కస్తూరికేసరి-పచ్చెకర్పూరముంతాద పరిమళదబణ్ణగళిందబరెయల్పడువ- మకరికాపత్రాదిచిత్రగళహెసరుగళు-

తమాలపత్రతిలకచిత్రకాణివిశేషకం। (ద్వితీయంచతురీయంచ నస్త్రియాం)

తమాలపత్రం-తిలకం- చిత్రకం-విశేషకం న-ఈ నొసలిగిట్టుకొళ్ళువతిలక।బొట్టు। ద్వితీయం చతురీయంచనస్త్రియాం।తిలకః-విశేషకః-ఈ ౨స్త్రీలింగవల్ల-పున్-మిక్క-౨-న,

(అథ) కుంకుమం॥ ౩౮౩ ॥ కాశ్మీరజన్మా గ్నిశిఖం వరం బాహ్లీక పీతనే। రక్తసంకోచపిశునే ధీర లోహిత చంద నం॥౩౮౪॥

కుంకుమం-కాశ్మీరజన్మ-న్-అగ్నిశిఖం- వరం-బాహ్లీకం॥షా॥బాహ్లికం-పీతనం- రక్తం-సంకోచం-పిశునం॥ప॥సంకోచం-పిశునం- ధీరం॥షా॥వీరం-లోహితం-చందనం॥ప॥ లోహితచందనం-న- ౧౧ - కుంకుమదకువ్వినహెసరుగళు-కుంకుమకేసరి-

లాక్షా-రాక్షా-జతు (ద్యా) లాక్షా-రాక్షా॥షా॥రక్షా-స్త్రీ-జతు-న-

(ಕ್ಲೀಬೇ) ಯಾವೋಲಕ್ತೋ ದ್ರುಮಾಮಯಃ।

ಯಾವಃ-ಅಲಕ್ತಃ-ದ್ರುಮಾಮಯಃ-ಪು- ೬- ಅರಗಿನ ಹೆಸರುಗಳು-ಕೆಂಪರಗು-ಬಂಣಾದಅರಗು.

ಲವಂಗಂ ದೇವಕುಸುಮಂ ಶ್ರೀಸಂಜ್ಞ

ಲವಂಗಂ-ದೇವಕುಸುಮಂ-ಶ್ರೀಸಂಜ್ಞಂ-ನ-೩-ಲವಂಗದಹುವ್ವು-ಲವಂಗ.

(ಮಥ)ಜಾಪಕಂ॥೩೮೫॥ ಕಾಲೀಯಕಂಚ ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯಂ(ಚಾಥ) (ಸಮಾರ್ಥಕಂ।)

ಜಾಪಕಂ॥ಪಾ॥ಜಾಮಕಂ-ಕಾಲೀಯಕಂ - ಕಾಲಾನುಸಾರ್ಯಂ-ನ-೩-ಕರೇ-ಅಗರುಚಕ್ಕೇ ಅಗರುಗಂಧ-ಶ್ರೀಗಂಧಕ್ಕೂಹೆಸರು- ಕಪ್ಪಾದನಾನಾಬಗೆಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೂಹೆಸರುಗಳು.

ವಂಶಕಾಗರುರಾಜಾರ್ಹ್ಯ ಲೋಹ ಕ್ರಿಮಿಜ ಜೋಂಗಕಂ॥೩೮೬॥

ವಂಶಕಂ॥ಪಾ॥ವಂಶಿಕಂ-ಅಗರು-ರಾಜಾರ್ಹಂ-ಲೋಹಂ-ಕ್ರಿಮಿಜಂ-ಜೋಂಗಕಂ-ನ-೬- ಅಗರುಗಂಧ-ಶ್ವೇತಾಗರು.

ಕಾಲಾಗರ್ವಗರುಃ (ಸ್ಯಾತ್ತು)ಮಂಗಳ್ಯಂ (ಮಲ್ಲಿಗಂಧಿಯತ್।)

ಕಾಲಾಗರು-ನ-ಅಗರುಃ-ಪು-೨-ಕೃಷ್ಣಾಗರುಗಂಧ, ಮಂಗಳ್ಯಂ-ನ- ೧ - ಮಲ್ಲಿಗಂಧಿಯತ್ -ಮಲ್ಲಿಗೆಹುವ್ವಿನವಾಸನೆಯುಳ್ಳಕೃಷ್ಣಾಗರುಹೆಸರು,

ಯಕ್ಷಧೂಪಸ್ಸರ್ಜರಸೋ ರಾಳಸರ್ವರಸಾವಪಿ॥೩೮೭॥ ಬಹುರೂಪೋ(ಪ್ಯ

ಯಕ್ಷಧೂಪಃ-ಸರ್ಜರಸಃ-ಅರಾಳಃ॥ ಪ॥ ರಾಳಃ-ಸರ್ವರಸಃ-ಬಹುರೂಪಃ-ಪು- ೫- ಸಜ್ಜರಸದಹೆಸರುಗಳು.

ಥ) ವೃಕಧೂಪಕೃತ್ರಿಮಧೂಪಕೌ।

ವೃಕಧೂಪಃ-ಕೃತ್ರಿಮಧೂಪಕಃ-ಪು-೨- ಅನೇಕಮಳವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಮಾಡಿದಧೂಪಕ್ಕೆ ಹೆಸರುಗಳು,

ತುರುಷ್ಕಃಪಿಂಡಕಸ್ಸಿಹ್ಲೋ ಯಾವನೋಪ್ಯಥ

ತುರುಷ್ಕಃ-ಪಿಂಡಕಃ-ಸಿಹ್ಲಃ-ಯಾವನಃ-ಪು-೪-ಅರಬ್ಬಿಸ್ತಾನ ಮೆಂಬುವತುರುಕರಸೀಮೆಯಲ್ಲಿಹುಟ್ಟುವತೆದುಕೆನಮಡ್ಡಿಯೆಂಬಧೂಪದಹೆಸರುಗಳು, ಅಂದುಗಬೊಂಕಮೆನ್ನುವರು-ಹಾಲುಮಡ್ಡಿ,

ಪಾಯಸಃ॥ ೩೮೮॥ ಶ್ರೀವಾಸೋ ವೃಷಧೂಪಶ್ಶ್ರೀವೇಷ್ಟಸರಳದ್ರವಾ।

ಪಾಯಸಃ-ಶ್ರೀವಾಸಃ- ವೃಷಧೂಪಃ- ಶ್ರೀವೇಷ್ಟಃ-ಸರಳದ್ರವಃ - ಪು - ೫ - ಸರಳದೇವದಾರುವೃಕ್ಷದಬೊಂಕೆ॥ ರ್ಯಾಳದಬೊಂಕೆ.

ಮೃಗನಾಭಿ ರ್ಮೃಗ(

ಮೃಗನಾಭಿಃ-ಪ್ಸ-ಮೃಗಮದಃ- ಪು- ಕಸ್ತೂರೀ-

ಮದಃಕಸ್ತೂರೀಚಾಥ

ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಕಸ್ತೂರಿಯಪೆಸರುಗಳು-ಕಸ್ತುರಿ-

ಕೋಲಕಂ॥೩೧॥ ಕಕ್ಕೋಲಕಂಕೋಶಫಲ

ಕೋಲಕಂ-ಕಕ್ಕೋಲಕಂ -ಪಾ-ಕಕ್ಕೋಲಕಂ-ಪಾ-ಕಕ್ಕೋವಕಂ- ಕೋಶಫಲಂ-ನ-೩-ಕಕ್ಕೋಲದ ಗಿಡ-ಕಕ್ಕೋಲದಹ್ಣ್ಣಂಕೆ-ಕಕ್ಕೋಲದಫಲ-ಪರಿಮಳದ ಚಕ್ಕೇಮರ-

(ಮಥ)ಕರ್ಪೂರ(ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)ಘನಸಾರಶ್ಚಂದ್ರ ಸಂಜ್ಞಸ್ಸಿತಾಭ್ರೋಹಿಮ ವಾಲುಕಾ॥೩೦॥

ಕರ್ಪೂರಃ-ಪ್ನ-ಘನಸಾರಃ-ಚಂದ್ರಸಂಜ್ಞಃ- ಸಿತಾಭ್ರಃ-ಪಾ-ಸಿತಾಹಃ-ಪು-ಹಿಮವಾಲುಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೫-ಕರ್ಪೂರದಪೆಸರು-ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ-

ಗಂಧಸಾರೋ ಮಲಯಜೋಭದ್ರಶ್ರೀಶ್ಚಂದನೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)

ಗಂಧಸಾರಃ-ಮಲಯಜಃ-ಭದ್ರಶ್ರೀಃ-ಪು-ಚಂದನಃ-ಪ್ನ-೪-ಚಂದನದಗಿಡ-ಚಂದ್ಯಣ-

ತೈಲಪರ್ಣಿಕಗೋಶೀರ್ಷೆ ಹರಿಚಂದನ(ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)॥

ತೈಲಪರ್ಣಿಕಂ-ನ-೧-ಬಹಳಕೆಂಪಾಗಿರುವಬಿಳೀಚಂದನವು॥ ಗೋಶೀರ್ಷಂ-ನ-೧-ಬಹಳ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳಚಂದ್ಯಣ॥ ಹರಿಚಂದನಂ-ನ-೧-ಮಾವಿನಹಂಣಿನವಾಸನೆಯುಳ್ಳಹಳದೀಚಂದ್ಯಣ ॥ -ಈ೩-ಅರಿಸಿನಬಣ್ಣದಚಂದನವೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು-

ತಿಲಪರ್ಣೀ(ತು) ಪತ್ರಾಂಗಂರಂಜನಂರಕ್ತಚಂದನಂ ಕುಚಂದನಂ

ತಿಲಪರ್ಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ॥ ಪ॥ ತಿಲಪರ್ಣೀನ್-ಪು-ಪತ್ರಾಂಗಂ-ರಂಜನಂ-ರಕ್ತಚಂದನಂ-ಕುಚಂದನಂ-ನ-೫-ಕೆಂಪುಬಂಣದಚಂದನವೃಕ್ಷದಪೆಸರುಗಳು-

(ಚಾಥ)ಜಾತಿಕೋಶ ಜಾತೀಫಲೆ(ಸಮೆ)॥ ೩೨॥

ಜಾತಿಕೋಶಂ-ಜಾತಿಫಲಂ-ನ-೨- ಜಾಜಿಕಾಯಿಯಪೆಸರುಗಳು-ಜಾಕಾಯಿ-

(ಕರ್ಪೂರಾಗರು ಕಸ್ತೂರೀಕಕ್ಕೋಲೈ) ರ್ಯಕ್ಷಕರ್ದಮಃ॥

ಯಕ್ಷಕರ್ದಮಃ-ಪು-೧-ಕರ್ಪೂರಾಗರುಕಸ್ತೂರೀಕಕ್ಕೋಲೈಃ॥ಕರ್ಪೂರ-ಅಗುರು - ಕಸ್ತೂರೀ-ಕಕ್ಕೋಲ-ಈ೪ರಿಂದಕೂಡಿದಗಂಧಪರಿಮಳದಪೆಸರು-

ಗಾತ್ರಾನುಲೇಪನೀವರ್ತಿರ್ವರ್ಣಕಂ(ಸ್ಯಾ)ದ್ವಿಲೇಪನಂ॥೩೩॥

ಗಾತ್ರಾನುಲೇಪನೀ-ವರ್ತಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುಟ್ಟಿಅರೆದಮುದ್ದೆ-ಗಂಧದಬಿಲ್ಲೆ॥ ವರ್ಣಕಂ-ವಿಲೇಪನಂ-ನ-೨- ಮೈಗೆಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿತೆಯಿದಗಂಧದಪೆಸರು--ಈ೪ಗಂಧದಮುದ್ದೆಗೆಪೆಸರುಗಳೆಂದುಕೆಲವರಂದರು-

ಗಾ(ಸ್ಸ್ಯು)

ಡಿಯಹೆಸರುಗಳು-ಗಂಧೂಡಿ- ಮೇಲು ಬುಕ್ಕೀ ಚಿಟ್ಟಿಗೂಹೆಸರು-

ಕ್ಷಾವಿಕಂವಾಸಿಕಂ(ಕ್ರಿಷು)

ಕ್ಷಾವಿಕಂ-ವಾಸಿಕಂ-ತ್ರಿ-೨-ವಾಸನೇಕಟ್ಟಿದವಸ್ತುವಿನಹೆಸರುಗಳು-

(ಸಂಸ್ಕಾರೋಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದ್ಯೈರ್ಯಸ್ಸ್ಯಾತ್ತದಧಿ) ರಧಿವಾಸನಂ॥೫೪॥

ಅಧಿವಾಸನಂ-೧-ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದ್ಯೈಃವಸ್ತ್ರಾದೇಸ್ಸಂಸ್ಕಾರಃ। ವಸ್ತ್ರಪಾತ್ರೆತಾಂಬೂಲ ಭೂಷಣಗೃಹಮಂಟಪೀಠಾದಿದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೆ। ಗಂಧಪುಷ್ಪಧೂಪತೈಲಲೇಪಾದಿಗಳಿಂದಪರಿಮಳ ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಸಂಬಂಧಪಡಿಸಿಸೊಗಸುಮಾಡುವದಕ್ಕೆಹೆಸರು-

ಮಾಲ್ಯಂಮಾಲಾ ಸ್ರಜೌ(ಮೂರ್ಧ್ನಿ)

ಮಾಲ್ಯಂ-ನ-ಮಾಲಾ-ಸ್ರಕ್-ಜ್-(ಸ್ತ್ರೀ)೩-ಮೂರ್ಧ್ನಿಸ್ರಜಃ-ಮಂಡೆಯೊಳಗಿರುವಕುಸ್ವಿನದಂಡೆಗಳು-ಮುಡಿದಪೂಮಾಲೆಗಳು-

(ಕೇಶಮಧ್ಯೇತು) ಗರ್ಭಕಂ।

ಗರ್ಭಕಂ-ನ-ಪ-ಪು-೧- ಕೇಶಮಧ್ಯೆ- ತುರುಬುಮುಂತಾದ ಕೇಶಪಾಶದ ನಡುವೆ -ಊಬಿಗೆ ಕಾಣದಹಾಗೆಮುಡುಕೊಂಡಿರುವಕುಸ್ವಿನಸರ-

ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕಂ(ಶಿಖಾಲಂಬಿ)

ಪ್ರಭ್ರಷ್ಟಕಂ-ನ-೧-ಶಿಖಾಲಂಬಿ। ಜುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಸ್ಯಾತಾಡುವಕುಸ್ವಿನಸರ-

(ಪುರೋನ್ಯಸ್ತಂ) ಲಲಾಮಕಂ॥೫೫॥

ಲಲಾಮಕಂ-ನ-೧-ಪುರೋನ್ಯಸ್ತಂ-ಮುಖದಮೇಲೆಜೋಲಾಡುವಂತೆಮುಂದುಗಡೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಕುಸ್ವಿನಸರ-

ಪ್ರಾಲಂಬ (ಮೃಜುಲಂಬಿ ಸ್ಯಾತ್ಕಂಠಾ)

ಪ್ರಾಲಂಬಂ-ನ-೧-ಕಂಠಾತ್ ಋಜುಲಂಬಿ। ಕತ್ತಿನಿಂದಯದೆಯಮೇಲೆನೆಟ್ಟಗೆ ಜೋಲಾಡುವಂತೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಕುಸ್ವಿನಹಾರಪುಷ್ಪಮಾಲಿಕೆ-

ವೈಕಕ್ಷಕಂ (ತುಕತ್। ಯತ್ತಿರ್ಯಕ್ಷಿಪ್ತಮುರಸಿ)

ವೈಕಕ್ಷಕಂ॥ಪಾ॥ವೈಕಕ್ಷ್ಯಕಂ-ನ-೧- ಉರಸಿತಿರ್ಯಕ್ಷಿಪ್ತಂ-ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಜನಿವಾರದ ಹಾಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿಕೊರಳಮೇಲಿಂದಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕುಸ್ವಿನಹಾರ-

(ಶಿಖಾ)ಸ್ವಾಪೀಡಶೇಖರಾ॥೫೬॥

ಆಪೀಡಃ-ಶೇಖರಃ-ಪು-೧-ಶಿಖಾಸು-ಜುಟ್ಟುಗಂಟಿನಮೇಲೆಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವಕುಸ್ವಿನಹಾರ-ಜಡೇಮೇಲೆಕಾಣುವಂತೆಮುಡುಕೊಂಡಕುಸ್ವಿನಸರಗಳು-

ರಚನಾ(ಸ್ಯಾ) ತ್ಪರಿಸ್ಪಂದ

ರಚನಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಪರಿಸ್ಪಂದಃ-ಪು-೨- ಪುಷ್ಪಗಂಧ

	ತಾಂಬೂಲವಸ್ತ್ರಾಭರಣಧೂಪರಸವರ್ಣಚಿತ್ರಾದ್ಯಲಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರರಸಾನಂದವಿಶೇಷವೃತ್ತಿಲಕ್ಷಣ್ಯಸ್ಫೂರ್ತಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಯವಂ ತೋರಿಸುವಿಕೆ-
ಆಭೋಗಃ(ಪರಿಪೂರ್ಣತಾ)	ಆಭೋಗಃ-ಪು-೧-ಪರಿಪೂರ್ಣತಾ- ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗಾಗಲಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಲಿ ಗುಣಗಳಿಗಾಗಲಿ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಾಕಾದಮಟ್ಟಿಗೆ-ತುಂಬಿಯಿರುವಿಕೆ-
ಉಪಧಾನಂ (ತೂ)ಪಬರ್ಹಃ	ಉಪಧಾನಂ-ನ-ಉಪಬರ್ಹಃ-ಪು-೨-ತಲೆದಿಂಬು
ಶಯ್ಯಾಯಾಂ ಶಯನೀಯ(ವತ್)॥ ಶಯನಂ	ಶಯ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಶಯನೀಯಂ- ಶಯನಂ- ನ-೩-ಹಾಸಿಗೆ-ಜಾನ-ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆ-ಲೇಪು-
ಮಂಚಪರ್ಯಂಕಪಲ್ಯಂಕಾಃ ಖಟ್ವಯಾ (ಸಮಾಃ)	ಮಂಚಃ-ಪರ್ಯಂಕಃ-ಪಲ್ಯಂಕಃ-ಪು-ಖಟ್ವಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಮಂಚ-ಪಟ್ಟೆಮಂಚ-ಚಪ್ಪರದಮಂಚ-ತೂಗುಮಂಚ,
ಕಂತುಕಃ ಕಂದುಕೋ	ಕಂತುಕಃ-ಕಂದುಕಃ॥ಪಾ॥ಕಂಡುಕಃ-ಪು-೨-ಚಂಡು-ಆಡುವಚಂಡು-
ದೀಪಃಪ್ರದೀಪಃ	ದೀಪಃ-ಪ್ರದೀಪಃ-ಪು-೨-ದೀವಿಗೆ-ಎಣ್ಣೆಬತ್ತೀ ದೀವಿಗೆ ಕರ್ಪೂರದದೀವಿಗೆ-ಮ್ಯಾಣದಬತ್ತೀದೀವಿಗೆ-
ಪೀಠಮಾಸನಂ॥೩೮॥	ಪೀಠಂ-ಆಸನಂ-ನ- ೨- ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವಗದ್ದಿಗೆ- ಮಣೇ-ಪೀಠ- ಬೆಂಚು-ಕುರ್ಚಿ।
ಸಮುದ್ಗಕಸ್ಸಂಪುಟಕಃ	ಸಮುದ್ಗಕಃ-ಸಂಪುಟಕಃ-ಪು-೨-ಕರಾಟದ ಪೆಸರುಗಳು। ಭರಣಿ-ಸಂಪುಟ-
ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹಃಪತದ್ಗ್ರಹಃ।	ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹಃ-ಪತದ್ಗ್ರಹಃ-ಪು-೨- ಪಡಿಗದ ಪೆಸರು-ಉಡಿದು ತೆಗಿಯುವಸಾಧನವಿಶೇಷ-
ಪ್ರಸಾಧನೀಕಂಕತಿಕಾ	ಪ್ರಸಾಧನೀ-ಕಂಕತಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಬಾಚಣಿಗೆ ಕೂದಲುಸಿಕ್ಕುಬಿಡಿಸುವಸಾಧನ-ಶೀರಣಿಗೆ-
ಪಿಷ್ಟಾತಃಪಟವಾಸಕಃ॥	ಪಿಷ್ಟಾತಃ-ಪಟವಾಸಕಃ- ಪು-೨- ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆಪರಿಮಳಕಟ್ಟುವಗಂಧದ್ರವ್ಯದಪೆಸರು-
ದರ್ಪಣೇಮುಕುರಾದರ್ಶೌ	ದರ್ಪಣಃ-ಮುಕುರಃ॥ಪಾ॥ಮಕುರಃ-ಆದರ್ಶಃ-ಪು-೩-ಕನ್ನಡಿಯಪೆಸರುಗಳು-
ವ್ಯಜನಂತಾಲವೃಂತಕಂ।	ವ್ಯಜನಂ-ತಾಲವೃಂತಕಂ-ನ-೨-ಬೀಸಣಿಗೆ-
❀ಇತಿಮನುಷ್ಯವರ್ಗಃ❀	ಮನುಷ್ಯವರ್ಗಃ॥ ಮನುಷ್ಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ

ಪದಗಳ ಸಮೂಹವು-ಇತಿ-ಈ ಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು-

ಸಂತತಿ ರ್ಗೋತ್ರಜನನ ಕುಲಾನ್ಯಭಿಜನಾನ್ವಯಾ ೪೦೦॥ ವಂಶೋನ್ವವಾಯ ಸ್ಸಂತಾನೋ

ಸಂತತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಗೋತ್ರಂ-ಜನನಂ-ಕುಲಂ-ನ. ಅಭಿಜನಃ-ಅನ್ವಯಃ-ವಂಶಃ-ಅನ್ವವಾಯಃ-ಸಂತಾನಃ-ಪು-೫-ಕುಲದಹೆಸರುಗಳು-ವಂಶ-ಗೋತ್ರ-

ವರ್ಣಾಃ(ಸ್ಯು ರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಯಃ)।

ವರ್ಣಃ-ಪು-೧-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಯಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುಂತಾದಜಾತಿಗಳು-ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಣ - ಕ್ಷತ್ರಿಯವರ್ಣ-ವೈಶ್ಯವರ್ಣಮುಂತಾಗಿ-

ರಾಜಬೀಜೀ ರಾಜವಂಶ್ಯೋ

ರಾಜಬೀಜೀ-ನ್-ರಾಜವಂಶ್ಯಃ-ಪು-೨-ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಹೆಸರುಗಳು-ರಾಜಪಿಂಡಿ-ಅ[illegible]ಸುಪಿಂಡಿ-

ಬೀಜ್ಯ(ಸ್ತು)ಕುಲಸಂಭವಃ

ಬೀಜ್ಯಃ-ಕುಲಸಂಭವಃ-ಪು-೨- ಕುಲಸ್ಥನಹೆಸರು ಯಾವದಾದರೂವಂದುವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು-

ಮಹಾಕುಲಕುಲೀನಾರ್ಯ ಸಭ್ಯಸಜ್ಜನಸಾಧವಃ।

ಮಹಾಕುಲಃ-ಕುಲೀನಃ-ಆರ್ಯಃ-ಸಭ್ಯಃ-ಸಜ್ಜನಃ ಸಾಧುಃ-ಪು-೬-ಒಳ್ಳೇಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು -ಪ್ರಸಿ[illegible] ಶುದ್ಧಪ್ರಬಲಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು-

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಗೃಹೀ ವಾನಪ್ರಸ್ಥೋ ಭಿಕ್ಷು

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ-ನ್-ಗೃಹೀ-ನ್ - ವಾನಪ್ರಸ್ಥಃ-ಭಿಕ್ಷುಃ-ಪು-ಈ ನಾಲ್ಕು - ಕ್ರಮವಾಗಿಮುಂಜಿಯಾಗಿ[illegible]ತೀಂ ಕ್ರಿಯ ಶ್ರೌದಿಧರ್ಮವುಳ್ಳವನಿಗೂ- ಮದುಯಾಗಿಯಜ್ಞಾದಿನಿರತನಿಗೂ-ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿತಪಸ್ಸುಮಾಡುವಸಪತ್ನೀಕನಿಗೂ-ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿಸರ್ವಸಂಗವರ್ಜಿತನಾದವಿರಕ್ತನಿಗೂ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕ್ರಮದ ಹೆಸರುಗಳು-

(ಶ್ಚತುಷ್ಟಯೇ)॥೪೦೨॥ ಆಶ್ರಮೋ(ಸ್ತ್ರೀ)

ಆಶ್ರಮಃ-ಪು-೧-ಚತುಷ್ಟಯೇ-ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಕ್ಕೂ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೂ-ವಾನಪ್ರಸ್ಥತೆಗೂ-ಸನ್ಯಾಸಕ್ಕೂ ಹೆಸರು-

ದ್ವಿಜಾತ್ಯಗ್ರಜನ್ಮಭೂದೇವಬಾಡಬಾಃ। ವಿಪ್ರಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ

ದ್ವಿಜಾತಿಃ-ಅಗ್ರಜನ್ಮಾ-ನ್ - ಭೂದೇವಃ-ಬಾಡಬಃ-ವಿಪ್ರಃ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ-ಪು- ೬-ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಹೆಸರುಗಳು-ಹಾರುವ್ವೆಯ್ಯ-ಬೊಂಮದೇವರು-

(ಽಸೌ)ಷಟ್ಕರ್ಮಾ (ಯಾ[illegible]

ಷಟ್ಕರ್ಮಾ-ನ್-ಪು-೧-ಯಾಗಾದಿಭಿಃ-ಯ[illegible]

ಗ್ರಾದಿಕರ್ಮ್ಯುತಃ)॥೮೦೩॥

ಯಾಜನಾಧ್ಯಯನಾಧ್ಯಾಪನದಾನ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಗಳೆಂಬ೬ಕರ್ಮಗಳಿಂದ-ಯುತಃ-ಕೂಡಿದ - ಅಸೌ-ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಹೆಸರು-ಶಿಷ್ಟದ್ವಿಜನು- ಕರ್ಮಠಬ್ರಾಹ್ಮಣನು-

ವಿದ್ವಾನ್ವಿಪಶ್ಚಿದ್ದೋಷ
ಜ್ಞಸ್ಸನ್ ಸುಧೀಃ ಕೋವಿ
ದೋಬುಧಃ। ಧೀರೋಮನೀ
ಷೀಜ್ಞಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ಸಂಖ್ಯಾ
ವಾನ್ಪಂಡಿತಃಕವಿಃ॥೮೦೪॥
ಧೀಮಾಂಸ್ಸೂರಿಃಕೃತೀಕೃ
ಷ್ಟಿರ್ಲಬ್ಧವರ್ಣೋ ವಿಚಕ್ಷ
ಣಃ। ದೂರದರ್ಶೀದೀರ್ಘ
ದರ್ಶೀ

ವಿದ್ವಾನ್-ಸ್-ವಿಪಶ್ಚಿತ್-ತ್-ದೋಷಜ್ಞಃ- ಸನ್-ತ್-ಸುಧೀಃ-ಈ-ಕೋವಿದಃ-ಬುಧಃ-ಧೀರಃ-ಮನೀಷೀ-ನ್-ಜ್ಞಃ-ಪ್ರಾಜ್ಞಃ-ಸಂಖ್ಯಾವಾನ್-ತ್-ಪಂಡಿತಃ-ಕವಿಃ ಧೀಮಾನ್-ತ್-ಸೂರಿಃ-ಇ॥ಪ॥ಸೂರೀ-ನ್- ಕೃತೀ-ನ್-ಕೃಷ್ಟಿಃ-ಲಬ್ಧವರ್ಣಃ-ವಿಚಕ್ಷಣಃ-ಪು-೨೦ ವಿದ್ವಾಂಸನಹೆಸರುಗಳು-ದೂರದರ್ಶೀ-ನ್-೧-ದೀರ್ಘದರ್ಶೀ-ನ್-೧-ಪು-ಈ-೨-ದೂರವಾದಹಿಂದುಮುಂದುಗೋಚನೆಯುಳ್ಳವನಹೆಸರು-ಈ-೨-ಅನುಮಾಪಕನಾದವಿದ್ವಾಂಸನಹೆಸರುಗಳೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು-

ಶ್ರೋತ್ರಿಯಛಾಂದಸೌ
(ಸಮೌ)॥೮೦೫॥

ಶ್ರೋತ್ರಿಯಃ - ಛಾಂದಸಃ-ಪು-೨-ವೇದವನ್ನು ಓದಿದವನಪಿಸರು - ನಿಯಮಾಧ್ಯಯನಮಾಡಿದವಿಪ್ರನು-

ಉಪಾಧ್ಯಾಯೋಧ್ಯಾಪ
ಕೋ

ಉಪಾಧ್ಯಾಯಃ-ಅಧ್ಯಾಪಕಃ-ಪು-೨-ವೇದವನ್ನುಓದಿಸುವವನಪಿಸರು - ಅಧ್ಯಾಪಕಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದಉಪಾಧ್ಯ-

(ಥಸ್ಯಾನ್ನಿಷೇಕಾದಿಕೃ)
ದ್ಗುರುಃ।

ಗುರುಃ-ಪು-೧-ನಿಷೇಕಾದಿಕೃತ್ -ನಿಷೇಕ- ಗರ್ಭಾಧಾನ-ಪುಂಸವನ-ಜಾತಕರ್ಮ-ನಾಮಕರಣಾದಿಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದತನ್ನನ್ನುಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಹೆತ್ತತಂದೆಯ ಹೆಸರು-

(ಮಂತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾಕೃ)
ದಾಚಾರ್ಯ

ಆಚಾರ್ಯಃ-ಪು-೧-ಮಂತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾಕೃತ್ - ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆಅರ್ಥವನ್ನುತಿಳಿಸಿ ಕರ್ಮಧರ್ಮಜ್ಞಾನಗಳನ್ನುತೋರಿದವಿದ್ಯಾಗುರುವಿನಹೆಸರು-

ಆದೇಷ್ಟಾ(ತ್ವಧ್ವರೇ)ವ್ರ
ತೀ॥ಯಷ್ಟಾ(ಚ) ಯಜಮಾ
ನ(ಶ್ಚ)

ಆದೇಷ್ಟಾ-ಪು-ಋ-೧-ಅಧ್ವರೇ- ಯಜ್ಞವಿಷಯವಾಗಿಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವಗುರುವಿನಹೆಸರು- ವ್ರತೀ-ನ್-೧-ಯಷ್ಟಾ-ಋ-೧-ಯಜಮಾನಃ- ಪು-೧-ಈ-೩- ಯಜ್ಞವನ್ನುಮಾಡಿದಯಜಮಾನನಹೆಸರುಗಳು-೧-ಯಜ್ಞ [illegible]

	లవరందరు-
(ససోమవతి)దీక్షితః।	దీక్షితః-పు-౧-సోమవతిసః-. సోమయాగదల్లి కర్తనాదవనహెసరు-సోమయాజి-
(ఇజ్యాశీలో) యాయజూకో	యాయజూకః-పు-౧-ఇజ్యాశీలః-ఆగాగ్యె యజ్ఞగళన్నుమాడుతలేయిరువస్వభావవుళ్ళవనహెసరు.
యజ్వా (తువిధినేష్టవాన్)	యజ్వా-న్-పు-౧-విధినాఇష్టవాన్-యథాశాస్త్రవాగియజ్ఞవన్నుమాడిదవనహెసరు-
(సగీష్పతీష్ట్యా)స్థపతిః	స్థపతిః-పు-౧-గీష్పతీష్ట్యాసః- బృహస్పతిసవనవెంబయజనవన్నుమాడిదవనహెసరు.
సోమపీథీ(తు) సోమపాః।	సోమపీథీ-న్॥పా॥సోమపీతీ-న్- సోమపాః-పు-౨- యజ్ఞదల్లి సోమపానమాడిదయజమాననహెసరుగళు-సోమపరాదఋత్విజరిగూహెసరెందుకెలవరందరు-
సర్వవేదా(స్సయేనేష్టోయాగస్సర్వస్వదక్షిణః॥)	సర్వవేదాః-స్-పు-౧- సర్వస్వదక్షిణః- సర్వస్వ-ఎనిసుంటాదస్వత్తుగళెల్లవన్నూ-దక్షిణా, దానద్రవ్యవాగికొడతక్క-యాగః - విశ్వజిత్తుమొదలాదయజ్ఞవు,-యేన- యావగృహస్థనింద ఇష్టః-మాడల్పట్టితో-సః-అంథావిశ్వజిద్యాజియహెసరు-
అనూచానః(ప్రవచనేసాంగేధీతీ గురోస్తుయః)	అనూచానః-పు-౧-గురోః-సాంగే ప్రవచనేసతి-అధీతీయః-గురువినబళిషడంగసహితవాగివేదవన్నుఓదికొండవనహెసరు-
(లబ్ధానుజ్ఞః) సమావృత్తః	సమావృత్తః-పు-౧-లబ్ధానుజ్ఞః- వేదాధ్యయనవన్నుమాడిదబళికమదువెయాగువదక్కెగురువినిందఅప్పణెయన్నుహొందిదవను-
సుత్వా(త్వభిషవేకృతే।)	సుత్వా-న్-పా-సుత్వా-న్-పు-౧- అభిషవే యజ్ఞాంతస్నానదల్లి । కృతే- సోమలతెయన్ను కుట్టువదుముంతాదవుగళ ప్రయత్నచాతుర్యగళుళ్ళవనహెసరు- సోమప్రమాథియహెసరు-
ఛాత్రాంతేవాసినౌశిష్యే	ఛాత్రః-అంతేవాసీ-న్-శిష్యః-పు-౩-శిష్య...

ಷ್ಟೈ

ಹೆಸರು-ವಿವೇಕ-ಆಚಾರ, ಪಾರಿಶುದ್ಧ್ಯ, ಪುಣ್ಯ,-ಇವನ್ನುಪಡೆಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿ ಸೇವೆಮಾಡುವವನು- ಗುರುಕುಲವಾಸಿ-

ಶೈಕ್ಷಾಃ ಪ್ರಾಥಮ ಕಲ್ಪಿಕಾಃ।

ಶೈಕ್ಷಃ-ಪ್ರಾಥಮಕಲ್ಪಿಕಃ-ಪು-೨-ಪ್ರಥಮಶಿಕ್ಷೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಆಗತಾನೇ ಓದುವದಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದವನು-

(ಏಕಬ್ರಹ್ಮವ್ರತಾ ಚಾರಾಮಿಥ)ಸ್ಸಬ್ರಹ್ಮ ಚಾರಿಣಃ॥

ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ-ನ್-ಪು-೧- ಏಕಬ್ರಹ್ಮವ್ರತಾಚಾರಾಮಿಥಸ್ಸ್ಯುಃ- ಒಂದುಗುರುವಿನಬಳಿ ಒಂದುವೇದವನ್ನು ಓದುವದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಅನೇಕಶಿಷ್ಯರೊಳಗೆ- ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ- ಅವನಿಗೆ ಇವನು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ- ಇವನಿಗೆ ಅವನು ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು-

ಸತೀರ್ಥ್ಯಾ(ಸ್ತ್ವೇ) ಕಗುರವಃ

ಸತೀರ್ಥ್ಯಃ-ಏಕಗುರುಃ-ಪು-೨-ಒಂದುಗುರುವಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಲುತ್ತಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನಾದರೂ ಓದಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡವರೊಳಗೊಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು, ಸತೀರ್ಥ್ಯರು-ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಬ್ಬನೇ ಗುರುವಾಗಿ ಉಳ್ಳವರು-

(ಚಿತವಾನಗ್ನಿ)ಮಗ್ನಿಚಿತ್।

ಅಗ್ನಿಚಿತ್-ತ್-ಪು-೧-ಅಗ್ನಿಂಚಿತವಾನ್॥ ಅಗ್ನಿಚಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು-ಆಹಿತಾಗ್ನಿ-

(ಪಾರಂಪರ್ಯೋಪ ದೇಶೇ ಸ್ಯಾ) ದೈತಿಹ್ಯ ಮಿತಿಹಾ(ವ್ಯಯಂ)

ಐತಿಹ್ಯಂ-ನ-ಇತಿಹಾ*ಅವ್ಯಯವು*೨ಪಾರಂಪರ್ಯೋಪದೇಶೇ-ಗುರುಪರಮಗುರುಪರಾಪರಗುರುಕ್ರಮದಿಂದಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ನಂಬಿಕೆಯೊಡನೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲ್ಪಡುವ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಸರು- ಹಿರಿಯರ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ನಂಬತಕ್ಕ ಕಥೆಗೂ ಹೆಸರು-

ಉಪಜ್ಞಾಜ್ಞಾನಮಾದ್ಯಂ (ಸ್ಯಾತ್)

ಉಪಜ್ಞಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಆದ್ಯಂಜ್ಞಾನಂ- ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದೆ ತಾನಾಗಿ ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ ತಿಳುವಳಿಕೆ - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಮೊದಲು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ತಿಳಿದ ತಿಳುವಳಿಕೆ-

(ಜ್ಞಾತ್ವಾರಂಭ) ಉಪಕ್ರಮಃ

ಉಪಕ್ರಮಃ-ಪು-ಜ್ಞಾತ್ವಾ-ಇದು-ಈ ಮೇರೆ ಸಿದ್ಧಿಸುವದೆಂಬ ನಿರ್ದುಷ್ಟನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಆರಂಭಿಸುವಿಕೆ-

ಯಜ್ಞಸ್ಸವೋಧ್ವರೋ

ಯಜ್ಞಃ-ಸವಃ-ಅಧ್ವರಃ-ಯಾಗಃ-ಸಪ್ತತಂತುಃ

ಯಾಗಸ್ಸಪ್ತತಂತುರ್ಮಖಃ ಕ್ರತುಃ।

ಮಖಃ॥ ಪಾ॥ ಮಖಃ-ಕ್ರತುಃ-ಪು-೨- ಯಜ್ಞದಹೆಸರುಗಳು.

ಪಾಠೋ ಹೋಮಶ್ಚಾತಿಥೀನಾಂ ಸಪರ್ಯಾ ತರ್ಪಣಂ ಬಲಿಃ। ಏತೇ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಾ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಾದಿನಾಮಕಾಃ॥೪೧೩॥

ಪಾಠಃ- ೧ - ವೇದಪಾರಾಯಣಜಪಾದಿಗಳು॥ ಹೋಮಃ-೧ಔಪಾಸನವೈಶ್ವದೇವಾದಿಗಳು ॥ ಅತಿಥೀನಾಂಸಪರ್ಯಾ- ೧ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆಅನ್ನದಾನಾದಿಸತ್ಕಾರ॥ ತರ್ಪಣಂ-೧ಪಿತೃತರ್ಪಣಾದಿಗಳು॥ ಬಲಿಃ-೧ಭೂತಬಲಿ॥ ಏತೇ-ಈ೫ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞಾದಿನಾಮಕಾಃ॥ ಪಾಠವೇ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ॥ ಹೋಮವೇ ದೇವಯಜ್ಞ॥ ಸಪರ್ಯೆಯೇ ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ ॥ ತರ್ಪಣವೇ ಪಿತೃಯಜ್ಞ॥ ಬಲಿಯೇ ಭೂತಯಜ್ಞ ॥ ಈ೫ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳು.

ಸಮಜ್ಯಾ ಪರಿಷದ್ಗೋಷ್ಠೀ ಸಭಾ ಸಮಿತಿ ಸಂಸದಃ। ಆಸ್ಥಾನೀ (ಕ್ಲೀಬ) ಮಾಸ್ಥಾನಂ (ಸ್ತ್ರೀನಪುಂಸಕಯೋ) ಸ್ಸದಃ॥೧೧೪॥

ಸಮಜ್ಯಾ-ಪರಿಷತ್ -ದ್ -ಗೋಷ್ಠೀ-ಸಭಾ- ಸಮಿತಿಃ-ಸಂಸತ್ -ದ್ -ಆಸ್ಥಾನೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಆಸ್ಥಾನಂ- ನ- ಸದಃ-ಸ್ -ಪ್ನ-೯-ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಭೆಗೆ ಹೆಸರುಗಳು ನರಸಮಾಜ - ಆಸ್ಥಾನೀಶಬ್ದ ಮೊದಲಾದ ಮೂರುಶಬ್ದಗಳೂ ರಾಜಸಭೆಗೆ ವಿಶೇಷನಾಮಂಗಳೆಂದು ಕೆಲವರಂದರು,

ಪ್ರಾಗ್ವಂಶಃ ಪ್ರಾಗ್ಧವಿರ್ಗೃಹಾ)

ಪ್ರಾಗ್ವಂಶಃ-ಪು-೧-ಹವಿರ್ಗೃಹಾತ್ ಪ್ರಾಕ್-ಹವಿಸ್ಸಂಬಂಧ ಹೋಮದ್ರವ್ಯವಿರುವ ಮನೆಗಿಂತಲೂ ಮೂಡಲಲ್ಲಿ ಯಜಮಾನಮುಂತಾದ ವರಿಗಿರುವದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದಮನೆಗೆಹೆಸರು- ಇದುಯಜ್ಞಶಾಲೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ತ್ಸದಸ್ಯಾ ವಿಧಿದರ್ಶಿನಃ।

ಸದಸ್ಯಃ-ವಿಧಿದರ್ಶೀ-ನ್ -ಪು- ೨- ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಕಡಮೆ ಬಾರದಂತೆ ಸರಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಋತ್ವಿಕ್ಕಿನಹೆಸರು.

ಸಭಾಸದಸ್ಸಭಾಸ್ತಾರಾಸ್ಸಭ್ಯಾಸ್ಸಾಮಾಜಿಕಾ(ಶ್ಚತೇ)॥೧೧೫॥

ಸಭಾಸತ್ -ದ್ -ಸಭಾಸ್ತಾರಃ- ಸಭ್ಯಃ-ಸಮಾಜಿಕಃ-ಪುರಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವವರು- ಸಭಿಕರಹೆಸರುಗಳು

ಅಧ್ವರ್ಯೂದ್ಗಾತೃಹೋತಾರೋ (ಯಜುಸ್ಸಾಮಋಗ್ವಿದಃ ಕ್ರಮಾತ್)

ಅಧ್ವರ್ಯುಃ-ಉದ್ಗಾತಾ-ಋ- ಹೋತಾ-ಋ ಪು-ಈ೩ನ್ನು-ಕ್ರಮಾತ್ -ಯಜುಸ್ಸಾಮಋಗ್ವೇದ [illegible] ಯಜುರ್ವೇದತಜ್ಞನೇ ಅಧ್ವರ್ಯು। ಸಾಮಗಾನ [illegible]

	ನೇಉದ್ಗಾತೃಋಗ್ವೇದಪ್ರಯೋಗಜ್ಞನೇಹೋತೃ-ಈಮೂವ್ವರೂಬೇರೆಬೇರೆಋತ್ವಿಜರು-
(ಆಗ್ನೀಧ್ರಾದ್ಯಾಧನ್ಯೈರ್ವಾರ್ಯಾ) ಋತ್ವಿಜೋಯಾಜಕಾ(ಶ್ಚ ತೇ॥)	ಋತ್ವಿಕ್-ಜ್-ಯಾಜಕಃ-ಪು-ಧನ್ಯೈಃವಾರ್ಯಾಃ ಅಗ್ನೀಧ್ರಾದ್ಯಾಃ। ಯಜ್ಞಕರ್ತನಾದಯಜಮಾನನಿಂದಧನಾದಿದಕ್ಷಿಣೆಗಳಂಕೊಟ್ಟುಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈಕರ್ಮವನ್ನುನೀನುನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕ್ಕವನೆಂದು ಅಂಗೀಕರಿಸಿವರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕ್ಕಅಗ್ನೀಧ್ರನೆಂಬವನೇ ಮೊದಲಾದ ೧೬ಮಂದಿಕರ್ಮದಅಂಶನಿರ್ವಾಹಕರ್ತರಹೆಸರುಗಳು-
ವೇದಿಃ(ಪರಿಷ್ಕೃತಾಭೂಮಿಃ)	ವೇದಿಃ॥ಪಾ॥ವೇದೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಪರಿಷ್ಕೃತಾಭೂಮಿಃ। ಯಜ್ಞಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರಶೋಧಿಸಿಸರಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟನೆಲಕ್ಕೆಹೆಸರು- ಯಜ್ಞಕ್ಕೆತಕ್ಕಹಾಗೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಶುದ್ಧಸ್ಥಲಪ್ರದೇಶ-
(ಸಮೇ) ಸ್ಥಂಡಿಲಚತ್ವರೇ।	ಸ್ಥಂಡಿಲಂ-ಚತ್ವರಂ-ನ-೨-ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಬೇಕ್ಕಬಗ್ಗೆಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಸ್ಥಾನ-ಶುದ್ಧಸ್ಥಳ
ಚಷಾಲೋಯೂಪಕಟಕಃ	ಚಷಾಲಃ-ಯೂಪಕಟಕಃ-ಪು-೨- ಯೂಪಸ್ತಂಭದಲ್ಲಿಮರದಿಂದಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಬಳೆ-
ಕುಂಬಾ (ಸುಗಹನಾವೃತಿಃ)	ಕುಂಬಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಸುಗಹನಾವೃತಿಃ।ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಮುಟ್ಟಿಗೆಸುತ್ತಲೂ ಕಾಕಲ್ಪಟ್ಟ- ವಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆಅಶಕ್ಯವಾದಬೇಲಿಯ ಹೆಸರು- ಮತ್ತುಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಮೇಲ್ಮುಚ್ಚಳಕ್ಕೂಹೆಸರೆಂದು ಕೆಲವರನ್ನುವರು-
(ಯೂಪಾಗ್ರಂ) ತರ್ಮ	ತರ್ಮ-ನ್-ನ-೧-ಯೂಪಾಗ್ರಂ॥ಯೂಪಸ್ತಂಭದಕೊನೆಯಹೆಸರು-
(ನಿರ್ಮಂಥ್ಯದಾರುಣಿ) ತ್ವರಣಿ(ರ್ದ್ವಯೋಃ॥)	ಅರಣಿಃ-ಪ್ಸ-೧- ನಿರ್ಮಂಥ್ಯದಾರುಣಿ। ಕಡದುವರೆಗೊಂಡುಅಗ್ನಿಯಂಹುಟ್ಟಿಸುವ ಅರಣಿಯೆಂಬ ಮರಕ್ಕೆಹೆಸರು॥
ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿರ್ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾಹವನೀಯೌ (ತ್ರಯೋಗ್ನಯಃ॥)	ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿಃ-ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಃ-ಆಹವನೀಯಃ-ಪು-ಈಮೂನ್ನು ತ್ರಯೋಗ್ನಯಃ-ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿತಮ್ಮತಮ್ಮಹೆಸರುಗಳಿಂದಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾದಮೂರುಶ್ರೌತಾಗ್ನಿಗಳು-

(అగ్నిత్రయమిదం) త్రే
తా

ప్రణీత(స్సంస్కృతోన
లః)

సమూహ్యపరిచాయ్యో
పచాయ్యా (అగ్నౌ ప్ర
యోగిణః॥)౪౧౯॥

(యో గార్హపత్యా
దానీయదక్షిణాగ్నా
ప్రణీయతే।తస్మి) న్నా
నాయ్యో

(ధా)గ్నాయీ స్వా
హా (చ) హుతభుక్ప్రి
యా॥౪౨౦॥

(ఋ)క్సామిధేనీ ధా
య్యా(చ యా స్యా దగ్ని
సమింధనీ)

(గాయత్రీ ప్రముఖం)
ఛందో

(హవ్యపాకే)చరుః(పు
మాన్)

ఆమిక్షా (సాశృతో
ష్ణే యా క్షీరే స్యాద్దధి
యోగతః।

త్రేతా-(స్త్రీ)-౧-ఇదం-ఇదు- అగ్నిత్రయం-ఒందుమూఱినిందమూరగ్నిగళన్నూ హేళువ హెసరు। ౨-అగ్నిగళిగూ౧హెసరు-

ప్రణీతః-పు-౧-సంస్కృతః॥ మంత్రదిందసంస్కరిసల్పట్టహుతసాదఅగ్నిగెహెసరు-

సమూహ్యః। పరిచాయ్యః। ఉపచాయ్యః।పు।-ఈ౩న్ను। అగ్నౌ। యజ్ఞాగ్నియల్లి। ప్రయోగిణః-ప్రయోగిసతక్కవరహెసరుగళు-అగ్నిగెపరిషేచన-పరిస్తరణాలంకరణాద్యుపచారగళం మాడువ ఋత్విక్కుగళు- మత్తు ఉపచారగళిగూహెసరుగళెందుకెలవరందరు-

ఆనాయ్యః-పు-౧-గార్హపత్యాత్ ఆనీయ దక్షిణాగ్నౌ ప్రణీయతే యస్తస్మిన్। యావఅగ్నియుఆహవనీయస్థానదిందతెగదుదక్షిణాగ్నియల్లి ప్రణయనవెంబసంస్కారి సల్పడుత్తో అంథాఅగ్నిగెహెసరు-

అగ్నాయీ। స్వాహా। హుతభుక్ప్రియా। (స్త్రీ)-౩-అగ్నిహోత్రనహెండతి యాద స్వాహాదేవిహెసరుగళు-

సామిధేనీ-ధాయ్యా-(స్త్రీ)-౨-అగ్నిసమింధనీఋక్-అగ్నియన్నుమొదలుప్రజ్వలిసువహాగెమాడువదక్కెహేళబేకాదవేద మంత్రక్కెహెసరుగళు-

ఛందః-న-న-౧-గాయత్రీప్రముఖం॥ గాయత్రీముంతాద౨౬ఛందస్సుగళిగూహెసరు-

చరుః-పు-౧-హవ్యపాకే- హవ్య- అగ్నియల్లి హోమమాడతక్క। పాకే।పక్వాన్నద హెసరు-

ఆమిక్షా-(స్త్రీ)-౧-శృతోష్ణే క్షీరేదధి యోగతః। కాయిసల్పట్టబిసియాదహాలినల్లి మొసరుసేరిహెప్పుకట్టివడదంతెసప్పెయాగిరువ వక్కెహెసరు-

ಧವಿತ್ರಂ(ವ್ಯಜನಂತದ್ಯದ್ರಚಿತಂಮೃಗಚರ್ಮಣಾ)॥

ಧವಿತ್ರಂ॥ಪಾ॥ ಧುವಿತ್ರಂ-ನ-೧-ಮೃಗಚರ್ಮಣಾ ರಚಿತಂವ್ಯಜನಂ ಯತ್ - ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಅಗ್ನಿಪ್ರಜ್ವಲನ ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರಕೃಷ್ಣಾಜಿನದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಬೀಸಣಿಗೆಹೆಸರು-ಕುಲ್ಲೇಚರ್ಮದಬೀಸಣಿಗೆ-

ಪೃಷದಾಜ್ಯಂ(ಸದಧ್ಯಾಜ್ಯೇ)

ಪೃಷದಾಜ್ಯಂ-ನ-೧-ಸದಧ್ಯಾಜ್ಯೇ- ಮಸರಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದತುಪ್ಪ। ಮಸುರುಬೆರತತುಪ್ಪ-

ಪರಮಾನ್ನಂ(ತು) ಪಾಯಸಂ

ಪರಮಾನ್ನಂ-ನ-ಪಾಯಸಂ-ನ-ಪ-ಪು-೫-ಹಾಲುಹಾಕಿಪಕ್ವವಾಗಿಅಡಿಗೆಮಾಡಿದಅನ್ನಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು-

ಹವ್ಯಕವ್ಯೇ(ದೈವಪಿತ್ರ್ಯೇ ಅನ್ನೇ)

ಹವ್ಯಂ-ಕವ್ಯಂ-ನ-೨-ದೈವಪಿತ್ರ್ಯೇ॥ದೇವಯೋಗ್ಯವಾದಅನ್ನಕ್ಕೆಹವ್ಯವೆಂತಲೂ। ಪಿತೃಯೋಗ್ಯವಾದ ಅನ್ನಕ್ಕೆಕವ್ಯವೆಂತಲೂಹೆಸರುಗಳು-

ಪಾತ್ರಂ(ಸ್ರುವಾದಿಕಂ)

ಪಾತ್ರಂ-ನ-೧-ಸ್ರುವಾದಿಕಂ । ಸ್ರುವವೇಮೊದಲಾದಯಜ್ಞಪಾತ್ರಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂಹೆಸರು।ಸೌಟು।ಬಟ್ಲು।ಮಿಳ್ಳಿ।ಗಿಂಡಿ।ತಟ್ಟೆ।ಸ್ಥಾಲಿ।ತಂಬಿಗೆ।ಮರಿಗೆ।ಪಾಳ।ಕೊಲಿಮುಂತಾದಮರದಲ್ಲಿಮಾಡಿದಯಜ್ಞಪಾತ್ರೆಗಳು-

ಧ್ರುವೋಪಭೃಜ್ಜುಹೂ(ರ್ನಾತು)ಸ್ರುವೋ(ಽಸ್ಯಭೇದಾಸ್ಸ್ರುಚಃಸ್ತ್ರಿಯಃ।)

ಧ್ರುವಾ-ಉಪಭೃತ್ -ಜುಹೂಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಸ್ರುವಃ-ಪು-೪-ಸ್ರುಚಃಭೇದಾಃ ॥ಸ್ರುಕ್ಕುಎಂಬಆಜ್ಯಗ್ರಹಣಪಾತ್ರದಆಯಾನಾಮಗಳು। ೪।ಬಗೆಯಸ್ರುಕ್ಕುಗಳು-

ಉಪಾಕೃತಃ (ಪಶುರಸೌಯೋಽಭಿ ಮಂತ್ರ್ಯ ಕ್ರತೌಹತಃ॥)

ಉಪಾಕೃತಃ-ಪು-೧-ಕ್ರತೌಅಭಿ ಮಂತ್ರ್ಯಹತೋಯೋಸೌಪಶುಃ। ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಮಂತ್ರಗಳಿಂದಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟುಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಪ್ರಕಾರ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಪಶುವಿನಹೆಸರು-

ಪರಂಪರಾಕಂ ಶಸನಂ ಪ್ರೋಕ್ಷಣಂ(ಚವಧಾರ್ಥಕಂ)

ಪರಂಪರಾಕಂ-ಶಸನಂ॥ಪಾ॥ಶಮನಂ-ಪ್ರೋಕ್ಷಣಂ-ನ-೩-ವಧಾರ್ಥಕಂ-ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವೇದೋಕ್ತಪ್ರಕಾರವಾಗಿಮಾಡುವಪಶುವಿಶಸನವೆಂಬಶ್ರೌತಪಶುವಧೆ-

(ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಾಃ) ಪ್ರಮೀತೋಪ ಸಂಪನ್ನ ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಾ(ಹತೇ॥)೪ ೨೫॥

ಪ್ರಮೀತಃ-ಉಪಸಂಪನ್ನಃ-ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಃ- ೩ನ್ನು ಹತೇ। ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟಪಶುಮುಂತಾದವುಗಳಹೆಸರುಗಳು-ಈ೩-ವಾಚ್ಯಲಿಂಗಾಃ-ವಿಶೇಷ್ಯಲಿಂಗವುಳ್ಳವುಗಳು-

ಸಾಂನಾಯ್ಯಂಹವಿ

ಸಾಂನಾಯ್ಯಂ-ಹವಿಃ-ಸ್-ನ-೨-ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡತಕ್ಕಬರುಪುರೋಡಾಶಾದಿ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಹೆಸರು- ಸಾಂನಾಯ್ಯಶಬ್ದವುದಧಿಪಯೋ ರೂಪವಾದಹವಿಸ್ಸಿನಹೆಸರು-

(ರಗ್ನಾತುಹುತಂ ಕ್ರಿಷು) ವಷಟ್ಕೃತಂ।

ವಷಟ್ಕೃತಂ-ತ್ರಿ-೧-ಅಗ್ನಾ-ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ।ಹುತಂ ಹೋಮಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಹವಿಸ್ಸಿನಹೆಸರು-

ದೀಕ್ಷಾಂತೋವಭೃಥೋ (ಯಜ್ಞೆ)

ದೀಕ್ಷಾಂತಃ-ಅವಭೃಥಃ-ಪು-೨-ಯಜ್ಞೆ- ಯಜ್ಞದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿನ್ಯಾನಾತಿರಿಕ್ತಾದಿಸರ್ವಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಾರ್ಥವಾಗಿಯೂಯಜ್ಞಸಂಪೂರ್ತಿಗಾಗಿಯೂ ಮಾಡಲ್ಪಡುವಅವಭೃಥೇಷ್ಟಿಸ್ನಾನದಹೆಸರುಗಳು-

(ತತ್ಕರ್ಮಾರ್ಹಂತು) ಯಜ್ಞಿಯಂ॥ ೪೭॥ (ತ್ರಿಷ್ವಥಕ್ರತುಕರ್ಮೇ (ಷ್ಟಂ

ಯಜ್ಞಿಯಂ-ತ್ರಿ-೧-ತತ್ಕರ್ಮಾರ್ಹಂ॥ಆಯಜ್ಞಕರ್ಮಕ್ಕೆತಕ್ಕಯೋಗ್ಯವಾದವಸ್ತುವಿನಹೆಸರು-

ಇಷ್ಟಂ-ನ-೧-ಕ್ರತುಕರ್ಮ-ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಮಾಡಬೇಕಾದಸತ್ಕರ್ಮದಹೆಸರು-

ಪೂರ್ತಂ (ಖಾತಾದಿಕರ್ಮಯತ್ ।)

ಪೂರ್ತಂ-ನ-೧-ಖಾತಾದಿಕರ್ಮಯತ್ ಬಾವಿಕೆರೆ-ಗುಡಿ-ಛತ್ರ-ಅರವಟ್ಟಿಗೆ-ತೋಪು ಮುಂತಾದಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಹೆಸರು-

ಅಮೃತಂವಿಘಸೋ (ಯಜ್ಞ ಶೇ ಷ ಭೋ ಜ ನ ಶೇಷಯೋಃ॥) ೪೨॥

ಅಮೃತಂ-ನ-ವಿಘಸಃ- ಪು- ಈ-ಎನ್ನು ಕ್ರಮದಿಂದಯಜ್ಞಶೇಷಕ್ಕೂಭೋಜನಶೇಷಕ್ಕೂಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆಅಮೃತವಂದರೆಹೋಮವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಾಜ್ಯಸ್ಥಾಲಿಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿಮಿಕ್ಕ ಆಜ್ಯ ಚರುಪುರೋಡಾಶಾದಿಗಳಹೆಸರು। ವಿಘಸವೆಂದರೆದೇವರನ್ನೈವೇದ್ಯವಾಗಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಭೋಜನವಾಗಿಮಿಕ್ಕಅನ್ನಾದಿಗಳಹೆಸರು-

ತ್ಯಾಗೋ ವಿಹಾ ಪಿತಂ ದಾನಮುತ್ಸರ್ಜನ ವಿಸರ್ಜನೆ। ವಿಶ್ರಾಣನಂವಿತರಣಂಸ್ಪರ್ಶನಂ ಪ್ರತಿ ಪಾದ ನಂ ॥ ೪೯॥ಪ್ರಾದೇಶನಂ ನಿರ್ವಪಣಮಪವರ್ಜನ ಮಂಹತಿಃ।

ತ್ಯಾಗಃ।ಪು। ವಿಹಾಪಿತಂ॥ಪು॥ವಿಹಾಯಿತಂ।ದಾನಂ। ಉತ್ಸರ್ಜನಂ। ವಿಸರ್ಜನಂ।ವಿಶ್ರಾಣನಂ।ವಿತರಣಂ।ಸ್ಪರ್ಶನಂ। ಪ್ರತಿಪಾದನಂ। ಪ್ರಾದೇಶನಂ। ನಿರ್ವಪಣಂ-ಅಪವರ್ಜನಂ॥ ಪು॥ ಅಪಸರ್ಜನಂ। ಅಂಹತಿಃ।ಸ್ತ್ರೀ।೧೩। ಕೊಡುವ ದಕ್ಷಿಣೆಹೆಸರುಗಳು ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರತಾನು ಕೊಡುವಿಕೆ । ತನ್ನವಡಿವೆಯನ್ನು ಪುಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ

ళ్ళొబ్బరిగెకొట్టితన్నస్వత్వసంబంధ వన్నుబి
డువికె-

(మృతార్థంతదుదానం త్రి షుస్వా) దౌర్ధ్వదైహికం॥ ౪౨౯॥

ఔర్ధ్వదైహికం॥ పా॥ఔర్ధ్వదేహికం-త్రి-౧.
మృతార్థం - సత్తుహోదవరిగె సద్గతియుం
టాగువదక్కాగి-తదుద్దానం-స_త్తదినదలుగలిన
ల్లీమాడల్పడువశాస్త్రీయవాద అన్నదానవ
స్త్రదానముంతాదద్దక్కెహెసరు-తింగళమాసికదల్లి
యూ సంవత్సరశ్రాద్ధదల్లియూ మాడల్ప డువ
దానరూపవాదపితృకర్మక్కెహెసరు-

పితృదానంనివాపః (స్యాత్)

- నివాపః_పు-౧-పితృదానం- పితృ - పితృత్వ
వన్నుహొందిదవరుతృప్తిపడువదక్కోస్కరమా
డల్పడువ-దానం-తిలోదకపిండప్రదానగళ
హెసరు-

శ్రాద్ధం(తత్కర్మశాస్త్రతః)

శ్రాద్ధం-న-౧శాస్త్రతఃకర్మయత్తత్ -దేశ
కాలపాత్రమంత్రతంత్రకర్తృభోక్తృరు
వ్యకవ్యద్రవ్యశుద్ధ్యాదినియమగళిందశాస్త్రో
క్తప్రకారవాగిఇదే పితృగళిగెసద్గతిసాధకవ
కుదెంబనంబికెయొడనె అవశ్య వాగివిశ్వాస
దిందధారాళవాగిమాడతక్కఅగ్నౌకరణబ్రా
హ్మణభోజనపిండప్రదానాది రూపవాదపి
తృకకర్మక్కెహెసరు-తిథిప్ర_స్త-శ్రాద్ధ ప్రయో
జన-

అన్వాహార్యంమాసికే

అన్వాహార్యం-మాసికం-న-౨-తింగళుతింగ
ళిగూమాడతక్కపిండపితృయజ్ఞక్కెహెసరు- దర్శ
శ్రాద్ధక్కెహెసరు-మాసికశ్రాద్ధక్కూహెసరు-

(౦శోష్టమోహ్నః)కుతపో(స్త్రియాం)॥౪౩౦

కుతపః-పు-౧-అహ్నః-అష్టమొంశః-అహఃప
రిమాణదల్లి౮నే భాగక్కెహెసరు - అందరెఅహ
స్సన్ను౧౫పాలుమాడి౭భాగకళదమేలె౮నే
భాగవే కుతపకాలవెందుకెలవరుహేళిదరు -
ఈకల్పదల్లిఅహస్సు౩౦ఘళిగెఆగిద్దరె౧౮ ఘళి
గెయ్యాలెం౨౪ఘళిగె వరిగూకుతపకాలవాయి

ಕು-ಆವೇಳೆಗೆಅಪರಾಹ್ಣವೇ ಬಂದಿರುವ ದಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅಂಥಾಕಲ್ಪವುಯುಕ್ತವಲ್ಲ-ಮತ್ತೇನಂದರೆ-೩೦೮ ನ್ನು೧೫ಪಾಲುಮಾಡಿದರೆ ಪಾಲು೧ಕ್ಕೆ೩ ಆಯಿತು೩ ಘಾ೧ಕ್ಕೆ-೨೬-ಕಳದಮೇಲೆಸಾಯಂಕಾಲ೩೦ರವರೆ ಗೂಕುತಪಕಾಲವಾಗಿರುತ್ತೆ- ಇದೇಪಿಂಡಪ್ರದಾನ ಕ್ಕೆಯೋಗ್ಯವಾದ್ದು-ಕೆಲರು ೧೫ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ೮ನೇಘಾ ಗವಂದರು-ಆಗ೧೫-ಮೇಲೆ೨೦ ವರಿಗೂಕುತಪಕಾ ಲವಾಗುತ್ತೆ-ಈಕಲ್ಪದಲ್ಲಿಕುತಪಕಾಲಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೂ ಅರ್ಚನೆ ಗೂಸರಿಯಾಗಿಥೆ೮ರಲ್ಲಿ೮ ನೇದುಬ್ರಾ ಹ್ಮಣರಿಗೆ೧೨ರಲ್ಲಿ೮ನೇದುಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ೧೪ರಲ್ಲಿ ೮ನೇದುವೈಶ್ಯರಿಗೆಕುತಪ ಕಾಲವೆಂದುಕೆಲವರು-ಹೇ ಳುತ್ತಾರೆ-

ಪರ್ಯೇಷಣಾಪರೀಷ್ಟಿ(ಶ್ಚಾ)ನ್ವೇಷಣಾ(ಚ)ಗವೇಷಣಾ ।

ಪರ್ಯೇಷಣಾ-ಪರೀಷ್ಟಿಃಅನ್ವೇಷಣಾ- ಗವೇಷಣಾ-ಸ್ತ್ರೀ೪- ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿನಿಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆಯೋಗ್ಯನಾದಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಹುಡುಕುವಿಕೆ-

ಸನಿಸ್ತ್ವಧ್ಯೇಷಣಾ

ಸನಿಃ-ಅಧ್ಯೇಷಣಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಪೂಜ್ಯರಾದವ ನ್ನು-ಯಾವಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಯೋಜನಗಳಲ್ಲಾದರೂ-ಸ ತ್ಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿಯೋಗಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಗಳು-

ಯಾಚ್ಞಾಭಿಶಸ್ತಿರ್ಯಾಚನಾರ್ಥನಾ

ಯಾಚ್ಞಾ-ಅಭಿಶಸ್ತಿಃ- ಯಾಚನಾ -ಅರ್ಥನಾ ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು- ಬೇಡು ವಿಕೆ-

(ಷಟ್ತು ತ್ರಿ)

ಷಟ್-ಮುಂದೆಹೇಳಲ್ಪಡುವಅರ್ಘ್ಯ ಶಬ್ದವು ಮೊ ದಲುಆಂಗಕುಶಶಬ್ದದವರಿಗೂ ೬ ಶಬ್ದಗಳೂ-ತ್ರಿ ಮೂರುಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂವರ್ತಿಸುತವೆ-

ಷ್ವರ್ಘ್ಯ(ಮರ್ಘಾರ್ಥೇ)

ಅರ್ಘ್ಯಂ-ತ್ರಿ-೧-ಅರ್ಘಾರ್ಥೇ - ಪೂಜಿಸು ಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರಬೇಕಾದಯೋಗ್ಯವಾದಜಲಾದಿ ಕಹೆಸರುಅರ್ಘ್ಯೋದಕ-

ಪಾದ್ಯಂ(ಪಾದಾಯವಾರಿಣಿ)

ಪಾದ್ಯಂ-ತ್ರಿ-೧ಪಾದಾಯ-ವಾರಿಣಿ-ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಳನಮಾಡುವದಕ್ಕೆಬೇಕಾದ [illegible] ಉದಕ-ಶ

ತೊಳೆಯುವದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ನೀರು-

(ಕ್ರಮಾ)ದಾತಿಥ್ಯಾತಿಥೇಯೆ(ಅತಿಥ್ಯರ್ಥೇ-ತ್ರ ಸಾಧುನಿ)॥೩೨॥

ಆತಿಥ್ಯಂ- ಆತಿಥೇಯಂ-ತ್ರಿ-ಈ ಎರಡು ಕ್ರಮಾತ್ - ಅತಿಥ್ಯರ್ಥೇ-ಅತ್ರ ಸಾಧುನಿಚ - ಆತಿಥ್ಯವೆಂದರೆ ಅತಿಥಿಗೋಸ್ಕರವಾದ ಅನ್ನಾದಿ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಹೆಸರು-ಆತಿಥೇಯವೆಂದರೆ ಅತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ದ್ರವ್ಯವಸ್ತು ಜ್ಞಾನಕರ್ಮಯೋಗಾದಿ ಸದ್ವೃತ್ತಿಗೂ ಅತಿಥಿಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ತತ್ಸ್ರುಪಚಾರಕ್ಕೂ ಹೆಸರು-

(ಸ್ಯಾ)ದಾವೇಶಿಕ ಆಗಂತುರತಿಥಿ(ರ್ನಾ ಗೃಹಾಗತೇ)

ಆವೇಶಿಕಃ-ಆಗಂತುಃ-ತ್ರಿ-ಅತಿಥಿಃ-ಪು-೩- ಗೃಹಾಗತೇ-ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಯ ಹೆಸರು-

ಪೂಜಾನಮಸ್ಯಾಪಚಿತಿಸ್ಸಪರ್ಯಾರ್ಚಾರ್ಹಣಾ(ಸ್ಸಮಾಃ)

ಪೂಜಾ-ನಮಸ್ಯಾ-ಅಪಚಿತಿಃ-ಸಪರ್ಯಾ-ಅರ್ಚಾ-ಅರ್ಹಣಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೬- ಪೂಜೆಗೆ ಹೆಸರುಗಳು-ಪೂಜಿಸುವಿಕೆ-ಅರ್ಚನೆ-

ವರಿವಸ್ಯಾ(ತು)ಶುಶ್ರೂಷಾ ಪರಿಚರ್ಯಾ(ಪ್ಯು)ಪಾಸನಂ

ವರಿವಸ್ಯಾ-ಶುಶ್ರೂಷಾ-ಪರಿಚರ್ಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ- ಉಪಾಸನಂ-ನ-೪-ಶುಶ್ರೂಷೆಗೆ ಹೆಸರುಗಳು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ಅನುವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ-

ವ್ರಜ್ಯಾಟಾಟ್ಯಾ ಪರ್ಯಟನಂ

ವ್ರಜ್ಯಾ-ಅಟಾಟ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಪರ್ಯಟನಂ-ನ-೩-ತೀರ್ಥಾರ್ಥವಾಗಿ ತಾರಿತಾರಿಗೂ ತಿರುಗುವಿಕೆ - ತಿರಿದುಂಬುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಿರುಗುವಿಕೆ-

ಚರ್ಯಾ(ತ್ವೀ)ರ್ಯಾಪಥಸ್ಥಿತಿಃ)

ಚರ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಈರ್ಯಾಪಥಸ್ಥಿತಿಃ-ಈರ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ನಡೆಯುವದು ನಿಲ್ಲುವದು ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವದು ಮಲಗುವದು ಮುಂತಾದ ಯತ್ಯಾಚಾರಕ್ರಮ-ಇದರಲ್ಲಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗವಾಗಿರುವಿಕೆಗೆ ಹೆಸರು-ಚರ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಆಚಾರವ್ಯವಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರರೀತ್ಯಾ ನಡಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರೆಂದು ಕೆಲವರರ್ಥ ಹೇಳಿದರು-

ಉಪಸ್ಪರ್ಶಸ್ತ್ವಾಚಮನ

ಉಪಸ್ಪರ್ಶಃ-ಪು-ಆಚಮನಂ-ನ-೨-ಶುದ್ಧಾಚಮನದ ಹೆಸರು-ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧೋದಕವನ್ನು ಮಂತ್ರದಿಂದ ಕುಲ್ಲು ತೆಗಲದೇ ಶಾಸ್ತ್ರರೀತ್ಯಾ ಕೈಯಿಂದ ಕುಡಿಯುವಿಕೆ-

(ಅಥ)ಮೌನ(ಮಭಾಷಣಂ) ...

ಕ್ರಾಂ)	ಷ್ಮನೆಯ್ಯುಗುವಿಕೆ-
ಆನುಪೂರ್ವೀ(ಸ್ತ್ರೀ ಯಾಂವಾ) ವೃತ್ಪರಿಪಾಟಿ ರನುಕ್ರಮಃ ॥ ಪರ್ಯಾಯ (ಶ್ಚಾ)	ಅನುಪೂರ್ವೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ಆವೃತ್ -ಪರಿಪಾಟಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ ಅನುಕ್ರಮಃ-ಪರ್ಯಾಯಃ-ಪು-೨-ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಕ್ರಮದಹೆಸರು ಅಂದರೆ - ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಅಧ್ಯಯನಾಧ್ಯಾಪನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲುಕೊಂಡು ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮದಹೆಸರು
ಅತಿಪಾತ(ಸ್ತು ಸ್ಯಾ)ತ್ಪರ್ಯಯಉಪಾತ್ಯಯಃ।	ಅತಿಪಾತಃ-ಪರ್ಯಯಃ- ಉಪಾತ್ಯಯಃ- ಪು-೩-ಕ್ರಮವನ್ನುತಪ್ಪುವಿಕೆ - ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ ಕೆಲವು ಭಾಗವನ್ನು ಮರತುತಪ್ಪಿಹೋಗುವಿಕೆ
(ನಿಯಮೋ)ವ್ರತ(ಮಸ್ತ್ರೀ	ವ್ರತಂ-ಪ್ನ-೧-ನಿಯಮಃ - ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದಕ್ಲೇಶ-ಹೀಗಿರಬೇಕುಹೀಗೆನಡಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬಗೊತ್ತು
ತಚ್ಚೋಪವಾಸಾದಿ)ಪುಣ್ಯಕಂ	ಪುಣ್ಯಕಂ-ನ-೧-ಉಪವಾಸಾದಿಕರ್ । ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೇ ಪ್ರಾಣನಿರೋಧಮಾಡುವದು ಮುಂತಾದವ್ರತ ಕ್ಕೆಹೆಸರೆಂದುಕೆಲವರು-
ಉಪವಸ್ತಂತೂಪವಾಸೋ	ಉಪವಸ್ತಂ-ಪಾ-ಔಪವಸ್ತಂ-ನ- ಉಪವಾಸಃ ಪು-೨-ಯಜ್ಞಕರ್ತನು ಅಗ್ನಿ ದೇವತೀರ್ಥಾದಿ ಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೇ ಉಪವಾಸವಿರುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಯಾವವಿಧವಾದಉಪವಾಸಕ್ಕಾದರೂಹೆಸರು
ವಿವೇಕಃ(ಪೃಥಗಾತ್ಮತಾ॥)	ವಿವೇಕಃ-ಪು-೧-ಪೃಥಗಾತ್ಮತಾ-ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷಬೇರೆಯೆಂಬುವಂಥಾವಿವೇಕಕ್ಕೆಹೆಸರು- ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯಗಳಿಗೂಉತ್ತಮಾಧಮಗಳಿಗೂಇಂಥಾದ್ವಂದ್ವಗಳಿಗೂಉಂಟಾದಭೇದಜ್ಞಾನಕ್ಕೆಹೆಸರು-
(ಸ್ಯಾ)ದ್ಬ್ರಹ್ಮ ವರ್ಚಸಂ(ವೃತ್ತಾಧ್ಯ ಯನರ್ಧಿ)	ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಂ-ನ-೧-ವೃತ್ತಾಧ್ಯಯನರ್ಧಿಃ-ವೃತ್ತ-ವಳ್ಳೇನಡತೆ । ಅಧ್ಯಯನ-ವೇದಪಾಠ।-ಈವೆ ರಡರ-ಋದ್ಧಿಃ-ಅತಿವೃದ್ಧಿಗೆಹೆಸರು
(ರಥಾಂಜಲಿಃ ॥ ೪೩೭ ॥ ಪಾಠೆ) ಬ್ರಹ್ಮಾಂ ಜಲಿಃ	ಬ್ರಹ್ಮಾಂಜಲಿಃ-ಪು-೧-ಪಾಠೆ ॥ ವೇದಪಾಠಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವರಿಗೂಗುರುಗಳಿಗೂನಮಸ್ಕಾರವಿನಯಭಾವಗಳನ್ನುತೋರಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರಮುಗಿದಕೈಗೆ ಸೇರಿಗೆಹೆಸರು-ಬಗಸೆಹಿಡಿದ ಹಾಗೆಕೈ ಮುಗಿವಿಕೆ
(ಪಾಠೆವಿಪ್ರುಷೋ)ಬ್ರಹ್ಮ	ಬ್ರಹ್ಮಬಿಂದುಃ-ಪು-೧-ಪಾಠೆವಿಪ್ರುಷಃ-

ಖಿಂದವಃ॥	ಪಾತಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಂದಹೊರಡುವ ತುಂತುರಿಗಳ ಹೆಸರು-
(ಧ್ಯಾನಯೋಗಾಸನೇ) ಬ್ರಹ್ಮಾಸನಂ	ಬ್ರಹ್ಮಾಸನಂ-ನ-೧ - ಧ್ಯಾನಯೋಗಾಸನೇ- ಸ್ವಸ್ವರೂಪವನ್ನಾಗಲಿಉಪಾಸ್ಯ ದೇವತಾಮೂರ್ತಿಯನ್ನಾಗಲಿತಾವಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ವಸ್ತಿಕಪದ್ಮಮುಂತಾದಯೋಗಾಸನಗಳಹೆಸರು-
ಕಲ್ಪೋವಿಧಿಕ್ರಮಾರತಿ	ಕಲ್ಪಃ-ವಿಧಿಃ-ಕ್ರಮಃ-ಪು-೩-ಇದುಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬವೇದೋಕ್ತವಾದವಿಧಾನಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು-
ಮುಖ್ಯಃ (ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರ)ಥಮಃ ಕಲ್ಪೋ	ಮುಖ್ಯಃ-ಪು-೧-ಪ್ರಥಮಃಕಲ್ಪಃ- ಮೊದಲುಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವಿಧಾನದಹೆಸರು-
ನುಕಲ್ಪಸ್ತು(ತತೋ) ಧಮಃ॥	ಅನುಕಲ್ಪಃ-ಪು-೧ತತಃಅಧಮಃ-ಆ ಬಳಿಕಅದಕ್ಕಿಂತಲೂಕಡಮೆಯಾಗಿಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವಿಧಾನಕ್ಕೆಹೆಸರು -
(ಸಂಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಂಗ್ರಹಣಂಸ್ಯಾ) ದುಪಾಕರಣಂ (ಶ್ರುತೇಃ)	ಉಪಾಕರಣಂ-ನ-೧- ಸಂಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಂಶ್ರುತೇರ್ಗ್ರಹಣಂ - ಉಪನಯನಸಂಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿವೇದವನ್ನುಪರಿಗ್ರಹಿಸಿನಿಯಮದಿಂದಓದಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಿಕೆಗೆಹೆಸರು-
(ಸಮೇತು) ಪಾದಗ್ರಹಣ ಮಭಿವಾದನ(ಮಿತ್ಯುಭೇ)	ಪಾದಗ್ರಹಣಂ-ಅಭಿವಾದನಂ-ನ-ಈ೨ನ್ನು- ಗೋತ್ರನಾಮಪ್ರವರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕಾಲಿಗೆರಗುವದಕ್ಕೆಹೆಸರು-
ಭಿಕ್ಷುಃಪರಿವ್ರಾಟ್ಕರ್ಮಂ ದೀಪಾರಾಶರ್ಯಪಿಮಸ್ಕರೀ॥	ಭಿಕ್ಷುಃ-ಪರಿವ್ರಾಟ್-ಜ್-ಕರ್ಮಂದೀ-ನ್-ಪಾರಾಶರೀ-ನ್-ಮಸ್ಕರೀ- ನ್-ಪು- ೫-ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-
ತಪಸ್ವೀತಾಪಸಃಪಾರಿ ಕಾಂಕ್ಷೀ ವಾಚಂಯಮೊ ಮುನಿಃ॥	ತಪಸ್ವೀ-ನ್-ತಾಪಸಃ-ಪಾರಿಕಾಂಕ್ಷೀ-ನ್-ಪು-೩ ತಪಸ್ಸುಳ್ಳವನಹೆಸರುಗಳು-ವಾಚಂಯಮಃ- ಮುನಿಃ- ಪು-೨-ಮೌನವ್ರತವುಳ್ಳವನಹೆಸರುಗಳು-ಈ- ೧೦- ಸನ್ಯಾಸಿಯಹೆಸರುಗಳೆಂದುಕೆಲವರುಹೇಳುವರು-
(ತಪಃಕ್ಲೇಶಸಹೋ) ದಾಂತೋ	ದಾಂತಃ-ಪು-೧-ತಪಃ ಕ್ಲೇಶಸಹಃ - ತಪಸ್ಸುಮಾಡುವದರಿಂದುಂಟಾಗುವಕಷ್ಟವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನಹೆಸರು-
ವರ್ಣಿನೋಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ	ವರ್ಣೀ-ನ್-ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ-ನ್-ಪು-೨-ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ...

మూ॥	టీ॥
	యహెసరుగళు-
ఋషయస్సత్యవచసః	ఋషిః-సత్యవచాః-స్-పు-౨-ఋషియహెసరుగళు-
స్నాతకస్త్వాప్లుతో (వ్రతీ।)	స్నాతకః-ఆప్లుతః-పు-౨-వ్రతీ- వేదవన్ను ఓదివ్రతస్నాతకగళన్ను మాడిదబళి కలూమత్తొందాశ్రమవన్ను హొందదే- వ్రతివుళ్ళవనాగితీర్థస్నానశీలనాద బ్రహ్మచారియ హెసరుగళు-
(యేనిర్జితేంద్రియ గ్రామా) యతినోయత య(శ్చ తే)	యతీ-న్-యతిః-పు-౨-నిర్జితేంద్రియగ్రామః-ఇంద్రియగళెల్లవన్నూజయిసిదవన హెసరుగళు-
(యఃస్థండిలే వ్రతవశా త్తే) స్థండిలశాయ్య(సౌ)।స్థాండిల(శ్చా థ) విరజస్తమసః(స్యు) ర్ద్వయాతిగాః॥౪౪౩॥	స్థండిలశాయీ-న్-స్థాండిలః-పు-౨-వ్రతవశాత్-స్థండిలేయశ్శేతే సః-యావపురుషను వ్రతవశదిందనెలదల్లిమలగుత్తానోఅంథావనహెసరుగళు- విరజస్తమాః-స్-ద్వయాతిగః-పు - ౨-రజోగుణవన్నూ తమోగుణవన్నూబిట్టసాత్త్వికనహెసరు-
పవిత్రఃప్రయతఃపూతః	పవిత్రః-ప్రయతః-పూతః-పు-౩- పవిత్రనాదవనహెసరుగళు-పరిశుద్ధను-
పాషండాస్సర్వలింగినః	పాషండః-సర్వలింగీ-న్-పు-౨- వేదబాహ్యరాద-జైనబౌద్ధకాపాలికక్షపణకనాస్తిమ్లేచ్ఛాదిగళహెసరుగళు-
(పాలాశోదండ) ఆషాఢో	ఆషాఢః-పు-౧-పాలాశః-దండః- వ్రతదబ్రాహ్మణనుహిడిదుకొళ్ళువదండదహెసరు-
(వ్రతే) రాంభ (స్తు వైణవః)	రాంభః-పు-౧-వ్ర.తేవైణవః-వ్రతదల్లి యువబిదురుకోలినహెసరు-
(అస్త్రీ) కమండలుః కుండీ	కమండలుః-న్న-కుండీ-స్త్రీ-౨-కమండలవెంబభిక్షుతపస్విగళజలపాత్రదహెసరుగళు-
(వ్రతినామాసనం) బృసీ	బృసీ॥ప॥బ్రుషీ-స్త్రీ-౧- వ్రతినాం...

	ಕಾಷ್ಠಾಸನಮುಂತಾದಆಸನಗಳಹೆಸರು-
ಅಜಿನಂ ಚರ್ಮಕೃತ್ತಿಃ (ಸ್ತ್ರೀ)	ಅಜಿನಂ-ಚರ್ಮ-ನ್-ನ-ಕೃತ್ತಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩-ಯಾವಚರ್ಮಕ್ಕಾದರುಹೆಸರುಗಳು-
ಭೈಕ್ಷಂಭಿಕ್ಷಾಕದಂಬಕಂ	ಭೈಕ್ಷಂ-ಭಿಕ್ಷಾಕದಂಬಕಂ-ನ-೨- ಭಿಕ್ಷದಿಂದಪದಾರ್ಥಗಳಗುಂಪಿನಹೆಸರುಗಳು-
ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ (ಸ್ಸ್ಯಾ) ಜ್ಜಪ	ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಃ-ಜಪಃ-ಪ॥ಜಾಪಃ-ಪು-೨ - ತಮ್ಮ ಶಾಖೆಯಾದವೇದವನ್ನು ನಿಯಮದಿಂದ ಓದುವಿಕೆ-ಬಳಿಕಇತರಶಾಖೆಗಳನ್ನೂಹಾಗೆಯೇಕಲಿಯುವಿಕೆಗೆಹೆಸರುಗಳು-ವೇದವನ್ನುಆವರ್ತಿ ಯಾಗಿಪಠಿಸುವದಕ್ಕೆಹೆಸರೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು-
ಸ್ಸುತ್ಯಾಭಿಷವಸ್ಸವನಂ (ಪುಸಾ)	ಸುತ್ಯಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಅಭಿಷವಃ-ಪು-ಸವನಂ - ನ- ೩-ಸ್ನಾನಕ್ಕೂಸೋಮಲತೆಯನ್ನುಕುಟ್ಟಿರಸಹಿಂಡುವದಕ್ಕೂಹೆಸರು-
(ಸರ್ವೈನಸಾಮಪಧ್ವಂಸಿಜಪ್ಯಂತ್ರಿ)ಷ್ವಘಮರ್ಷಣಂ॥	ಅಘಮರ್ಷಣಂ-(ತ್ರಿ)-೧- ಸರ್ವೈನಸಾಂಅಪಧ್ವಂಸಿ ಜಪ್ಯಂ- ಸಮಸ್ತಪಾಪಗಳನ್ನೂಪರಿಹರಿಸುವಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳಜಪಿಸತಕ್ಕಮಂತ್ರಗಳಿಗೆಹೆಸರು-ವ್ಯಾಹೃತಿ ಪ್ರಣವಗಾಯತ್ರೀಪಂಚಾಕ್ಷರ ವಾರುಣಾಘಮರ್ಷಣಸೂಕ್ತಮುಂತಾದವುಗಳಹೆಸರು-
ದರ್ಶಶ್ಚಪೌರ್ಣಮಾಸ(ಶ್ಚ ಯಾ ಗಾ ಪಕ್ಷಾಂತಯೋಃಪೃಥಕ್)	ದರ್ಶಃ-ಪೌರ್ಣಮಾಸಃ॥ಪಾ॥ ಪೌರ್ಣಮಾಸಃ-ಪು-ಈ-ಎರಡು-ಪಕ್ಷಾಂತಯೋಃಪೃಥಗ್ಯಾಗೌ-ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ಮುಗಿಯು ವಾಗ ಮಾಡತಕ್ಕ ಯಾಗಕ್ಕೆದರ್ಶವೆಂತಲೂ- ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ ಮುಗಿಯುವಾಗಮಾಡತಕ್ಕ ಯಾಗಕ್ಕೆಪೌರ್ಣಮಾಸವೆಂತಲೂಹೆಸರು- ದರ್ಶಪೌರ್ಣಮಾಸಗಳು ಕ್ರಮದಿಂದ-ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ-ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳಸ್ಥಾಲೀಪಾಕಗಳೂಇಷ್ಟಿಗಳೂಆಗಿವೆ -
(ಶರೀರಸಾಧನಾಪೇಕ್ಷಂ ನಿತ್ಯಂಯತ್ಕರ್ಮತದ್ಯಮಃ ॥ ೪೯॥	ಯಮಃ-ಪು- ೧-ಶರೀರಸಾಧನಾಪೇಕ್ಷಂನಿತ್ಯಂಯತ್ಕರ್ಮತತ್ -ಯಾವುದುಶರೀರವಂಚೇಕಾರ್ಣವಾಗಿಬೇಕಾದ್ದಾಗಿಯೂ-ಎಂದಿಗೂಬಿಡಬೇಕಾದಬರಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂಇರುವ ಸತ್ಯಾಹಿಂಸಾದಯಾಶಾಂತ್ಯಾದಿರೂಪಮಾಡಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆಹೆಸರು-
ನಿಯಮ(ಸ್ತುಸಯತ್ಕರ್ಮ	ನಿಯಮಃ-ಪು-೧-ಆಗಂತುಸಾಧನಂನಿತ್ಯಂಯತ್ಕ

ಮೂ.	ಟೀ.
ನಿತ್ಯಮಾಗಂತುಸಾಧನಂ।)	ನ್ರ್ತಕೆ - ಶರೀರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದ-ವೃತ್ತಿಕೆ-ಜಲ-ದರ್ಪಣ - ಮುಂತಾದಕಾರಣಸಾಮಗ್ರಿಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂಪ್ರತಿದಿನವೂಬಿಡದೆಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿಯೂಯಿರುವವೃತ್ತಿಕಾಶೌಚ-ಸ್ನಾನ - ಮುಂತಾದಕರ್ಮಕ್ಕೆಹೆಸರು-
ಕ್ಷೌರಂಕುಶಚಾತ್ರಿಕರಣಂ ಮುಂಡನಂವಪನಂತಥಾ॥ ೪೪೮॥	ಕ್ಷೌರಂ-ಶ ದ್ರಾ ಕರಣಂ-ಮುಂಡನಂ-ವಪನಂ-ರ-ಕ್ಷೌರದಹೆಸರು-ಕೇಶಶ್ಮಶ್ರುಲೋಮನಖಾದಿಗಳನ್ನುನಿವರ್ತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ - ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಕ್ಷೌರ.
ಉಪವೀತಂ(ಯಜ್ಞಸೂತ್ರಂಪ್ರೋದ್ಧೃತೇದಕ್ಷಿಣೇಕರೇ।)	ಉಪವೀತಂ-ನ-೧-ದಕ್ಷಿಣೇಕರೇ- ಪ್ರೋದ್ಧೃತೇಸತಿಯಜ್ಞಸೂತ್ರಂ-ಬಲದಕೈತೋಳುಮೇಲಕ್ಕೆಯೆತ್ತಿಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಲ್ಲಿಯಎಡದತುಜದಲ್ಲಿನಿಲ್ಲುವ ಯಜ್ಞೋಪವೀತದಹೆಸರು-ಸವ್ಯವೆನಿಸಿದೇವಕರ್ಮೋಪಯುಕ್ತವಾದ ಜನಿವಾರ
ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತ (ಮನ್ಯಸ್ಮಿ)	ಪ್ರಾಚೀನಾವೀತಂ-ನ-೧-ಅನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರೋದ್ಧೃತೇಸತಿ। ಎಡದಕೈಎತ್ತಿದರೆಬಲದತುಜದಮ್ಯಾಲೆ ಕೊರಳಿಗೆಹಾರವಾಗಿನಿಲ್ಲುವ ಅಪಸವ್ಯವಾದಜನಿವಾರಕ್ಕೆಹೆಸರು-
ನ್ನಿವೀತಂ (ಕಂಠಲಂಬಿತಂ॥)೪೪೯॥	ನಿವೀತಂ-ನ-೧-ಕಂಠಲಂಬಿತಂ- ಕೊರಳಲ್ಲಿನೆಗೆಸರದೋಪಾದಿಯಾಗಿ ಜೋಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಜನಿವಾರದಹೆಸರು-
(ಅಂಗುಳ್ಯಗ್ರೇ)ದೈವಂತೀರ್ಥಂ (ಸ್ವಲ್ಪಾಂಗುಳ್ಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ)ಕಾಯಂ । (ಮಧ್ಯೇಂಗುಷ್ಠಾಂಗುಳ್ಯೋಃ) ಪಿತ್ರ್ಯಂ(ಮೂಲೇತ್ವಂಗುಷ್ಠಸ್ಯ)ಬ್ರಾಹ್ಮಂ॥)೪೫೦॥	ದೈವಂತೀರ್ಥಂ॥ ದೇವಸಂಬಂಧವಾದತೀರ್ಥವು ಅಂಗುಳ್ಯಗ್ರೇ-ಬೆರಳತುದಿಯೊಳಗಿರುತ್ತೆ॥ ೧ ॥ ಕಾಯಂ-ಋಷಿಸಂಬಂಧವಾದತೀರ್ಥವು- ಸ್ವಲ್ಪಾಂಗುಳ್ಯೋಃ-ಕಿರಿಬೆರಳಿಗೂಪವಿತ್ರದಬೆರಳಿಗೂನಡೆಯಿರುತ್ತೆ॥೧॥ಪಿತ್ರ್ಯಂ-ಪಿತೃಸಂಬಂಧವಾದತೀರ್ಥವು- ಅಂಗುಷ್ಠಾಂಗುಳ್ಯೋಃ-ಹೆಬ್ಬೆರಳಿಗೂ ಅದರ ತರ್ಜನೀಬೆರಳಿಗೂಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುತ್ತೆ॥ ೧॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಬಂಧವಾದತೀರ್ಥವು-ಅಂಗುಷ್ಠಸ್ಯ-ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನ-ಮೂಲೇ-ಮೊದಲಲ್ಲಿರುತ್ತೆ॥ ೧ ॥ಅಂದರೆ ಅವರಿಗೆಆಯಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಪಣಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು

(ಸ್ಯಾ)ದ್ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಂ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಯುಜ್ಯ(ಮಿತ್ಯಪಿ।)

ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಂ-ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಂ - ಬ್ರಹ್ಮಸಾಯುಜ್ಯಂ-ನ-೩ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವಾಗುವಿಕೆ - ಜೀವಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯ-ಸ್ವರೂಪಾವಸ್ಥಿತಿ-ನಿರ್ವಿಶೇಷಸತ್ತಾಮಾತ್ರವಾಗಿರುವಿಕೆ- ಅವಿದ್ಯಾಸ್ತಮಯ-ಮೋಕ್ಷ-

ದೇವಭೂಯಾದಿಕಂ (ತದ್ವತ್)

ದೇವಭೂಯಾದಿಕಂ॥ದೇವಭೂಯ- ದೇವಭೂಯಶಬ್ದವೇ-ಆದಿಕಂ-ಮೊದಲಾದಶಬ್ದಜಾತವು। ತದ್ವತ್ - ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಶಬ್ದದಹಾಗೆಯೇರೂಪಭೇದವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತೆ। ಅಂದರೆ।ದೇವಭೂಯಂ। ದೇವತ್ವಂ। ದೇವಸಾಯುಜ್ಯಂ-ನ-೩-ದೇವಸ್ವರೂಪವಾಗುವಿಕೆ

ಕೃಛ್ರಂ(ಸಾಂತಪನಾದಿಕಂ॥)೪೫೧॥

ಕೃಛ್ರಂ-ನ-೧-ಸಾಂತಪನಾದಿಕಂ॥ ಸಾಂತಪನ ಚಾಂದ್ರಾಯಣಾದಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-

(ಸನ್ಯಾಸವತ್ಯನಶನೆ ಪುಮಾನ್) ಪ್ರಾಯೋ

ಪ್ರಾಯಃ-ಪು-೧-ಸನ್ಯಾಸವತಿಅನಶನೆ । ಸರ್ವಸಂಗಪರಿತ್ಯಾಗದಿಂದೊಡಗೂಡಿದಉಪವಾಸಕ್ಕೆಹೆಸರು-ಎಲ್ಲವನ್ನೂಬಿಟ್ಟುಪ್ರಾಣೋತ್ಕ್ರಮಣಪರ್ಯಂತವೂಅನ್ನವಿಲ್ಲದಿರುತನಿಷ್ಠತವ್ರತನಾಗಿರುವಿಕೆ-

(ಥ)ವೀರಹಾ।ನಷ್ಟಾಗ್ನಿಃ

ವೀರಹಾ-ನ್-ನಷ್ಟಾಗ್ನಿಃ-ಪು-೨-ಉತ್ಸರ್ಗೇಷ್ಟಿಯನ್ನುಮಾಡಿಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನಹೆಸರುಗಳು-

ಕುಹನಾ (ಲೋಭಾನ್ಮಿಥ್ಯೇರ್ಯಾಪಥಕಲ್ಪನಾ॥)

ಕುಹನಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಲೋಭಾತ್ -ಅನ್ನಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದಸೇರಿಂಬಾದ। ಮಿಥ್ಯೇರ್ಯಾಪಥಕಲ್ಪನಾ। ಸಟೆಯಾಗಿಸನ್ಯಾಸಿವೇಷವನ್ನುಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುಬುವದಕ್ಕೆಹೆಸರು-

ವ್ರಾತ್ಯಃ(ಸಂಸ್ಕಾರಹೀನಃಸ್ಯಾ)

ವ್ರಾತ್ಯಃ-ಪು-೧-ಸಂಸ್ಕಾರಹೀನಃ॥ಉಪನಯನಾದಿಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಲ್ಲದವನು- ಕರ್ಮಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲದಅಪರಿಶುದ್ಧನಾದವನಹೆಸರು-

ದಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೋನಿರಾಕೃತಿಃ।

ಅಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಃ-ನಿರಾಕೃತಿಃ-ಪು-೨- ವೇದವನ್ನುವೋದಿಕ್ಕೊಳ್ಳದೇಯಿರುವವನಹೆಸರುಗಳು-

ಧರ್ಮಧ್ವಜೀಲಿಂಗವೃತ್ತಿ

ಧರ್ಮಧ್ವಜೀ-ನ್-ಲಿಂಗವೃತ್ತಿಃ-ಪು-೨- ಯೋಗ್ಯವಾದವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿಕ್ಕೊಂಡು ಬದುಕುವವನಹೆಸರುಗಳು॥

ಅವಕೀರ್ಣೀ ಕ್ಷತವ್ರತಃ॥

ಅವಕೀರ್ಣೀ-ನ್-ಪು-೧-ಕ್ಷತವ್ರತಃ-ಪತ ಸ್ತ್ರೀ

మనాదిపాపకృత్యగళిందలన్న వ్రతధర్మవన్ను హాళుమాడికొండవనహెసరు,

(సుప్తేయస్మిన్నస్తమేతిసుప్తేయస్మిన్నుదేతిచ। అంశుమా) నభినిర్ముక్తాభ్యుదితౌ(చయథాక్రమం॥)౪౫౪॥

అభినిర్ముక్తః-పు-౧-యస్మిన్ సుప్తేఅంశుమానస్తమేతిసః। యావమనుష్యనుమలగిని ద్దెగ్గియువాగసూర్యనుపడవలల్లి ముళుగువనో అవనుష్యనహెసరు॥అభ్యుదితః-పు-౧-యస్మిన్ సుప్తేఅంశుమానుదేతిసః - యావమనుష్యనునిద్రెమాడువాగమూడలల్లినేసరుమూడువదోఅవనహెసరు-౧॥అందరె-సాయంకాలదల్లిమలగువవనుఅభినిర్ముక్తనెంబపాపిష్ఠను॥ సూర్యోదయ కాలదల్లిమలగువవనుఅభ్యుదితనెంబపాపిష్ఠను-

పరివేత్తా(నుజోనూఢే జ్యేష్ఠేదారపరిగ్రహాత్)

పరివేత్తా-పు-ఋ-౧-జ్యేష్ఠేఅనూఢేసతిఅనుజోదారపరిగ్రహాత్పరివేత్తాభవతి। అణ్ణనుమదివెమాడికొళ్ళదేయిరువాగలేతానుమదివెయాదతమ్మనుపరివేత్తనెంబపాపిష్ఠను-

పరివిత్తి(స్తుతజ్జ్యాయాన్)

పరివిత్తిః-పు-౧-తజ్జ్యాయాన్॥ అంథాపవేత్తనెంబపాపిష్ఠనఅణ్ణనహెసరు-అవనూపాపిష్ఠనంథాఅగౌరవవుళ్ళవను-

వివాహోపయమౌ (సమౌ॥౪౫౫॥తథా) పరిణయోద్వాహోపయామాఃపాణిపీడనం

వివాహః-ఉపయమః-పరిణయః- ఉద్వాహః-ఉపయామః-పు-పాణిపీడనం -౬-మదువెయహెసరు-

వ్యవాయోగ్రామ్యధర్మోమైథునంనిధువనంరతం॥

వ్యవాయః-గ్రామ్యధర్మః-పు-మైథునం-నిధువనం-రతం-న-౫-స్త్రీసంగదహెసరుగళు-

త్రివర్గో (ధర్మకామార్థైః)

త్రివర్గః-పు-౧-ధర్మకామార్థైః॥ధర్మకామ-అర్థ-ఈ౩-పురుషార్థగళిగూ టీ హెసరు౩క్కూ౧హెసరు-

చతుర్వర్గ(స్సమోక్షకైః)

చతుర్వర్గః-పు-౧-సమోక్షకైః॥ మోక్షదొడగూడిదధర్మకామార్థగళు నాల్కక్కూ౧హెసరు-

(ಸಬಲೈಸ್ತೈ)ಶ್ಚತುರ್ಭದ್ರಂ

ಚತುರ್ಭದ್ರಂ-ನ-ಸಬಲೈಸ್ತ್ರೈಃ ಬಲವುಳ್ಳಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಗೂ೧ಹೆಸರು॥ ಚತುರ್ಭದ್ರ ವೆಂದರೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷಗಳು ನಾಲ್ಕೂ ಸಿದ್ಧಿಸಿರುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು-

ಜನ್ಯಾ(ಸ್ನಿಗ್ಧಾವರಸ್ಯ ಯೇ॥)

ಜನ್ಯಾಃ-ಪು-೧-ವರಸ್ಯಸ್ನಿಗ್ಧಾಃ - ಮದವಣಿಗನ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಸಂಗಾತಿಗಳ ಹೆಸರು-

ಇತಿಬ್ರಹ್ಮವರ್ಗಃ

ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಗಃ॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂ ಚೊಡಗೂಡಿದಪದಗಳ ಸಮೂಹವು। ಇತಿ। ಈ ಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು-

---

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತೋ ರಾಜನ್ಯೋಬಾಹುಜಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋವಿರಾಟ್॥

ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತಃ-ರಾಜನ್ಯಃ-ಬಾಹುಜಃ-ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ-ವಿರಾಟ್-ಜ್-ಪು-೫-ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರದ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೂ। ಆತನವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳು-

ರಾಜ್ಞಿ ರಾಟ್ಪಾರ್ಥಿವಕ್ಷ್ಮಾಭೃನ್ನೃಪಭೂಪಮಹೀಕ್ಷಿತಃ॥

ರಾಜಾ-ನ್-ರಾಟ್-ಜ್-ಪಾರ್ಥಿವಃ-ಕ್ಷ್ಮಾಭೃತ್-ತ್-ನೃಪಃ-ಭೂಪಃ-ಮಹೀಕ್ಷಿತ್-ತ್-ಪು-೭-ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಲಹುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದ ಅರಸಿಗೂ ಅರಸಿನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮಂತ್ರಿ-ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ-ದಿವಾನಮುಂತಾದವರಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳು-

(ರಾಜಾತುಪ್ರಣತಾಶೇಷಸಾಮಂತಸ್ಸ್ಯಾ)ದಧೀಶ್ವರಃ।

ಅಧೀಶ್ವರಃ-ಪು-೧-ಪ್ರಣತಾಶೇಷಸಾಮಂತಃ॥ ಪ್ರಣತ। ತನಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿ ಬೊಗ್ಗಿಯಿರುವ। ಅಶೇಷ। ಸಮಸ್ತರಾದ। ಸಾಮಂತಃ। ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅರಸುಗಳುಳ್ಳವನ ಹೆಸರು - ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಅರಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಂತನ ಹೆಸರು-

ಚಕ್ರವರ್ತೀ ಸಾರ್ವಭೌಮೋ

ಚಕ್ರವರ್ತೀ-ನ್-ಸಾರ್ವಭೌಮಃ-ಪು-೨ - ಸಮಸ್ತವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುವ ಅರಸಿನ ಹೆಸರು। ಭೂಮಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬನೇ ಅರಸಾಗಿರುವ ಪ್ರಬಲತರ ರಾಜನ ಹೆಸರು-

(ನೃಪೋನ್ಯೋ) ಮಂಡಲೇಶ್ವರಃ

ಮಂಡಲೇಶ್ವರಃ- ಪು- ೧-ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಮಹಾರಾಜನಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿ-ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯಾದ ಬೇರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುವ ಮಹಾರಾಜನ ಹೆಸರು-

(యేనేష్టం రాజసూయే నమండలస్యేశ్వరశ్చ యః। శాస్తియశ్చాజ్ఞయా రాజ్ఞస్సమ్రాట్)

సమ్రాట్ - జ్-పు-౧- రాజసూయేనయేనేష్టం। యోమండలస్యేశ్వరః।యశ్చ ఆజ్ఞ యా రాజ్ఞశ్శాస్తి। తే త్రయోపి సమ్రాజ ఇతికేచిత్ త్రివిధశ్చయస్స సమ్రాడితి। రాజసూయయాగమాడిదవను।౧ ।ఆ సీతుదివిమాబలమధ్యభూమి యన్ను పాలిసువవను।౧।ఇతర రాజరన్ను తన్న ఆజ్ఞెయిం దశిక్షిసువవను - ౧ - ఈ ౩ అరసుగళిగూ సమ్రాట్టుగళెందు హెసరు । ఈమూరు విధవాగిరువ ౧ భూరితియేసమ్రాట్టెన్నల్పడువను

(డథ) రాజకం॥౪౬౦॥ రాజన్యకంచ నృపతిక్షత్రియాణాంగణేక్రమాత్।

రాజకం- రాజన్యకం-న-ఈ ౨ న్ను క్రమాత్ నృపతిక్షత్రియాణాంగణే।ప్రజెగళన్ను ఆళువవర గుంపిగె- రాజకవెందు హెసరు । అరసుగళగుంపిగె రాజన్యకవెందు హెసరు

మంత్రీధీ సచి వో మాత్యో

మంత్రీ-న్-ధీసచివః-అమాత్యః - పు-౩-ఆలోచనెయన్ను హేళువమంత్రియ హెసరుగళు-

(న్యే)కర్మ సచివా(స్తతః)

కర్మ సచివః-పు-౧-తతః-మంత్రిగింతలూ కడమెయాగిరువ బేరొబ్బ కార్యదక్షనాద ఆలోచ సాధికారియహెసరు

మహామాత్రాః ప్రధానాని

మహామాత్రః-పు-ప్రధానం-న-ప- పు-౨-అరసినబళియల్లి అధికారిగళాద దొడ్డమనుష్యరిగెహెసరుగళు-దళవాయిమొంతాద వరిగూ హెసరుగళు

పురోధాస్తు పురోహితః।

పురోధాః-స్-పురోహితః-పు-౨-పురోహితనహెసరుగళు

ద్రష్టరి వ్యవహారాణాంప్రాడ్వివాకాక్షదర్శకౌ

ప్రాడ్వివాకః-అక్షదర్శకః-పు - ౨- వ్యవహారాణాంద్రష్టరి । న్యాయనిర్ణాయకన హెసరుగళు-జడ్జి-మునసపు-ధర్మాధికారి

ప్రతిహారోద్వారపాల ద్వాస్థద్వాస్థితదర్శకాః॥

ప్రతిహారః॥ప॥ప్రతీహారః - ద్వారపాలః ద్వాస్థః-ద్వాస్థితః-దర్శకః- పు-౫-బాగిలుకాయువవవానహెసరుగళు

రక్షివర్గస్త్వధీ రక్షితిం అంగరక్షకరస్సు

	ಮೂರಕ್ಕೆ ಪೆಸರು ಗಳುಮ್ಮೆಗಾವಲುಸೇನೆ-
ಧ್ಯಕ್ಷಾಧಿಕೃತೌ (ಸಮೌ)	ಅಧ್ಯಕ್ಷಃ-ಅಧಿಕೃತಃ-ಪು-೨,ಯಾವದಕೊಳಗಾದರೂಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ।ಇಲಾಖೇಮುಖ್ತೆಸರ। ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂಪೆಸರು-
ಸ್ಥಾಯುಕೋ(ಧಿಕೃತೋ ಗ್ರಾಮೆ)	ಸ್ಥಾಯುಕಃ-ಪು-೧-ಗ್ರಾಮೇಅಧಿಕೃತಃ-ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಅಧಿಕಾರವನ್ನುಪಡದವನಪೆಸರು। ಗ್ರಾಮಮುನಸಪುಮುಂತಾದವರು-
ಗೋಪೋ(ಗ್ರಾಮೇಷು ಭೂರಿಷು)	ಗೋಪಃ-ಪು-೧-ಭೂರಿಷು ಗ್ರಾಮೇಷು - ಅಧಿಕೃತಃ-ಅನೇಕಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವನಪೆಸರು, ಸೇಕದಾರ ಮಾಮಲೇದಾರಮುಂತಾದವರು-
ಭೌರಿಕಃ(ಕನಕಾಧ್ಯಕ್ಷೋ)	ಭೌರಿಕಃ-ಪು-ಕನಕಾಧ್ಯಕ್ಷಃ। ಬಂಗಾರದಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವನು। ಖಜಾನೇಅಧಿಕಾರಿ-
(ರೂಪ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷಸ್ತು)ನೈಷ್ಕಿಕಃ॥೮೭॥	ನೈಷ್ಕಿಕಃ-ಪು-೧-ರೂಪ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷಃ-ಟಂಕಸಾಲೆಅಧಿಕಾರಿ-
(ಅಂತಃಪುರೆ ತ್ವಧಿಕೃತಃ ಸ್ಯಾ)ದಂತರ್ವಂಶಿಕೋ ಜನಃ।	ಅಂತರ್ವಂಶಿಕಃ-ಪು-೧-ಅಂತಃಪುರೆಅಧಿಕೃತೋ ಜನಃ- ಅಂತಃಪುರದೊಳಗೆಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳಮನುಷ್ಯನಪೆಸರು-
ಸೌವಿದಲ್ಲಾಃಕಂಚುಕಿನಃ ಸ್ಥಾಪತ್ಯಾಸ್ಸೌವಿದಾ (ಶ್ಚತೆ॥)೮೮॥	ಸೌವಿದಲ್ಲಃ-ಕಂಚುಕೀ-ನ್-ಸ್ಥಾಪತ್ಯಃ-ಸೌವಿದಃ-ಪು-೪-ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಕಾದಿರುವವನು-ಜನಾನೀ ಕಾವಲುಗಾರ।
ಷಂಡೋವರ್ಷವರ (ಸ್ತುಲ್ಯೌ)	ಷಂಡಃ॥ಪಾ॥ಶಂಡಃ-ವರ್ಷವರಃ॥ಪಾ॥ವರ್ಷಧರಃ-ಪು-೨-ವೃಷಣಹೀನರಾಗಲಿ ಅನ್ಯರಾಗಲಿಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವರಪೆಸರು-ಜನಾನೀವಳಗೆಕಿರಿಗಾಡುವನಪುಂಸಕನು-ಘೋಷಾಪರಕೆ ಖೋಜಾದವನು-
ಸೇವಕಾರ್ಥ್ಯನುಜೀವಿನಃ।	ಸೇವಕಃ-ಅರ್ಥೀ-ನ್-ಅನುಜೀವೀ-ನ್-ಪು-೩- ಸೇವಕನಪೆಸರುಗಳು-ಚಾಕರನು-
(ವಿಷಯಾನಂತರೋ ರಾಜಾ)ಶತ್ರುರ್ಮಿತ್ರ(ಮತಃ ಪರಂ॥)೮೯॥	ಶತ್ರುಃ-ಉ-ಪು-೧॥ವಿಷಯಾನಂತರೋ ರಾಜಾ। ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆಆಚೇದೇಶದಅರಸಿನಪೆಸರು- ಮಿತ್ರಂ-ನ-೧-ಅತಃಪರಂ ರಾಜಾ । ಶತ್ರುದೇಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಆಚೇದೇಶದಅರಸಿನಪೆಸರು॥ಉದಾಸೀನಃ-ಪು-೧-ಪ
ಉದಾಸೀನಃ(ಪರತರಃ)	ರತೋರಾಜಾ-ಮಿತ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತಲೂಆಚೇದೇಶದಲ್ಲ

ರಸಿನಹೆಸರು-

ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹ(ಸ್ತುಪೃಷ್ಠತಃ)

ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗ್ರಾಹಃ- ಪು-೧- ಒಂದುಕಡೆಯಿಂಗೆಲ್ಲುವದಕ್ಕೆಹೋಗುವಅರಸಿಗೆಹಿಂದೆಯಿರುವ ಶತ್ರುವಿನಹೆಸರು-

ರಿಪೌವೈರಿ ಸಪತ್ನಾರಿ ದ್ವಿಷದ್ದ್ವೇಷಣ ದುರ್ಹೃದಃ॥ ದ್ವಿಡ್ವಿಪಕ್ಷಾಹಿತಾಮಿತ್ರದಸ್ಯುಶಾತ್ರವಶತ್ರವಃ॥ ಅಭಿಯಾತಿಪರಾರಾತಿಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿಪರಿಪಂಥಿನಃ॥

ರಿಪುಃ-ವೈರೀ-ನ್-ಸಪತ್ನಃ-ಅರಿಃ-ದ್ವಿಷತ್-ತ್-ದ್ವೇಷಣಃ-ದುರ್ಹೃತ್-ದ್-ದ್ವಿಟ್-ಷ್-ವಿಪಕ್ಷಃ-ಅಹಿತಃ-ಅಮಿತ್ರಃ-ದಸ್ಯುಃ- ಶಾತ್ರವಃ-ಶತ್ರುಃ-ಅಭಿಯಾತಿಃ॥ಪಾ॥ಅಭಿಮಾತಿಃ॥ಪ॥ಅಭಿಘಾತೀ-ನ್-ಪರಃ-ಅರಾತಿಃ-ಪ್ರತ್ಯರ್ಥೀ-ನ್-ಪರಿಪಂಥೀ-ನ್-ಪು-೧೯-ಶತ್ರುವಿನಹೆಸರುಗಳು।ಹಗೆಯವನು-

ಸ್ನಿಗ್ಧೋವಯಸ್ಯಸ್ಸವಯಾ

ಸ್ನಿಗ್ಧಃ-ವಯಸ್ಯಃ-ಸವಯಾಃ-ಸ್- ಪು-೩- ಸಮಾನವಯಸ್ಸುಳ್ಳಸ್ನೇಹಿತನಹೆಸರುಗಳು- ಸರಿಸಂಗಾತಿ-

ಅಥಮಿತ್ರಂಸಖಾಸುಹೃತ್।

ಮಿತ್ರಂ-ನ-ಸಖಾ-ಇ-ಸುಹೃತ್-ದ್-ಪು-೩-ಸ್ನೇಹಿತನಹೆಸರುಗಳು-

ಸಖ್ಯಂ ಸಾಪ್ತಪದೀನಂ ಸ್ಯಾ

ಸಖ್ಯಂ-ಸಾಪ್ತಪದೀನಂ-ನ-೨-ಸ್ನೇಹದಹೆಸರು ಗಂಡಹೆಂಡರಿಗಿರುವಷ್ಟುಸ್ನೇಹದಹೆಸರೆಂದು ಕೆಲವರಂದರು-

ದನುರೋಧೋನುವರ್ತನಂ॥

ಅನುರೋಧಃ-ಪು-ಅನುವರ್ತನಂ-ನ-೨-ಅನುಸರಿಸಿಯಿರುವಿಕೆ-

ಯಥಾರ್ಹವರ್ಣಃ ಪ್ರಣಿಧಿರಪಸರ್ಪಶ್ಚರಃಸ್ಪಶಃ। ಚಾರಶ್ಚ ಗೂಢಪುರುಷ

ಯಥಾರ್ಹವರ್ಣಃ- ಪ್ರಣಿಧಿಃ-ಅಪಸರ್ಪಃ-ಚರಃ-ಸ್ಪಶಃ-ಚಾರಃ-ಗೂಢಪುರುಷಃ-ಪು-೭- ಬೇಹಿನ ಮೀಚಾರನಹೆಸರುಗಳು।ಗೂಢಚಾರನು।ವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಕಪಟದಿಂದತನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸದೆ ಹೊಂಚಿ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುತಂದರಿಕೆ ಮಾಡುವ ದೂತನು-

೯ ಶ್ಚಾಪ್ತಪ್ರತ್ಯಯಿತೌ (ಸಕ್ತಾ) ದ

ಆಪ್ತಃ-ಪ್ರತ್ಯಯಿತಃ-ಪು-೨-ಆಪ್ತನಾದವನಹೆಸರು-ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳಯಥಾರ್ಥವಾದಿ-(ಆಪ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯಯಿತ(ಸ್ತ್ರಿಷು)ಯೆಂಬುವಪಾಠದಲ್ಲಿ। ಈ-೨-ತ್ರಿ-

೯ ಸಾಂವತ್ಸರೋಜ್ಯೌತಿಷಿಕೋ

ಸಾಂವತ್ಸರಃ-ಜ್ಯೌತಿಷಿಕಃ-ದೈವಜ್ಞಃ- ಗಣಕಃ- ...

ಸ್ಯುರ್ಮೌಹೂರ್ತಿಕ ಮೌಹೂರ್ತಜ್ಞಾನಿ ಕಾರ್ತಾಂತಿಕಾ(ಅಪಿ॥)

ಕಾರ್ತಾಂತಿಕಃ-ಪು-೮-ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕನಹೆಸರುಗಳು- ಜೋಯಿಸನು-

ತಾಂತ್ರಿಕೋ ಜ್ಞಾತಸಿದ್ಧಾಂತ

ತಾಂತ್ರಿಕಃ-ಜ್ಞಾತಸಿದ್ಧಾಂತಃ-ಪು-೨-ಯಾವದಾದರೂವಂದುಶಾಸ್ತ್ರದಸಮಗ್ರತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದವನ ಹೆಸರು-

ಸ್ಸತ್ರೀಗೃಹಪತಿ (ಸ್ಸಮೌ।)

ಸತ್ರೀ-ನ್-ಗೃಹಪತಿಃ-ಪು-೨-ಸದಾದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವನಹೆಸರುಗಳು,

(ಲಿಪಿಕಾರೋಕ್ಷರಚಣೋ ಕ್ಷರಚುಂಚುಶ್ಚ ಲೇಖಕೇ॥

ಲಿಪಿಕಾರಃ॥ಪಾ॥ಲಿಪೀಕರಃ-ಅಕ್ಷರಚಣಃ- ಅಕ್ಷರಚುಂಚುಃ-ಲೇಖಕಃ-ಪು-೮-ಲೇಖಕನಹೆಸರುಗಳು- ಬರೆಯುವವನು-ರೈಟರ್-ಗುಮಸ್ತಾ-

(ಲಿಖಿತಾಕ್ಷರಸಂಸ್ಥಾನೇ) ಲಿಪಿರ್ಲಿಬಿರುಭೇ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥

ಲಿಪಿಃ॥ಪಾ॥ಲಿಪೀ-ಲಿಬಿಃ॥ಪಾ॥ಲಿಬೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಲಿಖಿತಾಕ್ಷರಸಂಸ್ಥಾನೇ। ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಅಕ್ಷರಗಳಆಕಾರಸ್ಥಿತಿಗೆಹೆಸರು-ಶಾಸನದಲಿಪಿಮುಂತಾದ್ದು- ಬರವಣಿಗೆಗೂಹೆಸರು-

ಸ್ಯಾತ್ಸಂದೇಶಹರೋ ದೂತೋ

ಸಂದೇಶಹರಃ-ದೂತಃ-ಪು-೨-ದೂತನಹೆಸರುಗಳು

ದೂತ್ಯಂ(ತದ್ಭಾವಕರ್ಮಣೋಃ)

ದೂತ್ಯಂ॥ ಪ॥ ದೌತ್ಯಂ-ನ-೧-ತದ್ಭಾವಕರ್ಮಣೋಃ-ದೂತಭಾವಕ್ಕೂ-ದೂತಕೃತ್ಯಕ್ಕೂ ಹೆಸರು- ದೂತನಾಗುವಿಕೆ। ದೂತನುಮಾಡತಕ್ಕಕೆಲಸ-ಇವುಗಳು-

ಅಧ್ವನೀನೋಧ್ವಗೋಧ್ವನ್ಯಃ ಪಾಂಥಃಪಥಿಕ (ಇತ್ಯಪಿ)

ಅಧ್ವನೀನಃ-ಅಧ್ವಗಃ-ಅಧ್ವನ್ಯಃ-ಪಾಂಥಃ- ಪಥಿಕಃ-ಪು-೫-ದಾರಿನಡೆಯುವವನಹೆಸರು-ಮಾರ್ಗಸ್ಥನು-

ಸ್ವಾಮ್ಯಮಾತ್ಯ ಸುಹೃತ್ಕೋಶ ರಾಷ್ಟ್ರದುರ್ಗ ಬಲಾನಿಚ॥೮೨೮॥ ರಾಜ್ಯಾಂಗಾನಿ (ಪ್ರಕೃತಯಃ ಪೌರಾಣಾಂ ಶ್ರೇಣಯೋಪಿಚ।

ಸ್ವಾಮೀ-ನ್-ಪು।೧।ಅರಸು॥ಅಮಾತ್ಯಃ-ಪು-೧- ಮಂತ್ರಿ॥ಸುಹೃತ್-ದ್-ಪು।೧।ಸ್ನೇಹಿತ॥ ಕೋಶಃ-ಪು-೧-ಬಕ್ಕಸ॥ ರಾಷ್ಟ್ರಂ-ನ-೧-ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆಸೇರಿದದೇಶ ದುರ್ಗಂ-ನ-೧-ಬೆಟ್ಟಕೋಟೆಕಂದಕಬೇಲಿಪಾಳಿಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಶತ್ರುಗಳಿಗೆಅಶಕ್ಯವಾದಸ್ಥಾನ ॥ ಬಲಂ-ನ-೧-ಚತುರಂಗಸೇನೆ॥ ಈ೭ ರಾಜ್ಯಾಂಗಗಳೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳವುಗಳು॥ ರಾಜ್ಯಾಂಗಂ- ನ-೧- ಈ ರಾ

ಸಂಧಿರ್ನಾ ವಿಗ್ರಹೋ ಯಾನಮಾಸನಂ ದ್ವೈಧ ಮಾಶ್ರಯಃ ಷಡ್ಗುಣಾ

ಶ್ಯಕ್ತಯಸ್ತಿಸ್ರಃ ಪ್ರಭಾವೋತ್ಸಾಹಮಂತ್ರಜಾಃ

ಕ್ಷಯಃಸ್ಥಾನಂಚ ವೃದ್ಧಿಶ್ಚ ತ್ರಿವರ್ಗೋನೀತಿವೇದಿನಾಂ॥

(ಸ) ಪ್ರತಾಪಃ ಪ್ರಭಾವ ಶ್ಚ (ಯತ್ತೇಜಃ ಕೋಶ ದಂಡ ಜಂ।)

ಸಾಮದಾನೇ ಭೇದ ದಂಡಾ (ವಿತ್ಯು ಪಾಯಾ ಶ್ಚತು

ಜ್ಯಾಂಗಗಳೇ ಪ್ರಕೃತಿಗಳು। ಮತ್ತು ಪುರಜನರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ರಾದವರ ಗುಂಪುಗಳೂ ಪ್ರಕೃತಿಗಳೆನ್ನಲ್ಪಡುವವು-ಸಜಾತೀಯರಾದ ಪುರಜನರೂ ಪ್ರಕೃತಿಗಳು-

ಸಂಧಿಃ-ಪು-ಹಗೆಯವರೊಡನೆ ಸಲ್ಲಾಪಮಾಡುವಿಕೆ॥ ವಿಗ್ರಹಃ-ಪು-ಕಲಹಮಾಡುವಿಕೆ॥ ಯಾನಂ-ನ-ದಂಡೆತ್ತಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಿಕೆ॥ ಆಸನಂ-ನ-ದಂಡಿನೊಡನೆ ತಕ್ಕ ಕಾಲಕೆ ಸಮಯ ಹೋಚುವಿಕೆ॥ ದ್ವೈಧಂ-ನ-ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಭೇದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವಿಕೆ॥ ಆಶ್ರಯಃ-ಪು- ತಾನು ಗೆಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗಿ ತನಗಿಂತಲೂ ಬಲವಂತನ ಆಸರೆಯಿಂದ ಸಹಾಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ॥ ಈ೬- ಷಡ್ಗುಣಾಃ-ಷಡ್ಗುಣಗಳೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳವುಗಳು-

ಪ್ರಭಾವೋತ್ಸಾಹಮಂತ್ರಜಾಃ।ಪ್ರಭಾವ-ಕೋಶದಂಡದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ತೇಜಸ್ಸು॥ ಉತ್ಸಾಹ- ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದುಂಟಾದ ಜಿಗೀಷೆ॥ ಮಂತ್ರ- ಷಡ್ಗುಣಾದಿಗಳನ್ನು ತಕ್ಕಂತೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಆಲೋಚನೆ ॥ ಈ ಮೂರರಿಂದಲೂ॥ ಜಾಃ-ಹುಟ್ಟಿದ॥ ತಿಸ್ರಃ- ಮೂರು ಬಲಗಳೂ ಶಕ್ತಿಗಳೆನ್ನಲ್ಪಡುವವು। ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿಃ ಉತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿಃ-ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಃ-೩-ಸ್ತ್ರೀ-

ಕ್ಷಯಃ-ಪು-೧-ಶತ್ರುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ತಾನು ಕಡಮೆಯಾಗಿರುವಿಕೆ॥ ಸ್ಥಾನಂ-ನ-೧-ಶತ್ರುವೂ ತಾನೂ ಸಮವಾಗಿರುವಿಕೆ॥ ವೃದ್ಧಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಶತ್ರುವಿಗಿಂತಲೂ ತಾನು ಹೆಚ್ಚಾಯಿರುವಿಕೆ॥ ನೀತಿವೇದಿನಾಂ ತ್ರಿವರ್ಗಃ ಕ್ಷಯಸ್ಥಾನವೃದ್ಧಿಗಳು ಮೂರನ್ನು ತ್ರಿವರ್ಗವೆಂದು ನೀತಿಜ್ಞರು ಹೇಳುವರು-ತ್ರಿವರ್ಗಃ-ಪು-೧-

ಪ್ರತಾಪಃ-ಪ್ರಭಾವಃ-ಪು-೨- ಕೋಶದಂಡಜಂ ತೇಜೋಯತ್ತತ್ -ಭಂಡಾರದಿಂದಲೂ -ದಂಡಗುನ್ನೆಗಾರಿಕೆ ಕ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದಲೂ-ಉಂಟಾದ ಠಕಳೆ ಯಾವದೋ ಅದರ ಹೆಸರುಗಳು-

ಸಾಮ-೬-ನ-ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ವಡಂಬಡಿಕೆ ಹೇಳುವಿಕೆ॥ ದಾನಂ-ನ-ಹೊಂಗದಿಂ ತೆರುವಿಕೆ॥ ಭೇದ

ಯಂ॥	ಪು-ವಂಚನೆಯಿಂದಶತ್ರುಗಳೊಳಗೇ ಅಂತಃಕಲಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಿಕೆ॥ದಂಡಃ-ಪು- ಯುದ್ಧಮಾಡುವಿಕೆ॥-ಈ೪ರಜಯವನ್ನುಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ- ಉಪಾಯಗಳು॥ಉಪಾಯಃ-ಪು-೧-ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಡುವ ಸಯುಕ್ತಿಕವಾದಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-
ಸಾಹಸಂತುದಮೋದಂಡ	ಸಾಹಸಂ-ನ-ದಮಃ-ದಂಡಃ-ಪು-೩-ದಂಡೋಪಾಯದಹೆಸರುಗಳು-
ಸ್ಸಾಮಸಾಂತ್ವ	ಸಾಮ-ನ್-ಸಾಂತ್ವಂ-ನ-೨-ಸಾಮೋಪಾಯದಹೆಸರುಗಳು-
(ಮಥೋಸಮಾ।)ಭೇದೋಪಜಾಪ	ಭೇದಃ-ಉಪಜಾಪಃ-ಪು-೨-ಭೇದೋಪಾಯದಹೆಸರುಗಳು-
ವುಪಧಾ ಧರ್ಮಾದ್ಯೈರ್ಯತ್ಪರೀಕ್ಷಣಂ॥ ೮೨॥	ಉಪಧಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಧರ್ಮಾದ್ಯೈಃಪರೀಕ್ಷಣಂಯತ್ -ಅರಸುತನ್ನಮಂತ್ರಿಮುಂತಾದವರುಧರ್ಮಬದ್ಧರೋಅಲ್ಲವೋಅರ್ಥಾತುರರೋಅಲ್ಲದೇಕಾಮಿಗಳೋಅಲ್ಲವೇವಿರಕ್ತರೋಯೆಂದುಅವರನ್ನುಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡುವದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-
ಪಂಚಕೇ೨	ಮುಂದೆಹೇಳುವಅಷಡಕ್ಷೀಣಾತಿಶಬ್ದಮುಂತಾದಶಬ್ದಗಳೂ- ಮೂರುಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂವರ್ತಿಸುತವೆ-
ಷ್ವಷಡಕ್ಷೀಣೋಯಸ್ತೃತೀಯಾದ್ಯಗೋಚರಃ।	ಅಷಡಕ್ಷೀಣಃ-ತ್ರಿ-೧ತೃತೀಯಾದ್ಯಗೋಚರೋಯಃ-ಮೂರನೇಯವನುಮೊದಲಾಗಿಯಾರಿಗೂತಿಳಿಯದಂತೆನಡದ ಇಬ್ಬರ ಏಕಾಂತ ವಿಚಾರ ಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-
ವಿವಿಕ್ತವಿಜನಚ್ಛನ್ನನಿಶ್ಶಲಾಕಾಸ್ತಥಾ ರಹಃ ॥ ೮೩॥ ರಹಶ್ಚೋಪಾಂಶುಚಾಲಿಂಗೇ	ವಿವಿಕ್ತಃ-ವಿಜನಃ-ಛನ್ನಃ-ನಿಶ್ಶಲಾಕಃ-ತ್ರಿ-ರಹಃ-ಸ್-ನ- ರಹಸ್-ಉಪಾಂಶು-ಅ-೭-ಏಕಾಂತಕ್ಕೆತಕ್ಕ-ವಿಜನವಾದರಹಸ್ಯಸ್ಥಳಕ್ಕೆ-ಹೆಸರುಗಳು-
ರಹಸ್ಯಂತದ್ಭವೇತ್ತ್ರಿಷು	ರಹಸ್ಯಂ-ತ್ರಿ-೧-ತದ್ಭವೇ- ಆಮೇಕಾಂತಸ್ಥಲದಲ್ಲಿಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೂಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು-ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನಡದದ್ದು-
ಸಮೌವಿಸ್ರಂಭವಿಶ್ವಾಸೌ	ವಿಸ್ರಂಭಃ-ವಿಶ್ವಾಸಃ-ಪು-೨- ವಿಶ್ವಾಸದಹೆಸರುಗಳು- [illegible] ದಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ-ಹೆ

ಸರುಗಳು-

ಭ್ರೇಷೋಭ್ರಂಶೋಯಥೋ ಚಿತಾತ್ ॥೪೨೦॥

ಭ್ರೇಷಃ-ಪು-೧-ಯಥೋಚಿತಾತ್ ಭ್ರಂಶಃ-ತನಗೆ ತಕ್ಕ ನಡತೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಹೋಗುವಿಕೆ-ಉಚಿತವೃತ್ತಿ ಕೆಡುವಿಕೆ-

ಅಭ್ರೇಷನ್ಯಾಯಕಲ್ಪಾ ಸ್ತು ದೇಶರೂಪಂ ಸಮಂಜಸಂ

ಅಭ್ರೇಷಃ-ನ್ಯಾಯಃ-ಕಲ್ಪಃ-ಪು-ದೇಶರೂಪಂ-ಸಮಂಜಸಂ-ನ-೫-ತನಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ನಡಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ-

ಯುಕ್ತಮೌಪಯಿಕಂ ಲಕ್ಷ್ಯಂ ಭಜಮಾನಾಭಿನೀತವತ್ ॥ ನ್ಯಾಯ್ಯಂ ಚ ತ್ರಿಷು ಷ

ಯುಕ್ತಂ-ಔಪಯಿಕಂ-ಲಕ್ಷ್ಯಂ-ಭಜಮಾನಂ-ಅಭಿನೀತಂ-ನ್ಯಾಯ್ಯಂ-೬-ತ್ರಿ-ನ್ಯಾಯದಿಂದೊಡಗೂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರುಗಳು- ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವರು ಒಡಂಬಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು-

ಟ್ಸಂಪ್ರಧಾರಣಾ ತು ಸಮರ್ಥನಂ।

ಸಂಪ್ರಧಾರಣಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಸಮರ್ಥನಂ-ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ಯುಕ್ತವೆಂಬದಾಗಿ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸುವದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-

ಅಪವಾದಸ್ತು ನಿರ್ದೇಶೋ ನಿದೇಶಶ್ಶಾಸನಂ ಚ ಸಃ। ಶಿಷ್ಟಿಶ್ಚಾಜ್ಞಾ ಚ

ಅಪವಾದಃ-ನಿರ್ದೇಶಃ-ಪು-ಶಾಸನಂ-ನ-ಶಿಷ್ಟಿಃ-ಆಜ್ಞಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಆಜ್ಞೆಗೆ ಹೆಸರುಗಳು-ಹೀಗೆ ನಡಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ವಿಧಿಸಿ ಹೇಳುವಿಕೆ-

ಸಂಸ್ಥಾ ತು ಮರ್ಯಾದಾ ಧಾರಣಾ ಸ್ಥಿತಿಃ।

ಸಂಸ್ಥಾ-ಮರ್ಯಾದಾ-ಧಾರಣಾ-ಸ್ಥಿತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಹೆಸರುಗಳು- ಹದ್ದು ತಪ್ಪದೇ ಇರುವಿಕೆ-

ಆಗೋಽಪರಾಧೋ ಮಂತುಶ್ಚ

ಆಗಃ-ಸ್-ನ-ಅಪರಾಧಃ-ಮಂತುಃ-ಪು-೩-ಅಪರಾಧದ ಹೆಸರುಗಳು-ತಪ್ಪು-

ಸಮೇ ತೂದ್ದಾನಬಂಧನೇ।

ಉದ್ದಾನಂ-ಬಂಧನಂ-ನ-೨-ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರುಗಳು-ಕಟ್ಟು-ತಡೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆ-

ದ್ವಿಪಾದ್ಯೋ ದ್ವಿಗುಣೋ ದಂಡೋ

ದ್ವಿಪಾದ್ಯಃ-ಪು-೧-ದ್ವಿಗುಣೋ ದಂಡಃ-ಎರಡರಷ್ಟು ದಂಡ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು- ದುಗುಣ ಜರಿಮಾನಾ-

ಭಾಗಧೇಯಃ ಕರೋ ಬಲಿಃ।

ಭಾಗಧೇಯಃ-ಕರಃ-ಬಲಿಃ-ಪು-೩-ಅರಸಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಕಾಣಿಕೆ ಕಪ್ಪ ಕಂದಾಯ ತವಳಿಗೆ ಶೇಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-

ಘಟ್ಟಾದಿದೇಯಂ ಶುಲ್ಕೋಽಸ್ತ್ರೀ

ಶುಲ್ಕಃ-ಪು-ನ-ಘಟ್ಟಾದಿದೇಯಂ-ಘಟ್ಟಾದಿ- ಸುಂಕ

ಸ್ತ್ರೀ

ಕ್ಷೇಮಂ ಕಾದವುಗಳನ್ನಿ-ಡೆಯಂ-ಅರಸಿಗೆಕೊಡತಕ್ಕ-ಸುಂಕ-ಇಂತ್ವಿಗಳಪೆಸರುಗಳು-

ಪ್ರಾಭೃತಂ ಪ್ರದೇಶನಂ ಉಪಾಯನಮುಪಗ್ರಾಹ್ಯ ಮುಪಹಾರಸ್ತಥೋಪದಾ

ಪ್ರಾಭೃತಂ-ಪ್ರದೇಶನಂ-ಉಪಾಯನಂ-ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯಂ-ನ-ಉಪಹಾರಃ-ಪು-ಉಪದಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಈ ರಾಜದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿಅರಸಿಕ್ಕ- ಕಾಣಿಕೆ-ನಜರ್ ಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ-ಪೆಸರು-

ಯೌತಕಾದಿಕುಯದ್ದೇಯಂ ಸುದಾಯೋಹರಣಂಚತತ್

ಯೌತಕಂ-ನ-ಸುದಾಯಃ-ಪು-ಹರಣಂ-ನ-ಇಯದ್ಯೌತಕಾದಿಡೆಯಂಕತೆ-ಮದಿವೆಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿಮಗಳಿಗೂಅಳಿಯನಿಗೂ ಕೊಡತಕ್ಕ-ಬಳವಳ್ಳೀಮುಂತಾದಬಹುಮಾನಕ್ಕೆ-ಪೆಸರುಗಳು-

ತತ್ಕಾಲಸ್ತುತದಾತ್ವಂಸ್ಯಾ

ತತ್ಕಾಲಃ-ಪು-ತದಾತ್ವಂ-ನ-೨-ವರ್ತಮಾನಕಾಲಕ್ಕೆ-ಪೆಸರುಗಳು-ಆಗನಡಿಯುತ್ತಿರುವಸಮಯಸದ್ಯ-

ದುತ್ತರಃಕಾಲಆಯತಿಃ।

ಆಯತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಉತ್ತರಃಕಾಲಃ-ಮುಂದೆಬರುವಸಮಯ-ಈವಿಷ್ಯದ್ಯೋಗಕಾಲಕ್ಕೆ-ಪೆಸರು-

ಸಾಂದೃಷ್ಟಿಕಂಫಲಂ ಸದ್ಯ

ಸಾಂದೃಷ್ಟಿಕಂ-ನ- ೧ಸದ್ಯಃಫಲಂ-ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲುಂಟಾಗುವಪ್ರಯೋಜನ - ಸದ್ಯಕ್ಕೆ-ಪಡೆಯತಕ್ಕ-ಫಲಕ್ಕೆ-ಪೆಸರು-

ಉದರ್ಕಃಫಲಮುತ್ತರಂ

ಉದರ್ಕಃ-ಪು-೧ಉತ್ತರಂಫಲಂ-ಮುಂದೆಬರತಕ್ಕ-ಪ್ರಯೋಜನ-ಕೆಲವುಕಾಲದಮೇಲೇಲುಂಟಾಗುವಸುಖಸಾಧನಕ್ಕೆ-ಪೆಸರು-ಈವಿಷ್ಯತ್ಫಲಕ್ಕೆ-ಪೆಸರು-

ಅದೃಷ್ಟಂವಹ್ನಿತೋಯಾದಿ

ಅದೃಷ್ಟಂ-ನ-೧-ವಹ್ನಿತೋಯಾದಿ-ಬೆಂಕಿ-ನೀರುಗಾಳಿಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವಭಯಕ್ಕೆ-ಪೆಸರು-

ದೃಷ್ಟಂಸ್ವಪರಚಕ್ರಜಂ

ದೃಷ್ಟಂ-ನ-೧-ಸ್ವಪರಚಕ್ರಜಂ-ತನ್ನವರಗುಂಪಿನಿಂದಲೂಪೆರರಗುಂಪಿನಿಂದಲೂ ಉಂಟಾಗುವಭಯಕ್ಕೆ-ಪೆಸರು-ಅಪರಚಕ್ರಜಂಎಂಬಪಾಠದಲ್ಲಿಶತ್ರುಗಳದೆಸೆಯಿಂದಾಗುವಅಂಜಿಕೆ-

ಮಹೀಭುಜಾ ಮಹಿಭಯಂ ಸ್ವಪಕ್ಷಪ್ರಭವಂ

ಅಹಿಭಯಂ-ನ೧- ಮಹೀಭುಜಾಂಸ್ವಪಕ್ಷಪ್ರಭವಂಭಯಂ-ಅರಸುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮಮೂಲಬಲಮುಂತಾ

౮౧౭॥ | దఱబగేదళగళ చెసెయిందలూఅంతఃకలహక్కే ఎదురుబీళువుదు మొదలాదవళగినభయక్కే హెసరు-ఈన్నవరింద లేళనిగుంటాగువభీతి-

ప్రక్రియాత్వధికారః స్యాత్ | ప్రక్రియా-స్త్రీ-అధికారః-పు-౨-అధికారదహెసరు-నిర్వహిసతక్క కెలసకూ- ప్రజెగళ కార్యనిర్వాహకరూ-అధికారనిర్వాహకద్దా హెసరు-

చామరంతు ప్రకీర్ణకం। | చామరం-ప్రకీర్ణకం-న-౨-బీసుచౌరిగళు-సిగురి-బాలచౌరి-చామర- వాలవ్యజనద హెసరు-

నృపాసనం (యత్తు) ద్భద్రాసనం | నృపాసనం-భద్రాసనం-న-౨-రాజరుకుళితుకొళ్ళువఆసనదహెసరు- సాధారణవాగి అరసుగళుకుళితుకొళ్ళువదక్కేతక్కలుక్తమవాదగద్దిగె-భద్రపీఠ

సింహాసనం(తు తత్) ॥ హైమమ్ | సింహాసనం-న-౧-హైమం తత్ -బింనదిందచెసల్పట్టభద్రపీఠక్కెహెసరు।అరసిన సింహాసన-

ఛత్రంత్వాతపత్రం) రాజ్ఞస్తు నృపలక్ష్మ తత్ । | ఛత్రం-ఆతపత్రం-న-౨-కొడెయహెసరుగళు మత్తు రాజ్ఞో నృపలక్ష్మయత్తత్ ।అరసుతనక్కెసేరాగిబిడియతక్కభూషాబిక్రకొడె - ఏకఛత్రశ్వేతఛత్రిగళహెసరు-నృపలక్ష్మ-న్-న-౧- రాజరిగెమాత్రసల్లతక్కచిహ్న

భద్రకుంభః పూర్ణకుంభో | భద్రకుంభః-పూర్ణకుంభః-పు-౨-అరమనెయబాగిలుముంతాదవుగళల్లి మంగళకరవాగిఇరిసతక్కపూర్ణకలశగళ హెసరు-

భృంగారః కనకాలుకా ౮౧౮॥ | భృంగారః-పు-కనకాలుకా-స్త్రీ- ౨-భంగారద గిండిగె హెసరు । బిన్నదబట్లు । బిన్నదకూజి-

నివేశః శిబిరం (షండే) | నివేశః-పు-శిబిరం-న-౨-షండే- దండుఇళిదస్థళక్కెహెసరుగళు - దండుయిళిదిరువ పాళెయ

సజ్జనం తూపరక్షణం | సజ్జనం-ఉపరక్షణం-న-౨ - దండు కావలిగాగిసుత్తలూయిరిసల్పట్టిరువ కావలు శిబ

ಹೆಸರುಗಳು

ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವರಥಪಾದಾತಂ ಸೇನಾಂಗಂ ಸ್ಯಾಚ್ಚತುಷ್ಟಯಂ॥

ಸೇನಾಂಗಂ-ನ-೧-ಹಸ್ತ್ಯಶ್ವರಥಪಾದಾತಂ ಆನೇ ದಂಡು। ಕುದುರೇಧಾಜು। ತೇರುಗಳ ಮತ್ತುವಂಟಿಗಳ ಗುಂಪು-ಕಾಲುನಡೆಯದಳ (ಚತುಷ್ಟಯಂ)-ಈ೪ ಸೇನಾಂಗವೆನ್ನಲ್ಪಡುವವು,

ದಂತೀ ದಂತಾವಳೋ ಹಸ್ತೀ ದ್ವಿರದೋ ನೇಕಪೋ ದ್ವಿಪಃ। ಮತಂಗಜೋ ಗಜೋ ನಾಗಃ ಕುಂಜರೋ ವಾರಣಃ ಕರೀ ॥೪೯೧॥ ಇಭಃ ಸ್ತಂಬೇರಮಃ ಪದ್ಮೀ

ದಂತೀ-ನ್-ದಂತಾವಳಃ-ಹಸ್ತೀ-ನ್-ದ್ವಿರದಃ-ಅನೇಕಪಃ-ದ್ವಿಪಃ-ಮತಂಗಜಃ-ಗಜಃ-ನಾಗಃ-ಕುಂಜರಃ-ವಾರಣಃ-ಕರೀ-ನ್-ಇಭಃ-ಸ್ತಂಬೇರಮಃ-ಪದ್ಮೀ-ನ್-ಪು೧೭-ಆನೆಯಹೆಸರುಗಳು-

ಯೂಥನಾಥಸ್ತು ಯೂಥಪಃ।

ಯೂಥನಾಥಃ-ಯೂಥಪಃ-ಪು-೨-ಆನೆಗಳಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದಗಜದಪೆಸರುಗಳು - ಸಲಗಜ-ದೊಡ್ಡಾನೆ-

ಮದೋತ್ಕಟೋ ಮದಕಲಃ

ಮದೋತ್ಕಟಃ-ಮದಕಲಃ-ಪು-೨-ಮದಹಿಡಿದಆನೆಯಹೆಸರುಗಳು-

ಕಲಭಃ ಕರಿಶಾಬಕಃ॥ ೪೯೨॥

ಕಲಭಃ-ಕರಿಶಾಬಕಃ॥ ಪಾ॥ ಕರಿಪೋತಕಃ-ಪು-೩, ಆನೇಮರಿಯಹೆಸರುಗಳು-ಮರಿಯಾನೆ-

ಪ್ರಭಿನ್ನೋ ಗರ್ಜಿತೋ ಮತ್ತಃ

ಪ್ರಭಿನ್ನಃ-ಗರ್ಜಿತಃ-ಮತ್ತಃ-ಪು-೩ -ಮದಸೋರುತ್ತಿರುವಆನೆ-ಮತ್ತಾನೆ-ಮದವೇರಿದಾನೆ-

ಸಮಾವುದ್ವಾಂತನಿರ್ಮದೌ।

ಉದ್ವಾಂತಃ-ನಿರ್ಮದಃ-ಪು-೨-ಮದವಿಳಿದಆನೆ ಮದಬಿಟ್ಟಆನೆ-ಮದವಿಲ್ಲದಆನೆ-

ಹಾಸ್ತಿಕಂ ಗಜತಾ (ಬೃಂದೇ

ಹಾಸ್ತಿಕಂ-ನ-ಗಜತಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಬೃಂದೇ-ಆನೆಗಳಹಿಂಡುಆನೇಗುಂಪು-

ಕರಿಣೀ ಧೇನುಕಾ ವಶಾ॥

ಕರಿಣೀ-ಧೇನುಕಾ-ವಶಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)೩-ಹೆಂಣಾನೆ-

ಗಂಡಃ ಕಟೋ

ಗಂಡಃ-ಕಟಃ-ಪು-೨-ಆನೆಯಕೆನ್ನೆಗೆಹೆಸರುಗಳು-ಆನೆಯಕಟವಾಯಿ-

ಮದೋ ದಾನಂ

ಮದಃ-ಪು-ದಾನಂ-೨-ಮದದಹೆಸರು-ಸೊಕ್ಕುನೀರು-ಮದದಬೆವರು-

ವಮಥುಃ (ಕರಶೀಕರಃ)।

ವಮಥುಃ-ಪು-೧-ಕರಶೀಕರಃ- ಸೊಂಡಿಲೊಳಗಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಬಂದನೀರ ತುಂತುರಿಗಳ ಹೆಸರು-

కుంభౌ(తుశిరసఃపిండౌ)	కుంభః-పు-౧-శిరసఃపిండః -ఆనెయతలెయ మేలిరువకుంభస్థళదహెసరు-దిమ్మితలెగళు-
(తయోర్మధ్యే)విదుః (పుమాన్)॥౪౯౪॥	విదుః-పు-౧-తయోః - ఆకుంభస్థలగళెరడర మధ్యభాగక్కెహెసరు-
అవగ్రహో(లలాటం స్యాత్)	అవగ్రహః-పు-౧-లలాటం- ఆనెయహణెగె హెసరు-
దీషికా(త్వక్షికూటకం)।	ఈషికా॥పా॥ఇషీకా-౧- అక్షికూటకం ఆనెయకణ్ణుగుడ్డిగెహెసరు-
(అపాంగదేశో)నిర్యాణం	నిర్యాణం-న-౧-అపాంగదేశః- అనెయకడెగణ్ణిగెహెసరు-
(కర్ణమూలంతు) చూలికా	చూలికా-స్త్రీ-౧-కర్ణమూలం- ఆనెయకివియబుడక్కెహెసరు-
అధః(కుంభస్య)వాహిత్థం	వాహిత్థం-న౧-కుంభస్యఅధః-ఆనేకుంభస్థలదకెళగడేప్రదేశక్కెహెసరు-
ప్రతిమాన(మధోస్యయత్)	ప్రతిమానం-న-౧- అస్యయపథః- ఈవాహిత్థవెంబువదక్కెకెళగడెయహెసరు-
ఆసనం(స్కంధదేశస్స్యాత్)	ఆసనం-న-౧స్కంధదేశః-ఆనెయహెగలక్కెహెసరు-
ప్పద్మకం(బిందుజాలకం)	పద్మకం-న-౧-బిందుజాలకం- ప్రాయదఆనెగెమ్మైమేలె పద్మాకారవాగిమేళువసిబ్బదమచ్చెళు-
పక్షభాగః(పార్శ్వభాగో)	పక్షభాగః-పు-౧పార్శ్వభాగః-ఆనెయమెరడుపక్కెగళిగూ హెసరు - ఉభయపార్శ్వగళు-
దంతభాగ(స్తుయోగ్రతః)	దంతభాగః-పు-౧-అగ్రతోయః-ఆనెయముంభాగవ్యావదోఅదక్కెహెసరు- ఆనేకొంబినస్థళ-గజదంతస్థళ-
(ద్వౌపూర్వపశ్చాజ్జంఘాదిదేశౌ)।గాత్రావరే (క్రమాత్)	పూర్వపశ్చాజ్జంఘాదిదేశౌ ద్వౌక్రమాద్గాత్రావరే-గాత్రం-న-౧-ఆనెయముంగాలుముంభాదకెళగడేశరీరక్కెహెసరు-అవరం-న॥పా॥అప రం- ఆనెయహింగాలుముంభాదకెళాయశ్రే

హెసరు-

క్షోత్రంవ్యైణుక

క్షోత్రం-వ్యైణుకం-పా॥వైణుకం-న-౨- ఆనెయన్నుకివిదుశిక్షిసువబిదురుకోలినహెసరు-కివిగోలు-

మాలానంబంధస్తంభే(థ)

ఆలానం-న-బంధస్తంభః- పు-౨-ఆనెయన్నుకట్టిహాకువకంబదంథాగూటదహెసరు

శృంఖలేఅందుకో నిగళో(స్త్రీస్యా)

శృంఖలం-త్రి-అందుకః-పు-నిగళః॥పా॥ నిగడః॥పు॥౩- ఆనెయన్నుకట్టిహాకువలోహదసరపణిఆనేబేడి-ఘణికేహగ్గ ళ్ళూహెసరు-

దంకుశో(స్త్రీ) సృణి (ర్ద్వయోః)॥౨౯౮॥

అంకుశః-పు-సృణిః-పు - ౨అంకుశదహెసరుగళు-కొక్కె-కోలు-దోటిగోలు-

దూష్యాకక్ష్యా వరత్రా (స్యా)

దూష్యా॥పా॥జూషా-కక్ష్యా॥ప॥కక్షా- వరత్రా-స్త్రీ-౩ - ఆనెయటొంకక్కెకట్టువకొగలుపట్టిముంతాదవుగళహెసరుగళు-ఆనెయకంగు-

క్కల్పనాసజ్జనా (సమే)

కల్పనా-సజ్జనా-స్త్రీ- ఆనెగెబంగారదొడిగెయిందలూచిత్రదుడిగెయిందలూశృంగారమాడువదక్కె-హెసరు-

ప్రవేణ్యాస్తరణంవర్ణః పరిస్తోమఃకుథో (ద్వయోః)

ప్రవేణీ-స్త్రీ-ఆస్తరణం-న-వర్ణః - పరిస్తోమః-పు-కుథః-పు॥ప॥త్రి-౫ - ఆనెయబెన్నుమేలెహాసువఆనెగెహొదిసువచిత్రకంబళిగూజీనాంబరకూ-హెసరుగళు-

వీతం(త్వసారంహస్త్యశ్వం)

వీతం-న-౧-అసారం హస్త్యశ్వం- బలవిల్లదెబింజాదఆనెగూకుదురెగూహెసరుగళు-

వారీ(తుగజబంధనే)

వారీ-స్త్రీ-౧-గజబంధనే- ఆనెయన్నుహిడియువదక్కె-మాడిదకప్పలు ముంతాదవుగళిగెహెసరు-

ఘోటకేవీతితురగతురంగాశ్వతురంగమాః॥ ౩౦౦॥ వాజివాహార్వగంధర్వహయసైంధవస ప్తయః॥

ఘోటకః-వీతిః॥పా॥పీతిః-తురగః-తురంగః- అశ్వః-తురంగమః-వాజీ-న్-వాహః-అర్వా-న్-పఅర్వణ్-ణ్-గంధర్వః-హయః-సైంధవః-సప్తిః-పు౧౩-కుదురెయహెసరుగళు-

ఆజానేయాఃకులీనా(స్స్యుః)	ఆజానేయః-పు-౧-కులీనాః - జాతియాద కుదురెగళ హెసరు-లు_త్తమాశ్వ-
ర్వినీతా(స్సాధువాహినః॥)౫౦౧॥	వినీతః- పు-౧-సాధువాహినః-ఎత్తియలాపువ కుదురెగళిగూ బన్నాగిహోరలుళ్ళకుదురెగళి గూహెసరుగళు-
వనాయుజాఃపారసీకాఃకాంభోజాబాహ్లీకాహయాః।	వనాయుజః॥ప॥వానాయుజః-పారసీకః-పా॥పారశీకః-కాంభోజః-బాహ్లీకః-పు-ఈ ర-వానాయుజవు-పారశీకవు - కాంభోజవు-బాహ్లీకవు - ఈనాల్కూ-నాల్కు-దేశగళల్లి హుట్టిద-హయాఃకుదురెగళు-
యయు(రశ్వోశ్వ మేధీయో)	యయుః-పు-౧-అశ్వమేధీయః-అశ్వః- అ శ్వమేధయాగక్కెతక్కలక్షణగళుళ్ళ కుదురెయ హెసరు॥
జవన(స్తుజవాధికః॥)	జవనః-పు-౧-జవాధికః-వేగదిందఅధిక వా దకుదురెయహెసరు-ఇంగ్లీష్‌హార్ స్-అరబ్బీ టాంగ్నా ప్పి గోటాంగ్నాముంతాదవుగళు-
పృష్ఠ్యఃస్థౌరీ	పృష్ఠ్యః-స్థౌరీ-న్ -పా-స్థూరీ న్ -౨-హోరె యన్ను హోరువకత్తె-టాశ్వదహెసరు- తట్టూ-
సితఃకర్కో-	కర్కః-పు-సితః-బిళియబణ్ణదకుదురె-
రథ్యో (వోఢారథస్యయః।)	రథ్యః-పు-౧-రథస్యవోఢాయః॥రథవన్ను ఎళెసిసెళెదోఃడువకుదురె-టష్పాల్ గాడీఃతర దండుకుదురె-
(బాలః)కిశోరో	కిశోరః-పు-౧-బాలః-కుదురే మరియ హె సరు-మరికుదురె-
వామ్యశ్వాబడబా	వామీ-అశ్వా-బడబా-(స్త్రీ)-౩-హెంణు కు దురె-కాన్వాహెంణుగోళిగేకుదురె-
బాడబం(గణే)॥౫౦౨ ॥	బాడబం-న-౧-గణే-అంథావేణ్ణు కుదురె గళగుంపు-
(త్రిష్వా)శ్వీనం(యదశ్వేన దినేనైకేన గమ్యతే।)	ఆశ్వీనం-త్రి-౧-ఏకేనదినేనాశ్వేన యద్గమ్య తేతత్ ।౧।దినదల్లి కుదురెమెష్టుదూర దారి య న్ను నడెయలాపువద్దోఅష్టుదూరద హాదియ

ಹೆಸರು-

ಕಶ್ಯಂ(ತುಮಧ್ಯಮಶ್ವಾನಾಂ)

ಕಶ್ಯಂ-ನ-೧-ಅಶ್ವಾನಾಂ ಮಧ್ಯಂ ॥ ಕುದುರೆಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಸರು-

ಹೇಷಾಹ್ರೇಷಾ(ಚನಿಸ್ವನೇ।)

ಹೇಷಾ-ಹ್ರೇಷಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ನಿಸ್ವನೇ- ಕುದುರೆಗಳ ಕೂಗಿಗೆ ಹೆಸರು। ಅಶ್ವಧ್ವನಿ-

ನಿಗಾಳ(ಸ್ತುಗಳೋದ್ದೇಶೇ)

ನಿಗಾಳಃ-ಪು-೧-ಗಳೋದ್ದೇಶೇ-ಕುದುರೆಗಳ ಕೂಗಿಗೆ ಹೆಸರು-ಕುದುರೆಯ ಕೊರಳು ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ಹೆಸರು-

(ಬೃಂದೇ)ಶ್ವಾಶ್ವೀಯಮಾಶ್ವ(ವತ್।)

ಅಶ್ವೀಯಂ-ಆಶ್ವಂ-ನ-೨-ಬೃಂದೇ-ಕುದುರೆಗಳ ಗುಂಪು-

ಆಸ್ಕಂದಿತಂ ಧೌರಿತಕಂ ರೇಚಿತಂ ವಲ್ಗಿತಂ ಪ್ಲುತಂ॥ ೨೦೨॥ (ಗತಯೋ ಮೂಃ ಪಂಚ) ಧಾರಾ

ಧಾರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಅಶ್ವಗತಿವಿಶೇಷಕ್ಕೆ- ಹೆಸರು-ಇದು೫ಬಗೆಯಾಗಿದೆ। ಹ್ಯಾಗಂದರೆ ॥ ಆಸ್ಕಂದಿತಂ-೧-ಎಳೆನಡಿಗೆ-ಸಮಗತಿ॥ ಧೌರಿತಕಂ-೧- ಬಿರುನಡೆ-ತರಚಾಂಡ್॥ ರೇಚಿತಂ೧-ಬಿಗುನಡೆ- ಜಾರುನಡಿಗೆ-ನಿಡುನಡಿಗೆ॥ ವಲ್ಗಿತಂ- ಕಾಲುಕತ್ತಿಸುತ್ತಿ ತಿರುಗುವ ಚಾಬಕ್ ಸವಾರಿ-ಸುಳಿನಡಿಗೆ-ಕಾಲ್ದುಳು ವ್ರೋಡುವಿಕೆ॥ಪ್ಲುತಂ-೧-ಕುಣಿನಡಿಗೆ-ಕುಣಿದೋಟ॥ಅಮೂಃ ಪಂಚಗತಯೋಧಾರಾಃ। ಈನಡಿಗೆಗಳೈದೂ ಅಶ್ವಧಾರೆಗಳು೫-ನ-

(ಘೋಣಾತು) ಪ್ರೋಥ(ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)

ಪ್ರೋಥಂ-ಪ್ನ-೧-ಘೋಣಾ- ಕುದುರೆಯಮೂಗಿಗೆ ಹೆಸರು-

ಕವಿಕಾತು ಖಲೀನೋ

ಕವಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಖಲೀನಃ॥ ಪ॥ ಖಲಿನಂ-ಪ್ನ- ೩-ಬಾಯಿಕಟ್ಟ-ಬಾಯಿಬಿಕ್ಕ-ಲಗಾಂ-ಬಾಯಿ ಕಡಾಣೀ-ಕುಣಿಕೆ-

ಶಫಂ(ಕ್ಲೀಬೇ)ಖುರಃ (ಪುಮಾನ್।)

ಶಫಂ-ನ-ಖುರಃ-ಪು-೨-ಕುದುರೆಯ ಕಾಲುಗೊರಸಿನ ಹೆಸರು-ಕತ್ತೆಮುಂತಾದವುಗಳ ಕಾಲು ಗುರುಗೊರಸಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳು-

ಪುಚ್ಛೋ(ಸ್ತ್ರೀ) ಲೂಮ ಲಾಂಗೂಲೇ ವಾಲಹಸ್ತಶ್ಚ ವಾಲಧಿಃ॥

ಪುಚ್ಛಃ-ಲೂಮಾನ್॥ಪ॥ಲೂಮ- ಲಾಂಗೂಲಂ-ನ-ವಾಲಹಸ್ತಃ-ವಾಲಧಿಃ-ಪು-೫-ಕುದುರೆಮುಂತಾದ ಜಂತುಗಳ ಬಾಲದ ಹೆಸರುಗಳು-

(ತ್ರಿಷ್ವಾ) [illegible]ವೃತ್ತ [illegible]

ಉಪಾವೃ[illegible]ಃ-ಲುಠಿತಃ-ತ್ರಿ-೨-ಹುವಿಮುಖಃ ಷ[illegible]

ಶಿಕ್ಷಾ (ಪರಾವೃತ್ತೇ ಮುಹುರ್ಭುವಿ)

ರಾವೃತ್ತೇ। ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿ ಹೊರಳಿಯೂ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿದ ಕುದುರೆಯ ಹೆಸರು-ಕತ್ತೆಯ ಹಾಗೆ ಹೊರಳಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಬಂದ ಕುದುರೆ-

(ಯಾನೇಚಕ್ರಿಣಿಯುದ್ಧಾರ್ಥೇ) ಶತಾಂಗಸ್ಸ್ಯಂದನೋರಥಃ।

ಶತಾಂಗಃ-ಸ್ಯಂದನಃ-ರಥಃ-ಪು ೩-ಯುದ್ಧಾರ್ಥೇ ಚಕ್ರಿಣಿಯಾನೇ-ಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಬಂಡಿಯುಳ್ಳ ಸವಾರಿ - ಅಂದರೆಯುದ್ಧರಥಕ್ಕೆ ಹೆಸರು-ಯುದ್ಧದತೇರು-ಪಿರಂಗಿಗಾಡೀಮುಂತಾದಬಂಡಿಗಳಿಗೂ ಹೆಸರು-

(ಅಸೌ)ಪುಷ್ಯರಥ (ಶ್ಚಕ್ರಯಾನಂನಸಮರಾಯಯತ್ ॥)೫೦॥

ಪುಷ್ಯರಥಃ-ಪು-೧- ಯಚ್ಚಕ್ರಯಾನಂ ನಸಮರಾಯ-ಚಕ್ರಗಳುಳ್ಳ ಯಾವ ತೇರುಯುದ್ಧಕ್ಕೋಸ್ಕರವಲ್ಲವೋ ಅದರ ಹೆಸರು-ವಾಕಿಂಗ್ ಸವಾರೀಕೋಚ್ ಬಂಡಿ-ಸಾರೆಟ್-ಬಗ್ಗಿ-ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಾಡಿಮುಂದಾದ್ದು- ಕಳಶಕಟ್ಟಿನಗೆಜ್ಜೇತೇರಿಗೂ ಹೆಸರು-

ಕರ್ಣೀರಥಃಪ್ರವಹಣಂಡಯನಂ(ಚಸಮಂತ್ರಯಂ।)

ಕರ್ಣೀರಥಃ॥ ಪಾ॥ ಕರ್ಣೀರಥಃ-ಪು-ಪ್ರವಹಣಂ-ಡಯನಂ-ನ-೩-ಮನುಷ್ಯರುಹೊರುವ ವಿಮಾನದಹೆಸರು। ಡೋಲಿಗೂ ಹೆಸರು-

(ಕ್ಲೀಬೇ) ನಶ್ಶಕಟೋ(ಸ್ತ್ರೀಸ್ಯಾ)

ಅನಃ-ಸ್-ನ-ಶಕಟಃ-ಪ್ನ-೨_ಬಂಡಿಯ ಹೆಸರು-ಗಾಡಿಯಚಕ್ರಕ್ಕೂ-ಹೆಸರುಗಳು-

ಗ್ಗಂತ್ರೀಕಂಬಳಿವಾಹ್ಯಕಂ॥

ಗಂತ್ರೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಕಂಬಳಿವಾಹ್ಯಕಂ-ನ-೨- ನಡಿಕೆಗೆಹುವಣಾಗಿಕಿದ್ದಲ್ಪಟ್ಟಮೆತ್ತುಗಳುಕಟ್ಟಿರಕ್ಕಬಂಡಿಯಹೆಸರು-

ಶಿಬಿಕಾಯಾಪ್ಯಯಾನಂ(ಸ್ಯಾ)

ಶಿಬಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಯಾಪ್ಯಯಾನಂ-ನ-೨-ಅಂದಳದಹೆಸರು-ಮೇನಾ-ಡೋಲಿ-ಪಾಲಕಿ--

ಡ್ದೋಲಾಪ್ರೇಂಖಾದಿಕಾ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)

ಡೋಲಾ-ಪ್ರೇಂಖಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಉಯ್ಯಾಲೆಯಹೆಸರು-ಲಾಲಿಗೂ-ತೂಗುಮಂಚಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೂಹೆಸರು-

(ಉಕ್ಷಾತು)ದ್ವೈಪವೈಯಾಘ್ರೌ,ದ್ವೀಪಿಚರ್ಮಾವೃತೇರಥೇ॥)

ದ್ವೈಪಃ-ವೈಯಾಘ್ರಃ-(ತ್ರಿ)-೨-ದ್ವೀಪಿ ಚರ್ಮಾವೃತೇರಥೇ। ಹುಲಿಯ ತೊಗಲುಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳ ರಥದ ಹೆಸರು॥

(ಪಾಂಡುಕಂಬಳಸಂವೀತಸ್ಸ್ಯಂದನಃ) ಪಾಂಡುಕಂಬ

ಪಾಂಡುಕಂಬಳೀ-ನ್-(ತ್ರಿ)-೧-ಪಾಂಡುಕಂಬಳಸಂವೀತಸ್ಯಂದನಃ-ಬಿಳೀಕಂಬಳಿ-ಪ್ಲಾನಲ್-ಮುಂತಾದವು

ಲೀ।

ಗಳಿಂದಹೊದಿಸಲ್ಪಟ್ಟರಥದಹೆಸರು-

(ರಥೇ) ಕಾಂಬಲವಾಸ್ತ್ರಾದ್ಯಾಃ (ಕಂಬಲಾದಿಭೀ ರಾವೃತೇ।)

ಕಾಂಬಲಂ-ತ್ರಿ-೧- ವಾಸ್ತ್ರಂ-ತ್ರಿ- ೧ - ಕಂಬಳಿಯಿಂದಹೊದಿಸಲ್ಪಟ್ಟತೇರುಕಾಂಬಳವೆನ್ನಲ್ಪಡುವದು॥ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದಹೊದಿಸಲ್ಪಟ್ಟತೇರಿಗೆವಾಸ್ತ್ರವೆಂದುಹೆಸರು.ಹೀಗೆಯೇ- ಮರದಹಲಿಗೆಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳಬಂಡಿಗೆದಾರವಂ--ಈಮೇರೆಕಿಳಿಯಕಕ್ಕಾದ್ದು-

(ತ್ರಿಷುದ್ವೈಪ ಪಾದಯೋ)

ದ್ವೈಪಶಬ್ದವುಮೊದಲುವಾಸ್ತ್ರ ಶಬ್ದದವರಿಗೂ ೫-ಶಬ್ದಗಳು-ತ್ರಿ-

ರಥ್ಯಾರಥಕಡ್ಯಾ (ರಥವ್ರಜೇ)

ರಥ್ಯಾ-ರಥಕಡ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ರಥವ್ರಜೆ-ರಥಸಮೂಹಕ್ಕೆ-ಹೆಸರುಗಳು-

ಧೂಃ(ಸ್ತ್ರೀ)(ಕ್ಲೀಬೇ)ಯಾನಮುಖಂ(ಸ್ಯಾ)

ಧೂಃ-ರ್-ಸ್ತ್ರೀ-ಯಾನಮುಖಂ-ನ-೨-ರಥಮೊದಲಾದವಾಹನಗಳಮುಂಭಾಗದಹೆಸರುಗಳು-

ದ್ರಥಾಂಗಮಪಸ್ಕರಃ।

ಅಪಸ್ಕರಃ॥ಪಾ॥ಅವಸ್ಕರಃ- ಪು-೧- ರಥಾಂಗಂ-ಚಕ್ರದಕಂಣುಗಂಡಿ। ನೊಗ।ಅಚ್ಚು।ಕಡಾಣಿ।ಬಳಿಮುಂತಾದಬಂಡಿಯಅವಯವಗಳಹೆಸರು-

ಚಕ್ರಂರಥಾಂಗಂ

ಚಕ್ರಂ-ರಥಾಂಗಂ-ನ-೨-ಚಕ್ರದ ಕಂಣಿಗೂ-ಚಕ್ರವಕಂಡಿಗೂಚಕ್ರಕ್ಕೂ ಹೆಸರುಗಳು-

(ತಸ್ಯಾಂತೇ)ನೇಮಿಃ(ಸ್ತ್ರೀ)ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಧಿಃಪುಮಾನ್।

ನೇಮಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಪ್ರಧಿಃ-ಪು-೨-ತಸ್ಯಾಂತೇ॥ ಆಬಂಡಿಯಚಕ್ರದಲ್ಲಿಅಚ್ಚುಸೇರುವಕಂಣಿನಸುತ್ತಲೋಹದಬಳೆಗೆಹೆಸರು-

ಪಿಂಡಿಕಾನಾಭಿ

ಪಿಂಡಿಕಾ-ನಾಭಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಬಂಡಿಯಕಂಣಿನನಡುಗೂಬಿಗೆಹೆಸರು-

(ರಕ್ಷಾಗ್ರಕೀಲಕೇತು ದ್ವಯೋ) ರಣಿಃ॥೫೧೩॥

ಅಣಿಃ-ಪ್ಸ-೧-ಅಕ್ಷಾಗ್ರಕೀಲಕೇ॥ಅಕ್ಷವೆಂದರೆಅಚ್ಚು।ಅದರಕೊನೆಯಲ್ಲಿಚಕ್ರಗಳುಜಾರದಂತೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರುವಕಡಾಣೀಮೊಳೆಗೆಹೆಸರು- ಕಡೆಗೀಲು-

ರಥಗುಪ್ತಿರ್ವರೂಥೋ (ನಾ)

ರಥಗುಪ್ತಿಃ-ವರೂಥಃ-ಪು-೨-ರಥವನ್ನುರಕ್ಷಿಸುವಚರ್ಮದಬುರಿಕೆಗೂಮರಮುಂತಾದಹೊದಿಕೆಗೂರಥದೊಳಗೆರಥಿಕನಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಸ್ಥಾನವಿಶೇಷಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು-

ಕೂಬರಸ್ತುಯುಗಂಧರಃ।

ಕೂಬರಃ-ಯುಗಂಧರಃ-ಪು-೨-ನೊಗಕ್ಕೆ- ಹೆಸರು-

అనుకర్షో(ద్వారథ షః	అనుకర్షః-పు-౧-ధార్వధస్థం-ఆనొగదకి ళగిరువకోళిహలిగెగూ-కోళు మరకూ-సారథికూడువహలిగెగూ కోళవిరూటదమి ణిగూహెసరు-
ప్రాసంగో (నాయు గాద్యుగః) ॥౨౧౪॥	ప్రాసంగః-పు-౧- యుగాక్ యుగః- నొగ క్కింకలూ౨నేదాద నొగక్కెహెసరు-మూరునొగ కలెయార నొగ,
(సర్వం స్యా ద్వాహ నం) యానం యుగ్యంప త్రంచ ధోరణం	యానం-యుగ్యం-పత్రం- ధోరణం - న-౪-సర్వంవాహనం। నానాబగెయాద సకలవాహన గళిగూహెసరుగళు
పరంపరా వాహ నం (యత్త)ద్వైత నీశక (మ స్త్రియాం।)	పరంపరావాహనం-న-వైనీశకం-న్న-౨-క లెయారినవాహనదహెసరు - కేరన్నుహొత్తిరు వకీలు
ఆధోరణా హ స్తిపకా హస్త్యారోహానిషాది నః।	ఆధోరణః - హ స్తిపకః- హస్త్యారోహః - ని షాదీ-న్-పు-౪-ఆనేమావటిగన హెసరుగళు-ఆ నెయన్నుహత్తువప్రభువిగూహెసరు
నియంతా ప్రాజితా యంతా సూతః క్షత్తాచ సారథిః। సవ్యేష్ఠదక్షిణా స్థా(చ సంజ్ఞారథకుటుం బినః।	నియంతా- ఋ-ప్రాజితా-ఋ - యంతా ఋ-సూతః-క్షత్తా-ఋ-సారథిః-సవ్యేష్ఠః॥ సవ్యేష్ఠా-ఋ-స-సవ్యేష్ఠాన్-దక్షిణాస్థః-పు-౯ సన్నా-రథకుటుంబినః సంజ్ఞాః - సారథియహెస రుగళు-బండిహొడెయువఆళినహెసరుగళు-కో చ్ మెన్
రథినఃస్యందనారోహా	రథీ-న్-స్యందనారోహః-పు-౨- రథికరహె సరుగళు-తేరేరువధొరెగళు
అశ్వారోహాస్తు సాది నః।	అశ్వారోహః-సాదీ-న్-పు-౨-కుదురెయ న్నుహత్తువసవారనహెసరుగళు-కుదురేవజీర
భటాయోధాశ్చ యో ద్ధార	భటః-యోధః-యోద్ధా-ఋ-పు-౩- యు మాడువవరహెసరుగళు-అగ్గదవరు-మిస్టేరీనవా రరు-ఫాజ్ఫిరకాదవరు
సేనారక్షాస్తు సైనికాః	సేనారక్షః- సైనికః- పు- ౨- దండు కా కొండిరువరళ్వారరహెసరు - బారిక్ సహ

ಯಬಾರ್ ಸಿಪಾಯಿಗಳು

(ಸೇನಾಯಾಂ ಸಮವೇತಾಯೇ) ಸೈನ್ಯಾಸ್ತೇ ಸೈನಿಕಾ (ಶ್ಚತೇ॥)

ಸೈನ್ಯಃ-ಸೈನಿಕಃ-ಪು-೨ಸೇನಾಯಾಂಯೇಸಮವೇತಾಸ್ತೇ। ದಂಡಿನಲ್ಲಿಯುದ್ಧಮಾಡುವದಕ್ಕೆಕೂಡಿದ ಚತುರಂಗಬಲದವರಹೆಸರುಗಳು

(ಬಲಿನೋಯೇಸಹಸ್ರೇಣ) ಸಾಹಸ್ರಾಸ್ತೇಸಹಸ್ರಿಣಃ

ಸಾಹಸ್ರಃ-ಸಹಸ್ರೀ-ನ್-ಪು-೨-ಯೇಸಹಸ್ರೇಣಬಲಿನಸ್ತೇ। ಯಾರುಸಾವಿರದಲೆಕ್ಕವುಳ್ಳಸೈನ್ಯದಿಂದ ಬಲವುಳ್ಳವರೋಅಂತವರಹೆಸರುಗಳು-

ಪರಿಧಿಸ್ಥಃಪರಿಚರಃ

ಪರಿಧಿಸ್ಥಃ-ಪರಿಚರಃ-ಪು-೨-ದಂಡಿನಸುತ್ತಲೂಕಾದಿರುವಫೌಜುಕಾವಲ್ ಜನರಹೆಸರುಗಳು-

ಸೇನಾನೀರ್ವಾಹಿನೀಪತಿಃ।

ಸೇನಾನೀಃ-ವಾಹಿನೀಪತಿಃ-ಪು-೨- ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಹೆಸರುಗಳು-ದಳವಾಯಿ.

ಕಂಚುಕೋ ವಾರವಾಣೋಸ್ತ್ರೀ

ಕಂಚುಕಃ-ಪು-ವಾರವಾಣಃ-ಪ್ನ-೨- ಕುಬುಸದಹಾಗೆಮೈಗೆಗುತ್ತವಾಗಿರುವಅಂಗಿಗೂ ಕವಚಕ್ಕೂ ಹೆಸರು-ವಜ್ರಕವಚಕೊಗಲಕುಡ್ತಾ.

(ಯತ್ತುಮಧ್ಯೇಸಕಂಚುಕಾಃಬಧ್ನಂತಿ) ತತ್ಸಾರಸನಾಪ್ಯಧಿಕಾಂಗೇ

ಸಾರಸನಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಅಧಿಕಾಂಗಂ-ನ- ಈ೨ನ್ನು ಸಕಂಚುಕಾಃ-ಯನ್ಮಧ್ಯೇಬಧ್ನಂತಿತತ್ತು। ಕವಚವನ್ನುಕೊಟ್ಟವರುಸೊಂಟದಮಧ್ಯೆಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಕೊಳ್ಳುವತಂಗುಪಟ್ಟೆಹೆಸರು-ಟೊಂಕದಪಟ್ಟೆ।ದಟ್ಟಿ। ನಡುಕಟ್ಟುಮುಂತಾದ್ದು॥ಶಾ॥ ಸಾರಸನಂ- ನ- ಅಧಿಕಾಂಗಃ-ಪು-

(ಥ)ಶೀರ್ಷಕಂ॥೫೨೦॥ ಶೀರ್ಷಣ್ಯಂಚಶಿರಸ್ತ್ರೇ (ಥ)

ಶೀರ್ಷಕಂ-ಶೀರ್ಷಣ್ಯಂ-ಶಿರಸ್ತ್ರಂ।ನ। ೩-ತಲೆಯನ್ನುರಕ್ಷಿಸುವಕೋಕುದ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ । ಕೊಗಲಟೋಪೀಕುಳ್ಳಾವಿಮುಂತಾದಶಿರಸ್ತ್ರಾಣದಹೆಸರು-

(ಥ)ತನುತ್ರಂವರ್ಮದಂಶನಂ। ಉರಶ್ಛದಃಕಂಕಟಕೋಜಾಗರಃಕವಚೋಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥೫೨೧॥

ತನುತ್ರಂ-ವರ್ಮ-ನ್-ದಂಶನಂ-ಶಾ-ದಂಸನಂ-ನ-ಉರಶ್ಛದಃ-ಕಂಕಟಕಃ-ಜಾಗರಃ-ಪು-ಕವಚಃ-ಪ್ನ೭-ಫದಿಗೆರಕ್ಷಕವಾದಕೊಗಲ ದಿಮ್ಮಿಗೂ- ಸಾಧರಕ್ಕೆಗೂ-ಹೆಸರುಗಳು-ಮೊಜಾಮುಂತಾದ್ದು - ಕವಚಕೂ-ಹೆಸರು-

ಆಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತಿಮುಕ್ತಶ್ಚ ಪಿನದ್ಧಶ್ಚಾಪಿನದ್ಧ(ವತ್।ಸನ್ನದ್ಧೋ ವರ್ಮಿತಸ್ಸಜ್ಜೋ ದಂಶಿತೋ

ಆಮುಕ್ತಃ- ಪ್ರತಿಮುಕ್ತಃ-ಪಿನದ್ಧಃ-ಅಪಿನದ್ಧಃ-ರಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನುತೊಟ್ಟುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವನ ಹೆಸರು ಗಳು- ಸನ್ನದ್ಧಃ-ವರ್ಮಿತಃ- ಸಜ್ಜಃ- ದಂಶಿತಃ-ವ್ಯೂಢ

ಕೋಪ್ಯಾಥಕಂಕಟಃ ॥ ಕ್ರಿ ಷ್ವಾಮುಕ್ತಾದಯೋ

ಕಂಕಟಃ-೨-ಕಾಲಿಗೆಕೆರಮೊಜಾಮುಂತಾದ ಕೋಗ ಲರಷೆಯನ್ನುಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವನಹೆಸರುಗಳು ॥ ಆಮು ಕ್ತಶಬ್ದಮೊದಲು-ಈ-ಕ್ರಿ॥

(ವರ್ಮಾಕ್ಷೃತಾಂ) ಕಾವಚಿಕಂ(ಗಣೆ।

ಕಾವಚಿಕಂ-ನ-೧-*ವರ್ಮಾಕ್ಷೃತಾಂಗಣೆ। ಶರೀ ರರಕ್ಷಕವಾಗಿಕವಚಮುಂತಾದ ಆಯ್ದಾಕೊಡಿಗೆ ಗಳ ನ್ನುತೊಟ್ಟವರಗುಂಪಿಗೆಪೆಸರುಗಳು-

ಪದಾತಿಪತ್ತಿಪದಗ ಪಾ ದಾತಿಕಪದಾಜಯಃ॥ ಪದ್ಗ ಶ್ಚ ಪದಿಕ(ಶ್ಚಾ ಥ)ಪಾದಾತಂಪತ್ತಿಸಂ ಹತಿಃ।

ಪದಾತಿಃ-ಪತ್ತಿಃ-ಪದಗಃ-ಪಾದಾತಿಕಃ - ಪದಾ ಜಿಃ-ಪದ್ಗಃ-ಪದಿಕಃ-ಪು-೭-ಕಾಲುನಡೆಯ ಭಟರ ಹೆಸ ರುಗಳು। ಬಾರ್ -ಸಿಪಾಯಿಗಳು-

ಪಾದಾತಂ-ನ-೧- ಪತ್ತಿಸಂಹತಿಃ - ಪದಾತಿಸ ಮೂಹಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು। ಕಾಲುನಡೇಭಟರಸೈನ್ಯ-

* ಮುಂಚೆಶಸ್ತ್ರಾಜೀವಶಬ್ದಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ(ಶ ಸ್ತ್ರಾಜೀವಾದಯ(ಸ್ತ್ರಿಷು) ಎಂಬುವಲ್ಲಿ ಲಿಂಗನಿರ್ಣ ಯಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ-

ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವೆಕಾಂಡಪೃ ಷ್ಠಾ ಯುಧೀಯಾ ಯುಧಿ ಕಾಸ್ಸಮಾಃ॥

ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವಃ-ಕಾಂಡಪೃಷ್ಠಃ ॥ ಪಾ॥ ಕಾಂಡ ಸ್ಪೃಷ್ಟಃ-ಪ-ಸ್ಪೃಷ್ಟಕಾಂಡಃ- ಆಯುಧೀಯಃ - ಆ ಯುಧಿಕಃ-೮-ಆಯುಧವನ್ನುಧರಿಸಿಜೀವನಮಾಡುವ ರಹೆಸರುಗಳು-

ಕೃತಹಸ್ತಸ್ಸುಪ್ರಯೋಗ ವಿಶಿಖಃಕೃತಪುಂಖ(ವತ್ ।)

ಕೃತಹಸ್ತಃ-ಸುಪ್ರಯೋಗವಿಶಿಖಃ-ಕೃತಪುಂಖಃ- ೩-ಕೀರ್ ಕಮಾನ್ ಗುರಿಕಾರನಹೆಸರು- ಬಿಲ್ಲಿಂದೆ ಸೆ ಯುವಗುರಿಯುಳ್ಳವನು-

ಅಪರಾದ್ಧ ಪೃಷ ತ್ಕೋ- ಹಾಲಷ್ಯಾದ್ಪೃಷ್ಟ್ಯ ತ ಸಾ ಯಕಃ॥

ಅಪರಾದ್ಧಪೃಷತ್ಕಃ-೧-ಯೋಹಾಲಕ್ಷ್ಯಾತ್ ಚ್ಯುತಸಾ ಯಕಸ್ಸಃ।ಯಾವಗುರಿಕಾರನುಬಿಲ್ಲಿಂದೆಸ್ತಕೋಲು ಗುರಿಯಿಂದತಪ್ಪಿಹೋಯಿತೋ ಅಂತವನಹೆಸರು-

ಧನ್ವೀಧನುಷ್ಮಾನ್ ಧಾ ನುಷ್ಕೋ-ನಿಷಂಗ್ಯಸ್ತ್ರೀಧ ನುರ್ಧರಃ॥

ಧನ್ವೀ-ನ್-ಧನುಷ್ಮಾನ್-ತ್ .ಧಾನುಷ್ಕಃ-ನಿಷಂ ಗೀ-ನ್-ಅಸ್ತ್ರೀ-ನ್-ಧನುರ್ಧರಃ-೬-ಬಿಲುಗಾರನಹೆ ಸರು-

ಸ್ಯಾತ್ಕಾಂಡ ವಾನ್ ಸ್ತು ಕಾಂಡೀರ

ಕಾಂಡವಾನ್-ತ್ -ಕಾಂಡೀರಃ-೨- ಕೋಲೆಸೆ ಯುವವನು-ಬಾಣಗಳೇಆಯುಧವಾಗಿಉಳ್ಳವನು-

ಶ್ಯಾಕ್ತಿ ಕಶ್ಶಕ್ತಿಹೇತಿಕಃ॥

ಶಾಕ್ತಿಕಃ-೧-ಶಕ್ತಿಹೇತಿಕಃ-ಶಕ್ತಿಯೇ ಆಯುಧ ವಾಗಿಉಳ್ಳವನು-

ಮೂ॥	ಟೀ॥
ಯಾಷ್ಟೀಕಪಾರಶ್ವಧಿಕಾಯಷ್ಟಿಸ್ವಧಿತಿಹೇತಿಕಾ।	ಯಾಷ್ಟಿಕಃ-ಪಾರಶ್ವಧಿಕಃ-ಈ೨ನ್ನು ಕ್ರಮದಿಂದ।ಯಷ್ಟಿಸ್ವಧಿತಿಹೇತಿಕಾ। ದೊಣ್ಣೆಯೂ ಗಂಡಕೊಡಲಿಯೂ ಆಯುಧವಾಗಿಉಳ್ಳವರಹೆಸರುಗಳು
ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕೋ ಸಿಹೇತಿಸ್ಸ್ಯಾತ್	ನೈಸ್ತ್ರಿಂಶಿಕಃ-೧-ಅಸಿಹೇತಿಃ-ಕತ್ತಿಯೇಆಯುಧವಾಗಿಉಳ್ಳವನು-ಅಡ್ಡಾಯುಧದವನು-
ಸ್ಸಮೌಪ್ರಾಸಿಕಕಾಂತಿಕಾ॥	ಪ್ರಾಸಿಕಃ-ಕಾಂತಿಕಃ- ೨- ಈಟಿಯೇಆಯುಧವಾಗಿಉಳ್ಳವನು-ಸಬಳಿಗನು-
ಚರ್ಮೀಫಲಕಪಾಣಿಸ್ಸ್ಯಾ	ಚರ್ಮೀ-ನ್-ಫಲಕಪಾಣಿಃ-೨-ಹಲಿಗೆಉಳ್ಳವನು-ಖೇಡ್ಯವುಳ್ಳವನು-
ತ್ಪತಾಕೀವೈಜಯಂತಿಕಃ।	ಪತಾಕೀ-ನ್- ವೈಜಯಂತಿಕಃ-೨- ನಿಶಾನಿಹಿಡಿಯುವವನು-ಪತಾಕಉಳ್ಳವನು-
ಅನುಪ್ಲವಸ್ಸಹಾಯಶ್ಚಾನುಚರೋಽಭಿಚರಸ್ಸಮಾಃ॥	ಅನುಪ್ಲವಃ-ಸಹಾಯಃ-ಅನುಚರಃ-ಅಭಿಚರಃ-೪ ಸಂಗಡಬಂದವನು-ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬಂದಸಹಾಯಕನು-
ಪುರೋಗಾಗ್ರೇಸರಪ್ರಷ್ಠಾಗ್ರತಸ್ಸರಪುರಸ್ಸರಾಃ॥ ಪುರೋಗಮಃ ಪುರೋಗಾಮೀ	ಪುರೋಗಃ-ಅಗ್ರೇಸರಃ-ಪ್ರಷ್ಠಃ- ಅಗ್ರತಸ್ಸರಃ-ಪುರಸ್ಸರಃ-ಪುರೋಗಮಃ-ಪುರೋಗಾಮೀ-ನ್ - ೭-ಮುಂದುಕಡೇನಡಿಯುವಆಳಿಗದವನು-
ಮಂದಗಾಮೀತುಮಂಥರಃ।	ಮಂದಗಾಮೀ-ನ್-ಮಂಥರಃ- ೨- ಮೆಲ್ಲಗೆನಡಿಯುವವನು-
ಜಂಘಾಲೋಽತಿಜವ	ಜಂಘಾಲಃ-ಅತಿಜವಃ-೨- ಬೇಗನಡಿಯುವವನು-ವೇಗದಿಂದನಡಿಯುವವನು-
ಸ್ತುಲ್ಯೌಜಂಘಾಕರಿಕಜಾಂಘಿಕೌ।	ಜಂಘಾಕರಿಕಃ-ಜಾಂಘಿಕಃ-೨-ದೂರವಾಗಿ ವೇಗದೊಡನೆಹೋಗಿಅಲ್ಲಿಯಣಾ ಸುದ್ದಿ ಯನ್ನೂ ವಾರ್ತೆಯನ್ನೂಬೇಗತಿಳಿದುಕೊಂಡುಹೇಳಿ ಅದರಮೇಲಿನ ತ್ತಿನಿಂದದ್ರವ್ಯವನ್ನುಪಡದುಜೀವನಮಾಡುವವನು-
ತರಸ್ವೀತ್ವರಿತೋವೇಗೀಪ್ರಜವೀಜವನೋಜವಃ॥	ತರಸ್ವೀ-ನ್-ತ್ವರಿತಃ-ವೇಗೀ-ನ್-ಪ್ರಜವೀ-ನ್- ಜವನಃ-ಜವಃ-೬-ಜಾಗ್ರತೆಯೂತ್ವರೆಯೂ ವೇಗವೂವುಳ್ಳವನು-
೩೦॥ ಜಯ್ಯೋಯಶ್ಶಕ್ಯತೇಜೇತುಂ	ಜಯ್ಯಃ-ಪು-೧-ಯಃಜೇತುಂಶಕ್ಯತೇ । ಜಯಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ಯನಾಗುವವನು-ವಸು-ಪಟ್ಟಲ ನೆಂದು

ತಾವವು। ಇವನ್ನ ಗೆಲ್ಲಬಹುದೆಂಬವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹೆಸರು-

ಜೇಯೋ(ಜೇತವ್ಯಮಾತ್ರಕೇ

ಜೇಯಃ-೧-ಜೇತವ್ಯಮಾತ್ರಕೇ - ಪ್ರಕೃತದ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲ ತಕ್ಕ-ವನ ಹೆಸರು- ಅಂದರೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಡತಕ್ಕವನು.

ಜೈತ್ರಸ್ತುಜೇತಾ

ಜೈತ್ರಃ-ಜೇತಾ-ಋ-೨-ಗೆಲ್ಲುವವನ ಹೆಸರು-ಜಯಶಾಲಿ-

ಯೋಗಚ್ಛತ್ಯಲಂವಿದ್ವಿಷತಃಪ್ರತಿ॥೫೭॥ ಸೋಭ್ಯಮಿತ್ರೋಭ್ಯಮಿತ್ರೀಯೋಪ್ಯಭ್ಯಮಿತ್ರೀಣ(ಇತ್ಯಪಿ।)

ಅಭ್ಯಮಿತ್ರ್ಯಃ- ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಯಃ- ಅಭ್ಯಮಿತ್ರೀಣಃ-ಈ೩-ಯಃವಿದ್ವಿಷತಃಪ್ರತ್ಯಲಂಗಚ್ಛತಿಸಃ-ಯಾವನು ಹಗೆಯವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಹಳವಾಗಿ ಹೊರಡುತ್ತಾನೋ ಅಂಥಾವನ ಹೆಸರುಗಳು.

ಊರ್ಜಸ್ವಲಸ್ಸ್ಯಾದೂರ್ಜಸ್ವೀ ಯಊರ್ಜಾತಿಶಯಾನ್ವಿತಃ॥

ಊರ್ಜಸ್ವಲಃ-ಊರ್ಜಸ್ವೀ-ನ್-೨- ಊರ್ಜಾತಿಶಯಾನ್ವಿತಃ॥ ಊರ್ಜಾತಿಶಯ- ಬಲಾಧಿಕ್ಯದೊಡನೆ। ಅನ್ವಿತಃ ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುವವನ ಹೆಸರು-ಬಹಳಬಲಿಷ್ಠ,

ಸ್ಯಾದುರಸ್ವಾನುರಸಿಲೋ

ಉರಸ್ವಾನ್-ತ್ -ಉರಸಿಲಃ-೨-ಘನವಾದ ಎದೆಯುಳ್ಳವನ ಹೆಸರು-ವಿಶಾಲವಕ್ಷಸ್ಕನು - ಘಟ್ಟಿಗುಂಡಿಗೆಯವನು-ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ-.

ರಥಿಕೋರಥಿಕೋರಥೀ।

ರಥಿಕಃ-ರಥಿರಃ-ರಥೀ-ನ್-೩-ರಥದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿರುವವನು-ತೇರೇರಿಯುದ್ಧಮಾಡುವವನು-

(ಕಾಮಂಗಾಮ್ಯ)ನುಕಾಮೀನೋ

ಅನುಕಾಮೀನಃ-೧-ಕಾಮಂಗಾಮೀ। ಯುದ್ಧಾದಿಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸುಬಂದಂತೆ ನುಗ್ಗಿ ಹೋವ ಸ್ವತಂತ್ರನು-

ಹ್ಯತ್ಯಂತೀನ(ಸ್ತಥಾಭೃಶಂ)॥೫೮॥

ಅತ್ಯಂತೀನಃ-೧-ತಥಾಭೃಶಂ। ಹಾಗೆಯೇ ಯುದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಕೋಟೀತಪ್ಪದೀ ರಾವೇಶದಿಂದ ತನ್ನ ಯುಕ್ತಿಬಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಬಹಳ ನುಗ್ಗಿ ಹೋಗುವವನು.

ಶೂರೋವೀರಶ್ಚವಿಕ್ರಾಂತೋ

ಶೂರಃ-ವೀರಃ-ವಿಕ್ರಾಂತಃ-೩- ಶೂರನ ಹೆಸರು ಹಮ್ಮೀರನಾದವೀರನು-

ಜೇತಾಜಿಷ್ಣುಶ್ಚ ಜಿತ್ವರಃ।

ಜೇತಾ-ಋ-ಜಿಷ್ಣುಃ- ಜಿತ್ವರಃ-೩- ಗೆಲ್ಲುವಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು-ಜಯದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿ ಹೆಮ್ಮತಾವ-

ಸಾಂಯುಗೀನೋರಣೇ ಸಾಧು

ಸಾಂಯುಗೀನಃ-೧-ರಣೇಸಾಧುಃ। ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಸರಿಯಾಗಿರುವವನು-ಯುದ್ಧವಿದ್ಯೆಯನ್ನುಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವನು-

ಶ್ಶಸ್ತ್ರಾಜೀ ವಾದಯ ಸ್ತ್ರಿಷು॥೫೨೪॥

ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವಾದಯಃ-ತ್ರಿಷು-ಶಸ್ತ್ರಾಜೀವ ಶಬ್ದವು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸಾಂಯುಗೀನಶಬ್ದದ ವರಿಗೂ ಎಲ್ಲಶಬ್ದಗಳೂ-ತ್ರಿ-ಮೂರುಲಿಂಗಗಳೂ ಆಗುತ್ತವೆ-

ಧ್ವಜಿನೀವಾಹಿನೀ ಸೇನಾ ಪೃತನಾನೀಕಿನೀ ಚಮೂಃ। ವರೂಥಿನೀ

ಧ್ವಜಿನೀ-ವಾಹಿನೀ-ಸೇನಾ-ಪೃತನಾ-ಅನೀಕಿನೀ-ಚಮೂಃ-ವರೂಥಿನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೭- ಚತುರಂಗಬಲದೊಡಗೂಡಿದ ಸೇನೆಯ ಹೆಸರುಗಳು-ಸಂಪೂರ್ಣ ಸೇನೆ

ಬಲಂಸೈನ್ಯಂಚಕ್ರಂ ಚಾನೀಕಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ೫೨೫

ಬಲಂ-ಸೈನ್ಯಂ-ಚಕ್ರಂ-ನ-ಅನೀಕಂ-ಪ್ನ-೪-ಗಜಾದಿಸೇನಾಂಗಗಳಿಗೂ ಸೇನೆಗೂ ಹೆಸರುಗಳು-

ವ್ಯೂಹಸ್ತು ಬಲ ವಿನ್ಯಾಸೋ

ವ್ಯೂಹಃ-ಬಲವಿನ್ಯಾಸಃ-ಪು-೨-ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಚತುರಂಗದಳವನ್ನು ಸ್ಥಲದಸಂದುಕಟ್ಟಿಗೆ ತಕ್ಕ-ಹಾಗೆಯೇರ್ಪಡಿಸಿ ಗುಂಪುಗುಂಪುಗಳಾಗಿಯೂ ಸಾಲಾಗಿಯೂ ಯುದ್ಧಶಾಸ್ತ್ರರೀತ್ಯಾ ನಾನಾಕಾರಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವಿಕೆ-ಶಕಟವ್ಯೂಹ ಪದ್ಮವ್ಯೂಹ ಮುಂತಾದ ಸೇನಾವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-

ಭೇದಾ ದಂಡಾ ದಯೋ ಯುಧಿ।

ದಂಡಾದಯೋಯುಧಿಭೇದಾಃ। ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಾಲಾಗಿನಿಲ್ಲಿಸುವಿಕೆ ದಂಡವ್ಯೂಹವು - ಒಂದರಹಿಂದೆ ಮತ್ತೊಂದರಮೇಲೆ ಢೌಕುಕೊಂಡಂತೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವದು ಭೋಗವ್ಯೂಹ। ಗುಂಡಾಗಿನಿಲ್ಲಿಸುವದು ಮಂಡಲವ್ಯೂಹ। ಬೇರೆಬೇರೆ ತುಕಡಿಗಳಾಗಿನಿಲ್ಲಿಸುವದು ಅಸಂಹತವ್ಯೂಹ। ಪದ್ಮದಳಆಕಾರದಂತೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವದು ಪದ್ಮವ್ಯೂಹ। ಇವು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಾ ಸೇನಾವಿನ್ಯಾಸಭೇದಗಳು,

ಪ್ರತ್ಯಾಸಾರೋ ವ್ಯೂಹಪಾರ್ಷ್ಣಿಃ

ಪ್ರತ್ಯಾಸಾರಃ-ಪು-೧ ವ್ಯೂಹಪಾರ್ಷ್ಣಿಃ। ಅಂಥಾ ವ್ಯೂಹಕ್ಕೆ ಹಿಂದುಗಡೇ ಕಾವಲಾಗಿರುವ ಹಿಮ್ಮತ್ ಫೌಜಿನ ಹೆಸರು- ಕುಮ್ಮಕ್ ಫೌಜು,

ಸೈನ್ಯ ಪೃಷ್ಠೇ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಃ

ಪ್ರತಿಗ್ರಹಃ-ಪು-೧ ಸೈನ್ಯಪೃಷ್ಠೇ-ಸಮಯಬಂದಾಗ್ಗೆ ವದಗಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಿರಾಯಾಸದಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ವ್ಯೂಹದಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ೨೦೦

ಏಕೇಭೈಕರಥತ್ರ್ಯಶ್ವಾ ಪತ್ತಿಃಪಂಚಪದಾತಿಕಾ।

ಪತ್ತ್ಯಂಗೈಸ್ತ್ರಿಗುಣೈಸ್ಸರ್ವೈಃಕ್ರಮಾ ದಾಖ್ಯಾ ಯಥೋತ್ತರಂ॥ ೫೩॥ ಸೇನಾಮುಖಂ ಗುಲ್ಮಗಣೌ ವಾಹಿನೀಪೃತನಾಚಮೂಃ। ಅನೀಕಿನೀ

ಬಿಲ್ಲಿಸಿಗೆಯದೂರದೊಳಗಿರುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು,

ಪತ್ತಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ- ೧ ಏಕೇಭೈಕರಥತ್ರ್ಯಶ್ವಾಪಂಚಪದಾತಿಕಾಚ॥ ೧ಆನೆ- ೧ ರಥ-೩ಕುದುರೆಗಳು- ೫ ಕಾಲಾಳುಗಳು ಇವುಗಳಗುಂಪಿಗೆ ಪತ್ತಿಯೆಂದು ಹೆಸರು,

ಸೇನಾಮುಖಂ- ನ- ೧। ಗುಲ್ಮಃ। ಗಣಃ- ಪು- ವಾಹಿನೀ- ಪೃತನಾ। ಚಮೂಃ। ಅನೀಕಿನೀ । ಸ್ತ್ರೀ॥ ೮ । ಬೇರೆಬೇರೆಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ ಸೇನೆಗಳು - ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ವರೂಪಲಕ್ಷಣಗಳೆಂತೆಂದರೆ (ಯಥೋತ್ತರಂತ್ರಿಗುಣೈಸ್ಸರ್ವೈಃಪತ್ತ್ಯಂಗೈಸ್ಸತ್ತಸೇನಾನಾಂ ಕ್ರಮಾದಾಖ್ಯಾಃಭವಂತಿ। ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದಪತ್ತಿಯೆಂಬುವದಕ್ಕೆ-- ಅವಯವಗಳೆನಿಪ ಗಜರಥತುರಗ ಪದಾತಿಗಳು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿಮುಮ್ಮಡಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಆ ಸೇನೆಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆಹೆಸರುಳ್ಳದ್ದಾಗುತ್ತವೆ - ಹ್ಯಾಗಂದರೆ। ೩ಪತ್ತಿಗಳು೧ ಸೇನಾಮುಖ । ೩ ಸೇನಾಮುಖಗಳು೧ ಗುಲ್ಮ॥ ೩ ಗುಲ್ಮಗಳು೧ ಗಣ॥ ೩ಗಣಗಳು೧ ವಾಹಿನಿ॥ ೩ ವಾಹಿನಿಗಳು೧ ಪೃತನೆ ॥ ೩ಪೃತನೆಗಳು೧ ಚಮು ॥ ೩ ಚಮೂಗಳು೧ ಅನೀಕಿನಿಯೆಂದು ಹೆಸರುಗಳಿಂಪಡದಿರುತ್ತವೆ॥ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಯೆಂತೆಂದರೆ

ಸೇನಾಮುಖ೧ಕ್ಕೆ-ಆನೆ೩- ರಥ೩- ಕುದುರೆ ೯- ಕಾಲಾಳು೧೫ ॥ * ॥ ಗುಲ್ಮ೧ಕ್ಕೆ-ಆನೆ ೯-ರಥ- ೯- ಕುದುರೆ- ೨೭- ಕಾಲಾಳುಗಳ೪೫ ॥ * ॥ ಗಣ೧ಕ್ಕೆ- ಆನೆ ೨೭- ರಥ-೨೭- ಕುದುರೆ ೮೧ - ಕಾಲಾಳು೧೩೫- *॥ ವಾಹಿನಿ೧ಕ್ಕೆ-- ಆನೆ- ೮೧-ರಥ ೮೧- ಕುದುರೆ ೨೪೩- ಕಾಲಾಳುಗಳ೪೦೫॥ *॥ ಪೃತನೆ೧ಕ್ಕೆ-- ಆನೆ- ೨೪೩- ರಥ- ೨೪೩ - ಕುದುರೆ ೭೨೯- ಕಾಲಾಳು-೧೨೧೫॥ *॥ ಚಮೂ-೧-ಕ್ಕೆ ಆನೆ- ೭೨೯- ರಥ- ೭೨೯ - ಕುದುರೆ ೨೧೮೭ ಕಾಲಾಳು- ೩೬೪೫॥ *॥ ಅನೀಕಿನಿ- ೧-ಕ್ಕೆ- ಆ

ನೆ- ೨೧೮೭- ರಥ- ೨೧೮೭- ಕುದುರೆ-೬೫೬೧ ಕಾಲಾಳು- ೧೦೯೩೫॥ *॥

ದಶಾನೀಕಿನ್ಯಕ್ಷೌಹಿಣ್ಯೌ

ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ- ಸ್ತ್ರೀ-೧ದಶಾನೀಕಿನೀ। ಉಕ್ತಅನೀಕಿನಿಗಳ ಹೆಸರು॥ ಅಕ್ಷೌಹಿಣಿ ೧ಕ್ಕೆ- -ಆನೆ- ೨೧೮೭೦-ರಥ-೨೧೮೭೦-ಕುದುರೆ-೬೫೬೧೦- ಕಾಲಾಳು- ೧೦೯೩೫೦॥ *॥ ಜುಮ್ಲಾ - ವಂದುಲಕ್ಷವೂಹದಿನೆಂಟುಸಾವಿರದಮೇಳುನೂರು ಪ್ರಾಣಿಗಳುಕೂಡಿದರೆ ವಂದುಅಕ್ಷೌಹಿಣಿ ಯಾಗುವವು

ಥಸಂಪದಿ॥ ೫೩೮॥ ಸಂಪತ್ತಿಃ ಶ್ರೀಶ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚ ವಿಪತ್ತ್ಯಾಂವಿಪದಾಪದಾ ।

ಸಂಪತ್ -ದ್- ಸಂಪತ್ತಿಃ- ಶ್ರೀಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ-೪- ಸಂಪತ್ತಿನಹೆಸರುಗಳು- ಭಾಗ್ಯಐಶ್ವರ್ಯ-

ವಿಪತ್ತಿಃ- ವಿಪತ್ -ದ್- ಆಪತ್ - ದ್- ಸ್ತ್ರೀ-೩- ಆಪತ್ತಿನಹೆಸರುಗಳು- ಬಡತನ-ಕಷ್ಟ.

ಆಯುಧಂತುಪ್ರಹರಣಂ ಶಸ್ತ್ರಮಸ್ತ್ರ

ಆಯುಧಂ- ಪ್ರಹರಣಂ-ಶಸ್ತ್ರಂ - ಅಸ್ತ್ರಂ - ನ- ೪- ಆಯುಧದಹೆಸರುಗಳು- ಹತ್ಯಾರ್ - ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳಆಯುಧಗಳಾದಅಸ್ತ್ರಗಳಿಗೂ-ಬಾಣ - ಶಕ್ತಿ- ಪಿರಂಗಿ- ಮುಂತಾದವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ-ಹೆಸರುಗಳು-

ಮಥಾ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ । ೫೩೯॥ಧನುಶ್ಚಾಪೌಧನ್ವಶರಾಸನಕೋದಂಡಕಾರ್ಮುಕಂ। ಇಷ್ವಾಸೋಪ್ಯ(ಥಕರ್ಣಸ್ಯ) ಕಾಲಪೃಷ್ಠಂಶರಾಸನಂ॥ ೫೪೦ ॥

ಧನುಃ- ನ್॥ ನ॥ಪ- ಧನುಃ ॥ ಪು॥ ಧನೂಃ-ಸ್ತ್ರೀ- ಚಾಪಃ- ಪು- ಧನ್ವ- ನ್-ಶರಾಸನಂ-ಕೋದಂಡಂ- ಕಾರ್ಮುಕಂ- ನ- ಇಷ್ವಾಸಃ- ಪು- ೭-ಬಿಲ್ಲಿನಹೆಸರುಗಳು- ಕಮಾನ್- ಧನುಸ್ಸು-

ಕಾಲಪೃಷ್ಠಂ- ನ-೧- ಕರ್ಣಸ್ಯ ಶರಾಸನಂ - ಸೂರ್ಯಪುತ್ರನಾಗಿ ರಾಧೇಯನೆನಿಸಿರ್ದ ಕರ್ಣನೆಂಬವನಬಿಲ್ಲಿಗೆಹೆಸರು.

ಕಪಿಧ್ವಜಸ್ಯ ಗಾಂಡೀವಗಾಂಡಿವೌ ಪುನ್ನಪುಂಸಕೌ।

ಗಾಂಡೀವಃ- ಗಾಂಡಿವಃ- ಪ್ನ- ೨ - ಕಪಿಧ್ವಜಸ್ಯ- ಹನುಮನೇರಥಬಿರ್ದ್ನವಾಗಿಉಳ್ಳ ಅರ್ಜುನನೆನಿಸಿರ್ದವನಬಿಲ್ಲಿಗೆಹೆಸರುಗಳು-

ಕೋಟಿರಸ್ಯಾಟನೀ

ಅಟನೀ॥ ಷಾ॥ ಅಟನಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ -೧ ಅಸ್ಯಕೋಟಿಃ-,ಬಿಲ್ಲಿನಕೊನೆಗೆಹೆಸರು- ಬಿಲ್ಲತುದಿ.

ಗೋಧಾತಲೇ(ಜ್ಯಾಘಾತವಾರಣೇ॥ ೫೪೧॥

ಗೋಧಾ- ಸ್ತ್ರೀ- ತಲಂ- ನ- ೨ - ಜ್ಯಾಘಾತವಾರಣೇ- ಬಿಲ್ಲಿನಹೆ[illegible]

ರಿಯುಕ್ಕೈ ಕೊರಕು ಹಾಕದಂತೆ ಅಂಗೈಯ ಸ್ತಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಕವಾಗಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ತೊಗಲಕ್ಕೈ ಚೀಲದ ಹೆಸರು- ಇದೇತರ ತ್ರಾಣವೆಂಬುವದು-(ಗೋಧಾ ತೇ ।) ಎಂಬುವಪಾಠದಲ್ಲಿಜ್ಯಾಘಾತವಾರಣದಿಂದೂಡ ಹೂಡಿದಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು- ಉಡದಚರ್ಮದ ಕೈಚೀಲವು,

ಲಸ್ತಕಸ್ತು ಧನುರ್ಮಧ್ಯಂ

ಲಸ್ತಕಃ- ಪು- ೧- ಧನುರ್ಮಧ್ಯಂ- ಬಿಲ್ಲಿನನಡುವಿಗೆಹೆಸರು - ಕೋದಂಡದ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ - ಬಿಲ್ಲಿನಕೈಪಿಡಿಯಸ್ಥಳ-

ಮೌರ್ವೀಜ್ಯಾ ಶಿಂಜಿನೀಗುಣಃ।

ಮೌರ್ವೀ- ಜ್ಯಾ- ಶಿಂಜಿನೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)- ಗುಣಃ-ಪು- ೪- ಬಿಲ್ಲಿನನಾರು- ಹೆದೆ- ಬಿಲ್ಲಿಗೆಬಿಗಿಯುವತೊಗಲಿನಹಗ್ಗ-

ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ ಮಾಲೀಢ ಮಿತ್ಯಾದಿ ಸ್ಥಾನ ಪಂಚಕಂ।

ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢಂ- ಆಲೀಢಂ- ನ- ಅನ್ನು-ಇತ್ಯಾದಿಅಂದದ್ದರಿಂದ- ಸಮಪದಂ- ವಿಶಾಖಂ-ಮಂಡಲಂ- ಎಂಬುವದುನ್ನು ೩-ಅಂತೂ-ಈ ೫-ಸ್ಥಾನಪಂಚಕಂ- ಬಿಲುಗಾರರು ಕೋಲ್ಗಳನ್ನುಎಸ್ತುಯುದ್ಧಮಾಡುವದಕ್ಕೆ-ಹೊಂಚಿಕೆಯಾಗಿಆಯವರಿತುನಿಲ್ಲುವ ವಿಶೇಷಗಳ ಬೇರೆಬೇರೆಹೆಸರುಗಳು.

* ॥ ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ- ಎಡವಕಾಲುಹಿಜ್ಜೆಮುಂದಕ್ಕೆ ನೀಡಿಟ್ಟುಬಲದಮೊಳಕಾಲಾಗಲಿ ಅಂಗುಷ್ಠ ವಾಗಲಿ ಹಿಂಮಕಡೆಗೆನಿಲ್ಲಿಸಿಮಂಡಿಯೂರಿ ಕುಳಿತಂತೆ ವಾರೆಯಾಗಿಹಿಂಬಾಗುವಹಾಗೆನಿಲ್ಲುವಿಕೆ॥*॥ ಆಲೀಢ- ಬಲದಕಾಲುಮುಂದಕ್ಕೆ-ಚಾಚಿ ಅದರಂತೆ ಮೇಲ್ನಿಲ್ಲುವಿಕೆ॥*॥ ಸಮಪದಂ- ೨- ಕಾಲುಸಮವಾಗಿನಿಲ್ಲೋಣ॥ *॥ ವಿಶಾಖ- ೨- ಕಾಲುಗಳಿಗೂನಡಿವೆ ೧ಗೇಣಗಲಬಿಟ್ಟುನಿಲ್ಲೋಣ॥ *॥ಮಂಡಲ-೨-ಕಾಲುಮಂಡಾಗಿಯೂಸೊಟ್ಟೆಯಾಗಿಯೂನಿಲ್ಲೋಣ॥*॥

ಲಕ್ಷ್ಯಂಲಕ್ಷಂ ಶರವ್ಯಂಚ

ಲಕ್ಷ್ಯಂ- ಲಕ್ಷಂ- ಶರವ್ಯಂ-ನ.- ೩- ಗುರಿಯಹೆಸರು- ಗುರಿಯಗುರ್ತು-

ಶರಾಭ್ಯಾಸ ಉಪಾಸನಂ।

ಶರಾಭ್ಯಾಸಃ- ಪು- ಉಪಾಸನಂ-ನ- ೨- ಬಿಲ್ಲಿನ...

	ಕೋಪ್ಪವಿಕೆ-
ಪೃಷತ್ಕ-ಬಾಣ ವಿಶಿಖಾ ಅಜಿಂಹಗಖಗಾಶುಗಾಃ ॥ ೫೪೨ ॥ ಕಲಂಬಮಾರ್ಗಣಶರಾಃಪತ್ರೀ-ರೋಪ ಇಷು(ರ್ದ್ವಯೋಃ।)	ಪೃಷತ್ಕಃ- ಬಾಣಃ-ವಿಶಿಖಃ- ಅಜಿಂಹಗಃ॥ಪಾ॥ ಅಜಿಹ್ವಗಃ- ಖಗಃ- ಆಶುಗಃ- ಕಲಂಬಃ - ಮಾರ್ಗಣಃ-ಶರಃ-ಪತ್ರೀ-ನ್-ರೋಪಃ-ಪು-ಇಷುಃ-ಪ್ಸ- ೧೨-ಬಾಣಗಳ ಹೆಸರು-ಶೀರುಗಳು-ಅಂಬುಗಳು-ಕೋಲುಗಳು-ಸರಳು-
ಪ್ರಕ್ಷ್ವೇಡನಾ(ಸ್ತು)ನಾರಾಚಾಃ	ಪ್ರಕ್ಷ್ವೇಡನಃ-ನಾರಾಚಃ-ಪು-೨-ನಾರಸದಹೆಸರುಗಳು-ನಿಡುಗೋಲು-ನಿಡುಸರಳು-
ಪಕ್ಷೋವಾಜ	ಪಕ್ಷಃ-ವಾಜಃ-ಪು-೨ಗರಿಗಳಹೆಸರುಗಳು-ಬಾಣದರೆಕ್ಕೆಗಳು-
(ಸ್ತ್ರಿ)ಷೂತ್ತರೆ॥೫೪೪॥	ಉತ್ತರೆ॥ಮುಂದೆಹೇಳಲ್ಪಡುವ-ದಿಗ್ಧ- ಲಿಪ್ತಕ-ಈ-೨-ಶಬ್ದಗಳೂ-ತ್ರಿ-
ನಿರಸ್ತಃ(ಪ್ರಹಿತೆಬಾಣೆ)	ನಿರಸ್ತಃ-೧-ಪ್ರಹಿತೆಬಾಣೆ - ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟಬಾಣದಹೆಸರು-ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟಕೋಲು-
(ವಿಷಾಕ್ತೆ)ದಿಗ್ಧಲಿಪ್ತಕಾ।	ದಿಗ್ಧಃ-ಲಿಪ್ತಕಃ- ೨- ವಿಷಾಕ್ತೆ-ನಂಜುಪೂಸಿದಕೋಲು- ವಿಷಮೊಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಸರಳು-ವಿಷಬಾಣ-
ತೂಣೋಪಾಸಂಗ ತೂಣೀರ ನಿಷಂಗಾ ಇಷುಧಿ(ರ್ದ್ವಯೋಃ ॥) ತೂಣ್ಯಾಂ	ತೂಣಃ-ಉಪಾಸಂಗಃ-ತೂಣೀರಃ- ನಿಷಂಗಃ-ಪು-ಇಷುಧಿಃ-ಪ್ಸ-ತೂಣೀ॥ಪ॥ತೂಣಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೬-ಸರಬತ್ತಳಿಕೆ-
ಖಡ್ಗೆ(ತು)ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಚಂದ್ರಹಾಸಾಸಿ ರಿಷ್ಟಯಃ । ಕಾಶೇಯಕೋಮಂಡಲಾಗ್ರಃಕರವಾಲಃ ಕೃಪಾಣ(ವತ್ ॥)೫೪೬॥	ಖಡ್ಗಃ - ನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಃ-ಚಂದ್ರಹಾಸಃ - ಅಸಿಃ-ರಿಷ್ಟಿಃ-ಕಾಶೇಯಕಃ-ಮಂಡಲಾಗ್ರಃ-ಕರವಾಲಃ॥ಪಾ॥ ಕರಪಾಲಃ-ಕೃಪಾಣಃ॥ಪಾ॥ಕೃಪಾಣಿಕಾ- ಪು-೯-ಖಡ್ಗದಹೆಸರು-ದೊಡ್ಡಕತ್ತಿ-ಕರವಾರ್ ಪಟ್ಟಾಕತ್ತಿ-
ತ್ಸರುಃ(ಖಡ್ಗಾದಿಮುಷ್ಟೌಸ್ಯಾ)	ತ್ಸರುಃ-ಪು-೧-ಖಡ್ಗಾದಿಮುಷ್ಟೌ॥ ಕತ್ತಿಮೊದಲಾದವುಗಳಹಿಡಿಗೆಹೆಸರು-ಕತ್ತಿಯಹಿಡಿ- ಆಯುಧದಕೈಪಿಡಿ-
ಸ್ಮೇಖಲಾ(ತನ್ನಿಬಂಧನೆ।)	ಮೆಖಲಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ತನ್ನಿಬಂಧನೆ-ಆಯುಧವುಜಾರಿಹೋಗದಹಾಗೆಕಟ್ಟಿದಕಟ್ಟು-
ಫಲಕೋ(ಸ್ತ್ರೀ)ಫಲಂಚರ್ಮ	ಫಲಕಃ-ಪು-ಫಲಂ-ಚರ್ಮ-ನ್-ನ-೩ - ಹಲಿಗೆ-

	ఘేంటాప్యుగచర్మదఖేడ్య-ఉరిగే-
సంగ్రాహో(ముష్టిరస్య యః॥)౫౬॥	సంగ్రాహః-పు-౧-అస్యయఃముష్టిః-ఈడలగేయన్ను హిడిదుకొళ్ళువదక్కె-తక్కక్కైపిడి, ఉలిగెయపిడి-
దుఘణోముద్గరఘనౌ	దుఘణః-ముద్గరః-ఘనః-పు-౩ - కబ్బిణదకుసుమారి-దొడ్డదారే-గుదిగే-
(స్యా)దీళీకరవాలికా।	-ఈళీ॥పా॥-ఈళికః-కరవాలికా-(స్త్రీ-౨ కుళువక_త్తి-మొటకుక_త్తి-గుజ్జుక_త్తి- ఈటిక_త్తి-ఈళిగెక_త్తి-
భిందిపాలఃసృగస్తుల్యౌ	భిందిపాలః॥పా॥భిండివాలః-సృగః- పు-౨-ఉ_స్తప్రమాణవాదముద్గర-మాపుద్గగుదిగే-
పరిఘఃపరిఘాతనః॥	పరిఘః-పరిఘాతనః-పు-౨కబ్బిణదకట్టుదాకిదమరదగుదిగే-మరదదూల-చొక్కో
(ద్వయోః)కుఠారఃస్వధితిఃపరశుశ్చపరశ్వధః।	కుఠారః-ప్స-స్వధితిః-పరశుః-పరశ్వధః-పు-౪-గండగొడ్డలి-గండకొడలి-
(స్యా)చ్ఛస్త్రీచాసిపుత్రీచఛురికాచాసిధేనుకా।	శస్త్రీ-అసిపుత్రీ- ఛురికా-అసిధేనుకా-(స్త్రీ-౪-సురియక_త్తి-సూరుక_త్తి-ఛూరి-చాకుసురిగిక_త్తి-
(వాపుంసి)శల్యం శంకు(ర్నా)	శల్యం-ప్న-శంకుః-పు-౨- సెల్లెఉదకోలుకివిగోలు-ముళ్ళుగోలు-మొళె-గూటి-
సర్వలా తోమరో (స్త్రియాం।)	సర్వలా॥పా॥శర్వలా-(స్త్రీ - తోమరః-ప్న-౨-మరదసిళ్ళి-దాణె-మొంతాదఆయుధశేషేసరుగళు-
ప్రాసస్తుకుంతః	ప్రాసః-కుంతః-పు-౨ - ఈటీకోలినవరుగళు
కోణ(స్తుస్త్రియః)పాళ్యశ్రి కోటయః॥	కోణః-పు-పాళిః-అశ్రిః-కోటిః - (స్త్రీ-౪-అంచినవేసరుగళు-ఆయుధగళబాయిధారెఉరిత-
సర్వాభిసారస్సర్వౌఘస్సర్వసన్నహనార్థకః॥	సర్వాభిసారః-సర్వౌఘః - సర్వసన్నహనః-పు-౩- సకలసేనెయూకాళగక్కె-అణియాగువికె-

ಲೋಹಾಭಿಸಾರೋ(ಸ್ತ್ರ ಭೃತಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ನೀರಾಜನಾವಿಧಿಃ)

ಲೋಹಾಭಿಸಾರಃ-ಪು-೧- ಅಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ನೀರಾಜನಾವಿಧಿಃ-ಯುದ್ಧಪ್ರಯಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಆರತಿಯನ್ನು ನಿವಾಳಿಸಿ ಬೆಳಗುವಿಕೆ-

(ಯತ್ಸೇನಯಾಭಿಗಮನ ಮರೌತ)ದಭಿಷೇಣನಂ।

ಅಭಿಷೇಣನಂ-ನ-೧-ಸೇನಯಾ ಅರೌ ಅಭಿಗಮನಂ ಯತ್ - ಶತ್ರುಗಳೆದುರಾಗಿ ದಂಡೆತ್ತಿ ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಿಕೆ-

ಯಾತ್ರಾವ್ರಜ್ಯಾಭಿನಿರ್ಯಾಣಂ ಪ್ರಸ್ಥಾನಂ ಗಮನಂ ಗಮಃ॥

ಯಾತ್ರಾ-ವ್ರಜ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಅಭಿನಿರ್ಯಾಣಂ-ಪ್ರಸ್ಥಾನಂ-ಗಮನಂ-ನ-ಗಮಃ-ಪು-೬-ಜಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊರಟ ಅರಸಿನ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೆಸರುಗಳು-

(ಸ್ಯಾ)ದಾಸಾರಃ ಪ್ರಸರಣಂ

ಆಸಾರಃ-ಪು-ಪ್ರಸರಣಂ-ನ॥ ಪ॥ ಪ್ರಸರಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೇನೆ ವ್ಯಾಪಿಸುವಿಕೆ- ಮುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ-

ಪ್ರಚಕ್ರಂ ಚಲಿತಾರ್ಥಕಂ

ಪ್ರಚಕ್ರಂ-೧-ಚಲಿತಾರ್ಥಕಂ- ದಂಡು ತಾಣ್ಯದ ಸ್ಥಲಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟದ್ದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು-

(ಅಹಿತಾನ್ಪ್ರತ್ಯಭೀತಸ್ಯರಣೇಯಾನ)ಮಭಿಕ್ರಮಃ॥

ಅಭಿಕ್ರಮಃ॥ಪಾ॥ಅತಿಕ್ರಮಃ-ಪು-೧-ಅಹಿತಾನ್ ಪ್ರತ್ಯಭೀತಸ್ಯ ರಣೇ ಯಾನಂ - ಶತ್ರುಗಳ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಯುದ್ಧಾರ್ಥ ಯಾದವನ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಹೆಸರು -

ವೈತಾಳಿಕಾ ಬೋಧಕರಾ

ವೈತಾಳಿಕಃ-ಬೋಧಕರಃ-ಪು-೨- ರಾತ್ರಿ ಪವಳಿಸಿದ ಅರಸುಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿನ ಝಾವದಲ್ಲಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ನಿದ್ರೆ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವ ಹಾಡುಗಾರರಾದ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರ ಹೆಸರುಗಳು-

ಶ್ಚಾಕ್ರಿಕಾ ಘಾಂಟಿಕಾ(ಸ್ಸಮಾಃ)॥

ಚಾಕ್ರಿಕಃ-ಘಾಂಟಿಕಃ-ಪು-೨- ಅನೇಕರು ಸೇರಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವವರ ಹೆಸರು- ಘಂಟೆ ತಾಗಮಾಲಿಕೆ ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಎಚ್ಚರುವಂತೆ ಮಾಡುವವರಿಗೂ ಹೆಸರು-

(ಸ್ಯು)ರ್ಮಾಗಧಾ(ಸ್ತು) ಮಗಧಾ

ಮಾಗಧಃ-ಮಗಧಃ॥ಪಾ॥ ಮಧುಕಃ-ಪು-೨-ವಂಶಾವಳಿಯನ್ನು ಓದುವವನ ಹೆಸರುಗಳು-

ವಂದಿನಃ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕಾಃ।

ವಂದೀ-ನ್-ಸ್ತುತಿಪಾಠಕಃ-ಪು-೨-ಪರಾಕ್ರಮಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವವರ ಹೆಸರುಗಳು-

ಸಂಶಪ್ತಕಾ (ಸ್ತುಸಮಯಾತ್ಸಂಗ್ರಾಮಾದನಿವರ್ತಿನಃ।)

ಸಂಶಪ್ತಕಃ-ಪು-೧-ಸಮಯಾತ್-ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ - ಆಣೆಯಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದಲೂ-ಸಂಗ್ರಾಮಾತ್-ಕಾಳಗದಿಂದ-ಅನಿವರ್ತಿನಃ-ಹಿಂದಕ್ಕೆ-ತಿರಗದೇಯಿರುವವರ ಹೆಸರು-

ರೇಣು(ರ್ದ್ವಯೋಃ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ಧೂಳಿಃ ಪಾಂಸು(ರ್ನಾ ನ ದ್ವಯೋ ರಜಃ॥ ೫೫೫॥ ಚೂರ್ಣೇ ಕ್ಷೋದ

ರೇಣುಃ-ಪ್ಸ-ಧೂಳಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಪಾಂಸುಃ॥ಪಾ॥ ಪಾಂಶುಃ-ಪು-ರಜಃ-ಸ-ನ-ರ-ಧೂಳಿಯ ಹೆಸರುಗಳು ಚೂರ್ಣಃ-ಕ್ಷೋದಃ ಪು-೨ - ಒಂದುದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿದಪುಡಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-೬ - ಧೂಳಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-

ಸ್ಸಮುತ್ಪಿಂಜಪಿಂಜಲೌ (ಭೃಶಮಾಕುಲೇ।)

ಸಮುತ್ಪಿಂಜಃ-ಪಿಂಜಲಃ-ಪು-ಭೃಶಂಆಕುಲೇ-ಬಹಳ ಕಳವಳಗೊಂಡಿರುವ ಸೇನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು

ಪತಾಕಾ ವೈಜಯಂತೀ (ಸ್ಯಾ)ತ್ಕೇತನಂಧ್ವಜ(ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥)೫೫೬॥

ಪತಾಕಾ-ವೈಜಯಂತೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಕೇತನಂ-ನ-ಧ್ವಜಂ-ಪ್ನ- ಕೇತನದ ಹೆಸರುಗಳು - ತೇರಿನಲ್ಲಿರುವ ನಿಶಾನೀ-

(ಸಾ)ವೀರಾಶಂಸನಂ (ಯುದ್ಧಭೂಮಿರ್ಯಾತಿ ಭಯಪ್ರದಾ।)

ವೀರಾಶಂಸನಂ-ನ-೧- ಅತಿಭಯ ಪ್ರದಾಯಾ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಃ-ಬಹಳ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಕಾಳಗನಡೆಯುವ ಸ್ಥಳದ ಹೆಸರು-

(ಅಹಂಪೂರ್ವಮಹಂಪೂರ್ವಮಿ)ತ್ಯಹಂಪೂರ್ವಿಕಾ(ಸ್ತ್ರಿಯಾ॥) ೫೫೭॥

ಅಹಂಪೂರ್ವಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಅಹಂಪೂರ್ವಮಹಂಪೂರ್ವಮಿತಿಯಾ ಕ್ರಿಯಾ । ನಾನುಮುಂದೆ ನಾನುಮುಂದೆಯೆಂಬದಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಕೆಲಸದ ಹೆಸರು.

ಆಹೋಪುರುಷಿಕಾ (ದರ್ಪಾದ್ಯಾಸ್ಯಾತ್ಸಂಭಾವನಾತ್ಮನಿ।)

ಆಹೋಪುರುಷಿಕಾ॥ಪಾ॥ಆಹೋಪೂರುಷಿಕಾ (ಸ್ತ್ರೀ)೧ ದರ್ಪಾತ್ ಆತ್ಮನಿಯಾ ಸಂಭಾವನಾ ಸ್ಯಾತ್-ಗರ್ವದಿಂದ ತನಗೆ ಸರಿಯಾದವರಿಲ್ಲವೆಂದು ತನ್ನೊಳಗೆ ತಾನು ಭಾವಿಸುವಿಕೆ-

ಅಹಮಹಮಿಕಾ(ತುಸಾಸ್ಯಾತ್ಪರಸ್ಪರಂ ಯೋಭವತ್ಯಹಂಕಾರಃ॥)೫೫೮॥

ಅಹಮಹಮಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧- ಪರಸ್ಪರ ಮಹಂಕಾರೋಯೋಭವತಿ॥ ನಾನೇಘಟ್ಟಿಗ- ನಾನೇಘಟ್ಟಿಗನೆಂದು ವೀರಭಟರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ತಾವು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಅಹಂಕಾರಪಡುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು

(ದ್ರವಿಣಂತರಸ್ಸಹೋಬ

ದ್ರವಿಣಂ-ತರಃ-ಸ-ಸಹಃ-ಸ-ಬಲಂ ಶೌರ್ಯ

ಲಶಾರ್ಙ್ಗಾಣಿ ಸ್ಥಾಮ ಶುಷ್ಮಂಬಲಶಕ್ತಿಃಪರಾಕ್ರಮಪ್ರಾಣಾ

ಸ್ಥಾಮನ್-ಶುಷ್ಮಂ-ನ-ಶಕ್ತಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)- ಪರಾಕ್ರಮಃ-ಪ್ರಾಣಃ-ಪು-೧೦-ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಹೆಸರುಗಳು-

ವಿಕ್ರಮ(ಸ್ತ್ವತಿಶಕ್ತಿತಾ)॥೫೫॥

ವಿಕ್ರಮಃ-ಪು-೧-ಅತಿಶಕ್ತಿತಾ-ಹೆಚ್ಚಾದಬಲ- ಶಕ್ತಿ

ವೀರಪಾಣಂ(ಯತ್ಪಾನಂವೃತ್ತೇಭಾವಿನಿವಾರಣೇ)

ವೀರಪಾಣಂ-ನ-೧-ರಣೇವೃತ್ತೇ ಭಾವಿನಿವಾ ವೀರಾಣಾಂಪಾನಂಯತ್ ॥ ಕಾಳಗನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ-ಮುಂದೆನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವಾಗಲೂವೀರಭಟರುಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವದಕ್ಕೆ- ಮಾಡುವ ಮದ್ಯಪಾನದಹೆಸರು-

ಯುದ್ಧಮಾಯೋಧನಂ ಜನ್ಯಂಪ್ರಧನಂಪ್ರವಿದಾರಣಂ॥೫೦॥ ಮೃಧಮಾಸ್ಕಂದನಂಸಂಖ್ಯಂಸಮೀಕಂಸಾಂಪರಾಯಿಕಂ।(ಅಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ಸಮರಾನೀಕರಣಾಃಕಲಹವಿಗ್ರಹಾ॥೫೧॥ಸಂಪ್ರಹಾರಾಭಿಸಂಪಾತಕಲಿಸಂಸ್ಫೋಟಸಂಯುಗಾಃ। ಅಭ್ಯಾಮರ್ದಸಮಾಘಾತಸಂಗ್ರಾಮಾಭ್ಯಾಗಮಾಹವಾಃ॥೫೨॥ಸಮವಾಯಃ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)ಸಂಯತ್ಸಮಿತ್ಯಾಜಿಸಮಿದ್ಯುಧಃ।

ಯುದ್ಧಂ-ಆಯೋಧನಂ ಜನ್ಯಂ- ಪ್ರಧನಂ-ಪ್ರವಿದಾರಣಂ-ಮೃಧಂ-ಆಸ್ಕಂದನಂ-ಸಂಖ್ಯಂ-ಸಮೀಕಂ-ಸಾಂಪರಾಯಿಕಂ॥ಪಾ॥ಸಂಪರಾಯಿಕಂ-ನ-ಸಮಯಃ-ಅನೀಕಃ-ರಣಃ-ಪ್ನ- ಕಲಹಃ-ವಿಗ್ರಹಃ-ಸಂಪ್ರಹಾರಃ- ಅಭಿಸಂಪಾತಃ-ಕಲಿಸಂಸ್ಫೋಟಃ-ಸಂಯುಗಃ- ಅಭ್ಯಾಮರ್ದಃ- ಸಮಾಘಾತಃ-ಸಂಗ್ರಾಮಃ-ಅಭ್ಯಾಗಮಃ-ಆಹವಃ-ಸಮವಾಯಃ-ಪು-ಸಂಯತ್-ದ್-ಸಮಿತಿಃ-ಆಜಿಃ-ಸಮಿತ್-ಯುತ್-ಧ್-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩೧-ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ-ಹೆಸರುಗಳು- ಕಲಹ-ಜಗಳ-ಕಾಳಗ-ಬವರ-ಪಾ-ಸಂಯತ್ -ಆಜಿಃ-ಈ- ೨- ಪುಲ್ಲಿಂಗಗಳೂಉಂಟು॥

ನಿಯುದ್ಧಂ(ಬಾಹುಯುದ್ಧೇ)

ನಿಯುದ್ಧಂ-ನ-೧-ಬಾಹುಯುದ್ಧೇ ॥ ಭುಜಯುದ್ಧದಹೆಸರು-ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ-ಜಟ್ಟಿಗರಕುಸ್ತಿ-ಕೈಕಾಳಗ ಮುಷ್ಟಾಮುಷ್ಟಿ-

(ತು)ತುಮುಲಂ(ರಣಸಂಕುಲೇ)॥೫೩॥

ತುಮುಲಂ-ನ-೧- ರಣಸಂಕುಲೇ ೨ಸೇನೆಗಳೂದೊಂಬಿಯಾಗಿಸೇರಿಹೋರಾಡುವದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧದಹೆಸರು-

ಮೂ॰	ಟೀ॰
(ಕ್ಷ್ವೇಡಾತುಸಿಂಹನಾದ (ಸ್ಸ್ಯಾತ್)	ಕ್ಷ್ವೇಡಾ॥ಪಾ॥ಕ್ಷ್ವೇಳಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಸಿಂಹನಾದಃ-ಪು ೨-ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಅಂಜಿಸಿತನ್ನ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪ ಡಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವೀರಭಟರು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಿ ರಚಿಕೂಗಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಡುವಿಕೆ- ಸಿಂ ಹನಾದ- (ಪು।
(ಕ್ಕರಿಣಾಂಘಟನಾ) ಘ ಟಾ।	ಘಟಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಕರಿಣಾಂಘಟನಾ -ಆನೆಗಳಸಂ
ಕ್ರಂದನಂ(ಯೋಧಸಂ ರಾವೋ)	ಕ್ರಂದನಂ-ನ-೧-ಯೋಧಸಂರಾವಃ। ಯುದ್ಧಮಾ ಡುವಭಟರು ಕೂಗುವಧ್ವನಿಗೆ ಹೆಸರು । ವೀರಾಲಾಪ ವೀರಾವೇಶದಿಂದತಮ್ಮ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ತೋರ್ಪಿ ಕೊ ಳ್ಳುವಿಕೆ। ಕಾಳಗದಕಷ್ಟದಿಂದ ಕರೆಚುವಿಕೆಗೂ ಹೆಸರು
ಬೃಂಹಿತಂ(ಕರಿಗರ್ಜಿತಂ॥)	ಬೃಂಹಿತಂ-ನ-೧-ಕರಿಗರ್ಜಿತಂ-ಆನೆಗಳ ಕೂಗಿ ಗೆ ಹೆಸರು।ಗಜಘೀಂಕಾರ-
ವಿಷ್ಫಾರೋ (ಧನುಷಃ ಸ್ವಾನಃ	ವಿಷ್ಫಾರಃ॥ಪಾ॥ವಿಸ್ಫಾರಃ-ಪು೧-ಧನುಷಃಸ್ವಾ ನಃ-ಬಿಲ್ಲಿನಧ್ವನಿಗೆ ಹೆಸರು-ಧನುಷ್ಟಂಕಾರ-
ಪಟಹಾಡಂಬರೌ (ಸಮೌ)	ಪಟಹಃ-ಆಡಂಬರಃ-ಪು- ೨- ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಬಾರಿ ಸುವತಮ್ಮಟೆನಿಸ್ಸಾಣಮುಂತಾದವಾದ್ಯಸಂರಂಭದ ಹೆಸರು-
ಪ್ರಸಭಂತುಬಲಾತ್ಕಾ ರೋಹಠೋ	ಪ್ರಸಭಂ-ನ-ಬಲಾತ್ಕಾರಃ-ಹಠಃ-ಪು-೩-ಬಲಾ ತ್ಕಾರದ ಹೆಸರು-ಬಲವಂತ ಮಾಡುವಿಕೆ- ನಿರ್ಬಂಧ ಗೊಳಿಸುವಿಕೆ-
(ಥ)ಸ್ಖಲಿತಂಛಲಂ॥೫೬॥	ಸ್ಖಲಿತಂ- ಛಲಂ-ನ-೨-ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿಮರ್ಯಾದೆಯ ನ್ನುತಪ್ಪಿಹೋಗುವಿಕೆ-ಹದ್ದುಮೀರುವದು-
ಅಜನ್ಯಂಕ್ಲೀಬಮುತ್ಪಾತ ಉಪಸರ್ಗ(ಸ್ಸಮಂತ್ರ ಯಂ।)	ಅಜನ್ಯಂ-ನ-ಉತ್ಪಾತಃ-ಉಪಸರ್ಗಃ- ಪು-೩- ಉತ್ಪಾತದಹೆಸರು- ಮಾರೀರೋಗ- ರಕ್ತದಮಳೆ ಹಗಲುನಕ್ಷತ್ರ ಕಾಣುವಿಕೆನೆಲನಡುಗುವಿಕೆಮುಂತಾ ಕ್ಕೆ-ಹೆಸರುಗಳು-
ಮೂರ್ಛಾತು ಕಶ್ಮಲಂ ಮೋಹೋ	ಮೂರ್ಛಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಕಶ್ಮಲಂ-ನ- ಮೋಹಃ-ಪು- ಮೈಮರೆಯುವಿಕೆ-ಮೂರ್ಛೆ-
ಪ್ಯವಮರ್ದ(ಸ್ತು)ಪೀಡನಂ॥	ಅವಮರ್ದಃ-ಪು-ಪೀಡನಂ-ನ- ೨- ಪರ ಚಕ್ರದಿ ದಾಳಿದೇಶದಲ್ಲೂಟಿಕೊಳ್ಳೆಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು

ಡಂಗೆಮಾಡುವಿಕೆ-

ಅಭ್ಯವಸ್ಕಂದನಂತ್ವಭ್ಯಾಸಾದನಂ

ಅಭ್ಯವಸ್ಕಂದನಂ-ಅಭ್ಯಾಸಾದನಂ-ನ-೨-ಮೋಸದಿಂದಪರಚಕ್ರವನ್ನುಆಕ್ರಮಿಸುವಿಕೆ-

ವಿಜಯೋಜಯಃ।

ವಿಜಯಃ-ಜಯಃ-ಪು-೨- ಗೆಲುವಿಕೆಯಹೆಸರುಗಳು-ಜಯ-

ವೈರಶುದ್ಧಿಃ ಪ್ರತೀಕಾರೋವೈರನಿರ್ಯಾತನಂ (ಚ ಸಾ॥

ವೈರಶುದ್ಧಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ- ಪ್ರತೀಕಾರಃ- ಪು- ವೈರನಿರ್ಯಾತನಂ-ನ-೩-ಡಂಗೆತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದರಹೆಸರು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವದ್ವೇಷವನ್ನುಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗಕೆಲಸದಿಂದತೋರಿಸಿತೃಪ್ತಿಹೊಂದುವಿಕೆ-

ಪ್ರದ್ರಾವೋದ್ದ್ರಾವಸಂದ್ರಾವ ಸಂದಾವಾ ವಿದ್ರವೋದ್ರವಃ। ಅಪಕ್ರಮೋಪಯಾನಂಚ

ಪ್ರದ್ರಾವಃ-ಉದ್ದ್ರಾವಃ-ಸಂದ್ರಾವಃ-ಸಂದಾವಃ-ವಿದ್ರವಃ-ದ್ರವಃ-ಅಪಕ್ರಮಃ- ಪು- ಅಪಯಾನಂ-ನ-೮-ಪಲಾಯನವಾಗುವದಕ್ಕೆಹೆಸರು-ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡುಓಡಿಹೋಗುವಿಕೆ-

ರಣೇಭಂಗಃ ಪರಾಜಯಃ॥

ಪರಾಜಯಃ-ಪು-೧-ರಣೇಭಂಗಃ- ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಸೋತುಹೋಗುವಿಕೆ-

ಪರಾಜಿತಪರಾಭೂತೌ (ತ್ರಿಷು) ನಷ್ಟತಿರೋಹಿತೌ।

ಪರಾಜಿತಃ-ಪರಾಭೂತಃ-ತ್ರಿ-೨ಸೋತುಹೋದವನಹೆಸರುಗಳು॥ನಷ್ಟಃ-ತಿರೋಹಿತಃ-ತ್ರಿ-೨-ಸೋತುಓಡಿಹೋಗಿ ಯಾರಿಗೂತಿಳಿಯದಂತೆಓಡುತಕೊಂಡವನಹೆಸರುಗಳು-

ಪ್ರಮಾಪಣಂನಿಬರ್ಹಣಂ ನಿಕಾರಣಂ ನಿಶಾರಣಂ॥ ಪ್ರವಾಸನಂ ಪರಾಸನಂ ನಿಷೂದನಂನಿಹಿಂಸನಂ। ನಿರ್ವಾಪಣಂಸಂಜ್ಞಪನಂ ನಿರ್ಗ್ರಂಥನ ಮಪಾಸನಂ॥ ೩೭೦॥ನಿಸ್ತರ್ಹಣಂನಿಹನನಂ ಕ್ಷಣನಂ ಪರಿವರ್ಜನಂ। ನಿರ್ವಾಸನಂ ವಿಶಸನಂ ಮಾರಣಂಪ್ರತಿಘಾತನಂ॥೩೭೧॥ ಉದ್ವಾಸನಪ್ರಮಥನ ಕ್ರಥನೋಜ್ಜಾಸನಾನಿ

ಪ್ರಮಾಪಣಂ-ನಿಬರ್ಹಣಂ-ನಿಕಾರಣಂ-ನಿಶಾರಣಂ-ಪ್ರವಾಸನಂ-ಪರಾಸನಂ-ನಿಷೂದನಂ-ನಿಹಿಂಸನಂ-ನಿರ್ವಾಪಣಂ- ಸಂಜ್ಞಪನಂ- ನಿರ್ಗ್ರಂಥನಂ- ಅಪಾಸನಂ-ನಿಸ್ತರ್ಹಣಂ-ನಿಹನನಂ-ಕ್ಷಣನಂ- ಪರಿವರ್ಜನಂ-ನಿರ್ವಾಸನಂ-ವಿಶಸನಂ-ಮಾರಣಂ-ಪ್ರತಿಘಾತನಂ-ಉದ್ವಾಸನಂ-ಪ್ರಮಥನಂ-ಕ್ರಥನಂ- ಉಜ್ಜಾಸನಂ-ನ-ಆಲಂಭಃ-ಪಿಂಜಃ-ವಿಶರಃ- ಘಾತಃ- ಉನ್ಮಾಥಃ॥ಪಾ॥ಉನ್ಮಂಥಃ-ವಧಃ-ಪು-ಈ೩೦ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೆಹೆಸರುಗಳು। ಸಂಹಾರಮಾಡುವಿಕೆ- ಖೂನಿಮಾಡುವಿಕೆ। ಅಳಿಸಿಹಾಕುವದು । ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದು। ಹಾಳುಮಾಡುವದು।ನಾಶಗೊಳಿಸುವದುಸಾಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆ-

ನಾನಿಚ । ಆಲಂಕಪಿಂಜವಿಶರಘಾತೋನ್ಮಾಥ ವಧಾ ಅಪಿ॥೨೬೨॥

ಸ್ಯಾತ್ಪಂಚತಾ ಕಾಲ ಧರ್ಮೋ ದಿಷ್ಟಾಂತಃ ಪ್ರಳಯೋತ್ಯಯಃ।ಅಂತೋ ನಾಶೋ(ದ್ವಯೋ) ರ್ಮೃತ್ಯುರ್ಮರಣಂ ನಿಧನೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥)೨೬೩॥

ಪಂಚತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಕಾಲಧರ್ಮಃ-ದಿಷ್ಟಾಂತಃ-ಪ್ರಳಯಃ-ಅತ್ಯಯಃ-ಅಂತಃ-ನಾಶಃ-ಪು-ಮೃತ್ಯುಃ-ಪ್ನ-ಮರಣಂ-ನ-ನಿಧನಃ-ಪ್ನ-೧೦ ಸಾಯುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರುಗಳು ಸಾವು-ಮರಣ-

ಪರಾಸುಃಪ್ರಾಪ್ತ ಪಂಚತ್ವಪರೇತ ಪ್ರೇತಸಂಸ್ಥಿತಾಃ ಮೃತಪ್ರಮೀತೌ (ತ್ರಿಷ್ವೆತಿ,

ಪರಾಸುಃ-ಪ್ರಾಪ್ತಪಂಚತ್ವಃ- ಪರೇತಃ- ಪ್ರೇತಃ-ಸಂಸ್ಥಿತಃ-ಮೃತಃ-ಪ್ರಮೀತಃ-ತ್ರಿ-೭-ಸತ್ತವನಹೆಸರುಗಳು-

ಚಿತಾಚಿತ್ಯಾಚಿತಿಃ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥

ಚಿತಾ-ಚಿತ್ಯಾ-ಚಿತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಹೆಣವನ್ನು ಸುಡುವದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಚಿತಿಯ ಹೆಸರುಗಳು-

ಕಬಂಧೋ(ಸ್ತ್ರೀ)ಕ್ರಿಯಾಯುಕ್ತಮಪಮೂರ್ಧ ಕಳೆಬರಂ।)

ಕಬಂಧಃ-ಪ್ನ-೧-ಕ್ರಿಯಾಯುಕ್ತಂ ಅಪಮೂರ್ಧಕಳೆಬರಂ। ತಲೆಹೋಗಿ ಕುಣಿದಾಡುವ ಮೊಂಡದ ಹೆಸರು-

ಶ್ಮಶಾನಂ(ಸ್ಯಾ)ತ್ಪಿತೃವನಂ

ಶ್ಮಶಾನಂ-ಪಿತೃವನಂ-ನ-೨-ಶ್ಮಶಾನದ ಹೆಸರು-ಸುಡುಗಾಡು-ಚೊಬ್ಬಳೀಕಟ್ಟೆ-ಹೆಣಹೂಳಿ ಸುಡುವ ಸ್ಥಳ-

ಕುಣಪಃಶವ (ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥) ಪ್ರಗ್ರಹೋಪಗ್ರಹಾಬಂದ್ಯಾಂ।

ಕುಣಪಃ-ಪು-ಶವಂ-ಪ್ನ-೨-ಹೆಣದ ಹೆಸರುಗಳು

ಪ್ರಗ್ರಹಃ-ಉಪಗ್ರಹಃ-ಪು-ಬಂದೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೩ ಸೆರೆಮನೆಯೊಳಗಿರುವವನ ಹೆಸರುಗಳು-ಬಂದೀವಾನ

ಕಾರಾ (ಸ್ಯಾ)ದ್ಬಂಧನಾಲಯೇ।

ಕಾರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಬಂಧನಾಲಯಃ-ಪು-೨-ಸೆರೆಮನೆ-ಬಂದೀಖಾನೆ-

(ಪುಂಸಿಭೂಮ್ನ್ಯ)ಸವಃ ಪ್ರಾಣಾ(ಶ್ಚೈ)ವಂ ಜೀವೋ ಸುಧಾರಣಂ॥೨೬೪॥

ಅಸವಃ-ಉ-ಬ-ಪ್ರಾಣಾಃ-ಅ-ಬ- ಪು- ಪ್ರಾಣಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-ಜೀವವಾಯುಗಳು-

ಜೀವಃ-ಪು-ಅಸುಧಾರಣಂ-ನ-೨- ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹೆಸರುಗಳು-ಬದಿಕೆಯಿರುವದು

ಆಯುರ್ಜೀವಿತ ಕಾಲೋ

ಆಯುಃ-ಸ್-ನ-ಜೀವಿತಕಾಲಃ-ಪು-೨- ಆಯುಷ್ಯ

ಶಾ
ಜೀವಾತುರ್ಜೀವನೌಷ
ಧಂ।
ಇತಿಕ್ಷತ್ರಿಯವರ್ಗಃ

ದಪೆಸರು-ಬದಿಕಿಯಿರುವಕಾಲ
ಜೀವಾತುಃ- ಪು-ಜೀವನೌಷಧಂ-ನ-೨-ಬದಿಕಿಸುವಮದ್ದು-ಸಂಜೀವನಮದ್ದು
ಕ್ಷತ್ರಿಯವರ್ಗಃ॥ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಪದಸಮೂಹವು।ಇತಿ। ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು-

---

ಊರವ್ಯಾ ಊರುಜಾಅ
ರ್ಯಾವೈಶ್ಯಾಭೂಮಿಸ್ಪೃ
ಶೋವಿಶಃ ॥

ಊರವ್ಯಃ-ಊರುಜಃ-ಅರ್ಯಃ-ವೈಶ್ಯಃ-ಭೂಮಿಸ್ಪೃಕ್-ಶ್ -ವಿಟ್-ಶ್ -೬-ವೈಶ್ಯರ ಪೆಸರುಗಳು-ಬೇರಿಯವರು-ನಗರ್ತರು-ಕೋಮಟಿಗಗುಮುಂತಾಗಿ-

ಆಜೀವೋ ಜೀವಿಕಾವಾ
ರ್ತಾವೃತ್ತಿರ್ವರ್ತನಜೀವ
ನೇ।

ಆಜೀವಃ- ಪು- ಜೀವಿಕಾ - ವಾರ್ತಾ- ವೃತ್ತಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ವರ್ತನಂ-ಜೀವನಂ-ನ- ೬- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜೀವನೋಪಾಯದಪೆಸರುಗಳು-

(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)ಕೃಷಿಃಪಾ
ಶುಪಾಲ್ಯಂವಾಣಿಜ್ಯಂ(ಚೇತಿ
ಯಃ॥)೨೭॥

ಕೃಷಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)- ಉತ್ತುಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ । ಪಾಶುಪಾಲ್ಯಂ-ನ- ಗೋಮಹಿಷ್ಯಾದಿಗಳನ್ನುಪಾಲಿಸುವಿಕೆ।ವಾಣಿಜ್ಯಂ-ನ- ಕೊಂಡುಮಾರುವವ್ಯಾಪಾರಮಾಡುವಿಕೆ। ಈಇ-ವೃತ್ತಯಃ- ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿವೈಶ್ಯಜೀವನದಪೆಸರುಗಳು-

ಸೇವಾಶ್ವವೃತ್ತಿ

ಸೇವಾ-ಶ್ವವೃತ್ತಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಚಾಕರಿ ಮಾಡಿಜೀವಿಸುವಿಕೆ।(ನೀಚಸೇವೆ। ಶೂದ್ರವೃತ್ತಿ-

ನೃತಂ(ಕೃಷಿ)

ಅನೃತಂ-ನ-೧-ಕೃಷಿಃ- ಉತ್ತುಬೆಳೆಯಿಡುವಿಕೆ ಮುಂತಾದಸೃಷ್ಟಿಕರ್ಮದಿಂದಜೀವಿಸುವಿಕೆ-

(ರುಂಛಶಿಲಂ)ಸೃತಂ ।

ಋತಂ-ನ-೧-ಉಂಛಶಿಲಂ- ಉಂಛವೃತ್ತಿಗೂಶಿಲವೃತ್ತಿಗೂಪೆಸರು- ಊರುಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿಬಿದ್ದಿರುವಕಾಳನ್ನುಆರಿಸಿಕೊಂಡುಂಡು ಬದುಕುವದಕ್ಕೆ-ಉಂಛವೃತ್ತಿಯೆಂದುಪೆಸರು । ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿತಂದುಂಡುಜೀವಿಸುವದಕ್ಕೆ-ಶಿಲವೃತ್ತಿಯೆಂದುಪೆಸರು-

(ದ್ವೇಯಾಚಿತಾ ಯಾಚಿತ
ಯೋರ್ಯಥಾಸಂಖ್ಯಂ)ಮೃ
ತಾಮೃತೇ॥೨೮॥

ಮೃತಂ-ಅಮೃತಂ-ನ-೨-ದ್ವೇಯಥಾ ಸಂಖ್ಯಂಯಾಚಿತಾಯಾಚಿತಯೋಃ । ಮೃತವೆಂದರೆಯಾಚನೆ। ಅಮೃತವೆಂದರೆಅಯಾಚನೆ।

ಸತ್ಯಾನೃತಂ(ವಣಿಗ್ಭಾವಃ)

ಸತ್ಯಾನೃತಂ-೧-ವಣಿಗ್ಭಾವಃ-ವರ್ತಕರಸದ ಡೆ

(ಸ್ಯಾ)ದೃಣಂ ಪರ್ಯುದಂ
ಚನಂ। ಉದ್ಧಾರೋ
ರ್ಥಪ್ರಯೋಗಸ್ತು ಕುಸೀ
ದಂವೃದ್ಧಿಜೀವಿಕಾ॥೨೮೦॥

(ಯಾಚ್ಞ ಯಾಪ್ತಂ)
ಯಾಚಿತಕಂ।

(ನಿಮಯಾ)ದಾಪಮಿತ್ಯ
ಕಂ।

ಉತ್ತಮರ್ಣಾಧಮ
ರ್ಣೌದ್ವೌಪ್ರಯೋಕ್ತೃ
ಗ್ರಾಹಕೌಕ್ರಮಾತ್ ॥)

ಕುಸೀದಿಕೋವಾರ್ಧು
ಷಿಕೋವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವಶ್ಚ
ವಾರ್ಧುಷಿಃ।
ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವಃಕರ್ಷಕಶ್ಚ
ಕೃಷಿಕಶ್ಚ ಕೃಷೀವಲಃ॥

(ಕ್ಷೇತ್ರಂ)ವ್ರೈಹೇಯಶಾ
ಲೇಯಂ(ವ್ರೀಹಿಶಾಲ್ಯುದ್ಭ [illegible]

ಸರು-ವ್ಯಾಪಾರ-ಉದ್ಯೋಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ- ದಿಟ್ಟಸ
ಟೆಗಳೆರಡರಿಂದಲೂಜೀವಿಸುವಿಕೆ-

ಋಣಂ-ಪರ್ಯುದಂಚನಂ-ನ-ಉದ್ಧಾರಃ-ಪು-೩-
ಸಾಲಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-ಕಡ-

ಅರ್ಥಪ್ರಯೋಗಃ-ಪು-ಕುಸೀದಂ-ನ-ವೃದ್ಧಿಜೀವಿ
ಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩-ಬಡ್ಡಿಯಹೆಸರುಗಳು-ಋಣದಬಡ್ಡಿ-ಕ
ಲವಾಸಿ-

ಯಾಚಿತಕಂ-ನ-೧-ಯಾಚ್ಞಯಾಆಪ್ತಂ- ಕೇ
ಳುವದರಿಂದಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು। ಎರವು ತಂದದ್ದಕ್ಕೂ
ಹೆಸರು-

ಆಪಮಿತ್ಯಕಂ-ನ-೧-ಪದಾರ್ಥಗಳಬದಲಾವಣೆ
ಯಿಂದಅಂದರೆವಂದುಕೊಟ್ಟುಮತ್ತೊಂದು ತೆಗದು
ಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದಲುಂಟಾಗುವಲಾಭ-ಮತ್ತೆಕಪ್ಪಚೆ
ಗೊತ್ತಾಗಿಬರುವಲಾಭಕ್ಕೂ-ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಹೆ
ಸರು-

ಉತ್ತಮರ್ಣಾದಯಸ್ತ್ರಿಷುಯೆಂಬಲ್ಲಿ ಮುಂದಿ
ನಶಬ್ದಗಳಿಗೆಲಿಂಗನಿರ್ಣಯಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆ-

ಉತ್ತಮರ್ಣಃ-ಅಧಮರ್ಣಃ-ದ್ವೌ - ಈ ಇ
ನ್ನು-ಕ್ರಮಾತ್ ಪ್ರಯೋಕ್ತೃಗ್ರಾಹಕೌ। ಉತ್ತ
ಮರ್ಣನೆಂದರೆಸಾಲಕೊಟ್ಟವನು-ಅಧಮರ್ಣನೆಂ
ದರೆಸಾಲತೆಗದು ಕೊಂಡವನು -ಈಯಿಬ್ಬರೂ ಇ
ಋಣಸ್ಥರು-

ಕುಸೀದಿಕಃ-ವಾರ್ಧುಷಿಕಃ-ವೃದ್ಧ್ಯಾಜೀವಃ-ವಾ
ರ್ಧುಷಿಃ-೪-ಬಡ್ಡಿತೆಲವಾಸಿಮುಂತಾದದುಂಗಡಿಲಾಭ
ದಿಂದಬದುಕುವವನಹೆಸರು-

ಕ್ಷೇತ್ರಾಜೀವಃ-ಕರ್ಷಕಃ॥ ಪಾ॥ ಕಾರ್ಷಕಃ- ಕೃ
ಷಿಕಃ- ಕೃಷೀವಲಃ-೪-ಹೊಲಗದ್ದೆಮುಂತಾದ ಭೂ
ಮಿಯಬೆಳೆಯಿಡಿಸಿಬದುಕುವವನಹೆಸರು. ಬ್ಯಾಸಾಯ
ಗಾರ-ಆರಂಬಗಾರ-ಕೃಷಿಜೀವಿ-

ವ್ರೈಹೇಯಂ-ಶಾಲೇಯಂ-ನ-ಈ ಎನ್ನು ವ್ರೀಹಿ
ಶಾಲ್ಯುದ್ಭವೋಚಿತಂ। [illegible]

క్షేత్రం।

యువదకె-శక్కగద్దెమొదలాదనీరావరితభూమి గెహెసరు-

యవ్యంయవక్యం షష్టి క్యంయవాది తవనం జి యత్ ॥౫౮-౩॥

యవ్యం-యవక్యం-షష్టిక్యం-న-౩న్ను క్రమ వాగి। యత్ యవాదితవనం। యావభూమి-య వెగళు-యవకెగళు- షష్టికెగళుబెళెయువక్షేత్ర వాగిదెయెందరహెసరుగళు-

తిల్యతైలీన వన్మాషో మాణు తంగాద్విరూప శా।

తిల్యతైలీనవత్ ॥ తిల్యం-తైలీనం-న-౨- ఎళ్ళుబెళెయువభూమియహెసరుగళు । ఈప్రకా రవే। మాషః-ఉద్దు।ఉమా-యళ్ళగసె।అణు- కిరునవణె।తంగా- నణబు। ఈరబెళెయువభూ మిగళిగూ॥ ద్విరూపశా॥ ఔమ్యం-ఔమీనం॥ అణవ్యం అణవీనం ॥ తంగ్యంతాంగీనం- మా ష్యం-మాషీణం। ఈమేరె౨-౨ హెసరుగళు ళ్ళవాగివె-

మౌద్గీన కౌద్రవీణౌ దిశేష ధాన్యోద్భవ క్షేత్రం॥౫౮-౪॥

మౌద్గీనం-కౌద్రవీణం-ఈఎన్న- ఆదిప దదిందమసూరీణాదిశబ్దగళూ। శేషధాన్యో ద్భవక్షేత్రం। హెసరు-హారక-మసూరిగళు ముం తాదఆయాధాన్యగళుబెళెయువనెలకె-హెసరు గళు-

బీజాకృతంఉప్తకృష్టం

బీజాకృతం-ఉప్తకృష్టం-న-౨-మొదలు బి త్తిబళికగెయదక్షేత్రదహెసరుగళు-బిత్తిదమే లెఉత్తద్దు-

సీత్యంకృష్టంహల్య వత్।

సీత్యం-కృష్టం-హల్యం-న-౩- ఉత్తభూమి- గెద్దెనెల-

త్రిగుణాకృతం తృతీ యాకృతంత్రిహల్యంత్రిసీ త్య(మపితస్మిన్॥)౫౮-౫॥

త్రిగుణాకృతం-తృతీయాకృతం-త్రిహల్యం- త్రిసీత్యం-౪-మూరుసాలులుత్తభూమి-

ద్విగుణాకృతే తు స ర్వంపూర్వంశంబా కృతమపీహ॥

ద్విగుణాకృతం- ద్వితీయాకృతం - ద్విహ ల్యం-ద్విసీత్యం-ఎంబ॥పూర్వంసర్వం-ఈరన్న శంబాకృతం॥పా॥సంబాకృతం॥ఎంబువను- ౧-

ఇవెల్లవూ॥ద్విగుణాకృతే॥ ౨ సాలులుత్తభూ

ಮಿಗೆ ಹೆಸರು-

(ದ್ರೋಣಾಢಕಾದಿ ವಾಪಾದೌ) ದ್ರೌಣಿಕಾಢಕಿಕಾದಯಃ॥೨೮೬॥

ದ್ರೌಣಿಕಂ-ಆಢಕಿಕಂ-ನ-ಈ೨ನ್ನು ಆದಿಪದದಿಂದ ಪ್ರಾಸ್ಥಿಕಾದಿಶಬ್ದಗಳುನ್ನು-ಕ್ರಮದಿಂದ-ಇಕ್ಕಳಬೀಜವರೀನೆಲಕ್ಕೂ-ಬಳ್ಳಬೀಜವರೀನೆಲಕ್ಕೂ- ಶೇರಿಬೀಜಿ ಹೆಸರುಗಳು॥

ಖಾರೀವಾಪಸ್ತು) ಖಾರೀಕ

ಖಾರೀಕಃ-೧-ಖಾರೀವಾಪಃ-ಒಂದುಖಂಡುಗಬೀಜವರೀನೆಲಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-

ಉತ್ತಮರ್ಣಾದಯಸ್ತ್ರಿಷು।

ಉತ್ತಮರ್ಣಶಬ್ದಮೊದಲು ಖಾರೀಕಶಬ್ದದವರಿವಿಗೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಶಬ್ದಗಳು॥ತ್ರಿ॥

(ಪುನ್ನಪುಂಸಕಯೋ)ರ್ವಪ್ರಂ ಕೇದಾರಂ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಮಸ್ಯತು॥)೨೮೭॥

ವಪ್ರಂ-ಪ್ನ-ಕೇದಾರಂ-ಕ್ಷೇತ್ರಂ-ನ-೩- ಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೆಸರು-ನೆಲ್ಲುಗದ್ದೆ-

ಕೈದಾರಕಂ (ಸ್ಯಾತ್) ಕೈದಾರ್ಯಂ ಕ್ಷೈತ್ರಂ ಕೈದಾರಿಕಂ ಗಣೇ।)

ಕೈದಾರಕಂ- ಕೈದಾರ್ಯಂ- ಕ್ಷೈತ್ರಂ-ಕೈದಾರಿಕಂ-ನ-ಈ೪ನ್ನು-ಅಸ್ಯಗಣೇ- ಈ ಗದ್ದೆಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಹೆಸರು-ಗದ್ದೆಕಾಕು-ಗದ್ದೆಕಾನೆ-

ಲೋಷ್ಟಾನಿ ಲೋಷ್ಟವಃ ಪುಂಸಿ

ಲೋಷ್ಟಂ-ನ-ಲೋಷ್ಟುಃ- ಪು- ೨- ಮಣ್ಣುಗದ್ದೆ ಹೆಂಟೆ-

ಕೋಟಿಶೋ ಲೋಷ್ಟಭೇದನಃ॥

ಕೋಟಿಶಃ॥ಪಾ॥ಕೋಟೀಶಃ-ಲೋಷ್ಟಭೇದನಃ- ಪು-೨ ಮಣ್ಣುಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುವಡೆಯಿಕ್ಕುವ ಕೊಡಲಿದೊಣ್ಣೆ-ಗುದ್ದಲಿಗೂ ಹೆಸರು-

ಪ್ರಾಜನಂ ತೋದನಂ

ಪ್ರಾಜನಂ- ತೋದನಂ- ತೋತ್ರಂ-ನ-೩.ಚಿವಿಗೋಲು-ಮುಳ್ಳುಗೋಲು-

ತೋತ್ರಂ ಖನಿತ್ರಮವದಾರಣಂ॥

ಖನಿತ್ರಂ-ಅವದಾರಣಂ-ನ-೨- ಗುದ್ದಲಿಯ ಹೆಸರು-ಅಗೆಯಕೈಗುದ್ದಲಿ-

ದಾತ್ರಂ ಲವಿತ್ರ

ದಾತ್ರಂ-ಲವಿತ್ರಂ-ನ-೨-ಕುಡುಗೋಲು- ಈಳಿಗೆಮಣೆ-ಮಚ್ಚುಕತ್ತಿ-ಕೈಬಾಚಿ-ಕೊಡಲಿ-

ಆಬಂಧೋ ಯೋಕ್ತ್ರಂ ಯೋತ್ರ

ಆಬಂಧಃ-ಪು-ಯೋಕ್ತ್ರಂ-ಯೋತ್ರಂ-ನ-೩- ಪಶುಗಳ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಜೋತ್ತಿಗೆಯ ಹೆಸರುಗಳು ಕಟ್ಟುಮಿಣಿ-

(ಮಥೋಕುಲಂ॥)೨೮೮॥ ನಿರೀಷಂ ಕೂಟಕಂ

ನಿರೀಷಂ- ಕೂಟಕಂ-ನ - ಈ೨-ಮರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಜೋಯಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ನೇಗಲ ಹೆಸರುಗಳು॥ಅಧೋಮು

ಲವೆಂಬಪಾಠದಲ್ಲಿ-ಕುಲವೆಂತಲೂನೇಗಲಿಗೆಹೆಸರು-

ಫಾಲಃಕೃಷಕೊ

ಫಾಲಃ-ಕೃಷಕಃ॥ಪಾ॥ಕೃಷಿಕಾ-ಪು-೨- ಮರಲುಹೆಸರುಗಳು - ಉಳುವನೇಗಲಂತಾಕೆತ್ತುವದೋಕರಿಗೂಹೆಸರು,

ಲಾಂಗಲಂಹಲಂ । ಗೊದಾರ್ಣಂಚಸೀರೊ

ಲಾಂಗಲಂ-ಹಲಂ- ಗೊದಾರಣಂ-ನ-ಸೀರಃ-ಪು-೪-ನೇಗಲುಹೆಸರುಗಳು.

ಥಶಮ್ಯಾ(ಸ್ತ್ರೀ)ಯುಗಕೀಲಕಂ॥೫೦॥

ಶಮ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಯುಗಕೀಲಕಂ-ನ॥ಪಾ॥ಪು-೨- ನೊಗದಕಣ್ಣಿಗೆತಗಿಲುಹಾಕುಳಮೊಳೆ,

ಈಷಾಲಾಂಗಲದಂಡಸ್ಸ್ಯಾತ್

ಈಷಾ॥ಪಾ॥ಈಶಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಲಾಂಗಲದಂಡಃ-ಪು-೨-ಈಚಿನಹೆಸರು-ಈಚುಕೋಲು.

ಸೀತಾಲಾಂಗಲಪದ್ಧತಿಃ।

ಸೀತಾ॥ಪಾ॥ಶೀತಾ-ಲಾಂಗಲಪದ್ಧತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ನೇಗಲುಗಳಿಂದಗೀಚಲ್ಪಟ್ಟಸಾಲು.

ಪುಂಸಿ (ಮೇಧಿಃಖಲೇದಾರು ನ್ಯಸ್ತಂಯತ್ಪಶುಬಂಧನೇ॥)

ಮೇಧಿಃ-ಪು-೧-ಖಲೇಪಶುಬಂಧನೆನ್ಯಸ್ತಂದಾರು। ಕಣದಲ್ಲಿಮೆತ್ತುಗಳನ್ನೂದನಗಳನ್ನೂಕಟ್ಟಿಹಾಕುವದಕ್ಕಾಗಿನೆಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಮೆಟ್ಟಿಯಮರದಹೆಸರು, ಗೂಟಕ್ಕೂಅಟ್ಟದಕಂಬಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು,

ಆಶುರ್ವ್ರೀಹಿಃಪಾಟಲಸ್ಸ್ಯಾತ್

ಆಶುಃ-ವ್ರೀಹಿಃ-ಪಾಟಲಃ- ಪು-೩-ಕೆಂಬಾರದಕತ್ತ-ಕೆಂಪುನೆಲ್ಲು,

ಶಿತಶೂಕಯವೌ(ಸಮೌ)

ಶಿತಶೂಕಃ-ಯವಃ-ಪು-೨- ಯವೆಗಳೆಂಬಧಾನ್ಯದಹೆಸರುಗಳು-ಬಾಲದಬಿಳೀದೊಪ್ಪಕತ್ತ,

ತೋಕ್ಮಸ್ತುತತ್ರಹರಿತೇ

ತೋಕ್ಮಃ-ಪು-೧-ಹರಿತೇತತ್ರ- ಹಳದೀಯವೆಗಳು

ಕಲಾಯಸ್ತುಸತೀನಕಃ॥೫೨॥ ಹರೇಣುಖಂಡಿಕೌ(ಚಾಸ್ಮಿನ್)

ಕಲಾಯಃ-ಸತೀನಕಃ-॥ಪಾ॥ಸತೀಲಕಃ - ಹರೇಣುಃ-ಖಂಡಿಕಃ-ಪು-೪-ಬಟ್ಟಗಡಲೆಯಹೆಸರುಗಳು-ನೆಲಕಡಲೆ,

ಕೋರದೂಷಸ್ತುಕೋದ್ರವಃ।

ಕೋರದೂಷಃ-ಕೋದ್ರವಃ-ಪು-೨- ಹಾರಕದಹೆಸರು,

ಮಂಗಳ್ಯಕೊಮಸೂರೊ

ಮಂಗಳ್ಯಕಃ-ಮಸೂರಃ॥ಪ॥ಮಸುರಃ-ಪು-೨- ಚಣಂಗಿಹೆಸರುಗಳು-ಸಣ್ಣಬಟ್ಟಗಡಲೆ-ಕಿರಿಗಡಲೆ-ಕಾಡುಕಡಲೆ

ಥಮಕುಷ್ಟಕಮಯಷ್ಟಕೌ॥ ವನಮುದ್ಗೇ

ಮಕುಷ್ಟಕಃ॥ಪಾ॥ಮುಕುಷ್ಟಕಃ-ಮಯಷ್ಟಕಃ॥ಪಾ॥ಮ [illegible]

ಸರ್ಷಪೇ(ತು ದ್ವೌ)ತುಂದು
ಭಕದಂಬಕೌ।
ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ(ಸ್ತ್ವೇಷಧವ
ಳೋ)
ಗೋಧೂಮಸ್ಸುಮನ(ಸ್ಸ
ಮೌ॥)
(ಸ್ಯಾ)ದ್ಯಾವಕಸ್ತುಕು
ಲ್ಮಾಷ
ಶ್ಚಣಕೋ ಹರಿಮಂಥಕಃ।
(ದ್ವೌ ತಿಲೇ) ತಿಲಪಿಂಜಶ್ಚ ತಿಲ
ಪೇಜಶ್ಚ(ನಿಷ್ಫಲೇ॥) ೨೧೫ ॥
ಕ್ಷವಃಕ್ಷುತಾಭಿಜನನೋ
ರಾಜಿಕಾಕೃಷ್ಣಿಕಾಸುರೀ
(ಸ್ತ್ರಿಯೌ)ಕಂಗುಪ್ರಿ
ಯಂಗೂ(ದ್ವೇ)
ಅತಸೀ(ಸ್ಯಾ)ದುಮಾಕ್ಷು
ಮಾ
ಮಾತುಲಾನೀತುಭಂಗಾ
ಯಾಂ
(ವ್ರೀಹಿಭೇದ)ಸ್ತ್ವಣುಃಪು
ಮಾನ್
ಕಿಂಶಾರುಸ್ಸಸ್ಯಶೂಕಂ
ಸ್ಯಾ
ತ್ಕಣಿಶಂ ಸಸ್ಯಮಂಜರೀ
ಧಾನ್ಯಂ ವ್ರೀಹಿಸ್ತಂಬಕರಿ

ಡುವೆಸರುಕಾಳು,

ಸರ್ಷಪಃ- ತುಂದುಭಃ-ಪಾ-ತುಂತುಭಃ- ಕದಂಬಕಃ-ಪು-೩-ಸಾಸುವೆಯಹೆಸರುಗಳು.

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ-ಪು೧-ಧವಳಸರ್ಷಪಃ-ಬಿಳೀಸಾಸುವೆ.

ಗೋಧೂಮಃ-ಸುಮನಃ-ಪು-೨ - ಗೋಧಿವೆ. ಗೋಧಿ.

ಯಾವಕಃ-ಪ-ಯವಕಃ-ಕುಲ್ಮಾಷಃ॥ಪಾ॥ ಕುಲ್ಮಾಸಃ-ಪು-೩-ಅಲಸಂದಿಗೇಕಾಳು- ಕಾಡುಉದ್ದು ಗೂಹೆಸರು.

ಚಣಕಃ-ಹರಿಮಂಥಕಃ-ಪು-೨-ಬ್ಯಾಳೆಕಡಲೆ - ಬುಳ್ಳೆಕಡಲೆ.

ತಿಲಪಿಂಜಃ-ತಿಲಪೇಜಃ-ಪು-ದ್ವಾ-ಈ-ಎರಡು-ನಿಷ್ಫಲೇತಿಲೆ-ಜಳ್ಳುಎಳ್ಳು- ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳಿಗೂಹೆಸರು. ಕೆಲವರು ಕಾಡೆಳ್ಳುಎಂಬುವರು-

ಕ್ಷವಃ-ಕ್ಷುತಾಭಿಜನನಃ-ಪಾ-ಕ್ಷುತಾಭಿಜನನಃ-ಪು- ರಾಜಿಕಾ-ಕೃಷ್ಣಿಕಾ-ಆಸುರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೫- ಕರೀಸಾಸುವೆ-ದೊಡ್ಡಸಾಸುವೆ-ಹುಚ್ಚುಸಾಸುವೆ.

ಕಂಗುಃ-ಪ್ರಿಯಂಗುಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಈ-೨ನವಣೆಯಹೆಸರು

ಅತಸೀ-ಉಮಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಕರಿಅಗಸೆ-ಯಳ್ಳಗಸೆ

ಮಾತುಲಾನೀ-ಭಂಗಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಸಣಬಿನಹೆಸರುಗಳು

ಅಣುಃ-ಪು-೧-ವ್ರೀಹಿಭೇದಃ-ಕಿರುಭತ್ತ-ಸಂಣಭತ್ತ-ಜೀರಿಗೆ ಸಂಬಾರದಭತ್ತ

ಕಿಂಶಾರುಃ-ಪು-ಸಸ್ಯಶೂಕಂ-ನ-೨- ಧಾನ್ಯದಸುಂಕು-ಧಾನ್ಯದಮುಳ್ಳು-ಭತ್ತದಲೂಗು

ಕಣಿಶಂ-ನ-ಸಸ್ಯಮಂಜರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ನೆಲ್ಲುಮುಂತಾದಧಾನ್ಯದತೆನೆಗಳಹೆಸರುಗಳು

ಧಾನ್ಯಂ-ನ-ವ್ರೀಹಿಃ- ಸ್ತಂಬಕರಿಃ-ಪು-೩- ಸಾಧಾ

	ರಣವಾಗಿಧಾನ್ಯದಹೆಸರುಗಳು
ಸ್ತಂಬೋ ಗುಚ್ಛ ಸ್ತೃಣಾದಿನಃ।)	ಸ್ತಂಬಃ-ಗುಚ್ಛಃ-ಪು-೨-ತೃಣಾದಿನಃ ॥ ಹುಲ್ಲುಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೊದರಿಯಹೆಸರು-ಗಂಟಿಕೆ
ನಾಳೀನಾಳಂ(ಪ್ರಕಾಂಡೋಸ್ಯ)	ನಾಳೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ನಾಳಂ-ನ-೨-ಅಸ್ಯ ಕಾಂಡಃ-ಈಹುಲ್ಲು ಮೊದಲಾದವುಗಳದಂಟು,
ಪಲಾಲೋ(ಸ್ತ್ರೀ) ಸನಿಷ್ಫಲಃ॥	ಪಲಾಲಃ-ಪ್ನ-೧-ನಿಷ್ಫಲಸ್ಸಃ - ಫಲವಿಲ್ಲದಹೊಟ್ಟು-ಜಳ್ಳು-
ಕಡಂಗರೋಬುಸಂ(ಕ್ಲೀಬೇ)	ಕಡಂಗರಃ-ಪು-ಬುಸಂ॥ಪಾ॥ಬುಷಂ-ನ-೨-ಹೊಳ್ಳು-ಜಳ್ಳು ಕೆನೆಯಹುಲ್ಲು-
(ಧಾನ್ಯತ್ವಚಿ)ತುಷಃ(ಪುಮಾನ್।)	ತುಷಃ-ಪು-೧-ಧಾನ್ಯತ್ವಚಿ-ಸಿಪ್ಪೆ-ಹೊಟ್ಟು-
ಶೂಕೋ(ಸ್ತ್ರೀ)ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರೇ	ಶೂಕಃ-ಪ್ನ-೧-ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರೇ-ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣ-ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿಯೂನುಣುಪಾಗಿ ಯೂನೆಟ್ಟಗೆಉರುಟಾಗಿಯೂಯಿರುವ-ತೀಕ್ಷ್ಣ-ಹರಿತವಾದಹುದವುಳ್ಳ-ಅಗ್ರೇ-ತೊನೆಯುಳ್ಳಂಥಾಮುಳ್ಳಿನಹೆಸರುಗಳು - ಯಾವಮುಳ್ಳಿಗಾದರೂಹೆಸರೆಂದುಕೆಲವರಂದರು-
ಶಮೀಶಿಂಬಾ	ಶಮೀ-ಶಿಂಬಾ॥ಪಾ॥ಸಿಂಬಾ-ಷಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨ಕಾಯಿಧಾನ್ಯವನ್ನುವಡೆಯಿಕ್ಕಿ-ದಹೊಟ್ಟು - ಸಿಪ್ಪೆ-ಕೋಡಿಗೂಹೆಸರು-
(ತ್ರಿಷೂತ್ತರೇ)॥ ೨೧೯ ॥	ಉತ್ತರೇ॥ಮುಂದೆಹೇಳಲ್ಪಡುವ-ಋದ್ಧ-ಅವಸಿತ-ಪೂತ-ಬಹುಲೀಕೃತ-ಶಬ್ದಗಳುನ್ನು-(ತ್ರಿ)-
ಋದ್ಧಮಾವಸಿತಂ(ಧಾನ್ಯಂ)	ಋದ್ಧಂ-ಆವಸಿತಂ॥ಪ॥ಅವಸಿತಂ೨- ಧಾನ್ಯಂ-ವಡೇಯಿಕ್ಕಿ-ದಧಾನ್ಯ-ಕುಟ್ಟಿದ್ದು - ಇಡಿದದ್ದು-ಬೀಸಲ್ಪಟ್ಟಧಾನ್ಯ - ಸುಲಿಯಲ್ಪಟ್ಟಧಾನ್ಯ - ಕುಲಿಸಿದ್ದು-ತುಳಿಸಿದ್ದು-
ಪೂತಂತುಬಹುಲೀಕೃತಂ	ಪೂತಂ-ಬಹುಲೀಕೃತಂ-೨- ತೂರಿಕ್ಕಿ-ದಧಾನ್ಯ-ತೂರಿದಧಾನ್ಯ - ರಾಶಿಮಾಡಿದಧಾನ್ಯ - ಕಾಟುಗುಡ್ಡೆ-
(ಮಾಷಾದಯ)ಶ್ಶಮೀಧಾನ್ಯೇಶೂಕಧಾನ್ಯೇ ಯವಾದಯಃ॥	ಶಮೀಧಾನ್ಯಂ॥ನ-ಮಾಷಾದಯಃ- ಉದ್ದುಹೆಸರು-ಮೊದಲಾದವುಗಳಹೆಸರು - ಶೂಕಧಾನ್ಯಂ-ನ-

ದ್ವ್ಯಷ್ಟ ಷಷ್ಟಿಕಾದ್ವ್ಯಷ್ಟ ಫುಂಸ್ಯಮೀ।	ಲಿಃ-ಪು-ಕಲಮಾದ್ಯಾಃ- ಕತ್ತರಾಜನಮೊದಲಾದವುಗಳೂ- ಅರುವತ್ತುದಿನಕ್ಕೆ- ಬೆಳೆದುಬರುವ (ಷಷ್ಟಿಕಾದ್ವ್ಯಷ್ಟ)ಬಿಲ್ಲರಿಧಾನ್ಯಗಳೂಸಹ- ಶಾಲಿಗಳೆನ್ನಲ್ಪಡುವವು॥ಅಮೀಪುಂಸಿ-ಈಮಾಷಾದಿಶಬ್ದಗಳು-ಪು-
ತೃಣಧಾನ್ಯಾನಿನೀವಾರಾಃ	ನೀವಾರಃ-ಪು-೧-ತೃಣಧಾನ್ಯಾನಿ-ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯಾರಿಂದಲೂಬಿತ್ತಲ್ಪಡದೇಕಾನಾಗಿಬೆಳೆಯುವಯಜ್ಞಕತ್ತಕೂ-ನವಣೆಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೂಪೆಸರು-
ಸ್ತ್ರೀಗವೇಧುರ್ಗವೇಧುಕಾ	ಗವೇಧುಃ- ಗವೇಧುಕಾ - ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಕಾಡುಗೋಧಿ-
ಅಯೋಗ್ರಂಮುಸಲೋ (ಸ್ತ್ರೀಸ್ಯಾ)	ಅಯೋಗ್ರಂ-ನ-ಮುಸಲಃ-ಪ್ನ-೨-ವನಕೆ.
ದುದೂಖಲ ಮುಲೂಖಲಂ	ಉದೂಖಲಂ-ಉಲೂಖಲಂ-ನ-೨-ವರಳು.
ಪ್ರಸ್ಫೋಟನಂ ಶೂರ್ಪಮಸ್ತ್ರೀ	ಪ್ರಸ್ಫೋಟನಂ-ನ-ಶೂರ್ಪಂ-ಪ್ನ-೨-ಮರ-ಮೊರ- ಕೆಲುಗರಿದನ್ನುಚೇಟಯನ್ನುವರು-
ಚಾಲನೀತಿತಉಃ ಪುಮಾರ್	ಚಾಲಿನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ತಿತಉಃ-ಪು-೨- ಜಲ್ಲಡಿ-ತೂತುಗಳಮೊರ-ವಂದರಿ
ಸ್ಯೂತಪ್ರಸೇವಾ	ಸ್ಯೂತಃ॥ಪಾ॥ಸ್ಯೋನಃ-ಪ್ರಸೇವಃ. ಪು-೨-ಬಿದುರುಶೆಟ್ಟಿಗಳು-ಮಕ್ಕರೆಗಳಿಗೂಪೆಸರು
ಕಂಡೋಲಪಿಟಾ	ಕಂಡೋಲಃ-ಪಿಟಃ-ಪು-೨-ಗೂಡೆ-ಹೆಡಿಗೆ-ದೊಡ್ಡಮಕ್ಕರಿ
ಕಟಕಿಲಿಂಜಕಾ।(ಸಮಾನೌ)	ಕಟಃ-ಕಿಲಿಂಜಕಃ-ಪು-೨-ಚಾಪೆ-ಸಾಪೆ
ರಸವತ್ಯಾಂತುಪಾಕಸ್ಥಾನಂಮಹಾನಸಂ॥೬೦೩॥ ಪೌರೋಗವ(ಸ್ತದಧ್ಯಕ್ಷ) ಸ್ಸೂಪಕಾರಾಸ್ತು ವಲ್ಲವಾಃ।ಆರಾಳಿಕಾ ಆಂಧಸಿಕಾಸ್ಸೂದಾ ಔದನಿಕಾ ಗುಣಾಃ॥ ೬೦೪॥ಆಪೂಪಿಕಃ ಕಾಂದವಿಕೋ ಭಕ್ಷ್ಯ	ರಸವತೀ-ಸ್ತ್ರೀ-ಪಾಕಸ್ಥಾನಂ-ಮಹಾನಸಂ-ನ-೨-ಅಡಿಗೆಯಸಾಲೆ-ಅಡಿಗೆಮನೆ- ಪಾಕಶಾಲೆ ಪೌರೋಗವಃ-೧-ತದಧ್ಯಕ್ಷಃ-ಅಂಥಾಅಡಿಗೆಸಾಲೆಗೆಅಧಿಕಾರಿಯಾದವನಪೆಸರು ॥ ಸೂಪಕಾರಃ-ವಲ್ಲವಃ-ಆರಾಳಿಕಃ-ಆಂಧಸಿಕಃ-ಸೂದಃ - ಔದನಿಕಃ-ಗುಣಃ-೭-ಅಡಿಗೆಮಾಡುವವನಪೆಸರುಗಳು- ಅಡಿಗೆಯವನು-ಬಾಣಸಿಗನು॥ಆಪೂಪಿಕಃ-ಕಾಂದವಿಕಃ- ಭಕ್ಷ್ಯಕಾರಃ-೩-ಕಜ್ಜಾಯ ಮುಂತಾದಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾ

ಕಾರ ಇಮೇ ತ್ರಿಷು।)	ಡುವವನಿಗೂ-ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳು-ಈ೧೧-ತ್ರಿ
ಅಶ್ಮಂತಮುದ್ಧಾನಮಧಿಶ್ರಯಣೀಚುಲ್ಲಿರಂತಿಕಾ॥ ೬೦೫॥	ಅಶ್ಮಂತಂ-ಉದ್ಧಾನಂ॥ ಪಾ॥ ಉದ್ಧ್ಮಾನಂ-ನ-ಅಧಿಶ್ರಯಣೀ-ಚುಲ್ಲಿಃ॥ ಪ॥ ಚುಲ್ಲೀ-ಅಂತಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೫ ವಲೆ-ವೊಲೆ-
ಅಂಗಾರಧಾನಿಕಾಂಗಾರಶಕಟ್ಯಪಿ ಹಸಂತ್ಯಪಿ। ಹಸನ್ಯಪ್ಯ	ಅಂಗಾರಧಾನಿಕಾ-ಅಂಗಾರಶಕಟೀ-ಹಸಂತೀ ಹಸನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಕೆ-ಅಗ್ಗಿಷ್ಟಿ-
(ಥನ(ಸ್ತ್ರೀ)ಸ್ಸ್ಯಾ)ದಂಗಾರೋಲಾತಮುಲ್ಮುಕಂ॥	ಅಂಗಾರಃ-ಪ್ನ-೧-ಬೆಂಕಿಯ ಕೆಂಡ- ಇದು ಇದ್ದಲಿಗೂ ಹೆಸರಾಗುತ್ತೆ-ಅಲಾತಂ- ಉಲ್ಮುಕಂ- ನ-೨- ಕೊಳ್ಳಿ-ಈ೨ - ಬೆಂಕಿಯ ಕೊಳ್ಳಿಗೆ ಹೆಸರುಗಳೆಂ ಮಕೆಲವರನ್ನುವರು-
ಕ್ಲೀಬೇಂಬರೀಷಂ(ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರೋ)	ಅಂಬರೀಷಂ-ನ-ಭ್ರಾಷ್ಟ್ರಃ-ಪು- ೨-ಹುರೋ ಹೋರಿ-ಹುರೋಮಡಿಕೆ-ಹುರಿಯುವ ಹೆಂಚು-ಬಾಣಲಿ-
ನಾ)ಕಂದು (ರ್ದ್ವಾ) ಸ್ವೇದನೀ(ಸ್ತ್ರೀ)ಯಾಂ।)	ಕಂದುಃ-ಪ್ಸ-ಸ್ವೇದನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨ - ಕಾವಲಿಗೆ ಹೆಸರು-ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಾವಲು ಹೆಂಚು-
ಅಲಂಜರ ಸ್ಸ್ಯಾನ್ಮಣಿಕಃ	ಅಲಂಜರಃ-ಮಣಿಕಃ-ಪು॥ ಪಾ॥ ಮಣಿಕಂ-ನ-೨- ಗುಡಾಣ-
ಕರ್ಕರ್ಯಾಲ್ಲೂರ್ಗಳಂತಿಕಾ।	ಕರ್ಕರೀ-ಆಲೂಃ॥ ಪಾ॥ ಆಲುಃ-ಗಳಂತಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ ೩-ಗಡಿಗೆ-ಹೂಜಿಗಡಿಗೆ-ಮಣ್ಣುಗಡಿಗೆ-
ಪಿಠರಃ ಸ್ಥಾಲ್ಯುಖಾಕುಂಡಂ	ಪಿಠರಃ-ಪು-ಸ್ಥಾಲೀ-ಉಖಾ-ಸ್ತ್ರೀ ಕುಂಡಂ- ನ- ೪ ಮಡಿಕೆ-ಮಗೆ-ಕುಡಿಕೆ-
ಕಲಶ(ಸ್ತು ತ್ರಿಷು)ದ್ವಯೋಃ) ಘಟಃ ಕುಟನಿಪಾ	ಕಲಶಃ-ತ್ರಿ-ಘಟಃ-ಪ್ಸ-ಕುಟಃ-ನಿಪಃ- ಪು-೪-ಕೊಡ -ಕಂಬಿಗೆ - ಬಿಂದಿಗೆ - ಕುಂಬಾರನು ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣು ಹರುವಿ-
(ವ(ಸ್ತ್ರೀ)ಶರಾವೋ ವರ್ಧಮಾನಕಃ॥ ೬೦೮॥	ಶರಾವಃ-ಪ್ನ-ವರ್ಧಮಾನಕಃ-ಪು-೨ ಮುಚ್ಚಳ ಶ್ರಾವೆ;
ಋಜೀಷಂ ಪಿಷ್ಟಪಚನಂ	ಋಜೀಷಂ-ಪಿಷ್ಟಪಚನಂ-ನ-೨-ಬಾಣಲಿ-ಗಾರಿಗೇ ಮುಚ್ಚಳ- ಕಡುಬು ಮುಚ್ಚಳ - ಹಿಟ್ಟು ಕೊಳಸುವ ಗಂಗಳ-

ಕಂಸೋ(ಸ್ತ್ರೀ)ಪಾನ ಭಾಜನಂ	ಕಂಸಃ-ಪ್ನ-ಪಾನಭಾಜನಂ-ನ-೨-ಬಟ್ಟಲು- ಪಂಚಪಾತ್ರೆ-ಕಂಚುರಳಿ-ಗಿಂಡಿ-ಕೂಜಿ-ಸ್ಥಾಲಿ-ಲೋಟಾ-
ಕುತೂಃ ಕೃತ್ತೇಸ್ನೇಹ ಪಾತ್ರೀ	ಕುತೂಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಕೃತ್ತೇಸ್ನೇಹಪಾತ್ರೀ- ಕೊಗಲಬುದ್ದಲಿ-ಯಣ್ಣೇಬುದ್ದಲಿ-ಸಿದ್ದಿಗೇಬುರಡೆ-ಚರ್ಮದಿಂದಮಾಡಿದತೈಲಭಾಜನ-
(ಸ್ತೈವಾಲ್ಪಾ) ಕುತುಪಃ(ಪುಮಾನ್) ॥೨೯॥	ಕುತುಪಃ-ಪು-೧-ಅಲ್ಪಾಸ್ತೈವ - ಚಿಕ್ಕದಾದಚರ್ಮದಸಿದ್ದಿಗೇಬುರಡೆ-ತೈಲಬುದ್ದಲಿ-
(ಸರ್ವಮಾವಪನಂ)ಭಾಂಡಂಪಾತ್ರಾಮತ್ರೇಚಭಾಜನಂ	ಭಾಂಡಂ-ಪಾತ್ರಂ-ಅಮತ್ರಂ-ಭಾಜನಂ-ನ-೪, ಸರ್ವಮಾವಪನಂ-ಸರುಕುತುಂಬುವ-ಗೋಣೀ- ಚೀಲ-ಗುಡಾಣಪಾತ್ರೆ-ಬುರುಡೆ-ಗೂಡೆ-ಮಡಿಕೆ-ಸುಡಿಕೆ-ಮುಂತಾದಸಕಲಪಾತ್ರೆಗಳಿಗೂಹೆಸರುಗಳು
ದರ್ವಿಃಕಂಬಿಃಖಜಾಕಾಚ	ದರ್ವಿಃ-ಕಂಬಿಃ-ಖಜಾಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)- ೩- ಸಾಟು-ಸೊಟಕ-ಸಟ್ಟುಗ-ಮಿಳ್ಳೆ-ಉದ್ಧರಣಿ-
ಸ್ಯಾತ್ತಂಡೂದಾರು ಹಸ್ತಕಃ॥೩೦॥	ಕಂಡೂಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ದಾರುಹಸ್ತಕಃ-ಪು-೨- ಕೈಪಟ್ಟಲಪೆಸರುಗಳು-ಮರದಸೊಟಕ-ಮರಸಾಟು -
(ಅಸ್ತ್ರೀ)ಶಾಕಂಹರಿತಕಂ ಶಿಗ್ರು	ಶಾಕಂ-ಪ್ನ-ಹರಿತಕಂ-ನ-ಶಿಗ್ರುಃ-ಪು- ೩-ಪಲ್ಯತರಕಾರಿ-ಶೀಪಲ್ಯ-ಹುಳಿಪಲ್ಯ-ಸೊಪ್ಪು-
ರಸ್ಯಹುನಾಡಿಕಾ। ಕಡಂಬಶ್ಚ ಕಲಂಬಶ್ಚ	ಕಡಂಬಃ-ಕಲಂಬಃ-ಪು-೨-ಅಸ್ಯನಾಡಿಕಾ-ಈಸೊಪ್ಪಿನಕಾವು-ತರಕಾರಿಯದಂಟು-ಸೊಪ್ಪಿನ-ಕಾವು-
ವೇಶವಾರಉಪಸ್ಕರಃ॥	ವೇಶವಾರಃ॥ಪಾ॥ವೇಸವಾರಃ-ಉಪಸ್ಕರಃ- ಉಪಸ್ಕರಃ-ಪು-೨-ಹಿಂಗು- ಜೀರಿಗೆ - ಮುಂತಾದಸಂಬಾರದಪೆಸರು-ಮಸಾಲಾ-
ತಿಂತ್ರಿಡೀಕಂಚ ಚುಕ್ರಂಚ ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲ	ತಿಂತ್ರಿಡೀಕಂ॥ ಪಾ॥ ತಿಂತಿಡೀಕಂ-ತಿಂತಿಣೀಕಂ-ಚುಕ್ರಂ-ವೃಕ್ಷಾಮ್ಲಂ-ನ-೩-ಮರಹುಣಿಸೇಹಣ್ಣು-ಹುಳಿಹಣ್ಣು-
(ಮಥ)ವೆಲ್ಲಜಂ। ಮರೀಚಂ ಕೋಲಕಂ ಕೃಷ್ಣಮೂಷಣಂ ಧರ್ಮಪತ್ತನಂ॥ ॥೩೧॥	ವೆಲ್ಲಜಂ-ಮರೀಚಂ॥ಪಾ॥ಮರಿಚಂ-ಕೋಲಕಂ-ಕೃಷ್ಣಂ॥ಪಾ॥ರೂಷಣಂ-ಊಷಣಂ॥ಪಾ॥ ಉಷಣಂ-ಧರ್ಮಪತ್ತನಂ-ನ-೬-ಮೆಣಸುಕಾಳಿನಹೆಸರುಗಳು-
ಜೀರಕೋಜರಣೋಜಾಜೀಕಣಾ	ಜೀರಕಃ-ಜೀರಣಃ-ಪು-ಅಜಾಜೀ-ಕಣಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)- ರಜೀರಿಗೆಹೆಸರುಗಳು-

(కృష్ణే తుజీరకే) సుషవీ కార వీ పృథ్వీ పృ థుః కాలోపకుంచికా॥ ౬౧౪॥	సుషవీ॥ పా॥ సుశవీ-కారవీ-పృథ్వీ-పృథుః-కాలా-ఉపకుంచికా-స్త్రీ॥-౬-కరిజీరిగె-
ఆర్ద్రకంశృంగబేరం) స్యా	ఆర్ద్రకం-శృంగబేరం-న-౨-హసిశొంఠి-
దథఛత్రా వితున్న కం। కుస్తుంబురు చ ధా న్యాక.	ఛత్రా-స్త్రీ-వితున్నకం-కుస్తుంబురు-ధాన్యాకం-నర-కొత్మిరిబీజ-కొత్తుంబరిబీజ.
మథశుంఠీ మహౌషధం॥ (స్త్రీనపుంసకయో) ర్విశ్వం నాగరం విశ్వ భేష జం।	శుంఠీ-స్త్రీ-మహౌషధం-న-విశ్వం- పు-నాగరం-విశ్వభేషజం-న-౫ వణగిదశొంఠి - వణశొంఠి-
ఆరనాళకసౌవీర కుల్మాషాభిషుతాని చ ॥ ౬౧౫ ॥ అవంతిసోమ ధాన్యామ్ల కుంజలాని చ కాంజికే।	ఆరనాళకం-సౌవీరం-కుల్మాషాభిషుతం-అవంతిసోమం-ధాన్యామ్లం-కుంజలం- కాంజికం॥ పా॥ కాంచికం-న-౭-కాగిదగంజి- మోనచొత్తగంజి-ఉక్కు-లిలిగూ - కలగచ్చిగూ-అంబలిగూ హెసరుగళు-కుల్మాషం - అభిషుతం-౨-హెసరాగియూకెలవరన్నవరు-
సహస్రవేధి జతుకం బా హ్లీకం హింగు రామఠం॥	సహస్రవేధి-జతుకం-బాహ్లీకం॥ పా॥ బాహ్లీకం-హింగు- రామఠం-న-౫-హింగు - ఇంగినహెసరుగళు-
తత్పత్రీ కారవీ పృ థ్వీ బాష్పికా కబరీ పృ థుః	కారవీ-పృథ్వీ-బాష్పికా-కబరీ- పృథుః-స్త్రీ-౫- తత్పత్రి-ఆహింగినమరదహెసరు గళు-
నిశాఖ్యా కాంచనీ పీతా హరిద్రా వర వర్ణినీ॥	నిశాఖ్యా-కాంచనీ-పీతా- హరిద్రా-వరవర్ణినీ-స్త్రీ-౫-అరిసినదహెసరుగళు-
సాముద్రం యత్తు లవణ మక్షీబం వశిరం చ తత్।	అక్షీబం-వశిరం॥ పా॥ వసిరం-న-౨- సాముద్రింలవణంయత్ - కడలినల్లిహుట్టిదఉప్పు- సముద్రలవణ-కల్లుప్పు-

ಸೈಂಧವೋ(ಸ್ತ್ರೀ) ಶೀತಶಿವಂಮಾಣಿಬಂಧಂ(ಚಸಿಂಧುಜೆ)॥೬೧॥	ಸೈಂಧವಃ-ಪ್ನ-ಶೀತಶಿವಂ॥ಪಾ॥ಸಿತಶಿವಂ-ಮಾಣಿಬಂಧಂ॥ ಪಾ॥ ಮಾಣಿಮಂಥಂ-ನ-೩- ಸಿಂಧುಜೆ-ಸೈಂಧವಲವಣದಹೆಸರುಗಳು-
ರೌಮಕೆಬಸ್ತಕಂ	ರೌಮಕಂ-ಬಸ್ತಕಂ-ನ-೨- ಸಾಕಂಬರೀದೇಶ ... (ರುಮ) ಎಂಬಗಣಿಯೊಳಗೆಹುಟ್ಟುವಲುಪ್ಪು- ... ಉಪ್ಪಿಗೆಹೆಸರುಗಳೆಂದುಕೆಲವರನ್ನುವರು-
ಪಾಕ್ಯಂಬಿಡಂ ಚಕೃತಕೆ ದ್ವಯಂ।	ಪಾಕ್ಯಂ-ಬಿಡಂ-ನ-ದ್ವಯಂ-ಈ-೨ನ್ನು- ಕೃತಕೆ-ಅಟ್ಟುಪ್ಪನಹೆಸರು- ಕೊಳಚುಕಾಯಿಸಿತೆಗದಲುಪ್ಪು ಡೊಣ್ಣೆಲುಪ್ಪು॥ ಮತ್ತು-ಪಿಟ್ಲುಪ್ಪು ಮುಂತಾದ ಅಡಿಗೆಯಿಳಿಸಿದಕೃತ್ರಿಮಲವಣಕ್ಕೂ-ಬಿಡಾಲವಣಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು-
ಸೌವರ್ಚಲೇಕ್ಷರುಚಕೆ	ಸೌವರ್ಚಲಂ-ಅಕ್ಷಂ- ರುಚಕಂ-ನ-೩ - ಸೌವರ್ಚಲವಣವೆಂಬಲುಪ್ಪು-
ತಿಲಕಂತತ್ರ ಮೇಚಕೆ॥	ತಿಲಕಂ-ನ- ೧- ಮೇಚಕೆತತ್ರ-ಕರೀ ಸೌವರ್ಚಲವಣ-
ಮತ್ಸ್ಯಂಡೀಫಾಣಿತಂ (ಖಂಡವಿಕಾರಾ)	ಮತ್ಸ್ಯಂಡೀ॥ಪಾ॥ಮತ್ಸ್ಯಂದೀ- ಸ್ತ್ರೀ- ಫಾಣಿತಂ-ನ-ಈ-೨ನ್ನು- ಖಂಡವಿಕಾರಾ- ಶರ್ಕರಾವಿಕಾರಗಳು- ಅಂದರೆ-ಕಲ್ಲುಸಕ್ಕರೆ। ಘಟಿಕೆಆಗುವ ಹಾಗೆಕಾಯಿಸಿದಕಬ್ಬಿನಹಾಲಿಗೆಮತ್ಸ್ಯಂಡಿ ಯೆಂತಲೂ-ಅರ್ಧಪಾಕವಾಗಿ ಕಾಯಿಸಿದಕಬ್ಬಿನ ಹಾಲಿಗೆಫಾಣಿತವೆಂತಲೂ-ಹೆಸರುಗಳು- ಮೊಗದುಸಕ್ಕರಿಯೆಂತಲೂಕೆಲವರುಹೇಳಿದರು-
ಶರ್ಕರಾಸಿತಾ।	ಶರ್ಕರಾ-ಸಿತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಶವರಾಜನೆಂಬ ಸಕ್ಕರೆ ರಾಯಿಪುಡೀಸಕ್ಕರೆ-ಆಂಧ್ರಪಲ್ಲಿ (ಪಂಚ ದಾರ-
ಕೂರ್ಚಿಕಾ(ಕ್ಷೀರವಿಕೃತಿಸ್ಸ್ಯಾತ್)	ಕೂರ್ಚಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಹಾಲುಗಿಣ್ಣಿಗೆಹೆಸರು
(ರಸಾಲಾತು ಮಾರ್ಜಿತಾ॥	ರಸಾಲಾ-ಮಾರ್ಜಿತಾ- ಸ್ತ್ರೀ- ೨- ಮೊಸರಿಕ್ಕೆಗಡದುಮಾಡಿದಮಜ್ಜಿಗೆ- ದಧಿಶರ್ಕರಾ ಮರಿಚ್ಯಾದಿಕೃತವಾದ ಲೇಹ್ಯದಹೆಸರೆಂದುಕೆಲವರನ್ನು ಸು-ವಗ್ಗರಿಸಿದಸಂಭಾರದಮಜ್ಜಿಗೆ-

మూ	టీ
(స్యా) త్క్షేమనంతు నిష్ఠానం	తేమనం-నిష్ఠానం-న-౨- తేమనవెంబ మజ్జిగె-పళిద్య-హసీమజ్జిగె-హసి యాళి-మసరుబత్తి
(త్రిలింగా వాసితా వత్కేః)	శూల్యకృతశబ్దవు మొదలు-వాసితశబ్దదవరివిగూ ముందెహేళల్పడువశబ్దగళెల్లవూ-త్రి-
శూలాకృతం భటిత్రంచ శూల్య	శూలాకృతం-భటిత్రం-శూల్యం-త్రి-౩-కుడు గోలిగె చుచ్చి పక్వ మాడువ తత్కృతూ- సుట్టు నంబికొళ్ళువపదార్థ కూ-పిసరుగళు-
ముఖ్యంతు పైతరం॥	ఉఖ్యం-పైతరం-త్రి-౨-మడిగెయల్లి అట్టుచిట్టు-పకాన-కుదిసి కొళసిదచిట్టు-
ప్రణీతముప సంపన్నం	ప్రణీతం-ఉపసంపన్నం-త్రి-౨- పాకదింద లూ-రసదిందలూయుక్తవాగి-శాకాదిసమగ్రవాదఅడిగె-రుచియాగి అట్టల్పట్టఅడిగె-
ప్రశస్తం (స్యాత్సుసంస్కృతం।	ప్రశస్తం॥పా॥ప్రయస్తం-త్రి-౧-సుసంస్కృతం-ఉద్దినబేళె-కడలె-సాసువె-జీరిగె-మెణసినకాయి-ఉప్పముంతాదవుగళిందవగ్గరిసి ఇంగు కరిబేవు ముంతాద పరిమళ గళం కల్పిసిదరుచియాదపదార్థగళు-
స్యాత్పిచ్ఛిలంతు విజిలం	పిచ్ఛిలం-విజిలం-త్రి-౨-జిడ్డుళ్ళదరపిసరు-
సంమృష్టం శోధితం (సమే)	సంమృష్టం-శోధితం- త్రి-౨- జాలిసికల్లిల్లదే శోధిసిదపదార్థ-
చిక్కణంమసృణంస్నిగ్ధం	చిక్కణం-మసృణం-స్నిగ్ధం-త్రి-౩- తుప్పదంథాద్దకూ-నయవాద్దకూ-- మెత్తగిరువకాగె అట్టల్పట్టఅడిగెగూ బిరకు కొండంతె అట్టద్దకూ-పిసరుగళు-
(తుల్యే) భావితవాసితే।	భావితం-వాసితం-త్రి-౨-అట్టువా సనెకట్టల్పట్టద్దకే-పిసరుగళు-
అపక్వంపౌలిరభ్యూషో	అపక్వం-న-పౌలిః-అభ్యూషః-పు-౩-ఉసిలియపిసరుగళు-గుగ్గరి-
లాజాః (పుంభూమ్ని) చాక్షతాః॥౬౨॥	లాజాః-అరళు-అక్షతాః-మురుకిల్లద అక్కి-ముంతాదకాళు-ఈ౨శబ్దగళూ (పుంభూమ్ని) [illegible]

ಮೂಲ	ಟೀಕೆ
	ರಾಜಶಬ್ದವು(ಸ್ತ್ರೀ)ಲಿಂಗೈಕವಚನವೂ । ಅಕ್ಷತಶಬ್ದವು ನಪುಂಸಕಲಿಂಗೈಕವಚನವೂ ಉಂಟು-
ಪೃಥುಕಃ(ಸ್ಯಾ)ಚ್ಚಿಪಿಟಕೋ	ಪೃಥುಕಃ-ಚಿಪಿಟಕಃ॥ಪ॥ಚಿಪುಟಕಃ-ಪು-೩-ಅವಲಕ್ಕಿ
ಧಾನಾಭೃಷ್ಟಯವೇ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।	ಧಾನಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಭೃಷ್ಟಯವೇ-ಹುರಿದಜೋಳಸುಲು-
ಪೂಪೋಽಪೂಪಃ ಪಿಷ್ಟಕ(ಸ್ಸ್ಯಾ)ತ್	ಪೂಪಃ-ಅಪೂಪಃ-ಪಿಷ್ಟಕಃ-ಪು-೩-ಹಿಟ್ಟಿಡಿಗೆ॥ಅದರೆಹಿಟ್ಟುಕಲಸಿಮಾಡುವ-ದೋಸೆ- ಯರಿಯಪ್ಪ-ಕಜ್ಜಾಯ-ಹೋಳಿಗೆ-ವಬ್ಬಟ್ಟು-ಕಡುಬು- ಸಾರಸತ್ತಿ ಇಡ್ಡಲಿಗೆಉಪ್ಪಿಟ್ಟುಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-
ಕರಂಭೋದಧಿಸಕ್ತವಃ॥	ಕರಂಭಃ-ಪು-೧-ದಧಿಸಕ್ತವಃ-ಮೊಸರು ಬೆರಸಿ ಕಲಸಿದಹುರಿಹಿಟ್ಟು-
ಭಿಸ್ಸಾ(ಸ್ತ್ರೀ)ಭಕ್ತಮಂಧೋನ್ನಮೋದನೋ(ಸ್ತ್ರೀ)(ಸ)ದೀದಿವಿಃ।	ಭಿಸ್ಸಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಭಕ್ತಂ-ಅಂಧಃ-ನ್-ಅನ್ನಂ-ನ ಓದನಃ-ದೀದಿವಿಃ-ಪ್ನ-೬-ಅನ್ನದಹೆಸರು- ಬೋನ
ಭಿಸ್ಸಟಾದಗ್ಧಿಕಾ	ಭಿಸ್ಸಟಾ-ದಗ್ಧಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಅನ್ನದಸೀಕು-ಸೀಕುಹೋದಅನ್ನ-
(ಸರ್ವರಸಾಗ್ರೇ) ಮಂಡ(ಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥) ೬೨೫॥	ಮಂಡಂ-ಪ್ನ-೧- ಸರ್ವರಸಾಗ್ರೇ- ತುಪ್ಪವೆಣ್ಣೆ ಮುಂತಾದಸರ್ವರಸಗಳಲಿಲಿಗೂ-ಮೊಸರು ಹಾಲು ಮುಂತಾದವುಗಳಕೆನೆಗೂ ಎಲ್ಲಾವಸ್ತುಗಳ ಬಸಿದನೀರಿಗೂ ಹೆಸರು-
ಮಾಸರಾಚಾಮನಿಸ್ರಾವಾ (ಮಂಡೇಭಕ್ತಸಮುದ್ಭವೇ।	ಮಾಸರಃ-ಆಚಾಮಃ-ನಿಸ್ರಾವಃ-ಪು- ೩-ಭಕ್ತಸಮುದ್ಭವೇ-ಮಂಡೇ-ಬೋನದಕೆನೆಗಂಜಿ-
ಯವಾಗೂರುಷ್ಣಿಕಾ ಶ್ರಾಣಾವಿಲೇಪೀತರಳಾ (ಚ ಸಾ॥) ೬೨೬॥	ಯವಾಗೂಃ-ಉಷ್ಣಿಕಾ-ಶ್ರಾಣಾ-ವಿಲೇಪೀ-ತರಳಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೫-ಅಂಬಲಿಯಾಗಿರುವಗಂಜಿ- ಬಿಸಿಯಾದಗಂಜಿ-
ಗವ್ಯಂ(ತ್ರಿ)ಷು ಗವಾಂ ಸರ್ವಂ	ಗವ್ಯಂ-ತ್ರಿ-೧-ಗವಾಂ- ಗೋಸಂಬಂಧಿ ಯಾದ್ದು-ಹಸಿವಿನಹಾಲು-ಮೊಸರು-ಮಜ್ಜಿಗೆ-ಬೆಣ್ಣೆ-ಗಂಜಳ-ಸಗಣಿ-ಅಂಗ-ಇವುಗಳೆಲ್ಲಕೂ-ಹೆಸರು-
[ಗೋವಿಡ್ಗೋಮಯಮ(ಸ್ತ್ರಿ)ಯಾಂ।	ಗೋವಿಟ್-ಷ್-ಗೋಮಯಂ-ಪ್ನ-೨-ಹಸುವಿನಸಗಣಿ

(ತತ್ತುಶುಷ್ಕಂ) ಕರೀಷೋ	ಕರೀಷಃ-ಪ್ನ-೨-ಶುಷ್ಕಂತತ್॥ ಒಣಸಗಣಿ-ಕಾಡುಬೆರಣಿ-ಮೂಘಲು-
(ಸ್ತ್ರೀ) ದುಗ್ಧಂಕ್ಷೀರಂಪ ಯ(ಸ್ಸಮಂ॥)	ದುಗ್ಧಂ-ಕ್ಷೀರಂ-ಪಯಃ-ಸ್-ನ-೩-ಹಾಲು-
ಪಯಸ್ಯ (ಮಾಜ್ಯದಧ್ಯಾದಿ	ಪಯಸ್ಯಂ-ನ-೧-ಆಜ್ಯದಧ್ಯಾದಿ-ಹಾಲಿನಿಂದಹುಟ್ಟುವತುಪ್ಪ-ಮೊಸರು-ಬೆಂಣೆಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು
ದ್ರಪ್ಸಂದಧಿ ಘನೇತರತ್।	ದ್ರಪ್ಸಂ-ನ-೧- ಘನೇತರತ್ - ದಧಿ॥ ಘನವಲ್ಲದ ಮೊಸರು-ಹ್ಯಾಗಂದರೆ- ಮೊಸರಕೆಳದಲ್ಲಿರುವಭಾಗಕ್ಕೆ-ದ್ರವವೆಂತಲೂ-ನಡುವೆಯಿರುವಭಾಗಕ್ಕೆ-ಘನವೆಂತಲೂ-ಮೇಲೆಕೆನೆಯಾಗಿರುವ ಭಾಗಕ್ಕೆ- ಶರವೆಂತಲೂ ಹೆಸರುಗಳು-ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳದದ್ರವಕ್ಕೂ-ಮೇಲಣಶರಕ್ಕೂ-ದ್ರಪ್ಸವೆಂದುಹೆಸರು-
ಘೃತಮಾಜ್ಯಂಹವಿ ಸ್ಸರ್ಪಿ	ಘೃತಂ-ಆಜ್ಯಂ-ಹವಿಃ-ಸ್-ಸರ್ಪಿಃ-ಸ್-೪-ತುಪ್ಪದಹೆಸರುಗಳು-
ರ್ನವನೀತಂನವೋದ್ಧೃತಂ॥	ನವನೀತಂ-ನವೋದ್ಧೃತಂ-ನ-೨-ಬೆಂಣೆಯ ಹೆಸರುಗಳು-
ತತ್ತುಹಯ್ಯಂಗವೀನಂ (ಯದ್ಧ್ಯೋಗೋದೋಹೋದ್ಭವಂಘೃತಂ।)	ಹಯ್ಯಂಗವೀನಂ-ನ-೧- ಹ್ಯೋಗೋದೋಹೋದ್ಭವಂಘೃತಂ। ಹ್ಯಃ-ನಿನ್ನೆಯದಿನದಲ್ಲಿ। ಗೋ- ಆಕಳಿನದೆಸೆಯಿಂದ। ದೋಹ-ಕರೆದುಹಿಂಡಲ್ಪಟ್ಟಹಾಲಿನಿಂದ। ಉದ್ಭವಂ-ಹುಟ್ಟಿದತುಪ್ಪಕ್ಕೂಬೆಂಣೆಗೂ ಹೆಸರು-
ದಂಡಾಹತಂ ಕಾಲಶೇಯ ಮರಿಷ್ಟಮಪಿಗೋರಸಃ॥	ದಂಡಾಹತಂ-ಕಾಲಶೇಯಂ-ಅರಿಷ್ಟಂ-ನ-ಗೋರಸಃ-ಪು-೪-ಕಡದುಕಡೆತೆಗೆದಹಸುವಿನಮಜ್ಜಿಗೆ-
ತಕ್ರಂಹ್ಯುದಶ್ವಿ ನ್ಮಥಿತಂ (ಪಾದಾಂಬ್ವರ್ಧಾಂಬುನಿರ್ಜಲಂ।)	ಕ್ರಮಾತ್ ಪಾದಾಂಬ್ವರ್ಧಾಂಬುನಿರ್ಜಲಂ। ಕಡದುಹಾಗಪಾಲುನೀರುಬೆರಸಿದ ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆ - ತಕ್ರವೆಂದುಹೆಸರು-ಅರ್ಧಪಾಲುನೀರುಬೆರದದ್ದಕ್ಕೆ- ಉದಶ್ವಿತ್ -ಯೆಂದುಹೆಸರು-ನೀರುಬೆರೆಯದೇ ಯಿರುವ ಮಜ್ಜಿಗೆಗೆಮಥಿತವೆಂದುಹೆಸರು-ತಕ್ರಂ-ಉದಶ್ವಿತ್-ಮಥಿತಂ-೩-ನ-
(ಮಂಡಂದಧಿಭವಂ)ಮಸ್ತು	ಮಸ್ತು-ನ-೧-ದಧಿಭವಂ ಮಂಡಂ- ಮೊಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದತಿಳಿಯಾದದ್ದಕ್ಕೆ-

పీయూషో శినవంప యః।

పీయూషః-పు-౧ అశినవంపయః- ఈదిన దినగళవళ గాగిడుసువినగిం-గుడాలు-

అశనాయా బుభుక్షా క్షుత్

అశనాయా-బుభుక్షా-క్షుత్-ధ్-స్త్రీ-౩-హసివు

గ్రాసస్తుకబళార్థకః।

గ్రాసః-కబళః-పు-౨-కబళార్థకః-నుంగువదక్కెకక్కె-ఆహారవే అర్థవాగిఉళ్ళద్దు-అందరెకుత్తు॥

సపీతిః(స్త్రీ)తుల్యపానం సగ్ధిః(స్త్రీ)సహభోజనం

పీతిః-స్త్రీ-౧-తుల్యపానం-కూడెపానమాడువికె॥సగ్ధిః॥పా॥ సజగ్ధిః-స్త్రీ-౧-సహభోజనం-పంక్తియల్లి ఉణ్ణువదు।జోతెయల్లి ఉణ్ణువదు।కూడెఊటమాడువికె

ఉదన్యాతు పిపాసా తృట్తర్షో

ఉదన్యా-పిపాసా-తృట్-ష్-స్త్రీ-తర్షః పు-౪-దావరదహెసరు॥బాయారికె-నీరడికె

జగ్ధిస్తుభోజనం।జేమ నంలేప ఆహారో నిఘ సోన్యాదఇత్యపి॥౬౪॥

జగ్ధిః-స్త్రీ-భోజనం-జేమనం-న-లేపః॥పా॥ లేహః-ఆహారః-నిఘసః-న్యాదః-పు-౪ భోజనద హెసరుగళు-ఊట-ఆరోగణె

సౌహిత్యంతర్పణం తృప్తిః

సౌహిత్యం-తర్పణం-న-తృప్తిః-స్త్రీ-౩ తణవు-తృప్తి-కాంక్షెకెరెసమాధానవాగిరువికె

ఫేలా(భుక్తసముజ్ఝితం)

ఫేలా-స్త్రీ-౧।భుక్తసముజ్ఝితం॥ ఉండుమిక్క-ఎంజలు

కామం ప్రకామం పర్యాప్తం నికామేష్టం యథేప్సితం॥

కామం-ప్రకామం-పర్యాప్తం-నికామం-ఇష్టం-యథేప్సితం-౬-ఆరు యథేష్టవాద్దద హెసరుగళు-బేకాదష్టు-బరుళవాద్దు-యథేప్సితం-న-అ-మిక్క-క్రియావిశేషణగళాద్దరింద నపుంసకలింగ

గోపే గోపాల గోసంఖ్య గోధుగా భీరవల్లవాః

గోపః-గోపాలః-గోసంఖ్యః గోధుక్-హ్-ఆభీరః-వల్లవః-పు-౬-గొల్లరవనహెసరుగళు

(గోమహిష్యాదికం) పాదబంధనం

పాదబంధనం-న-౧-గోమహిష్యాదికం-కళు-యమ్మెగళుముంతాదకాలునదెదనగళన్ను కట్టికొండిరువికె

(ద్వాగవీశ్వరే॥)౬౨౮ గోమాన్ గోమీ	గోమాన్-త్-గోమీ-న్-పు-ద్వా-ఈ-౨-గవీశ్వరే-గోపాలనహెసరు-దనగళిగెయజమాన-ఉసువుగళస్వత్తుళ్ళవను-
గోకులంతుగోధనం (స్యాద్గవాంవ్రజే॥)	గోకులం-గోధనం-న-౨-గవాంవ్రజే-ఆకళహిండు-ఉసువుగళమందె-
త్రిష్వాశితంగవీనం (తద్గావోయత్రా శితాః పురా॥)	ఆశితం-గవీనం-త్రి-౨-పురాగావోయత్ర ఆశితాస్తత్-మున్నఉసువుగళుమేయిసల్పట్టస్థళ-
ఉక్షాభద్రో బలీవర్ద ఋషభోవృషభోవృషః॥అనడ్వాన్ సౌరభేయోగౌ	ఉక్షా-న్-భద్రః-బలీవర్దః-ఋషభః-వృషభః-వృషః-అనడ్వాన్-న్-సౌరభేయః-గౌః-ఓపు-౯-ఎత్తుగళహెసరు-బసవనిగూహెసరు-వృషభ-
(రుక్ష్ణాంసంహతి)రౌక్షకం॥	ఔక్షకం-న-౧-ఉక్ష్ణాంసంహతిః-ఎత్తుగళహిండు-
గవ్యాగోత్రా (గవాం)	గవ్యా-గోత్రా-స్త్రీ-౨-గవాం-గోవుగళసమూహ.
(వత్సధేన్వో) ర్వాత్సక ధైనుకే।	వాత్సకం-న-౧-ధైనుకం-న-౧-ఈఎన్నుక్రమదిందకరుగళహిండిగూఆకళహిండిగూబేరిబేరెహెసరు-ఎళిగరుగళహిండువాత్సక-ఈకఉసుగళగుంపు-ధైనుక-
(వృషోమహా) న్మహోక్ష(స్స్యాత్)	మహోక్షః-పు-౧-మహాన్-వృషః-దొడ్డఎత్తుమహావృషభ-గూళి-
వృద్ధోక్షస్తుజరద్గవః॥	వృద్ధోక్షః-జరద్గవః-పు-౨-ముదియెత్తు-
(ఉత్పన్నఉక్షా)జాతోక్ష	జాతోక్షః-పు-౧-ఉత్పన్నఉక్షాః-హోరియన్నుహూరువదక్కెతక్కవయస్సుళ్ళబలువాదహోరి-యెత్తు-
(స్సద్యోజాతస్తు) తర్ణకః।	తర్ణకః-పు-౧-సద్యోజాతః-ఆగలేహుట్టిదకరువినహెసరు.
శకృత్కరి స్తువత్స (స్స్యాత్)	శకృత్కరిః-వత్సః-పు-౨-వందువరుషదొళగణకరువిగెహెసరు-

ದ್ದಮ್ಯವತ್ಸತರೌ (ಸಮೌ॥)	ದಮ್ಯಃ-ವತ್ಸತರಃ-ಪು-೨-ಹೊರುವದಕ್ಕೂ-ಹೆಳಿಯುವದಕ್ಕೂ- ಉಳುವದಕ್ಕೂ-ತಿದ್ದಲ್ಪಟ್ಟಹೋರಿಗರ-
ಆರ್ಷಭ್ಯ(ಷ್ಷಂಡತಾಯೋಗ್ಯ)	ಆರ್ಷಭ್ಯಃ-ಪು-೧-ಷಂಡತಾಯೋಗ್ಯಃ ॥ ಗೂಳಿಬಸವನಾಗತಕ್ಕ-ಬಗ್ಗೈತಕ್ಕ-ಹೋರಿಕರ-
ಷ್ಷಂಡೋಗೋಪತಿರಿಟ್ಚರಃ।	ಷಂಡಃ-ಗೋಪತಿಃ-ಇಟ್ಚರಃ-ಪು-೩- ಗೂಳಿಹೋರಿ-
(ಸ್ಕಂಧಪ್ರದೇಶೋಸ್ಯ)ವಹಃ	ವಹಃ-ಪು-೧-ಅಸ್ಯಸ್ಕಂಧಪ್ರದೇಶಃ-ಈಎತ್ತಿನಹೆಗಲಹೆಸರು- ಎತ್ತಿನಕಕುಜಶಿರಸ್ಸು - ಹೆಗ್ಗತ್ತು-ಜಿಳಲು-
ಸಾಸ್ನಾತುಗಳಕಂಬಳಃ	ಸಾಸ್ನಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಗಳಕಂಬಳಃ-ಪು-೨- ಗಂಗದೊಗಲು-
ಸ್ಯಾನ್ನಸ್ತಿತಸ್ತುನಸ್ಯೋತಃ	ನಸ್ತಿತಃ-ನಸ್ಯೋತಃ-ಪು-೨-ಮೂಗುದಾಣಿಯಹೆಸರುಮೂಗುದಾರಹಾಕಿದಮೆತ್ತು-
ಪ್ರಷ್ಠವಾಡ್ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗಃ।	ಪ್ರಷ್ಠವಾಟ್-ಹ- ಯುಗಪಾರ್ಶ್ವಗಃ-ಪು-೨-ಉಕ್ಕ-ಗೆತಿದ್ದಲಿಂದುನೊಗವನ್ನುಹೊತ್ತುಸೆಳೆಯುವಮೆತ್ತಿನಕೆಲದಲ್ಲಿಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಎತ್ತು- ತಿದ್ದಲ್ಪಡುತ್ತಾಯಿರುವಮೆತ್ತು-
(ಯುಗಾದೀನಾಂತುವೋಢಾರೋ)ಯುಗ್ಯಪ್ರಾಸಂಗ್ಯಶಾಕಟಾಃ॥ ೬೪॥	ಯುಗ್ಯಃ-ಪ್ರಾಸಂಗ್ಯಃ-ಶಾಕಟಃ-ಪು- ಈ-೩-ಯುಗಾದೀನಾಂವೋಢಾರಃ - ನೊಗವನ್ನುಹೊರುವಮೆತ್ತುಯುಗ್ಯವು- ಉಳುವಮೆತ್ತಿನಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೋಸ್ಕರಸುಮ್ಮನೆಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಮೆತ್ತುಪ್ರಾಸಂಗ್ಯವು-ಬಂಡಿಯನ್ನುಶೆಳೆಯುವಮೆತ್ತುಶಾಕಟವು-
(ಖನತ್ಯನೇನ ತದ್ವೋಢಾಸ್ಯೇದಂ)ಹಾಲಿಕಸೈರಿಕೌ।	ಹಾಲಿಕಂ-ಸೈರಿಕಂ-ಪು-ಈ-೨-ಅನೇನಯಃಖನತಿ-ತದ್ವೋಢಾಯಃಅಸ್ಯೇದಂಯತ್ತೇಷಾಂನಾಮನೀ-ನೇಗಲಿನಿಂದಉಳುವವನಿಗೂನೇಗಲನ್ನುಹೊರುವವನಿಗೂನೇಗಲಸಂಬಂಧವಾದ್ದಕ್ಕೂಹೆಸರುಗಳು-
ಧೂರ್ವಹೇ ಧುರ್ಯಧೌರೇಯಧುರೀಣಾಸ್ಸಧುರಂಧರಾಃ॥	ಧೂರ್ವಹಃ-ಧುರ್ಯಃ- ಧೌರೇಯಃ- ಧುರೀಣಃ-ಧುರಂಧರಃ-ಪು-೫-ಬಂಡಿ-ಗೋಣಿ-ನೇಗಲಮುಂತಾದಭಾರವನ್ನುಹೊತ್ತುಸೆಳೆಯುವಎತ್ತುಮುಂತಾದನಗಳಹೆಸರುಗಳು-

(ఉక్షా) ఏకధురీ ణ్యైకధురావేక ధురావహః।

ఏకధురీణాః-ఏకధురః-ఏకధురావహః- పు-౩-బండిముంతాద హొరెగళల్లి యావదాన్నాద రూవందన్నే హొరువదక్కె బళికెయాగిరువ యెత్తు-

(సఙు) సర్వధురీ ణ్సో యోత్ర్యస్సర్వ ధురావహః॥)

తద్రః-సర్వధురీణాః-పు-౨- సర్వధురావహః-నానాబగెహారగళన్ను హొరువదక్కె-సహనెయుళ్ళతిద్దిదయెత్తు-

మాహేయా సౌరభే యాగౌరుస్రా మాహా చశృంగిణీ । అర్జున్య ఘ్నా రోహిణీ(స్యా)

మాహేయా-సౌరభేయా-గౌః-ఓ-ఉస్రా-మాహా-శృంగిణీ-అర్జుని-అఘ్నా-రోహిణీ-స్త్రీ-౯-హాలుకరెయువదాగియూ-కరువుళ్ళద్దాగియూ బిళీబణ్ణద్దాగియూ యిరువ ఆకళు సాధారణవాగిహసువు-

(దుత్తమాగోషు) నైచి కీ।

నైచికీ-స్త్రీ-౧-గోషు ఉత్తమా-ఆకళవళగాగి ఉత్తమవాదవళ్ళీ ఆకళు-

వర్ణాదిభేదా త్సంజ్ఞా స్స్యు శ్శబలీ ధవళా దయః॥

వర్ణాదిభేదాత్ ॥వర్ణ - బణ్ణవే- ఆది-మొదలాగిలుళ్ళ-పరిమాణ ఆకారముంతాదవుగళ-భేదాత్ -బేర్పట్టిరువదరింద-శబలీ-ధవళీ-వామనికె-వక్రశృంగెముంతాదహె సరుగళుళ్ళ వాగుత్తవె-ఉదాహరణ-గిడ్డాకళీ వామనికె-బిళియాకళీ ధవళీ - సొట్టెకొంబాకళీ వక్రశృంగె -ఈమేరెకిళియకక్కద్దు-

ద్విహాయనీ ద్వివర్షా గా

ద్విహాయనీ-ద్వివర్షా-స్త్రీ-౨-ఎరడువరుషవయస్సువుళ్ళ ఆకళు-

ఏకాబ్దా త్వేకహాయనీ।

ఏకాబ్దా- ఏకహాయనీ-స్త్రీ-౨-వందువరుషద ఆకళు-

వశా వంధ్యా

వశా-వంధ్యా-స్త్రీ-౨-బంజెయాద ఆకళు

వతోకా తు స్రవద్గర్భా

అపతోకా-స్రవద్గర్భా-స్త్రీ-౨-హొట్టెయిళిదఆకళు-గర్భస్రావవాదఆకళు - కందుహాకిదహసువు-

(ధ) సంధినీ॥ ౬౮౨॥ (ఆక్రాంతా వృషభేణ

సంధినీ-స్త్రీ-౧ - వృషభేణ ఆక్రాంతా [illegible]

(ಥ) ವೇಹದ್ಗರ್ಭೋಪಘಾ ತಿನೀ:	ವೇಹತ್-ಗರ್ಭೋಪಘಾತಿನೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಸತ್ತಕರುವನು-ಈಕಆಕಳು-
(ಕಾಲ್ಯೋ)ಪಸರ್ಯಾಪ್ರಜ ನೇ	ಉಪಸರ್ಯಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಪ್ರಜನೆಕಾಲ್ಯಾ-ಈಯಲಾಗಿ-ಹೆರಿಯಸಮಯಕ್ಕೆ-ಋತುವಾದಆಕಳು-
ಪ್ರಷ್ಠೌಹೀಬಾಲಗರ್ಭಿಣೀ।)	ಪ್ರಷ್ಠೌಹೀ॥ಪಾ॥ಪಷ್ಠೌಹೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಬಾಲಗರ್ಭಿಣೀ-ಎಳೆಕನದಲ್ಲೀ ಚೊಚ್ಚಲುಬಸುರಾದಆಕಳ ಹೆಸರು-
(ಸ್ಯಾ) ದಚಂಡೀತುಸುಕ ರಾ	ಅಚಂಡೀ-ಸುಕರಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಸಾಧುವಾಗಿಸಾಕ್ಷಿಕಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳಆಕಳು-
ಬಹುಸೂತಿಃಪರೇಷ್ಟುಕಾ।	ಬಹುಸೂತಿಃ-ಪರೇಷ್ಟುಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨ಅನೇಕಹೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಈಕಆಕಳು-
ಚಿರಸೂತಾಬಷ್ಕಯಣೀ	ಚಿರಸೂತಾ - ಬಷ್ಕಯಣೀ - (ಸ್ತ್ರೀ) -೨ ಬಹುಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾಯಲಾದಆಕಳಿಗೂಯಾಯಲಾ ದರೂಬಹುಕಾಲಹೆರಿಗೆಯಿಲ್ಲದೇಇಂಕಆಕಗೂಬಹುಲಕ್ಕೆ೧ ಸಾರಿಯಾಯ್ತುವಆಳಿಕಳಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳು-ಗಡಿಗಂದಿನಆಕಳು-
ಧೇನುಸ್ಸ್ಯಾನ್ನವಸೂತಿ ಕಾ॥	ಧೇನುಃ-ನವಸೂತಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)- ೨- ಹೊಸಈನಿಯಾಕಆಕಳು-ಎಳೆಗಂದಿಯಆಕಳು-
ಸುವ್ರತಾಸುಖಸಂದೋ ಹ್ಯಾ	ಸುವ್ರತಾ-ಸುಖಸಂದೋಹ್ಯಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಸುಲಭವಾಗಿಹಾಲುಕರಿಯಲೀಸುವಆಕಳು-ಕಾಡದೆಕರುವಹಸುವು
ಪೀನೋಧ್ನೀಪೀವರಸ್ತನೀ	ಪೀನೋಧ್ನೀ-ಪೀವರಸ್ತನೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಹೆಗ್ಗೆಚ್ಚಲಆಕಳು
ದ್ರೋಣಕ್ಷೀರಾದ್ರೋಣ ದುಘಾ	ದ್ರೋಣಕ್ಷೀರಾ-ದ್ರೋಣದುಘಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨ ಇಕ್ಕೊಳಹಾಲುಕರೆಯುವಆಕಳು-
ಧೇನುಷ್ಯಾ(ಬಂಧಕೇ ಸ್ಥಿತಾ	ಧೇನುಷ್ಯಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಬಂಧಕೇ-ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಸಿಕ್ಕಿದಆಕಳಿಗೂ ಅಡವುಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಆಕಳಿಗೂಹೆಸರು-
ಸಮಾಂಸಮೀನಾ(ಸಾ ಮ್ಯೈವಪ್ರತಿ ವರ್ಷಂ ಪ್ರ ಸೂಯತೇ।	ಸಮಾಂಸಮೀನಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಯ್ಯೈವಪ್ರತಿವರ್ಷಂಪ್ರಸೂಯತೇ॥ಯಾವಆಕಳುವರ್ಷವರ್ಷಕ್ಕೂಈಯುತ್ತೋಅದರಹೆಸರು-
ಊಧ(ಸ್ತುಕ್ಲೀಬ)ಮಾಪೀ ನಂ	ಊಧಃ-ಸ್-ಆಪೀನಂ-ನ-೨-ಕೆಚ್ಚಲಹೆಸರುಗಳು
(ಸಮಾ)ಶಿವಕಕೀಲಕಾ॥	ಶಿವಕಂ-ಕೀಲಕಂ-ಪು-೨-ದನಗಳನ್ನುಕಟ್ಟಿಹಾಕು

	ವಗ್ಗೂಟ-
(ನಪುಂಸಿ) ದಾಮ ಸಂದಾನಂ	ದಾಮನ್-ಸ್ನ-ಸಂದಾನಂ-ನ-೨- ದನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವ ಕೊರಳ ಕಣಿಕೆಹಗ್ಗ-ದಾವಣಿ-
(ಪಶುರಜ್ಜುಸ್ತು) ದಾಮನೀ।	ದಾಮನೀ॥ ಪಾ॥ಬಂಧನೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಪಶುರಜ್ಜುಃ ಪಶುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವ ಹಗ್ಗವು-ಕಣ್ಣಿ-
ವೈಶಾಖಮಂಥಮಂಥಾನಮಂಥಾನೋಮಂಥದಂಡಕೇ॥	ವೈಶಾಖಃ-ಮಂಥಃ- ಮಂಥಾನಃ-ಮಂಥಾನ್-ಮಂಥದಂಡಕಃ-ಪು-೫-ಕಡಗೋಲು-
ಕುಟರೋದಂಡವಿಷ್ಕಂಭೋ	ಕುಟರಃ॥ಪಾ॥ಕುಠರಃ-ದಂಡವಿಷ್ಕಂಭಃ-ಪು-೨-ಕಡೆಯುವಕಂಭ-
ಮಂಥನೀಗರ್ಗರೀ(ಸಮೇ।)	ಮಂಥನೀ-ಗರ್ಗರೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಮೊಸರುಕಡಿಯುವಗಡಿಗೆ-ಸುಡಾಣಿ-
ಉಷ್ಟ್ರೇ ಕ್ರಮೇಳಕಮಯಮಹಾಂಗಾಃ	ಉಷ್ಟ್ರಃ-ಕ್ರಮೇಳಕಃ-ಮಯಃ-ಮಹಾಂಗಃ-ಪು-೪-ಒಂಟೆಯಹೆಸರುಗಳು-
ಕರಭ(ಶ್ಶಿಶುಃ॥) ೬೫೧॥	ಕರಭಃ-ಪು-೧-ಶಿಶುಃ-ಒಂಟೆಯಮರಿ-
(ಕರಭಾಸ್ಸ್ಯು)ಶ್ಶೃಂಖಲಕಾ(ದಾರವೈಃಪಾದಬಂಧನೈಃ।)	ಶೃಂಖಲಕಾಃ-ಪು-೧-ದಾರವೈಃಪಾದಬಂಧನೈಃ ಸ್ಯುಃ ಕಾಃ ಕರಭಾಃ ಸ್ಯುಃ ॥ ಮರದ ಸಂಕೋಲೆ ಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಒಂಟೆಮರಿಗಳ ಹೆಸರು-
ಅಜಾಛಾಗೀ	ಅಜಾ-ಛಾಗೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಆಡು-
ಶುಭಚ್ಛಾಗಬಸ್ತಛಗಲಕಾ ಅಜೇ॥೬೫೨॥	ಶುಭಃ-ಛಾಗಃ-ಬಸ್ತಃ- ಛಗಲಕಃ-ಅಜಃ- ಪು-೫- ಆಡುಹೋರಿ-ಗಂಡಾಡು-ಹೋತ-
ಮೇಂಢೋರಭ್ರೋರಣೋರ್ಣಾಯುಮೇಷವೃಷ್ಣಯಏಡಕೇ।	ಮೇಂಢಃ-ಉರಭ್ರಃ-ಉರಣಃ-ಊರ್ಣಾಯುಃ-ಮೇಷಃ-ವೃಷ್ಣಿಃ-ಏಡಕಃ-ಪು-೭-ಕುರಿ-
ಉಷ್ಟ್ರೋರಭ್ರಾಜಬೃಂದೇಸ್ಯಾದೌಷ್ಟ್ರಕೌರಭ್ರಕಾಜಕಂ॥೬೫೩॥	ಔಷ್ಟ್ರಕಂ-ನ-೧-ಔರಭ್ರಕಂ-ನ-೧-ಆಜಕಂ-ನ-೧-ಈಮೂರು- ಉಷ್ಟ್ರೋರಭ್ರಾಜಬೃಂದೇ। ಒಂಟೆಗಳಗುಂಪಿಗೆಔಷ್ಟ್ರಕವೆಂದು ಹೆಸರು॥ಕುರಿಗಳಗುಂಪಿಗೆಔರಭ್ರಕವೆಂದು ಹೆಸರು॥ ಆಡುಗಳಹಿಂಡಿಗೆಆಜಕವೆಂಬಲೂಹೆಸರುಗಳು-
ಚಕ್ರೀವಂತಸ್ತುಬಾಲೇಯಾರಾಸಭಾ ಗರ್ದಭಾಃ ಖರಾಃ।	ಚಕ್ರೀವತ್-ತ್-ಬಾಲೇಯಃ-ರಾಸಭಃ-ಗರ್ದಭಃ-ಖರಃ-ಪು-೫-ಕತ್ತೆಯಹೆಸರುಗಳು-

వైదేహకస్సార్థవాహో నైగమోవాణిజో వణిక్ ॥ పణ్యాజీవో హ్యాపణికః క్రయ విక్రయికశ్చసః।	వైదేహకః-సార్థవాహః-నైగమః- వాణిజః-వణిక్-జ్-పణ్యాజీవః- ఆపణికః- క్రయవిక్రయికః-పు-౮-వర్తకరకెనమాడువ వనహెసరు- కొండుమారువవ్యాపారియు- దుకానదార-
విక్రేతా(స్యా) ద్విక్రయికః	విక్రేతా-ఋ-విక్రయికః-పు-౨-మారువవన హెసరుగళు-
క్రాయికఃక్రయిక(స్సమౌ)	క్రాయికః-క్రయికః-పు-౨-కొళ్ళువవనహెసరుగళు-
వాణిజ్యంతు వణిజ్యా(స్యా)	వాణిజ్యం-న-౧-వణిజ్యా-(స్త్రీ)-౨-వర్తకద హెసరు-వాణిజ్య-వ్యాపార-
న్మూల్యం వస్నోప్యవక్రయః।	మూల్యం-న-౧-వస్నః-అవక్రయః-పు-౩- బెలె-క్రయదకిమ్మత్తు-
నీవీపరిపణం మూలధనం	నీవీ-(స్త్రీ)-పరిపణం-మూలధనం-న-౩-బండవాళదవడివె-
లాభో(ధికంఫలం)	లాభః-పు-౧-అధికం-ఫలం-హెచ్చాగిబందప్రయోజన-అందరె-నఫె-
పరిదానంపరీవర్తో నైమేయనిమయా (వపి)	పరిదానం-న-పరీవర్తః - నైమేయః -నిమయః-పు-౪-వందుబగెజినసుకొట్టు-అదకెబదలాగిమత్తొందుబగెజినసు తెగదు కొళ్ళువికె-
(పుమా)నుపనిధిర్న్యాసః	ఉపనిధిః-న్యాసః-పు-౨-బచ్చిడువికె-
ప్రతిదానం(తదర్పణం)	ప్రతిదానం-న-౧-తదర్పణం- బచ్చిట్టుకొండద్దన్నుమరళికొడువికె-
(క్రమేప్రసారితం) క్రయ్యం క్రేయం(క్రేతవ్యమాత్రకే।) విక్రేయం పణితవ్యంచ పణ్యం (క్రయ్యాదయస్త్రిషు)	క్రయ్యం-న-౧-క్రమేప్రసారితం-కొళ్ళువదకాగిఅంగడి యల్లియిడల్పట్టద్దు॥ క్రేయం-న-౧-క్రేతవ్యమాత్రకే- కొళ్ళతక్కద్దెల్లా అంగడియొళగిడల్పట్టద్దెల్లా॥విక్రేయం-పణితవ్యం-పణ్యం-న-౩-మారతక్క వస్తువిన హెసరుగళు- క్రయ్యాదయస్త్రిషు-క్రయ్యశబ్ద మొదలుగొ

ಡು ೩ ಶಬ್ದಗಳು-ತ್ರಿಲಿಂಗಗಳು-

ಕ್ಲೀಬೇ) ಸತ್ಯಾಪನಂ ಸತ್ಯಂಕಾರಸ್ಸತ್ಯಾಕೃತಿಃ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)

ಸತ್ಯಾಪನಂ-ನ- ಸತ್ಯಂಕಾರಃ- ಪು- ಸತ್ಯಾಕೃತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ವ್ಯಾಪಾರದವಪ್ಪಂದಕ್ಕೂ-ಸಂಚಕಾರಕ್ಕೂ-ಹೆಸರುಗಳು-

ವಿಪಣೋವಿಕ್ರಯ

ವಿಪಣಃ-ವಿಕ್ರಯಃ-ಪು-೨- ಮಾರುವದರ ಹೆಸರುಗಳು-

ಸ್ಸಂಖ್ಯಾಃ ಸಂಖ್ಯೇಯೇಹ್ಯಾದಶ ತ್ರಿಷು॥ ೮೫॥

ಸಂಖ್ಯಾಃ-ಏಕಶಬ್ದಮೊದಲಾದಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಶಬ್ದಗಳು। ಆದಶ। ದಶಶಬ್ದದಪ್ರಯೋಗದಕೊನೆಯವರಿವಿಗೂಅಂದರೆ-ಅಷ್ಟಾದಶದ ವರಿವಿಗೂ- ಸಂಖ್ಯೇಯೇಷು-ಎಣಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ-ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವವಾಗಿ-ತ್ರಿಷು-ವಿಶೇಷ್ಯಲಿಂಗದ ಹಾಗೆ ಮೂರು ಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ॥ *॥ ಉದಾಹರಣ॥*॥ ಏಕಶ್ಚಂದ್ರಃ- ಏಕಾದ್ಯಾಃ- ಏಕಂಬ್ರಹ್ಮ॥ ೧॥ ಅಷ್ಟಾದಶಗುರವಃ-ಅಷ್ಟಾದಶ ಸ್ಮೃತಯಃ-ಅಷ್ಟಾದಶಪುರಾಣಾನಿ॥ ೧೮॥ ಹೀಗೆಯೇ- ಚತುರ್ದಶವಿದ್ಯಾಃ-ಚತುರ್ದಶಮನವಃ- ಈಮೇರೆಎಲ್ಲವೂತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು-

ವಿಂಶತ್ಯಾದ್ಯಾಸ್ಸದೈಕತ್ವೇ ಸರ್ವಾಸ್ಸಂಖ್ಯೇಯಸಂಖ್ಯಯೋಃ।

ವಿಂಶತ್ಯಾದ್ಯಾಃಸರ್ವಾಃ-ಏಕೋನವಿಂಶತಿಶಬ್ದಮೊದಲಾಗಿಮಿಕ್ಕ-ಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲವೂ। ಸಂಖ್ಯೇಯಸಂಖ್ಯಯೋಃ। ಸಂಖ್ಯೇಯ-ಲೆಕ್ಕ- ವಿಡತಕ್ಕವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ॥ ಸಂಖ್ಯಯೋಃ-ಲೆಕ್ಕ- ದಲ್ಲಿಯೂವರ್ತಿಸುವವು॥ ಮತ್ತು-ಸದಾಏಕತ್ವೇ॥ ಯಾವಾಗಲೂಯೇಕವಚನಾಂತವಾಗಿಯೇ ಇರುವವು॥ ವಿಂಶತಿರ್ಗಾವಃ-ಗವಾಂವಿಂಶತಿಃ ।ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಪ್ರಯೋಗದಿಂದಎಲ್ಲವೂತಿಳಿಯಬರುತ್ತೆ-

ಸಂಖ್ಯಾರ್ಥೇ ದ್ವಿಬಹುತ್ವೇಸ್ತ

ವಿಂಶತ್ಯಾದಿಶಬ್ದಗಳುಸಂಖ್ಯಾರ್ಥೇ । ಮತ್ತೊಂದುಸಂಖ್ಯಾವಾಚಕಕ್ಕೆ-ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿರಲಿಕಾಗಿ॥ ದ್ವಿಬಹುತ್ವೇ-ದ್ವಿವಚನದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುವಚನ ದಲ್ಲಿಯೂವರ್ತಿಸುತವೆ॥*॥ಉ॥*॥ ಗವಾಂದ್ವೇವಿಂಶತೀ ಗವಾಂತಿಸ್ರೋವಿಂಶತಯಃ। ನಾಗಾನಾಂಪಂಚಶತಾನಿ। ಇತ್ಯಾದಿಗಳು-

ಸ್ತಾಸು ಚಾನವತೇಃ (ಸ್ತ್ರಿಯಃ)

ತಾಸು-ಆವಿಂಶತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ-ಆನವತೇಃ-ತೊಂಭತ್ತ

ತ್ತರವರವಿಗೂ।(ಸ್ತ್ರಿಯಃ।(ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಗಳು॥ ಅಂದರೆ
ವಿಂಶತಿ -ವಿಂಶತಿಃ-ತ್ರಿಂಶತಿಃ-ತ್ರಿಂಶತ್ -ಚತ್ವಾರಿಂಶ
ತ್ -ಚತ್ವಾರಿಂಶತಿಃ-ಪಂಚಾಶತ್ -ಪಂಚಾಶತ್ಃ-ಷಷ್ಟಿಃ
ಸಪ್ತತಿಃ-ಅಶೀತಿಃ-ನವತಿಃ--ಈ೧೦-ಶಬ್ದಗಳೂ-(ಸ್ತ್ರೀ
॥ಉ॥॥ವಿಂಶತ್ಯಾ(ಸ್ತ್ರೀ)ಭಿಃ-ತ್ರಿಂಶತ್ಯಾಪುರುಷೈಃ-ಪಂ
ಚಾಶತ್ಯಾಪುರುಷೈಃ-ಇತ್ಯಾದಿಗಳು

ಪಙ್ಕ್ತೇಶ್ಶತಸಹಸ್ರಾದಿಕ್ರಮಾದ್ದಶಗುಣೋತ್ತರಂ

ಪಙ್ಕ್ತೇಃ-ಹತ್ತುಮೊದಲುಗೊಂಡುಪರಾರ್ಧದವ
ಗೂ ಸಾಲಾದಿ।ದಶಗುಣೋತ್ತರಂ-ಹತ್ತರಿಂದಹೆಚ್ಚಿಸ
ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟದಶಕಸ್ಥಾನಗಳ ಲೆಕ್ಕಗಳು-ಕ್ರಮಾತ್ -ಕ್ರ
ಮವೃದ್ಧಿ-ಕ್ರಮದಿಂದ- ಶತಸಹಸ್ರ- ಶತಂ-ಸಹ
ಸ್ರಂ-ಅಯುತಂ- ಲಕ್ಷಂ-ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಆಸಕ್ತೆ-ಹ
ತ್ತುಹತ್ತುಗಳುನೂರು - ನೂರುಹತ್ತುಗಳುಸಾವಿರ-
ಸಾವಿರದಹತ್ತುಗಳುಅಯುತ-ಹತ್ತುಅಯುತಗಳುಲಕ್ಷ
-ಈಮೇರೆಗೂಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು

ಪೌತವಂದ್ರವಯಂಪಾಯ್ಯಮಿತಿ ಮಾನಾರ್ಥಕಂತ್ರಿಯಂ॥

ಪೌತವಂ॥ ಪೌ॥ಯಾತವಂ- ದ್ರವಯಂ- ಪಾ
ಯ್ಯಂ-ಪಾ॥ಮಾಯ್ಯಂ-ನ-ಇತಿ-ತ್ರಿಯಂ-ಈಶಿನ್ನ
ಮಾನಾರ್ಥಕಂ ॥ ಮಾನಶಬ್ದದಅರ್ಥವುಳ್ಳವುಗಳು
ಮಾನವಂದರೆ-ತೂಗುವದು-ಅಳೆಯುವದು,ಎಣಿಸುವ
-ಈಶಿಕ್ಕೂ-ಸಾಧನಗಳಾದ-ತ್ರಾಸು-ಬಳ್ಳ- ಬೆರಳು
ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು

ಮಾನಂತುಲಾಂಗುಳಿಪ್ರಸ್ಥೈಃ

ಮಾನಂ।ಆಮಾನವು-ತುಲಾಂಗುಳಿಪ್ರಸ್ಥೈಃ- ತುಲಾ
ತ್ರಾಸು-ಬಿಂತಾಲು-ತಕ್ಕಡಿ-ತೂಗುಕೋಲು-
ಣಾ-ಧರಣಾ-ವರಹ-ತೊಲೆ-ಮಣ- ಮುಂತಾದವುಗ
ದಲೂ-ಅಂಗುಲಿ-ಬೆರಳು।ಕಾಳು।ಗೆರೆ।ಗುರ್ಜ।ಗೇಣು
ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಲೂ।ಪ್ರಸ್ಥೈಃ-ಗಿದ್ನ। ಚಟಾಕು
ಸಾವು।ಪಡಿ।ಸೇರು।ಬಳ್ಳ।ಕೊಳಗ।ಖಂಡಿ।ಮುಂತಾದ
ವುಗಳಿಂದಲೂ।ಮೂರುಬಗೆಯಾಗಿದೆ॥ ಅಂದರೆ।ತೂ
ಕ।ವಜನೀ।ಅಡದಿಗಳೆನ್ನುವಿಕೆ।ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೧ನೇದು
ನ್ಮಾನ।೨ನೇದುಪ್ರಮಾಣ।೩ನೇದುಪರಿಮಾಣ

(ಗುಂಜಾಃಪಂಚಾ) ದ್ಯಮಾಷಕಃ

ಆದ್ಯಮಾಷಕಃ।ಪು।೧।ಬೆಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜೇ॥ಪಂಚ
ಜಾಃ-೫ ಗುಲಗಂಜೀತೂಕಕ್ಕೆಂಗಾರಮುಂತಾದ

పెసరుగళు-

(కేషోడశా) షఃక షోః (స్త్రీః)

అక్షః-పు-కర్షః-పన్న-౨-షోడశకే-౧౬-ఆద్యమాషకగళకూకఅందరె౮౦గులగంజీకూకవుళ్ళద్దు-

పలం(కర్ష చతుష్టయం)

పలం-న-౧- కర్షచతుష్టయం - నాల్కు-కర్షగళు-అందరె౨౪౦గులగంజీకూక ఉళ్ళదక్కె-హెసరు। గులగంజియుబ్బాళికూక మొదలు ఉణావడ్డకూకదవరిగూయిరుత్తె। అవుగళల్లిబ్బాళికూకదగులగంజి౨౪౦క్కె- సరాసరి - ౧రూపాయికూకవాయితు- ఇదేకనిష్ఠపల - ౨రూపాయికూకమధ్యమపల -౩ రూపాయికూకక్కె ఉత్తమపలవెందుహెసరు-తిళియతక్కద్దు-

సువర్ణబిస్తౌ హేమ్నో క్షే

సువర్ణః-బిస్తః॥పా॥విస్తః-పు-౨- హేమ్నః- అక్షే-చిన్నదఅక్ష-అందరె౮౦గులగంజీ కూకద చిన్నక్కె-హెసరు-

కురుబిస్త (స్తుకత్పలే।)

కురుబిస్తః॥పా॥కురువిస్తః-పు-౧-తత్పలే- ఆ చిన్నదపలఅందరె-౧-అథవా-౨-అథవా-౩- రూపాయిగళకూకదచిన్నక్కె-హెసరు-

తులా(స్త్రీ)యాంపలశతం)

తులా-స్త్రీ-౧-పలశతం- నూరుపలకూకద చిన్నదహెసరు- అందరె-౧౨శేరుచిన్న-

భారఃస్యా(ద్వింశతిస్తులాః)

భారః॥ఫ॥భరః-పు-౧-వింశతిః-తులాః- ౨౦-తొలెగళకూకదచిన్న-౨౦మడ్డుకూకఉళ్ళద్దు-

ఆచితో (దశ భారాః స్యుః)

ఆచితః-పు-ప-న-౧- దశభారాః-౧౦భారగళకూకఅందరె౨౦౦తొలెగళు-

శాకటోభార) ఆచి

ఆచితః-పు-౧- శాకటఃభారః- బండియింద హొరతక్క-హొరుయభారక్కె- ఆచిత వెందుహెసరు-

కార్షాపణఃకార్షికస్స్యాత్

కార్షాపణః- కార్షికః-పు-౨ఎరడుగుల గంజీకూకదబెళ్ళి౧మాషక-౧౬ మాషకగళాదరె౧కర్షవాగుత్తె-అంథాకర్షకూకదిందమా డల్పట్టబెళ్ళియుమ్మ కూకద హెసరిగె హెసరు-

ಅಂದರೆ-೧ಮೈಸೂರು ರಾಜಾರೂಪಾಯಿ-

(ಕಾರ್ಷಿಕೆ ತಾಮ್ರಿಕೇ)ಪಣಃ॥

ಪಣಃ-ಪು-೧-ಕಾರ್ಷಿಕೆ-ತಾಮ್ರಿಕೆ-ಕರ್ಷತೂಕದ ತಾಮ್ರದ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಹೆಸರು-ಅಂದರೆ ಮೈಸೂರು ಆನೇಮದ್ದುತೂಕ-

(ಅಸ್ತ್ರಿಯಾ) ಮಾಢಕ ದ್ರೋಣೌ ಖಾರೀವಾಹೋ ನಿಕುಂಚಕಃ। ಕುಡವಃ ಪ್ರಸ್ಥ (ಇತ್ಯಾದ್ಯಾಃ ಪರಿಮಾಣಾರ್ಥಕಾಃ ಪೃಥಕ್॥

ಆಢಕಃ-ಪ್ನ-೧- ಕೊಳಗದ ಹೆಸರು-ದ್ರೋಣಃ-ಪ್ನ-೧-ನಾಗಳದ ಹೆಸರು--ಕೆಲವರು ಇಕ್ಕಳವೆಂಬುವರು। ಖಾರೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಖಂಡುಗದ ಹೆಸರು ।ವಾಹಃ-ಪು-೧-ಇಪ್ಪತ್ತುಖಂಡುಗದ ಹೆಸರು।ನಿಕುಂಚಕಃ-ಪು೧-ಸೊಲಿಗೆಯ ಹೆಸರು। ಕುಡವಃ-ಪು- ಮಾನದ ಹೆಸರು. ಪ್ರಸ್ಥಃ-ಪು-೧-ಬಳ್ಳದ ಹೆಸರು। ಇತ್ಯಾದ್ಯಾಃ-ಇವು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಅಂದರೆ ಇಬ್ಬಳ ಮೊದಲಾದ್ದು - ಮತ್ತು ಮಾನಪ್ರವರ್ತಕಾದಿಗಳೂ ಹಾವು- ಸೇರು ಮುಂತಾದ್ದೂ-ಪೃಥಕ್ -ಪರಿಮಾಣಾರ್ಥಕಾಃ-ಬೇರೆಬೇರೆ ಅಳತೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು॥ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆಯಾದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಂಕೇತಉಳ್ಳವಾಗಿವೆ-

(ಭಾಗಸ್ತುರೀಯಃ) ಪಾದಸ್ಸ್ಯಾ)

ಪಾದಃ-ಪು-೧-ತುರೀಯೋ ಭಾಗಃ ॥ ನಾಲ್ಕನೇ ಪಾಲು-೪ರಲ್ಲಿ-೧ನೇಭಾಗಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-

ದಂಶಭಾಗಾತುವಂಟಕಃ

ಅಂಶಃ-ಭಾಗಃ-ವಂಟಕಃ-ಪು-೩ - ಕೆಲವು ಭಾಗಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-ಹಿಸ್ಸೆ-ಪಾಲು-

ದ್ರವ್ಯಂವಿತ್ತಂಸ್ವಾಪತೆಯಂರಿಕ್ಥಮೃಕ್ಥಂಧನಂವಸು ಹಿರಣ್ಯಂ ದ್ರವಿಣಂ ದ್ಯುಮ್ನಮರ್ಥರೈವಿಭವಾ ಅಪಿ।

ದ್ರವ್ಯಂ-ವಿತ್ತಂ-ಸ್ವಾಪತೆಯಂ-ರಿಕ್ಥಂ-ಋಕ್ಥಂ-ಧನಂ-ವಸು-ಹಿರಣ್ಯಂ-ದ್ರವಿಣಂ- ದ್ಯುಮ್ನಂ-ನ-೧-ಅರ್ಥಃ-ರಾಃ-೨-ವಿಭವಃ-ಪು-೧೩-ಧನದ ಹೆಸರುಗಳು- ದ್ರವ್ಯವು-ಹಣದ ಆಸ್ತಿ-ಐಶ್ವರ್ಯ-

(ಸ್ಯಾ) ಕೋಶಶ್ಚ ಹಿರಣ್ಯಂ (ಚ ಹೇಮರೂಪ್ಯೆ ಕೃತಾಕೃತೇ।)

ಕೋಶಃ॥ ಪಾ॥ ಕೋಷಃ-ಪು-ಹಿರಣ್ಯಂ-ನ-ಈ ಕೃತಾಕೃತಹೇಮರೂಪ್ಯೆ । ಕೃತವೆಂದರೆ ಕರಗಿಗಟ್ಟಿ ಡಿವೆ ಮುಂತಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು । ಅಕೃತವೆಂದರೆ ಗಣಿಯಿಂದ ತೆಗದು ಕರಗದೇ ಯಿರುವ ಅದುರು - ಈ ಗೇ ಚಿನ್ನಬೆಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳು,

(ತಾಭ್ಯಾಂಯದನ್ಯತ್ತ) ಕುಪ್ಯಂ

ಕುಪ್ಯಂ-ನ-೧-ತಾಭ್ಯಾಂಯದನ್ಯತ್ - ಆ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದ - ತಾಮ್ರ-ಹಿತ್ತಾಳೆ ಕಂಚುಮುಂತಾದವುಗಳ ಹೆಸರು-

ರೂಪ್ಯಂ(ತದ್ದ್ವಯ ಮಾಹತಂ

ರೂಪ್ಯಂ-ನ-೧-ಆಹತಂ-ತದ್ದ್ವಯಂ।ಅರಸಿನಮುದ್ರೆಹೊಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳಿ ಚಿಂಗಾವದ ನಾಣ್ಯಗಳ ಪೆಸರು-

ಗಾರುತ್ಮತಂಮರಕತ ಮಶ್ಮಗರ್ಭೋ ಹರಿನ್ಮಣಿಃ॥

ಗಾರುತ್ಮತಂ-ಮರಕತಂ-ನ- ಅಶ್ಮಗರ್ಭಃ - ಹರಿನ್ಮಣಿಃ- ಪು-೪- ಪಚ್ಚೆಗಳ ಹೆಸರು-ಗರುಡಪಚ್ಚೆಯೆಂಬ ರತ್ನ-

ಶೋಣ ರತ್ನಂ ಲೋಹಿತಕಃಪದ್ಮ ರಾಗೋ

ಶೋಣರತ್ನಂ-ನ-ಲೋಹಿತಕಃ-ಪದ್ಮರಾಗಃ-ಪು-೩-ಕೆಂಪುಗಳು-ಕೆಂಪುಕಲ್ಲುಗಳು-

ಥ)ಮೌಕ್ತಿಕಂ। ಮುಕ್ತಾ

ಮೌಕ್ತಿಕಂ-ನ-ಮುಕ್ತಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಮುತ್ತುಗಳು-

ಥ)ವಿದ್ರುಮಃ(ಪುಂಸಿ) ಪ್ರವಾಳಂ(ಪುನ್ನಪುಂಸಕಂ॥)

ವಿದ್ರುಮಃ-ಪು-ಪ್ರವಾಳಃ-ಪ್ನ-೨ ಹವಳಗಳು-ಪವಳದ ಪೆಸರುಗಳು-

ರತ್ನಂಮಣಿ(ರ್ದ್ವಯೋರಶ್ಮಜಾತೌ ಮುಕ್ತಾದಿಕೇ ಪಿಚ)

ರತ್ನಂ-ನ-ಮಣಿಃ-ಪ್ನ-ಈ ಎರಡು-ಅಶ್ಮಜಾ-ಶಿಲಾಜಾತಿಗಳಾದಮರಕತಾದಿಗಳಿಗೂ। ಮುಕ್ತಾದಿಕೇ। ಮುತ್ತುಪವಳಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೆಸರುಗಳು-ನವರತ್ನಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-

ಸ್ವರ್ಣಂಸುವರ್ಣಂ ಕನಕಂಹಿರಣ್ಯಂಹೇಮಹಾಟಕಂ॥ತಪನೀಯಂಶಾತಕುಂಭಂಗಾಂಗೇಯಂ ಭರ್ಮಕರ್ಬುರಂ। ಚಾಮೀಕರಂ ಜಾತರೂಪಂ ಮಹಾರಜತಕಾಂಚನೇ॥೬೪॥ರುಕ್ಮಂ ಕಾರ್ತಸ್ವರಂ ಜಾಂಬೂನದಮಷ್ಟಾಪದೋ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।

ಸ್ವರ್ಣಂ-ಸುವರ್ಣಂ-ಕನಕಂ- ಹಿರಣ್ಯಂ- ಹೇಮ-ನ್-ಹಾಟಕಂ-ತಪನೀಯಂ-ಶಾತಕುಂಭಂ-ಗಾಂಗೇಯಂ-ಭರ್ಮ-ನ್- ಕರ್ಬುರಂ- ಚಾಮೀಕರಂ- ಜಾತರೂಪಂ-ಮಹಾರಜತಂ-ಕಾಂಚನಂ-ರುಕ್ಮಂ-ಕಾರ್ತಸ್ವರಂ-ಜಾಂಬೂನದಂ-ನ- ಅಷ್ಟಾಪದಂ-ಪ್ನ-೧೮-ಚಿಂಗಾರದಹೆಸರುಗಳು-ಚಿನ್ನ,

(ಅಲಂಕಾರ ಸುವರ್ಣಂಯ)ಚ್ಛೃಂಗೀಕನಕಮಿ (ತ್ಯದಃ॥)೬೫॥

ಶೃಂಗೀಕನಕಂ॥ಪ॥ಶೃಂಗೀಕನಕಂ-ನ-೧- ಇತ್ಯದಃ ಯದಲಂಕಾರಸುವರ್ಣಂತತ್ -ವಡಿವೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ-ಪೆಸರು- ಆಭರಣ ವಾಗಿರುವ ಚಿಂಗಾರ॥ ಶೃಂಗಿ-ಕನಕಂ-೨-ಹೆಸರೂಉಂಟು-

ದುರ್ವರ್ಣಂರಜತಂರೂಪ್ಯಂಖರ್ಜೂರಂ ಶ್ವೇತಮಿತ್ಯಪಿ

ದುರ್ವರ್ಣಂ-ರಜತಂ-ರೂಪ್ಯಂ-ಖರ್ಜೂರಂ-ಶ್ವೇತಂ-ನ-೫-ಬೆಳ್ಳಿಯಹೆಸರುಗಳು

ರೀತಿಃ(ಸ್ತ್ರಿಯಾ)ಮಾರ ಕೂಟೋ)ನ(ಸ್ತ್ರಿಯಾ)	ರೀತಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಆರಕೂಟಃ-ಪ್ನ-೨- ಹಿತ್ತಾಳಿ-ಹಿತ್ತಳೆ-
ಮಥ)ತಾಮ್ರಕಂ॥ ೬೨೩ ಶುಲ್ಬಂಮ್ಲೇಚ್ಛಮುಖಂ ದ್ವ್ಯಷ್ಟವರಿಷ್ಠೋದುಂಬರಾಣಿಚ॥	ತಾಮ್ರಕಂ-ಶುಲ್ಬಂ-ಮ್ಲೇಚ್ಛಮುಖಂ-ದ್ವ್ಯಷ್ಟಂ-ವರಿಷ್ಠಂ-ಉದುಂಬರಂ॥ ಪ॥ ಔದುಂಬರಂ-೬-ತಾಮ್ರದಹೆಸರುಗಳು-
ಲೋಹೋ(ಸ್ತ್ರೀ)ಶಸ್ತ್ರಕಂತೀಕ್ಷ್ಣಂಪಿಂಡಂ ಕಾಲಾಯಸಾಯಸೀ॥೬೨೪॥ ಅಶ್ಮಸಾರೋ	ಲೋಹಃ-ಪ್ನ-ಶಸ್ತ್ರಕಂ-ತೀಕ್ಷ್ಣಂ-ಪಿಂಡಂ- ಕಾಲಾಯಸಂ-ಅಯಃ-ಸ್-ನ-ಅಶ್ಮಸಾರಃ-ಪು-೭-ಕಬ್ಬಿಣ-ಉಕ್ಕು--
ಥ)ಮಂಡೂರಂ ಸಿಂಘಾಣಮಪಿತನ್ಮಲೇ।)	ಮಂಡೂರಂ-ಸಿಂಘಾಣಂ॥ಶಾ॥ಶಿಂಘಾಣಂ-ನ-೨-ಕಬ್ಬಿಣದಕಿಟ್ಟಕ್ಕೆ-ಹೆಸರುಗಳು.
(ಸರ್ವಂಚತೈಜಸಂ)ಲೋಹಂ	ಲೋಹಂ-ನ-೧-ತೈಜಸಂ-ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿದಎಲ್ಲಾಬಗೇಧಾತುಗಳಿಗೂ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಹೆಸರು। ಅಂದರೆಅಗ್ನಿಸಂಯೋಗದಿಂದನೈಮಿತ್ತಿಕದ್ರವತ್ವವಂಪಡದುನಾಶವಾಗದೇ ಮರಳಿಕಠಿಣ ವಾಗುವ ಚಿನ್ನ-ಬೆಳ್ಳಿ-ತಾಮ್ರ-ಸತ್ತು-ತವರ-ಕಬ್ಬಿಣ-ಉಕ್ಕು ಹಿತ್ತಾಳಿ-ಕಂಚು-ತಂಡವಾಳಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೆ--ಲೋಹವೆಂದುಹೆಸರು-
(ವಿಕಾರಸ್ತ್ವಯಸಃ)ಕುಶೀ॥	ಕುಶೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಅಯಸಃ- ವಿಕಾರಃ- ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದಮಾಡಿದಂಥಾದ್ದೆಲ್ಲಕೂ-ಹೆಸರು-
ಕ್ಷಾರಃ ಕಾಚೋ	ಕ್ಷಾರಃ-ಕಾಚಃ-ಪು-೨-ಗಾಜಿನಹೆಸರು-ಶೋಧಿಸಿಕರಿಗಿಸಿದಮಣ್ಣು-
ಥ)ಚಪಲೋರಸಸ್ಸೂತಶ್ಚ ಪಾರದೇ।	ಚಪಲಃ-ರಸಃ-ಸೂತಃ-ಪಾರದಃ॥ಪ॥ ಪಾರತಃ-ಪು-೪-ಪಾದರಸದಹೆಸರುಗಳು-
ಗವಲಂ (ಮಾಹಿಷಂಶೃಂಗೇ)	ಗವಲಂ-ನ- ೧ - ಮಾಹಿಷಂ-ಶೃಂಗಂ-ಎಮ್ಮೆಯಕೊಂಬು-
ಮಭ್ರಕಂಗಿರಿಜಾಮಲೇ॥	ಅಭ್ರಕಂ-ಗಿರಿಜಂ-ಅಮಲಂ- ನ-೩- ಅಭ್ರಕದಹೆಸರು-
ಸ್ರೋತೋಂಜನಂತುಸೌವೀರಂ ಕಾಪೋತಾಂಜನಯಾಮುನೇ।	ಸ್ರೋತೋಂಜನಂ-ಸೌವೀರಂ- ಕಾಪೋತಾಂಜನಂ-ಯಾಮುನಂ-ನ-೪- ಸೌವೀರಾಂಜನದ ಹೆಸರುಗಳು-

కుత్థాంజనంశిఖిగ్రీవం వితున్నకమయూరకే॥ ౬౭॥ కర్పరీ	కుత్థాంజనం- శిఖిగ్రీవం-వితున్నకం-మయూరకం-కర్పరీ-(స్త్రీ)-౫-కుత్థాంజనదహెసరు- అందరీమ్మైలుకుత్థదహెసరుగళు-
దార్వికాక్వాథోద్భవంకుత్థంరసాంజనం। రసగర్భంతార్క్ష్యశైలం	దార్వికా-(స్త్రీ)-క్వాథోద్భవం-కుత్థం- రసాంజనం-రసగర్భం-తార్క్ష్యశైలం-న- ౬-రసాంజనదహెసరుగళు - ఇల్లికుత్థాంజనమొదలుగొండు - ౮ శబ్దగళూమ్మైలుకుత్థదహెసరుగళెందుకెలవరన్నువరు-
గంధాశ్మని తు గంధకః॥సౌగంధికశ్చ	గంధాశ్మ-న్-గంధకః-పు॥గంధికః- సౌగంధకః-పు-౩-గంధకదహెసరుగళు-
చక్షుష్యాకులాల్యౌకులుత్థికా	చక్షుష్యా-కులాలీ-కులుత్థికా-(స్త్రీ)-౩-కుత్థాంజనదహెసరుగళు-
రీతిపుష్పం పుష్పకేతుః పౌష్పకం కుసుమాంజనం	రీతిపుష్పం-న-పుష్పకేతుః-పు॥పు॥ పుష్పకం-పౌష్పకం-కుసుమాంజనం-న-౩ - కుసుమాంజనదహెసరు-
పింజరం పీతనం తాలమాలంచహరితాలకే	పింజరం-పీతనం-తాలం-ఆలం-హరితాలకం-న-౫-హరిదళదహెసరుగళు-
గైరేయమర్థ్యంగిరిజమశ్మజంచశిలాజతు॥ ౬౮॥	గైరేయం-అర్థ్యం-గిరిజం-అశ్మజం- శిలాజతు-న-౫-శిలాజిత్తు - కర్పూరశిలాజిత్తు- గోమూత్రశిలాజిత్తుగళహెసరుగళు-
బోలగంధరసప్రాణపిండగోపరసాస్సమాః।	బోలః-గంధరసః-పు॥ప్రాణః-పిండః- గోపః-పు॥గోపః-రసః-పు॥శశః-పు-౬- బోళదహెసరుగళు-బాణాంతిబాళ-
డిండీరోబ్ధికఫఃఫేన	డిండీరః-పు॥డిండీరః-అబ్ధికఫః-ఫేనః- పు-౩-సముద్రదనొరె-
స్సిందూరంనాగసంభవం॥	సింధూరం-నాగసంభవం-న-౨- సిందూరదహెసరు-కెంపాదసీసదఅడిగె-చంద్రపుడి-
నాగసీసకయోగేష్టవప్రాణి	నాగం-సీసకం-యోగేష్టం-వప్రం-న - ౪-సీసదహెసరుగళు-
త్రపుపిచ్చటం। రంగవంగే	త్రపు-పిచ్చటం-రంగం-వంగం-న- ౪-తవరదహెసరుగళు-

ಥಪಿಚುಸ್ತೂಲೊ

ಪಿಚುಃ-ತೂಲಃ-ಪು-೨-ಅರಳೆ-ಹಾಸಿಗೆಯಅರಳೆ

ಥಕಮಲೊತ್ತರಂ(ಸ್ತ್ರೀ)
ತ್ಕು-ಸುಂಭಂವಹ್ನಿಶಿಖಂಮ
ಹಾರಜನಮಿತ್ಯಪಿ।

ಕಮಲೊತ್ತರಂ-ಕುಸುಂಭಂ-ವಹ್ನಿಶಿಖಂ-ಮಹಾ
ರಜನಂ-ನ-೪-ಕುಸುಂಬಾಬಂ ಗಾದಕುಪ್ಪ-

ಮೆಷಕಂಬಳಊರ್ಣಾ
ಯು

ಮೆಷಕಂಬಳಃ-ಊರ್ಣಾಯುಃ-ಪು-೨-ಕುರಿಯ
ಕೂದಲಿನಿಂದನೆಯಿದಕಂಬಳಿ-

ಶ್ಯಶೋರ್ಣಂಶಶಲೊಮನಿ

ಶಶೋರ್ಣಂ-ನ-೧-ಶಶಲೊಮನಿ- ಮೊಲದಕೂ
ದಲುಗಳಿಂದನೆಯಿದಕಂಬಳಿ-

ಮಧು ಕ್ಷೌದ್ರಂ ಮಾಕ್ಷಿ
ಕಾದಿ

ಮಧು-ಕ್ಷೌದ್ರಂ-ನ-೨-ನ್ನುಮಾಕ್ಷಿಕಾದಿ- ಮಾ
ಕ್ಷಿಕಕ್ಷಾದ್ರಿಮರಪಾತ್ತಿಕಗಳೆಂಬ ಮೂರುಬಗೇಜೇನು
ಗಳಿಗೂಪೆಸರು-

ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟಂತುಸಿಕ್ಥಕಂ

ಮಧೂಚ್ಛಿಷ್ಟಂ-ಸಿಕ್ಥಕಂ-ನ-೨- ಜೇನುಮೇಣದಪೆ
ಸರು-

ಮನಶ್ಶಿಲಾಮನೊಗುಪ್ತಾ
ಮನೊಹ್ವಾ ನಾಗಜಿಹ್ವಿ
ಕಾ ॥ ನೈಪಾಳೀಕುನಟೀ
ಗೊಳಾ

ಮನಶ್ಶಿಲಾ-ಮನೊಗುಪ್ತಾ- ಮನೊಹ್ವಾ-ನಾಗ
ಜಿಹ್ವಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೪-ಮಣಿಶಿಲೆಯಪೆಸರುಗಳು - ನೈ
ಪಾಳೀ-ಕುನಟೀ-ಗೋಳಾ - ೩ - ನೇಪಾಳದೇಶದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದಮಣಿ ಶಿಲೆ-ಈ೭ ಮಣಿಶಿಲೆಯಪೆಸರುಗಳು-

ಯವಕ್ಷಾರೊಯವಾಗ್ರ
ಜಃ। ಪಾಕ್ಯೊ

ಯವಕ್ಷಾರಃ-ಯವಾಗ್ರಜಃ-ಪಾಕ್ಯಃ-ಪು-೩-ಯ
ವಕ್ಷಾರದಪೆಸರುಗಳು-

ಥಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರಃಕಾ
ಪೊತಸ್ಸುಖವರ್ಚಕಃ॥
೭೮೫॥ ಸೌವರ್ಚಲಂ
(ಸ್ತ್ರೀ)ದುಚಿಕಂ

ಸರ್ಜಿಕಾಕ್ಷಾರಃ- ಕಾಪೊತಃ-ಸುಖವರ್ಚಕಃ-
ಪು-ಸೌವರ್ಚಲಂ-ನ-ರುಚಕಂ-ನ-೫ - ಸದ್ಯಕ್ಷಾರದ
ಪೆಸರುಗಳು-

ತ್ವಕ್ಷೀರಾವಂಶರೊ
ಚನಾ।

ತ್ವಕ್ಷೀರಾ॥ಪಾ॥ತ್ವಕ್ಷೀರೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ತ್ವಕ್ಷೀ
ರಂ - ನ-ವಂಶರೊಚನಾ-(ಸ್ತ್ರೀ) -೨- ಕವಕ್ಷೀರದಪೆ
ಸರುಗಳು-

ಶಿಗ್ರುಜಂಶ್ವೆತಮರಿಚಂ

ಶಿಗ್ರುಜಂ-ಶ್ವೆತಮರಿಚಂ-ನ-೨-ನುಗ್ಗೇಬೀಜದಪೆ
ಸರು-

ಮೊರಟಂ (ಮೂಲಮೈ
ಕ್ಷವಂ॥

ಮೊರಟಂ-ನ-೧-ಐಕ್ಷವಂಮೂಲಂ-ಕಬ್ಬಿನಬೇ
ರುಗಳಿಗೆಪೆಸರು-

ಗ್ರಂಥಿಕಂಪಿಪ್ಪಲೀಮೂ

ಗ್ರಂಥಿಕಂ-ಪಿಪ್ಪಲೀಮೂಲಂ-ಚಟಿಜಾಶಿರಃ-ನ-

లంబటీకాశిర(ఇత్యపి	న॥ప॥బటికా-(స్త్రీ)-శిరః-పా॥సిరః-పు-౨-పిప్పలియబేరు-
గోలోమీ ఖూతకే శోనా	గోలోమీ-(స్త్రీ)-ఖూతకేశః-పు-౨-జటామాంసియపెసరుగళు-ఖూతకేశవెంబకుల్లిగెపెసరెంమకెలవరందరు-
పతాంగం రక్తబంద నం	పతాంగం-రక్తబందనం-న-౨- రక్తబంధనదపెసరు-
త్రికటుత్ర్యూ ృషణం వ్యూషం	త్రికటు-త్ర్యూషణం॥పా॥త్ర్యూషణం-వ్యోషం-న-౩-శొంఠి-పిప్పలి-మెణసు-ఈ౩- రకూటక్కె-పెసరుగళు-
త్రిఫలా(తుఫలత్రికం)	త్రిఫలా-(స్త్రీ)-౧-ఫలత్రికం- అళలేకాయి తారేకాయి-నెల్లీకాయిగళెంబత్రిఫలగళిగెపెసరు-
ఇతివైశ్యవర్గః-	వైశ్యవర్గః॥ వైశ్యరిందొడగూడిదపదగళసమూహవు-ఇతి-ఈమేరెముగిదుదు-

---

శూద్రాశ్చావరవర్ణా శ్చవృషలాశ్చజఘన్యజాః (ఆచండాలాత్తుసంకీర్ణా అంబష్ఠ కరణాదయః)	శూద్రః-అవరవర్ణః-వృషలః-జఘన్యజః-పు ౪-శూద్రరపెసరుగళు- ఇదుమొదలుగొండు-ఆచండాలాత్ - చండాలపరియంతరవుముందెపేళతక్క --అంబష్ఠకరణాదయః - అంబష్ఠకరణాదిజాతిగళు -సంకీర్ణాః-సంకరజాతిగళెంబల్పడువరు-
(శూద్రావిశోస్తు)కర ణః	కరణః-పు-౧-శూద్రస్త్రీగూ-వైశ్యనిగూ కుట్టిదవనపెసరు-
ంబష్ఠో (వైశ్యాద్విజన్మనోః॥)ఉగ్ర॥	అంబష్ఠః-పు-౧ - వైశ్యాద్విజన్మనోః - వైశ్యా-వైశ్యస్త్రీగూ-ద్విజన్మనోః- బ్రాహ్మణనిగూ-కుట్టిదవనపెసరు-
(శూద్రాక్షత్రియయో) రుగ్రో	ఉగ్రః-పు-౧-శూద్రాక్షత్రియయోః॥ శూద్రా-శూద్రస్త్రీగూ-క్షత్రియయోః - క్షత్రియనిగూ-కుట్టిదవనపెసరు-
మాగధః (క్షత్రియావి	మాగధః-పు-౧-క్షత్రియావిశోః-క్షత్రియా-

శోః)	క్షత్రియస్త్రీఁగూ-విశోః-వైశ్యనిగూకుట్టిదవనపేసరు-
మాహిష్యో(ర్యాక్షత్రియయోః)	మాహిష్యః-పు-౧-ఆర్యాక్షత్రియయోః॥ ఆర్యా-వైశ్యస్త్రీఁగూ-క్షత్రియయోః-క్షత్రియనిగూకుట్టిదవనపేసరు,
క్షత్తా(ర్యాశూద్రయోస్సుతః)॥౯౦॥	క్షత్తా-ఋ-పు-౧-ఆర్యాశూద్రయోః॥ఆర్యా-క్షత్రియస్త్రీఁగూ-శూద్రయోః-శూద్రనిగూకుట్టిదవనపేసరు- ఈబళిఆర్యాశబ్దవు క్షత్రియస్త్రీవాచకవు.
(బ్రాహ్మణ్యాంక్షత్రియా)త్సూతః	సూతః-పు-౧-బ్రాహ్మణ్యాం-బ్రాహ్మణస్త్రీయల్లి।క్షత్రియాత్। క్షత్రియనడసెయింద కుట్టిదవనపేసరు,
(స్తస్యాం)వైదేహకో(విశః)	వైదేహకః-పు-౧-తస్యాం॥ ఆబ్రాహ్మణస్త్రీయల్లి-విశః-వైశ్యనడసెయిందకుట్టిదవనపేసరు-వైశ్యస్త్రీఁగూ-శూద్రనిగూకుట్టిదవనపేసరెందుకెలవరు.
రథకార(స్తుమాహిష్యాత్కరణ్యాం యస్యసంభవః॥)	రథకారః-పు-౧-కరణ్యాం-కెళగెహేళల్పట్ట కరణస్త్రీయల్లి।మాహిష్యాత్।కెళగెహేళల్పట్ట మాహిష్యపురుషనడెసెయింద।యస్య।యావనిగె। సంభవః।కుట్టువికెలుంటో।అవనపేసరు.
(స్యా)చ్చండాల(స్తుజనితో బ్రాహ్మణ్యాం వృషలేనయః॥)	చండాలః-పు-౧చ-యః-యావను-బ్రాహ్మణ్యాం-బ్రాహ్మణస్త్రీయల్లి-వృషలేన-శూద్రనింద-జనితః-కుట్టిసల్పట్టనో-అవనపేసరు,
కారుశ్శిల్పీ	కారుః-శిల్పీ-న్-పు-౨-అగసాలనిగూ-నేయిగెయవనిగూ-కెలశిగరవనిగూ-అగసరవనిగూ పాదరక్షెగళుమాడువవనిగూ-పేసరు,
(సంహతైస్తైర్ద్వయోః)శ్రేణిస్సజాతిభిః॥౯౧॥	శ్రేణిః-ప్స-౧-సజాతిభిః-సజాతియ్యగళాద సంహతైః-కూడియిద్ద-తైః-ఆశిల్పిగళిందాదసమూహవు-శ్రేణియెంబల్పడువదు,
కులకః(స్యా)త్కులశ్రేష్ఠీ	కులకః॥పా॥కులకః-కులశ్రేష్ఠీ-న్-పు-౨-శిల్పికులదల్లి ప్రధానవాదవనపేసరు,

ಮಾಲಾಕಾರ(ಸ್ತು) ಮಾಲಿಕಃ।	ಮಾಲಾಕಾರಃ-ಮಾಲಿಕಃ-ಪು-೨-ಹೂವಾಡಿಗನಹೆಸರು॥
ಕುಂಭಕಾರಃ ಕುಲಾಲಃ	ಕುಂಭಕಾರಃ-ಕುಲಾಲಃ-ಪು-೨-ಕುಂಬಾರನಹೆಸರು॥
(ಸ್ಯಾ)ತ್ಪಲಗಂಡ(ಸ್ತು)ಲೇಪಕಃ॥	ಪಲಗಂಡಃ-ಲೇಪಕಃ-ಪು-೨-ಸುಣ್ಣದಗಾರೆಮಾಡುವನಹೆಸರು॥
ತಂತುವಾಯಃ ಕುವಿಂದ(ಸ್ಸ್ಯಾ)ತ್	ತಂತುವಾಯಃ-ಕುವಿಂದಃ-ಪು-೨-ನೇಯುಗೆಯವನಹೆಸರು॥
ತುನ್ನವಾಯ(ಸ್ತು)ಸೌಚಿಕಃ।	ತುನ್ನವಾಯಃ-ಸೌಚಿಕಃ-ಪು-೨-ಛಿಪ್ಪಿಗರವನಹೆಸರು॥
ರಂಗಾಜೀವಶ್ಚಿತ್ರಕರಃ	ರಂಗಾಜೀವಃ-ಚಿತ್ರಕರಃ-ಪು-೨-ಚಿತ್ತಾರಬರೆಯುವವನಹೆಸರು,
ಶಸ್ತ್ರಮಾರ್ಜೋಽಸಿಧಾವಕಃ	ಶಸ್ತ್ರಮಾರ್ಜಃ-ಅಸಿಧಾವಕಃ-ಪು-೨-ಸಾಣೆಗಾರನಹೆಸರು॥
ಪಾದೂಕೃಚ್ಚರ್ಮಕಾರ(ಸ್ಸ್ಯಾ)ತ್	ಪಾದೂಕೃತ್॥ಪಾ॥ ಪಾದುಕೃತ್-ಚರ್ಮಕಾರಃ-ಪು-೨-ಸಮ್ಮಗಾರನಹೆಸರು- ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೊಲಿಯುವವನು,
ವ್ಯೋಕಾರೋ ಲೋಹಕಾರಕಃ।	ವ್ಯೋಕಾರಃ-ಲೋಹಕಾರಃ-ಪು-೨-ಕಂಚುಗಾರನಹೆಸರು-ಗಣಿಯೊಳಗಿನಕಬ್ಬಿಣವತೆಂದುಶುದ್ಧಲೋಹವಮಾಡುವಕೋಸಲಾದಿದೇಶ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದಲೋಹಕಾರರಜಾತಿಹೆಸರುಗಳೆಂದುಕೆಲವರು.
ನಾಡಿಂಧಮಸ್ಸ್ವರ್ಣಕಾರಃ ಕಲಾದೋ ರುಕ್ಮಕಾರಕೇ॥	ನಾಡಿಂಧಮಃ-ಸ್ವರ್ಣಕಾರಃ-ಕಲಾದಃ-ರುಕ್ಮಕಾರಕಃ-ಪು೪-ಅಗಸಾಲಿಗನಹೆಸರು.
(ಸ್ಯಾ)ಚ್ಛಾಂಖಿಕಃ ಕಾಂಬವಿಕ	ಶಾಂಖಿಕಃ-ಕಾಂಬವಿಕಃ-ಪು-೨-ಶಂಖದಿಂದಕೈಬಳೆಮೊದಲಾದ್ದನ್ನುಮಾಡಿಮಾರುವವನಹೆಸರು-ಬೋಗಾರವೆನಿಸುವದು,
ಶೌಲ್ಬಿಕಸ್ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಕಃ।	ಶೌಲ್ಬಿಕಃ-ತಾಮ್ರಕುಟ್ಟಕಃ-ಪು-೨-ಚಂಬುಕುಟ್ಟಿಗನಹೆಸರುಗಳು,
ತಕ್ಷಾತುವರ್ಧಕಿಸ್ತ್ವಷ್ಟಾರಥಕಾರಸ್ತು ಕಾಷ್ಠತಟ್	ತಕ್ಷಾ-ನ್-ವರ್ಧಕಿಃ-ತ್ವಷ್ಟಾ-ಋ-ರಥಕಾರಃ-ಕಾಷ್ಠತಟ್-ಕ್ಷ್-ಪು-೫-ಬಡಿಗೆಯವನಹೆಸರು.

೯॥ ೬೯೬॥	
(ಗ್ರಾಮಾಧೀನೋ) ಗ್ರಾಮಕಕ್ಷಃ	ಗ್ರಾಮಕಕ್ಷಃ-ಪು-೧-ಗ್ರಾಮಾಧೀನಃ॥ ಗ್ರಾಮ ಪೂರಿಗೆ-ಆಧೀನಃ- ಅಧೀನನಾಗಿಗೇಯುವಬಡಿಗೆಯವನಪೆಸರು-
ಕೌಟತಕ್ಷೋ(ನಧೀನಕಃ।)	ಕೌಟತಕ್ಷಃ-ಪು-೧- ಅನಧೀನಕಃ॥ ಒಬ್ಬನಅಧೀನನಾಗದೆಕೂಲಿಮಾಡುವಬಡಿಗೆಯವನಪೆಸರು.
ಕ್ಷುರಿ ಮುಂಡಿ ದಿವಾಕೀರ್ತಿ ನಾಪಿತಾಂತಾವಸಾಯಿನಃ।	ಕ್ಷುರೀ-ನ್-ಮುಂಡೀ-ನ್ - ದಿವಾಕೀರ್ತಿಃ- ನಾಪಿತಃ-ಅಂತಾವಸಾಯೀ-ನ್- ಪು- ೫ - ನಾಯಿಂದರವನಪೆಸರು.
ನಿರ್ಣೇಜಕ(ಸ್ಸ್ಯಾ)ದ್ರಜಕಶ್ಶೌಂಡಿಕೋಮಂಡಹಾರಕಃ।	ನಿರ್ಣೇಜಕಃ-ರಜಕಃ-ಪು-೨-ಅಗಸನಪೆಸರು, ಶೌಂಡಿಕಃ- ಮಂಡಹಾರಕಃ-ಪು- ೨ - ಹೆಂಡಮಾರುವವನಪೆಸರು.
ಜಾಬಾಲ(ಸ್ಸ್ಯಾ)ದಜಾಜೀವೀ	ಜಾಬಾಲಃ-ಅಜಾಜೀವೀ-ನ್॥ ಪಾ॥ ಅಜಾಜೀವಃ-ಪು- ೨- ಕುರುಬನಪೆಸರು,
ದೇವಾಜೀವ(ಸ್ತು)ದೇವಲಃ॥	ದೇವಾಜೀವಃ॥ ಪಾ॥ ದೇವಾಜೀವೀ-ನ್- ದೇವಲಃ-ಪು-೨-ಕೂಲಿಗೆದೇವರಪೂಜೆಮಾಡುವವನಪೆಸರು-ಪೂಜಾರಿ.
(ಸ್ಯಾ)ನ್ಮಾಯಾಶಾಂಬರೀ	ಮಾಯಾ- ಶಾಂಬರೀ- ಸ್ತ್ರೀ- ೨ - ಇಂದ್ರಜಾಲಮೊದಲಾದಮಾಯೆಯಪೆಸರು.
ಮಾಯಾಕಾರ(ಸ್ತು) ಪ್ರಾತಿಹಾರಕಃ।	ಮಾಯಾಕಾರಃ- ಪ್ರಾತಿಹಾರಕಃ ॥ ಪಾ॥ ಪ್ರತಿಹಾರಕಃ- ಪ್ರತಿಹಾರಿಕಃ-ಪು- ೨- ಮಾಯೆಮಾಡುವವನಪೆಸರುಗಳು॥
ಶೈಲಾಲಿನ(ಸ್ತು)ಶೈಲೂಷಾ ಜಾಯಾಜೀವಾಃಕೃಶಾಶ್ವಿನಃ॥ಭಾರತಾ (ಇತ್ಯಪಿ) ನಟಾ	ಶೈಲಾಲೀ-ನ್- ಶೈಲೂಷಃ - ಜಾಯಾಜೀವಃ-ಕೃಶಾಶ್ವೀ-ನ್-ಭಾರತಃ-ನಟಃ-೬- ನಟ್ಟುವನಪೆಸರು
ಶ್ಚಾರಣಾ(ಸ್ತು) ಕುಶೀಲವಾಃ॥	ಚಾರಣಃ-ಕುಶೀಲವಃ- ಪು- ೨-ಆಟಗಾರನಪೆಸರುಗಳು॥
ಮಾರ್ದಂಗಿಕಾ ಮೌರಜಿಕಾಃ	ಮಾರ್ದಂಗಿಕಃ-ಮೌರಜಿಕಃ-ಪು-೨-ಮದ್ದಳೆಹೊಡಿಯುವವನಪೆಸರು-ಮದ್ದಳಿಗ.
ಪಾಣಿವಾದಾ(ಸ್ತು)	ಪಾಣಿವಾದಃ-ಪಾಣಿಘಃ-ಪು- ೨- ಕೈತಾಳಹೊ

ఘాణిఘాః॥	డియువవనపేసరు.
వేణుధ్మా (స్స్య) శ్శైత్రిణవికాః	వేణుధ్మాః-ఆ-వైణవికః-పు-౨- పిళ్ళంగోవివూదువవనపేసరు
వీణావాదా(స్తు) వైణికాః॥	వీణావాదః- వైణికః-పు - ౨-వీణెయన్నునుడిసువవనపేసరు.
జీవాంతకశ్శాకునికో	జీవాంతకః- శాకునికః- పు-౨ హక్కియబేటగార.
(ద్వౌ) వాగురికజాలికౌ॥	వాగురికః-జాలికః॥ ఘా॥జాలకః-పు-౨- మృగదబలెగారనపేసరు.
వైతంసికః కౌటికశ్చ మాంసిక (శ్చ సమం త్రయం ।)	వైతంసికః-కౌటికః- మాంసికః-పు- ౩-శూన్యగారనల్లూమాంసమారువవనల్లూ - వర్తిసువదు
భృతకోభృతిభుక్కర్మకరోవైతనిక(శ్చ సః॥)	భృతకః-భృతిభుక్-జ్-కర్మకరః-వైతనికః-పు-౪ కూలియవనపేసరు,
వార్తావహో వైవధికో	వార్తావహః-వైవధికః-పు-౨- కావడిహొరువవనపేసరు.
భారవాహస్తుభారికః॥	భారవాహః -భారికః- పు-౨హొరెహొరువవనపేసరు,
వివర్ణః పామరోనీచః ప్రాకృతశ్చ పృథగ్జనః॥ ౨౦౩॥ నిహీనోపశదో జాల్మః క్షుల్ల కశ్చేతరశ్చ సః॥	వివర్ణః-పామరః- నీచః- ప్రాకృతః- పృథగ్జనః-నిహీనః-అపశదః॥ పా॥ అపసదః-జాల్మః-క్షుల్లకః ॥ ప॥ ఖుల్లకః- ఇతరః- పు- ౧౦-నీచనపేసరు,
భృత్యేదాసేరదాసేయదాసగోప్యకచేటకాః॥ ౨౦౪ ॥ నియోజ్యకింకర ప్రైష్య భుజిష్య పరిచారకాః॥	భృత్యః-దాసేరః-దాసేయః-దాసః-గోప్యకః- చేటకః- నియోజ్యః- కింకరః- ప్రైష్యః- భుజిష్యః-పరిచారకః-పు-౧౧-బంటనపేసరు - చాకరియవను,
పరాచిత పరిస్కందపరజాతపరైధితాః॥౨౦౫	పరాచితః- పరిస్కందః-పరజాతః.- పరైధితః-పు౪ - హేడిఆళపేసరు,
మంద (స్తు) తుందపరి	మందః-తుందపరిమృజః- ఆలస్యః-శీతకః- అ

వృజ ఆలస్యశ్శీతకోల సోనుష్ణః।	లసః-అనుష్ణః-౬-ఆలస్య కారనపెసరు-
దక్షే(క్షే) చతురపేశలప టవస్సూత్థానలుష్ణ (ష్టః॥)	దక్షః-చతురః-పేశలః-పటుః- సూత్థానః- ఉష్ణః-పు-౬- ఆలస్యవిల్లదవనపెసరు,
చండాలప్లవ మాతంగది వాకీర్తిజనంగమాః । నిషాదశ్వపచావంతేవాసి చాండాల పుల్కసాః ॥	చండాలః-ప్లవః- మాతంగః- దివాకీర్తిః-జనంగమః- నిషాదః- శ్వపచః-అంతేవాసీ- న్- చండాలః-పుల్కసః-పు-౧౦- హొలెయవనపెసరు-
(భేదాః) కిరాతశబర పుళిందా (మ్లేచ్ఛ జాతయః)	కిరాతః-పు- ౧- నవులుగరివుట్టబ్యాడనపెసరు-శబరః-పు-౧- సొప్పినుట్టబ్యాడనపెసరు-పుళిందః-పు-౧-బ్యాదరభాషెయన్నబల్లవనపెసరు. -ఈ-౩-భేదాః- చండాలభేదగళాదమ్లేచ్ఛజాతిగళు.
వ్యాధోమృగవధాజీవో మృగయుర్లుబ్ధక (ష్ట సః) ॥ ౨౦౮ ॥	వ్యాధః-మృగవధాజీవః-మృగయుః,లుబ్ధకః-పు-౪,బేడరవనపెసరు-
కౌలేయక స్సారమేయః కుక్కురో మృగదంశకః । శునకో భషకశ్శ్వా(శ్వా)	కౌలేయకః- సారమేయః-కుక్కురః- మృగదంశకః-శునకః-భషకః-శ్వా-న్-పు-౭- నాయియపెసరు॥
దలర్క (స్తుసయోగితః ॥)	అలర్కః-పు-౧-సయోగితః॥ ఔషధప్రయోగదిందకుచ్ఛుహిడిదనాయియపెసరు-
(శ్వా) విశ్వకద్రు (మృగయాకుశల)	విశ్వకద్రుః-పు-౧-మృగయాకుశలః- బేటెయల్లికుశలవాద-శ్వా -నాయియపెసరు-
స్సరమాశునీ	సరమా-శునీ-(స్త్రీ)-౨-హెంణు నాయియపెసరు॥
విట్చర (స్సూ కరో గ్రామ్యో)	విట్చరః-పు-౧-ఇమ-గ్రామ్యసూకరః॥ ఊరొళగినహందియపెసరు-
బర్కర. (స్తరుణః పశుః॥)	బర్కరః-పు-౧-తరుణః॥ప్రాయదవయస్సపశుః-పశుమాత్రక్కెహెసరు-
ఆచ్ఛోదనంమృగవ్యం	ఆచ్ఛోదనం-మృగవ్యం-న- ఆఖేటః-పు- మృ

(ಸ್ಯಾ) ದಾಖೇಟೋಮೃಗಯಾ(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ)

ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಬೇಟೆಯ ಪೆಸರುಗಳು-

(ದಕ್ಷಿಣಾರುರ್ಲುಬ್ಧಯೋಗಾ)ದ್ದಕ್ಷಿಣೇರ್ಮಾ (ಕುರಂಗಕಃ) ॥೨೧॥

ಲುಬ್ಧಯೋಗಾತ್ ॥ ಬೇಟೆಗಾರನಬಾಣವುತಗಲುವದರಿಂದ। ದಕ್ಷಿಣಾರುಃ। ಬಲಗಡೇಗಾಯವುಳ್ಳ- ಕುರಂಗಃ-ಮೃಗವು-ದಕ್ಷಿಣೇರ್ಮಾ-ಎಂನಲ್ಪಡುವದು। ದಕ್ಷಿಣೇರ್ಮಾ - ನ್ - ಪು॥

ಚೌರೈಕಾಗಾರಿಕಸ್ತೇನದಸ್ಯುತಸ್ಕರಮೋಷಕಾಃ। ಪ್ರತಿರೋಧಿಪರಾಸ್ಕಂದಿಪಾಟಚ್ಚರಮಲಿಮ್ಲುಚಾಃ॥

ಚೋರಃ॥ಪೊ॥ ಚಾರಃ- ಐಕಾಗಾರಿಕಃ - ಸ್ತೇನಃ- ದಸ್ಯುಃ-ತಸ್ಕರಃ-ಮೋಷಕಃ। ಪ್ರತಿರೋಧೀ - ನ್- ಪರಾಸ್ಕಂದೀ-ನ್-ಪಾಟಚ್ಚರಃ-ಮಲಿಮ್ಲುಚಃ-ಪು-೧೦ ಕಳ್ಳನ ಪೆಸರುಗಳು.

ಚೌರಿಕಾಸ್ತೈನ್ಯಚೌರ್ಯೆ ಚಸ್ತೇಯಂ

ಚೌರಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-ಸ್ತೈನ್ಯಂ- ಚೌರ್ಯಂ - ಸ್ತೇಯಂ ನ -೪- ಕಳ್ಳತನದ ಪೆಸರು,

ಲೋಪ್ತ್ರಂ(ತುಧನಂ।) ವೀತಂಸ (ಸ್ತೂಪಕರಣಂ ಬಂಧನೇಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಾಂ ॥೨೬॥

ಲೋಪ್ತ್ರಂ-ನ೧-ತದ್ಧನಂ॥ ಕಳ್ಳತನಮಾಡಿದವಡವೆ ಪೆಸರು॥ವೀತಂಸಃ॥ಪೊ॥ವೀತಂಸಃ - ಪು- ೧-ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಾಂ॥ಮೃಗಗಳನ್ನು-ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು-ಬಂಧನೇ-ಹಿಡಿಯುವದರಲ್ಲಿ। ಉಪಕರಣಂ- ಸಾಧನವಾದ- ಉರಲು ಮೊದಲಾದದರ ಪೆಸರು॥

ಉನ್ಮಾಥಃ ಕೂಟಯಂತ್ರಂ (ಸ್ಯಾ)

ಉನ್ಮಾಥಃ-ಪು- ಕೂಟಯಂತ್ರಂ-ನ-೨- ಬೋನಿನ ಪೆಸರು। ಗಾಳದ ಪೆಸರೆಂದು ಕೆಲವರು-

ದ್ವಾಗುರಾಮೃಗಬಂಧಿನೀ

ವಾಗುರಾ-ಮೃಗಬಂಧಿನೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಮೃಗಗಳ ಹಿಡಿಯುವಬಲೆಯ ಪೆಸರುಗಳು-

ಶುಲ್ಬಂವಟಾರಕಃ(ಸ್ತ್ರೀತು)ರಜ್ಜು(ಸ್ತ್ರಿಷು) ವಟೀಗುಣಃ॥

ಶುಲ್ಬಂ॥ಪೊ॥ಶುಂಬಂ-ನ-ವಟಾರಕಃ-ಪು- ರಜ್ಜುಃ- ಸ್ತ್ರೀ-ವಟೀ-ತ್ರಿ-ಗುಣಃ-ಪು-೫-ನೇಣಿನ ಪೆಸರು-ಹುರಿ-ಹಗ್ಗ-

ಉದ್ಘಾಟನಂಘಟೀಯಂತ್ರಂಸಲಿಲೋದ್ವಾಹನಂ ಪ್ರಹೇಃ)

ಉದ್ಘಾಟನಂ-ಘಟೀಯಂತ್ರಂ-ನ--೬-ಅನ್ನು- ಪ್ರಹಿಃ-ಸೇದುವಭಾವೀದೆಸೆಯಿಂದ। ಸಲಿಲೋದ್ವಾಹನಂ-ನೀರುಮೆತ್ತುವ ರಾಟೆಯ ಪೆಸರು-

(ಪುಂಸಿ) ವೇಮಾವಾಯದಂಡ

ವೇಮಾ-ನ್-ಪು॥ಪ॥ನ-ವಾಯದಂಡಃ-ಪು-೨- ನೂಲುಕಂಡಿಕೆಯನಿರಿಸಿನೇಯುವ ಕೋಳವಿಯ ಪೆಸರು-

ಸೂತ್ರಾಣಿ(ನರಿ) ತಂತವಃ॥

ಸೂತ್ರಂ-ನ-ತಂತುಃ-ಪು-೨-ನೂಲಿನ ಪೆಸರು-

ಮೂ.	ಟೀ
ವಾಣಿರ್ವ್ಯೂತಿ (ಸ್ತ್ರಿಯಾಮುಭೌ)	ವಾಣಿಃ-ವ್ಯೂತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ನೇಯುವದರಪೆಸರು.
ಪುಸ್ತಂ(ಲೆಪ್ಯಾದಿಕರ್ಮಣಿ)	ಪುಸ್ತಂ-ನ-೧-ಲೆಪ್ಯಾದಿಕರ್ಮಣಿ- ಬೋಳಿದುಮೆತ್ತುವಕೆಲಸ-
ಪಾಂಚಾಲಿಕಾ ಪುತ್ರಿಕಾ (ಸ್ಯಾದ್ವಸ್ತ್ರದಂತಾದಿಭಿಃ ಕೃತಾ)॥ ಜತುತ್ರ	ಪಾಂಚಾಲಿಕಾ-ಪುತ್ರಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ವಸ್ತ್ರದಂತಾದಿಭಿಃ॥ವಸ್ತ್ರದಂತಕಾಷ್ಠಾದಿಗಳಿಂದ-ಕೃತಾ-ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಬೊಂಬೆಗಳಪೆಸರು-
ಪಿಟಕಃ ಪೇಟಕಃ ಪೇಟಾ ಮಂಜೂಷಾ	ಪಿಟಕಃ-ಪೇಟಕಃ-ಪು-೨- ಪೆಟಾರಿಗೆಪೆಸರುಗಳು. ಪೇಟಾ॥ಪಾ॥ಪೆಡಾ-ಮಂಜೂಷಾ - ಸ್ತ್ರೀ-೨ - ಸಂದಾಸನದಪೆಸರು--ಈರ - ಪರ್ಯ್ಯಾಯಗಳೆಂದುಕೆಲವರು-ಪೆಟ್ಟಿಗೆ-ಗಾಸ್ಯಣಿಗೆ-
(ಥ)ವಿಹಂಗಿಕಾ। ಭಾರಯಷ್ಟಿ	ವಿಹಂಗಿಕಾ॥ಪಾ॥ವಿಹಂಗಮಾ - ಭಾರಯಷ್ಟಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಕಾವಡಿಯದಬ್ಬೆಪೆಸರು-
(ತ್ತದಾಲಂಬಿ) ಶಿಕ್ಯಂ ಕಾಚೊ	ಶಿಕ್ಯಂ-ನ-ಕಾಚಃ-ಪು-೨-ತದಾಲಂಬಿ॥ ತತ್ - ಆ ಕಾವಡಿದಬ್ಬೆಯಲ್ಲಿ-ಆಲಂಬಿ-ನೆಲುವಿನಪೆಸರು-ಕಾವಡಿಯಲುಟ್ಟಿ-
ಥ)ಪಾದುಕಾ॥೨೧೨॥ಪಾದೂರುಪಾನತ್ (ಸ್ತ್ರೀ)	ಪಾದುಕಾ-ಪಾದೂಃ-ಉಪಾನತ್-ದ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಕೆರದಪೆಸರು-ಮರದಹಾವುಗೆಯಲ್ಲಾವರಿಸುವದು-ಪಾದರಕ್ಷೆ-
(ಸ್ತೈವಾ) ನುಪದೀನಾ (ಪದಾಯತಾ।)	ಅಪದಾಯತಾ-ಕಾಲಿಗೆತಕ್ಕಂಥಾದ್ದಾದ-ಸ್ತೈವ-ಆಕೆರ-ಅನುಪದೀನಾ-ಎಂಬಲ್ಪಡುವದು- ಆನುಪದೀನಾ-ಸ್ತ್ರೀ-
ನಧ್ರೀವಧ್ರೀ ವರತ್ರಾ (ಸ್ಯಾ)	ನಧ್ರೀ-ವಧ್ರೀ-ವರತ್ರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ತೊಗಲಮಿಣಿಯಪೆಸರು-ತೊಗಲಹುಗ್ಗ-
(ದಶ್ವಾದೆಸ್ತಾಡನೀ) ಕಶಾ॥	ಕಶಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಅಶ್ವಾದೆಃ- ಕುದುರೆಮೊದಲಾದವುಗಳ-ತಾಡನೀ-ಹೊಡಿಯುವಚಾಟಿಕೋಲಿನಪೆಸರು-ಕೋರಡೆ-
ಚಾಂಡಾಲಿ ಕಾತು ಕಂಡೋಲವೀಣಾ ಚಂಡಾಲವಲ್ಲಕೀ।	ಚಾಂಡಾಲಿಕಾ-ಕಂಡೋಲವೀಣಾ॥ಪ॥ ಕಟೋಲವೀಣಾ-ಚಂಡಾಲವಲ್ಲಕೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೩- ಮಾದಿಗರವಿಣೆಯಪೆಸರು-
ನಾರಾಚೀ(ಸ್ಯಾ) ದ್ದೈಷ	ನಾರಾಚೀ-ಎಷಣಿಕಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಕಾಸಿನಪೆಸ

ಣಿಕಾ

ರುಗಳು-

ಶಾಣಸ್ತುನಿಕಷಃಕಷಃ ॥

ಶಾಣಃ-ನಿಕಷಃ-ಕಷಃ-ಪು-೩-ವರೆಗಲ್ಲಿನಪೆಸರು-ಸಾಣೆಯು-

ವ್ರಶ್ಚನಃಪತ್ರಪರಶು

ವ್ರಶ್ಚನಃ-ಪತ್ರಪರಶುಃ-ಪು-೨-ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ-ಅಗಸಾಲಿಗನಕೊರಮುಟ್ಟು-

ಈಷಿಕಾತೂಲಿಕಾ (ಸಮೆ)

ಈಷಿಕಾ-ತೂಲಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಚಿತ್ರಬರೆಯುವಲೆಕ್ಕಣಿಕೆ-

ತೈಜಸಾವರ್ತನೀ ಮೂಷಾ

ತೈಜಸಾವರ್ತನೀ-ಮೂಷಾ-(ಸ್ತ್ರೀ) - ೨-ಚಿನ್ನ ಮೊದಲಾದ್ದುಕರಗಿಸುವಮೂಸೆಯಪೆಸರು-

ಭಸ್ತ್ರಾ ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಿಕಾ॥

ಭಸ್ತ್ರಾ-ಚರ್ಮಪ್ರಸೇವಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ತಿದಿಯಪೆಸರು-

ಆಸ್ಫೋಟನೀ ವೈಧನಿಕಾ

ಆಸ್ಫೋಟನೀ॥ಪಾ॥ಲಾಸ್ಫೋಟನೀ-ವೈಧನಿಕಾ-ರತ್ನಾದಿಗಳಿಗೆಯಜ್ಜಗಳು ಹಾಕುವಬೈರಿಗೆಯ ಪೆಸರು-

ಕೃಪಾಣೀಕರ್ತರೀ (ಸಮೆ)

ಕೃಪಾಣೀ-ಕರ್ತರೀ- (ಸ್ತ್ರೀ)- ೨- ಕತ್ತರಿಯಪೆಸರು-

ವೃಕ್ಷಾದನೋವೃಕ್ಷಭೇದೀ

ವೃಕ್ಷಾದನಃ-ವೃಕ್ಷಭೇದೀ-ನ್-ಪು-೨- ಮರವನ್ನು ಕಡಿಯುವಉಳಿಯಪೆಸರು-

ಟಂಕಃ ಪಾಷಾಣದಾರಣಃ॥

ಟಂಕಃ-ಪಾಷಾಣದಾರಣಃ-ಪು-೨-ಕಲ್ಲುಕಡಿಯುವಉಳಿಯಪೆಸರು-

ಕ್ರಕಚಃ ಕರಪತ್ರಂ (ಸ್ತ್ರಾ)

ಕ್ರಕಚಃ-ಪ್ನ - ಕರಪತ್ರಂ-ನ- ೨- ಗರಗಸದಪೆಸರು-

ಆರಾಚರ್ಮಪ್ರಭೇದಿಕಾ।

ಆರಾ-ಚರ್ಮಭೇದಿಕಾ-ಪಾ॥ಚರ್ಮಪ್ರಭೇದಿನೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ಕಾಚಿಮಪೆಸರು-ತೊಗಲನ್ನು - ಉಜ್ಜಿಕೆರೆಯುವಅರ-ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿಆರುರಾಯಿ-

ಸೂರ್ಮಿಸ್ಥೂಣಾಯಃಪ್ರತಿಮಾ

ಸೂರ್ಮಿಃ॥ಪಾ॥ಸೂರ್ಮೀ-ಸ್ಥೂಣಾ- ಅಯಃಪ್ರತಿಮಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೩-ಕಬ್ಬಿಣದಪ್ರತಿಮೆಪೆಸರು-

ಶಿಲ್ಪಂ(ಕರ್ಮಕಳಾದಿಕಂ॥)

ಕಳಾದಿಕಂ-ಕಳಾ- ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನನು ಹೇಳಿದನೃತ್ಯಗೀತಾದಿಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳು- ೭ರನ್ನು-ಆಲಿಂಗನ ಚುಂಬನಾದಿಅಂತರಕ್ರಿಯೆಗಳು೭ರನ್ನು-ಕಳೆಗಳೆಂ ನಲ್ಪುಡುವವು-ಅಂತಾಕಳೆಗಳುನ್ನು-ಆದಿಪದದಿಂದಸ್ವ

ర్ణ కారాదిక్రియెగళున్నూ శిల్పమెంనల్పడు
వదు-శిల్పం-న-

ప్రతిమానం ప్రతిబింబం
ప్రతిమాప్రతియాతనా।ప్ర
తిచ్ఛాయాప్రతికృతి। ర
ర్చా-(పుంసి) ప్రతినిధి

ప్రతిమానం-ప్రతిబింబం- న-ప్రతిమా-ప్రతి
యాతనా-ప్రతిచ్ఛాయా - ప్రతికృతిః - అర్చా-
స్త్రీ-ప్రతినిధిః-పు-విష్ణు మొదలాదవర ఆకార
గళిగె సమనాగి శిలాదిగళిం దమాడిద ప్రతిమె పె
సరు-కన్ బీరిగూ హెసరు-

రుపమోపమానం(స్యా
త్ ॥)

ఉపమా-(స్త్రీ)-ఉపమానం-న,౨-సరిహోలి
సల్పట్ట వస్తుగళిగూ - సరిహోలిసు వదక్కూ
పెసరు-

వాచ్యలింగా, స్సమస్తుల్య
స్సదృక్షస్సదృశ స్సదృక్
సాధారణ స్సమానశ్చ

సమః-తుల్యః-సదృక్షః-సదృశః-సదృక్-శ్-
సాధారణః-సమానః-ఈ౬న్ను- సమానవాద
వస్తువిన పెసరు-వాచ్యలింగాః విశేష్యదలింగవుళ్ళ
వుగళు-

(స్యురు త్తర పదే త్వ
మీ॥)నిభ సంకాశ నీకా
శప్రతీకాశోపమాద
యః।

నిభః-సంకాశః-నీకాశః-ప్రతీకాశః- పు
ఉపమా-(స్త్రీ)౫న్ను ఆదిశబ్దదింద-కల్ప- భూత
రూపశబ్దగళున్ను-ఆమీ-౮ - న్ను - ఉత్తరపదే
స్యుః-సమాసదల్లి కుదిపదగళాగియే సమానవస్తు
వినహెసరాగువవు-ఇదక్కె-ఉం ప్రనిభః-పద్మసం
కాశః- ఇవు మొదలాదవు ఉదాహరణెగళుంటు-

కర్మ ణ్యాతు విధాభృ
త్యాభృ తయో కర్మవేత
నం ॥ కరణ్యంకరణం
మూల్యంనిర్వేశఃపణః (ఇ
త్యపి।)

కర్మణ్యా-విధా-భృత్యా-భృతిః-(స్త్రీ)-కర్మవేత
న్-వేతనం-కరణ్యం-కరణం-మూల్యం- న-నిర్వే
శః-పణః-పు-౧౧-కూలియ పెసరుగళు- మజూ
యకెంమత్తు-

సురాహలిప్రియాహా
లాపరిస్రుద్వరుణాత్మజా
౨౨ ॥ గంధోత్తమా
ప్రసన్నేరాకాదంబర్యః
పరిస్రుతా। మదిరాకశ్య
మద్యే(బా)

సురా-హలిప్రియా-హాలా-పరిస్రుత్ - వరు
ణాత్మజా-గంధోత్తమా-ప్రసన్నా-ఇరా-కా
దంబరీ-పరిస్రుతా-మదిరా-(స్త్రీ)-కశ్యం-మద్య
న౧౩ - హెండద పెసరు- చేవయోగ్యవాదమద్య
కూ-పెసరు-

ಪ್ಯವದಂಶ (ಸ್ತುಶೇಷಃ) ॥೩೨॥	ಅವದಂಶಃ॥ಪು॥ಉಪದಂಶಃ-ಪು-೧-ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವಾಗ್ಯೆ ಬಾಡಿಸಿಕೊಂಬುವ ಮಾಂಸಮೊದಲಾದದರ ಹೆಸರು-ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಬಾಡಿಸಿಕೊಂಬುವ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು- ನಂಜಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು-
ಶುಂಡಾ ಪಾನಂ ಮದಸ್ಥಾನಂ	ಶುಂಡಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-ಪಾನಂ-ಮದಸ್ಥಾನಂ-ನ-೩- ಮದ್ಯಪಾನಮಾಡುವಮನೆಯ ಹೆಸರು-ಗಿಡಂಗ-
ಮಧುವಾರಾ ಮಧುಕ್ರಮಾಃ।	ಮಧುವಾರಃ-ಮಧುಕ್ರಮಃ-ಪು-೨ - ಬಲವುಕಡವೆ ಮದ್ಯಪಾನಮಾಡುವಕ್ರಮದ ಹೆಸರು
ಮಧ್ವಾಸವೋ ಮಾಧವಕೋ ಮಧು ಮಾರ್ದ್ವೀಕ (ಮದ್ಯಯೋಃ)।	ಮಧ್ವಾಸವಃ-ಮಾಧವಕಃ-ಪು-ಮಧು-ನ೩ ಹಿಪ್ಪೇಕುಪ್ಪಿನಹೆಂಡದಹೆಸರು ಮಾರ್ದ್ವೀಕಂ-ನ-ದ್ರಾಕ್ಷೇಹಣ್ಣಿನಹೆಂಡದ ಹೆಸರು -ಈಬಳಿ ಮಾರ್ಧ್ವೀಕವೆಂದು ಪಾಠವುಂಟು-ಆಗನಾಲ್ಕುನ್ನು ಹಿಪ್ಪೇಕುಪ್ಪಿನಜೇನುಹೆಂಡದಹೆಸರು ।
ಮೈರೇಯಮಾಸವಶ್ಶೀಧು	ಮೈರೇಯಂ-ನ೧ ಅರೇಕುಪ್ಪುಬೆಲ್ಲಕಲಗಚ್ಚುನೀರಿನಿಂದ ಮಾಡಿದಹೆಂಡ। ಆಸವಃ ಪು-೧-ಪಕ್ವವಾಗದಕಬ್ಬಿನರಸದಿಂದಮಾಡಿದಹೆಂಡ।ಶೀಧುಃ-ಪು-೧-ಪಕ್ವವಾದಕಬ್ಬಿನರಸದಿಂದಮಾಡಿದಹೆಂಡ- ಸಾರಾಯಿ - ಕಳ್ಳು-ಬ್ರಾಂದೀ-
ರ್ಮೇದಕೋಜಗಲಃ (ಸ್ಸಮೌ)	ಮೇದಕಃ-ಜಗಲಃ-ಪು-೧- ಮದ್ಯಮಾಡುವ ದಕ್ಕೆ ನಾನಾದ್ರವ್ಯಗಳುಕೂಡಿಸಿದಮುದ್ದೆಯ ಹೆಸರು-
ಸಂಧಾನಂ(ಸ್ಯಾ)ದಭಿಷವಃ	ಸಂಧಾನಂ-ನ-ಅಭಿಷವಃ-ಪು-೨- ಹೆಂಡಮಾಡುವ ದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-
ಕಿಣ್ವಂ(ಪುಂಸಿತು) ನಗ್ನಹೂಃ	ಕಿಣ್ವಂ-ನ-ನಗ್ನಹೂಃ॥ಪ॥ನಗ್ನಹುಃ-ಪು-೨,ಮದ್ಯದಹಿಪ್ಪೆಯಲ್ಲಾ ಮದ್ಯಮಾಡುವ ದೋಣಿಯಲ್ಲಾ ವರ್ತಿಸುವದು-
ಕಾರೋತ್ತಮಸ್ಸುರಾಮಂಡ	ಕಾರೋತ್ತಮಃ-ಪು-ಸುರಾಮಂಡಂ-ನ-೨- ಹೆಂಡದಮೇಲ್ಭಾಗಕಿಲಿಯ ಹೆಸರು-
ಮಾಪಾನಂ ಪಾನಗೋಷ್ಠಿಕಾ।	ಆಪಾನಂ-ನ-ಪಾನಗೋಷ್ಠಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨- ಅನೇಕಮಂದಿಕೂಡಿಮದ್ಯಪಾನಮಾಡುವಸ್ಥಳದ ಹೆಸರು-
ಚಷ(ಕೋ)ಽ(ಸ್ತ್ರೀ) ಪಾನ	ಚಷಕಃ [illegible]

శాక్రంసరకొూప్పను కర్షణాం॥	పిశబ్దదింద-ప్న-అనుకర్షణాం-న-ర - హెండకుడియువబట్లుపిసరు-సరకానుకర్షణాశబ్దగళు-౩న్న-మద్యమొడిసోణదర పిసరింపు కెలవరు-
ధూర్తోక్షదేవీ కితవోక్షధూర్తో ద్యూతకృత్సమాః	ధూర్తః-అక్షదేవీ-న్-కితవః-అక్షధూర్తః-ద్యూతకృత్-పు-౫-జూజుఆడువవనహెసరు-
(స్యు) ర్లగ్నకాః ప్రతిభువః	లగ్నకః-ప్రతిభూః-పు-౨- హొణెగార-జామీన్దార-
సభికా ద్యూతకారకాః॥	సభికః-ద్యూతకారకః-పు-౨- జూజుఆడిసువవనహెసరు-
ద్యూతో (స్త్రియా) మక్షవతీకైతవంపణ (ఇత్యపి।	ద్యూతః-ప్న-అక్షవతీ-(స్త్రీ)- కైతవం-న- పణః-పు-౪-జూజినహెసరు- ఆటదల్లిమేలిడువదు-
(పణోక్షేషు) గ్లహో	గ్లహః-పు-౧-అక్షేషు-జూజదల్లి-పణః-పంద్యదపిసరు-
ఉాస్తు దేవకాః పాశకా(శ్చతే)	అక్షః-దేవకః-పా-దేవనః-పాశకః- పు-౪-పాచికెగళహెసరు-లెక్కగళు-
పరిణాయ (స్తు శారీణాం సమంతాన్నయనే)	శారీణాం- సారిగళ-సమంతాత్ -యల్లావరల్లు-నయనే-నడిసువదరల్లి- పరిణాయః- పరిణాయశబ్దవువర్తిసువదు-పరిణాయః-పు-పగడేకాయినడిసువదు-
(స్త్రియా) అష్టాపదం శారిఫలం	అష్టాపదం-శారిఫలం-ప్న-౨-నెత్తవాడువహలిగెయహెసరు. లెక్క సాలే-
ప్రాణిద్యూతం సమాహ్వయః॥౨౨౨॥	ప్రాణిద్యూతం-న-సమాహ్వయః-పు-౨కోళిమొదలాదజంతుగళపంద్యదపిసరు-

అవతరణికె॥ -ఈగయీగ్రంథకర్తను- శూద్రవర్గదల్లి-ఉక్తామెంబువశ్లోకదిందయోగికశబ్దగళిగెలింగవన్ను విశేషవాగి హేళుత్తానె-హేగందరే-

మూ॥ఉక్తాభూరి ప్రయోగత్వాదేకస్మిన్ యేత్రయోగికాః॥
తాద్ధర్మ్యాదన్యతోవృత్తాస్తూహ్యాలింగాంతరేపి తే॥

టీకా॥- ఈశూద్రవర్గదల్లి-యోగికాః- యోగికగళాదశ

ಯಾವ-ಮಾಲಾಕಾರ-ಮಾರ್ದಂಗಿಕ-ವೈಣವಿಕಾದಿಶಬ್ದಗಳು-ಭೂರಿಪ್ರಯೋಗತ್ವಾತ್-ಪ್ರಯೋಗಬಾಹುಳ್ಯದಿಂದ-ಏಕಸ್ಮಿನ್- ಒಂದುಪುಲ್ಲಿಂಗದಲ್ಲೇ- ಉಕ್ತಾಃ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೋ-ತೇ-ಆಶಬ್ದಗಳು-ತಾದ್ಧರ್ಮ್ಯಾತ್-ಆಯಾಧರ್ಮಗಳುಂಟಾಗುವದರಿಂದ-ಅನ್ಯತಃ- ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದಸ್ತ್ರ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ-ವೃತ್ತಾಸ್ಸಂತಃ- ವರ್ತಿಸುವವುಗಳಾಗಿ-ಲಿಂಗಾಂತರೇಪಿ- ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ನಪುಂಸಕಲಿಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂವರ್ತಿಸುತ್ತವೆಯೆಂದು-ಊಹ್ಯಾಃ-ತಿಳಿಯತಕ್ಕವುಗಳು-ಆದ್ದರಿಂದ.ಆಯಾಗಿಕಗಳಾದ ಕುಂಭಕಾರಾದಿಶಬ್ದಗಳು- ಶೂದ್ರಾದಿಶಬ್ದಗಳಹಾಗೆಪುಲ್ಲಿಂಗಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಗಳಲ್ಲೇವರ್ತಿಸುತ್ತವೆಯೆಂದುತಾತ್ಪರ್ಯವು- ಇದಕ್ಕೆ * ಮಾಲಾಕಾರಃಪುರುಷಃ* ಮಾಲಾಕಾರೀಸ್ತ್ರೀ* ಮಾಲಾಕಾರಂಬೃಂದಂ *-ಈಪ್ರಕಾರಲುದಾಹರಣಗಳನ್ನೂಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು-

ಇತಿಶೂದ್ರವರ್ಗಃ-

ಶೂದ್ರ.ಶೂದ್ರರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ-ವರ್ಗಃ,

ಪದಸಮೂಹವು-ಇತಿ-ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು॥

ಮೂ॥ ಇತ್ಯಮರಸಿಂಹಕೃತೌ ನಾಮಲಿಂಗಾನುಶಾಸನೇ।
ಭೂಮಿಕಾಂಡೋದ್ವಿತೀಯೋಯಂ ಸಾಂಗಏವಸಮರ್ಥಿತಃ॥

ಟೀಕೆ॥ಇತಿ-ಈಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ- ನಾಮಲಿಂಗಾನುಶಾಸನೇ- ನಾಮಲಿಂಗಾನುಶಾಸನವೆಂಬ-ಅಮರಸಿಂಹಕೃತೌ-ಅಮರಸಿಂಹ- ಅಮರಸಿಂಹನ-ಕೃತೌ-ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ-ಅಯಂ-ಈ-ದ್ವಿತೀಯಃ- ಎರಡನೆಯದಾದ-ಭೂಮಿಕಾಂಡಃ-ಭೂಮಿಕಾಂಡವು-ಸಾಂಗಏವ-ಸಮಗ್ರವಾಗಿಯೇ-ಸಮರ್ಥಿತಃ- ನೆರವೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು,

ಅಮರಕೋಶದಲ್ಲಿಎರಡನೆಯಕಾಂಡಸಮಾಪ್ತವು-

ತೃತೀಯಕಾಂಡಪ್ರಾರಂಭಃ

ಅವತರಣಿಕೆ.

* ಅವತಾರಿಕೆ * ಈ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಪದಗಳೆಲ್ಲ ರೂಪ-ಸಂಬಂಧಿಸಿದ-ಲಿಂಗಾರ್ಥ ಪ್ರಯೋಗರೂಪಭೇದಾದ್ಯನೇಕವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯೇತೃಜನಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ-ತಕ್ಕ-ಸಹಾಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಕಾಂಡವರ್ಗಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮೂ ॥ ವಿಶೇಷ್ಯನಿಘ್ನೈಸ್ಸಂಕೀರ್ಣೈರ್ನಾನಾರ್ಥೈರವ್ಯಯೈರಪಿ ।
ಲಿಂಗಾದಿಸಂಗ್ರಹೈರ್ವರ್ಗಾಸ್ಸಾಮಾನ್ಯೇ ವರ್ಗಸಂಶ್ರಯಾಃ ॥

ಟೀ ॥ ಸಾಮಾನ್ಯೇ। ಪೂರ್ವಕಾಂಡಗಳಿಗೆ ಸಾಧಾರಣವಾದ-ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ।ವಿಶೇಷ್ಯನಿಘ್ನೈಃ। ವಿಶೇಷ್ಯದ ಸಂಗಡ ಸಮಾನವಾದ ಲಿಂಗಾದಿಗಳುಳ್ಳ ಪದಗಳಿಂದಲೂ।ಸಂಕೀರ್ಣೈಃ।ಪರಸ್ಪರವಿಜಾತೀಯಾರ್ಥಗಳಾದ ಪದಗಳಿಂದಲೂ।ನಾನಾರ್ಥೈಃ।ಅನೇಕಾರ್ಥಗಳಾದ ಪದಗಳಿಂದಲೂ। ಅವ್ಯಯೈರಪಿ।ಅವ್ಯಯಪದಗಳಿಂದಲೂ।ಲಿಂಗಾದಿಸಂಗ್ರಹೈಃ। ಲಿಂಗಸಂಗ್ರಹ ನಾಮಸಂಗ್ರಹಗಳಿಂದಲೂ। ವರ್ಗಾಃ-ವಿಶೇಷ್ಯನಿಘ್ನವರ್ಗ-ಸಂಕೀರ್ಣವರ್ಗ-ನಾನಾರ್ಥವರ್ಗ- ಅವ್ಯಯವರ್ಗ- ಲಿಂಗಾದಿಸಂಗ್ರಹವರ್ಗಗಳೆಂದೈದು ವರ್ಗಗಳು। ಉಚ್ಯಂತೆ-ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ। ತೆ-ಆ ವರ್ಗಗಳು।ವರ್ಗಸಂಶ್ರಯಾಃ। ಪ್ರಥಮದ್ವಿತೀಯಕಾಂಡದ ವರ್ಗಗಳನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದವುಗಳು। ಇವಲ್ಲದೆ ಕುಂಭಾತಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಅವಾಂತರವರ್ಗಗಳುವುಳ್ಳಂಥಾವುಗಳೆಂದರ್ಥವು। ಅದು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವೆಂದರೆ-ವಿಶೇಷ್ಯನಿಘ್ನವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕ-ಸುಕೃತ್ಯಾದಿಗಳು-ಸ್ವರ್ಗಾದಿವಿಶೇಷಣಗಳು- ಸಂಕೀರ್ಣವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕ-ಕರ್ಮಾದಿಗಳು ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು- ಈ ಪ್ರಕಾರ ವೇಕಡಿಮೇವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳತಕ್ಕ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಅವುಗಳ ಸಂಗಡ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು-ಆದ್ದರಿಂದ-ಈ ಕಾಂಡವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾಂಡವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು- ಅನೇಕಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾನಾರ್ಥವರ್ಗದೊಳ

ಗೆ-ಕಾಂಡಾದಿವರ್ಗಗಳೂ-ಅವ್ಯಯವರ್ಗದಲ್ಲಿ - ಅವ್ಯಯವರ್ಗ ಅವ್ಯಯನಾನಾರ್ಥವರ್ಗಗಳೂ - ಈ ಪ್ರಕಾರವೇಲಿಂಗಾದಿಸಂಗ್ರಹವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ. ಇವೆಯೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

(ಅವತರಣಿಕೆ)-ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶೋರೂಪಭೇದನವೆಂಬುವ ಸಂಕೇತದಿಂದಲೇ ವಲರೂಪಭೇದಗಳಿಂ ಲಿಂಗವನ್ನ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ -ಈ ವಿಶೇಷ್ಯನಿಘ್ನವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ- ಆ ಪ್ರಕಾರವೇ ಎಂಬುವ ಕ್ರಮವನ್ನ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದಕೋಸ್ಕರ - (ಸ್ತ್ರೀದಾರಾದ್ಯೈಃ) ಎಂಬುವ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ವಿಶೇಷವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ - ಹೇಗಂದರೆ-

ಮೂ॥ ಸ್ತ್ರೀದಾರಾದ್ಯೈರ್ಯದ್ವಿಶೇಷ್ಯಂ ಯಾದೃಶೈಃ ಪ್ರಸ್ತುತಂ ಪದೈಃ।
ಗುಣದ್ರವ್ಯಕ್ರಿಯಾಶಬ್ದಾಸ್ತಥಾಸ್ಯುಸ್ತಸ್ಯ ಭೇದಕಾಃ॥ ೧॥

॥ಟೀ॥ ಯದ್ವಿಶೇಷ್ಯಂ । ಯಾವ ವಿಶೇಷ್ಯವಾದ ಅರ್ಥವು । ಯಾದೃಶೈಃ । ಯಾವ ಲಿಂಗಾದಿಗಳುಳ್ಳ । ಸ್ತ್ರೀದಾರಾದ್ಯೈಃ ಪದೈಃ । ಸ್ತ್ರೀದಾರ - ಇವು ಮೊದಲಾದ (ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಪುಲ್ಲಿಂಗನಪುಂಸಕಲಿಂಗಪದಗಳಿಂದ । ಪ್ರಸ್ತುತಂ-ಪ್ರಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಡುವದೋ। ತಸ್ಯ- ಆ ವಿಶೇಷ್ಯಕ್ಕೆ । ಭೇದಕಾಃ । ವಿಶೇಷಣಗಳಾದ। ಗುಣದ್ರವ್ಯಕ್ರಿಯಾಶಬ್ದಾಃ ।ಗುಣವಾಚಕದ್ರವ್ಯವಾಚಕಕ್ರಿಯಾವಾಚಕಶಬ್ದಗಳು। ತಥಾಸ್ಯುಃ। ಆ ವಿಶೇಷ್ಯಲಿಂಗಗಳುಳ್ಳಂಥಾವೇ ಆಗುವವು। ಅಂದರೆ- ವಿಶೇಷ್ಯವು ಯಾವಲಿಂಗವಾಗಿ ಪ್ರಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಡುವದೋ-ಗುಣದ್ರವ್ಯಕ್ರಿಯಾವಾಚಕಗಳಾದ ಸುಕೃತ್ಯಾದಿ ವಿಶೇಷಣಗಳೂ ಆ ಲಿಂಗಗಳುಳ್ಳಂಥಾವೇ ಆಗುವವೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು । ಅದಕ್ಕೆ-*ಪ್ರವೀಣಾ ಸ್ತ್ರೀ- ಪ್ರವೀಣಾಃ ದಾರಾಃ-ಪ್ರವೀಣಂ ಕಳತ್ರಂ- ಯೆಂದು ಗುಣವಾಚಕಗಳಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೂ *ಧನಿನೀ (ಸ್ತ್ರೀ) ಧನಿನೋ ದಾರಾಃ - ಧನಿ ಕಳತ್ರಂ- ಯೆಂದು ದ್ರವ್ಯವಾಚಕಗಳಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೂ *ಕ್ಷೇಮಂಕರಾ ಸ್ತ್ರೀ -ಕ್ಷೇಮಂಕರಾಃ ದಾರಾಃ-ಕ್ಷೇಮಂಕರಂ ಕಳತ್ರಂ- ಯೆಂದು ಕ್ರಿಯಾವಾಚಕಗಳಾದ ವಿಶೇಷಣಗಳಿಗೂ- ಈ ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಣಗಳು,

ಕ್ಷೇಮಂಕರೋರಿಷ್ಟತಾತಿಶ್ಶಿವತಾತಿಶ್ಶಿವಂಕರಃ।

ಕ್ಷೇಮಂಕರಃ-ಅರಿಷ್ಟತಾತಿಃ-ಶಿವತಾತಿಃ ಶಿವಂಕರಃ-೪-ಶುಭವನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಹೆಸರು- ಈ ಅರ್ಥ ಶ್ಲೋಕವು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತವೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವರು-

ಸುಕೃತೀ ಪುಣ್ಯವಾನ್ ಧನ್ಯೋ

ಸುಕೃತೀ-ನ್-ಪುಣ್ಯವಾನ್-ತ್-ಧನ್ಯಃ-೩-ಪುಣ್ಯವುಳ್ಳವನ ಪೆಸರು-ಒಳ್ಳೇ ಅದೃಷ್ಟವಂತನು-

ಮಹೇಚ್ಛಸ್ತು ಮಹಾಶಯಃ

ಮಹೇಚ್ಛಃ-ಮಹಾಶಯಃ-೨-ಘನವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನ ಪೆಸರು-ಧಾರಾಳಿಗೂ ಪೆಸರು-

ಹೃದಯಾಳುಸ್ಸುಹೃದಯೋ

ಹೃದಯಾಳುಃ-ಸುಹೃದಯಃ-೨-ಒಳ್ಳೇ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನ ಪೆಸರು,ಅಂತಃಕರಣಶುದ್ಧನು-

ಮಹೋತ್ಸಾಹೋ ಮಹೋದ್ಯಮಃ।

ಮಹೋತ್ಸಾಹಃ-ಮಹೋದ್ಯಮಃ-೨-ಮುಷ್ಕರವಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವುಳ್ಳವನ ಪೆಸರು-

ಪ್ರವೀಣೇ ನಿಪುಣಾಭಿಜ್ಞವಿಜ್ಞನಿಷ್ಣಾತಶಿಕ್ಷಿತಾಃ ॥೪॥ ವೈಜ್ಞಾನಿಕಃ ಕೃತಮುಖಃ ಕೃತೀ ಕುಶಲ(ಇತ್ಯಪಿ)

ಪ್ರವೀಣಃ-ನಿಪುಣಃ-ಅಭಿಜ್ಞಃ-ವಿಜ್ಞಃ-ನಿಷ್ಣಾತಃ-ಶಿಕ್ಷಿತಃ-ವೈಜ್ಞಾನಿಕಃ-ಕೃತಮುಖಃ-ಕೃತೀ-ನ್-ಕುಶಲಃ-೧೦-ಕೆಲಸದಲ್ಲುಪಾಯಗಾರನ ಪೆಸರು-ಚತುರನು-ಜಾಣನು-

ಪೂಜ್ಯಃ ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯ

ಪೂಜ್ಯಃ-ಪ್ರತೀಕ್ಷ್ಯಃ-೨-ಪೂಜ್ಯನ ಪೆಸರು-

ಸ್ಸಾಂಶಯಿಕಸ್ಸಂಶಯಾಪನ್ನಮಾನಸಃ॥೫॥

ಸಾಂಶಯಿಕಃ,ಸಂಶಯಾಪನ್ನಮಾನಸಃ-೨-ಸಂದೇಹಿಸುವವನ ಪೆಸರು- ಸಂಶಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಸ್ತುವಿನ ಪೆಸರು-

ದಕ್ಷಿಣೀಯೋ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಹ(ಸ್ತತ್ರ)ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ(ಇತ್ಯಪಿ

ದಕ್ಷಿಣೀಯಃ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಹಃ-ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಃ,೩-ದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದವನು - ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕವನು-

ಸ್ಯುರ್ವದಾನ್ಯಃ ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷ ದಾನಶೌಂಡಾ ಬಹುಪ್ರದೇ॥೬॥

ವದಾನ್ಯಃ-ಸ್ಥೂಲಲಕ್ಷಃ,ದಾನಶೌಂಡಃ-ಬಹುಪ್ರದಃ-೪- ಬಹಳವಾಗಿ ಕೊಡುವವನ ಪೆಸರು-ಉದಾರಿ,

ಜೈವಾತೃಕ(ಸ್ಸ್ಯಾ)ದಾಯುಷ್ಮಾ

ಜೈವಾತೃಕಃ-ಆಯುಷ್ಮಾನ್-ತ್ - ೨- ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಮಂತನ ಪೆಸರು-ಬಹುಕಾಲ ಬದುಕುವವನು

ನಂತರ್ವಾಣಿಸ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರವಿತ್।

ಅಂತರ್ವಾಣಿಃ-ಶಾಸ್ತ್ರವಿತ್ - ದ್ - ೨- ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನರಿತಿದವನ ಪೆಸರು,

ಪರೀಕ್ಷಕಃ ಕಾರಣಿಕೋ

ಪರೀಕ್ಷಕಃ- ಕಾರಣಿಕಃ-೨-ದಾನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವವನ ಪೆಸರು.

ವರದಸ್ತು ಸಮರ್ಧಕಃ॥೭

ವರದಃ- ಸಮರ್ಧಕಃ- ೨-ಕೇಳಿದ ವಸ್ತುಗಳಂ ಕೊಡುವ ದೇವತಾದಿಗಳಿಗೆ ಪೆಸರುಗಳು.

హర్షమాణో వికు ర్వాణః ప్రమనా హృష్టమానసః।	హర్షమాణః- వికుర్వాణః - ప్రమనాః - స్ -హృష్టమానసః - ౪ - సంతోషదిందకూడిద మనస్సుళ్ళవను.
దుర్మనా విమనా అం తర్మనా (స్సాత్)	దుర్మనాః- స్ - విమనాః-స్ - అంతర్మనాః - స్ ౩- దుఃఖదింద కూడిదమనస్సువుళ్ళవన పిసరుగళు.
ఉత్క-ఉన్మనాః॥ ౮ ॥	ఉత్కః-ఉన్మనాః- స్- ౨ - ప్రియవాదవస్తుయావాగ దొరెయువదో యెందుత్కంఠెయుళ్ళవనపిసరు.
దక్షిణేసరళోదారా	దక్షిణః-సరళః- ఉదారః- ౩కుటిలవాగదె నెట్టగాదమనస్సుళ్ళవనపిసరుగళు.
సుకలో (దాతృభో క్తర)॥	సుకలః - ౧ - దాతృభోక్తరి-త్యాగభోగగళు ఎరడూ ఉళ్ళవనపిసరు
తత్పరేప్రసితాసక్తా	తత్పరః- ప్రసితః - ఆసక్తః- ౩- ఒందుపదార్థదల్లి తగిలిదమనస్సుళ్ళవనపిసరుగళు-
(విష్టార్థోద్యుక్త)ఉత్సుకః॥	ఉత్సుకః౧ ఇష్టార్థోద్యుక్తః - ఇష్టవాదప్రయోజనదల్లి ఉద్యోగవుళ్ళవనపిసరు-
ప్రతీతే ప్రథితఖ్యాతవిత్తవిజ్ఞాతవిశ్రుతాః।	ప్రతీతః- ప్రథితః- ఖ్యాతః- విత్తః-విజ్ఞాతః - విశ్రుతః౬ ధనాదిగళింద ప్రసిద్ధనాదవనపిసరు-
(గుణైః ప్రతీతేతు) కృతలక్షణాహతలక్షణా॥ ౧౦ ॥	కృతలక్షణః- ఆహతలక్షణః-౨-గుణైః- త్యాగశౌర్యాదిగుణగళింద- ప్రతీతే -ప్రసిద్ధనాదవనపిసరు-
ఇభ్యఆఢ్యోధనీ స్వామీ - త్వీశ్వరః పతిరీశితా । అధిభూ ర్నాయకోనేతాప్ర భుఃపరివృఢోధిపః ।	ఇభ్యః-ఆఢ్యః-ధనీ-న్ - ౩- ధనవంతనపెసరు, స్వామీ-న్ -ఈశ్వరః-పతిః-ఈశితా-ఋ- అధిభూః- నాయకః-నేతా-ఋ- ప్రభుః-పరివృఢః-అధిపః- ౧౦- ఆళువవనపిసరుగళు.
అధికర్ధిస్సమృద్ధ(స్సాత్)	అధికర్ధిః-సమృద్ధః॥ పా ॥సమృద్ధిః-౨ అధికవాదసంపత్తుళ్ళవనపిసరుగళు-
కుటుంబవ్యాపృతస్తు	యః - యావను - కుటుంబవ్యాపృతః -కు

ಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನುಪಾಧಿ (ಶ್ಚಪು) ಮಾನಯಂ॥

ಕ್ತನಾಸುಕ್ತಾನೋ-ಕಸ್ಮಿನ್ - ಅವನಲ್ಲಿ - ಅಕ್ಷಾಗಾರಿಕಃ-ಉಪಾಧಿಃ-೨-ವರ್ತಿಸುವದು- ಈಉಪಾಧಿಶಬ್ದವುನಿಯತಪುಲ್ಲಿಂಗವು-

(ವರಾಂಗ ರೂಪೋಪೇತೋಯಃ) ಸಿಂಹಸಂಹನನೋ(ಹಿಸಃ।)

ಸಿಂಹಸಂಹನನಃ- ೧ ॥ ಯಃ - ಯಾವನು-ವರ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ-ಅಂಗ- ಅವಯವದಿಂದಲೂ- ರೂಪ-ಆಕಾರದಿಂದಲೂ - ಕೂಡಿಯಿರುವನೋ - ಸಃ-ಅಂಥಾವನಹೆಸರು-

ನಿರ್ಧಾರ್ಯಃ(ಕಾರ್ಯಕರ್ತಾಯಸ್ಸಂಪನ್ನಸ್ಸತ್ವಸಂಪದಾ॥೧೩॥)

ನಿರ್ಧಾರ್ಯಃ-೧-ಸತ್ವಸಂಪದಾ॥ ಆಪತ್ಸಂಪದಗಳಲ್ಲಿ - ಒಂದೇರೀತಿಯಾಗಿರುವಧೈರ್ಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಸಂಗಡ-ಸಂಪನ್ನಃ-ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವನಾಗಿ ॥ಯಃ ಯಾವನು - ಕಾರ್ಯಕರ್ತಾ - ಕಾರ್ಯವನ್ನುಮಾಡುವನೋಅವನಹೆಸರು-

(ಅವಾಚಿ ಮೂಕೋಥಮನೋಜವಸಃ ಪಿತೃಸನ್ನಿಭಃ।)

ಮೂಕಃ-೧-ಅವಾಚಿ-ಮಾತಿಲ್ಲದಮೂಗನಹೆಸರು.

ಮನೋಜವಸಃ॥ಪಾ॥ ಮನೋಜವಾಃ-ಸ್- ಮನೋಜವಃ-೧- ಪಿತೃಸನ್ನಿಭಃ-ತಂದೆಯನ್ನುಹೋಲಿದವನಹೆಸರು.

(ಸತ್ಕೃತ್ಯಾಲಂಕೃತಾಂಕನ್ಯಾಂಯೋದದಾತಿಸ)ಕೂಕುದಃ॥೧೪॥

ಕೂಕುದಃ-೧-ಯಃ - ಯಾವನು-ಸತ್ಕೃತ್ಯ - ಸತ್ಕರಿಸಿ-ಅಲಂಕೃತಾಂ-ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ-ಕನ್ಯಾಂ-ಕನ್ನಿಕೆಯನ್ನು- ದದಾತಿ- ದಾನಮಾಡುತ್ತಾನೋ - ಸಃ - ಅವನಹೆಸರು-

ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣಶ್ಶ್ರೀಲಶ್ಶ್ರೀಮಾನ್

ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾನ್-ತ್ -ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ - ಶ್ರೀಲಃ - ಶ್ರೀಮಾನ್-ತ್ - ೪- ಸಂಪತ್ತುವುಳ್ಳವನಹೆಸರು-

ಸ್ನಿಗ್ಧಸ್ತುವತ್ಸಲಃ।

ಸ್ನಿಗ್ಧಃ- ವತ್ಸಲಃ- ೨- ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳವನಹೆಸರು.

(ಸ್ಯಾ)ದ್ದಯಾಲುಃ ಕಾರುಣಿಕಃ ಕೃಪಾಲುಸ್ಸುರತಸ್ಸಮಾಃ॥೧೫॥

ದಯಾಲುಃ- ಕಾರುಣಿಕಃ-ಕೃಪಾಲುಃ- ಸುರತಃ-೪-ದಯೆಯುಳ್ಳವನಹೆಸರು-

ಸ್ವತಂತ್ರೋಪಾವೃತಸ್ಸ್ವೈರೀಸ್ವಚ್ಛಂದೋನಿರವಗ್ರಹಃ।

ಸ್ವತಂತ್ರಃ- ಅಪಾವೃತಃ - ಸ್ವೈರೀ-ನ್- ಸ್ವಚ್ಛಂದಃ-ನಿರವಗ್ರಹಃ-೫- ಸ್ವತಂತ್ರನಹೆಸರುಗಳು.

ಪರತಂತ್ರಃ ಪರಾಧೀನಃಪರವಾನ್ನಾಥವಾನಪಿ ॥

ಪರತಂತ್ರಃ-ಪರಾಧೀನಃ-ಪರವಾನ್-ತ್ - ನಾಥವಾನ್-ತ್ -ಅಧೀನಃ-ನಿಘ್ನಃ-ಆಯತ್ತಃ-ಅಸ್ವಚ್ಛಂದಃ-ಗೃಹ್ಯ

ಅಧೀನೋನಿಘ್ನಆಯತ್ತಃ ಸ್ವಛಂದೋಗೃಹ್ಯಕೋ (ಪ್ಯಸೌ।)

ಕಃ-೫ ಪರಾಧೀನನಹೆಸರು-

ಖಲಪೂ(ಸ್ಸ್ಯಾದ್ಬಹುಕರೋ)

ಖಲಪೂಃ-ಊ-ಬಹುಕರಃ-೨- ಕಣವನ್ನುಗುಡಿಸುವವನು-

ದೀರ್ಘಸೂತ್ರಶ್ಚಿರಕ್ರಿಯಃ।

ದೀರ್ಘಸೂತ್ರಃ-ಚಿರಕ್ರಿಯಃ-೨-ವಿಚಾರಿಸಿಮೆಲ್ಲಗೆಕಾರ್ಯವನ್ನಮಾಡುವವನಹೆಸರು-

ಜಾಲ್ಮೋಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾರೀ(ಸ್ಯಾ)

ಜಾಲ್ಮಃ - ಅಸಮೀಕ್ಷ್ಯಕಾರೀ-ನ್-೨- ವಿಚಾರಿಸಿನೋಡದೇಕಾರ್ಯವನ್ನ ಮಾಡುವವನಹೆಸರುಗಳು - ಆತುರಗಾರ-

ಕುಂಠೋ (ಮಂದಃಕ್ರಿಯಾಸುಯಃ।)

ಕುಂಠಃ-೧-ಕ್ರಿಯಾಸು - ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ- ಯಃ- ಯಾವವನು - ಮಂದಃ - ಆಲಸ್ಯವುಳ್ಳವನೋಅವನಹೆಸರು-

ಕರ್ಮಕ್ಷಮೋಲಂಕರ್ಮೀಣಃ

ಕರ್ಮಕ್ಷಮಃ-ಅಲಂಕರ್ಮೀಣಃ-೨-ಅನಾಯಾಸದಿಂದಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವವನಹೆಸರು - ಕಾರ್ಯಸಮರ್ಥನು.

ಕ್ರಿಯಾವಾನ್(ಕರ್ಮಸೂದ್ಯತಃ॥)೧೮॥

ಕ್ರಿಯಾವಾನ್ - ತ್ -೧- ಕರ್ಮಸುಉದ್ಯತಃ - ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಉದ್ಯೋಗಿಸಿದವನಹೆಸರು-

ಸಕಾರ್ಮಃಕರ್ಮಶೀಲೋಯಃ

ಕಾರ್ಮಃ-ಕರ್ಮಶೀಲಃ-೨- ಫಲವುಂಟಾದರೂ-ಕಾರ್ಯವನ್ನಮಾಡುವಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನಹೆಸರುಗಳು.

ಕರ್ಮಶೂರಸ್ತುಕರ್ಮಠಃ॥

ಕರ್ಮಶೂರಃ-ಕರ್ಮಠಃ-೨- ಫಲವುಂಟಾಗುವವರಿಗೂಕಾರ್ಯವನ್ನುಮಾಡುವವನಹೆಸರುಗಳು-

ಕರ್ಮಣ್ಯಭುಕ್ಕರ್ಮಕರಃ

ಕರ್ಮಣ್ಯಂ-ಅಂದರೆ-ಕೂಲಿ- ಅದರಂ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡುವವನುಕರ್ಮಣ್ಯಭುಕ್ಕು- ಅವನಿಗೆಕರ್ಮಕರನೆಂದುಹೆಸರು _ ಕೆಲವರುಕರ್ಮಕರನಂದರೆ- ಕೂಲಿಗೆಕೆಲಸಮಾಡುವವನು-ಅವನಿಗೆ ಕರ್ಮಣ್ಯಭುಕ್ಕೆಂದುಹೆಸರೆಂದರು - ಕರ್ಮಣ್ಯಭುಕ್-ಜ್-ಕರ್ಮಕರಃ-೨-

ಕರ್ಮಕಾರಸ್ತುತತ್ಕ್ರಿಯಃ

ತತ್ಕ್ರಿಯಃ॥ತತ್ಕ್ರಿಯನೆಂದರೆ - ಕೂಲಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವನು- ಅಂಥವನುಕರ್ಮಕಾರನೆಂನಲ್ಪಡುವನು-ಕರ್ಮಕಾರಃ-

ಅಪಸ್ನಾತೋ ಮೃತಸ್ನಾತ	ಅಪಸ್ನಾತಃ-ಮೃತಸ್ನಾತಃ-೨- ಮರಣನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನ ಹೆಸರು-ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶವದ ಹೆಸರೆಂದು ಕೆಲವರು-
ಆಮಿಷಾಶೀ ತು ಶೌಷ್ಕಲಃ|	ಆಮಿಷಾಶೀ-ನ್- ಶೌಷ್ಕಲಃ॥ ಪಾ॥ ಶಾಷ್ಕುಲಃ-೨-ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂಬುವವನ ಹೆಸರು-
ಬುಭುಕ್ಷಿತ(ಸ್ಸ್ಯಾ)ತ್ಕ್ಷುಧಿತೋ ಜಿಘತ್ಸು ರಶನಾಯಿತಃ॥	ಬುಭುಕ್ಷಿತಃ-ಕ್ಷುಧಿತಃ-ಜಿಘತ್ಸುಃ-ಅಶನಾಯಿತಃ-೪-ಹಸಿವುಗೊಂಡವನ ಹೆಸರು-ಹಸ್ತಯಿರುವನು-
ಪರಾನ್ನಃ ಪರಪಿಂಡಾದೋ	ಪರಾನ್ನಃ-ಪರಪಿಂಡಾದಃ-೨- ಪರಾನ್ನವನ್ನೇ ಭೋಜನಮಾಡುವವನ ಹೆಸರು-
ಭಕ್ಷಕೋ ಘಸ್ಮರೋದ್ಮರಃ	ಭಕ್ಷಕಃ-ಘಸ್ಮರಃ-ಅದ್ಮರಃ- ೩ - ಬಹಳ ತಿಂಡಿ ತಿಂಬುವವನ ಹೆಸರುಗಳು -
ಆದ್ಯೂನ(ಸ್ಸ್ಯಾ)ದೌದರಿಕೋ (ವಿಜಿಗೀಷಾವಿವರ್ಜಿತೇ॥)	ಆದ್ಯೂನಃ-ಔದರಿಕಃ-೨- ಜಿಗೀಷೆಮುಂತಾದಬೇರೆಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ಹೊಟ್ಟೆಹೊರಕೊಂಬುವವನ ಹೆಸರು-
(ಉಭೌ) ವಾತ್ಮಂಭರಿಃ ಕುಕ್ಷಿಂಭರಿ (ಸ್ಸ್ವೋದರಪೂರಕೇ|)	ಆತ್ಮಂಭರಿಃ-ಕುಕ್ಷಿಂಭರಿಃ-ಈ ೨- ನ್ನು ಪೋಷ್ಯವರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು-ಸ್ವೋದರಪೂರಕೇ-ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರಕೊಂಬುವವನ ಹೆಸರುಗಳು.
ಸರ್ವಾನ್ನೀನಸ್ತು ಸರ್ವಾನ್ನಭೋಜೀ	ಸರ್ವಾನ್ನೀನಃ- ಸರ್ವಾನ್ನಭೋಜೀ- ನ್-೨-ನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆಯೆಲ್ಲಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭೋಜನ ಮಾಡುವವನ ಹೆಸರುಗಳು-
ಗೃಧ್ನುಸ್ತು ಗರ್ಧನಃ॥ ಲುಬ್ಧೋಭಿಲಾಷುಕಸ್ತೃಷ್ಣಕ್	ಗೃಧ್ನುಃ-ಗರ್ಧನಃ-ಲುಬ್ಧಃ- ಅಭಿಲಾಷುಕಃ-ತೃಷ್ಣಕ್ -ಜ್-೫-ಆಶೆಯುಳ್ಳವನ ಹೆಸರುಗಳು-
(ಸ್ಸಮೌ) ಲೋಲುಪ ಲೋಲುಭೌ|	ಲೋಲುಪಃ-ಲೋಲುಭಃ-೨- ಶಾನೆ ಆಶೆಯುಳ್ಳವನ ಹೆಸರು-
ಸೋನ್ಮಾದಸ್ತೂನ್ಮದಿಷ್ಣು (ಸ್ಸ್ಯಾ)	ಸೋನ್ಮಾದಃ-ಉನ್ಮದಿಷ್ಣುಃ-೨-ಭೂತಾವೇಶಾದಿಗಳಿಂದ ಮರುಳುಳ್ಳವನ ಹೆಸರು -
ದವಿನೀತಸ್ಸಮುದ್ಧತಃ॥೨೩	ಅವಿನೀತಃ-ಸಮುದ್ಧತಃ- ೨ - ವಿನಯವಿಲ್ಲದವನ ಹೆಸರು-
ಮತ್ತಶ್ಶೌಂಡೋತ್ಕಟಕ್ಷೀಬಾ	ಮತ್ತಃ-ಶೌಂಡಃ-ಉತ್ಕಟಃ-ಕ್ಷೀಬಃ-೪ ಮ

ಭಾಃ	ಪಾನಾದಿಗಳಿಂದಮೈಮರೆತವನಪೆಸರುಗಳು-
ಕಾಮುಕಃ ಕಮಿತಾನುಕಃ। ಕಮ್ರಃ ಕಾಮಯಿತಾಭೀಕಃ ಕಮನಃ ಕಾಮನೋಭೀಕಃ॥೨೮॥	ಕಾಮುಕಃ-ಕಾಮಿತಾ-ಋ- ಅನುಕಃ- ಕಮ್ರಃ- ಕಾಮಯಿತಾ-ಋ-ಅಭೀಕಃ-ಕಮನಃ-ಕಾಮನಃ-ಅಭೀಕಃ-೯-ಕಾಮುಕನಪೆಸರು-ಕೋರಿಕೆಯುಳ್ಳವನು-ನಾಯಕನು-
ವಿಧೇಯೋ ವಿನಯಗ್ರಾಹೀ	ವಿಧೇಯಃ-ವಿನಯಗ್ರಾಹೀ-ನ್-೨- ವಿನಯವುಳ್ಳವನಪೆಸರುಗಳು-
ವಚನೇಸ್ಥಿತಆಶ್ರವಃ।	ವಚನೇಸ್ಥಿತಃ-ಆಶ್ರವಃ-೨- ಹೇಳಿದಹಾಗೆಮಾಡುವವನಪೆಸರು- ಇವುನ್ನು ವಿನಯವುಳ್ಳ ವನಪೆಸರುಗಳೆಂದು ಕೆಲವರು-
ವಶ್ಯಃ ಪ್ರಣೇಯೋ	ವಶ್ಯಃ-ಪ್ರಣೇಯಃ-೨- ಔಷಧಾದಿಗಳಿಂದವಶ್ಯನಾದವನಪೆಸರು - ಇವುನ್ನೂ ವಿನಯವುಳ್ಳವನಪೆಸರೆಂದು ಕೆಲವರು -
ನಿಭೃತ ವಿನೀತ ಪ್ರಶ್ರಿತಾಸ್ಸಮಾಃ॥೨೯॥	ನಿಭೃತಃ-ವಿನೀತಃ-ಪ್ರಶ್ರಿತಃ॥ಸಾ॥ ಪರಿಸ್ರೃತಃ-೩-ಶಿಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಪೆಸರು.
ಧೃಷ್ಟೇ ಧೃಷ್ಣುರ್ವಿಯಾತಶ್ಚ	ಧೃಷ್ಟಃ-ಧೃಷ್ಣುಃ-ವಿಯಾತಃ- ೩-ದಿಟ್ಟತನಉಳ್ಳವನಪೆಸರು-
ಪ್ರಗಲ್ಭಃ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತಃ (ಸ್ಯಾ)	ಪ್ರಗಲ್ಭಃ-ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತಃ- ೨ - ಆಗಾಗ್ಯೆಹೊಸಹೊಸದಾಗಿಪ್ರಕಾಶಿಸುವಪ್ರಜ್ಞೆವುಳ್ಳವನಪೆಸರು -
ದಧೃಷ್ಟೇತು ಶಾಲೀನೋ	ಅಧೃಷ್ಟಃ- ಶಾಲೀನಃ-೨-ದಿಟ್ಟತನಯಿಲ್ಲದವನಪೆಸರು
ವಿಲಕ್ಷೋವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತಃ॥	ವಿಲಕ್ಷಃ-ವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತಃ-೨-ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಪರಿಕ್ರಾತಾರ್ಥಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವನಪೆಸರು-
ಅಧೀರೆ ಕಾತರ	ಅಧೀರಃ-೧ - ವ್ಯಸನಾದಿಗಳಿಂದವ್ಯಾಕುಲಪಟ್ಟಂಥಾವನಪೆಸರು-ಅಂಜಿದವನಪೆಸರು-
ತ್ರಸ್ನೌ ಭೀರು ಭೀರುಕ ಭೀಲುಕಾಃ।	ತ್ರಸ್ನುಃ-ಭೀರುಃ-ಭೀರುಕಃ-ಭೀಲುಕಃ-೪-ಹೆದರುವವನಪೆಸರು-ಭಯಪಡುವಪೆರಿಕೆ-
ಆಶಂಸುರಾಶಂಸಿತರಿ	ಆಶಂಸುಃ-ಆಶಂಸಿತಾ-ಋ- ೨- ಪ್ರಿಯವಸ್ತುವಿನನ್ನಬಯಸುವವನಪೆಸರು
ಗೃಹಯಾಲುರ್ಗ್ರಹೀತರಿ	ಗೃಹಯಾಲುಃ-ಗ್ರಹೀತಾ- ಋ - ತೆಕೊಳ್ಳುವಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನಪೆಸರು-
ಶ್ರದ್ಧಾಲುಶ್ಶ್ರದ್ಧಯಾ	ಶ್ರದ್ಧಾಲುಃ ಶ್ರದ್ಧ...

యుక్తే	క్తే-కూడిరువనల్లి వర్తిసువదు-
పరయాళుస్తు పాతుకః।	పరయాళుః-పాతుకః-౩- బీళువస్వభావవుళ్ళవనహెసరు,
లజ్జాశీలేపత్రపిష్ణు	లజ్జాశీలః-అపత్రపిష్ణుః- ౨- నాచికెపడువస్వభావవుళ్ళవనహెసరుగళు,
ర్వందారురభివాదకః॥	వందారుః-అభివాదకః-౨ - ముగియువస్వభావవుళ్ళవను। కైముగియువను - నమస్కరిసువను-
శరారు ర్ఘాతుకో హింస్రః	శరారుః-ఘాతుకః-హింస్రః- ౩ - కొల్లువస్వభావవుళ్ళవనహెసరుగళు-
స్యా(ద్వర్ధిష్ణుస్తువర్ధనః।	వర్ధిష్ణుః-వర్ధనః-౨- వృద్ధిహొందువస్వభావవుళ్ళవనహెసరు-
ఉత్పతిష్ణుస్తూత్పతితా	ఉత్పతిష్ణుః-ఉత్పతితా-ఋ-౨-హారువస్వభావవుళ్ళవనహెసరుగళు-
లంకరిష్ణుస్తుమండనః।	అలంకరిష్ణుః-మండనః- ౨- శృంగారిసువస్వభావవుళ్ళవనహెసరుగళు-
భూష్ణుర్భవిష్ణుర్భవితా	భూష్ణుః-భవిష్ణుః-భవితా-ఋ-౩ఆగహోగువావనహెసరు - భారిభారిగూకుట్టువస్వభావవుళ్ళకేశనఖాదిగళ హెసరెందుకెలవరన్నువరు-
వర్తిష్ణుర్వర్తన (స్సమౌ)	వర్తిష్ణుః-వర్తనః-౨- వర్తిసువస్వభావవుళ్ళవనహెసరు - కాలాదిగళిగెహెసరుగళెందుకెలవరు-
నిరాకరిష్ణుః క్షిప్నుః (స్యా)	నిరాకరిష్ణుః-క్షిప్నుః-౨-తిరస్కరిసువస్వభావవుళ్ళవనహెసరుగళు-
త్సాంద్రస్నిగ్ధస్తుమేదురః॥౩౦॥	సాంద్రః-స్నిగ్ధః-మేదురః-౩- వత్తాగియూగుంపాగియూఇరువదరహెసరు-
జ్ఞాతాతు విదురో విందు	జ్ఞాతా-ఋ-విదురః-విందుః-౩- తిళియువస్వభావవుళ్ళవనహెసరుగళు-
ర్వికాసీతు వికస్వరః।	వికాసీ-న్-వికస్వరః-౨-వికసిసువస్వభావవుళ్ళద్దు-అరళువంథాద్దు-
విసృత్వరో విసృమరః	విసృత్వరః- విసృమరః-ప్రసారిణీ విసా...

ಪ್ರಸಾರೀಚ ವಿಸಾರಿಣೀ॥	ರೀ-ನ್-೮-ನೆರೆಯುವಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ನೀರ ಮೇಲಣ ತೈಲಬಿಂದು ಮೊದಲಾದದರ ಪೆಸರು- ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುವದು-
ಸಹಿಷ್ಣುಸ್ಸಹನಃ ಕ್ಷಂತಾ ತಿತಿಕ್ಷುಃ ಕ್ಷಮಿತಾ ಕ್ಷಮೀ।	ಸಹಿಷ್ಣುಃ-ಸಹನಃ- ಕ್ಷಂತಾ-ಋ-ತಿತಿಕ್ಷುಃ-ಕ್ಷಮಿತಾ-ಋ-ಕ್ಷಮೀ-ನ್-೬- ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಸೈರಣೆಯುಳ್ಳವನು-
ಕ್ರೋಧನೋಮರ್ಷಣಃ ಕೋಪೀ	ಕ್ರೋಧನಃ-ಅಮರ್ಷಣಃ-ಕೋಪೀ-ನ್-೩-ಸಹಜವಾದ ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳವನ ಪೆಸರುಗಳು-ಮುಂಗೋಪಿ-
ಚಂಡಸ್ತ್ವತ್ಯಂತಕೋಪನಃ॥	ಚಂಡಃ-ಅತ್ಯಂತಕೋಪನಃ-೨-ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟುಗಾರ
ಜಾಗರೂಕೋ ಜಾಗರಿತಾ	ಜಾಗರೂಕಃ-ಜಾಗರಿತಾ-ಋ-೨-ಎಚ್ಚರಿಕೆಯುಳ್ಳವನು-
ಘೂರ್ಣಿತಃ ಪ್ರಚಲಾಯಿತಃ।	ಘೂರ್ಣಿತಃ-ಪ್ರಚಲಾಯಿತಃ-೨- ತೂಕಡಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಿರಿಗಿಬೀಳುವನ ಪೆಸರು-
ಸ್ವಪ್ನಕ್ ಶಯಾಲುರ್ನಿದ್ರಾಲುಃ	ಸ್ವಪ್ನಕ್-ಜ್-ಶಯಾಲುಃ-ನಿದ್ರಾಲುಃ-೩-ನಿದ್ದೆಗೈಯ್ಯುವಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನ ಪೆಸರುಗಳು,
ನಿದ್ರಾಣಶ್ಶಯಿತೋಸಮೌ॥	ನಿದ್ರಾಣಃ- ಶಯಿತಃ-೨-ನಿದ್ದೆಹೋಗುವವನ ಪೆಸರು,
ಪರಾಙ್ಮುಖಃ ಪರಾಚೀನ(ಸ್ಸ್ಯಾ)	ಪರಾಙ್ಮುಖಃ-ಪರಾಚೀನಃ-೨-ಅಭಿಮುಖವಾಗದೇಹಿಂದೆತಿರಿಗಿದವನ ಪೆಸರುಗಳು,
ದವಾಙವ್ಯಧೋಮುಖಃ।	ಅವಾಙ್-ಚ್-ಅಪಿಶಬ್ದದಿಂದ-ಅವಾಚೀನಃ-ಅಧೋಮುಖಃ-೩-ತಲೆಬೊಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡವನ ಪೆಸರು,
(ದೇವಾನಂಚತಿ) ದೇವದ್ರ್ಯಙ್	ದೇವದ್ರ್ಯಙ್-ಚ್-೧-ದೇವಾನ್-ಅಂಚತಿ- ದೇವತೆಗಳನ್ನುಕುರಿತುಹೋಗುವವನಾಗಲಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನುಪೂಜಿಸುವವನಾಗಲಿ ಪೆಸರು.
ವಿಷ್ವದ್ರ್ಯಙ್ (ವಿಷ್ವಗಂಚತಿ)	ವಿಷ್ವದ್ರ್ಯಙ್-ಚ್-೧-ವಿಷ್ವಕ್-ಅಂಚತಿ-ಸಕಲದಕಡೆಗೆಲ್ಲಾ ಹೋಗುವವನ ಪೆಸರು,
(ಯಸ್ಸಹಾಂಚತಿ) ಸಧ್ರ್ಯಙ್ (ಸ)	ಸಧ್ರ್ಯಙ್-ಚ್-೧-ಸಹ-ಅಂಚತಿ-ಒಬ್ಬರಸಂಗಡಹೋಗುವವನ ಪೆಸರು,
ಸ್ತಿರ್ಯಙ್ (ಯಸ್ತಿರೋಂಚತಿ)	ತಿರ್ಯಙ್-ಚ್-೧-ತಿರಃ-ಅಂಚತಿ-ಅಡ್ಡವಾಗಿನಡೆಯುವವನ ಪೆಸರು.

ಮೂ	ಟೀ
ವದೋವದಾವದೋವಕ್ತಾ	ವದಃ-ವದಾವದಃ-ವಕ್ತಾ-ಋ-೩-ಮಾತು ಕಲಿತವನಪೆಸರು-
ವಾಗೀಶೋವಾಕ್ಪತಿ (ಸ್ಸಮಾ॥)	ವಾಗೀಶಃ-ವಾಕ್ಪತಿಃ-೨-ನಿರ್ದೋಷ ವಾಗಿಮಾತುಕಲಿತವನಪೆಸರುಗಳು-
ವಾಚೋ ಯುಕ್ತಿ ಪಟು ರ್ವಾಗ್ಮೀ ವಾವದೂಕೋ ತಿವಕ್ತರಿ।	ವಾಚೋಯುಕ್ತಿಪಟುಃ- ವಾಗ್ಮೀ-ನ್- ವಾವದೂಕಃ-೩-ತಾನುಮಾತನಾಡಲಿಚ್ಛೈಸಿದ ಅರ್ಥ ವನ್ನದನ್ನಾಗಿನಿರೂಪಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಮಾತಾಡುವ ವನ ಪೆಸರುಗಳು-
(ಸ್ಯಾ)ಜ್ಜಲ್ಪಾ ಕಸ್ತುವಾಚಾಲೋವಾಚಾಟೋಬಹುಗರ್ಹ್ಯವಾಕ್॥೩೬॥	ಜಲ್ಪಾಕಃ-ವಾಚಾಲಃ-ವಾಚಾಟಃ- ಬಹುಗರ್ಹ್ಯವಾಕ್-ಚ್-೪-ದೋಷಯುಕ್ತವಾಗಿಬಹಳಮಾತುಗಳಆಡುವವನಪೆಸರುಗಳು-
ದುರ್ಮುಖೇಮುಖರಾಬದ್ಧಮುಖೌ	ದುರ್ಮುಖಃ- ಮುಖರಃ- ಅಬದ್ಧಮುಖಃ- ೩- ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿಮಾತನಾಡುವವನಪೆಸರು-ಕದೆಯಿಲ್ಲದನಿಷ್ಠೂರವಾದಿ-
ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಃಪ್ರಿಯಂವದೇ।	ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಃ॥ಪಾ॥ ಶಕ್ಲಃ-ಪ್ರಿಯಂವದಃ-೨- ಪ್ರಿಯವನ್ನನುಡಿಯುವವನಪೆಸರುಗಳು-
ಲೊಹಲ(ಸ್ಸ್ಯಾ) ದಸ್ಫುಟವಾ	ಲೊಹಲಃ-ಅಸ್ಫುಟವಾಕ್-ಚ್- ೨-ವ್ಯಕ್ತವಾಗದೇತೊದಲುಮಾತನಾಡುವವನಪೆಸರುಗಳು-
ಗ್ಗರ್ಹ್ಯವಾದೀತು ಕದ್ವದಃ॥	ಗರ್ಹ್ಯವಾದೀ-ನ್-ಕದ್ವದಃ-೨- ನಿಂದಿಸತಕ್ಕಮಾತನಾಡುವವನಪೆಸರು,
(ಸಮಾ) ಕುವಾದ ಕುಚರಾ)	ಕುವಾದಃ-ಪಾ- ಕುಪಾದಃ-ಕುಚರಃ-೨- ಪರರದೋಷಗಳನ್ನನುಡಿಯುವವನಪೆಸರು.
(ಸ್ಯಾ)ದಸಾಮ್ಯಸ್ವರೊ ಸ್ವರಃ।	ಅಸ್ವರಃ-೧-ಅಸಾಮ್ಯಸ್ವರಃ- ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಇಂಪುಇಲ್ಲದಸ್ವರವುಳ್ಳವನಪೆಸರು-
ರವಣಶ್ಶಬ್ದನೋ.	ರವಣಃ-ಶಬ್ದನಃ-೨-ಕೂಗುವಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನಪೆಸರು-
ನಾಂದೀವಾದೀನಾಂದೀಕರ(ಸ್ಸಮಾ॥)೩೭॥	ನಾಂದೀವಾದೀ-ನ್-ನಾಂದೀಕರಃ-೨-ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದಕೂಡಿದ ದೇವತಾದಿ ಗಳಸ್ತೋತ್ರವನ್ನಮಾಡುವಪಾಠಕರು,
ಜಡೋಜ್ಞೇ	ಜಡಃ-ಅಜ್ಞಃ-೨-ತಿಳಿಯದಮೂಢನ ಪೆಸರುಗಳು-
ಏಡಮೂಕ (ಸ್ತುವಕ್ತುಂ	ಅನೇಡಮೂಕಃ-೧-ವಕ್ತುಂ-ಮಾತನಾಡ...

మూ	టీ
శ్రోత్రియమశిక్షితే।	శ్రోత్రియం-కేళువదకూ-అశిక్షితే-శిక్షిసల్పడదవనపెసరు-అందరే-కివుడనిగూ- మూగనిగూ-హోలికెయాదవను-ఏడమూకః- ఎంబ పాఠవన్నంగీకరిసికివుడుకన - మూగరన వుళ్ళవన హెసరెందుకెలవరు-
తూష్ణీం శీలస్తు తూష్ణీకో	తూష్ణీంశీలః-తూష్ణీకః-౨- సుమ్మనిరువస్వభావవుళ్ళవనపెసరుగళు-
నగ్నో వాసాది గంబరః॥	నగ్నః-అవాసాః-స్-దిగంబరః-౩- దిగంబరనహెసరు బిత్తలెయాగిరువవను-
నిష్కాసితో వకృష్ట (స్స్యా)	నిష్కాసితః-అవకృష్టః-౨-హొరడ హాకల్పట్టవను-
దపధ్వస్తస్తుధిక్కృతః।	
ఆత్తగంధో ౽భిభూతః (స్స్యా)	ఆత్తగంధః-పా-ఆత్తగర్వః-అభిభూతః-౨-తిరస్కరిసల్పట్టవనపెసరు-
ద్దాపితస్సాధితః (స్సమౌ॥)	దాపితః-సాధితః-౨-తెరిగెకొత్తిసల్పట్టవను- కొడిసల్పట్టవను - కొడువహాగె మాడల్పట్టవను.
ప్రత్యా దిష్టో నిరస్తస్స్యాత్ప్ర త్యాఖ్యాతో నిరాకృతః।	ప్రత్యాదిష్టః- నిరస్తః-ప్రత్యాఖ్యాతః- నిరాకృతః- ౪ - న్యాయదిందపరిహరిసల్పట్టవనపెసరుగళు.
నికృత(స్స్యా) ద్విప్రకృతో	నికృతః-విప్రకృతః-౨-పీడిసల్పట్టవనపెసరు-
విప్రలబ్ధస్తువంచితః॥	విప్రలబ్ధః-వంచితః-౨-వంచిసికొండవనపెసరు-
మనోహతః ప్రతిహతః ప్రతిబద్ధో హత(శ్చ సః)	మనోహతః-ప్రతిహతః- ప్రతిబద్ధః- హతః-౪-మనస్సినలుత్సాహవుతప్పిదవనపెసరు - మనగెట్టవను-
అధిక్షిప్తః ప్రతిక్షిప్తో	అధిక్షిప్తః-ప్రతిక్షిప్తః-౨- ఆక్షేపిసల్పట్టవనపెసరు.
బద్ధేకీలితసంయతౌ॥	బద్ధః-కీలితః-సంయతః-౩- కట్టిసిక్కొండవను.
ఆపన్న ఆపత్ప్రాప్త	ఆపన్నః-ఆపత్ప్రాప్తః-ఆపత్తున్నొందిదవనహె

	ಸರು
(ಸ್ಯಾತ್) ಕಾಂದಿಶೀಕೋ ಭಯದ್ರುತಃ।	ಕಾಂದಿಶೀಕಃ-ಭಯದ್ರುತಃ-೨-ಭಯದಿಂದವೋಡಿಹೋದವನಪೆಸರುಗಳು
ಆಕ್ಷಾರಿತಃ ಕ್ಷಾರಿತೋಭಿಶಸ್ತೇ	ಆಕ್ಷಾರಿತಃ-ಕ್ಷಾರಿತಃ-ಅಭಿಶಸ್ತಃ-೩-ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿದೋಷಗಳಿಂದ ದೂರಲ್ಪಟ್ಟವನಪೆಸರು-
ಸಂಕಸುಕೋಸ್ಥಿರೇ॥ ೪೩॥	ಸಂಕಸುಕಃ-ಅಸ್ಥಿರಃ-೨-ಯಾವದರಲ್ಲೂಸ್ಥಿರವಿಲ್ಲದವನಪೆಸರುಗಳು
ವ್ಯಸನಾರ್ತೋಪರಕ್ತೋ ದ್ವೌ	ವ್ಯಸನಾರ್ತಃ-ಉಪರಕ್ತಃ-೨- ದೈವಕೃತಮನುಷ್ಯಕೃತಗಳಾದಶರೀರಪೀಡೆಯುಳ್ಳವನ ಪೆಸರು- ಜೂಜುಮುಂತಾದವ್ಯಸನವುಳ್ಳವನಪೆಸರುಗಳು
ವಿಹಸ್ತವ್ಯಾಕುಲೌಸಮೌ।	ವಿಹಸ್ತಃ-ವ್ಯಾಕುಲಃ-೨-ಶೋಕಾದಿಗಳಿಂದಹಿಂದುಮುಂದುತಿಳಿಯದವನಪೆಸರು
ವಿಕ್ಲಬೋವಿಹ್ವಲಃ	ವಿಕ್ಲಬಃ-ವಿಹ್ವಲಃ-೨-ಭಯಾದಿಗಳಿಂದತನ್ನಅವಯವಗಳನ್ನುಧರಿಸಲುಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನಪೆಸರು
(ಸ್ಯಾತ್ತು) ವಿವಶೋ(ರಿಷ್ಟದುಷ್ಟಧೀಃ॥೪೪॥)	ವಿವಶಃ-೧-ಇದು-ಅರಿಷ್ಟದುಷ್ಟಧೀಃ- ಅರಿಷ್ಟ-ಆಸನ್ನಮರಣದಿಂದ-ದುಷ್ಟಧೀಃ-ದೂಷಿತವಾದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಪೆಸರು
ಕಶ್ಯಃಕಶಾರ್ಹೇ	ಕಶ್ಯಃ-ಕಶಾರ್ಹಃ-೨-ಅಪರಾಧದಿಂದಕಶಾಕೋಲಿನಪೆಟ್ಟುಗಳಿಗೆತಕ್ಕವನಪೆಸರು
(ಸನ್ನದ್ಧೇ) ತ್ವಾತತಾಯೀ(ವಧೋದ್ಯತೇ।)	ಆತತಾಯಿನ್-೧-ಇದು-ವಧೋದ್ಯತೇ- ಸಾಯಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರಯತ್ನವುಳ್ಳ-ಸನ್ನದ್ಧೇ-ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನಲ್ಲಿವರ್ತಿಸುವದು
ದ್ವೇಷ್ಯೋಕ್ಷಿಗತೋ	ದ್ವೇಷ್ಯಃ-ಅಕ್ಷಿಗತಃ-೨- ದ್ವೇಷಿಸತಕ್ಕವನಪೆಸರು॥
ವಧ್ಯಶ್ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯ (ಇಮೌಸಮೌ॥)೪೫ ॥	ವಧ್ಯಃ-ಶೀರ್ಷಚ್ಛೇದ್ಯಃ-೨- ಸಾಯಕೊಲ್ಲತಕ್ಕವನಪೆಸರು
ವಿಷ್ಯೋ(ವಿಷೇಣಯೋವಧ್ಯೋ)	ವಿಷ್ಯಃ-೧-ವಿಶೇಷಣ-ವಿಷದಿಂದ-ಯಃ-ಯಾವನು-ವಧ್ಯಃ-ಕೊಲ್ಲತಕ್ಕವನೋಅವನಪೆಸರು-
ಮುಸಲ್ಯೋ(ಮುಸಲೇನಯಃ)	ಮುಸಲ್ಯಃ-೧-ಮುಸಲೇನಯಃವಧ್ಯಃ-ವನಿಕೆಯಿಂದಸಾಯಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಪೆಸರು-
ಶಿಶ್ವಿದಾನೋ ಕೃಷ್ಣಕ	ಶಿಶ್ವಿದಾನಃ-ಅಕೃಷ್ಣಕರ್ಮನ್-೨-[illegible]

ఘూర్ణ
చపలశ్చికురస్సమౌ॥
దోషైకదృ క్పురో
భాగీ
నికృత స్త్వనృజుశ్శఠః
కర్ణేజపస్సూచక
(స్స్యా)త్పిశునో
దుర్జనఃఖలః॥౪౭॥
నృశంసో ఘాతుకః
క్రూరఃపాపో
ధూర్త స్తువంచకః।
అజ్ఞేమూఢ యథాజా
తమూర్ఖవైధే యబా
లిశాః.
కదర్యేకృపణ క్షుద్ర
కింపచానమితంపచాః।
నిస్వ స్తు దుర్విధోదీ
నోదరిద్రోదుర్గతో
(పిసః)॥౪౮॥
వనీపకో యాచన
కోమార్గణో యా
చకార్థినౌ
అహంయు (స్స్యా) ద
హంకారీ
శుభం యుస్తు శుభా
న్వితః
దివ్యోపపాదుకా (దే
వాః)

రవుళ్ళవనపెసరు॥ ఇల్లి॥శిశ్విదానః-కృష్ణకర్మా
ఎంబపాఠదల్లిదురాచారవుళ్ళవనపెసరు-
చపలః-చికురః-౨-దోషవన్నువిచారిసదె
వధెబంధనాదిగళమాడువనపెసరు-
దోషైకదృక్-శ్-పురోభాగీ-న్-౨-
దోషవన్నేహుడుకువవనహెసరు-
నికృతః-అనృజుః-శఠః-౩-కుత్సితనహెసరు-
కర్ణేజపః-సూచకః-పిశునః-౩--చాడీహే
ళువను-క్షుద్రగార
దుర్జనః-ఖలః-పు-౨-దుష్టాత్మనపెసరుగళు
నృశంసః-ఘాతుకః-క్రూరః-పాపః-౪-పరరి
గెబాధెమాడువస్వభావవుళ్ళవనపెసరుగళు-
ధూర్తః-వంచకః-పు-౨-మోసమాడువను-
అజ్ఞః-మూఢః-యథాజాతః- మూర్ఖః-వై
ధేయః-బాలిశః-పు-౬-తిళువళికెయిల్లదవనపెస
రుగళు-
కదర్యః-కృపణః-క్షుద్రః-కింపచానః- మితం
పచః-పు-౫-లోభియహెసరుగళు-
నిస్వః-దుర్విధః-దీనః-దరిద్రః - దుర్గతః-
పు-౫-దరిద్రనహెసరుగళు-బడవను-
వనీపకః-యాచనకః-మార్గణః-యాచకః
అర్థీ-న్-పు-౫-కేళువవనపెసరు-బేడువవను-
అహంయుః-అహంకారీ-న్-పు-౨. అహంకా
రవుళ్ళవనపెసరుగళు-
శుభంయుః-శుభాన్వితః పు-౨-శుభవుళ్ళవను
దివ్యోపపాదుకః-౧-దేవాః- స్వర్గదల్లిరు
వమాతృపితృసంబంధవిల్లదెహుట్టిదదేవతెగళపె
సరు-

మూ॥	టీ॥
(నృగవాద్యా) జరాయుజాః।	జరాయుజః-౧-పు-నృగవాద్యాః-మాసుబీల దల్లి హుట్టిద మనుష్య పశువు మొదలాదవుగళు-
స్వేదజాః(క్రిమిదంశాద్యాః)	స్వేదజః-౧ - క్రిమిదంశాద్యాః - బెవరినింద హుట్టిదహుళువుగళు-సొళ్ళుగళు-మొదలాదవుగళ పెసరు-
(పక్షిసర్పాదయో)ండజాః	అండజః-౧-పక్షిసర్పాదయః-మొట్టెయింద హుట్టువవరక్కి-హావుమున్తాదవుగళ పెసరు-
ఉద్భిద(స్తరు గుల్మాద్యా)	ఉద్భిత్ -ద్-పు-౧-తరుగుల్మాద్యాః - నెలవన్ను ఒడెదిసి కొండు మొళకెమేళువ-హుల్లు-గిడ మర-బళ్ళి-మున్తాద్దర పెసరుగళు॥
ఉద్భిదుద్భిజ్జముద్భిదం।	ఉద్భిత్ -ద్-ఉద్భిజ్జం-ఉద్భిదం-న - ౩-ఆతరుగుల్మాదిగళిగేనే పెసరుగళు॥
సుందరంరుచిరంచారు సుషమం సాధు శోభనం॥ కాంతం మనోహరం రుచ్యం మనోజ్ఞం మంజుమంజుళం	సుందరం-రుచిరం-చారు-సుషమం - సాధు-శోభనం-కాంతం-మనోహరం-రుచ్యం- మనోజ్ఞం-మంజు-మంజుళం-న- -౧౨-సొగసాదద్దు-చన్నాగిరువంథాద్దు-
తదాసేచనకం (తృప్తి ర్నాస్త్యంతో యస్యదర్శనాత్ ॥)	ఆసేచనకం-౧-యస్యదర్శనాత్ తృప్తిరంతో నాస్తితత్ -యావదరన్ను నోడువదరింద- నోడబేకెంబ హార్కై కెడెరి మనస్సిగె సంపూర్ణతృప్తియుంటాగువదిల్లవో అంథాద్దు- అంద చెందుళ్ళ బలువాదద్దు-
అభీష్టే ఽభీప్సితం హృద్యం దయితంవల్లభం ప్రియం।	అభీష్టం-అభీప్సితం-హృద్యం- దయితం-వల్లభం-ప్రియం-న-౬-మనస్సిగెబేకాదద్దు- ఇష్టవాదద్దు-
నికృష్టప్రతికృష్టార్వ రేఫ యాప్యా వమాధమాః॥౫౪॥ కుపూయకుత్సితావద్యఖేట గర్హ్యాణకాస్సమాః।	నికృష్టః-ప్రతికృష్టః-అర్వా-న్-రేఫః॥ ప॥ రేఫః-యాప్యః-అవమః-అధమః-కుపూయః- కుత్సితః-అవద్యః-ఖేటః-గర్హ్యః-అణకః- పు-౧౨-జాత్యాచారగుణాదిగళింద కడమెయాదంథాల్ధమన పెసరుగళు-
మలీమసం మలినం [illegible]	మలీమసం-మలినం-కచ్చరం-మలదూషితం-

శష్పరంమలదూషితం॥ ౫౫॥	ర-న-దూసిద్దు-కొళెయాదద్దు-
పూతంపవిత్రంమేధ్యంచ	పూతం-పవిత్రం-మేధ్యం-న-౩- పవిత్రవాదం థాద్దు-శుద్ధవాదద్దు- దోషవిల్లద్దు-
వీధ్రంతు(విమలార్థకం)	వీధ్రం-న-౧-విమలార్థకం- స్వభావదింద నిష్కల్మషగళాదస్ఫటికాదివస్తుగళ హెసరు-
నిర్ణిక్తంశోధితంమృష్టంనిశ్శోధ్య మనవస్కరం	నిర్ణిక్తం-శోధితం-మృష్టం-నిశ్శోధ్యం-అనవస్కరం-న-౫-కల్మషవిల్లదహాగె శుద్ధగొళిసల్పట్టద్దు-
అసారంఫల్గు	అసారం-ఫల్గు-న- ౨-సారవిల్లదెరగణావాదంథాబల్పజముంతాద్దు.
శూన్యంతువశికం తుచ్ఛరిక్తకే।	శూన్యం-వశికం-తుచ్ఛం-రిక్తకం- న- ౪- బరీచాద-మనెమడికెముంతాద్దు-వళగెయేనూయిల్లద్దు-
(క్లీబే)ప్రధానం ప్రముఖప్రవేకానుత్తమోత్తమాః। ముఖ్యవర్యవరేణ్యాశ్చ ప్రబర్హోనవరార్ధ్యవత్। పరార్ధ్యాగ్ర్యప్రాగ్రహరప్రాగ్ర్యాగ్ర్యాగ్రీయమగ్రియం॥ ౫౮॥ శ్రేయాన్శ్రేష్ఠః పుష్కల (స్స్యాత్) త్సత్తమశ్చాతిశోభనే।	ప్రధానం-నియతనపుంసకవు-ప్రముఖః-ప్రవేకః-అనుత్తమః-ఉత్తమః-ముఖ్యః-వర్యః- వరేణ్యః-ప్రబర్హః-అనవరార్ధ్యః-పు-పరార్ధ్యం అగ్రం-ప్రాగ్రహరం-ప్రాగ్ర్యం-అగ్ర్యం-అగ్రీయం-అగ్రియం-న - ౧౭- ముఖ్యవాగియూ ఉత్తమవాగియూ-ఇతరరిందఅపేక్షసల్పడతక్కద్దాగియూఇరువశ్రేష్ఠవాదంథాద్దర హెసరుగళు॥ శ్రేయాన్-స్-శ్రేష్ఠః-పుష్కలః -సత్తమః-అతిశోభనః-పు-౫- బహళశ్రేష్ఠనాదవనహెసరుగళు-ఈ ౨౨- ఉత్తమపర్యాయనామగళెందు కెలవరన్నువరు
(స్యురుత్తరపదే)వ్యాఘ్రపుంగవర్షభకుంజరాః సింహశార్దూలనాగాద్యాఃపుంసిశ్రేష్ఠార్థగోచరాః।	వ్యాఘ్రః-పుంగవః-ఋషభః-కుంజరః-సింహః-శార్దూలః-నాగః-పు-ఈ౭న్ను- ఆదిశబ్దదింద- చంద్రాదిశబ్దగళన్నూ-ఉత్తరపదశ్రేష్ఠాదిగోచరాస్సంతః-పుంసిస్యుః-ఉత్తరపదగళాగితనిగెవిశేష్యవాదపదార్థవన్ను శ్రేష్ఠవన్నాగి తెళుకొళ్ళువవుగళాగు ... -ఉదాహరణాః

ರವ್ಯಾಘ್ರಃ- ಮುನಿಪುಂಗವಃ - ಪುರುಷರ್ಷಭಃ- ಗಜಕುಂಜರಃ- ರಾಜಸಿಂಹಃ- ರಾಜಚಂದ್ರಃ- ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠಾರ್ಥಗಳು-

ಅಪ್ರಾಗ್ರ್ಯಂ (ದ್ವಯಹೀನೇ ದ್ವೇ) ಅಪ್ರಧಾನೋಪಸರ್ಜನೇ।

ಅಪ್ರಾಗ್ರ್ಯಂ-ಅಪ್ರಧಾನಂ- ಉಪಸರ್ಜನಂ-೩-ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲದೇಯಿರುವಂಥಾ ಅಮುಖ್ಯದ ಹೆಸರುಗಳು॥ಅಪ್ರಧಾನ- ಉಪಸರ್ಜನ - ಈ೨-ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಪುಲ್ಲಿಂಗಗಳಿಲ್ಲವು- ಅಂದರೆ ನಿತ್ಯನಪುಂಸಕವೆನ್ನುವಿಕೆ.

ವಿಶಂಕಟಂ ಪೃಥು ಬೃಹದ್ವಿಶಾಲಂ ಪೃಥುಲಂ ಮಹತ್ । ರುಂದ್ರೋರು ವಿಪುಲಂ

ವಿಶಂಕಟಂ-ಪೃಥು-ಬೃಹತ್-ತ್-ವಿಶಾಲಂ-ಪೃಥುಲಂ-ಮಹತ್-ರುಂದ್ರಂ-ಉರು-ವಿಪುಲಂ-ನ-೯- ವಿಶಾಲವಾದದ್ದು-ಅಗಲವಾದದ್ದು-ದೊಡ್ಡದು-

ಪೀನಪೀವ್ನೀ ತು ಸ್ಥೂಲಪೀವರೇ

ಪೀನಂ-ಪೀವ-ನ್-ಸ್ಥೂಲಂ-ಪೀವರಂ-ನ-೪- ಬಲಿತದ್ದು-

ಸ್ತೋಕಾಲ್ಪಕ್ಷುಲ್ಲಕಾಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ ದಭ್ರಂ ಕೃಶಂ ತನು

ಸ್ತೋಕಃ-ಅಲ್ಪಃ-ಕ್ಷುಲ್ಲಕಃ-ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ-ಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಂ-ದಭ್ರಂ-ಕೃಶಂ-ತನು-ನ-೮-ಸಣ್ಣದು-

(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ) ಮಾತ್ರಾ ತ್ರುಟೀ (ಪುಂಸಿ) ಲವಲೇಶಕಣಾಣವಃ

ಮಾತ್ರಾ-ತ್ರುಟಿಃ(ನಿಯತ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವು) ಲವಃ-ಲೇಶಃ-ಕಣಃ-(ಅಣುಃ) ನಿಯತಪುಲ್ಲಿಂಗ-ಈ೬- ಅಲ್ಪವಾದ್ದು-ಕೊಂಚ-ತುಸ-ಕಟಕು-ಸ್ವಲ್ಪವಾದದ್ದು-

ಅತ್ಯಲ್ಪೇಽಲ್ಪಿಷ್ಠಮಲ್ಪೀಯಃ ಕಣೀಯೋಽಣೀಯ (ಇತ್ಯಪಿ)

ಅಲ್ಪಿಷ್ಠಂ-ಅಲ್ಪೀಯಃ-ಸ್-ಕಣೀಯಃ-ಸ್-ಅಣೀಯಃ-ಸ್-೪-ಅಪಿಶಬ್ದದಿಂದ ಕಣಿಷ್ಠಂ-ಅಣಿಷ್ಠಂ-ಈ೬-ಅಂತೂ-೬-ನ-ಬಹಳ ಕೊಂಚವಾಗಿರುವದು.

ಪ್ರಭೂತಂ ಪ್ರಚುರಂ ಪ್ರಾಜ್ಯಮದಭ್ರಂ ಬಹುಲಂ ಬಹು॥ ಪುರುಹೂಃ ಪುರುಹಂ ಭೂಯಿಷ್ಠಂ ಸ್ಫಾರಂ ಭೂಯಶ್ಚ ಭೂರಿ ಚ।

ಪ್ರಭೂತಂ-ಪ್ರಚುರಂ-ಪ್ರಾಜ್ಯಂ-ಅದಭ್ರಂ-ಬಹುಲಂ-ಬಹು-ಪುರುಹೂಃ॥ಪಾ॥ ಪುರುಹೂಃ- ಪುರುಹಂ-ಪುರು-ಭೂಯಿಷ್ಠಂ-ಸ್ಫಾರಂ-ಭೂಯಃ-ಸ್-ಭೂರಿ-ನ-೧೨-ಅಧಿಕವಾದದ್ದರ ಹೆಸರುಗಳು-ಬಹಳವಾದದ್ದು-

ಪರಶ್ಶತಾದ್ಯಾ (ಸ್ತೇಷಾಂ) ಪರಾಸಂಖ್ಯಾ ಶತಾದಿಕಾತ್।

ಪರಶ್ಶತಂ-ಪರಸ್ಸಹಸ್ರಂ॥ಇತ್ಯಾದಿಗಳು॥ನ॥ಯೇಷಾಂ ಸಂಖ್ಯಾ ಶತಾದಿಕಾತ್ ಪರಾ ತೇ) ಯಾವಪದಾರ್ಥಗಳ ಲೆಕ್ಕ-ನೂರಕ್ಕಿಂ ಮೇಲೂ ಹೆಚ್ಚಾ

	ಅಂಥಾವುಗಳ ಹೆಸರು-
ಗಣನೀಯೇ ಗಾಣೇಯಂ	ಗಣನೀಯಂ-ಗಾಣೇಯಂ॥ಪಾ॥ ಗಣೇಯಂ-೨-ಲೆಕ್ಕ-ವಿಡತಕ್ಕ-ವುಗಳು- ಎಣಿಸ ತಕ್ಕ-ವು ಗಳ ಹೆಸರುಗಳು-
ಸಂಖ್ಯಾತೇ ಗಣಿತ	ಗಣಿತಂ-ನ-೧-ಎಣಿಕೆಯಾದದ್ದು-
(ಮಥ) ಸಮಂ ಸರ್ವಂ।ವಿಶ್ವಮಶೇಷಂ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಸಮಸ್ತನಿಖಿಲಾಖಿಲಾನಿ ನಿಶ್ಶೇಷಂ ॥ ೬೫॥ ಸಮಗ್ರಸಕಲಾಖಂಡಪೂರ್ಣಾಣಿ ದೀನ್ಯಪೃಮಾನಕೇ।	ಸಮಂ-ಸರ್ವಂ-ವಿಶ್ವಂ-ಅಶೇಷಂ-ಕೃತ್ಸ್ನಂ-ಸಮಸ್ತಂ-ನಿಖಿಲಂ-ಅಖಿಲಂ-ನಿಶ್ಶೇಷಂ-ಸಮಗ್ರಂ- ಸಕಲಂ-ಅಖಂಡಂ-ಪೂರ್ಣಂ-ಅನೂನಕಂ-ನ-೧೪. ಆದಿಪದದಿಂದ-ಸಂಪೂರ್ಣಂ-ಪುಷ್ಕಲಂ-ಅವಿಕಲಂ-ಅಕೀನ್ನಂ-ಇತ್ಯಾದಿಶಬ್ದಗಳು- ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲದೇಯಿರುವದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ-ಎಲ್ಲವೂ-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿಎಂದರ್ಥವು-
ಘನಂ ನಿರಂತರಂ ಸಾಂದ್ರಂ	ಘನಂ-ನಿರಂತರಂ-ಸಾಂದ್ರಂ-ನ-೩-ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡುವತ್ತಾಗಿರುವಂಥಾದ್ದು-ಎಡೆಬಿಡದ್ದು-
ಪೇಲವಂ ವಿರಳಂ ತನು॥೬೬	ಪೇಲವಂ-ವಿರಳಂ-ತನು-ನ-೩-ಎಡೆಬಿಟ್ಟದ್ದು- ವಿರಳವಾದದ್ದು-ತೆಳ್ಳಗಿರುವದು-
ಸಮೀಪೇ ನಿಕಟಾಸನ್ನಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟಸನೀಡವತ್ । ಸದೇಶಾಭ್ಯಾಶಸವಿಧ ಸಮರ್ಯಾದಸವೇಶವತ್ ॥ ೬೭॥ ಉಪ ಕಂಠಾಂತಿಕಾಭ್ಯರ್ಣಾಭ್ಯಗ್ರಾ ಅಪ್ಯಭಿತೋವ್ಯಯಂ ।	ಸಮೀಪಂ-ನಿಕಟಂ-ಆಸನ್ನಂ-ಸನ್ನಿಕೃಷ್ಟಂ-ಸನೀಡಂ-ಸದೇಶಂ-ಅಭ್ಯಾಶಂ॥ಪಾ॥ಅಭ್ಯಾಸಂ-ಸವಿಧಂ-ಸಮರ್ಯಾದಂ-ಸವೇಶಂ-ನ-ಉಪಕಂಠಃ-ಅಂತಿಕಃ- ಅಭ್ಯರ್ಣಃ-ಅಭ್ಯಗ್ರಃ-ಅಭಿತಃ-ಸ-೧೫- ಹತ್ತಿರದ ಹೆಸರುಗಳು-ಬಳಿ ಸಮೀಪ(ಅಭಿತಃ)ಇದು- ಅವ್ಯಯವು॥
ಸಂಸಕ್ತೇ ತ್ವವ್ಯವಹಿತಮಪದಾಂತರ (ಮಿಶ್ರಪಿ॥)	ಸಂಸಕ್ತಂ-ಅವ್ಯವಹಿತಂ-ಅಪದಾಂತರಂ-೩-ನ-ಬೆರತುಕೊಂಡಂಥಾದ್ದು- ಕೂಡಿಕೊಂಡಂಥಾದ್ದು- ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವದು-
ನೇದಿಷ್ಠಮಂತಿಕತಮಂ	ನೇದಿಷ್ಠಂ-ಅಂತಿಕತಮಂ-೨- ಬಹಳ ಹತ್ತಿರವಾದದ್ದು-ಕೇವಲಸಮೀಪವಾದದ್ದು-
(ಸ್ಯಾ)ದ್ದೂರಂ ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಟಕಂ	ದೂರಂ-ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಟಕಂ-೨- ದೂರವಾದದ್ದು- ಹತ್ತಿರವಲ್ಲದ್ದು.

దూరం — దూరవాదస్సు-

దీర్ఘ మాయతం॥ — దీర్ఘం-ఆయతం-న-౨-ఉడ్డవాదద్దు-శ్లో లాద్దు-నీళవాద్దు-

వర్తులంని స్తలం వృత్తం — వర్తులం-నిస్తలం-వృత్తం-న-౩- గుండాద్దు-దుండాద్దు-ఉరుటాద్దు,

బంధురం తూన్నతాన తం — బంధురం-ఉన్నతానతం-న-౨- ఉడ్డవాగిబిళముచొగ్గిదంథాద్దు-

ఉచ్చప్రాంశూన్నతోదగ్రోచ్ఛ్రితాస్తుంగే — ఉచ్చః-ప్రాంశుః-ఉన్నతః-ఉదగ్రః- ఉచ్ఛ్రితః-తుంగః-పు-౬-ఎత్తరవాదద్దు- బరుళమేలక్కె-బెళదద్దు-

(థ)వామనే ౨౦॥న్యఞ్చ్నీచఖర్వహ్రస్వాస్స్యు — వామనః-న్యక్-చ్-నీచః-ఖర్వః-హ్రస్వః-పు-౫-తగ్గాదగుజ్జు -గిడ్డు-కురుబు-కుళ్ళ-

రవాగ్రేవనతానతం। — అవాగ్రం-అవనతం-ఆనతం-న-౩- చొగ్గిదంథాద్దు-

అరాళంవృజినం జిహ్మమూర్మి మత్కుఞ్చితం నతం॥ ఆవిద్ధంకుటిలం భుగ్నం వెల్లితంవక్ర (మిశ్రపి) — అరాళం-వృజినం- జింహం- ఊర్మిమత్-కుంచితం-నతం-ఆవిద్ధం-కుటిలం- భుగ్నం- వెల్లితం-వక్రం-న- ౧౧- సొట్టయాగిరువదరపెసరుగళు,

ఋజావజిహ్మప్రగుణా — ఋజుః-అజింహః-ప్రగుణాః-పు- ౩-నెట్టగిరువదరపెసరు-

వ్యస్తేత్వప్రగుణాకులౌ॥ — వ్యస్తః-అప్రగుణః-ఆకులః-పు- ౩- కెదరిస్సుకొన్నిసిహోదద్దు-చదరిహోదద్దు - కెదరికొండిరువదు॥

శాశ్వతస్తుధ్రువోనిత్య సదాతనసనాతనాః। — శాశ్వతః-ధ్రువః-నిత్యః-సదాతనః-సనాతనః-పు-౫-ఎందిగూనాశవిల్లదదరపెసరుగళు-

స్థాస్నుః స్థిరతరః స్థేయా — స్థాస్నుః-స్థిరతరః-స్థేయాన్-స్-పు-౩-బహుకాలదవరిగూచలనేయిల్లదేస్థిరవాగిరువంథావను-

(నే)కరూపతయాతుయః॥ కాలవ్యాపీస(కూటస్థః — కూటస్థః-పు-౧-ఏకరూపతయాయః- కాలవ్యాపీసే - యావాగలూ వందేబగెయాగిరువవా

ದಿಗಳ ಹೆಸರು-

ಸ್ಥಾವರೋಜಂಗಮೇತರಃ।

ಸ್ಥಾವರಃ-೧-ಜಂಗಮೇತರಃ-ಚರಿಸುವಂಥಾ ಜಂಗಮವಲ್ಲದೇಯಿರುವಗಿರಿವೃಕ್ಷಾದಿಸ್ಥಾವರಗಳ ಹೆಸರು-

ಚರಿಷ್ಣುಜಂಗಮಚರಂತ್ರಸಮಿಂಗಂಚರಾಚರಂ॥

ಚರಿಷ್ಣು-ಜಂಗಮ-ಚರಂ-ತ್ರಸಂ-ಇಂಗಂ-ಚರಾಚರಂ- ೬- ತಿರುಗುವಂತಾ ಮನುಷ್ಯಾದಿಜಂಗಮದ್ರವ್ಯಗಳ ಹೆಸರು.

ಚಲನಂ ಕಂಪನಂಕಂಪ್ರಂ

ಚಲನಂ-ಕಂಪನಂ- ಕಂಪ್ರಂ-೩- ಕದಲಾಡುವಂಥಾಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳಅಶ್ವತ್ಥದಳಾದಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು,

ಚಲಂ ಲೋಲಂ ಚಲಾಚಲಂ। ಚಂಚಲಂತರಳಂ ಚೈವಪಾರಿಪ್ಲವಪರಿಪ್ಲವೇ॥ ೭೩

ಚಲಂ-ಲೋಲಂ-ಚಲಾಚಲಂ-ಚಂಚಲಂ- ತರಳಂ-ಪಾರಿಪ್ಲವಂ-ಪರಿಪ್ಲವಂ-ನ- ೭- ಕದಲಾಡುತ್ತಿರುವಂಥಾಚಂಚಲವಾದ್ದಕ್ಕೆ- ಹೆಸರುಗಳು,

ಅತಿರಿಕ್ತಸ್ಸಮಧಿಕೋ

ಅತಿರಿಕ್ತಃ-ಸಮಧಿಕಃ-ಪು-೨-ಬಹಳಅಧಿಕ ವಾಗಿರುವದ್ದರಹೆಸರುಗಳು-

ದೃಢಸಂಧಿಸ್ತು ಸಂಹತಃ।

ದೃಢಸಂಧಿಃ-ಸಂಹತಃ-ಪು-ದೃಢವಾದಕೀಲು ಉಳ್ಳದ್ದುಚನ್ನಾಗಿತಗಿಲಿಕೊಂಡಿರುವದು - ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಬೆಸಿಗೆಗೊಂಡಿರುವದು-

ಕರ್ಕಶಂ ಕಠಿನಂ ಕ್ರೂರಂ ಕಠೋರಂನಿಷ್ಠುರಂ ದೃಢಂ॥೭೪॥ ಜಠರಂಮೂರ್ತಿಮನ್ಮೂರ್ತಂ

ಕರ್ಕಶಂ॥ಪಾ॥ಕರ್ಕಟಂ-ಕಠಿನಂ-ಕ್ರೂರಂ-ಕಠೋರಂ-ನಿಷ್ಠುರಂ-ದೃಢಂ-ಜಠರಂ- ಮೂರ್ತಿಮತ್-ಮೂರ್ತಂ-ನ-೯-ಬಿರುಸಾಗಿರುವದು-ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವದು,

ಪ್ರವೃದ್ಧಂಪ್ರೌಢಮೇಧಿತಂ।

ಪ್ರವೃದ್ಧಂ-ಪ್ರೌಢಂ-ಏಧಿತಂ-ನ-೩-ಬೆಳೆದಂಥಾದ್ದು,

ಪುರಾಣಪ್ರತನ ಪ್ರತ್ನಪುರಾತನಚಿರಂತನಾಃ॥೭೫॥

ಪುರಾಣಃ-ಪ್ರತನಃ-ಪ್ರತ್ನಃ-ಪುರಾತನಃ- ಚಿರಂತನಃ-ಪು-೫-ಹಳೇದು-ಬಹುಕಾಲದ್ದು-

ಪ್ರತ್ಯಗ್ರೋಭಿನವೋ ನವ್ಯೋನವೀನೋ ನೂತನೋ ನವಃ। ನೂತ್ನಶ್ಚ

ಪ್ರತ್ಯಗ್ರಃ-ಅಭಿನವಃ-ನವ್ಯಃ-ನವೀನಃ- ನೂತನಃ-ನವಃ-ನೂತ್ನಃ-ಪು-೭-ಹೊಸದು-ಹೊಸ್ತು-

ಸುಕುಮಾರಂತು ಕೋಮಲಂಮೃದುಳಂಮೃದು॥

ಸುಕುಮಾರಃ-ಕೋಮಲಂ-ಮೃದುಳಂ- ಮೃದು-ನ-೪-ಮೆತ್ತಗಿರುವದು-ಮೃದುವಾಗಿರುವದು-

ಅನ್ವಗನ್ವಕ್ಷಮನುಗೇನುಪದಂಕ್ಲೀಬಮವ್ಯಯಂ॥

ಅನ್ವಕ್-ಚ್-ಅನ್ವಕ್ಷಂ-ಅನುಗಂ-ಅನುಪದಂ-೪- ನಪುಂಸಕ-ಅವ್ಯಯ ॥ ಹಿಂದೆಸಂಗಡ ಹೋಗುವಂಥಾದ್ದು-ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಬರುವದು-

ప్రత్యక్షం(స్యా) దైంద్రియక

ప్రత్యక్షం-ఐంద్రియకం-న-౨- చక్షురాదిబ
హిరింద్రియగళిందుంటాగువ రూపాది సాక్షా
త్కారగళిగూ అంతఃకరణదిందుంటాగువసుఖా
ది సాక్షాత్కారగళిగూ-హెసరు- విషయేంద్రి
యసన్నికర్షజన్యవాదప్రత్యక్షానుభవాత్మకాం
తఃకరణవృత్తియెంబతక్కప్రమా సాధారణ
వాదఅరుకు-అంథాతిళువళికెయొళు గోచరి
పవిషయ-ఇవుగళిగెపెసరు-

మప్రత్యక్ష మతీంద్రియం।

అప్రత్యక్షం॥పా॥అక్ష్యధ్యక్షం-అతీంద్రియం।
౨-ఇంద్రియగళిగెగోచరవాగదెయిరువ-అను
మేయాదిగళహెసరు- సాక్షాత్తాగితిళియబార
దేయిరువదు-

ఏకతానోనన్యవృత్తిరేకాగ్ర్యకాయనా(వపి)
అప్యేకసర్గ ఐకాగ్ర్యో ప్యైకాయనగతో(పిచ॥)

ఏకతానః- అనన్యవృత్తిః-ఏకాగ్రః- ఏకాయ
నః-ఏకసర్గః-ఐకాగ్ర్యః-ఏకాయనగతః-౭- ఏ
కాగ్రచిత్తనపెసరు-వందేవిషయదల్లివృత్త్యం
తరవిల్లదేస్థిరవాదపరితావనె యుళ్ళ యోగి-
కామి-ముంతాదవరు-

(పుంస్యా) దిఃపూర్వపౌరస్త్యప్రథమాద్యా
అథాస్త్రియాం: అంతోజఘన్యం చరమమంత్యపాశ్చాత్య పశ్చిమాః॥

ఆదిః-నియతపుల్లింగవు-పూర్వః-పౌరస్త్యః-
ప్రథమః-ఆద్యః-పు-౫-మొదలనేదరహెసరు-
అంతః-పు-జఘన్యం-చరమం-న- అంత్యః - పా
శ్చాత్యః - పశ్చిమః-౬-కడేదు-కుదియాద్దు.

మోఘం నిరర్థకం స్పష్టం స్ఫుటంప్రవ్యక్త
ముల్బణం।

మోఘం-నిరర్థకం-న -౨- ప్రయోజనవిల్లద్దు-
స్పష్టం-స్ఫుటం-ప్రవ్యక్తం-ఉల్బణం -౪-ప్రక
టవాదద్దు.

సాధారణంతుసామాన్య

సాధారణం-సామాన్యం-౨- అనేకరిగెసరి
యాద్దుసాధారణవాదద్దు-బహుజనగళ ఏకద్ది
వాదఅనుభవాదిగళిగెవిషయవాదద్దు.

మేకాకీత్వేకఏకకః॥ ౮౨॥

ఏకాకీ-౯-ఏకః-ఏకకః -౩- సహాయవిల్ల
తానొబ్బనేఆదవను-ఒంటిగను

(భిన్నార్థకా) అన్యతర అన్యతరః-ఏకః-త్వః-అన్యః-ఇతరః-౫-భిన్నార్థ

ర ఏకతాన్యైకతానఅపి।	తాః ప్రకృతార్థకర్మంతలూ బేరెయాగిరువం థాదరహెసరుగళు-ఇవుసర్వనామగళు
ఉచ్చావచం నైకభేద	ఉచ్చావచం-నైకభేదం-౨-అనేకప్రకారవాగి రువంథా-జగదింద్రజాలస్వప్నచిత్రాది నానా ప్రపంచవికారగళహెసరుగళు- హలవుబగెయా దద్దు-
ముచ్చండ మవిలంబితం ॥	ఉచ్చండం-అవిలంబితం-౨-త్వరెయుళ్ళవనహె సరుగళు-సావకాశవల్లద్దు-
అరుంతుదస్తుమర్మస్పృ	అరుంతుదః-మర్మస్పృక్-శ్-౨-మర్మవ న్నుభేదిసి హృదయ వ్యథెయన్నుంటు మాడువ హంగిసేముంతాదమాతుగళహెసరుగళు-గుట్టన్ను ఎత్తిఆడువికెమొదలాదద్దు-తివినుడిగార-
గబాధంతునిరర్గళం।	అబాధం-నిరర్గళం -౨- తడెయిల్లద్దు-అడ్డియి ల్లద్దు॥
ప్రసవ్యం ప్రతి కూలం స్యాదపసవ్యమపష్ఠుచ॥ ౮॥	ప్రసవ్యం-ప్రతికూలం - అపసవ్యం - అపష్ఠు- ర-ప్రతికూలవాదద్దు - తిరిగిబిద్దద్దు-సరియల్లద్దు
వామం(శరీరే)సవ్యం (స్యా)	సవ్యం-న-౧- శరీరెవామం-మైయొళగెఎడగ డెగెహెసరు-ఎడధపార్శ్వ-వామభాగ.
దపసవ్యంతుదక్షిణం।	అపసవ్యం-న-౧-శరీరెదక్షిణం - మైయ్యబలక డెగెహెసరు-బలభాగ
సంకటం(నాతు) సంబాధః	సంకటం- సంబాధః-౨- ఇక్కట్టాదస్థళ -అ వకాశసాలదేయిరువదు,
కలిలంగహనం(సమే॥)	కలిలం-గహనం- ౨-హోగువదక్కూ-అరివ దక్కూ - మాడువదక్కూ-అశక్యవాగిరువద క్కె-హెసరు-
సంకీర్ణే సంకులాకీర్ణే	సంకీర్ణం- సంకులం-ఆకీర్ణం-౩ - ఒం దక్కొందుబెరకుకొండిరువదర హెసరుగళు,
ముండితంపరి వాపితం।	ముండితం- పరివాపితం-౨-బోళిసల్పట్టద్దు
గ్రథితంగ్రంథితందృబ్ధం।	గ్రథితం-గ్రంథితం-దృబ్ధం- ౩- కట్టల్పట్ట- అథ వాపోణిసల్పట్టపుష్ప మాలాదిగళహెసరుగళు

	(ಗ್ರಂಥಿತಂಗ್ರಥಿತಂದೃಬ್ಧಂ)ಎಂತಲೂಪಾಠವಿದೆ.
ವಿಸೃತಂವಿಸ್ತೃತಂತತಂ॥	ವಿಸೃತಂ-ವಿಸ್ತೃತಂ-ತತಂ- ೩- ವ್ಯಾಪಿಸಿಯಿರುವದರ ಹೆಸರುಗಳು-
ಅಂತರ್ಗತಂ ವಿಸ್ಮೃತಂ (ಸ್ಯಾತ್)	ಅಂತರ್ಗತಂ - ವಿಸ್ಮೃತಂ- ೨ - ಮರೆಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು - ಮರತುಹೋದದ್ದುಜ್ಞಾಪಕತಪ್ಪಿಹೋದದ್ದು-
ಪ್ರಾಪ್ತಪ್ರಣಿಹಿತೇ (ಸಮೇ।)	ಪ್ರಾಪ್ತಂ-ಪ್ರಣಿಹಿತಂ-೨-ಹೊಂದಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು.
ವೇಲ್ಲಿತಪ್ರೇಂಖಿತಾಧೂತ ಚಲಿತಾಕಂಪಿತಾಧುತೇ॥	ವೇಲ್ಲಿತಃ- ಪ್ರೇಂಖಿತಃ- ಅವಧೂತಃ- ಚಲಿತಃ-ಆಕಂಪಿತಃ- ಧುತಃ- ೬ - ಕದಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತಾದ್ದು - ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು
ನುತ್ತನುನ್ನಾಸ್ತನಿಷ್ಠ್ಯೂತೇ ವಿದ್ಧಕ್ಷಿಪ್ತೇರಿತಾ(ಸ್ಸಮಾಃ।)	ನುತ್ತಃ- ನುನ್ನಃ - ಅಸ್ತಃ - ನಿಷ್ಠ್ಯೂತಃ-ವಿದ್ಧಃ-ಕ್ಷಿಪ್ತಃ- ಈರಿತಃ- ೭-ನೂಕಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು.
ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಂತುನಿವೃತಂ	ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ-ನಿವೃತಂ-೨- ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು,
ಮೂಷಿತಂ ಮುಷಿತಾರ್ಥಕಂ॥	ಮೂಷಿತಂ-ಮುಷಿತಂ-೨- ಕದಿಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು.
ಪ್ರವೃದ್ಧಪ್ರಸೃತೇ	ಪ್ರವೃದ್ಧಂ-ಪ್ರಸೃತಂ-೨-ಕಚೆಗೂಬೆಳದಿರುವದು.
ನ್ಯಸ್ತನಿಸೃಷ್ಟೇ	ನ್ಯಸ್ತಂ- ನಿಸೃಷ್ಟಂ- ೨-ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು,
ಗುಣಿತಾಹತೇ।	ಗುಣಿತಂ-ಆಹತಂ-೨- ಗುಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು- ಹೆಚ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು - ಹೊಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು,
ನಿದಿಗ್ಧೋಪಚಿತೇ	ನಿದಿಗ್ಧಃ-ಉಪಚಿತಃ- ೨- ಅತಿಹೆಚ್ಚಿದಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು - ವೃದ್ಧಿಯಾದದ್ದು,
ಗೂಢಗುಪ್ತೇ	ಗೂಢಂ-ಗುಪ್ತಂ- ೨- ಬಚ್ಚಿಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು.
ಗುಂಠಿತರೂಷಿತೇ॥ ೮೯॥	ಗುಂಠಿತಂ-ರೂಷಿತಂ- ೨- ಧೂಳಿಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು,
ದ್ರುತಾವದೀರ್ಣೇ	ದ್ರುತಂ-ಅವದೀರ್ಣಂ-೨-ಕರಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು.
ಉದ್ಗೂರ್ಣೋದ್ಯತೇ	ಉದ್ಗೂರ್ಣಂ-ಉದ್ಯತಂ-೨- ಉದ್ದವಾಗಿಮೇಲಕ್ಕೆ-ಎತ್ತಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರ ಹೆಸರುಗಳು,
ಕಾಚಿತಶಿಕ್ಯಿತೇ।	ಕಾಚಿತಂ- ಶಿಕ್ಯಿತಂ- ೨ - ಉಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-ಚಿಕ್ಕದಲ್ಲಿಇಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು (ಕಾರಿತಶಿಕ್ಷಿತೇ) ಮುಬುವಪಾಠದಲ್ಲಿ - ಲೌಕಿಕವೈದಿಕಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಾಭ್ಯಾಸನೆಂದರ್ಥವು.
ಘ್ರಾಣಘ್ರಾತೇ	ಘ್ರಾಣಂ-ಘ್ರಾತಂ-೨-ಮೂಸಿನೋಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು

దిగ్ధలిప్తే — దిగ్ధం- లి ప్తం- ౨- పూలియల్పట్టద్దు,

సముద క్తో ద్ధృతే (సమే)॥ — సముద క్తం-ఉద్ధృతం- ౨ -మేలక్కె-తెళగినిందఎ త్తల్పట్టద్దు.

వేష్టితం(స్యా)ద్వలయితం సంవీతం రుద్ధమావృతం ॥ — వేష్టితం-వలయితం-సంవీతం-రుద్ధం-ఆవృతం-౫-ఈబినవరిగెఅడ్డవాగి రువంతెసు త్తికొళ్ళల్పట్టద్దు.

రుగ్ణంభుగ్నేథ — రుగ్ణం-భుగ్నం-౨- మురిదుహోదద్దు.

నిశితక్ష్ణుతశాతాని తేజితే। — నిశితం-క్ష్ణుతం-శాతం- తేజితం -౪- ఉదవిడల్పట్టద్దుఅందరెసంపూర్ణవాగెరుంగిసినఅవస్థెగెబందిరువదు.

(స్యాద్వినాశోన్ముఖం) పక్వం। — పక్వం- ౧-వినాశోన్ముఖం- నాశక్కె-ఆయత్తపట్టద్దు,

హ్రీణహ్రీతౌతు లజ్జితే। — హ్రీణః-హ్రీతః - లజ్జితః- ౩ - నాచికెగొండవను.

వృతేతువృ త్తవావృత్తౌ — వృతః- వృత్తః-వావృత్తః - అంగీకరిసల్పట్టవను-ననిగెయివనాగబేకెందువరిసల్పట్టవను,

సంయోజితఉపాహితః — సంయోజితః-ఉపాహితః- ౨- కూడిసల్పట్టద్దు- బిసెయల్పట్టద్దు.

ప్రాప్యంగమ్యంసమాసాద్యం. — ప్రాప్యం-గమ్యం-సమాసాద్యం- ౩- హొందతక్కద్దు - తెగదుకొళ్ళతక్కద్దు - పడెయతక్కద్దు,

స్యన్నం రీణంస్రుతం స్నుతం। — స్యన్నం- రీణం-స్రుతం-స్నుతం-౪- సోరిహోదుదు - జినిదుహోదుదు.

సంగూఢః (స్యా త్సంకలితో — సంగూఢః- సంకలితః- ౨- కుదుగల్పట్టద్దు. సేరిసల్పట్టద్దు-బెరసల్పట్టద్దు-తిగలుహాకల్పట్టద్దు

వగీతఃఖ్యాతగర్హణః॥ — అవగీతః- ఖ్యాతగర్హణః- ౨ - ప్రసిద్ధవాదనిందెయుళ్ళవను.

వివిధః (స్యా) ద్బహువిధోనానారూపః పృథగ్విధః। — వివిధః-బహువిధః- నానారూపః- పృథగ్విధః-౪-బేరెబేరెరూపవుళ్ళద్దు - నానావిధవాగిరువంథాద్దు॥

అవరీణో ధిక్కృతః — అవరీణః-ధిక్కృతః-౨- ధిక్కరిసల్పట్టవను

(స్యా)	జరిదాడల్పట్టవను.
దవధ్వస్తో వచూర్ణి తః॥	అవధ్వస్తః- అవచూర్ణితః- ౨ - పుడియా గువహాగెకుట్టల్పట్టద్దు - హిట్టుమాడల్పట్టదరహె సరుగళు.
(అనాయాస సకృతం) ఫాంటం	ఫాంటం-౧ -అనాయాసకృతం - ఆయాస విల్లదెమాడల్ప ట్టకషాయాదిగళ హెసరు,
స్వనితంధ్వనితం(స మే). ॥	స్వనితం-ధ్వనితం- ౨ - కూగుతిరువంథాద్దు- మొరెయుత్తిరువంథాద్దు.
బద్ధేసందానితంమూత ముద్ధితంసందితంసితం ॥	బద్ధం- సందానితం- మూతం-ఉద్ధితం-సం దితం- సితం- ౬- కట్టల్పట్టదర హెసరు,
నిష్పక్వంక్వథితం	నిష్పక్వం-క్వథితం-౨- ఎంటనేతొ౦దుభాగవుళియు యువంతెకాయిసల్పట్టద్దు - అష్టమాంశావశిష్ట వాదకషాయాదిగళ హెసరుగళు.
(పాకేక్షీరాజ్య హవి ష్యాం)శృతం।	శృతం-౧-క్షీరాజ్యహవిష్యాంపాకే ॥ హాలు తుప్ప అన్నముంతాద వుగళన్ను బెంకీకెండద ల్యాలిట్టుకాదవాగికుదిసువదక్కె-హెసరు.
నిర్వాణో (మునివ హ్న్యాదౌ)	నిర్వాణః౧మునివహ్న్యాదౌ - శాంతవ్యా పారనాదయోగిగూ - ఆరిహోదబెంకిమొద లాద్దక్కూ-హెసరు.
నిర్వాత(స్తుగతేనిలే)౬౬	నిర్వాతః- ౧- గతేఅనిలే- నింతుహోదగాళి య హెసరు.
పక్వంపరిణాతే	పక్వం- పరిణతం- ౨- కాలవశదిందపక్వవా గిహణ్ణుబారిదంథాద్దు.
ఊనంహన్నే	ఊనం-హన్నం - ౨- బిడల్పట్టమలదహెసరు- సగణిమొదలాదవుగళు.
మీఢంతుమూత్రితే।	మీఢం - మూత్రితం- ౨-బిడల్పట్టమూత్రద హెసరుగళు- గంజళముంతాద్దు,
పుష్టేతుపుషితం	పుష్టం-పుషితం-౨-సలహల్పట్టహుక్కెముంతా దవుగళు-పోరెయల్పట్టద్దు.
సూఢేక్షాంత	సూఢం - క్షాంతం- ౧ - స్వీకరిసికొళ్ళల్పట్ట హొలువమోడకముంతాదవుగళ హెసరు.

ముద్వాంతముద్గతే॥ — ఉద్వాంతం - ఉద్గతం - ౨- ఒందరింద ఈఛిగెహొరటద్దు - ఒందన్నువడకొండు హొరహొరటద్దు-వళగినిందమేలకెబరువికె.

దాంతస్తుదమితే. — దాంతః - దమితః - ఇంద్రియనిగ్రహవుళ్ళవనిగూనిగ్రహిసల్పట్టఇంద్రియకూ-పెసరు.

శాంతశ్శమితే — శాంతః - శమితః ౨ కాను క్రోధాదిగళిల్లదేమనస్సన్ను నిగ్రహిసిదవనిగూనిగ్రహిసువమనస్సిగూపెసరు.

ప్రార్థితేర్థితే॥ — ప్రార్థితః- అర్థితః- ౨-అపేక్షిసల్పట్టద్దు-బన్నాగిదార్శిసల్పట్టవిషయవు.

జ్ఞప్తస్తుజ్ఞాపితే — జ్ఞప్తః- జ్ఞాపితః - ౨ - అరుహుళ్ళవనిగూఅరుహల్పట్టవనిగూపెసరుగళు- జ్ఞపితే- ఈపాఠవల్లి-తిం సేమాడల్పట్ట వనిగూతింసె యుళ్ళవనిగూపెసరుగళు,

ఛన్నఃఛాదితే — ఛన్నః- ఛాదితః-౨-హొదిసల్పట్టద్దు- ముచ్చల్పట్టద్దు.

పూజితేంచితః॥ — పూజితః-అంచితః- ౨-పూజిసల్పట్టద్దు.

పూర్ణస్తుపూరితే — పూర్ణః - పూరితః౨తుంబల్పట్టద్దు - తుంబిసల్పట్టద్దు.

క్లిష్టఃక్లిశితే — క్లిష్టః- క్లిశితః - ౨- దుఃఖగళిందపీడిసల్పట్టవను.

వసితేసితః। — అవసితః-సితః-౨-ముగిదుహోదద్దు-కడెగందద్దుఆగిహోదద్దు,

ప్లుష్టప్లుష్టోషితౌ దగ్ధే — ప్రుష్టః- ప్లుష్టః- ఉషితః- దగ్ధః- ౪- సుడల్పట్టద్దు.

తష్టత్వష్టౌతనూకృతే॥ — తష్టః-త్వష్టః- తనూకృతః-౩- కెత్తికొపడావిడిమవరచుకెరచు ఉజ్జిహొస్తు తిండిపౌకివత్తివిసికిఇత్యాదికారుకృత్యగళిందసణ్ణాగెమాడల్పట్టసామాను.

వేధితఛిద్రితౌవిద్ధే — వేధితః-ఛిద్రితః-విద్ధః- 3-తొలిఉడల్పట్టద్దు

విన్నవిత్తౌవిచారితే ।

విన్నః-విత్తః- విచారితః - ౨ - విచారిసల్పట్టిన్ని ప్రసిద్ధవాగితెలిసికొళ్ళల్పట్టిన్న,

నిష్ప్రతిషే విగతాశో కౌ

నిష్ప్రతిషః-విగతః- అశోకః- ౨- తనకొంది కాంతియిల్లక్షేయిరువవు - విగతాలోకవెంత లూపొతవిదే-

విలీనేవిద్రుతద్రుతౌ।

విలీనః- విద్రుతః- ద్రుతః- ౨- గట్టికరగిని రినట్లాగేమాడల్పట్టిరువదు,

సిద్ధేనిర్వృత్తనిష్పన్నౌ

సిద్ధః - నిర్వృత్తః- నిష్పన్నః - ౨- సిరవేరి సల్పట్టిరువదు- ఆయత్తవాగివదగియిరువదు.

దారితేభిన్నభేదితౌ।

దారితః- భిన్నః-భేదితః - ౨ - శీళువదక్కె యోగ్యవాగిరువదు - కడియల్పట్టద్దు-శిసళల్ప ట్టద్దు.

ఊతంస్యూతముతం(చే తిత్రితయంతంతుసంతతే)

ఊతం_స్యూతం- ఉతం- ఈ౩న్ను- తంతు సంతతే - దారదిందహొలియల్పట్టద్దు - నూలు హొక్కిరువదు-

స్యా)దర్హితేనమస్యి తనమసితమప చాయి తా ర్చితాపచితం।

అర్హితం-నమస్యితం- అపచాయితం- అర్చి తం-అపచితం-౬- పూజిసల్పట్టద్దు- నమస్కరిసల్ప ట్టద్దు.

వరివసితేవరివ స్యితము పాసితంచోపచరితంచ ।

వరివసితం- వరివస్యితం- ఉపాసితం - ఉప చరితం౪- సేవిసల్పట్టంథాద్దు.

సంతాపితసంతప్తౌధూ పాయితధూపితౌచదూ నశ్చ।

సంతాపితః - సంతప్తః - ధూపాయితః - ధూపితః- దూనః- ౫- బిసిలుసికేముంతాదవుగ ళిల్లి హొగెహొరడువంతె వణగిసి కాయిసల్ప ట్టంథాద్దు.

హృష్టోమత్తస్తృ ప్తఃప్రహ్లన్నః ప్రముది తఃప్రీతః।

హృష్టః- మత్తః-తృప్తః - ప్రహ్లన్నః- ప్రముదితః- ప్రీతః- ౬ - సంతోషపట్టవను-తృప్తిపట్ట వను.

ఛిన్నంఛాతంలూనంకృ త్తందాతం దితం ఛితం వృక్ణం।

ఛిన్నం-ఛాతం - లూనం- కృత్తం- దాతం దితం- ఛితం - వృక్ణం-౮ -కుయ్యల్పట్టద్దు- కత్త రిసల్పట్టద్దు,

స్రస్తంధ్వస్తభ్రష్టం

స్రస్తం-ధ్వస్తం- భ్రష్టం- స్కన్నం-

స్కన్నం పన్నం చ్యుతం గళితం॥

స్కన్నం- చ్యుతం - గళితం - ౩ - జారిబిద్దద్దు-కళచికొంబువదు - తప్పిహోగిరువదు-

లబ్ధం ప్రాప్తం విన్నం భావిత మాసాదితం చ భూతంచ।

లబ్ధం- ప్రాప్తం- విన్నం-భావితం - ఆసాదితం- భూతం - ౬ - హొందల్పట్టిరువదు - పడెయల్పట్టిరువదు-ఆగిబందిరువదు.

అన్వేషితం గవేషిత మన్విష్టం మార్గితం మృగితం।

అన్వేషితం-గవేషితం- అన్విష్టం- మార్గితం- మృగితం-౫-హుడుకల్పట్టిరువదు.

ఆర్ద్రం సార్ద్రం క్లిన్నం తిమితం స్తిమితం సమున్న ముత్తం చ।

ఆర్ద్రం-సార్ద్రం- క్లిన్నం- తిమితం - స్తిమితం-సమున్నం-ఉత్తం - ౭ - తేవదల్లి నెనదద్దు- నెంచురసవేరిరువదు.

త్రాతం త్రాణం రక్షిత మవితం గోపాయితం గుప్తం॥

త్రాతం- త్రాణం- రక్షితం- అవితం- గోపాయితం- గుప్తం- ౬-పొరెయల్పట్టద్దు-

అవగణిత మవమతావజ్ఞాతే అవమానితం చ పరిభూతే।

అవగణితం-అవమతం-అవజ్ఞాతం-అవమానితం పరిభూతం-౫-తిరస్కరిసల్పట్టద్దు- అవమానమాడల్పట్టద్దు-

త్యక్తం హీనం విధుతం సముజ్ఝితం ధూత ముత్సృష్టం॥

త్యక్తం-హీనం-విధుతం-సముజ్ఝితం-ధూతం-ఉత్సృష్టం-౬-బిడల్పట్టద్దు-

ఉక్తం భాషిత ముదితం జల్పిత మాఖ్యాత మభిహితం లపితం।

ఉక్తం-భాషితం-ఉదితం-జల్పితం- ఆఖ్యాతం-అభిహితం-లపితం- ౭- హేళల్పట్టద్దు - నుడియల్పట్టద్దు-

బుద్ధం బుధితం మనితం విదితం ప్రతిపన్న మవసితావగతే॥

బుద్ధం-బుధితం-మనితం - విదితం-ప్రతిపన్నం-అవసితం-అవగతం-౭-తిళియల్పట్టద్దు- అరికెయాగల్పడువదు-

ఊరీకృత మురరీకృత మంగీకృత మాశ్రుతం ప్రతిజ్ఞాతం। సంగీర్ణం విదితం సంశ్రుతం సమాహిత ముపశ్రుత...

ఊరీకృతం॥ప॥ఉరీకృతం- ఉరరీకృతం అంగీకృతం-ఆశ్రుతం-ప్రతిజ్ఞాతం- సంగీర్ణం- విదితం-సంశ్రుతం-సమాహితం-ఉపశ్రుతం- ఉపగతం-౧౧-అంగీకరిసల్పట్టద్దు- ఒప్పికొళ్ళల్పట్టద్దు-ప్రతిజ్ఞెమాడినుడియల్పట్టద్దు-

ತಂ॥೧೦೯॥

ಈಡಿತಶಸ್ತಪಣಾಯಿತ ಪನಾಯಿತಪ್ರಣುತಪಣಿತ ಪನಿತಾನಿ । ಅವಗೀರ್ಣವರ್ಣಿತಾಭಿಷ್ಟುತೇಳಿತಾನಿ ಸ್ತುತಾರ್ಥಾನಿ॥ ೧೧೦॥

ಈಡಿತಂ-ಶಸ್ತಂ-ಪಣಾಯಿತಂ - ಪನಾಯಿತಂ-ಪ್ರಣುತಂ-ಪಣಿತಂ-ಪನಿತಂ-ಅವಗೀರ್ಣಂ-ವರ್ಣಿತಂ-ಅಭಿಷ್ಟುತಂ-ಈಳಿತಂ-ಸ್ತುತಂ-೧೨-ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-ಬಣ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-

ಭಕ್ಷಿತಚರ್ವಿತಲಿಪ್ತಪ್ರತ್ಯವಸಿತಗಿಳಿತಖಾದಿತಪ್ಸಾತಂ ಅಭ್ಯವಹೃತಾನ್ನಜಗ್ಧಗ್ರಸ್ತಗ್ಲಸ್ತಾಶಿತಂಭುಕ್ತೇ॥

ಭಕ್ಷಿತಂ-ಚರ್ವಿತಂ-ಲಿಪ್ತಂ॥ ಪಾ॥ ಲೀಢಂ-ಪ್ರತ್ಯವಸಿತಂ-ಗಿಳಿತಂ॥ ಪಾ॥ ಗಳಿತಂ-ಖಾದಿತಂ- ಪ್ಸಾತಂ-ಅಭ್ಯವಹೃತಂ-ಅನ್ನಂ-ಜಗ್ಧಂ-ಗ್ರಸ್ತಂ-ಗ್ಲಸ್ತಂ - ಅಶಿತಂ-ಭುಕ್ತಂ-೧೪-ಭುಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-ಉಣ್ಣಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-ತಿನ್ನಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-ಅಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-ನುಂಗಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು - ಮೆದ್ದದ್ದು-

ಕ್ಷೇಪಿಷ್ಠಕ್ಷೋದಿಷ್ಠಪ್ರೇಷ್ಠವರಿಷ್ಠಸ್ಥವಿಷ್ಠಬಂಹಿಷ್ಠಾಃ । ಕ್ಷಿಪ್ರಕ್ಷುದ್ರಾಭೀಪ್ಸಿತಪೃಥು ಪೀವರ ಬಹು ಪ್ರಕರ್ಷಾರ್ಥಾಃ॥ ೧೧೨॥

ಕ್ಷೇಪಿಷ್ಠಾದಿಶಬ್ದಗಳು-೬-ಕ್ರಮವಾಗಿ-ಕ್ಷಿಪ್ರಾದಿಗಳಾದರ ಅತಿಶಯಗಳಿಗೆಹೆಸರುಗಳು-ಅಂದರೆ-ಕೇವಲವೇಗವುಳ್ಳದ್ದು-ಕ್ಷೇಪಿಷ್ಠವು॥ ಕೇವಲಕ್ಷುದ್ರವಾದದ್ದು ಕ್ಷೋದಿಷ್ಠವು॥ ಬಹಳಪ್ರಿಯವಾದದ್ದುಪ್ರೇಷ್ಠವು- ಅತ್ಯಂತಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು-ವರಿಷ್ಠವು॥ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಬಲಿತದ್ದುಸ್ಥವಿಷ್ಠವು-ಕೇವಲಅಧಿಕವಾದದ್ದು-ಬಂಹಿಷ್ಠವು॥ಎಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತೆ-

ಸಾಧಿಷ್ಠದ್ರಾಘಿಷ್ಠಸ್ಫೇಷ್ಠಗರಿಷ್ಠಹ್ರಸಿಷ್ಠ ಬೃಂದಿಷ್ಠಾಃ । ಬಾಢವ್ಯಾಯತಬಹುಗುರುವಾಮನಬೃಂದಾರಕಾತಿಶಯೇ॥೧೧೩॥

ಸಾಧಿಷ್ಠಾದಿಶಬ್ದಗಳು-೬-ಕ್ರಮವಾಗಿಬಾಢಾದಿಗಳಾದರೂ-ಹೆಸರುಗಳು - ಅಂದರೆ-ಕೇವಲವ್ಯೇಮಸಾಧಿಷ್ಠವು॥ಬಹಳನೀಳವಾದ್ದು-ದ್ರಾಘಿಷ್ಠವು॥ ಅತ್ಯಂತಾಧಿಕವಾದದ್ದು-ಸ್ಫೇಷ್ಠವು-ಬಹುಭಾರವಾದದ್ದು-ಗರಿಷ್ಠವು॥ಬಹಳಗಿಡ್ಡಾದದ್ದು-ಹ್ರಸಿಷ್ಠವು ॥ ಬಹಳಮನೋಹರವಾದದ್ದುಬೃಂದಿಷ್ಠವು-ಎಂದರ್ಥವಾಗುತ್ತೆ-

ಇತಿವಿಶೇಷ್ಯನಿಘ್ನವರ್ಗಃ

ವಿಶೇಷ್ಯನಿಘ್ನ - ವಿಶೇಷ್ಯದಿಂದಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ- ಅಂದರೆ - ವಿಶೇಷ್ಯಾಧೀನವಾಗಿವಿಶೇಷಣಗಳಾದಂಥಾಪದಗಳ-ವರ್ಗಃ-ಸಮೂಹವು-ಇತಿ - ಈಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು-

ಅವತರಣಿಕೆ* ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು - ಈಸಂಕೀರ್ಣವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವಪದ ಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನ [illegible]

ರಿಂದಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯಾದಿಭೇದಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ ಲಿಂಗವನ್ನುಅನುಮೇಯಿಸಬೇಕೆಂದುಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಮೂ॥ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯಾರ್ಥಾದ್ಯೈಸ್ಸಂಕೀರ್ಣೇಲಿಂಗಮುನ್ನಯೇತ್॥

ಟೀಕೆ॥ ಸಂಕೀರ್ಣೇ-ಸಂಕೀರ್ಣವರ್ಗದಲ್ಲಿ- ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯಾರ್ಥಾದ್ಯೈಃ-ನಾಮಾರ್ಥಪ್ರತ್ಯಯಾರ್ಥ ರೂಪಭೇದ ಸಾಹಚರ್ಯಗಳಿಂದ - ಲಿಂಗ-ಸ್ತ್ರೀಪುನ್ನಪುಂಸಕಲಿಂಗವನ್ನು-ಉನ್ನಯೇತ್-ಊಹಿಸಬೇಕು - ಹ್ಯಾಗಂದರೆ-*ಉದಾಹರಣ*ನಾಮಾರ್ಥದಿಂದ-ಅಪರಸ್ಪರಾಃಪುರುಷಾಃ - ಅಪರಸ್ಪರಾಃಸ್ತ್ರಿಯಃ- ಅಪರಸ್ಪರಾಣಿಕುಲಾನಿ॥-ಈಮೇರೆಲೂಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು॥*ಪ್ರತ್ಯಯಾರ್ಥದಿಂದ- ಶಾಂತಿಃ-ದಾಂತಿಃ-ಇವು(ಸ್ತ್ರಿಯಾಂಕ್ತಿನ್) ಎಂಬುವಸೂತ್ರದಿಂದಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಬೋಧಕವಾದ-ತಿಪ್ರತ್ಯಯಾಂತಗಳಾದ್ದರಿಂದಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಗಳೆಂದುಊಹಿಸಬೇಕು ॥ *ರೂಪಭೇದಸಾಹಚರ್ಯಗಳಿಂದಊಹಿಸಿಲಿಂಗನಿರ್ಣಯ ಮಾಡತಕ್ಕ-ಕ್ರಮವುಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ॥

ಕರ್ಮಕ್ರಿಯಾ	ಕರ್ಮನ್-ನ-ಪು-ಕ್ರಿಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಮಾಡುವದು-ಕೆಲಸದಹೆಸರುಗಳು-
ತತ್ಸಾತತ್ಯೇ ಗಮ್ಯೇಸ್ಸ್ಯುರಪರಸ್ಪರಾಃ॥೧೧೪॥	ಅಪರಸ್ಪರಃ-ತ್ರಿ-೧-ತತ್ಸಾತತ್ಯೇಗಮ್ಯೇ॥ ಎಡಬಿಡದೆತಿರುಗುವದುಮುಂತಾದಕೆಲಸದಸಾರ್ವಕಾಲಿಕಸಂಬಂಧಮುಳ್ಳಸಾರ್ಥಾದಿಗಳಹೆಸರು
ಸಾಕಲ್ಯಾ ಸಂಗ ವಚನೇ ಪಾರಾಯಣಪರಾಯಣೇ	ಪಾರಾಯಣಂ-ನ-ಪರಾಯಣಂ॥ಪಾ॥ ತುರಾಯಣಂ-ತ್ರಿ- ಈ೨ನ್ನು-ಸಾಕಲ್ಯಾಸಂಗವಚನೇ-ಕ್ರಮವಾಗಿಎಲ್ಲಪೂರೈಸುವದಕ್ಕೂ- ಒಂದುವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಿಗೂಹೆಸರುಗಳು-
ಯದೃಚ್ಛಾಸ್ವೈರಿತಾ	ಯದೃಚ್ಛಾ-ಸ್ವೈರಿತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಮನಸ್ಸುಬಂದಹಾಗೆಲ್ಲಾಬಿಡಿಬಿಟ್ಟಲಾಗಿರುವದಕ್ಕೇ-ಹೆಸರುಗಳು
ಹೇತುಶೂನ್ಯಾತ್ವಾಸ್ಥಾವಿಲಕ್ಷಣಂ॥೧೧೫॥	ವಿಲಕ್ಷಣಂ-ನ-೧-ಹೇತುಶೂನ್ಯಾಆಸ್ಥಾ- ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಒಂದುಕಡೆಯಾವದಾದರೂ ಇರುವದಕ್ಕೇ-ಹೆಸರು
ಶಮಥಸ್ತುಶಮಶ್ಶಾಂತಿ	ಶಮಥಃ-ಶಮಃ-ಪು-ಶಾಂತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಗಳಡಗಿ ಸಮಾಧಾನವೃತ್ತಿಯಾಗಿರುವಿಕೆ.
ದಾಂತಿಸ್ತು ದಮಥೋದಮಃ	ದಾಂತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ದಮಥಃ- ದಮಃ-ಪು-೩-ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನುಸಹಿಸಿ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ ಮಾ

మూ	టీ
	డువదక్కే-పెసరు
అపదానం (కర్మవృత్తం	అపదానం-న-౧-వృత్తంకర్మ-పూర్వదల్లినడదంథాపరిశుద్ధక్రియె
కామ్యదానం) ప్రవార ణం|	ప్రవారణం ॥పా॥ ప్రధారణం-న-౧-కామ్యదానం|ఫలాపేక్షెయిందకొడువ దక్కెపెసరు-
(వశక్రియా)సంవననం	సంవననం॥పా॥ సంవదనం-న-౧-వశక్రియా-మణిమంత్రౌషధాదిగళిందఇతరరన్ను సాధ్వీన వాగిమాడికొళ్ళువదక్కె పెసరు
మూలకర్మతు కార్మ ణం|	మూలకర్మ-న్-కార్మణం-న-౨మూలికెబ్బిన్నికెముంతాదవుగళింద స్తంభన వశీకరణాదిప్రయోగగళన్నుమాడువదక్కె-పెసరుగళు-
విధూననంవిధువనం	విధూననం-విధువనం-న-౨కొడకువదు-ఝాడిసువదు-కొడపువదు- కొడవికొళ్ళువదు-
తర్పణం ప్రీణనావ నే॥	తర్పణం- ప్రీణనం- అవనం- న- ౩-తృప్తిపొందిసువికె-ఆశాపూర్తిమాడువికె,
పర్యాప్తి(స్స్యా) త్పరి త్రాణంహస్తవారణమి త్యపి|)	పర్యాప్తిః- స్త్రీ- పరిత్రాణం- హస్తవారణం॥పా॥హస్తధారణం-న-౩- కొల్లువదక్కె ఉద్యుక్తనాదవ నన్ను అడ్డహాకి హిడకొండు కొల్లల్పడబేకాగిద్దవనన్నుకొలెగె సిక్కదహాగెళయవిల్లదెరక్షిసువదక్కె-పెసరుగళు-
సేవనంసీవనం స్యూతి	సేవనం-సీవనం-న-స్యూతిః-స్త్రీ-౩-బాహ్యవిషయానుభవక్కె-పెసరు-అందరె- ఉడువదు-కొడువదు-కుడివదుముంతాద్దక్కె- పెసరుగళు-
విదరః స్ఫుటనం భి దా॥౧౮॥	విదరః-పు-స్ఫుటనం-న-భిదా- స్త్రీ-౩- వడదుహోగువదక్కూ- వడకిగూవడ గుట్టువదక్కూపెసరుగళు-
ఆక్రోశనమభీషంగ	ఆక్రోశనం-న-అభీషంగః-పు-౨శపిసువికె- కొపదనుడి- బొయిలు- బొయ్యువికె-
సంవేదోవేదనా (న నా)	సంవేదః-పు-వేదనా-స్న-౨-సుఖదుఃఖవిషయకవాదజ్ఞానక్కె ఆగువద పెసరుగళ్ల

	ಅನುಭವ-
ಸಂಮೂರ್ಛನ ಮಭಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ	ಸಂಮೂರ್ಛನಂ-ನ-ಅಭಿವ್ಯಾಪ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಸರ್ವತ್ರವ್ಯಾಪಿಸುವಿಕೆ- ಎಲ್ಲಕಡೆ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಹರವಿಕೊಳ್ಳೋಣದರ ಹೆಸರುಗಳು-
ರ್ಯಾಚ್ಞಾಭಿಶಸ್ತಾರ್ಥ ನಾರ್ದನಾ॥೧೧೯॥	ಯಾಚ್ಞಾ-ಅಭಿಶಸ್ತಾ-ಅರ್ಥನಾ-ಅರ್ದನಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೪-ಬೇಡುವಿಕೆ-ಕೇಳುವಿಕೆ-ಕಿರಿದಾಡುವಿಕೆ-
ವರ್ಧನಂಛೇದನೆ	ವರ್ಧನಂ-ಛೇದನಂ- ನ-೨- ಕಡಿಯುವಿಕೆ- ಕೊಯ್ಯುವಿಕೆ-
(ಥದ್ವೌ)ಆನಂದನ ಸಭಾಜನೆ। ಆಪ್ರಚ್ಛನ	ಆನಂದನಂ॥ಪಾ॥ಆಮಂತ್ರಣಂ-ಸಭಾಜನಂ-ಆಪ್ರಚ್ಛನಂ-ನ-೩-ಇಷ್ಟಮಿತ್ರಬಂಧ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಸಬರಾಗಿಕಂಡಾಗಲಪ್ಪಿಕರೆಕೆಂದುಯೋಗಕ್ಷೇಮ ಗಳಂಕೇಳಿಉಪಚಾರಗಳಿಂದಸನ್ಮಾನಗೊಳಿಸಿ ಸುಖಪಡಿಸುವಿಕೆ-
ಮಥಾಮ್ನಾಯ ಸ್ಸಂಪ್ರದಾಯಃ	ಆಮ್ನಾಯಃ-ಸಂಪ್ರದಾಯಃ- ಪು-೨- ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರಾಗತವಾದವೇದಗಳ ಉಪದೇಶಪದ್ಧತಿವಿಡಿದ ಆಚಾರಕ್ಕೆ-ಹೆಸರುಗಳು-
ಕ್ಷಯೇಕ್ಷಿಯಾ॥ ೧೨೦॥	ಕ್ಷಯಃ-ಪು-ಕ್ಷಿಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾನಾಶವಾಗಿಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವಿಕೆ-
ಗ್ರಹೋಗ್ರಾಹೆ	ಗ್ರಹಃ-ಗ್ರಾಹಃ-ಪು-೨-ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು-ಹಿಡುಕೊಳ್ಳುವದು-ಕಿಳುಕೊಳ್ಳುವದು-ತಕ್ಕೊಂಬೋಣ-
ವಶಃಕಾಂತೌ	ವಶಃ-ಪು - ಕಾಂತಿಃ -ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿನೆನಕುಂಟಾಗುವಿಕೆ-ತನ್ನೊಳಗೆತೋಚಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ- ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಸ್ಫುರಿಸುವಿಕೆ- ಇಚ್ಛಾಯಿರವೃತ್ತಿ ವಿಶೇಷ-
ರಕ್ಷ್ಣಸ್ತ್ರಾಣೆ	ರಕ್ಷ್ಣಃ-ಪು-ತ್ರಾಣಃ-೨- ರಕ್ಷಿಸುವದು- ಪೊರೆವದು-ಪಾಲಿಸುವದು-ಸಲಹುವಿಕೆ-
ರಣಃಕ್ವಣೆ।	ರಣಃ-ಕ್ವಣಃ-ಪು-೨- ಮೊರೆಯುವಿಕೆ-ಕೂಗುವಿಕೆ-
ವ್ಯಧೋವೇಧೆ	ವ್ಯಧಃ-ವೇಧಃ-ಪು-೨-ಬಿಜ್ಜಮಾಡೋಣವು-ಕೂತುಕೊರೆಯುವಿಕೆ-ಚುಚ್ಚುವಿಕೆ-
ಪಚಾಪಕ್ತಿ	ಪಚಾ-ಸ್ತ್ರೀ- [illegible]

	ಗೆಮಾಡುವಿಕೆ-ಅಡಿಗೆ-
ಹವೋಹೂತೌ	ಹವಃ-ಪು-ಹೂತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಕರೆಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ-ಕರೆಯುವಿಕೆ-
ವರೋವೃತೌ॥೧೨೧॥	ವರಃ-ಪು-ವೃತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ವರಿಸುವಿಕೆ-ನನಗೆಯಿದುಯಿರಲಿಯೆಂದುವಪ್ಪಿಅಂಗೀಕರಿಸುವಿಕೆ-
ಓಷಃಪ್ಲೋಷೇ	ಓಷಃ-ಪ್ಲೋಷಃ॥ಪಾ॥ಪ್ರೋಷಃ-ಪು-೨- ಸುಡುವದಕ್ಕೂ-ಸುಡುವಿಕೆಗೂ ಬಾಡಿಸುವದಕ್ಕೂ- ಹೆಸರುಗಳು-
ನಯೋನಾಯೇ	ನಯಃ-ನಾಯಃ-ಪು-೨- ನ್ಯಾಯನೀತಿ ಯನ್ನು ಹೇಳಿಹೊಂದಿಕೆಮಾಡುವಿಕೆ-ಹೊಂದಿಸುವಿಕೆ-
ಜ್ಯಾನಿರ್ಜೀರ್ಣೌ	ಜ್ಯಾನಿಃ-ಜೀರ್ಣಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಮುದಿತನ-ಮುದುಕತನ-ಮುಪ್ಪು-ಶಿಥಿಲವಾಗುವಿಕೆ-
ಭ್ರಮೋಭ್ರಮೌ।	ಭ್ರಮಃ-ಪು-ಭ್ರಮಿಃ॥ಪಾ॥ಭ್ರಮೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ತಿರುಗುವಿಕೆ-ಸುತ್ತುವಿಕೆ-
ಸ್ಫಾತಿರ್ವೃದ್ಧೌ	ಸ್ಫಾತಿಃ-ವೃದ್ಧಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಬೆಳೆಯುವಿಕೆ-ಹೆಚ್ಚುವಿಕೆ-
ಪ್ರಥಾಖ್ಯಾತೌ	ಪ್ರಥಾ-ಖ್ಯಾತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ- ೨-ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಹೆಸರುಗಳು-ಬಹುಮಂದಿಗೆತಿಳಿಯುವಿಕೆ-ಹೆಸರುವಾಸಿ-
ಸ್ಪೃಷ್ಟಿಃಪೃಕ್ತೌ	ಸ್ಪೃಷ್ಟಿಃ॥ಪಾ॥ಪೃಷ್ಟಿಃ-ಪೃಕ್ತಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ-೨- ಮುಟ್ಟುವಿಕೆ-ಸೋಂಕುವಿಕೆ-
ಸ್ನವಸ್ಸ್ರವೇ॥ ೧೨೨॥	ಸ್ನವಃ-ಸ್ರವಃ-ಪು-೨-ಸುರಿವದು- ಸುರಿಯುವಿಕೆ-ಸೋರಾಟ-
ವಿಧಾಸಮೃದ್ಧೌ	ವಿಧಾ॥ಪಾ॥ವೀಧಾ-ಸಮೃದ್ಧಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಸಮೃದ್ಧಿಯಹೆಸರುಗಳು-ತುಂಬಿರುವಬಗೆ- ಸಾಕಾದಷ್ಟುಯಿರುವಿಕೆ-
ಸ್ಫರಣಂಸ್ಫುರಣೇ	ಸ್ಫರಣಂ-ಸ್ಫುರಣಂ-ನ-೨- ಅದುರುವದು-ಅಳ್ಳಾಡುವದು-ಹಣುಕುವದು-ಕದಲುವದು-
ಪ್ರಮಿತೌಪ್ರಮಾ।	ಪ್ರಮಿತಿಃ-ಪ್ರಮಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨- ನಿಜವಾಗಿತಿಳಿಯುವಿಕೆ-ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನ-ಪ್ರಮಾಣಜನ್ಯಜ್ಞಾನ- ಯಥಾರ್ಥಾನುಭವ-
ಪ್ರಸೂತಿಃಪ್ರಸವೇ	ಪ್ರಸೂತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಪ್ರಸವಃ-ಪು-೨- ಹೆರುವಿಕೆ-ಹಡೆಯುವಿಕೆ-ಈಯುವಿಕೆ-

ಸ್ಫೋರಿಕಃಪ್ರಾಘಾರಃ	ಸ್ಫೋರಿಕಃ-ಪ್ರಾಘಾರಃ-ಪು-೨-ಸೋರಿಹೋಗುವಿಕೆ-ಸೋರುವಿಕೆ-ಜನಿಯುವಿಕೆ- ಜಾರಿಹೋಗುವಿಕೆ-ಕುಳುಕುವಿಕೆ
ಕ್ಲಮಥಃಕ್ಲಮೇ॥ ೧೨೩॥	ಕ್ಲಮಥಃ-ಕ್ಲಮಃ-ಪು-೨-ಬಡಲುವಿಕೆ-ಬಳಲೋಣವು-
ಉತ್ಕರ್ಷೋ ತಿಶಯೇ	ಉತ್ಕರ್ಷಃ-ಅತಿಶಯಃ-ಪು- ೨ - ದೊಡ್ಡತನವು-ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವಿಕೆ-ಮೇಲಾಗಿರುವಿಕೆ-
ಸಂಧಿಃಶ್ಲೇಷೇ	ಸಂಧಿಃ-ಶ್ಲೇಷಃ-ಪು-ಸಂಬಂಧಿಸೋಣವು- ಕೂಡಿಬೆರಳಂತೆಸೇರುವಿಕೆ.
ವಿಷಯಆಶ್ರಯೇ।	ವಿಷಯಃ॥ಪಾ॥ವಿಶಯಃ- ಆಶ್ರಯಃ-ಆಶಯಃ-ಪು-೨-ಗೊತ್ತಾಗಿರುವಸ್ಥಳದ ಹೆಸರುಗಳು - ವಿಪ್ರಲಿಪ್ತಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು-ಉಪಭೋಗ್ಯವಾಗಿಅವಲಂಬಿಸತಕ್ಕ-ದೇಶಮುಂತಾದ್ದಕ್ಕೂ-ಹೆಸರುಗಳು-
ಕ್ಷಿಪಾಯಾಂಕ್ಷೇಪಣಂ	ಕ್ಷಿಪಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)- ಕ್ಷೇಪಣಂ-ನ-೨-(ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಿಕೆ-ಹಾಕುವಿಕೆ-ಇಡುವಿಕೆ-ನೂಕುವಿಕೆ,
ಗೀರ್ಣಿರ್ಗಿರಾ	ಗೀರ್ಣಿಃ-ಗಿರಿಃ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೨-ನುಂಗುವಿಕೆ-
ಗುರಣಮುದ್ಯಮೇ॥ ೧೨೪	ಗುರಣಂ॥ಪಾ॥ಗೋರಣಂ-ನ-ಉದ್ಯಮಃ-ಪು-೨ ಉದ್ಯೋಗದಹೆಸರುಗಳು,
ಉನ್ನಾಯ ಉನ್ನಯೇ	ಉನ್ನಾಯಃ-ಉನ್ನಯಃ-ಪು-೨- ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವದಕ್ಕೂ-ಊಹಿಸುವದಕ್ಕೂ-ಹೆಸರುಗಳು.
ಶ್ರಾಯಶ್ಶ್ರಯಣೇ	ಶ್ರಾಯಃ-ಪು-ಶ್ರಯಣಂ-ನ-೨-ಆಶ್ರಯಿಸುವಿಕೆ-ಅವಲಂಬಿಸುವಿಕೆ-ಅನುಸರಿಸಿಯಿರುವಿಕೆ-
ಜಯನೇಜಯಃ।	ಜಯನಂ-ನ-ಜಯಃ-ಪು-೨-ಗೆಲುವಿಕೆ-
ನಿಗಾದೋನಿಗದೇ	ನಿಗಾದಃ-ನಿಗದಃ-ಪು-೨-ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನುಡಿಯುವಿಕೆ-ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿಹೇಳುವಿಕೆ-
ಮಾದೋಮದ	ಮಾದಃ-ಮದಃ-ಪು-೨-ಗರ್ವವು- ಅಹಂಕಾರವು-
ಉದ್ವೇಗಉದ್ಭ್ರಮೇ॥	ಉದ್ವೇಗಃ-ಉದ್ಭ್ರಮಃ- ಪು-೨- ಊರ್ಧ್ವಭಾಗವನ್ನುಕದಲಾಡಿಸುವಿಕೆ-ಮೇಲಣಾಗರಿ ವಿಶೇಷ-ಬುದ್ಧಿಕೃತ್ಯ-
ವಿಮರ್ದನಂಪರಿಮಳಃ	ವಿಮರ್ದನಂ-ನ-ಪರಿಮಳಃ-ಪು-೨-ಕುಂಕುಮಾದಿಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನುಇಡೀಕುಟ್ಟುವಿಕೆ- ಇಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸುಗಂಧಕ್ಕೂ-ಹೆಸರುಗಳು.

ಭ್ಯುಪಪತ್ತಿರನುಗ್ರಹಃ।	ಅಭ್ಯುಪಪತ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಅನುಗ್ರಹಃ- ಪು-೨- ದಾನಾದ್ಯುಪಕಾರರೂಪವಾದಪ್ರಸಾದಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷದಹೆಸರುಗಳು॥
ನಿಗ್ರಹಸ್ತದ್ವಿರುದ್ಧಸ್ಸ್ಯಾ	ನಿಗ್ರಹಃ-ಪು-೧,ತದ್ವಿರುದ್ಧಃ-ಆಯನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದು-ಅಂದರೆ-ಅಡ್ಡಿಮಾಡುವಿಕೆ- ಕಸುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಮುಂತಾದದುಃಖಜನಕನಿಗ್ರಹವಾದ ಅಪಕಾರಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-
ದಭಿಯೋಗಸ್ತ್ವಭಿಗ್ರಹಃ॥	ಅಭಿಯೋಗಃ-ಅಭಿಗ್ರಹಃ-ಪು-೨-ಯುದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿಹಗೆಯವರಿಗೆಎದುರಾಗಿ ಕಲಹಕ್ಕೆ ಅಣಿಮಾಡಿಕೊಂಡುಧೈರ್ಯದಿಂದಲುಪಾಯಪ್ರಯತ್ನಾದಿಗಳನ್ನುಮಾಡುವಿಕೆ-
ಮುಷ್ಟಿಬಂಧಸ್ತುಸಂಗ್ರಾಹೋ	ಮುಷ್ಟಿಬಂಧಃ-ಸಂಗ್ರಾಹಃ-ಪು-೨-ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯನ್ನುಹಿಡಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು-ಹಿಡಿಪಟ್ಟು ಹಿಡಿಯೋಣವು-ಹಿಡಿ-
ಡಿಂಬೆಡಮರವಿಪ್ಲವಾ	ಡಿಂಬಃ-ಡಮರಃ-ವಿಪ್ಲವಃ-ಪು-೩- ಕೊಳ್ಳೆಮೊದಲಾದದೇಶೋಪದ್ರವವು-ಲೂಳಿ-ರಾಜೀಕದಕಷ್ಟ·
ಬಂಧನಂಪ್ರಸಿತಿಶ್ಚಾರ	ಬಂಧನಂ-ನ-ಪ್ರಸಿತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಚಾರಃ॥ಪಾ॥ ಸ್ಫಾರಃ-ಪು- ೩-ಕಟ್ಟುವಿಕೆ-ಕಟ್ಟು-ತಡೆ-
ಸ್ಸ್ಪರ್ಶಃ ಸ್ಪ್ರಷ್ಟೋಪತಪ್ತರಿ	ಸ್ಪರ್ಶಃ- ಸ್ಪ್ರಷ್ಟಾ- ಋ-ಉಪತಪ್ತಾ- ಋ ಪು - ೩ - ತಂದಿಬಳಲುವಹಾಗೆಮಾಡುವರೋಗಾದಿಗಳಹೆಸರು - ಬೇನೆತಗುಲುವಿಕೆ.
ನಿಕಾರೋ ವಿಪ್ರ ಕಾರಸ್ಸ್ಯಾ	ನಿಕಾರಃ-ವಿಪ್ರಕಾರಃ-ಪು-೨-ಅಪನಿಂದೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿಅಪಕಾರಮಾಡುವಿಕೆ.
ದಾಕಾರಸ್ತ್ವಿಂಗ ಇಂಗಿತಂ।	ಆಕಾರಃ-ಇಂಗಃ - ಪು- ಇಂಗಿತಂ- ನ- ೩ - ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವಚೇಷ್ಟೆಯ ಹೆಸರುಗಳು,
ಪರಿಣಾಮೋ(ವಿಕಾರೆ)	ಪರಿಣಾಮಃ - ಪು - ೧ - ವಿಕಾರೆ - ಹಾಲುಆಗಿದ್ದದ್ದು ಉಪಾಧಿಯಿಂದಮಸರಾದಹಾಗೂ - ಮಣ್ಣಾಗಿದ್ದದ್ದುಮಡಿಕೆಯಾದಹಾಗೂ - ಬೀಜವುವೃಕ್ಷವಾದಹಾಗೂ - ವಂದುಬಗೆಯಾಗಿದ್ದದ್ದುಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯಾಗುವವಿಕಾರವಿಶೇಷದಹೆಸರು-

(ದ್ವೆಸಮೆ)ವಿಕೃತಿವಿಕ್ರಿಯೆ॥

ವಿಕೃತಿಃ - ವಿಕ್ರಿಯಾ - ಸ್ತ್ರೀ - ೨ - ಪರಿಣಾಮ ರೂಪವಾಗಲಿ - ವಿವರ್ತರೂಪವಾಗಲಿ - ಸೋಪಾಧಿಕಪ್ರಕೃತಿ ಯಿಂದಹುಟ್ಟಿ ದವಿಕಾರಗಳೆಲ್ಲಕೂ- ಕಾರ್ಯಪ್ರಪಂಚಮಾತ್ರಕೂ-ಪೆಸರು

ಅಪಹಾರಸ್ತ್ವಪಚಯ

ಅಪಹಾರಃ- ಅಪಚಯಃ - ಪು- ೨ - ಹಾನಿಯ ಪೆಸರು - ಕೊಯಿಲು - ಕಸುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ - ಕರಗಡೆಬರುವಿಕೆ

ಸ್ಸಮಾಹಾರ ಸ್ಸಮುಚ್ಚಯಃ।

ಸಮಾಹಾರಃ- ಸಮುಚ್ಚಯಃ - ಪು- ೨ - ಕೆದರಿ ಹೋಗಿಬೇರೆಬೇರೆಯಿರುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜೊತೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆ.

ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ ಉಪಾದಾನಂ,

ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರಃ - ಪು - ಉಪಾದಾನಂ -ನ-೨ ರೂಪರಸಾದಿವಿಷಯಗಳ ದೆಸೆ ಯಿಂದಕಣ್ಣುಕಿವಿಮೊದಲಾದಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿರಿಗಿಸಿನಿಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ- ಆ ಕೆಯನ್ನುಬಿಡದೆಬಿಗಿದುಹಿಡಿಯುವಿಕೆ.

ವಿಹಾರಸ್ತುಪರಿಕ್ರಮಃ॥

ವಿಹಾರಃ- ಪರಿಕ್ರಮಃ - ಪು- ೨ - ಸುಖವಾಗಿಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿತಿರಿಗಾಡುವಿಕೆ.

ಅಭಿಹಾರೋಭಿಗ್ರಹಣಂ

ಅಭಿಹಾರಃ- ಪು- ಅಭಿಗ್ರಹಣಂ-ನ - ೨- ಎದುರಾಗಿಮೇಲಕ್ಕೆಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ-

ನಿರ್ಹಾರೋಭ್ಯವಕರ್ಷಣಂ।

ನಿರ್ಹಾರಃ - ಪು- ಅಭ್ಯವಕರ್ಷಣಂ- ನ- ೨ - ಉಚಿಗೆತೆಗೆದುಹಾಕುವಿಕೆ - ಮೇಲಕ್ಕೆ-ಎಳೆದುಹಾಕುವಿಕೆ - ಪಿಡಿಮಳೆದೆತ್ತಿಬಿಸಾಡುವಿಕೆ-

ಅನುಹಾರೋನುಕಾರ ಸ್ಸ್ಯಾ)

ಅನುಹಾರಃ - ಅನುಕಾರಃ - ಪು -೨ಸರಿಹೋಲುವಿಕೆ-ಅದರಹಾಗೆಯಿರುವಿಕೆಅದರಂತೆಆಗಿರುವಿಕೆ,

ದರ್ಥಸ್ಯಾಪಗಮೆ ವ್ಯಯಃ।

ವ್ಯಯಃ - ಪು೧ಅರ್ಥಸ್ಯಅಪಗಮೆ - ಮುಂದೆಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆಯಿಲ್ಲದೇವ್ರಯವಾಗಿಹೋಗುವಿಕೆ- ನಾಶವು- ಖರ್ಚು॥

ಪ್ರವಾಹಸ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸ್ಸ್ಯಾ।

ಪ್ರವಾಹಃ-ಪು-೧ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ- ೧ -ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿಹರಿಯುವನೀರು ಮುಂತಾದ್ದರಪರಂಪರೆ - ಪ್ರಸರಿಸುತ್ತಾಯಿರುವದು.

ಪ್ರವಹೋ (ಗಮನಂಬಹಿಃ)

ಪ್ರವಹಃ- ಪು- ೧ - ಬಹಿಃಗಮನಂ ॥ ಗೃಹಾದಿಗಳಿಂದಹೊರಗೆಬರುವಿಕೆ-ಹೊರಕ್ಕೆ-ಹೊರಡುವಿಕೆ.

వియామో వియమో యామో యమ స్సం యామసంయమౌ౹౧౩౧	వియామః- వియమః- పు- ౨ - పరపీడాదిగళన్ను సౌకుమాడువికె ॥ యామః యమః పు- ౨- సౌకుమాడువదు ॥ సంయామః- సంయమః - ౨ - చన్నాగిసౌకుమాడినిల్లిసిబిడువదు ॥ ఈ౬ సమానార్థకగళాదపర్యాయపదగళింకలూకెలవరన్నువరు -
హింసాకర్మాభిచారః (స్స్యాత్)	అభిచారః- పు- ౧- హింసాకర్మ॥ సాయకొల్లువదక్కె-మాడిదమంత్రతంత్రప్రయోగ, మాట - శూన్య.
జాగర్యా జాగరా ద్వయోః౹	జాగర్యా-స్త్రీ -జాగరా-ప్స- ౨ -ఎచ్చరికె,
విఘ్నోంతరాయః ప్రత్యూహ	విఘ్నః - అంతరాయః - ప్రత్యూహః - పు - ౩-విఘ్నదహెసరుగళు - కెలసదమధ్యేబందఅడ్డిఅనవల్య-
(స్స్యా)దుపఘ్నోం(తి కాశ్రయే)॥౧౩౨॥	ఉపఘ్నః- పు- ౧ - అంతికాశ్రయే - బళిగెమరదహాగె సమీపదల్లి అవలంబవాగిరువఆధారక్కె-హెసరు॥
నిర్వేశ ఉపభోగ (స్స్యా)	నిర్వేశః- ఉపభోగః - పు -౨ - భోగిసువికె-అనుభవ.
త్పరిసర్పఃపరిక్రియా ౹	పరిసర్పః- పు - పరిక్రియా - స్త్రీ - ౨- ఆల్లియల్లితిరిగిబరువికె-సుత్తిబరువికె-
విధురంతుప్రవిశ్లేషో	విధురం-న-ప్రవిశ్లేషః-పు-౨జోతెయాగిద్దరిందబిడల్పడువికె-వియోగ-బిడల్పట్ట-బిట్టుహోదవను - బిడల్పట్టుప్రియవిల్లదేయిరువవను॥విధురం - విధురః-విధురా-త్రి-
త్వభిప్రాయ ఛందఆశయః॥	అభిప్రాయః ఛందః,ప,ఛందః-న్-ఆశయః-పు-౩అభిప్రాయదహెసరుగళు - మనస్సినొళగిన ఇచ్ఛావ-
సంక్షేపణం సమసనం	సంక్షేపణం- సమసనం- న- ౨- దొడ్డదాగిరువదన్నుచిక్కదాగి మాడువికె - సంగ్రహమాడువికె

పర్యవస్థావిశోధనం ॥	పర్యవస్థా - స్త్రీ - విశోధనం - న - ౨ - ఉగిగొళ్ళువికె.
పరిసర్యాపరీసార	పరిసర్యా-స్త్రీ-పరీసారః- పు - ౨ - తిరుగువికె-
(స్స్యా) దాస్యా స్యాసనాస్థితిః॥ ౧౩౪ ॥	ఆస్యా- ఆసనా-స్థితిః-స్త్రీ-౩ఇరువికె-
విస్తారోవిగ్రహో వ్యాస	విస్తారః- విగ్రహః- వ్యాసః- పు - ౩కిరిదాగిరువదన్నుపిరిదాగిమాడువికె- విస్తార - విశాలతె-
(స్సతుశబ్దస్య)విస్తరః॥	విస్తరః- పు- ౧- శబ్దస్యసతు - శబ్దసంబంధవాదవిస్తార- అందరె- వివరణాదిగళు,
(స్యా)న్మర్దనంసంవాహనం	మర్దనం - సంవాహనం-౨గుద్దువికె - హిసుకువికె.
వినాశ(స్స్యా)దదర్శనం॥	వినాశః- పు- అదర్శనం-న - ౨ - కాణిసదేహోగువికె-గోచరవాగదేఇరువికె-
సంస్తవ(స్స్యా)త్పరిచయః	సంస్తవః- పరిచయః- పు- ౨- బహుకాలక్కె తివాదసంభాషణాదిసంబంధవు-గుర్తరికె-
ప్రసరస్తు విసర్పణం॥	ప్రసరః- పు-విసర్పణం- న- ౨- తైలబిందువాదిగళుజలాదిగళల్లిఅరళికొళ్ళువికె - అరడికొళ్ళువికె-
నివాతస్తు ప్రయామ (స్స్యా)।	నివాతః- ప్రయామః- పు- ౨ -వ్యవహారాదిగళల్లుంటాద్దన్ను నుడియువికె - హెచ్చుబెలెయుళ్ళధాన్యాదిగళల్లి ఆదరాశియ వెందుకెలవరన్నువరు-
స్సన్నిధిస్సన్నికర్షణం।	సన్నిధిః- పు- సన్నికర్షణాల - న - ౨- సమీపవాగిరువికె - హత్తిరవాదస్థళ-
లవోభిలావోలవనం	లవః - అభిలావః- పు- లవనం-న- ౩- హొలగద్దెముం తాదవెళెగళన్నుకుయ్యువికె - ఛేదిసువికె-
నిష్పావఃపవనంపవః।	నిష్పావః-పు-పవనం-న-పవః-పు-౩- ధాన్యాదిగళన్ను గాళిగొడ్డువికె-తూరువికె

ಮೂ	ಟೀ
ಪ್ರಸ್ತಾವ(ಸ್ಸ್ಯಾ)ದವಸರ	ಪ್ರಸ್ತಾವಃ-ಅವಸರಃ-ಪು-೨-ಸಮಯವಿಶೇಷಕ್ಕೆ ಕೆಕ್ಕ-ಸೂಚನೆ-ಸೂಚನೆಗೆಕಕ್ಕ-ಸಮಯ- ಅವಸರ ವಿಶೇಷ
ತ್ರಸರಸ್ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನಂ	ತ್ರಸರಃ॥ಪಾ॥ತಸರಃ-ಪು-ಸೂತ್ರವೇಷ್ಟನಂ-ನ-೨ ನೇಯಿಗೆಯವರುನೂಲುಸುತ್ತುವಅರಟೆ-
ಪ್ರಜನಸ್ಸ್ಯಾದುಪಸರಃ	ಪ್ರಜನಃ,ಉಪಸರಃ-ಪು-೨-ದನಗಳಮೇಲೆಗೂಳಿಗಳುಹಾರುವಸಮಯ- ಗೂಳಿಬಸರುಮಾಡುವಿಕೆ-ಹೆಂಣುಪಶುವಿನಬಳಿಗೆ ಗಂಡುಪಶುವು ಕಾಮಾತುರವಾಗಿಸೇರುವಿಕೆ-
ಪ್ರಸರಪ್ರಣಯಾಸಮಾ	ಪ್ರಸರಃ॥ಪಾ॥ಪ್ರಶ್ರಯಃ-ಪ್ರಣಯಃ-ಪು,೨-ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಿಕೆ-ವಿನಯ
(ಧೀಶಕ್ತಿ)ರ್ನಿಷ್ಕ್ರಮೋ	ನಿಷ್ಕ್ರಮಃ-ಪು-೧-ಧೀಶಕ್ತಿಃ -ಗ್ರಹಣಧಾರಣಸ್ಫುರಣಾದಿಬುದ್ಧಿಸಾಮರ್ಥ್ಯದಹೆಸರು
(ಸ್ತ್ರೀತು) ಸಂಕ್ರಮೋದು ರ್ಗಸಂಚರಃ॥೧೩೮॥	ಸಂಕ್ರಮಃ-ಪ್ನ-ದುರ್ಗಸಂಚರಃ-ಪು-೨-ಹೊಳೆ ಕಂದಕಬೆಟ್ಟಮುಂತಾದ ದುರ್ಗಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ದಾಟುವಕಟ್ಟೆಸೇತುವೆಮುಂತಾದಗಮನಸಾಧನದಹೆಸರು-ದುರ್ಗವನ್ನುಕಡೆಹಾಯುವಿಕೆ-
ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮಃ ಪ್ರಯೋಗಾರ್ಥಃ	ಪ್ರತ್ಯುತ್ಕ್ರಮಃ- ಪು. ೧-ಪ್ರಯೋಗಾರ್ಥಃ- ಯುದ್ಧಕ್ಕೆಸೈನಿಕರುಕೆಲಸವನ್ನುನಡಸುವಿಕೆ- ತಾನು ನಡದಅರ್ಥವನ್ನುಇತರರಲ್ಲಿಯೂಬಲಾವಣಿಗೆ ತರುವಿಕೆ
ಪ್ರಕ್ರಮ(ಸ್ಸ್ಯಾ)ದುಪಕ್ರಮಃ।	ಪ್ರಕ್ರಮಃ-ಉಪಕ್ರಮಃ-ಪು-೨ - ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲುಮಾಡುವಿಕೆ-ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ- ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಯತ್ನ
ಸ್ಯಾದಭ್ಯಾದಾನಮುದ್ಘಾತಆರಂಭ	ಅಭ್ಯಾದಾನಂ-ನ-ಉದ್ಘಾತಃ-ಆರಂಭಃ- ಪು-೩- ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವಿಕೆ-ಬೆಳೆಗೆಬೀಜವನ್ನುಬಿತ್ತುವಹಾಗೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇಮುಖ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವಿಕೆ
ಸ್ಸಂಭ್ರಮಸ್ತ್ವರಾ॥	ಸಂಭ್ರಮಃ-ಪು-ತ್ವರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೨-ಆತುರಪಡುವಿಕೆ-ತ್ವರೆಪಡುವಿಕೆ-ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಶ್ಯಾಗಮಾಡೋಣ-

ప్రతిబంధః ప్రతిష్టంభో	ప్రతిబంధః-ప్రతిష్టంభః-పు-౨-కార్యవిఘాతవు
ఽవసాయస్తు నియాతనం।	అవసాయః-పు-నియాతనం॥ పా॥ నిపాతనం-న-౨-కెళకెక్కె-కెడకువికె-మేలినిందకెళకెక్కె-తళ్లి బిడువికె.
ఉపలంభ స్త్వనుభవ	ఉపలంభః-అనుభవః-పు-౧- అనుభవిసువికె సప్రకారకవాగితిళియువికె
స్సమాలంభో విలేపనం।	సమాలంభః-పు-విలేపనం-న-౨- ఉరుగణిసువికె-తొళియువికె-పూసువికె, తొడెయువికె-మెత్తువికె
విప్రలంభో విప్రయో గో	విప్రలంభః-విప్రయోగః- పు-౨-వబ్బరిగొబ్బరుఅగలిరువస్త్రీపురుషరు మాడికొండ విషాదకరవాదశృంగారాద్యలంకారదహెసరుగళు
విలంభ స్త్వతిసర్జనం	విలంభః-పు-అతిసర్జనం-న-౨, ఇతరరన్ను స్వాధీనపడిసికొళ్ళలుఆశెకుట్టిసువదక్కాగి కొడువికె
విశ్రావస్తు ప్రవిఖ్యాతి	విశ్రావః-పు-ప్రవిఖ్యాతిః-స్త్రీ-౨-అధికవాదప్రసిద్ధి-హెచ్చాదహెసరువాసి
రవేక్షాప్రతిజాగరః॥	అవేక్షా-స్త్రీ-ప్రతిజాగరః-పు-౨-ఎచ్చరికె-నిగేవాని
నిపాఠనిపఠౌ పాఠే	నిపాఠః-నిపఠః-పాఠః,పు-౩- ఓదువికె-సరియాగిఉచ్చరిసిఓదువికె-కలితుకొళ్ళువదక్కె-నుడియువికె
తేమ స్తేమౌ సముందనే।	తేమః-స్తేమః-పు-సముందనం-న-౩- నీరుముంతాదవుగళల్లి నెనెయువికె
ఆదీనవాస్రవౌ క్లేశే	ఆదీనవః-ఆస్రవః-క్లేశః-పు-౩-రాగద్వేషాదిరూపవాద దుఃఖసాధన వెనిసువ అంతఃకరణదొషగళు
మేళకే సంగసంగమౌ॥	మేళకః,సంగః-సంగమః-పు-౩- కూడికె-సేరికె-
అన్వేషణా విచయనం	అన్వేషణం- విచయనం - మార్గణం- -న

మృగ- ణాం మృగణా మృగః।

మృగణా స్త్రీ - మృగః - పు- ౨ - కుడికిన్నోడువికె-

పరిరంభః పరిష్వంగ స్సంశ్లేష ఉపగూహనం॥౧౮౩॥

పరిరంభః- పరిష్వంగః - సంశ్లేషః- పు- ఉపగూహనం- న- ౪ - అప్పికొళ్ళువికె - ఆలింగన,

నిర్వర్ణనంతు నిధ్యానం దర్శనాలోకనేక్షణం।

నిర్వర్ణనం- నిధ్యానం - దర్శనం- ఆలోకనం- ఈక్షణం- న- ౫- నిరీక్షిసువికె- చన్నాగి నోడువికె-

ప్రత్యాఖ్యానం నిరసనం ప్రత్యాదేశో నిరాకృతిః॥౧౮౪॥

ప్రత్యాఖ్యానం - నిరసనం - న - ప్రత్యాదేశః- పు-నిరాకృతిః- స్త్రీ- ౪-తిరస్కరిసువికె- జరియువికె-

ఉపశాయో విశాయశ్చ పర్యాయశయనార్థకౌ।

ఉపశాయః- విశాయః- పు- ౨ పర్యాయశయనార్థకౌ - పహరేతిరుగువకావలుగారరుసరదీమేరెవబ్బనునిద్దెగెళ్ళ యలుమత్తొబ్బనుఎబ్బరవాగిద్దుబళికమలగువదక్కె- హెసరుగళు.

ఆర్తనంచ ఋతీయా చ హృణీయా చ (ఘృణార్థకాః॥)

ఆర్తనం -న- ఋతీయా - హ్రీణీయా- స్త్రీ - ౩ బేజారు - కైలాగదెనాచికెపట్టలువికె- మనస్సు రోసిహోగువికె- దయెయిందలను తాపగొళ్ళువికె.

స్యా)ద్వ్యత్యాసో విపర్యాసో వ్యత్యయశ్చ విపర్యయే।

వ్యత్యాసః - విపర్యాసః - వ్యత్యయః- విపర్యయః - పు- ౪ -క్రమతప్పువికె - తబ్ దీల్ - తత్కెళకు-

పర్యయోతిక్రమ (స్తస్మిన్నతిపాత ఉపాత్యయః॥

పర్యయః - అతిక్రమః- అతిపాతః - ఉపాత్యయః -పు-౪- కట్టెయన్ను మీరిహోగువికె-

(ప్రేషణం యత్సమాహూయ తత్ర స్యాత్ప్రతిశాసనం।

ప్రతిశాసనం - ౧- సమాహూయ ప్రేషణం యత్తత్ర స్యాత్ ॥ భృత్యరన్ను కరదు హేగె మాడు ఎంబదాగి ఆజ్ఞాపిసువదు- రూబరూకుకుం జుబానీ-

స)సంస్తావః క్రతుషు యా స్తుతి భూమిర్ద్విజన్మనాం

సంస్తావః-పు-౧- క్రతుషు ద్విజన్మనాం యా స్తుతిభూమిః - యజ్ఞగళల్లి ఉద్గాతృగళు

స్మనాం॥)

ర్మ్మణరుసామ గానమాడువదక్కే- కూకుకొళ్ళువస్థళ - సామగానవెనిషదేవస్తోత్రకూడెసరాగుత్తే-

(నిధాయతక్ష్యతేయత్ర కాష్ఠేకాష్ఠంస) ఉద్ఘనః।

ఉద్ఘనః - పు - ౧ - యత్రకాష్ఠేకాష్ఠంనిధాయతక్ష్యతేసః - యావ కట్టిగెయమ్యాలెమత్తొందుకట్టిగెయిట్టుకెత్తల్పడుత్తో - అంథాకెళగినకట్టిగెయపెసరు - అందరె బడిగియవనుమరకెలసమాడువదక్కాగికన్న ముండెయిట్టుకొండిరువమరపట్టడియెంబఆడికుండు.

స్తంబఘ్నస్తుస్తంబఘన (స్తమ్బోయేననిహన్యతే॥)

స్తంబఘ్నః - స్తంబఘనః - పు- ౨ - యేనస్తంబోనిహన్యతేసః - యావదరిందకుల్లముంతాదగంటిగళు అగియల్పడుత్తోఅంథాగుద్దలి - దోకరి - పికాసి-

ఆవిధో(విధ్యతేయేన తత్ర)

ఆవిధః - పు- ౧- యేనవిధ్యతేతత్ర- యావదరిందతూతుకొరె యల్పడుత్తోఅదరపెసరు - అందరెరత్నాదిగళిగెబ్బిరిగే ఓడియువవ్రసలాకేముంతాద్దు-

విష్వక్సమే) నిఘః।

నిఘః -పు- ౧ -విష్వక్సమే - ఎల్లకడెయల్లియూఅందరె అగలలుద్దగళుసరియాగిలుబ్బుతగ్గగళిల్లదేయిరువంథాద్దరపెసరు-

ఉత్కారశ్చ నికారశ్చ ద్వౌ ధాన్యోత్క్షేపణార్థకౌ॥)

ఉత్కారః - నికారః - పు - ఈ౨- న్ను ధాన్యోత్క్షేపణార్థకౌ ॥ ధాన్య - జిన్నవకాళిన - ఉత్క్షేపణ - మేలక్కెహాకువికెమే- అర్థకౌ- ప్రయోజనవాగిలుళ్ళవుగళు- అందరె - ధాన్యవన్నుకూరి రాశిమాడువికె - కెళక్కెజారిబందకాళన్ను రాశియమేలెకెఎరచువికె-

నిగారోద్గారవిశ్రావోద్గ్రాహాస్తుగరణాదిషు।)

నిగారః - ఉద్గారః - విశ్రావః- ఉద్గ్రాహః- పు -ఈ౪గరణాదిషుక్రమాత్ - అందరె ॥ నిగారః- నుంగువికె॥ ఉద్గారః- వోకరికె ॥ ఉగుళువికె - విశ్రావః - శేగువికె ॥ ఉద్గ్రా

ಹಃ-ಉಬ್ಬಳಿಕೆ-ಹಾರಿಹಾಕಿಬಿಡಿಯುವಿಕೆ- ಕೆಮ್ಮು

ಆರತ್ಯವರತಿವಿರತಯಉ ಪರಾಮೆ

ಆರತಿಃ- ಅವರತಿಃ-ಪ - ಉಪರತಿಃ-ವಿರತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ- ಉಪರಾಮಃ॥ಪ॥ ಉಪರಮಃ-ಪು-೪-ಮುಗಿಯುವಿಕೆ- ಅವಸಾನ-ವಿರಾಗ-

(ವಾಸ್ತ್ರಿಯಾಂತು) ನಿಷ್ಠೇವಃ॥ನಿಷ್ಠ್ಯೂತಿರ್ನಿಷ್ಠೀವನನಿಷ್ಠೇವನಮಿತ್ಯಪಿಸ್ಯಾನ್ನಿ।

ನಿಷ್ಠೇವಃ-ಪು-ನಿಷ್ಠ್ಯೂತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ನಿಷ್ಠೀವನಂ- ನಿಷ್ಠೇವನಂ-ನ-೪-ಕೇಕರಿಕೆ-ಉಗುಳುವಿಕೆ-ಥೂಕರಿಸುವಿಕೆ-

ಜವನೇಜೂತಿ

ಜವನಃ - ಜೂತಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ- ೨ - ಬೇಗಬೇಗಹೋಗುವಿಕೆ.

ಸ್ಸಾತಿಸ್ತ್ವವಸಾನೇ (ಸ್ಯಾ)

ಸಾತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ - ಅವಸಾನಂ - ನ- ೨ - ಕೆಲಸದಕುದಿ.

ದಥಜ್ವರೇಜೂರ್ತಿಃ॥೧೩೧

ಜ್ವರಃ- ಪು- ಜೂರ್ತಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ- ೨ - ಜ್ವರವು- ಅಜೀರ್ಣದಿಂದಮೈಬಿಸಿಯಾಗುವಿಕೆ-

ಉದಜ (ಸ್ತುಪಶುಪ್ರೇರಣಾ)

ಉದಜಃ - ಪು- ೧ - ಪಶುಪ್ರೇರಣಂ - ದನಗಳನ್ನುಗಮನಾದಿಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಪ್ರೇರೇಪಿಸುವಿಕೆ,

ಮಕರಣಿ ರಿತ್ಯಾದಯಶ್ಶಾಪೇ॥

ಅಕರಣಿಃ - ಅಜನಿಃ - ಅವಗ್ರಹಃ- ಇವುಮೊದಲಾದಶಬ್ದಗಳುಶಾಪದಲ್ಲಿವರ್ತಿಸುವವು॥ ಅಂದರೆಮೊಯಿಗಳು-ಹ್ಯಾಗಂದರೆ॥ ಅಕರಣಿಃ- ಕೆಲಸಕ್ಕೆಬಾರದಮೈಗಳ್ಳಮುಕ್ಕ ॥ ಅಜನಿಃ - ಕೆಬ್ಬಲಿಹುಟ್ಟ॥ಅವಗ್ರಹಃ- ಬೇಹುಪ-

ಗೋತ್ರಾಂತೇಭ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಬೃಂದ ಮಿತ್ಯೌಪಗವಕಾದಿಕಂ॥

ಗೋತ್ರಾಂತೇಭ್ಯಃ - ಅಪತ್ಯಪ್ರತ್ಯಯಾಂತಗಳಾದ ಔಪಗವಾದಿಶಬ್ದಗಳಮೇಲೆ॥ತಸ್ಯಬೃಂದಮಿತಿ - ಅದರಗುಂಪು ಎಂಬುವಅರ್ಥದಲ್ಲಿ - ಔಪಗವಕಾದಿಕಂ - ಔಪಗವಕಂ-ಗಾರ್ಗಕಂ- ದಾಕ್ಷಕಂ- ನ - ಇತ್ಯಾದಿಶಬ್ದರೂಪಗಳುಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ ॥ * ॥ ಉದಾಹರಣೆ॥*॥ ಉಪಗೋರ್ಗೋತ್ರಾಪತ್ಯಾನಿಪುಮಾಂಸಃ- ಔಪಗವಾಃ - ಔಪಗವಾನಾಂಬೃಂದಂ ಔಪಗವಕಂ ॥ ರಘೋರ್ಗೋತ್ರಾಪತ್ಯಾನಿಪುಮಾಂಸಃ- ರಾಘವಾಃ - ರಾಘವಾಣಾಂಬೃಂದಂ - ರಾಘವಕಂ॥

(ಆಪೂಪಿಕಂ ಶಾಷ್ಕುಲಿ

ಅಚಿರಸ್ಯಾಂ-ಪ್ರಾಣಿವ್ಯತಿರಿಕ್ತಗಳಾದಅಚೇತನ

శ(మేవ మాద్య మ శేకుళు శాం)|	శష్కులిగళుముంతాదవుగళసమూహదల్లి క్రమవాగి-అపూపానాంబృందం - ఆపూపికం - కజ్జాయగళగుంపు॥ శష్కులీనాంబృందం- శాష్కులికం- చక్కులిగళగుంపు - ఇత్యాదిరూపభేదగళుకుట్టుతవె॥ ఇవు-న॥
(మాణవానాంతు)మాణవ్యం	మాణవ్యం- న- ౧ -మాణవానాంబృందం - హుడుగరగుంపు.
(సహా యానాం) సహాయతా॥౧౩౩॥	సహాయతా - స్త్రీ - ౧- సహాయానాంబృందం - జిమ్మత్తాగిసంగడబందవరగుంపు.
(హల్యా హలానాం)	హల్యా- స్త్రీ-౧ - హలానాంబృందం - నేగలుగుంపు-
బ్రాహ్మణ్య బాడబ్యే(ద్విజన్మనాం)|	బ్రాహ్మణ్యం- బాడబ్యం॥ పా॥ బాడవ్యం- న- ద్విజన్మనాంబృందం- బ్రాహ్మణరగుంపు.
(ద్వేపర్శుకానాంపృష్ఠానాం)పార్శ్వ౯ం పృష్ఠ్య(మనుక్రమాత్)॥ ౧౩౪॥	పార్శ్వ౯ం-పృష్ఠ్యం-ఈ ఎరడు-అను క్రమాత్పార్శుకానాంపృష్ఠానాంసమూహా-పక్కెయెలువుగళగుంపు-పార్శ్వ-పృష్ఠగళెంబయజ్ఞసంబంధగళాదస్తోత్రవిశేషగళసమూహవు-పృష్ఠ్య-
(ఖలానాం)ఖలినీఖల్యా	ఖలినీ-ఖల్యా-స్త్రీ-౨-ఖలానాం- కణగళగుంపు-
థమానుష్యకం(నృణాం)|	మానుష్యకం-న-౧-నృణాం-మనుష్యరగుంపు
(గ్రామతా జనతాధూమ్యా పాశ్యా గళ్యా(పృథక్పృథక్॥)	గ్రామతా-జనతా-ధూమ్యా-పాశ్యా-గళ్యా ౫-స్త్రీ-పృథక్పృథక్ బృందాని ॥ గ్రామతా-హళ్ళిగళగుంపు-జనతా - మనుష్యరగుంపు- ధూమ్యా - హొగెగళగుంపు - పాశ్యా-కట్టుహగ్గగళగుంపు-గళ్యా-జంబుహుల్లుగళగుంపు- అథవా కుత్తిగెగళగుంపు-
అపిసాహస్ర కారీష వార్మణ ధర్వణాది కం|	సహస్రాణాంబృందం(సాహస్రం) సావిరగళగుంపు|కరీషాణాంబృందం(కారీషం) సగణిశొప్పిబెరణి-ముంతాదవుగళగుంపు.వర్మణాం బృందం(వార్మణం)కెరముంతాదచర్మకవచగళ

ಗುಂಪು। ಅಥರ್ವಣಾಂಬೃಂದಂ(ಆಥರ್ವಣಂ)ಅಥರ್ವಣ
ಮಂತ್ರಗಳ ಗುಂಪು-ರ-ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ -ಅಂಗಾರಾ
ಣಾಂಬೃಂದಂ(ಆಂಗಾರಂ) ಬೆಂಕಿಕೆಂಡಗಳ ಗುಂಪು-
ಚರ್ಮಣಾಂಬೃಂದಂ-(ಚಾರ್ಮಣಂ) ತೊಗಲುಗಳ ಗುಂ
ಪು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು-ನ-

ಇತಿಸಂಕೀರ್ಣವರ್ಗಃ- | ಸಂಕೀರ್ಣ-ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯಾರ್ಥಾದಿಗಳಿಂ
ದಲಿಂಗಭೇದವನ್ನು ಹೊಂದಿಯಿರುವ ನಾನಾವಿಧಶ
ಬ್ದಗಳ-ವರ್ಗಃ-ಸಮೂಹವು-ಇತಿ--ಈ ಮೇರೆಮುಗಿ
ದುದು-

ಅಥ ನಾನಾರ್ಥವರ್ಗಃ-

ಅವತರಣಿಕೆ ॥ ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಇದುವರೆವಿಗೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಪದ
ಗಳಿಗೊಂದರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಂದೆಯೊಂದೊಂದು ಪದಗಳಿಗೆ ಅನೇಕಾರ್ಥ
ಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನಾರ್ಥವರ್ಗವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಅದರೊಳಗೆ ಹೇ
ಳಲ್ಪಡುವ ಶಬ್ದಗಳು ಪೂರ್ವೋಕ್ತಗಳಾದರೆ ಪೌನರುಕ್ತ್ಯವೆಂಬ ದೋಷಬರುತ್ತೆ
ನ್ನುವ ಶಂಕೆಗೆ ಮೊದಲೇ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ-ಹ್ಯಾಗಂದರೆ-

ಮೂ॥ ನಾನಾರ್ಥಾಃ ಕೇಪಿ ಕಾಂತಾದಿವರ್ಗೇಷ್ವೇವಾತ್ರ ಕೀರ್ತಿ
ತಾಃ। ಭೂರಿಪ್ರಯೋಗಾ ಯೇ ಯೇಷು ಪರ್ಯಾಯೇಷ್ವಪಿ ತೇಷು ತೇ॥

ಟೀ॥ ಅತ್ರ--ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ - ನಾನಾರ್ಥಾಃ-ಅನೇಕಾರ್ಥಗಳುಳ್ಳ-
ಕೇಪಿ-ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ-ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಯೋಗವಿಲ್ಲದ ಕೆಲವು ಪದಗಳು- ಕಾಂ
ತಾದಿವರ್ಗೇಷ್ವೇವ-ಕಾಂತ - ಖಾಂತ-ಗಾಂತ - ಘಾಂತ-ಮುಂತಾದ ಪದಸಮೂ
ಹಗಳಲ್ಲಿಯೇ-ಕೀರ್ತಿತಾಃ-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ॥ ಯೇ-ಯಾವ ಶಬ್ದಗಳು- ಯೇಷು-ಯಾ
ವ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ-ಭೂರಿಪ್ರಯೋಗಾಃ - ಪ್ರಚುರವಾದ ಪ್ರಯೋಗವುಳ್ಳವುಗಳೋ
ತೇ-ಅಂತಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಯೋಗವುಳ್ಳ ಶಬ್ದಗಳು - ತೇಷು ಪರ್ಯಾಯೇಷ್ವಪಿ-ಅದರ
ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಪರ್ಯಾಯಶಬ್ದಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ-ಅಪಿ-ಅಪ್ರಸಿದ್ಧವಾ
ಗಿದ್ದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹೇಳಲ್ಪ
ಟ್ಟಿವೆ॥ ತಾತ್ಪರ್ಯ॥ ಇದುವರೆವಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡದೇಯಿರುವ ಪದ

ಳು ಕೆಲವು-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವವು ಕೆಲವು- ಈ- ೨ ಬಗೆಯಾದವುಗಳೂ ಸಹ ಅವುಗಳ ಅನೇಕಾರ್ಥಗಳು- ಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾಗಿ ತಿಳಿಯಬರುವಂತೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತೆಂದು॥ ತಾ॥ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕೆ- ಪೂರ್ವೋಕ್ತಪದಗಳೂ ಕೆಲವು ಹೇಳಲ್ಪಡಬೇಕಾಯಿತು-

ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಪ್ರಥಮಾಂತಪದಗಳು-ಸಪ್ತಮ್ಯಂತಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾಗುವವೆಂದು ಪ್ರಾಯಿಕವಾಗಿ ಮೂಲವನ್ನು ಕ್ರಮದಿಂದ ಅನ್ವಯಿಸಿ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿ ಗ್ರಂಥಗೌರವಭಯದಿಂದ ಮೂಲೋಕ್ತಸಪ್ತಮ್ಯಂತಪದಗಳನ್ನು ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲವು-ಆದರೆ- ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾದ್ದರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ತೋರಿದ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ಅರ್ಥದೊಂದಿಗೂ ಬರೆಯುತ್ತೇವೆ ಯಾಗಿ ಪ್ರತಿಪದಟೀಕೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಲು ಉದ್ದೇಶ್ಯ ವ್ಯಾನಿರವೇರಬಹುದು-

ಆಕಾಶೇ ತ್ರಿದಿವೇ ನಾಕೋ	ನಾಕಃ- ಪು-೧- ಆಕಾಶೇ- ಗಗನದಲ್ಲಿಯೂ ತ್ರಿದಿವೇ - ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ- ವರ್ತಿಸುವದು.
ಲೋಕಸ್ತು ಭುವನೇ ಜನೇ ॥	ಲೋಕಃ- ಪು- ೧- ಭುವನೇ- ಸ್ವರ್ಗಾದಿಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ- ಜನೇ - ಮನುಷ್ಯಾದಿಪ್ರಾಣಿವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ-ವರ್ತಿಸುವದು-
ಪದ್ಯೇ ಯಶಸಿ ಚ ಶ್ಲೋಕಃ	ಶ್ಲೋಕಃ- ಪು- ೧- ಪದ್ಯೇ- ನಾಲ್ಕು-ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ - ಯಶಸಿ ಚ-ಕೀರ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ- ವಾಚಕಸಂಬಂಧದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವದು - ಈಮೇರೆ ಕೆಗೂ ಸಪ್ತಮ್ಯಂತಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂಲಕ್ಕೆ-ಅರ್ಥ-ತಿಳಿಯಬಹುದು.
ಶರೇ ಖಡ್ಗೇ ಚ ಸಾಯಕಃ ।	ಸಾಯಕಃ- ಪು-೧- ಶರೇ- ಬಾಣಕ್ಕೂ--ಖಡ್ಗೇ ಚ-ಕತ್ತಿಗೂ - ಹೆಸರು - ಚಕಾರದಿಂದ ನಾಶಕಸಾಮಗ್ರಿಗೂ ಹೆಸರು-
ಜಂಬುಕೌ ಕ್ರೋಷ್ಟುವರುಣೌ	ಜಂಬುಕಃ - ಪು - ೧- ಕ್ರೋಷ್ಟು - ನರಿಗೂ - ವರುಣೌ-ವರುಣನಿಗೂ ಹೆಸರಾಗುತ್ತೆ- ಈಮೇರೆ ತಾತ್ಪರ್ಯವು-
ಪೃಥುಕೌ ಚಿಪಿಟಾರ್ಭಕೌ	ಪೃಥುಕಃ- ಪು- ೧- ಅವಲಕ್ಕಿ--ಮಗುವು-೨
ಆಲೋಕೌ ದರ್ಶನದ್ಯೋತೌ ।	ಆಲೋಕಃ-ಪು-೧ -ನೋಡುವಿಕೆ-ಬೆಳಕು-೨-

||మూ||	||టీ||
భేరీపటహమానకౌ।	ఆనకః-పు-౧-భేరి-తమటె-౨.
ఉత్సంగచిహ్నయోరంకః	అంకః-పు-౧-తొడె-గుర్తు-౨-
కళంకోంకాపవాదయోః॥	కళంకః-పు-౧-గుర్తు-అపవాద-౨-
తక్షకోనాగ వర్ధక్యో	తక్షకః-పు-౧-తక్షకనెంబహావు-బడిగి-౨-
రర్కస్స్ఫటికసూర్యయోః	అర్కః-పు-౧-స్ఫటిక-సూర్య-౨,
మారుతే వేధసిబ్రధ్నే పుంసికః కంశిరోంబునోః॥	కః-పు-౧-గాళి-బ్రహ్మను-సూర్య-పురుష-౪-(కం)న-౧-తలె-నీరు-౨-అంటూ అర్థగళు-
స్యాత్పులాకస్తుచ్ఛధాన్యేసంక్షేపేభక్తసిక్థకే।	పులాకః-పు-౧-జళ్ళుతత్తుముంతాదక్షుద్రధాన్య-సంక్షేప-అన్నదఅగుళు-౩.
ఉలూకేకరిణఃపుచ్ఛమూలోపాంతేచ పేచకః॥ ౧౬౧ ॥	పేచకః-పు-౧-గూగె-ఆనెబాలదబుడవూ-సమీపవూ-
కమండలౌచకరకః	కరకః-పు-౧-కమండల-చకారదింద-పక్షివిశేష-
సుగతేచవినాయకః।	వినాయకః-పు౧-బుద్ధదేవరు।విఘ్నేశ్వర-౨
కిష్కుర్హస్తేవితస్తౌచ	కిష్కుః-పు-౧-మొళ-గేణు-ముంగై-కుక్షిత-౪-
శూకకీటేచవృశ్చికః॥	వృశ్చికః-పు-౧-ముళ్ళుహుళ-చేళు-చకారదింద.-కణజదహుళు-వృశ్చిక రాశి-చేళుకొండెగిడ-౫-
ప్రతికూలేప్రతీకస్త్రిష్వేకదేశేతుపుంస్యయం।	ప్రతీకం-త్రి-౧-ప్రతికూలవాదద్దు-(ప్రతీకః) పు-౧-అవయవ.
స్యాద్భూతికంతు భూనింబేకత్తృణే భూస్తృణేపిచ॥	భూతికం-న-౧-నెలబేవు-కాచీహుల్లు-హంచేహుల్లు-
జ్యోత్స్నికాయాంచ	కోశాతకీ-స్త్రీ-౧-పడవలగిడ-అ...

ಘೋಟಕೋಪಿ ಶಾಕಶ್ಚ
ಥ ಕಟ್ಫಲೇ। ಸಿತೇಚ ಖದಿರೇ
ಸೋಮವಲ್ಕಃ ಸ್ಯಾ
ದಥ ಸಿಲ್ಹಕೇ॥ ೧೬೪॥ ತಿ
ಲಕಲ್ಕೇ ಚ ಪಿಣ್ಯಾಕೋ
ಬಾಹ್ಲೀಕಂ ರಾಮಠೇಪಿ ಚ
ಮಹೇಂದ್ರಗುಗ್ಗುಲೂಲೂ
ಕವ್ಯಾಲಗ್ರಾಹಿಷು ಕೌಶಿ
ಕಃ॥
ರುಕ್ತಾಪಶಂಕಾಸ್ವಾತಂಕ
ಸ್ಸ್ವಲ್ಪೇಪಿ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ
ಸ್ತ್ರಿಷು
ಜೈವಾತೃಕಶ್ಶಶಾಂಕೇಪಿ
ಖುರೇಪ್ಯಶ್ವಸ್ಯ ವರ್ತಕಃ॥
ವ್ಯಾಘ್ರೇಪಿ ಪುಂಡರೀಕೋ
ನಾ
ಯವಾನ್ಯಾಮಪಿ ದೀಪಕಃ
ಶಾಲಾವೃಕಾಃ ಕಪಿಕ್ರೋ
ಷ್ಟುಶ್ವಾನಃ
ಸ್ವರ್ಣೇಪಿ ಗೈರಿಕಂ॥
ಪೀಡಾರ್ಥೇಪಿ ವ್ಯಲೀಕಂ
ಸ್ಯಾ
ದಲೀಕಂ ತ್ವಪ್ರಿಯೇನೃತೇ।
ಶೀಲಾನ್ವಯಾವನೂಕೇ
ದ್ವೇ
ಶಲ್ಕೇ ಶಕಲವಲ್ಕಲೇ॥

ಲಗಿಡ-೨-

ಸೋಮವಲ್ಕಃ - ಪು - ೧ - ಕುಂಬಳಗಿಡ - ಬಿಳೀತಾರೇಗಿಡ-

ಪಿಣ್ಯಾಕಃ-ಪು-೧- ತಿಲಕಿನಧೂಪ- ಗಾಣದಎಳ್ಳುಹಿಪ್ಪಿ-

ಬಾಹ್ಲೀಕಂ॥ ಪಾ ॥ ಬಾಹ್ಲಿಕಂ-ನ-೧- ಹಿಂಗು-ಅಪಿಶಬ್ದದಿಂದಬಾಹ್ಲೀಕದೇಶದಕುದುರೆ - ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ- ೩.

ಕೌಶಿಕಃ- ಪು - ೧- ಇಂದ್ರ - ಗುಗ್ಗುಳ-ಗೂಬೆ-ಹಾವಾಡಿಗ-೪-

ಆತಂಕಃ-ಪು-೧-ರೋಗ-ತಾಪ-ಭಯ-೩-

ಕ್ಷುಲ್ಲಕಃ- ತ್ರಿ-೧- ಸ್ವಲ್ಪ-ಹುಗರಣ-ಕ್ಷುದ್ರ-೩

ಜೈವಾತೃಕಃ-ಪು-೧-ಚಂದ್ರನು-ಆಯುಷ್ಮಂತ-೨,

ವರ್ತಕಃ-ಪು- ೧- ಕುದುರೆಯಕಾಲುಗೊರಸು-ಅಪಿಶಬ್ದದಿಂದಕೆಂದಲೇ ವ್ಯಾಪಾರದಹುಳು-೨.

ಪುಂಡರೀಕಃ-ಪು-೧-ಹುಲಿ - ಅಪಿಶಬ್ದದಿಂದದಿಗ್ಗಜ-೨(ಪುಂಡರೀಕಂ)ನ-೧-ಬಿಳೀತಾವರೆ।ಬಿಳೀಕೊಡೆ-೨

ದೀಪಕಃ-ಪು- ೧- ಓಮುಕಾಳು-ಜೀರಿಗೆ-೨,

ಶಾಲಾವೃಕಃ- ಪು-೧ - ಕಪಿಃ- ಕೋತಿ-ಕ್ರೋಷ್ಟಾ - ನರಿ- ಶ್ವಾ- ನಾಯಿ- ೩ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು-

ಗೈರಿಕಂ - ೧ - ಸ್ವರ್ಣಂ - ಚಿನ್ನ - ಗೈರಿಕಾದಿಧಾತು-೨.

ವ್ಯಲೀಕಂ- ನ-೧- ಪೀಡಾರ್ಥಃ- ದುಃಖ- ಸುಳ್ಳು-ನಾಚಿಕೆ-ಕಲ್ಪಿತ- ಅತ್ಯಂತಾಸಕ್ತು- ಪ್ರಾತಿಕಾಸಿಕ-೬-ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು,

ಅಲೀಕಂ-ನ-೧-ಇಷ್ಟವಲ್ಲದ್ದು- ಸಟೆ-೨-

ಅನೂಕಂ-ನ-೧-ಶೀಲಂ-ಸ್ವಭಾವ- ಅನ್ವಯಃ-ಕುಲ-೨-

ಶಲ್ಕಂ-ನ-೧-ಶಕಲಂ-ತುಂಡು-ವಲ್ಕಲಂ-ನಾರು

ಶೀರೆ೨-

ಸ್ಯಾತ್ಪ್ಟಿ ಶತೇ ಸುವರ್ಣಾನಾಂ ಹೇಮ್ನ್ಯುರೋಭೂಷಣೇ ಪಲೇ। ದೀನಾರೇಪಿಚನಿಷ್ಕೋಽ(ಸ್ತ್ರೀ)

ನಿಷ್ಕಃ-ಪ್ನ-೧-ನೂರೆಂಟುಸುವರ್ಣ- ಅಂದರೆ ೧೦೮ ಗುಲಿಗಂಜಿತೂಕದಚಿನ್ನ - ಎದೆಯಲ್ಲಿಧರಿಸುವವಡಿವೆ- ಪಲವೆಂದರೆ- ೩೨೦ ಗುಲಗಂಜೀತೂಕದ್ದು- ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ-ಬಿಸೆಯುವಟಂಕ - ೫ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು.

ಕಲ್ಕೋ(ಸ್ತ್ರೀ)ಶಮಲೈನಸೋಃ ॥ ೧೯೬ ॥ ದಂಭೇಪ್ಯ

ಕಲ್ಕಃ-ಪ್ನ-೧- ಶಮಲಂ-ಅಮೇಧ್ಯವಾದಮಲ. ಏನಃ-ಪಾಪ-ದಂಭಃ - ಗರ್ವ - ೩ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು.

ಥಪಿನಾಕೋ(ಸ್ತ್ರೀ)ಶೂಲಶಂಕರಧನ್ವನೋಃ।

ಪಿನಾಕಃ,ಪು-೧- ಶೂಲಂ-ಶಿವಿಯುವಆಯುಧ|ಶಂಕರಧನ್ವ-ಶಿವನಬಿಲ್ಲು.೨ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು-

ಧೇನುಕಾಕರೇಣ್ವಾಂಚ ಮೇಘಜಾಲೇಪಿಕಾಲಿಕಾ॥

ಧೇನುಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧,ಕರೇಣುಃ-ಹೆಣ್ಣಾನೆ|ಆಕಳು.೨ ಕಾಲಿಕಾ.(ಸ್ತ್ರೀ)- ೧- ಮೇಘುಗಳಸುಂಪು | ಶಿವಶಕ್ತಿ|ಯೋಗಿ|ಧಾಕುದೋಷ। ೪ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು-

ಕಾರಿಕಾಯಾತನಾವೃತ್ತ್ಯೋಃ

ಕಾರಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಯಾತನಾ-ತೀವ್ರವಾದವೇದನೆ । ಮಾಡುವಿಕೆ|ವೃತ್ತ್ಯೋಃ೬೦ಬಪಾಠದಲ್ಲಿಕಾರಿಕೇ ಶ್ಲೋಕ.೩

ಕರ್ಣಿಕಾ ಕರ್ಣಭೂಷಣೇ|ಕರಿಹಸ್ತಾಂಗುಳೌಪದ್ಮಬೀಜಕೋಶ್ಯಾಂ

ಕರ್ಣಿಕಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)೧-ಕಿವಿಗೆಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವವಡಿವೆ| ಆನೆಯಸೊಂಡಿಲತುದಿ|ಪದ್ಮಬೀಜಕೋಶಃ- ತಾವರೇಮಣಿಯಿರುವತುವ್ವಿನೊಳಗಣಾದಿಂಬು ೪ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು.

ತ್ರಿಷೂತ್ತರೇ॥ ೧೯೭ ॥

ಮುಂದೆಹೇಳಲ್ಪಡುವ|ಬೃಂದಾರಕಶಬ್ದಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕಾಂತವರ್ಗಮುಗಿಯುವವರಿಗೂ|ತ್ರಿ|

ಬೃಂದಾರಕಾರೂಪಿಮುಖ್ಯಾ

ಬೃಂದಾರಕಃ-೨-ರೂಪೀ- ಚಲುವಾದವನು|ಮುಖ್ಯಃ-ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದಗೊತ್ತುಗಾರ। ದೇವತೆ-೩ಕ್ಕೂ ಹೆಸರು-

ವೇಕೇಮುಖ್ಯಾನ್ಯಕೇವಲಾಃ।

ಏಕಃ-೧-ಮುಖ್ಯಃ-ಪ್ರಧಾನವಾದದ್ದು-ಅನ್ಯಃ-ಇತರವಾದವನು|ಕೇವಲಃ- ಒಂಟಿ೩ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು.

ಸ್ಯಾದ್ದಾಂಭಿಕಃಕೌಕ್ಕುಟಿಕೋಯಶ್ಚಾದೂರೇರಿತೇಕ್ಷಣಃ॥

ಕೌಕ್ಕುಟಿಕಃ-೧- ಡಾಂಭಿಕನು | ದೂರೇರಿತೇಕ್ಷಣಃ-ಬಹಳದೂರದವರಿಗೂನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡುವತಕ್ಷಗಾರ-೨

ಲಾಲಾಟಿಕಃ [illegible]

ಕಾರ್ಯವದಶಕ್ತೇ ಕಾರ್ಯಾಕ್ಷಮಶ್ಶಯಃ।	ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದವನು। ಕಾರ್ಯಾಕ್ಷಮಃ-ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರದ ಅಸಮರ್ಥನು - ೨ಕೂ ಹೆಸರು-
ಘೂಕೃನ್ನಿತಂಬ ವಲಯಚಕ್ರೇಷು ಕಟಕೋ (ಸ್ತ್ರಿ)ಯಾಂ॥	ಕಟಕಃ-ಪ್ನ-೧-ಘೂಕೃನ್ನಿತಂಬಃ-ಬೆಟ್ಟದಜರಿ।ವಲಯಃ-ಕಡಗವು।ಚಕ್ರಂ-ರಾಷ್ಟ್ರ।೩ಕೂ-ಹೆಸರು.
ಸೂಚ್ಯಗ್ರೇಕ್ಷುದ್ರಶತ್ರೌ ಚ ರೋಮಹರ್ಷೇಚ ಕಂಟಕಃ।	ಕಂಟಕಃ।೧-ಸೂಚ್ಯಗ್ರಂ-ಸೂಜಿಯ ಕೊನೆ-ಕ್ಷುದ್ರಶತ್ರುಃ- ಅಲ್ಪವಾದ ಹಗೆಯವನು ।ರೋಮಹರ್ಷಃ - ಸಂತೋಷ ದಿಂದಮೈ ಕೂದಲುಕೆದರಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ।೩ಕೂ-ಹೆಸರು-
*ಇತಿಕಾಂತವರ್ಗಃ *	ಕಾಂತವರ್ಗಃ-ಕಕಾರವೇ ಕೊನೆಯಾಗುಳ್ಳಪದಗಳ ಸಮೂಹವು।ಇತಿ--ಈಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು-***
ಮಯೂಖ ಸ್ತ್ವಿಟ್ಕರಜ್ವಾಲಾ	ಮಯೂಖಃ-ಪು-೧-ತ್ವಿಟ್-ಕಾಂತಿ।ಕರಃ-ಕಿರಣ।ಉರಿ-೩
ಸ್ವಳಿಬಾಣಾಶಿಲೀಮುಖಾ।	ಶಿಲೀಮುಖಃ-ಪು- ೧-ಅಳಿಃ-ತುಂಬಿ।ಬಾಣ-೨
ಶಂಖೋ ನಿಧೌಲಲಾಟಾಸ್ಥ್ನಿಕಂಬೌನಸ್ತ್ರೀಂದ್ರಿಯೇಪಿಖಂ।	ಶಂಖಃ-ಪ್ನ-೧-ಶಂಖಸಂಖ್ಯಾಕದ್ರವ್ಯಪರಿಮಿತನಿಧಿ।ಲಲಾಟಾಸ್ಥಿ-ಹಣೆಯಮೂಳೆ।ಕಂಬುಃ-ಶಂಖ।೩ ಖಂ-ನ-೧,ಚಕ್ಷುರಾದಿಇಂದ್ರಿಯಗಳು।ಆಕಾಶ-೨
ಘೃಣಿಜ್ವಾಲೇಅಪಿ ಶಿಖೆ	ಶಿಖಾ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಘೃಣಿಃ-ಕಿರಣ।ಉರಿ -ಜುಟ್ಟು-೩
*ಇತಿಖಾಂತವರ್ಗಃ *	ಖಾಂತವರ್ಗಃ-ಖಕಾರವೇಕಡೆಯೊಳಗುಳ್ಳಪದಗಳ ಸಮೂಹವು-ಇತಿ--ಈಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು॥****
ಶೈಲವೃಕ್ಷೌ ನಗಾವಗೌ॥	ನಗಃ-ಅಗಃ-ಪು-೨-ಶೈಲವೃಕ್ಷೌ- ಬೆಟ್ಟಗಳು-ಗಿಡಗಳು।
ಆಶುಗೌವಾಯುವಿಶಿಖೌ	ಆಶುಗಃ-ಪು-೧-ಗಾಳಿಗೂಬಾಣಕೂ- ಹೆಸರು
ಶರಾರ್ಕವಿಹಗಾಃ ಖಗಾಃ।	ಖಗಃ-ಪು-೧-ಬಾಣ-ಸೂರ್ಯ-ಪಕ್ಷಿ-೩ಕೂ-ಹೆಸರು
ಪತಂಗೌಪಕ್ಷಿಸೂರ್ಯೌಚ	ಪತಂಗಃ-ಪು-೧-ಹಕ್ಕಿ।ಸೂರ್ಯ।೨
ಪೂಗಃ ಕ್ರಮುಕಬೃಂದಯೋಃ।	ಪೂಗಃ-ಪು-೧-ಅಡಿಕೆ।ಗುಂಪು।೨
ಪಶವೋಪಿಮೃಗಾ	ಮೃಗಃ,ಪು-೧-ಪಶುವು।ಹುಲ್ಲೆ। ಮೃಗಶಿರವೆಂಬನಕ್ಷ

	ತ್ರಿ।ಗಜಯೋನಿವಿಶೇಷ।ಕುದುಕುವಿಕೆ।೩ಕೂ-ಹೆ ಸರು॥
ವೇಗಃ ಪ್ರವಾಹಜವಯೋರಪಿ।	ವೇಗಃ-ಪು-೧-ಪ್ರವಾಹಃ-ಹರಿದುಹೋಗುವನದಿ।ಜ ವಃ-ವೇಗ - ಅಪಿಶಬ್ದದಿಂದಮಲಮೂತ್ರಾದಿಪ್ರವೃ ತ್ತಿ-೩
ಪರಾಗಃಕಾಸುಮೇರೇಣೌಸ್ನಾನೀಯಾದೌರಜಸ್ಯಪಿ॥	ಪರಾಗಃ-ಪು-೧।ಕಾಸುಮೋರೇಣುಃ -ಪೂಧೂಳು। ಸ್ನಾನೀಯಾದಿ।ಸ್ನಾನದಪಿಟ್ಟು।ರಜಃ - ಧೂಳು
ಗಜೇಪಿನಾಗಮಾತಂಗಾ	ನಾಗಃ-ಪು-೧-ಹಾವಿಗೂ।ಆನೆಗೂಪೆಸರು॥ಮಾ ತಂಗಃ-ಪು-೧-ಆನೆಗೂ-ಹೊಲೆಯವನಿಗೂಪೆಸರು-
ವಪಾಂಗಸ್ತಿಲಕೇಪಿಚ।	ಅಪಾಂಗಃ-ಪು-೧-ಹಣೇಬೊಟ್ಟು।ಕಡೆಗಂಣನೋ ಟ-೨
ಸರ್ಗಸ್ಸ್ವಭಾವನಿರ್ಮೋಕ್ಷನಿಶ್ಚಯಾಧ್ಯಾಯಸೃಷ್ಟಿಷು।	ಸರ್ಗಃ-ಪು-೧-ಸ್ವಭಾವಃ -ಸಹಜಗುಣ।ನಿರ್ಮೋ ಕ್ಷಃ-ಬಿಡುವದು।ನಿಶ್ಚಯಃ-ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದಅರುಹು।ಅ ಧ್ಯಾಯಃ ಗ್ರಂಥಪರಿಚ್ಛೇದ । ಸೃಷ್ಟಿಃ- ನಿರ್ಮಾಣ-೫ ಕೂ-ಪೆಸರು॥
ಯೋಗಸ್ಸನ್ನಹನೋಪಾಯಧ್ಯಾನಸಂಗತಿಯುಕ್ತಿಷು॥	ಯೋಗಃ-ಪು-೧- ಸನ್ನಹನಂ-ಕಟ್ಟುವಿಕೆ।ಉಪಾ ಯಃ- ಸಾಮಾದಿಕಾರ್ಯಸಾಧನ।ಧ್ಯಾನಂ- ಲಕ್ಷ್ಯಾ ನುಸಂಧಾನ ।ಸಂಗತಿಃ - ಸರಿಯಾಗಿಸೇರುವಿಕೆ- ಯುಕ್ತಿಃ - ಹೊಂದಿಕೆಮಾಡುವಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿ ಕೆ। ೫ಕೂ-ಪೆಸರು-
ಭೋಗಸ್ಸುಖೇಸ್ತ್ರ್ಯಾದಿಭೃತಾವಹೇಶ್ಚ ಫಣಕಾಯಯೋಃ।	ಭೋಗಃ - ಪು - ೧- ಸುಖಂ- ಆನಂದ-ಸ್ತ್ರ್ಯಾದಿ ಭೃತಿಃ - ಹೆಂಗಳುಆನೆಗಳುಮುಂತಾದವರನ್ನುಸಂ ಪೋಷಿಸುವಿಕೆ। ಅಹೇಃಫಣಃ- ಹಾವಿನಹೆಡೆ - ಅಹೇಃಕಾ ಯಃ - ಹಾವಿನಮೈ - ೪
ಚಾತಕೇ ಹರಿಣೇ ಪುಂಸಿಸಾರಂಗಶ್ಶಬಲೇತ್ರಿಷು।	ಸಾರಂಗಃ- ಪು - ೧ - ಚಾತಕಃ- ಚಕೂವಕ್ಕಿ- ಹರಿಣಃ - ಜಿಂಕೆ-೨ಕೂ-ಪೆಸರು ॥ ಸಾರಂಗಂ - ತ್ರಿ-, ೧- ಶಬಳಂ- ಹಲವುಬಂಣವುಳ್ಳದ್ದು ॥ ಕೋ ಶಾಂತರದಲ್ಲಿ - ಆನೆಗೂದುಂಬಿಕುಳುವಿಗೂ- ಸಾ ರಂಗಾದಿಗೂ ಪೆಸರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
ಕಪೌಚಪ್ಲವಗ	ಪ್ಲವಗಃ- ಪು-೧- ಕೋತಿ-ಕಪ್ಪೆ- ದಾರಿಹೋಗು

ಶ್ಶಾ ಪೇಕ್ಷ್ವ ಆಶಿಷಂಗಃ ಪರಾಭವೇ॥೧೮೦॥

ವಮು-೩.

ಅಭಿಷಂಗಃ - ಪು-೧ - ಶಾಪಃ- ಹಾನಿಯನ್ನುಂಮಾಡುವವಮೊಯಿಲು - ಪರಾಭವಃ -. ತಿರಸ್ಕಾರ-ಅಪವಾದ-೩

ಯಾನಾದ್ಯಂಗೆ ಯುಗಃ ಪುಂಸಿಯುಗಂ ಯುಗ್ಮೆಕೃತಾದಿಷು।

ಯುಗಃ- ಪು - ೧- ಬಂಡಿಯನೊಗ ॥ ಯುಗಂ- ನ - ೧ಜಂಟಿಜೊತೆ - ಪರಿಮಿತಮಹಾಕಾಲವಾದಕೃತಾದಿಯುಗ-೩.

ಸ್ವರ್ಗೇಷು ಪಶುವಾಗ್ವಜ್ರದಿಜ್ನೇ ತ್ರಿಷ್ವ ಣಿಭೂಜಲೇ॥೧೮೧॥ಲಕ್ಷ್ಯದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂಪುಂಸಿಗಾ

ಗಾಃ- ಪು- ಓ- ೧- ಸ್ವರ್'- ಬಾಣವು - ಪಶು- ನುಡಿ- ಸಿಡಿಲು- ದಿಸೆ- ಕಂಣು - ಕಿರಣ- ಭೂಮಿ-ನೀರು - ೧೦ - ಲಕ್ಷ್ಯದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂಪುಂಸಿಚ - ಪ್ರಯೋಗವನ್ನುನೋಡಿಕೊಂಡು - ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವೋ ಪುಲ್ಲಿಂಗವೋ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ॥ ಕೋಶಾಂತರದಲ್ಲಿ- ಗಾಃ -ಪು-೧- ಸೂರ್ಯ-ಎತ್ತು- ಯಜ್ಞವಿಶೇಷ- ಋಷಿವಿಶೇಷ- ೪- ಗಾಃ- ಸ್ತ್ರೀ- ಬಾಣಗಳು- ಆಕಳುಗಳು- ತೊಷಿಣಿ- ನೋಟಗಳು- ಮಾತುಗಳು -ನೀರು - ೬-

ಈ- ಗೋಶಬ್ದವು (ಸ್ವರ್ಗೇಷುಪಶುವಜ್ರೇಚರಶ್ಮೌಚ ಬಲೀವರ್ದೇಚಗಾಃ ಪುಮಾನ್ - ಸ್ತ್ರೀಬಾಣತೊಷಿಣೀದೃಷ್ಟಿವಾಗ್ಭೂಷ್ವಪ್ಸು ಭೂಮ್ನಿಚ) ಎಂಬದಾಗಿತ್ರಿಕಾಂಡಶೇಷದಲ್ಲಿಯೂ (ಗಾರ್ನಾದಿಕ್ಕೈಬಲೀವರ್ದೇ ಕ್ರತುಭೇದಷಿಭೇದಯೋಃ। ಸ್ತ್ರೀತುಸ್ಯಾದ್ದಿಶಿಭಾರತ್ಯಾಂಭೂಮಾಚಸುರಭಾವಪಿ) ಎಂದುಕೋಶಾಂತರದಲ್ಲಿಯೂಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಅಂತೂ೧೮

ಲಿಂಗಂ ಚಿಹ್ನ ಶೇಫಸಃ।

ಲಿಂಗಂ-ನ-೧-ಗುರ್ತಗೂ- ಶಿಶ್ನಕ್ಕೂಹೆಸರು-೨

ಶೃಂಗಂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಸಾನ್ವೋಶ್ಚ।

ಶೃಗಂ - ನ- ೧- ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಂ- ಮುಖಂಡನಾಗಿರುವಿಕೆ- ಸಾನುಃ- ಬೆಟ್ಟದಶಿಖರ- ಕೊಂಬು।ಜೀವಕವೆಂಬುವಗ್ರಂಥಿಕ॥೪

ವರಾಂಗಂ ಮೂರ್ಧ ಗುಹ್ಯಯೋಃ॥೧೮೨॥

ವರಾಂಗಂ- ನ-೧- ಮೂರ್ಧಾ- ತಲೆ-ಗುಹ್ಯಂ ಉಪಸ್ಥೆ-೨ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು,

ಭಗಃ- ಪು- ೧- ಶ್ರೀಃ- ಐಶ್ವರ್ಯ - ಕಾಮಃ- ...

ಹಾತ್ಮ್ಯ ವೀರ್ಯ ಯತ್ನಾ
ರ್ಕ ಕೀರ್ತಿಷು।

ಫಲೇಚ್ಛೆ - ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ - ದೊಡ್ಡತನ - ವೀರ್ಯಂ - ನಿಗ್ರಹಶಕ್ತಿ - ಯತ್ನಃ - ಕಾರ್ಯಸಾಧನವ್ಯಾಪಾರ - ಅರ್ಕಃ - ಸೂರ್ಯ - ಕೀರ್ತಿಃ - ಯಶಸ್ಸು - ಇಷ್ಟು ಹೆಸರು - ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೂ - ಉಪಸ್ಥಕ್ಕೂ ಹೆಸರು - ೨ - ಅಂತೂ - ೧೦ - ಅರ್ಥಗಳು,

ಇತಿ ಗಾಂತವರ್ಗಃ

ಗಾಂತವರ್ಗಃ - ಗಕಾರವೇ ಕಡೆಯಾಗುಳ್ಳ ಪದಗಳ ಗುಂಪು - ಇತಿ - ಈ ಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು.*****

ಪರಿಘಃ ಪರಿಘಾತೇಸ್ತ್ರೇ
ಘೋ

ಪರಿಘಃ - ಪು - ೧ - ಪರಿಘಾತಃ - ಹಿಂಸೆ - ಅಸ್ತ್ರಂ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ದೊಡ್ಡ ದೊಣ್ಣೆ - ಪರಿಘವೆಂಬ ಯೋಗ - ೩ -

ಘೋ ಬೃಂದೇಂಭಸಾಂ
ರಯೇ॥

ಓಘಃ - ಪು - ೧ - ಬೃಂದಂ - ಗುಂಪು - ನೀರವೇಗ - ೨

ಮೂಲ್ಯೇ ಪೂಜಾ ವಿಧಾವ
ರ್ಘೋಂ

ಅರ್ಘಃ - ಪು - ೧ - ಮೂಲ್ಯಂ - ಬೆಲೆ - ಪೂಜಾವಿಧಿ - ೨

ಹೋ ದುಃಖ ವ್ಯಸನೇಷ್ವ
ಘಂ

ಅಘಂ - ನ - ೧ - ಅಂಹಃ - ಪಾಪವು - ದುಃಖಂ - ಅನಿಷ್ಟ - ವ್ಯಸನಂ - ಜೂಜು ಮೊದಲಾದದ್ದು - ೩ - ಕ್ಕೂ ಹೆಸರು,

ತ್ರಿಷ್ವಿಷ್ಟೇಲ್ಪೇ ಲಘುಃ

ಲಘುಃ - ಪು - ೧ - ಬೇಕಾದ್ದು - ಸಂಪುಟವಾದ್ದು - ಹಗರ್ಣ - ೨

ಇತಿ ಘಾಂತವರ್ಗಃ

ಘಾಂತವರ್ಗಃ - ಘಕಾರವೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳ ಸಮೂಹವು - ಇತಿ - ಈ ಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು - ****

ಕಾಚಾಃ ಶಿಕ್ಯಮೃದ್ಭೇದದೃ
ಗ್ರುಜಃ ॥ ೧೮೪ ॥

ಕಾಚಃ - ಪು - ೧ - ಶಿಕ್ಯ - ನೆಲುವು - ಮೃದ್ಭೇದಃ - ಗಾಜು ದೃಗ್ರುಕ್ - ನೇತ್ರರೋಗ - ೩ ಕ್ಕೂ ಹೆಸರು,

ವಿಪರ್ಯಾಸೇ ವಿಸ್ತರೇ ಚ ಪ್ರ
ಪಂಚಃ

ಪ್ರಪಂಚಃ - ಪು - ೧ - ವಿಪರ್ಯಾಸಃ - [illegible] ಆಗುವಿಕೆ - ಬೇಕಾದ್ದು ಹೋಗಿ ಬ್ಯಾಡದ್ದು ಆಗುವಿಕೆ - ವಿಸ್ತರಃ - ಬಹಳವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ - ೨

ಪಾವಕೇ ಶುಚಿಃ । ಮಾಸ್ಯ
ಮಾತ್ಯೇ ಚಾತ್ಯುಪಧೇ ಪುಂಸಿ
ಮೇಧ್ಯೇ ಸಿತೇ ತ್ರಿಷು ॥ ೧೮೫ ॥

ಶುಚಿಃ - ಪು - ೧ - ಬೆಂಕಿ - ಆಷಾಢಮಾಸ - ಮಂತ್ರಿ ಅತ್ಯುಪಧವಂದರೆ - ಧರ್ಮಾದಿಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಪರಿಶು... ನು - ೪

ಅಭಿಷ್ವಂಗೇ ಸ್ಪೃಹಾ
ಯಾಂ ಚ ಗಭಸ್ತೌ ಚ ರುಚಿಃ

ಶುಚಿ - ತ್ರಿ - ೧ - ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ವಸ್ತು - ಶುಭ್ರ ಗಿರುವದು.

ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ|	ರುಚಿಃ - ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಅಭಿಷ್ವಂಗಃ - ಆಸಕ್ತಿ ಸ್ಪೃಹಾ- ಇಚ್ಛೆ - ಗಭಸ್ತಿಃ-ಕಾಂತಿ - ೩ಕೂ_ಹೆಸರು.
ಇತಿಚಾಂತವರ್ಗಃ	ಚಾಂತವರ್ಗಃ - ಚಕಾರವೇಕಡೆಯವರ್ಣವಾಗಿಉಳ್ಳಪದಗಳಸಮೂಹವು- ಇತಿ - ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು ||************************
ಕಿಕಿಲಾಷ್ಪ್ಯಾರ್ಣ ವಹಿಭುಕ್	ಅಹಿಭುಕ್ - ಜ್- ಪು- ೧ - ನವಿಲು - ಗರುಡ -೨ಕೂ_ಹೆಸರು||
ದಂತ ವಿಪ್ರಾಂಡಜಾ ದ್ವಿಜಾಃ	ದ್ವಿಜಃ- ಪು- ೧- ಹಲ್ಲು- ಹಾರವ - ಹಕ್ಕಿ- ಹಾವು-೪
ಅಜಾವಿಷ್ಣುಹ ರಚ್ಛಾಗಾ	ಅಜಃ-ಪು-೧-ವಿಷ್ಣು- ಶಿವ- ಮೇಕೆ- ೩ಬ್ರಹ್ಮ|| ಅಜಾಸ್ತ್ರೀ-೧.ಮಾಯೆ- ೫- ಕ್ಕೂಹೆಸರು.
ಗೋಷ್ಠಾಧ್ವ ನಿವಹಾವ್ರಜಾಃ	ವ್ರಜಃ-ಪು-೧-ಆಕಳಕೊಟ್ಟ- ಚಾರಿ-ಸುಂಪು೩-
ಧರ್ಮರಾಜೌಜಿನಯಮಾ	ಧರ್ಮರಾಜಃ- ಪು-೧- ಜಿನ್ನೇದೇವರು- ಯಮದೇವ೨-
ಕುಂಜೋ ದಂತೆಪಿ ನಸ್ತ್ರಿಯಾಂ	ಕುಂಜಃ- ಪ್ನ- ೧ -ಆನೇಕೊಂಬು - ಪೊದೆ- ೨ಕ್ಕೂಹೆಸರು
ವಲಜೆಕ್ಷೇತ್ರಪೂದ್ವಾರ್ವಲಜಾವಲ್ಗುದರ್ಶನಾ|	ವಲಜಂ- ನ-೧- ಹೊಲ - ಊರುಬಾಗಿಲು- ೨ಕ್ಕೂಹೆಸರು-ವಲಜಾ- ಸ್ತ್ರೀ -೧- ಚನ್ನಾಗಿನೋಡುವವಳಹೆಸರು.
ಸಮೆಜ್ಯಾಂಶೆರಣೆಪ್ಯಾಜಿಃ	ಆಜಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಸಮಜ್ಮಾಂಶಃ-ಬದರವಾಗಿಯೂ ಸಮವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಭೂಮಿಯತೆಲವುಕಾಗ- ಯುದ್ಧ-ಧರ್ಮರಾಜ-೩ಕೂ_ಹೆಸರು-
ಪ್ರಜಾಸ್ಯಾತ್ಸಂತತೌ ಜನೇ|	ಪ್ರಜಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಮಕ್ಕಳುಹುಟ್ಟುವಿಕೆ-ಜನಗಳು|೨
ಅಬ್ಜೌಶಂಖಶಶಾಂಕಾಬ	ಅಬ್ಜಃ-ಪು-೧-ಶಂಖ-ಚಂದ್ರ- ತಾವರೇ - ಧನ್ವಂತರಿ೪
ಸ್ವಕೀನಿತ್ಯೇ ನಿಜಂತ್ರಿಷು|	ನಿಜಂ-ತ್ರಿ-೧ತನ್ನವಡಿವೆ-ಶಾಶ್ವತವಾದ್ದು-ಸರ್ವ೩
ಇತಿಜಾಂತ ವರ್ಗಃ	ಜಾಂತವರ್ಗಃ- ಜಕಾರವೇಕಡೆಯೊಳಗುಳ್ಳಪದಗಳಸಮೂಹವು ಇತಿ-ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು|| ****

ಮೂ	ಟೀ
ಪುಂಸ್ಯಾತ್ಮನಿಪ್ರವೀಣೇ ಚಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞೋವಾಚ್ಯಲಿಂಗಕಃ॥	ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಃ-ಪು-೧ಆತ್ಮನು-ಜಾಣನಿಗೆಹೆಸರಾದಾಗ-ತ್ರಿ-
ಸಂಜ್ಞಾಸ್ಯಾಚ್ಚೇತನಾ ನಾಮ ಹಸ್ತಾದ್ಯೈಶ್ಚಾರ್ಥಸೂಚನಾ	ಸಂಜ್ಞಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧ಬುದ್ಧಿ-ಹೆಸರು-ಹಸ್ತಾಭಿನಯಾದಿಗಳಿಂದಅರ್ಥವನ್ನುಸೂಚಿಸುವಿಕೆ - ಈ೩ಅರ್ಥಗಳು-
ಇತಿಜ್ಞಾಂತ ವರ್ಗಃ	ಜ್ಞಾಂತವರ್ಗಃ-ಜ್ಞಕಾರವೇಕಡೆಯೊಳಗುಳ್ಳಪದಗಳಗುಂಪು।ಇತಿ-ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು-******
ಕಾಕೇಭಗಂಡಾ ಕರಟಾ ಗಜಗಂಡ ಕಟೀಕಟಾ।	ಕರಟಃ-ಪು-೧-ಕಾಗಿ-ಆನೆಯಕಟವಾಯಿ।೨ ಕಟಃ।ಪು।೧।ಆನೆಯಕಟವಾಯಿ।ಸೊಂಟ।೨
ಶಿಪಿವಿಷ್ಟಸ್ತುಖಲತೌ ದುಶ್ಚರ್ಮಣಿಮಹೇಶ್ವರೇ।	ಶಿಪಿವಿಷ್ಟಃ-ಪು-೧-ಖಲತಿಃ-ಬಟ್ಟತಲೆಯವನು।ದುಶ್ಚರ್ಮಾ-ದರ್ಮಕುಷ್ಠರೋಗಿ। ಮಹೇಶ್ವರಃ-ಶಿವನು-೨ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು-
ದೇವಶಿಲ್ಪಿನ್ಯಪಿತ್ವಷ್ಟಾ	ತ್ವಷ್ಟಾ-ಋ-ಪು-೧-ದೇವಶಿಲ್ಪಿ- ವಿಶ್ವಕರ್ಮನೆಂಬಬ್ರಹ್ಮದೇವರು। ಬಡಿಗಿಕೆಲಸದವನು - ೨ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು-
ದಿಷ್ಟಂದೈವೇಪಿನದ್ವಯೋಃ।	ದಿಷ್ಟಂ-ನ- ದೈವವೆನಿಪಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮ।ದಿಷ್ಟಃ-ಪು-೧-ಕಾಲ- ಈ೨ಕ್ಕೂ ದಿಷ್ಟವೆಂದುಹೆಸರು-
ರಸೇಕಟುಃ ಕಟ್ವಕಾರ್ಯೇ ತ್ರಿಷುಮತ್ಸರತೀಕ್ಷ್ಣಯೋಃ।	ಕಟುಃ-ಪು-೧-ಖಾರದರುಚಿ॥ಕಟು - ನ-೧-ಮಾಡಬಾರದಕೆಲಸ। ಮತ್ಸರಕ್ಕೂ-ತೀಕ್ಷ್ಣತ್ವಾದ್ದಕ್ಕೂ-ಹೆಸರಾದಾಗ।ತ್ರಿ।
ರಿಷ್ಟಂಕ್ಷೇಮಾ ಶುಭಾಭಾವೇ	ರಿಷ್ಟಂ-ನ-೧-ಕ್ಷೇಮ-ಅಶುಭಇಲ್ಲದೇಯಿರುವಿಕೆ।೨
ಷ್ವರಿಷ್ಟೇತುಶುಭಾ ಶುಭೇ॥	ಅರಿಷ್ಟಂ- ಶುಭಕ್ಕೂ-ಅಶುಭಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು-೨
ಮಾಯಾನಿಶ್ಚಲಯಂತ್ರೇಷು ಕೈತವಾನೃತರಾಶಿಷು। ಅಯೋಘನೇ ಶೈಲಶೃಂಗೇ ಸೀರಾಂಗೇಕೂಟಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥೧೯೩॥	ಕೂಟಂ-ಪ್ನ-೧-ಮಾಯಾ-ಇಂದ್ರಜಾಲಾದಿಭ್ರಾಂತಿ।ನಿಶ್ಚಲಂ - ಚಲನವಿಲ್ಲದಆಕಾಶಮುಂತಾದ್ದು। ಯಂತ್ರಂ-ಬೋನು-ಉರುಲು -ಪಂಜರಮುಂತಾದ್ದು। ಕೈತವಂ-ಕಪಟ।ಅನೃತಂ- ಸುಳ್ಳು। ರಾಶಿಃ - ಗುಡ್ಡೆ।ಅಯೋಘನಂ-ಚಮ್ಮಟಿಗೆ।ಶೈಲಶೃಂಗಂ-ಬೆಟ್ಟದಕುದಿ।ಸೀರಾಂಗಂ-ಸುಳ।ನ್ನ

ಸೂಕ್ಷ್ಮೈಲಾಯಾಂತ್ರುಟಿಃ (ಸ್ತ್ರೀ) ಸ್ಯಾತ್ಕಾಲೇಲ್ಪೆ ಸಂಶಯೇಪಿಚ।

ತ್ರುಟಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಸೂಕ್ಷ್ಮೈಲಾ- ಸಣ್ಣಯಾಲಕ್ಕಿ।ಅಲ್ಪ ಕಾಲಃ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು।ಅಂದರೆ-ಲವಕಾಲದಲ್ಲಿ೧೦೦ನೇಅಂಶ।ಸಂಶಯಃ-ಮರ್ಣಸಂದೇಹ।೩ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು-

ಅಟ್ನ್ಯುತ್ಕರ್ಷಾ ಶ್ರಯಃ ಕೋಟ್ಯೋ

ಕೋಟಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧ಅಟ್ನಿಃ - ಬಿಲ್ಲಕುದಿ।ಉತ್ಕರ್ಷಃ- ಅತಿಶಯ।ಅಶ್ರಿಃ-ಅಂಚು।೩ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು॥ ಗುಂಪಿಗೂ೧೦೦ಲಕ್ಷಸಂಖ್ಯೆಗೂ।ಹೆಸರಾಗುತ್ತೆ ೫

ಮೂಲೇಲಗ್ನಕಚೇ ಜಟಾ।

ಜಟಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧। ಮೂಲಂ-ಆಲೇಮರಮುಂತಾದವುಗಳಬಿಳಲು। ಲಗ್ನಕಚಃ - ಕುರುಳುಹಣಿದಜಡೆ। ೨-

ವ್ಯುಷ್ಟಿಃ ಫಲೇಸಮೃದ್ಧಾಚ ದೃಷ್ಟಿರ್ಜ್ಞಾನೇಕ್ಷ್ಣಿ ದರ್ಶನೇ। ಇಷ್ಟಿರ್ಯಾಗೇಚ್ಛಯೋಃ ಸ್ಪಷ್ಟಂನಿಶ್ಚಿತೇ ಬಹುಳೇ ತ್ರಿಷು॥೧೯೫॥

ವ್ಯುಷ್ಟಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ - ೧ - ಪ್ರಯೋಜನ।ಸಮೃದ್ಧಿ-೨

ದೃಷ್ಟಿಃ- ಸ್ತ್ರೀ-೧।ತಿಳುವಳಿಕೆ।ಕಣ್ಣು।ನೋಟ।೩

ಇಷ್ಟಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧।ಯಜ್ಞವಿಶೇಷ।ಇಚ್ಛೆ।೨

ಸ್ಪಷ್ಟಂ -ತ್ರಿ-೧-ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು। ಬಹುವಾದ್ದು-೨

ಕಷ್ಟೇತುಕೃಚ್ಛ್ರಗಹನೇ

ಕಷ್ಟಂ-ನ-೧- ದುಃಖವು।ದುಃಖಕರ।ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಕ್ಕೆ-ಅಶಕ್ಯ।ಮಾಡುವದಕ್ಕೆಅಶಕ್ಯ।ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆಅಶಕ್ಯ

ದಕ್ಷಾಮಂದಾಗದೇಷು ತು।ಪಟುರ್ದ್ವಾವಾಚ್ಯಲಿಂಗಾಚ

ಪಟುಃ-ಪು-೧-ಸಮರ್ಥ । ಜಾಗ್ರತೆಯುಳ್ಳವನು। ರೋಗವಿಲ್ಲದವನು-೩ಗೂಹೆಸರು.

ಇತಿಟಾಂತ ವರ್ಗಃ

ಟಾಂತವರ್ಗಃ।ಟಕಾರವೇಕಡೇ ಅಕ್ಷರವಾಗಿಉಳ್ಳಪದಗಳಸಮೂಹವು। ಇತಿ--ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು*

ನೀಲಕಂಠಶ್ಶಿವೇಪಿಚ॥

ನೀಲಕಂಠಃ-ಪು- ೧।ಶಿವನು।ನವಿಲು।೨ಕ್ಕೆಹೆಸರು

ಪುಂಸಿಕೋಷ್ಠೋಂತರ್ಜಠರಂಕುಸೂಲೋಂತ ಗೃಹಂತಥಾ।

ಕೋಷ್ಠಃ-ಪು-೧-ಅಂತರ್ಜಠರಂ-ವಳಹೊಟ್ಟೆ।ಕುಸೂಲಃ- ವಾಡೆಗಳಿಗೆ।ಅಂತರ್ಗೃಹಂ - ವಳಮನೆ।೩

ನಿಷ್ಠಾ ನಿಷ್ಪತ್ತಿನಾಶಾಂತಾಃ

ನಿಷ್ಠಾ-ಸ್ತ್ರೀ- ೧।ನಿಷ್ಪತ್ತಿಃ- ಕಾರ್ಯವಾಗುವಿಕೆ। ನಾಶಃ-ಕಾಣದೇಹೋಗುವಿಕೆ।ಅಂತಃ- ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವಿಕೆ।೨

ಕಾಷ್ಠೋತ್ಕರ್ಷೇ ಸ್ಥಿತೌ ದಿಶಿ॥

ಕಾಷ್ಠಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧।ಹೆಚ್ಚಿರುವಿಕೆ।ಇರುವಿಕೆ।ದಿಕ್ಕು೩।

త్రిషుజ్యేష్ఠోతిశస్తేపి

కనిష్ఠోతియువాల్పయోః

ఇతి ఠాంతవర్గః

దండోస్త్రీ లగుడేపి స్యా

ద్గుడోగోళేక్షుపాకయోః

సర్పమాంసాత్పశూవ్యాడా

భూగోవాచస్త్విడా ఇళాః।

క్ష్వేడావంశశలాకాపి

నాడీకాలేపిషట్క్షణే॥

కాండోస్త్రీ దండబాణార్వవర్గావసరవారిషు।

స్యాద్భాండమశ్వాభరణేమత్రే మూలవణిగ్ధనే॥

ఇతి డాంత వర్గః

కృశప్రతిజ్ఞయోర్బాఢం

ప్రగాఢంకృశకృచ్ఛ్రయోః

జ్యేష్ఠః-పు-౧-అతిశస్తః- అత్యంతశ్రేష్ఠనాద్వను।వడకుట్టిదఅంగాన।వృద్ధ।౩ శ్లోకాపిసరు

కనిష్ఠః-త్రి-౧।అతియువా-బహుళచిక్కప్రాయద హుడుగ।అల్పః-చిక్కవను।౨శ్లోకాపిసరు.

ఠాంతవర్గః-ఠకారవేకడేఅక్షరవాగిలుళ్ళపదగళసమూహవు।ఇతి।-ఈమేరెముగిదుదు**

దండః-పు-౧- దొణ్ణె కోలు।సూర్యనపార్శ్వచరనాదదండనెంబవను।శిక్షె।కప్ప।ఆజ్ఞె।౫

గుడః-పు- ౧- గోళః ఉండె।ఇక్షుపాకః-బెల్ల।౨

వ్యాడః-పు-౧-సర్పః-హావు। మాంసాత్పశుః।మాంసవన్నుతిన్నువపశువు।౨శ్లో-పెసరు

ఇడా-ఇళా-స్త్రీ-౩-భూమిదేవి। గో-దేవతి-వేదవాణి-౩శ్లోకాపిసరు-

క్ష్వేడా-స్త్రీ-౧బిదురుసీబు।సింహనాద-౨

నాడీ-స్త్రీ-౧-షట్క్షణః కాలః- దశవికలాత్మకక్షణకాలగళారుళ్ళఘళిగె। సొప్పినదంటు।తుచ్ఛనర।౩శ్లోకాపిసరుగళు-

కాండః-పు-౧-కోలు- సరళు-కుదరె-కావ్యపరిచ్ఛేద। పదసమూహ- సమయ- నీరు-ఈ౬

భాండం-న-౧-కుదరెగెఅలంకరిసువవడిపెఆమత్రం-మృణ్మయపాత్రె। మూలవణిగ్ధనం- వర్తకనబండవాళద్రవ్య।౩

డాంతవర్గః-డకారవేకడె యాగిరువపదగళగుంపు।ఇతి।-ఈమేరెముగిదుదు-*******

బాఢం-త్రి-౧-కృశం-విశేషవాగిఆగలి ఎంబదాగి ఇతరోక్తవన్నువప్పికొళ్ళువదు-ప్రతిజ్ఞా-ఇష్టోక్తరీత్యామాడుత్తేనెందు గొత్తాగిహేళువదు-౨

ప్రగాఢం-న-౧-కృశం- బహళ...

మూ	టీ
మోః॥	థిం-ప్రవేశిసువదకె- అశక్యవాద సంకట-౨-
శక్తస్థూలౌ త్రిషుదృఢౌ	దృఢః-త్రి-౧- శక్తః- సామర్థ్య వుళ్ళవను। స్థూలఃబలితుకొ్బరవాగిరువవను-౨-
వ్యూఢౌవిన్యస్తసంహతౌ॥	వ్యూఢః-పు-౧-విన్యస్తః-రచనావిశేషదింద ఇరిసల్పట్టసేనె। సంహతః-వందశొ్టంమగిలిద్దు-౨
ఇతిధాంతవర్గః	ధాంతవర్గః-ధకారవేలశడెయొళగుళ్ళపదగళసమూహవు।ఇతి-ఈమేరెముగిదుదు-****
ఘ్రాణిర్గోర్ణకిస్త్రీణిగ్నౌ	ఘ్రాణిః-పు-౧-అర్కః-కః-మొగు-హెంగళబసురు-౨-
బాణోబలిసుతేశరే।	బాణః-పు-౧,బలిపుత్రనాదబాణాసుర।బాణ-౨-
కణోతిసూక్ష్మే ధాన్యాంశే	కణః-పు-౧-బరుళశొంబవాదుదు।సుక్ష్మ।౨
సంఘాతేప్రమథేగణః॥	గణః-పు-౧సమూహ।ప్రమథరగుంపు-౨-
పణోద్యూతాదిషూత్సృష్టేభృతౌమూల్యేధనేపిచ।	పణః-పు-౧- ద్యూతాదిషు ఉత్సృష్టః- జూజు కోళిపంద్యముంతాదవుగళల్లి ఇడల్పడువపణద్రవ్య।భృతిః-కూలి। మూల్యం-బెలె।ధనం-సాణ్యాదనగదు ।మూవత్తెరడుగులిగంజిగూళ-తామ్రదకాసు।౮-
మౌర్వ్యాం ద్రవ్యాశ్రితేసత్వశుక్లసంధ్యాదికేగుణః।	గుణః-పు-౧-మౌర్వీ- బిల్లినహెదెఙ్గ।ద్రవ్యాశ్రితః- రూపాదిగుణగళు । త్యాగశౌర్యాదిగుణగళు। సత్వశుక్లసంధ్యాదికం-సత్వరజస్తమస్సుగళు-బిళుపుకప్పుముంతాదబణ్ణగళు-సంధివిగ్రహాషడ్గుణోపాయగళు । ఇవుగళెల్ల గుణవెనిసరు-
నిర్వ్యాపారస్థితౌకాలవిశేషోత్సవయోః క్షణః।	క్షణః-పు-౧-నిర్వ్యాపారస్థితిః - కెలసవిల్లదేసుమ్మనేయిరువికె। కాలవిశేషః- ముహూర్తదల్లిత్రింశాంశ। ఉత్సవః-సంతోషదకెలస-౩
వర్ణోద్విజాదౌ శుక్లాద్యౌస్తుతౌవర్ణంతు	వర్ణః-పు-౧-ద్విజాదిః-బ్రాహ్మణముంతాదజాతి। శుక్లాదిః- బిళుపుముంతాదబణ్ణ। స్తు

ವಾಷರೆ॥	ತಿಃ-ಕೊಂಡಾಡುವಿಕೆ-೩-ವರ್ಣಂ-ನ್ನ-೧-ಅಕ್ಷರ-೪
ಅರುಣೋಭಾಸ್ಕರೇಪಿಸ್ಯಾ ದ್ವರ್ಣಭೇದೇಪಿಚತ್ರಿಷು।	ಅರುಣಃ-ಪು-೧-ಸೂರ್ಯನು-ಸೂರ್ಯನ ಸಾರಥಿಯಾದ ಅನೂರು-೨-ಕೆಂಪಾದದ್ದಕ್ಕೆಹೆಸರಾದಾಗ-ತ್ರಿ
ಸ್ಥಾಣುಶ್ಶರ್ವೇಪ್ಯ	ಸ್ಥಾಣುಃ-ಪು-೧-ಶಿವನು-ಮೋಟುಮರ-೨-
ಥದ್ರೋಣಃ ಕಾಕೇಪಿ	ದ್ರೋಣಃ-ಪು-೧-ಕರೀಕಾಗಿ।ನಾಗಳ। ಕುಂಬೆಗಿಡ-೩-
ರವೇರಣಃ॥೨೦೫॥	ರಣಃ-ಪು-೧-ಧ್ವನಿ-ಯುದ್ಧ-೨- ಪೂರ್ವೋಕ್ತಗಳಾದ-ಅಪಿ-ಚ- ಇವುಅನುವರ್ತಿಸಿಅನೇಕಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಬಲದಿಂದತೋರಿಸುತ್ತವೆ-
ಗ್ರಾಮಣೀ ರ್ನಾಪಿತೇ ಪುಂಸಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೇಗ್ರಾಮಾಧಿಪೇ ತ್ರಿಷು।	ಗ್ರಾಮಣೀಃ-ಪು- ೧- ನಾಯಂದರವನಹೆಸರು॥ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನಿಗೂಗ್ರಾಮಾಧಿ ಪತಿಗೂ ಹೆಸರಾದಾಗ-ತ್ರಿ-
ಊರ್ಣಾ ಮೇಷಾದಿ ಲೋಮ್ನಿಸ್ಯಾದಾ ವರ್ತೇ ಽಂತರಾಭ್ರುವೋ॥	ಊರ್ಣಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಕುರೀಬಂಚೆಮುಂತಾದ ಕೂದಲು। ಕಣ್ಣುಹುಬ್ಬುಗಳನಡುವೆ ಯಿರುವ ಸುಳಿ-ಈ-೨-
ಹರಿಣೀಸ್ಯಾನ್ಮೃಗೀ ಹೇಮ ಪ್ರತಿಮಾ ಹರಿತಾ ಚ ಯಾ।	ಹರಿಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಹೆಣ್ಣುಹುಲ್ಲೆ। ಚಿನ್ನದಪ್ರತಿಮೆ।ಹಸಿರುಬಣ್ಣವುಳ್ಳದ್ದು-ಈ-೩-
ತ್ರಿಷುಪಾಂಡೌಚ ಹರಿಣಃ	ಹರಿಣಃ-ತ್ರಿ-೧-ಬಿಳುಪುಹಳದಿಬೆರತ ಪದಾರ್ಥ॥ ಜಿಂಕೆಗೆಹೆಸರಾದಾಗ(ಪು)
ಸ್ಥೂಣಾಸ್ತಂಭೇಪಿವೇಶ್ಮನಃ	ಸ್ಥೂಣಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧,ಮನೆಯಕಂಬ।ಕಬ್ಬಿಣಗೊಂಬೆ।-೨-
ತೃಷ್ಣೇಸ್ಪೃಹಾಪಿಪಾಸೇ ದ್ವೇ	ತೃಷ್ಣಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಹಾರೈಕೆ। ನೀರಡಿಕೆ-ಈ-೨
ಜುಗುಪ್ಸಾಕರುಣೇಘೃಣೇ।	ಘೃಣಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಜಿಹಾಸೆ।ದಯೆ।-೨
ವಣಿಕ್ಪಥೇಪಿವಿಪಣಿ	ವಿಪಣಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಅಂಗಡಿಕೇರಿ-ಅಂಗಡಿ-೨-
ಸ್ಸುರಾಪ್ರತ್ಯಕ್ಚ .ವಾರುಣೀ।	ವಾರುಣೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಹೆಂಡ-ಪಡುವಲುಕಡೆ-೨-
ಕರೇಣುರಿಭ್ಯಾಂಸ್ತ್ರೀನೇಭೇ	ಕರೇಣುಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಹೆಣ್ಣಾನೆ- ಗಂಡಾನೆ ಹೆಸರು-ಪು-

మూ॥	టీ॥
ద్రవిణంతుబలేధనే। శరణంగృహరక్షిత్రోః	ద్రవిణం-న-౧-బల-ధన-౨ శరణం-న-౧-మనె-రక్షకను-౨-
శ్రీపర్ణం కమలేపి చ॥	శ్రీపర్ణీ-స్త్రీ-౧-తావరెయహువ్వు- నెల్లి మర-
విషాభిమరలోహేషు తీక్ష్ణంక్లీబేఖరేత్రిషు।	తీక్ష్ణం-న-౧-విష-అభిమరః-యుద్ధ-ఉక్కు-హరితవాగిరువఆయుధాదిగళ పెసరాదాగ-త్రి-
ప్రమాణంహేతుమర్యాదాశాస్త్రేయత్తాప్రమాతృషు॥౨౧౦॥	ప్రమాణం-న-౧-యథార్థజ్ఞానక్కె-అసాధారణకారణ-మర్యాదె-శాస్త్ర-అళతెహూకముంతాదగొత్తు-దిటవాగితిళియువవను-ఈ౫-
కరణంసాధకతమేక్షేత్రగాత్రేంద్రియేష్వపి।	కరణం-న-౧- ముఖ్యవాదసాధక - అందరె వ్యాపారవుళ్ళకారణ-మనెమొలముంతాద్దు- శరీర-ఇంద్రియగళు-ఈ-౪-కూ-పెసరు-
ప్రాణ్యుత్పాదేసంసరణమసంబాధచమూగతౌ॥౨౧౧॥ ఘంటాపథే	సంసరణం-న-౧- ప్రాణిగళ ఉత్పత్తిరూప సంస్కార-విరళవాగిదండునడియువికె- దొడ్డ బీది-౩-
థవాంతాన్నే సముద్ధరణమున్నయే।	సముద్ధరణం-న- ౧- తక్కికొండఅన్న-ఎత్తువికె-౨-
అథత్రిషు	ఇన్నుమేలెణాంతదకడెయూ పేళల్పడువశబ్దగళు-త్రి-
విషాణంస్యాత్పశుశృంగేభదంతయోః॥ ౨౧౨॥	విషాణం-న-౧-దనదకొంబు-ఆనెయదంత-
ప్రవణఃక్రమనిమ్నోర్వ్యాంప్రహ్వేనా తుచతుష్పథే।	ప్రవణః- ౧-క్రమదిందవాటవాగియిళియత క్క-నెల-బొగ్గిదవను-ఈ-౨-కూ పెసరు-నాల్కుబీదిగళూసేరిద చౌకక్కె-పెసరాదాగ-పు -
సంకీర్ణౌనిచితాశుద్ధౌ	సంకీర్ణః-౧-నెరదద్దుబెరకద్దు-౨ *ఉదాహరణ॥*క్లిష్టసంకీర్ణోదేశః- సంకీర్ణా జాతిః-
ఇరిణంశూన్యమూషరం॥	ఇరిణం॥శూ॥ ఈరిణం-౧- పాళు-నీరిల్లదది కణ్ణు-౧-
ఇతిణాంతవర్గః	ణాంతవర్గః- ణకారవేకడెయాగిఉళ్ళప

మూ	టీ
	దళసమూహవు-ఇతి-ఈమేలేముగిదుదు-
దేవసూర్యౌవివస్వంతౌ	వివస్వాన్-త్-౧-దేవరు-సూర్య-౨
సరస్వంతౌనదార్ణవౌ।	సరస్వాన్-త్-పు-౧-గండుమోళెగూ- కడలిగూపెసరుగళు-
పక్షితార్క్ష్యౌగరుత్మంతౌ	గరుత్మాన్-త్-పు-౧-హక్కి-గరుడ-
శకుంతౌ భాసపక్షిణౌ॥	శకుంతః-పు-౧-బంబారకాగి-హక్కి-౨-
అగ్న్యుత్పాతౌధూమకేతూ	ధూమకేతుః-పు-౧-అగ్ని-ఉత్పాత-౨-
జీమూతౌమేఘపర్వతౌ।	జీమూతః-పు-౧-మేఘ-బెట్ట-
హస్తౌకరపాణినక్షత్రే	హస్తః-పు-౧-కైయ్యి-హస్తనక్షత్ర-౨-
మరుతౌపవనామరౌ।	మరుత్-త్-పు-౧-గాళి-దేవతె-౨-
యంతారౌహస్తిపకేసూతే	యంతా-ఋ-పు-౧ - ఆనెయమావటిగ-సారథి-౨-
క్షత్తాద్వారిపోష్టరి	క్షత్తా-ఋ-పు-౧-హొరువను- పోషిసువను-
యానపాత్రేశిశౌపోతః	పోతః-పు-౧-హరిగోలు-మొగు-౨-
ప్రేతః ప్రాణ్యంతరే మృతే॥౨౧౮॥	ప్రేతః-పు-౧-నరకయాతనెపడువప్రాణి- సత్తుహోగిసంస్కారవిల్లదెయిరువవను-౨-
గ్రహభేదేధ్వజేకేతుః	కేతుః-పు-౧-కేతువెంబగ్రహ-ధ్వజ-ఉత్పాత-౩-
పార్థివేతనయేసుతః।	సుతః-పు-౧-అరసు-మగ-౨-
స్థపతిఃకారుభేదేపి	స్థపతిః-పు-౧,శిల్పి-బృహస్పతి సవనయాజి-౩
భూభృద్భూమిధరేనృపే।	భూభృత్-త్-పు-౧-బెట్ట-అరసను-
మూర్ధాభిషిక్తో భూపేపి	మూర్ధాభిషిక్తః- పు- ౧ - పట్టాభిషేకవాదఅరసు - పట్టాధికారక్కెతక్క-అరసు-౨-గూసరు-

ఋతుః స్త్రీ కుసుమే పిచ।
విష్ణావప్యజితావ్యక్తౌ

సూతస్త్వష్టరి సారథౌ॥
వ్యక్తః ప్రాజ్ఞేపి
దృష్టాంతావుభౌ శాస్త్రనిదర్శనే।
క్షత్తా స్యాత్సారథౌ ద్వాఃస్థే క్షత్రియాయాంచ శూద్రజే॥
౨౧॥

వృత్తాంతస్స్యాత్ప్రకరణే ప్రకారే కార్త్స్న్యవార్తయోః।

ఆనర్తస్సమరే నృత్తస్థానే నీవృద్విశేషయోః॥

కృతాంతో యమసిద్ధాంతదైవాకుశలకర్మసు।

శ్లేష్మాదిరసరక్తాదిమహాభూతాని తద్గుణాః॥
౨౨॥ ఇంద్రియాణ్యశ్మవికృతిశ్శబ్దయోనిశ్చ ధాతవః।

కక్ష్యాంతరేపి శుద్ధాం

ఋతుః-పు-౧- హెంగళుకింగళుకింగళిగూ మ్మైనెరెయువికె-ఓకులి-ఈ౨క్కూపిసరు.

అజితః-పు-౧విష్ణు-గెల్లల్పడదేయిరువనిగెహెసరాదాగ(త్రి)॥అవ్యక్తః-పు-౧-విష్ణు-స్పష్టవాగదేయిరువదక్కె-హెసరాదాగ(త్రి)

సూతః-పు-౧-బడిగెయవను- రథనడెసువసారథి-

వ్యక్తః-పు-౧-ప్రాజ్ఞనాదవను-స్పష్టవాదద్దు

దృష్టాంతః-పు-౧-శాస్త్ర-నిదర్శన- ఉదాహరణ-౨-

క్షత్తా-ఋ-పు౧సారథి-బాగిలల్లికాయిదుకొండిరువవను - క్షత్రియస్త్రీయల్లిశూద్రబీజక్కెహుట్టిదవను-౩-కుచ్ఛ-పిసరు-

వృత్తాంతః-పు-౧-ప్రకరణ - అందరెప్రకృతోచితప్రస్తావ-ప్రకారః-అందరె- బగె-కార్త్స్న్యం-అందరె-ఎల్లవూఎంబఅర్థ-వార్తె-౪-కుచ్ఛ-పిసరు-

ఆనర్తః-పు-౧-యుద్ధ-నాట్యరంగస్థళ- నీవృద్విశేష,అందరెపడువలకడలదడ దల్లిరువదేశవిశేష-౩-

కృతాంతః-పు౧-యమదేవరు-అబాధితవాదఅర్థ-పూర్వార్జితప్రారబ్ధకర్మ. అకుశలకర్మ-అందరె-పాపదకెలస-౪కుచ్ఛ-హెసరు-

ధాతుః-పు-౧-వాతపిత్తశ్లేష్మగళు-రసరక్తముంతాదవుగళు-పృథివ్యాదిభూతగళు- గంధాదిగుణగళు-చక్షురాదిఇంద్రియగళు- కావిమొదలాదశిలావికారగళు-భూ-పధ్-స్పర్ధ- గాధృఓధృ-ఇత్యాదిపదరూపకారణగళు-ఈ౭కుచ్ఛపిసరు-

శుద్ధాంతః-పు-౧-అరమనె-ఒళగిన-ఒడ్డోలగ

ಮೂ	ಟೀ
ಕ್ಷೋಣೀಪಸ್ಯಾಸರ್ವಗೋಚರೇ॥	ಶುದ್ಧಾಂತಃ-ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣ ಬಾರದೇ ಇರುವ ಅರಸಿನ ಅಂತಃಪುರ- ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು-೨ ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು,
ಕಾಸೂ ಸಾ ಮ ರ್ಥ್ಯಯೋಶ್ಶಕ್ತಿಃ	ಶಕ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ಕಾಸೂ-ಶಲ್ಲೆ ವೆಂಬ ಆಯುಧ ವಿಶೇಷ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯ-ಸಕಲ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಬಂಧೊಂದು ಬಗೆಯಾದ ಸ್ವಭಾವ ಧರ್ಮ-೩-ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು
ಮೂರ್ತಿಃ ಕಾಠಿನ್ಯ ಕಾಯಯೋಃ।	ಮೂರ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಕಠಿನತ್ವ-ಶರೀರ-೨
ವಿಸ್ತಾರವಲ್ಲ್ಯೋರ್ವ್ರತತಿ	ವ್ರತತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ವಿಸ್ತಾರ-ಬಳ್ಳಿ-೨-
ರ್ವ ಸ ತೀ ರಾತ್ರಿವೇಶ್ಮನೋಃ॥	ವಸತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ರಾತ್ರಿ-ಮನೆ-೨-
ಕ್ಷಯಾರ್ಚ ಯೋ ರಪಚಿತಿ	ಅಪಚಿತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಹಾನಿ-ಪೂಜೆ-೨-
ಸ್ಸಾತಿರ್ದಾನಾವಸಾನಯೋಃ।	ಸಾತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧ ಕೊಡುವಿಕೆ-ತೀರಿಹೋಗುವಿಕೆ-೨
ಆರ್ತಿಃ ಪೀಡಾ ಧನುಃ ಕೋಟ್ಯೋ	ಆರ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಪೀಡೆ-ಬಿಲ್ಲ ತುದಿ-೨-
ರ್ಜಾತಿಸ್ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನ್ಮನೋಃ	ಜಾತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ನಿತ್ಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ದ್ರವ್ಯ ಗುಣ ಕರ್ಮಂಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮ-ಅಂದರೆ-ಗೋತ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಾದಿಗಳು- ಹುಟ್ಟುವಿಕೆ- ೨ ಕ್ಕೂ ಹೆಸರು-
ಪ್ರಚಾರಸ್ಯಂ ದ ಯೋ ರೀತಿ	ರೀತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವಿಕೆ-ಜಾರುವಿಕೆ-ಕಿಟ್ಟ-ಹಿತ್ತಾಳಿ-೪ ಕ್ಕೂ-ಹೆಸರು-
ರೀತಿರ್ಡಿಂಬ ಪ್ರ ವಾ ಸಯೋಃ	ಈತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಡಿಂಬ - ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಮುಂತಾದ ಬಾಧೆ- ಎಳೆ ಮಕ್ಕಳು ಪಡಿಸುವ ವೇಧೆ- ಪರಸ್ಥಳವಾಸ-೩-
ಉದಯೇಧಿಗಮೇ ಪ್ರಾಪ್ತಿ	ಪ್ರಾಪ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಲಾಭದ ಹುಟ್ಟುವಳಿ - ಪಡೆಯುವಿಕೆ-೨-
[ಸ್ತ್ರೇತಾತ್ವಗ್ನಿ ತ್ರಯೇ ಯುಗೇ॥ ೨೨॥	ತ್ರೇತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧ ಮೂರಗ್ನಿಗಳ ಕೂಟ-ತ್ರೇತಾಯುಗ-೨

ವೀಣಾಭೇದೇಪಿಮಹತೀ	ಮಹತೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ನಾರದನವೀಣೆ - ಅಧಿಕವಾದ್ದು-೨-
ಭೂತಿರ್ಭಸ್ಮನಿಸಂಪದಿ।	ಭೂತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಬೂದಿ-ಸಂಪತ್ತು-
ನದೀ ನಗರ್ಯೋ ರ್ನಾಗಾನಾಂಭೋಗವತ್ಯ	ಭೋಗವತೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಹಾವುಗಳಊರುಅಂದರೆಪಾತಾಳ ರಾಜಧಾನಿ- ಹಾವುಗಳನದಿಅಂದರೆವಿಷದಹೊಳೆ-೨-
ಥ ಸಂಗರೇ॥೨೨॥ ಸಂಗೇ ಸಭಾಯಾಂ ಸಮಿತಿಃ	ಸಮಿತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಯುದ್ಧ- ಕೂಡಿಕೆ - ಸಭೆ-೩-
ಕ್ಷಯವಾಸಾವಪಿಕ್ಷಿತೀ।	ಕ್ಷಿತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ನಾಶ-ಇರುವಿಕೆ-ಭೂಮಿ-೩-
ರವೇರರ್ಚಿಶ್ಚಶಸ್ತ್ರಂ ಚ ವಹ್ನಿಜ್ವಾಲಾಚಹೇತಯಃ।	ಹೇತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಸೂರ್ಯಕಿರಣ-ಶಸ್ತ್ರ-ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿ-೩-
ಜಗತೀಜಗತಿಛಂದೋವಿಶೇಷೇಪಿ ಕ್ಷಿತಾವಪಿ।	ಜಗತೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಲೋಕ-ಪಾದಕ್ಕೆ-೧೨ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳಛಂದಸ್ಸು-ಭೂಮಿ-೩-
ಪಙ್ಕ್ತಿಶ್ಛಂದೋಪಿದಶಮಂ	ಪಙ್ಕ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಪಾದಕ್ಕೆ-೧೦ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳಛಂದಸ್ಸು-ಐದನ್ನಾಗಿರುವಿಕೆ-ಹತ್ತನೇದು-ಶ್ರೇಣಿ೪.
ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಭಾವೇಪಿ ಚಾಯತಿಃ	ಆಯತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಪ್ರಭಾವ-ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ-ನೀಳ೩-
ಪತ್ತಿರ್ಗತೌಚ	ಪತ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ನಡಿಕೆ-ಕಾಲುನಡೆಜನ- ಸೇನಾಭೇದ-೩
ಮೂಲೇತುಪಕ್ಷತಿಃಪಕ್ಷಭೇದಯೋಃ।	ಪಕ್ಷತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ- ೧- ಅರ್ಧತಿಂಗಳು- ರೆಕ್ಕೆ-ರೆಕ್ಕೆಯಬುಡ-ಪಾಡ್ಯದದಿನ-೪-
ಪ್ರಕೃತೀಯೋನಿಲಿಂಗೇಚ	ಪ್ರಕೃತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಯೋನಿ - ಪರಿಣಾಮ್ಯುಪಾದಾನಕಾರಣ - ಮೂಲಪ್ರಕೃತಿ- ಘಟಾದಿಪ್ರಕೃತಿಭೂತಮೃದಾದಿಗಳು-ಲಿಂಗ- ರಾಜ್ಯಾಂಗ-ಪ್ರಧಾನಗುಣಸಾಮ್ಯ-ಸ್ವಭಾವ-೮-
ಕೈಶಿಕ್ಯಾದ್ಯಾಶ್ಚವೃತ್ತಯಃ	ವೃತ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಅಲಂಕಾರಪ್ರಸಿದ್ಧಗಳಾದಕೈಶಿಕ್ಯಾದಿವೃತ್ತಿಗಳು-ಕೃಷ್ಯಾದಿಜೀವನೋಪಾಯ-ಸೂತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾದಿವಿವರಣಗ್ರಂಥ-ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿಹುಟ್ಟುವನಾನಾಜ್ಞಾನಗಳು - ಶಕ್ಯಲಕ್ಷಣಾನ್ಯತರಸಂಬಂಧ-ಇರುವಿಕೆ.೬
[illegible]	ಸಿರಾಃ-ಸ್ತ್ರೀ-ನಿತ್ಯಬಹುವಚನವು-೧- [illegible]

ಮೂ-	ಟೀ-
ಶಾಪೆ	ವು-ಮರಳಿಗೂ-ಮರಳನೆಲಕ್ಕೂ-ಪೆಸರು-
ವೇದೇ ಶ್ರವಸಿ ಚ ಶ್ರುತಿಃ ।	ಶ್ರುತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ವೇದ- ಕಿವಿ-ವೃತ್ತಾಂತಕೇಳುವಿಕೆ-೩-
ವನಿತಾಜನಿತಾತ್ಯರ್ಥಾನುರಾಗಾಯಾಂಚ ಯೋಷಿತಿ॥	ವನಿತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಳು-ಹೆಂಗಸು-
ಗುಪ್ತಿಃ ಕ್ಷಿತಿವ್ಯುದಾಸೇಪಿ	ಗುಪ್ತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ನೆಲಮಾಳಿಗೆ-ರಕ್ಷಣೆ- ಸೆರೆಮನೆ-೩-
ಧೃತಿರ್ಧಾರಣಧೈರ್ಯಯೋಃ	ಧೃತಿಃ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಧರಿಸುವಿಕೆ-ಧೈರ್ಯ-೨-
ಬೃಹತೀಕ್ಷುದ್ರವಾರ್ತಾಕೀಛಂದೋಭೇದೇ ಮಹತ್ಯಪಿ॥	ಬೃಹತೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ರಾಮಗುಳ್ಳದಗಿಡ-ಪಾದಕ್ಕೆ೯ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳಛಂದಸ್ಸು-ಅಧಿಕವಾದ್ದು-ಉತ್ತರೀಯ-೪
ವಾಸಿತಾ ಸ್ತ್ರೀ ಕರೇಣ್ವೋಶ್ಚ	ವಾಸಿತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಹೆಂಗಸು-ಹೆಣ್ಣಾನೆ-೨-
ವಾರ್ತಾ ವೃತ್ತೌ ಜನಶ್ರುತೌ।	ವಾರ್ತಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಜೀವನೋಪಾಯ-ಜನವಾರ್ತೆ
ವಾರ್ತಂ ಫಲ್ಗುನ್ಯರೋಗೇ ಚ ತ್ರಿಷು	ವಾರ್ತಂ-ತ್ರಿ-೧-ತುಚ್ಛ-ರೋಗವಿಲ್ಲದ್ದು-೨-
ಸ್ವಪ್ಸು ಘೃತಾಮೃತೇ॥	ಘೃತಂ-ನ-೧-ನೀರು-ತುಪ್ಪ-ತೇಜಸ್ಸು- ೩- ಅಮೃತಂ-ನ-೧-ನೀರು-ಮೋಕ್ಷ-ಅಯಾಚಿತ - ಹಾಲು- ಸುಧೆ-೫-
ಕಲಧೌತಂ ರೂಪ್ಯಹೇಮ್ನೋಃ	ಕಲಧೌತಂ-ನ-೧-ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರ-೨-
ನಿಮಿತ್ತಂ ಹೇತುಲಕ್ಷ್ಮಣೋಃ	ನಿಮಿತ್ತಂ-ನ-೧-ಕಾರಣ-ಗುರುತು-೨-
ಶ್ರುತಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾವಧೃತಯೋಃ	ಶ್ರುತಂ-ತ್ರಿ-೧-ಶಾಸ್ತ್ರವು-ಕೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-೨
ಯುಗಪರ್ಯಾಪ್ತಯೋಃ ಕೃತಂ॥	ಕೃತಂ-ನ-೧-ಕೃತಯುಗ-ಮುಗಿಯುವಿಕೆ-೨-
ಅತ್ಯಾಹಿತಂ ಮಹಾಭೀತಿಃ ಕರ್ಮಜೀವಾನಪೇಕ್ಷಿ ಚ ।	ಅತ್ಯಾಹಿತಂ-ನ- ಮಹಾಭಯ-ಜೀವದಮೇಲಣ ಆಶೆಯಿಲ್ಲದೇದುಡುಕುವಕೆಲಸ-೨-

ಯುಕ್ತೇ ಕ್ಷ್ಮಾದಾವೃತೇ
ಭೂತಂಪ್ರಾಣ್ಯತೀತೇ ಸ
ಮೇತ್ರಿಷು
ವೃತ್ತಂಪದ್ಯೇಚರಿತೇತ್ರಿ
ಷ್ವತೀತೇದೃಢನಿಸ್ತಲೇ।
ಮಹದ್ರಾಜ್ಯಂಚಾ
ವಗೀತಂ ಜನ್ಯೇ ಸ್ಯಾದ್ಗ
ರ್ಹಿತೇತ್ರಿಷು॥೨೩೫॥
ಶ್ವೇತಂರೂಪ್ಯೇಪಿ
ರಜತಂಹೇಮ್ನಿರೂಪ್ಯೇಸಿ
ತೇತ್ರಿಷು।
(ಇತಿಸ್ವಥೊ)
ಜಗದಿಂಗೇಪಿ
ರಕ್ತಂನೀಲ್ಯಾದಿ ರಾಗಿ
ಣಿ॥
ಅವದಾತಸ್ಸಿತೇಪೀತೇ ಶು
ದ್ಧೇ
ಬದ್ಧಾರ್ಜುನೌಸಿತೌ।
ಯುಕ್ತೇಽತಿ ಸಂಸ್ಕೃತೇ
ಮರ್ಷಿಣ್ಯಭಿನೀತೋ
ಽಥಸಂಸ್ಕೃತಂ॥೨೩೬॥
ಕೃತ್ರಿಮೇಲಕ್ಷಣೋಪೇತೇಪ್ಯ
ನಂತೋನವಧಾವಪಿ।

ಭೂತಂ-ನ-೧ಯೋಗ್ಯವಾದ್ದು-ಪಂಚಭೂತಜಾತಿಕ
ಸತ್ಯ-ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರ-ಅತೀತಕಾಲ-ಸಮಾಸೋತ್ತ
ರಸದೃಶಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ-ಹೆಸರಾದಾಗ-ತ್ರಿ-೬-

ವೃತ್ತಂ-ನ-೧ಪದ್ಯ-ಚರಿತ್ರ-೨-ಕಳೆದುಹೋದ್ದ
ದ್ದು-ಗುಂಡಾದ್ದದ್ದು - ಆಳವಾದ್ದದ್ದು-ಹೆಸ
ರಾದಾಗ-ತ್ರಿ-

ಮಹತ್-ತ್-ನ-೧-ರಾಜ್ಯ-ದೊಡ್ಡದಕ್ಕೆ-ಹೆಸ
ರು-೩-

ಅವಗೀತಂ-ನ-೧-ಅಪವಾದ-ನಿಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-ತ್ರಿ

ಶ್ವೇತಂ-ನ-೧ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಿಳುಪಾದ್ದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರಾದಾ
ಗ-ತ್ರಿ-

ರಜತಂ-ನ-೧-ಬೆಳ್ಳಿ-ಬಂಗಾರ-ಬಿಳುಪಾದ್ದು-ತ್ರಿ-

ಇನ್ನುಮೇಲೆತಾಂತಗಳುಮುಗಿಯುವವರಿಗೂಹೇ
ಳಲ್ಪಡುವನಾನಾರ್ಥಕಗಳಾದಶಬ್ದಗಳು-ತ್ರಿ-

ಜಗತ್-ತ್-ತ್ರಿ-೧ಇಂಗವಂದರೆ-ಸಂಚರಿಸುವದು
ಲೋಕಕ್ಕೆ-ಹೆಸರಾದಾಗ-ನ-ಗಾಳಿಗೆಹೆಸರಾ
ದಾಗ-ಪು-೩-

ರಕ್ತಂ-ತ್ರಿ-೧-ನೀಲಿಮುಂತಾದಬಣ್ಣಗಳಿಂದಕೆಂ
ಪಾಗಿಕಾಣಬರುವದು-ರಕುತ-ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು-

ಅವದಾತಃ-ತ್ರಿ-೧ಬಿಳುಪಾದ್ದು-ಹಳದೀಯಾದದ್ದು-
ಪಾಪಮುಂತಾದದೋಷಗಳಿಲ್ಲದೆಪರಿಶುದ್ಧವಾದ್ದು-೩

ಸಿತಃ-ತ್ರಿ-೧-ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-ಬಿಳುಪಾದ್ದು-೨

ಅಭಿನೀತಃ-ತ್ರಿ-೧-ಯೋಗ್ಯವಾದ್ದು-ಚನ್ನಾಗಿಮಾ
ಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು।ಸಿಟ್ಟುಳ್ಳದ್ದು-೩

ಸಂಸ್ಕೃತಂ-ತ್ರಿ-೧-ವಳ್ಳೇದಾಗಿಕಾಣಬರುವಂ
ತೆಪ್ಪವಿಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು- ಸಲಕ್ಷಣವಾಗಿನುಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಗೀ
ರ್ವಾಣಶಬ್ದವು-ಚನ್ನಾಗಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವಸ್ತು -೩-

ಅನಂತಃ-ತ್ರಿ-೧-ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ್ದು-ಶೇಷ - ವಿಷ್ಣು-
ವು-ಆಕಾಶ-ನ-ಭೂಮಿ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೫.

ఖ్యాతేహృష్టే ప్రతీతో	ప్రతీతః-త్రి-౧-ప్రసిద్ధ- సంతోషపట్టవ-౨
ఽభిజాతస్తుకులజేబుధే॥	అభిజాతః-త్రి-౧-సత్కులప్రసూత- పండిత-౨
వివిక్తౌపూతవిజనౌ।	వివిక్తః-త్రి-౧- పరిశుద్ధవాదద్దు-ఏకాంతస్థళ-౨
మూర్ఛితౌమూఢ సో ఛ్రియౌ।	మూర్ఛితః-త్రి- ౧ -ప్రజ్ఞేతప్పిదద్దు -బెళదద్దు-
ద్వౌబాస్లపరుషౌశుక్తౌ	శుక్తః-త్రి- ౧ -హుళితద్దు-నిష్ఠురవాదద్దు-౨
శితిధవళమేచకౌ॥	శితిః-త్రి-౧-బిళుపాద్దు-కప్పాద్దు-౨
సత్యే సాధౌ విద్యమానే ప్రశస్తేఽభ్యర్హితేచ సత్।	సత్-త్ -త్రి-౧-యథార్థవచన-సాధుపురుష-ఇరువంథాద్దు-శ్రేష్ఠవాదంథాద్దు-పూజ్యవాద్దు-౫
పురస్కృతః పూజితేఽరాత్యభియుక్తేఽగ్రతఃకృతే॥౨౮౦॥	పురస్కృతః-త్రి-౧-పూజితను-శత్రుగళిందఆక్రమిసల్పట్టద్దు-ముందాగిమాడల్పట్టద్దు-
నివాతావాశ్రయావాతౌ శస్త్రాభేద్యంచవర్మయత్।	నివాతః-త్రి-౧-ఇరువస్థళ- గాళిసుళియదస్థళ-ఆయుధగళిందకత్తరిసకూడదకవచ-౩-
జాతోన్నద్ధ ప్రవృద్ధాస్స్యురుచ్ఛ్రితా	ఉచ్ఛ్రితః-త్రి-౧-హుట్టిరువదు-ఉద్ధ వాగిరువదు-హెచ్చాగిబెళదద్దు-౩-
ఉత్థితాస్త్వమీ॥ వృద్ధిమత్ప్రోద్యతోత్పన్నా	ఉత్థితః-త్రి-౧-ఎద్దద్దు-ఉద్యోగఉళ్ళద్దు-హుట్టిద్దు-౩-
ఆదృతౌసాదరార్చితౌ।	ఆదృతః-త్రి-౧-ఆదరణేయుళ్ళ-పూజిసల్పట్ట
ఇతితాంత వర్గః	తాంతవర్గః-తకారవేఅంతవాగి ఉళ్ళనానార్థకపదగళసమూహవు।ఇతి-ఈమేరెముగిదుదు- ************************
అర్థోఽభిధేయరైవస్తుప్రయోజననివృత్తిషు	అర్థః-పు-౧-వాచ్యవు-ధన-వస్తు-ప్రయోజన-ఆగిహోగువికె-౫-
నిపానాగమయోస్తీర్థమృషిజుష్టజలే గురౌ	తీర్థం-న-౧-నీరుకుడిఉ-శాస్త్ర-ఋషిగళిందసేవిసల్పట్టజలాధార-గురు-ర-

ಕಾ।	
ಸಮರ್ಥ (ಸ್ತ್ರಿ)ಷು ಶಕ್ತಿಸಂಬದ್ಧಾರ್ಥೇಹಿತೇ ಪಿಚ॥	ಸಮರ್ಥಃ-ತ್ರಿ-೧-ಬಹಳಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು-ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ-ಯೋಗ್ಯವಾದಅರ್ಥ-ಉಳ್ಳದ್ದು-ಹಿತವಾದದ್ದು೩-
ದಶಮೀಸ್ಥೌಕ್ಷೀಣ ರಾಗವೃದ್ಧಾ	ದಶಮೀಸ್ಥಃ-ಪು-೧-ನಷ್ಟವೀರ್ಯನು-ಮುದುಕನು-೨-
ವೀಥೀಪದವ್ಯಪಿ।	ವೀಥೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಮಾರ್ಗ-ಪಂಕ್ತಿ-೨-
ಆಸ್ಥಾನೀ ಯತ್ನಯೋಃಸ್ಥಾ	ಆಸ್ಥಾನೀ-(ಸ್ತ್ರೀ)-೧-ಆಸ್ಥಾನ-ಯತ್ನ-೨
ಪ್ರಸ್ಥೋ(ಸ್ತ್ರೀ) ಸಾನುಮಾನಯೋಃ।	ಪ್ರಸ್ಥಃ-ಪ್ನ-೧-ಬೆಟ್ಟದಜರಿ-ಬಳ್ಳ-೨-
❋ಇತಿಥಾಂತ ವರ್ಗಃ❋	ಥಾಂತವರ್ಗಃ-ಥಕಾರವೇಕಡೆಯೊಳಗುಳ್ಳಪದಗಳ ಸಮೂಹವು।ಇತಿ-ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು-
ಅಭಿಪ್ರಾಯವಶೌ ಛಂದಾ	ಛಂದಃ-ಪು-೧-ಅಭಿಪ್ರಾಯ-ಅಧೀನ-೨-
ವಬ್ದೌ ಜೀಮೂತವತ್ಸರಾ।	ಅಬ್ದಃ-ಪು-೧-ಮೇಘ। ಸಂವತ್ಸರ-೨-
ಅಪವಾದೌತು ನಿಂದಾಜ್ಞೇ	ಅಪವಾದಃ-ಪು-೧-ನಿಂದೆ-ಆಜ್ಞೆ-೨-
ದಾಯಾದೌಸುತಬಾಂಧವಾ।	ದಾಯಾದಃ-ಪು-೧-ಮಗನು-ಬಂಧು-ಜ್ಞಾತಿಸ್ಥ-೩
ಪಾದಾರಶ್ಮ್ಯಂಘ್ರಿತುರ್ಯಾಂಶಾ	ಪಾದಃ-ಪು-೧ - ಕಿರಣ-ಕಾಲು-ನಾಲ್ಕ-ನೆಅಂಶ-ಪೂಜ್ಯ-
ಶ್ಚಂದ್ರಾಗ್ನ್ಯರ್ಕಾಸ್ತಮೋನುದಃ।	ತಮೋನುತ್ -ದ್-೧- ಚಂದ್ರ-ಅಗ್ನಿ- ಸೂರ್ಯ-ಗುರು-೪-
ನಿರ್ವಾದೋಜನವಾದೇಪಿ	ನಿರ್ವಾದಃ-ಪು-೧-ಅಪನಿಂದೆ-ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ವಾದಿಸುವಿಕೆ-ವಾದವಿಲ್ಲದೇಯಿರುವಿಕೆ-೩-
ಶಾದೋಜಂಬಾಲ ಶಷ್ಪಯೋಃ	ಶಾದಃ-ಪು-೧-ಕೆಸರು-ಎಳೇಹುಲ್ಲು-೨-
ಸಾರಾವೇರುದಿತೇ ತ್ರಾತ್ರಿ ರ್ಯಾಕ್ರಂದೋ ದಾರುಣೇರಣೇ।	ಆಕ್ರಂದಃ-ಪು-೧-ಆರ್ತಧ್ವನಿಯಿಂಕೂಡಿ ಅಳುವಿಕೆ-ರಕ್ಷಕ-ಭಯಂಕರವಾದಯುದ್ಧ-೩,
ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಸಾದೋನು ರಾಗೇಪಿ	ಪ್ರಸಾದಃ-ಪು-೧- ಅನುಸರಿಸುವಿಕೆ-ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಕಾವ್ಯಗುಣ-೩-

ಸೂದಸ್ಸ್ಯಾದ್ವ್ಯಂಜನೇಪಿಚ	ಸೂದಃ-ಪು-೧-ಅನ್ನದಪರಿಕರ-ಅಡಿಗೆಯವನು-೨
ಗೋಷ್ಠಾಧ್ಯಕ್ಷೇಪಿ ಗೋವಿಂದೋ	ಗೋವಿಂದಃ-ಪು-೧-ಗೋಪಾಲಪ್ರಭು-ವಿಷ್ಣು-ಬೃಹಸ್ಪತಿ-೩,
ಹರ್ಷೇಪ್ಯಾಮೋದವನ್ಮದಃ।	ಆಮೋದಃ-ಪು ೧,ಸಂತೋಷ-ಪರಿಮಳ-೨- ಮದಃ-ಪು-೧-ಸಂತೋಷ-ಗರ್ವ-೨.
ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇ ರಾಜಲಿಂಗೇಚವೃಷಾಂಗೇ ಕಕುದೋಸ್ತ್ರಿಯಾಂ॥	ಕಕುದಃ-ಪ್ನ॥ಪ॥ಕಕುತ್-ದ್-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು-ರಾಜಚಿಹ್ನ-ಎತ್ತಿನಹಿಣಿಲು-೩-
ಸ್ತ್ರೀಸಂವಿಜ್ಞಾನಸಂಭಾಷಾಕ್ರಿಯಾಕಾರಾಜಿನಾಮಸು।	ಸಂವಿತ್-ದ್-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ತಿಳುವಳಿಕೆ-ಸಂಕೇತ-ಸಂಭಾವನೆಯನಿಶ್ಚಯ-ಯುದ್ಧ-ಹೆಸರು-೫-
ಧರ್ಮೇರಹಸ್ಯುಪನಿಷತ್	ಉಪನಿಷತ್-ದ್-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಧರ್ಮ-ರಹಸ್ಯ-೨
ಸ್ಯಾದೃತೌವತ್ಸರೇಶರತ್॥	ಶರತ್,ದ್-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಶರತ್ಕಾಲ-ಸಂವತ್ಸರ-೨-
ಪದಂವ್ಯವಸಿತತ್ರಾಣಸ್ಥಾನಲಕ್ಷ್ಮಾಂಘ್ರಿವಸ್ತುಷು।	ಪದಂ-ನ-೧-ಉದ್ಯೋಗ-ರಕ್ಷಣ-ಸ್ಥಾನ-ಗುರುತು-ಹೆಜ್ಜೆ-ವಸ್ತು-೬-
ಗೋಷ್ಪದಂಸೇವಿತೇಮಾನೇ	ಗೋಷ್ಪದಂ-ನ-೧-ಗೋವುಗಳುತಿರಿಗಿದಪ್ರದೇಶ ಗೋವುಗಳಕಾಲುಗೊರಸೆಗಳೂರಿದಗುಂಡಿ-೨-
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕೃತ್ಯಮಾಸ್ಪದಂ॥	ಆಸ್ಪದಂ,ನ-೧-ಸ್ಥಾನ-ಮಾಡತಕ್ಕ-ಕೆಲಸ-೨
ತ್ರಿಷ್ವಿಷ್ಟಮಧುರೌಸ್ವಾದೂ	ಸ್ವಾದು-ತ್ರಿ-೧-ಇಷ್ಟವಾದ್ದು-ಸೀಯಾದ್ದು-೨
ಮೃದೂಚಾತೀಕ್ಷ್ಣಕೋಮಲೌ।	ಮೃದುಃ-ತ್ರಿ-೧-ಸಾಮ್ಯವಾದ್ದು-ಕೋಮಲ-೨
ಮೂಢಾಲ್ಪಾಪಟುನಿರ್ಭಾಗ್ಯಾ ಮಂದಾಸ್ಸ್ಯು	ಮಂದಃ-ತ್ರಿ-೧-ಮೂಢನು|ಕೊಂಚವಾದ್ದು-ಸಮರ್ಥನಲ್ಲದವನು-ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದವನು-೪
ರ್ದ್ವೌತುಶಾರದೌ॥ಪ್ರತ್ಯಗ್ರಾಪ್ರತಿಭಾ	ಶಾರದಃ-ತ್ರಿ-೧-ಹೊಸತಾದ್ದು।ಬುದ್ಧಿಸಾಲದ್ದು-೨
ವಿದ್ವತ್ಸುಪ್ರಗಲ್ಭೇ ವಿಶಾ	ವಿಶಾರದಃ-ತ್ರಿ-೧-ವಿದ್ವಾಂಸನು-ಪ್ರ

ರದಾ
ಇತಿದಾಂತವರ್ಗಃ

ದಾಂತವರ್ಗಃ-ದಕಾರವೇಅಂತವಾಗಿಉಳ್ಳ,ನಾನಾರ್ಥಪದಗಳಸಮೂಹವು -ಇತಿ- -ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು

ವ್ಯಾಮೋವಟಶ್ಚನ್ಯಗ್ರೋಧಾ

ನ್ಯಗ್ರೋಧಃ-ಪು-೧,ಮಾರು|ಆಲದಗಿಡ|-೨

ಉತ್ಸೇಧಃಕಾಯಉನ್ನತಿಃ

ಉತ್ಸೇಧಃ-ಪು-೧-ಶರೀರ|ಎತ್ತರ|-೨

ಪರ್ಯಾಹಾರಶ್ಚಮಾರ್ಗಶ್ಚ
ವಿವಧಾವೀವಧಾವಿಶೌ।

ವಿವಧಃ-ವೀವಧಃ-ಪು-೨-ಹೊರಗಿನಿಂದಊರೊಳಕ್ಕೆ-ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳುಬರುವಿಕೆ|ಪುರೋಹಿತಗೆಬಂದಿರುವಅನಾಜು!ಕಾವಡಿ-ದಾರಿ-೪

ಪರಿಧಿರ್ಯಜ್ಞಿಯತರೋಶ್ಶಾಖಾಯಾಮುಪಸೂರ್ಯಕೇ॥

ಪರಿಧಿಃ-ಪು-೧-ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ-ಕೆತ್ತಂಥಾಅತ್ತೀಗಿಡಮೊದಲಾದದರಕೊಂಬೆ-ಪರಿವೇಷ-೨

ಬಂಧಕಂವ್ಯಸನಂಚೇತಃಪೀಡಾಧಿಷ್ಠಾನಮಾಧಯಃ।

ಆಧಿಃ-ಪು-೧।ಅಡವುಮುಂತಾದಅಡ್ಡಿ|ಜೂಜುವಂಥ್ಯಮುಂತಾದವ್ಯಸನ|ಮನೋರೋಗ|ಆಶ್ರಯ।೪

ಸ್ಯುಸ್ಸಮರ್ಥನನೀವಾರ
ಯಮೂಷ್ಟ ಸಮಾಧಯಃ॥

ಸಮಾಧಿಃ-ಪು- ೧- ಸಿದ್ಧಾಂತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ|ನೀವಾಕವಂದರೆಮಾನ||ಪ|| ಅಷ್ಟುವಾದಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿಜನರಿಗುಂಟಾದಆದರಣೆ- ವ್ರತೋಪವಾಸಾದಿನಿಯಮ||ಪ||ಅಂಗೀಕಾರ|ಚಿತ್ತೈಕಾಗ್ರ್ಯ|ಪ್ರಕಾರ-೭ಕೂಡೆ ಹೆಸರು-

ದೋಷೋತ್ಪಾದೇನುಬಂಧಸ್ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಕೃತ್ಯಾದಿವಿನಶ್ವರೇ।ಮುಖ್ಯಾನುಯಾಯಿನಿಶಿಶೌಪ್ರಕೃತಸ್ಯಾನುವರ್ತನೇ॥

ಅನುಬಂಧಃ-ಪು-೧- ದೋಷವನ್ನುಹುಟ್ಟಿಸುವಿಕೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿನಶಿಸಿಹೋಗುವಅಕ್ಷರ-ಮುಖ್ಯರನ್ನುಅನುಸರಿಸುವಹುಡಗ। ಪ್ರಕೃತವಾದದ್ದನ್ನುಎಡೆಬಿಡದೆಅನುಸರಿಸುವಿಕೆ । ೪ಕೂಡೆ ಹೆಸರು

ವಿಧುರ್ವಿಷ್ಣೌಚಂದ್ರಮಸಿ

ವಿಧುಃ-ಪು-೧-ವಿಷ್ಣು|ಚಂದ್ರ|-೨

ಪರಿಚ್ಛೇದೇಬಲೇವಧಿಃ।

ಅವಧಿಃ-ಪು-೧|ಮರ್ಯಾದೆಯೆಂಬಅಡ್ಡಿ|ಬಲ|-೨

ವಿಧಿರ್ವಿಧಾನೇ ದೈವೇಪಿ

ವಿಧಿಃ-ಪು-೧|ಮಾಡುವಿಕೆ|ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮ|ಕಾಗವಂಶ-ಬ್ರಹ್ಮ|ವಿಧಾಯಕವಾಕ್ಯ- ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ್ಧವಾದಕಂತ್ರ|೬

ಪ್ರಣಿಧಿಃಪ್ರಾರ್ಥನೇಚರೇ

ಪ್ರಣಿಧಿಃ-ಪು-೧- ಪ್ರಾರ್ಥನೆ|ಬೇಹಿನಗೂಢಚರ|-೨

బుద్ధవృద్ధౌపండితేపి

స్కంధస్సముదయేపిచ

దేశేనదవిశేషేబ్ధౌసింధు

ర్నాసరితిస్త్రియాం॥

విధావిధాప్రకారేచ

సాధూరమ్యేపిచత్రిషు

వధూ జాయా స్ను

షాస్త్రీచ

సుధా లేపో మృతం

స్నుహీ॥౨౨౮॥

సంధాప్రతిజ్ఞామర్యా

దా

శ్రద్ధా సంప్రత్యయః

స్పృహా।

మధుమద్యేపుష్పరసే

క్షౌద్రేప్యం

ధంతమస్త్రపి॥౨౨౯॥

అథత్రిషు

సమున్నద్ధౌపండితం

మన్యగర్వితౌ॥

బ్రహ్మబంధురధిక్షేప్తని

ర్దేశే

ష్టావలంబితే॥ ౨౩౦॥

బుద్ధః-పు-౧।పండితను।జిన్నే దేవరు।౨

వృద్ధః-త్రి-౧-అధికను।ముదుకను।౨

స్కంధః-పు-౧॥అధ్యాయాదిగళసమూహ।భుజ-బౌద్ధశాస్త్రోక్తగళాదరూప వేదనా వి జ్ఞాన సంజ్ఞాన సంస్కారగళెంబపంచస్కంధగళు।౪

సింధుః-పు - ౧-సింధుదేశ।సింధునద।సము ద్ర -౩- హొళెగళెల్లకూడ హెసరాదాగస్త్రీ।

విధా - స్త్రీ-౧-మాడువికె।ప్రకార।గజకబళ।కూలి।బగె౫

సాధుః-త్రి-౧।మనస్సిగెవడంబట్టిద్ద।సజ్జన।౨

వధూః-స్త్రీ-౧ । హెండతి।సొసె।హెంగసు-స్వ్రక్కెమెంబువగ్రంథ్య ద్రవ్య-౪

సుధా-స్త్రీ-౧-సుంణ।అమృత।ముండుగళ్ళి। ౩

సంధా।స్త్రీ-౧- ప్రతిజ్ఞె।మర్యాదె-౨

శ్రద్ధా-స్త్రీ-౧। నిశ్చయవాదనంబికె। ఆ స్తికె।౨

మధు।న। ౧।మదజనకవస్తు।మకరంద। జేను (మధుః)చైత్రమాస।మధువెంబరాక్షస।యిప్పే గిడ।౬

అంధం।న-౧।కత్తలు(అంధః)పు।౧।కురుడ। ౨

-ముందెధాంతగళుముగియువవరిగూ వేళల్పడువనానార్థకశబ్దగళు।త్రి-

సమున్నద్ధః-త్రి-౧ - తానుపండితనెందుతిళిదుకొండిరుమూఢను-అహంకారి-౨

బ్రహ్మబంధుః-త్రి- ౧ ।కర్మశూన్య నాదబ్రాహ్మణ-ద్వేషదిందఅనిష్టవాదహెసరుకట్టల్పట్టను-౨

అవష్టబ్ధః-త్రి-౧। ఆశ్రయిసల్పట్ట-హత్తిర

మూ	టీ
అవిదూరేప్యవష్టబ్ధః	రువ-కట్టల్పట్ట-గర్విసిద-౪
ప్రసిద్ధౌఖ్యాతభూషి తా।	ప్రసిద్ధః- త్రి-౧- ఖ్యాతియుళ్ళవను - అలంకృతను -
* ఇతిధాంత వర్గః *	ధాంతవర్గః,ధకారవేఅంతవాగుళ్ళనానార్థకపదగళసమూహవు-ఇతి--ఈమేరెముగిదుదు-
సూర్యవహ్నీ చిత్రభాను	చిత్రభానుః-పు,౧।సూర్య।అగ్ని।౨
భానూరశ్మిదివాకరౌ॥	భానుః,పు।౧-కిరణ।సూర్య।౨
భూతాత్మానౌధాతృదేహౌ	భూతాత్మా,పు,౧।బ్రహ్మ।శరీర।౨
మూర్ఖనీచౌపృథగ్జనౌ।	పృథగ్జనః-పు॰౧। మూర్ఖ।హీనజాతిగుణదవను।౨
గ్రావాణౌశైలపాషాణౌ	గ్రావాణ్,పు॰౧।బెట్ట।కల్లు।౨
పత్రిణౌశరపక్షిణౌ ॥ ౨౬౨॥	పత్రీ-౯॰పు,౧-బాణ।హక్కి-।౨
తరుశైలౌశిఖరిణౌ	శిఖరీ-౯॰పు॰౧।గిడ।బెట్ట।౨
శిఖినౌవహ్నిబర్హిణౌ	శిఖీ॰పు,౧।బెంకి।నవిలు।౨।బ్రాహ్మణ।
ప్రతియత్నావుభౌలిప్సోపగ్రహౌ	ప్రతియత్నః-పు౧।అభిలాషె। సెరెహిడియువికె।౨
వథసాదినౌ॥ ౨౬౩ ॥ ద్వౌ సారథిహయారోహౌ	సాదీ-౯-పు-౧। కుదురెయరాహుత।౨
వాజినోశ్వేషుపక్షిణః।	వాజీ- ౯-పు-౧।కుదురె। బాణ-హక్కి--౩
కులేప్యభిజనోజన్మభూమావప్యథ	అభిజనః-పు-౧వంశ-జన్మభూమి-కీర్తి-బిరుదు-౪
హాయనాః॥ ౨౬౪ ॥వర్షార్చిర్వ్రీహి భేదాః	హాయనః-పు-౧।సంవత్సర।కిరణ-వరుషకొం-డేసారిబెళెయువనెల్లు।౩

మూ	టీ
క్షచంద్రాగ్న్యర్కా అపి విరోచనాః	విరోచనః-పు-౧।చంద్ర।అగ్ని। సూర్య-౩
కేశేపి వృజినో	వృజినః।త్రి-౧।కూదలు। పాపక్కె-హెసరాదాగ-న।క్లేశక్కె-హెసరాదాగ।పు।౨
విశ్వకర్మార్క-సురశిల్పినోః	విశ్వకర్మా-పు-౧-సూర్య।దేవశిల్పి।౨
ఆత్మాయత్నో ధృతిర్బుద్ధిః స్వభావో బ్రహ్మవర్మ చ।	ఆత్మా-పు-౧-ప్రయత్న।ధైర్య।బుద్ధి।స్వభావ-పరబ్రహ్మ।శరీర।శాశ్వత। జీవ। ఈశ్వర౯
శక్రఘాతుకమత్తేభవర్షుకాబ్దాఘనాఘనాః॥	ఘనాఘనః-పు-౧।ఇంద్రను।కొల్లువవను।మద్దానె।మళెసురియువముగిలు।౪
అభిమానోర్థాదిదర్పేజ్ఞానే ప్రణయహింసయోః।	అభిమానః- పు- ౧-ధనాదిగళించుంటాదఅహంకార।తిళువళికె। ప్రార్థనె।హింసె।౪
ఘనో మేఘే మూర్తిగుణే త్రిషు మూర్తే నిరంతరే॥	ఘనః-పు-౧।మేఘ।కాఠిన్య।౨కూ-హెసరు॥ కఠినవాదవస్తువిగూ-సాంద్రవాదవస్తువిగూ-హెసరాదాగ (త్రి) తాళాదికాంస్యవాద్యకూ హెసరు
ఇనః సూర్యే ప్రభౌ	ఇనః-పు-౧-నేసరు।ప్రభు।౨
రాజా మృగాంకే క్షత్రియే నృపే	రాజా-పు-౧।చంద్ర।క్షత్రియ।నరపతి।౩
వాణినీ నర్తకీదూత్యోః	వాణినీ-స్త్రీ-౧।నట్టువవళు।దూతికె।౨
స్రవంత్యామపి వాహినీ	వాహినీ-స్త్రీ-౧।హొళె।దండు।౨
హ్రాదినీ వజ్రతటితోః	హ్రాదినీ।స్త్రీ-౧।సిడిలు।మించు।౨
వంధ్యాయామపి కామినీ	కామినీ-స్త్రీ- ౧। గిడబదనికె। కామవుళ్ళహెంగసు-౨
త్వగ్దేహయోరపి తనుః	తనుః-స్త్రీ-౧-చర్మ-మై-సంణాదు-౩
సూనాధో జిహ్వికాపి చ॥	సూనా-స్త్రీ-౧-కిరునాలిగె- హత్యాస్థానదోష-౨
క్రతువిస్తారయోరస్త్రీ	వితానం-పు-న-౧-యజ్ఞవిశేష।విస్తార॥ ఛ వాడ

ಮೂ	ಟೀ
ಸ್ತ್ರೀವಿತಾನಂತ್ರಿಷುತುಚ್ಛೇ|ಮಂದೆ	ಕೂಡ-ಮಂದನಾದವನಿಗೂ ಹೆಸರಾದಾಗಃ-ತ್ರಿ|೮
ಥಕೇತನಂಕೃತ್ಯೇ ಕೇತಾವುಪನಿಮಂತ್ರಣೇ ॥ ೨೩೦ ॥	ಕೇತನಂ-ನ-೧-ಮಾಡತಕ್ಕ-ಕೆಲಸ। ಧ್ವಜಚಿಹ್ನ। ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿಕರೆಯುವಿಕೆ।೩
ವೇದಸ್ತತ್ವಂತಪೋ ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರಹ್ಮಾವಿಪ್ರಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ।	ಬ್ರಹ್ಮ-ನ್-ನ-೧|ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮಾಥರ್ವವೇದಗಳು|ಪರಮಾತ್ಮ-ತಪಸ್ಸು- ಬ್ರಹ್ಮಾ-ನ್-ನ-ಪು-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು-
ಉತ್ಸಾದನೇಚ ಹಿಂಸಾಯಾಂಸೂಚನೇಚಾಪಿಗಂಧನಂ॥	ಗಂಧನಂ-ನ-೧|ಉರುತಣೆಯಿಡುವಿಕೆ|ಹಿಂಸೆಪಡಿಸುವಿಕೆ|ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿತಿಳಿಸುವಿಕೆ|ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವಿಕೆ-ಛಾಡಿ।೫-
ಆತಂಚನಂಪ್ರತೀವಾಪಜವನಾಪ್ಯಾಯನಾರ್ಥಕಂ।	ಆತಂಚನಂ- ನ- ೧- ಕರಿಗಿದಹಂಗಾರಮುತಾದ್ದಕೂಡ|ವೇಗಕೂಡ|ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವದಕೂಡ। ಹೆಸರು|೩|ಪ್ರತೀವಾಪಕ್ಕೆ-ಹೆಸರು.ಅಂದರೆಹೆಪ್ಪಿಡುವಿಕೆ
ವ್ಯಂಜನಂ ಲಾಂಛನೇಶ್ಮಶ್ರುನಿಷ್ಠಾ ನಾವಯವೇಷ್ವಪಿ॥	ವ್ಯಂಜನಂ-ನ-೧|ಗುರ್ತು।ಗಡ್ಡಮೀಸೆ। ಮಜ್ಜಿಗೆಪಳಿದ್ಯ। ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಗುಹ್ಯಾವಯವ,ಅಕ್ಷರ೫
ಸ್ಯಾತ್ಕೌಲೀನಂ ಲೋಕವಾದೇಯುದ್ಧೇ ಪಶ್ವಹಿಪಕ್ಷಿಣಾಂ।	ಕೌಲೀನಂ- ನ- ೧- ಲೋಕಾಪವಾದ - ಪಶ್ವಾದಿಯುದ್ಧ- ೨-
ಸ್ಯಾದುದ್ಯಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣೇ ವನಭೇದೇ ಪ್ರಯೋಜನೇ॥ ೨೩೩ ॥	ಉದ್ಯಾನಂ- ನ- ೧ - ಮನೆಯಿಂದಹೊರಹೊರಡುವಿಕೆ- ಶೃಂಗಾರವನ-ಪ್ರಯೋಜನ೩,
ಅವಕಾಶೇಸ್ಥಿತೌಸ್ಥಾನಂ ಕ್ರೀಡಾದಾವಪಿದೇವನಂ॥	ಸ್ಥಾನಂ- ನ- ೧ - ಸ್ಥಳ - ಇರುವಿಕೆ- ೨ ದೇವನಂ- ನ - ೧ - ಕ್ರೀಡಿಸುವಿಕೆ-ಗೆಲ್ಲಲಿಚ್ಛಿಸುವಿಕೆ - ವ್ಯವಹರಿಸುವಿಕೆ - ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವಿಕೆ - ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವಿಕೆ - ಸಂತೋಷಿಸುವಿಕೆ - ಗರ್ವಿಸುವಿಕೆ - ಕನಸುಕಾಣುವಿಕೆ - ಬೆಳಗುವಿಕೆ- ಗಮಿಸುವಿಕೆ-ವಿಲಾಪ।ಜೂಜಾಡುವಿಕೆ- ೧೨-
ಉತ್ಥಾನಂ ಪೌರುಷೇತಂತ್ರೇಸನ್ನಿ ವಿಷ್ಟೋ ದ್ಗಮೇಪಿಚ॥ ೨೩೪ ॥	ಉತ್ಥಾನಂ -ನ- ೧- ಆಭುದ್ದ-ಸೈನ್ಯ । ಕುಳಿತವನುಮೇಲಕ್ಕೆ-ಏಳುವಿಕೆ । ಮಲವನ್ನುಬಿಡುವಿಕೆ - ಸಂತೋಷ- ಉದ್ಯೋಗ - ಸಮಾಪ್ತಿ-೭

ఉత్థానంప్రతి రోధే ఽపిరోధాచరణేపిచ।

ఉత్థానం- న- ౧- అడ్డవిడువికె- ప్రతికూలవాగినడదుకొళ్ళువికె - సమాధియన్నుబిట్టేళువికె-౩

మారణేమృతసంస్కారే గతౌ ద్రవ్యేఽర్థదాపనే॥౨౨౫॥ నిర్వర్తనోపకరణానువ్రజ్యాసు చ సాధనం।

సాధనం - న- ౧- కొల్లువికె - ప్రేతసంస్కార- గమన-ధన-హిందిరుగువికె- సాలవన్నుకొడిసువికె - ఉపాయ - హింబాలిసిహోగువికె- కారణ- పడెయువికె- ౧౦

నిర్యాతనం వైరశుద్ధౌ దానేన్యాసార్పణేపిచ॥

నిర్యాతనం- న- ౧- హగెతీరిసికొళ్ళువికె- దాన - బచ్చిట్టుకొండద్దన్నుహిందక్కె-కొడువికె। సాలతీరిసువికె। ౪

వ్యసనం విపది భ్రంశే దోషేకామజకోపజే।

వ్యసనం-న-౧- ఆపత్తు-బీళువికె- కామదిందహుట్టిదద్యూతాది సప్తవ్యసనగళు- ౩

పక్ష్మాక్షిలోమ్నికింజల్కే తంత్వాద్యంశేప్యణీయసి॥

పక్ష్మ-న్-న-౧- కణ్ణరూదలు- హువ్వినకేసర - తీన్నతంత్వాదిఘూతసూక్ష్మాంశ- రెక్కెయహూరు-౪

తిథిభేదే క్షణేపర్వ

పర్వ- న్ - న- ౧- పర్వదినగళు । ఉత్సవ । ప్రతిపత్పర్వసంధి । గెణ్ణు । కాలవిచ్ఛేద । ప్రస్తావ।౬

వర్త్మనేత్రచ్ఛదేఽధ్వని।

వర్త్మ-న్-న-౧-కణ్ణరెప్పె। హాదియు-౨

అకార్యగుహ్యేకౌపీనే

కౌపీనం - న- ౧ - మాడబారదకెలస- గుహ్యాంగ-లంగోటి- శిపటింగతనకూట-హెసరు-

మైథునంసంగతౌరతౌ॥

మైథునం-న-౧। సంబంధమాత్ర। సురతక్రీడె।౨

ప్రధానం పరమాత్మాధీః

ప్రధానం- న - ౧। పరమాత్మ। బుద్ధి। మూలప్రకృతి - ప్రధాని - ముఖ్యనాదవను- సాంఖ్యజగత్కారణ- ౬.

ప్రజ్ఞానం బుద్ధిచిహ్నయోః।

ప్రజ్ఞానం-న-౧-శుద్ధబుద్ధి- గురుతు-౨

ప్రసూనం పుష్పఫలయోః

ప్రసూనం-న- ౧- హువ్వు।హణ్ణు-౨

ನಿಧನಂ ಕುಲ ನಾಶ ಯೋಃ॥	ನಿಧನಂ-ನ-೧-ವಂಶ-ಕ್ಷಯ-೨
ಕ್ರಂದನೇ ರೋದನಾಹ್ವಾನೇ ವರ್ಷ್ಮ ದೇಹಪ್ರಮಾಣಯೋಃ।	ಕ್ರಂದನಂ-ನ-೧-ಅಳುವಿಕೆ-ಕರೆಯುವಿಕೆ-೨ ವರ್ಷ್ಮ-ನ್-ನ-೧-ಮೈ-ಅಳತೆ-೨
ಗೃಹದೇಹತ್ವಿಟ್ ಪ್ರಭಾವಾ ಧಾಮಾನ್ಯ	ಧಾಮ-ನ್-ನ-೧-ಮನೆ-ಮೈ-ಕಾಂತಿ|ಪ್ರಭಾವ-೪
ಥಚತುಷ್ಪಥೇ॥ ೩೦॥ ಸನ್ನಿವೇಶೇಚ ಸಂಸ್ಥಾನಂ	ಸಂಸ್ಥಾನಂ-ನ-೧ಬೀದೀಚೌಕ|ಆಕೃತಿ|ಮರಣ|೩
ಲಕ್ಷ್ಮ ಚಿಹ್ನಪ್ರಧಾನಯೋಃ॥	ಲಕ್ಷ್ಮ-ನ್-ನ-೧-ಗುರ್ತು-ಪ್ರಧಾನವು-೨
ಆಚ್ಛಾದನೇಸಂಪಿಧಾನಮಪವಾರಣಮಿತ್ಯುಭೇ॥೩೧	ಸಂಪಿಧಾನಂ-ನ-೧-ಬಟ್ಟೆ-ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ-೨ ಅಪವಾರಣಂ-ನ-೧-ಬಟ್ಟೆ। ತೆಗೆಯುವಿಕೆ।೨
ಆರಾ ಧನಂ ಸಾಧನೇ ಸ್ಯಾ ದವಾಪ್ತೌ ತೋಷಣೇಪಿಚ।	ಆರಾಧನಂ-ನ-೧-ಸಾಧಿಸುವಿಕೆ-ಪಡೆಯುವಿಕೆ-ಸಂತೋಷಿಸುವಿಕೆ - ಪೂಜಿಸುವಿಕೆ - ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ-೫
ಅಧಿಷ್ಠಾನಂಚ ಕ್ರ ಪುರ ಪ್ರಭಾವಾಧ್ಯಾಸನೇಷ್ವಪಿ॥ ೩೨ ॥	ಅಧಿಷ್ಠಾನಂ-ನ-೧-ಬಂಡಿಯಕಂಣು-ಪಟ್ಟಣ-ಪ್ರಭಾವ-ಆಕ್ರಮಿಸುವಿಕೆ-ಆಧಾರ-ಬ್ರಹ್ಮ-ವಿಷ್ಣು
ರತ್ನಂಸ್ವಜಾತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೇಪಿ	ರತ್ನಂ-ನ-೧-ಸ್ವಜಾತಿಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ್ದು-ಮಣಿ೨
ವನೇಸಲಿಲಕಾನನೇ।	ವನಂ-ನ-೧-ನೀರು-ಕಾಡು-೨
ತಲಿನಂವಿರಳೇಸ್ತೋಕೇ	ತಲಿನಂ-ನ-೧-ತೆಳ್ಳಗಿರುವದು-ಕೊಂಚವಾದ್ದು-ವಿರಳವಾದ್ದು-ನಿರ್ಮಲ-೪
(ವಾಚ್ಯ ಲಿಂಗಾಸ್ತ್ವತೋ ತ್ರಿಷು॥)	ಮುಂದೆಸಾಂತಗಳು ಮುಗಿಯುವ ವರಿಗೂ ಹೇಳಲ್ಪಡುವಶಬ್ದಗಳೆಲ್ಲವೂ ವಿಶೇಷ್ಯಲಿಂಗವುಳ್ಳವುಗಳು-
ಸಮಾನಾಸ್ಸತ್ಸಮೈಕೇಸ್ಯುಃ	ಸಮಾನಃ-೧-ಸಜ್ಜನ-ಸದೃಶವಾದ್ದು-ಒಂದಾದದ್ದು-೩
ಪಿಶುನೌಖಲಸೂಚಕೌ।	ಪಿಶುನಃ-೧-ದುರ್ಜನ-ಚಾಡೀಕೋರ-೨
ಹೀನನ್ಯೂನಾ ವೂನಗರ್ಹ್ಯೌ	ಹೀನಃ-೧-ಕೀಳಾದ್ದು-ನಿಂದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು-೨
ವೇಗಿಶೂರೌತರಸ್ವಿನೌ।	ತರಸ್ವೀ-ನ್-೧-ವೇಗವುಳ್ಳ-ಶೂರನಾದ-೨

ಅಭಿಪನ್ನೋ ಪರಾದ್ಧೋ ಭಿಗ್ರಸ್ತವ್ಯಾಪನ್ನತಾವಪಿ।

ಅಭಿಪನ್ನಃ- ೧- ತಪ್ಪುಕೆಲಸಮಾಡಿದ-ಶತ್ರುಗಳಿಕೈಗೆಸಿಕ್ಕಿದ - ಆಪತ್ತಡರ್ಬೆಸಿದ - ೩

ಇತಿ ನಾಂತವರ್ಗಃ

ನಾಂತವರ್ಗಃ ॥ ನಕಾರವೇ ಕಡೆ ಯಕ್ಷರವಾಗಿರುವ ನಾನಾರ್ಥ ಪದಗಳ ಸಮೂಹವು- ಇತಿ- ಈ ಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು ॥*********************

ಕಲಾಪೋ ಭೂಷಣೇ ಬರ್ಹೇ ತೂಣೀರೇ ಸಂಹತಾವಪಿ॥ ೨೫೫॥

ಕಲಾಪಃ- ಪು- ೧- ವಡಿವೆಯ ತೊಡಿಗೆ- ನವಿಲುಗರಿ - ಸರಳಬತ್ತಳಿಕೆ- ಹಿಂಡು - ರಭೂಷಣವಾದ್ಯ ಕೂಟ-ಹೆಸರು.

ಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಪರೀವಾಪಃ ಪರ್ಯುಪ್ತೇ ಸಲಿಲಸ್ಥಿತೌ॥

ಪರೀವಾಪಃ - ಪು- ೧- ಗುಡಾರಮುಂತಾದ ಹೊದಿಕೆ - ವೃಥೆಪಡಿಸುವಿಕೆ - ನೀರುನಿಂತಿರುವಿಕೆ- ೩

ಗೋಧುಗ್ಗೋಷ್ಠಪತೀ ಗೋಪೌ

ಗೋಪಃ- ಪು- ೧- ಗೊಲ್ಲರವ- ಗೋಪಾಲಕ- ಅರಸು - ಅನೇಕಗ್ರಾಮಾಧಿಪತಿ - ೪

ಹರವಿಷ್ಣೂ ವೃಷಾಕಪೀ॥

ವೃಷಾಕಪಿಃ- ಪು- ೧- ಶಿವ- ವಿಷ್ಣು(ಪ)ಅಗ್ನಿ- ಇಂದ್ರ-೪

ಬಾಷ್ಪ ಊಷ್ಮಾಶ್ರು

ಬಾಷ್ಪಃ-ಪು-೧ಸೆಕೆಯಹಬೆ- ಕಣ್ಣೀರು-೨

ಕಶಿಪುಸ್ತ್ವನ್ನಮಾಚ್ಛಾದನಂದ್ವಯಂ॥

ಕಶಿಪುಃ- ಪು-೧ -ಅನ್ನ-ವಸ್ತ್ರ- ೨ಅನ್ನವಸ್ತ್ರಯುಗ್ಮ

ತಲ್ಪಂ ಶಯ್ಯಾಟ್ಟದಾರೇಷು

ತಲ್ಪಂ-ನ॥ಪ॥ ಪು-೧- ಹಾಸಿಗೆ-ಮಂಚಿಗೆ- ಹೆಂಡತಿ೩

ಸ್ತಂಬೇಪಿ ವಿಟಪೋಸ್ತ್ರಿಯಾಂ

ವಿಟಪಃ-ಪು-೧-ಹುಲ್ಲುಗಂಟೆ-ಚಿಗುರುಕೊಂಬೆ-೨

ಪ್ರಾಪ್ತರೂಪ ಸುರೂಪಾಭಿರೂಪಾ ಬುಧಮನೋಜ್ಞಯೋಃ। ಭೇದ್ಯ ಲಿಂಗಾ ಅಮೀ

ಪ್ರಾಪ್ತರೂಪಃ - ಸುರೂಪಃ- ಅಭಿರೂಪಃ -ಈ ೩- ವಿದ್ವಾಂಸನಿಗೂ ಸುಂದರನಿಗೂ ಹೆಸರುಗಳು - ವಿಶೇಷ್ಯಲಿಂಗವು

ಕೂರ್ಮೀ ವೀಣಾಭೇದಶ್ಚ ಕಚ್ಛಪೀ

ಕಚ್ಛಪೀ - ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಹೆಣ್ಣಾಮೆ- ಸರಸ್ವತೀವೀಣೆ- ೨

ಇತಿ ಪಾಂತವರ್ಗಃ

ಪಾಂತವರ್ಗಃ॥ಪಕಾರವೇ ಅಂತವರ್ಣವಾಗುಳ್ಳ ನಾನಾರ್ಥಪದಸಮೂಹವು-ಈ ಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು-

ಅಂತರಾಭವಸತ್ತ್ವೇಶ್ವೇ ಗಂಧರ್ವೋ ದಿವ್ಯಗಾಯನೇ।

ಗಂಧರ್ವಃ- ಪು-೧। ಅಂತರಪಿಶಾಚ- ಕುದುರೆ-ದೇವಲೋಕದ ಸಂಗೀತಗಾರ-೩

ಶಂಬುರ್ನಾವಲಯೇಶಂಖೇ
ದ್ವಿಜಿಹ್ವಾ ಸರ್ಪಸೂಚ
ಕಾ॥

ಶಂಬುಃ- ಪು- ೧ - ಕಡಗ - ಶಂಖ-೨
ದ್ವಿಜಿಹ್ವಃ - ಪು - ೧ - ಹಾವು- ಸುಳ್ಳುಚಾಡೀ ಕಾರ-೨

ಪೂರ್ವೋನ್ಯಲಿಂಗಃಪ್ರಾ
ಗಾಹಪುಂಬಹುತ್ವೇ ಪಿಪೂ
ರ್ಜಾ॥

ಪೂರ್ವಃ- ೧-ಮೂಡಲಲ್ಲಿರುವಂತಾದ್ದು- ಪೂರ್ವ ಕಾಲ- ಮೂಡಲಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು - ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು -

ಇತಿಬಾಂತವರ್ಗಃ

ಬಾಂತವರ್ಗಃ ॥ ಬವರ್ಣವೇಅಂತಾಕ್ಷರವಾಗುಳ್ಳ ನಾನಾರ್ಥಪದ ಸಮೂಹವು - ಇತಿ - ಈಮೇರೆ ಮುಗಿದುದು-**********************

ಕುಂಭೋ ಘಟೇಭಮೂ
ರ್ಧಾಂಶೌ

ಕುಂಭಃ-ಪು-೧-ಗಡಿಗೆ-ಆನೇಕುಂಭಸ್ಥಳ-೨

ಡಿಂಭೋತುಶಿಶುಬಾಲಿಶೌ।

ಡಿಂಭಃ-ಪು-೧- ಮೊಗುವು-ಮೂರ್ಖನು-೨

ಸ್ತಂಭೌ ಸ್ಥೂಣಾಜಡೀ
ಭಾವೌ

ಸ್ತಂಭಃ-ಪು- ೧- ಕಂಭ-ಜಡನಾಗಿರುವಿಕೆ-೨

ಶಂಭೂರ್ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ರಿಲೋ
ಚನೌ

ಶಂಭುಃ- ಪು- ೧- ಬ್ರಹ್ಮ- ಶಿವ- ೨

ಕುಕ್ಷಿಭ್ರೂಣಾರ್ಭಕಾಗ
ರ್ಭಾ

ಗರ್ಭಃ-ಪು-೧-ಬಸುರು- ಮೊಗುವು-ಹೊಟ್ಟೆ-೩

ವಿಸ್ರಂಭಃ ಪ್ರಣಯೇ
ಪಿಚ॥

ವಿಸ್ರಂಭಃ- ಪು-೧- ಪರಿಚಯ- ಕ್ರೀಡೆಯೊಳಗ ಣಕಲಹ- ವಿಶ್ವಾಸ - ನಂಬಿಕೆ-೪

ಸ್ಯಾದ್ಭೇರ್ಯಾಂದುಂದುಭಿಃ
ಪುಂಸಿಸ್ಯಾದಕ್ಷೇ ದುಂದುಭಿ
ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।

ದುಂದುಭಿಃ- ಪು- ೧- ಭೇರೀವಾದ್ಯ- ಆಟದಲಿಕ್ಕ ತ್ತೂಪಾಚಿಕೆಗಳಿಗೂಪೆ ಸರಾದಾಗ- ಸ್ತ್ರೀ

ಸ್ಯಾನ್ಮಹಾರಜನೇಕ್ಲೀಬಂ
ಕುಸುಂಭಂ ಕರಕೇ ಪು
ಮಾನ್॥

ಕುಸುಂಭಂ-೧- ಕುಸುಂಬೇಬಣ್ಣದಹುವ್ವು- ನ ಕಮಂಡಲವೆಂಬಪಾತ್ರೆ -ಪು -೨

ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಪಿಚನಾಭಿರ್ನಾ

ನಾಭಿಃ-ಪು-೧- ಕ್ಷತ್ರಿಯನು -ಹೊಕ್ಕುಳಿಗೆಪೆ ಸರಾದಾಗ-ಪು-ಕಸ್ತೂರಿಗೆಪೆಸರಾದಾಗಸ್ತ್ರೀ-೩-

ಸುರಭಿರ್ಗವಿಚಸ್ತ್ರಿಯಾಂ

ಸುರಭಿಃ-೧-ಆಕಳು*ಸ್ತ್ರೀ-ವಸಂತಋತು*ಪು- ಪರಿಮಳಯುಕ್ತವಾದ್ದು*ತ್ರಿ-೩

ಮೂ	ಟೀ
ಸಭಾ ಸಂಸದಿ ಸಭ್ಯೈಚ|	ಸಭಾ- ಸ್ತ್ರೀ- ೧- ಸಮಾಜ-ಸಜ್ಜನ- ಸಭಿಕ-ಸಮೂಹ - ದ್ಯೂತ- ವಾದಸ್ಥಾನ-೬
ತ್ರಿಷ್ವಧ್ಯಕ್ಷೇಪಿವಲ್ಲಭಃ ||	ವಲ್ಲಭಃ ತ್ರಿ-೧-ಗೊತ್ತುಗಾರ-ಪ್ರಿಯವಾದ್ದು-೨
ಇತಿಭಾಂತವರ್ಗಃ	ಭಾಂತವರ್ಗಃ - ಭವರ್ಣವೇಅಂತಾಕ್ಷರವಾಗುಳ್ಳನಾನಾರ್ಥಪದ ಸಮೂಹವು - ಇತಿ - ಈಮೇರೆಗೆಮುಗಿದುದು-*********************
ಕಿರಣಪ್ರಗ್ರಹಾರಶ್ಮೀ	ರಶ್ಮಿಃ-ಪು-೧ -ಕಿರಣ- ಹಗ್ಗ-೨
ಕಪಿಭೇಕಾಪ್ಲವಂಗಮಾ|	ಪ್ಲವಂಗಮಃ-ಪು-೧-ಮಂಗ-ಕಪ್ಪೆ-೨ಹಾರುವವು
ಇಚ್ಛಾಮನೋಭವಾ ಕಾಮಾ	ಕಾಮಃ-ಪು- ೧- ಇಚ್ಛೆ- ಮನ್ಮಥ-೨-ಕೆಟ್ಟವಸ್ತು.
ಶೌರ್ಯೋದ್ಯೋಗಾಪರಾಕ್ರಮಾ	ಪರಾಕ್ರಮಃ- ಪು-೧- ಶೂರತ್ವ- ಮಾಡಕಾಬೇದಕೆಲಸಗಳನ್ನುಮಾಡುತ್ತಿರುವಿಕೆ - ಶತ್ರುವನ್ನುಹಿಡಿಯುವಿಕೆ.
ಧರ್ಮಾಃ ಪುಣ್ಯಯಮನ್ಯಾಯಸ್ವಭಾವಾ ಚಾರ ಸೋಮಪಾಃ|	ಧರ್ಮಃ-ಪು-೧-ಪುಣ್ಯ-ಯಮ-ನೀತಿ-ಸ್ವಭಾವ-ಆಚಾರ-ಸೋಮಯಾಜಿ-ಯಜ್ಞ-ಅಹಿಂಸೆ- ಧ್ಯಾನ-ಜ್ಞಾನ - ೧೦ ತ್ರಿಷ್ವಧ್ಯಕ್ಷೇಪಿಯೆಂಬಲ್ಲಿಂದಅಪಿಶಬ್ದಾರ್ಥಾನುವರ್ತಿ.
ಉಪಾಯಪೂರ್ವಆರಂಭ ಉಪಧಾಚಾ ಪ್ಯುಪಕ್ರಮಃ||	ಉಪಕ್ರಮಃ- ಪು- ೧- ಉಪಾಯವನ್ನರಿತುಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೊದಲುಮಾಡುವಿಕೆ - ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನಪರೀಕ್ಷಿಸುವಿಕೆ-೨-ಅಪಿಶಬ್ದದಿಂದ - ಈಕೆಲಸಕ್ಕೆದೇಮೊದಲೆಂದುಹೇಳ್ವಿಕೆ-
ವಣಿಕ್ಪಥಃ ಪುರಂವೇದೋ ನಿಗಮೋ	ನಿಗಮಃ- ಪು-೧- ಅಂಗಡಿಬೀದಿ-ಪಟ್ಟಣ- ವೇದ-೩
ನಾಗರೋವಣಿಕ್| ನೈಗಮಾದ್ವೌ	ನೈಗಮಃ-ಪು- ೧-ನಾಗರಿಕನು-ವರ್ತಕನು-೨
ಬಲೇರಾಮೋನೀಲಚಾರುಸಿತೇತ್ರಿಷು|| ೨೬ ||	ರಾಮಃ-ಪು-೧- ಬಲರಾಮನು- ದಾಶರಥಿರಾಮನು-ಪರಶುರಾಮನು- ೩|| ಕಪ್ಪಾಗಿರುವದಕೂಡ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವದಕೂಡ. ಬಿಳುಪಾದ್ದಕೂಡ ಹೆಸರಾದಾಗ (ತ್ರಿ)
ಶಬ್ದಾದಿಪೂರ್ವೋ ಬೃಂದೇಪಿ ಗ್ರಾಮಃ	ಗ್ರಾಮಃ- ಪು-೧-ಶಬ್ದಮೊದಲಾದವುಗಳ ಪ್ರಥಮಸಮೂಹವು-ಅಂದರೆ- ಶಬ್ದಗ್ರಾಮ - ಸ್ವರಗ್ರಾ

మూ	టీ
	మ- సర్వ(గ్రా)మమునందుండు- ఊరు - నానా బగెగుంపు-౩
(క్రా)ంతౌబవిక్రమః	విక్రమః-పు-౧-ఆక్రమిసువికి-పరాక్రమ-౨
గుల్మా రుక్ స్తంబసే నాశ్చ	గుల్మః- పు- ౧గుల్మరోగ- పొదె- సేనా విశేష-
జామిఃస్వసృకులస్త్రి యోః॥	జామిః॥ పా॥ యామిః-స్త్రీ- ౧- వడహుట్టి దవళు - కులస్త్రీ - ఆలస్య- ౩.
క్షితిక్షాంత్యోః క్షమా యుక్తే క్షమం శక్తే హితే త్రిషు।	క్షమా- స్త్రీ- ౧- భూమి-స్థిరతె-ఉచిత వాద్దరూు - సమర్థనిగూ- హితనాదవనిగూ పిసరాదాగ -త్రి
త్రిషుశ్యా మాహరిత్కృ ష్ణాశ్యామాస్యా చ్ఛారి వానిశా॥	శ్యామః- ౧- హళదీ-కప్పు-(త్రి) (స్త్రీ)యవ వళు-సొగదేబిఃరు-రాత్రి-(స్త్రీ)౫
లలామం పుచ్ఛపుం డ్రాశ్వ భూషా(ప్రా)ధాన్య కేతుషు।	లలామం॥పా॥లలామన్-న- ౧-బాల-తిలక- కుదురెయవడివె-ప్రధానవాద్దు - ధ్వజ-౫-
సూక్ష్మ మధ్యా త్మమ ప్యా	సూక్ష్మం- త్రి- ౧- అధ్యాత్మవిషయ- బరళ సణ్ణదు- ౨
దావ్రధానే ప్రథమం త్రిషు॥	ప్రథమం- త్రి - ౧ - మొదలనేదు - ముఖ్య వాద్దు-౨
వామా వల్గు ప్రతీపా ద్వా	వామః- త్రి-౧- సుందరవాద్దు - ప్రతికూల వాద్దు-౨
వధమాన్యూనకుత్సితౌ	అధమః - త్రి - ౧ - కొరతెయాద్దు- నింది సల్పట్టద్దు-౨
జీర్ణంచ పరిభు క్తంచ యాతయా మమిదంద్వ యం	యాతయామం-న ౧-హళసిహోద్దు- అనుభ విసియాద్దు- తిందుజీర్ణిసిహోదద్దు౩
ఇతిమాంతవర్గః	మాంతవర్గః - మవర్ణవే అంతాక్షరవాగి ఉళ్ళనానార్థపదసమూహవు - ఇతి - ఈమే రెముగిదుదు,

కురంగ గరుడా త　　తార్క్ష్యః-పు ౧-

ಕ್ಷಾಂತೇ ನಿಲಯಾಪಚಯಾ ಕ್ಷಯಾ	ಕ್ಷಯಃ-ಪು-೧-ಮನೆ-ನಾಶ-೨.
ಶ್ವಶುರ್ಯ್ಯೋ ದೇವರಸ್ಯಾಲೌ	ಶ್ವಶುರ್ಯಃ-ಪು-೧-ಗಂಡನ ವಡಹುಟ್ಟಿದವನು-ಹೆಂಡತಿಯವಡಹುಟ್ಟಿದವನು-೨.
ಭ್ರಾತೃವ್ಯೌ ಭ್ರಾತೃಜದ್ವಿಷೌ॥	ಭ್ರಾತೃವ್ಯಃ-ಪು-೧-ವಡಹುಟ್ಟಿದವನು-ಹಗೆಯವನು-೨
ಪರ್ಜನ್ಯೌ ರಸದಬ್ದೇಂದ್ರೌ	ಪರ್ಜನ್ಯಃ-ಪು-೧-ಮೇಘದಗುಡುಗಿಗೂ-ಮೇಘಕ್ಕೂ-ಇಂದ್ರನಿಗೂಹೆಸರು-೩,
ಸ್ಯಾದರ್ಯ್ಯಃ ಸ್ವಾಮಿವೈಶ್ಯಯೋಃ।	ಅರ್ಯ್ಯಃ-ಪು-೧-ಪ್ರಭು-ವೈಶ್ಯ-೨.
ತಿಷ್ಯಃಪುಷ್ಯೇ ಕಲಿಯುಗೇ	ತಿಷ್ಯಃ-ಪು-೧-ಪುಷ್ಯನಕ್ಷತ್ರ-ಕಲಿಯುಗ-೨,
ಪರ್ಯ್ಯಾಯೋವಸರೇ ಕ್ರಮೇ।	ಪರ್ಯ್ಯಾಯಃ-ಪು-೧-ಕಾಲಕ್ರಮ-ದ್ರವ್ಯಗಳಕ್ರಮ-೨.
ಪ್ರತ್ಯಯೋಧೀನಶಪಥಜ್ಞಾನವಿಶ್ವಾಸಹೇತುಷು ರಂಧ್ರೇಶಬ್ದೇ	ಪ್ರತ್ಯಯಃ-ಪು-೧-ಅಧೀನ-ಶಪಥ-ತಿಳುವಳಿಕೆ-ವಿಶ್ವಾಸ-ಕಾರಣ-ಅವಕಾಶ-ಕೃತ್ತದ್ಧಿತಾದಿಪ್ರತ್ಯಯ-೭,
ಥಾನುಶಯೋದೀರ್ಘದ್ವೇಷಾನುತಾಪಯೋಃ॥ ೩೦೩॥	ಅನುಶಯಃ-ಪು-೧-ದೀರ್ಘದ್ವೇಷ-ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ
ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯಸ್ತ್ವಸಾಕಲ್ಯೇ ಗಜಾನಾಂಮಧ್ಯಮೇಗತೇ।	ಸ್ಥೂಲೋಚ್ಚಯಃ-ಪು-೧-ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗದೇಇರುವಿಕೆ-ಆನೆಯಸಾಧಾರಣವಾದನಡಿಗೆ-೨-
ಸಮಯಾಶ್ಶಪಥಾಚಾರಕಾಲಸಿದ್ಧಾಂತಸಂವಿದಃ॥ ೩೦೪॥	ಸಮಯಃ-ಪು-೧-ಶಪಥ-ಆಚಾರ-ಕಾಲ-ಸಿದ್ಧಾಂತ-ನಿಷ್ಕೃಷ್ಟವಾದತಿಳುವಳಿಕೆ-ಸಂಕೇತ-೬-
ವ್ಯಸನಾನ್ಯಶುಭಂ ದೈವಂವಿಪದಿತ್ಯನಯಾಸ್ತ್ರಯಃ।	ಅನಯಃ-ಪು-೧-ಅನ್ಯಾಯ-ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮ-ಆಪತ್ತು-೩-
ಅತ್ಯಯೋತಿಕ್ರಮೇ ಕೃಚ್ಛ್ರೇದೋಷೇದಂಡೇಪ್ಯ	ಅತ್ಯಯಃ-ಪು-೧-ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವಿಕೆ-ದುಃಖ-ದೋಷ-ದಂಡನೆ-ನಾಶ-೫-

ಥಾಪದಿ॥ ೩೦೫ ॥ ಯು
ದ್ಧಾಯತ್ಯೋಸ್ಸಾಂಪರಾ
ಯಃ
ಪೂಜ್ಯಸ್ತ್ವಶ್ವಶುರೇಪಿಚ।
ಪಶ್ಚಾದವಸ್ಥಾಯಿ ಬಲಂ
ಸಮವಾಯಶ್ಚ ಸನ್ನಯಃ
ಸಂಘಾತೇಸನ್ನಿವೇಶೇಚ
ಸಂಸ್ತ್ಯಾಯಃ
ಪ್ರಣಯಾಸ್ತ್ವಮೀವಿ
ಸ್ರಂಭಯಾಚ್ಞಾಪ್ರೇಮಾ
ಣಃ
ವಿರೋಧೇಪಿ ಸಮುಚ್ಛ್ರ
ಯಃ॥
ವಿಷಯೋ ಯಸ್ಯ ಯೋ
ಜ್ಞಾತಸ್ತತ್ರಶಬ್ದಾದಿ ಕೇಷ್ವ
ಪಿ।
ನಿರ್ಯಾಸೇಪಿ ಕಷಾಯೋ
ಸ್ತ್ರೀ
ಸಖಾ ಯಾಂಚ ಪ್ರತಿ
ಶ್ರಯಃ।
ಪ್ರಾಯೋಭೂಮ್ನ್ಯಂ
ತಗಮನೇ
ಮನ್ಯುರ್ದೈನ್ಯೇ ಕ್ರತೌ
ಕ್ರುಧಿ।
ರಹಸ್ಯೋಪಸ್ಥಯೋರ್ಗು
ಹ್ಯಂ
ಸತ್ಯಂಶಪಥತಥ್ಯಯೋಃ॥

ಸಾಂಪರಾಯಃ-ಪು-೧-ಆಪತ್ತು-ಯುದ್ಧ-ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲ-೩-

ಪೂಜ್ಯಃ-ಪು-೧-ಮಾವ-ಪೂಜಾಯೋಗ್ಯ-೨-

ಸನ್ನಯಃ-ಪು-೧-ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆಹಿಂದುಗಡೇಕುಂಮಕ್ಕಾಗಿರುವಹಿಂಮಕ ಭಾಜು-ಸಮೂಹ-ಸಂಬಂಧ-೩-

ಸಂಸ್ತ್ಯಾಯಃ-ಪು-೧-ಸಮೂಹ-ಊರಸುತ್ತಣಬೈಲು-ಮನೆ-೩-

ಪ್ರಣಯಃ-ಪು೧-ನಂಬಿಕೆ-ಯಾಚನೆ-ಪ್ರೇಮ೩

ಸಮುಚ್ಛ್ರಯಃ-ಪು-೧-ವೈರ-ಉದ್ದ-೨-

ವಿಷಯಃ-ಪು-೧-ಯಾವವನಿಂದಯಾವದುತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೋಅವನಿಗೆಅದುವಿಷಯ-ಶಬ್ದಸ್ಪರ್ಶರೂಪರಸಗಂಧಾದಿಗಳು ಸರ್ವವು-೩-

ಕಷಾಯಃ-ಪ್ನ-೧-ದ್ರವ್ಯಗಳು ಹಾಕಿಕಾಯಿಸಿದನೀರು-ಮೈಗೆಲೇಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು-ಪರಿಮಳಿಸುವವಗರುರುಚಿ-೩-

ಪ್ರತಿಶ್ರಯಃ-ಪು-೧-ಸಭೆ-ಇರತಕ್ಕಸ್ಥಳ-ಮನೆ.

ಪ್ರಾಯಃ-ಪು-೧-ಬಾಹುಳ್ಯ- ಮರಣದವರಿವಿಗೂಶಪಥದಿಂದಉಪವಾಸವ್ರತಮಾಡಿಕಡೆಹಾಯುಸುವಿಕೆ।೨-

ಮನ್ಯುಃ-ಪು-೧-ದೈನ್ಯ-ಯಜ್ಞ-ಸಿಟ್ಟು-೩-

ಗುಹ್ಯಂ-ತ್ರಿ-೧-ಬಚ್ಚಿಡತಕ್ಕದ್ದು- ಭಗಶಿಶ್ನಗಳಹೆಸರಾದಾಗ-ನ-ಆಮೇಗೂಹೆಸರು-೩-

ಸತ್ಯಂ-ತ್ರಿ- ಆಣೆಯಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರಾದಾಗ-ನ-ಯಥಾರ್ಥ-[illegible]

ತ್ರಿ-ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕೂಡ- ಸರ್ವಕಾಲಕೂಡ- ಹೆಸರಾದಾಗ-ಪು-೩-

ವೀರ್ಯಂಬಲೇಪ್ರಭಾವಿಚ ।

ವೀರ್ಯಂ-ನ-೧-ಬಲ-ಪ್ರವೃಶಕ್ತಿ-ರೇತಸ್ಸು- ತೇಜಸ್ಸು-೪-

ದ್ರವ್ಯಂತವ್ಯೈಸುಗಣಾಶ್ರಯೇ ।

ದ್ರವ್ಯಂ-ನ-೧-ವಸ್ತೀಪದಾರ್ಥ- ಗುಣಾಶ್ರಯವೆನಿಪಪೃಥಿವ್ಯಾದಿಗಳು-ಭಾಗ್ಯ-೩-

ಧಿಷ್ಣ್ಯಂಸ್ಥಾನೇ ಗೃಹೇಭೇಗ್ನೌ

ಧಿಷ್ಣ್ಯಂ-ನ-೧-ಸ್ಥಳ-ಮನೆ-ನಕ್ಷತ್ರ- ಅಗ್ನಿಗೂಹೆಸರು-೪-

ಭಾಗ್ಯಂಕರ್ಮ ಶುಭಾಶುಭಂ ।

ಭಾಗ್ಯಂ-ನ-೧-ಶುಭಕರ್ಮ-ಅಶುಭಕರ್ಮ- ೨-

ಕಶೇರುಹೇಮ್ನೋರ್ಗಾಂಗೇಯಂ

ಗಾಂಗೇಯಂ-ನ-೧-ಕಾವಶಿನ್ನೆದಲೆ ಮುಂಕಾದವುಗಳಗಡ್ಡೆಗಳು-ಚಿನ್ನ-

ವಿಶಲ್ಯಾದಂತಿಕಾಪಿಚ ।

ವಿಶಲ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಜಾಪಾಳದಗಿಡ-ಅಪಿಶಬ್ದದಿಂದ ಡಾವುಮೆಕ್ಕೆಗಿಡ-ಎಲುವುಸಂಧಿಗಿಡ- ಕುಷ್ಟುಹರಳುಗಿಡ-೪-

ವೃಷಾಕಪಾಯೀ ಶ್ರೀಗೌರ್ಯೋ

ವೃಷಾಕಪಾಯೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಲಕ್ಷ್ಮಿ-ಗೌರಿ-೨

ರಭಿಖ್ಯಾ ನಾಮ ಶೋಭಯೋಃ

ಅಭಿಖ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಹೆಸರು-ಕಾಂತಿ-೨-

ಆರಂಭೋ ನಿಷ್ಕೃತಿಶ್ಶಿಕ್ಷಾಪೂಜನಂ ಸಂಪ್ರಧಾರಣಂ।ಉಪಾಯಃಕರ್ಮಚೇಷ್ಟಾಚಿಕಿತ್ಸಾಚನವಕ್ರಿಯಾಃ॥೨೧॥

ಕ್ರಿಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಉದ್ಯೋಗ- ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ-ಶಿಕ್ಷೆ-ಪೂಜೆ- ವ್ಯವಹಾರದನಿಶ್ಚಯವನ್ನುಕುಟ್ಟಿಸುವಲಿಖಿತಾದಿಗಳು-ಉಪಾಯ-ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾದಕೆಲಸ-ಚಲನ-ರೋಗಚಿಕಿತ್ಸೆ- ಚಕಾರದಿಂದಧಾತ್ವರ್ಥಾದಿಗಳು-೧೦-

ಛಾಯಾ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಿಯಾಕಾಂತಿಃ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಮನಾತಪಃ।

ಛಾಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಸೂರ್ಯನಹೆಂಡತಿ-ಬೆಳಕು-ಪ್ರತಿಬಿಂಬ-ನೆರಳು-೪-

ಕಕ್ಷ್ಯಾಪ್ರಕೋಷ್ಠೇ ಹರ್ಮ್ಯಾದೇಃಕಾಂಚ್ಯಾಂಮಧ್ಯೇಭಬಂಧನೇ॥

ಕಕ್ಷ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಉಪ್ಪರಿಗೆಮನೆಗಳನಡುಕೊಟ್ಟಿ-ಉಡಿಧಾರ-ಡಾಬು-ನಡುಕಟ್ಟು-೪-

ಕೃತ್ಯಾಕ್ರಿಯಾದೇವತಯೋ

ಕೃತ್ಯಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಮಾಡುವಿಕೆ- ಆಭಿಚಾರಿಕಕ್ರಿ

ದೇವತಯೋಸ್ತ್ರಿಷು ಭೇದ್ಯೇ ಧನಾದಿಭಿಃ।

ಯಿಂದಹುಟ್ಟಿದದೇವತೆ- ದಾನೋಪಾಯದಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ-ಶತ್ರುರಾಜರು ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಹೆಸರಾದಾಗ-ತ್ರಿ-

ಜನ್ಯಂ ಸ್ಯಾಜ್ಜನವಾದೇಪಿ

ಜನ್ಯಂ-ನ-೧-ಜನಾಪವಾದ- ಯುದ್ಧ-ಮದವಣಿಗನ ಸಂಗಾತಿಗೂ ಮದವಣಿಗಿತ್ತಿಯ ತೃಳ್ಳರಿಗೂ ಹೆಸರಾದಾಗ-ತ್ರಿ-

ಜಘನ್ಯೋಂತ್ಯೇಧಮೇಪಿ ಚ।

ಜಘನ್ಯಃ-ತ್ರಿ-೧-ಕಡೇಲಿಹುಟ್ಟಿದವನು-ಅಧಮನು ಬಾಲವು-ಶಿಶ್ನ-೪-

ಗರ್ಹ್ಯಾಧೀನೌ ಚ ವಕ್ತವ್ಯೌ

ವಕ್ತವ್ಯಃ-ತ್ರಿ-೧-ಕುತ್ಸಿತನು- ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಮಾಡುವ ಅಧೀನನು-ಹೇಳತಕ್ಕ- ಮಾತುಮುಂತಾದ್ದು-

ಕಲ್ಯೌ ಸಜ್ಜನಿರಾಮಯೌ।

ಕಲ್ಯಃ-ತ್ರಿ-೧- ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು- ರೋಗವಿಲ್ಲದವನು-

ಆತ್ಮವಾನನಪೇತೋರ್ಥಾದರ್ಥ್ಯೌ

ಅರ್ಥ್ಯಃ-ತ್ರಿ - ೧ - ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನು -ಪ್ರಯೋಜನದಿಂದ ಎಡಬಿಡದವನು-ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವನು-೩-

ಪುಣ್ಯಂ ತು ಚಾರ್ವಪಿ॥ ೩೧೫॥

ಪುಣ್ಯಂ-ನ-೧-ಸುಂದರವಾದದ್ದು-ಸುಕೃತ-೨-

ರೂಪ್ಯಂ ಪ್ರಶಸ್ತರೂಪೇಪಿ

ರೂಪ್ಯಂ-ತ್ರಿ-೧-ಸೌಂದರ್ಯ ಉಳ್ಳದ್ದು- ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾದಾಗ-ನ-೨-

ವದಾನ್ಯೋ ವಲ್ಗುವಾಗಪಿ।

ವದಾನ್ಯಃ-ತ್ರಿ-೧ - ಚನ್ನಾಗಿಮಾತಾಡುವವನು-ಉದಾರಿ-೨-

ನ್ಯಾಯ್ಯೇಪಿ ಮಧ್ಯಂ

ಮಧ್ಯಃ-ತ್ರಿ-೧-ಉಚಿತವಾದದ್ದು-ಸೊಂಟ- ನಡುವೆ-೩-

ಸೌಮ್ಯಂ ತು ಸುಂದರೇ ಸೋಮದೈವತೇ॥ ೩೧೬॥

ಸೌಮ್ಯಂ-ತ್ರಿ- ೧-ಪ್ರಸನ್ನವಾದ ರೂಪವುಳ್ಳದ್ದು-ಸೋಮದೇವತಾಕವಾದ್ದು-೨-

ಇತಿ ಯಾಂತವರ್ಗಃ

ಯಾಂತವರ್ಗಃ॥ ಯಕಾರವೇ ಅಂತಾಕ್ಷರವಾಗುಳ್ಳ ನಾನಾರ್ಥಪದಸಮೂಹವು-ಇತಿ-ಈ ಮೇರೆ ಮುಗಿಮದು- ... ... *

ನಿವಹಾವಸರೌ ವಾರೌ

ವಾರಃ-ಪು-೧ ಸಮೂಹ-ಅಹೋರಾತ್ರ ಪರಿಮಿತಕಾಲ-೨-

ಸಂಸ್ತರೌ ಪ್ರಸ್ತರಾಧ್ವರೌ

ಸಂಸ್ತರಃ-ಪು-೧-ದರ್ಭೆಯ ಹಾಸಿಗೆ - ಯಜ್ಞ

ಮೂ-	ಟೀ-
ತಾ	ಶ್ಲೇಷ-೨-
ಗುರೂಗೀಷ್ಪತಿಪಿತ್ರಾದ್ಯಾ	ಗುರುಃ-ಪು-೧-ಬೃಹಸ್ಪತಿ- ತಂದೆ- ಉಪದೇಶಕರ್ತ-ತಾರವಾದ್ದು-ದೊಡ್ಡದು೫.
ದ್ವಾಪರೌಯುಗ ಸಂಶಯೌ॥	ದ್ವಾಪರಃ-ಪು-೧-ದ್ವಾಪರಯುಗ-ಸಂದೇಹ-೨
ಪ್ರಕಾರೌ ಭೇದಸಾದೃಶ್ಯೆ	ಪ್ರಕಾರಃ-ಪು-೧-ಬೇರೆಯಾಗಿರುವಿಕೆ|ಹೋಲ್ವಿಕೆ|೨
ಆಕಾರಾವಿಂಗಿತಾಕೃತೀ|	ಆಕಾರಃ-ಪು-೧-ಅಭಿಪ್ರಾಯಸೂಚಕವಾದಚೇಷ್ಟೆ|ತಾತ್ಪರ್ಯವ್ಯಂಜಕಮುಖವಿಕಾರರೂಪ|೩
ಕಿಂಶಾರೂ ಧಾನ್ಯಶೂಕೇಷೂ	ಕಿಂಶಾರುಃ-ಪು-೧-ನೆಲ್ಲಊಸುಮುಳ್ಳು-ಬಾಣ-೨
ಮರೂಧನ್ವಧರಾಧರೌ॥	ಮರುಃ-ಪು-೧-ನಿರ್ಜಲಭೂಮಿ-ಬೆಟ್ಟ-೨
ಅದ್ರಯೋ ದ್ರುಮಶೈಲಾರ್ಕಾಃ	ಅದ್ರಿಃ-ಪು೧-ಗಿಡ-ಬೆಟ್ಟ|ಸೂರ್ಯ-೩
ಸ್ತ್ರೀಸ್ತನಾಬ್ದೌಪಯೋಧರೌ	ಪಯೋಧರಃ-ಪು- ೧-ಹೆಂಗಳಮೊಲೆ-ಮೇಘ-೨
ಧ್ವಾಂತಾರಿ ದಾನವಾವೃತ್ರಾ	ವೃತ್ರಃ-ಪು-೧- ಕತ್ತಲೆ-ಶತ್ರು-ವೃತ್ರಾಸುರ-೩
ಬಲಿಹಸ್ತಾಂಶವಃಕರಾಃ॥	ಕರಃ-ಪು-೧-ಕಾಣಿಕೆ-ಕೈಯ್ಯು-ಕಿರಣ-೩
ಪ್ರದರಾಭಂಗನಾರೀರುಗ್ಬಾಣಾ	ಪ್ರದರಃ-ಪು-೧-ಮುರಿಯುವಿಕೆ·ಕುಸುಮಜಾಡ್ಯ-ಬಾಣ-೩
ಅಸ್ರಾಃಕಚಾಅಪಿ|	ಅಸ್ರಃ॥ಪಾ॥ಆಸ್ರಃ-ಪು,ಕೂದಲು|ರಕುತ-ನ-೨
ಅಜಾತಶೃಂಗೋಗೌಃ ಕಾಲೇಪ್ಯಶ್ಮಶ್ರುರ್ನಾಚ ತೂಬರಃ॥	ತೂಬರಃ- ಪು-೧- ಕೊಂಬುಗಳುಹುಟ್ಟತಕ್ಕವಯಸ್ಸುಬಂದಾಗ್ಯೂಹುಟ್ಟದೆಯಿರುವಗೋವು- ಅಶ್ಮಶ್ರುವಂದರೆಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿಗಡ್ಡಮೀಸಗಳುಹುಟ್ಟದೆಯಿರುವವನು-೨
ಸ್ವರ್ಣೇಪಿರಾಃ	ರಾಃ-ಐ-ಪು- ೧- ಭಂಗಾರ- ರಜತಾದಿದ್ರವ್ಯ|೨
ಪರಿಕರಃಪರ್ಯಂಕಪರಿವಾರಯೋಃ|	ಪರಿಕರಃ-ಪು-೧-ಮಂಚವು-ಪರಿವಾರ|೨
ಮುಕ್ತಾಶುದ್ಧೌಚ ತಾರಸ್ಸ್ಯಾಚ	ತಾರಃ-ಪು-೧-ಶುದ್ಧವಾದಮುತ್ತು-ಉಚ್ಚವಾಗಿ ... ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗೂಹೆಸರಾದಾಗಸ್ತ್ರೀ-ಹೆಚ್ಚಾದಧ್ವನಿ-ಶ್ರಿ

ಮೂ॥	ಟೀ॥
ಘ್ರಾಣೋವಾಯೂ ಸಕು ಶ್ರಿಪ್ತ॥ಕರ್ಬುರೆ	ಶಾರಃ-ಪು -೧- ವಾಯು, ನಾನಾಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳದ್ದು॥ಶ್ರಿ।
ಥಪ್ರತಿಜ್ಞಾಜಿಸಂ ವಿದಾಪತ್ಸುಸಂಗರಃ॥	ಸಂಗರಃ-ಪು-೧-ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ।ಯುದ್ಧ।ನಿಶ್ಚಯ।ಆಪತ್ತು।೪
ವೇದಭೇದೇಗುಪ್ತ ವಾದೇ ಮಂತ್ರಃ	.ಮಂತ್ರಃ-ಪು-೧-ವೇದದಲ್ಲಿಮಂತ್ರಭಾಗ । ಗಾಯತ್ರ್ಯಾದಿಮಂತ್ರಗಳು । ರಹಸ್ಯವಾದಆಲೋಚನೆ।೩-
ಮಿತ್ರೋರವಾವಪಿ॥	ಮಿತ್ರಃ-ಪು-೧-ಸೂರ್ಯನು-ಸ್ನೇಹಿತಗೆಹೆಸರಾದಾಗ।ನ
ಮಖೇಷುಯೂಪ ಖಂಡೇಪಿಸ್ವರು	ಸ್ವರುಃ-ಪು-೧-ಯಜ್ಞ-ಬಾಣ-ಯೂಪಶಕಲ-ಸಿಡ್ಲು-೪-
ರ್ಗುಹ್ಯೈಪ್ಯವಸ್ಕರಃ॥	ಅವಸ್ಕರಃ-ಪು-೧-ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಗುಹ್ಯಪ್ರದೇಶ-ಮಲ-ಸುಡುವಪಾತ್ರೆಗಳತಳದಮಸಿ।೩
ಆಡಂಬರಸ್ತೂರ್ಯರವೇಗಜೇಂದ್ರಾಣಾಂಚಗರ್ಜಿತೇ॥	ಆಡಂಬರಃ-ಪು-೧-ವಾದ್ಯರವ-ಗಜಧ್ವನಿ- ಸಂರಂಭ-ಚಕಾರದಿಂದದಂಭ ಕಾರ್ಯಕೂ-ಹೆಸರು-
ಅಭಿಹಾರೋ ಭಿಯೋಗೇಚಚೌರ್ಯೇಸನ್ನಹನೇಪಿಚ।	ಅಭಿಹಾರಃ-ಪು-೧-ಅಪಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರುಬೀಳುವಿಕೆ- ಕಳವು- ಆಯತ್ತಪಡುವಿಕೆ- ಕಟ್ಟುವಿಕೆ-೪-
ಸ್ಯಾಜ್ಜಂಗಮೇಪರೀವಾರಃ ಖಡ್ಗಕೋಶೇಪರಿಚ್ಛದೇ॥	ಪರೀವಾರಃ-ಪು-೧-ಸಂಚಾರವುಳ್ಳದ್ದು।ಕತ್ತಿಯಒರೆ।ಪರಿಜನರು।ಸುತ್ತಮುತ್ತಿರುವವರು।೪
ವಿಷ್ಟರೋವಿಟಪೀದರ್ಭಮುಷ್ಟಿಃ ಪೀಠಾದ್ಯಮಾಸನಂ।	ವಿಷ್ಟರಃ-ಪು-೧-ಮರ।ದರ್ಭಮುಷ್ಟಿ ।ಆಸನಮುಂತಾದದ್ದು।೩
ದ್ವಾರಿದ್ವಾಸ್ಥೇಪ್ರತೀಹಾರಃಪ್ರತಿಹಾರ್ಯ್ಯಪ್ಯನಂತರೇ॥	ಪ್ರತೀಹಾರಃ-ಪು-೧। ಬಾಗಿಲು। ಬಾಗಿಲಕಾಯುವನಿಗೆಹೆಸರಾದಾಗ(ಪ್ರತಿಹಾರೀ-ನ್.)-೨।
ವಿಪುಲೇನಕುಲೇವಿಷ್ಣೌಬಭ್ರುಸ್ಸ್ಯಾತ್ಪಿಂಗಳೇತ್ರಿಷು	ಬಭ್ರುಃ-ಪು-೧. ದೊಡ್ಡ-ಮುಂಗಿಸಿ।ವಿಷ್ಣು। ಕಪಿಲವರ್ಣದ್ದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರಾದಾಗ।ತ್ರಿ।
ಸಾರೋಬಲೇಸ್ಥಿರಾಂಶೇಚನ್ಯಾಯ್ಯೇಕ್ಲೀಬಂವರೇತ್ರಿಷು॥	ಸಾರಃ-ಪು-೧-ಬಲ-ಸ್ಥಿರಾಂಶ।ಯುಕ್ತವಾದದ್ದು-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ್ದಕ್ಕೂ-ಹೆಸರಾದಾಗ।ತ್ರಿ।

ದುರೋದರೋದ್ಯೂತ ಕಾರೇಪಣೇದ್ಯೂತೇದುರೋದರಂ|

ದುರೋದರಃ-ಪು-೧|ಜೂಜಾಡುವವನು| ಪಂಧ್ಯ|ನ.೨

ಮಹಾರಣ್ಯೇ ದುರ್ಗಪಥೇ ಕಾಂತಾರಂ ಪುನ್ನಪುಂಸಕಂ||

ಕಾಂತಾರಂ-ಪ್ನ-೧| ಹೆಗ್ಗಾಡು | ದುರ್ಗವಾದ ದಾರಿ|೨

ಮತ್ಸರೋನ್ಯಶುಭದ್ವೇಷೇ ತದ್ವತ್ಕೃಪಣಯೋ ಸ್ತ್ರಿಷು

ಮತ್ಸರಃ-ಪು-೧|ಅಸೂಯೆ| ಅಸೂಯೆಯುಳ್ಳದ್ದು| ಕ್ರಿ|

ದೇವಾದ್ವೃತೇವರಃ ಶ್ರೇಷ್ಠೇ ತ್ರಿಷು ಕ್ಲೀಬಂ ಮನಾಕ್ಪ್ರಿಯೇ||

ವರಃ-ಪು-೧| ದೈವಪ್ರಸಾದಲಬ್ಧವಾದಇಷ್ಟಾರ್ಥ| ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ್ದಕ್ಕೂ | ಸ್ವಲ್ಪಇಷ್ಟವಾದ್ದಕ್ಕೂ-ಹೆಸರಾದಾಗ|ಕ್ರಿ

ವಂಶಾಂಕುರೇಕರೀರೋಸ್ತ್ರೀ ತರುಭೇದೇ ಘಟೇ ಚ ನಾ|

ಕರೀರಃ-ಪ್ನ-೧| ಬಿದುರುಮೊಳಕೆ| ಮುಳ್ಳುಗಿಡ| ಗಡಿಗೆ|೩

ನಾಚಮೂಜಘನೇ ಹಸ್ತಸೂತ್ರೇ ಪ್ರತಿಸರೋಸ್ತ್ರಿಯಾಂ||

ಪ್ರತಿಸರಃ-ಪು-೧| ಸೈನ್ಯದಹಿಂಭಾಗ-ಕಂಕಣಸೂತ್ರಕ್ಕೆ-ಹೆಸರಾದಾಗ|ಪ್ಸ|೨

ಯಮಾನಿಲೇಂದ್ರ ಚಂದ್ರಾರ್ಕವಿಷ್ಣು ಸಿಂಹಾಂಶು ವಾಜಿಷು| ಶುಕಾಹಿಕಪಿ ಭೇಕೇಷು ಹರಿರ್ನಾ ಕಪಿಲೇ ತ್ರಿಷು||೨೨೦||

ಹರಿಃ-ಪು-೧|ಯಮ|ಅಗ್ನಿ|ಇಂದ್ರ|ಚಂದ್ರ| ಸೂರ್ಯ|ವಿಷ್ಣು|ಸಿಂಹ|ಕಿರಣ|ಕುದುರೆ| ಗಿಣಿ|ಹಾವು| ಮಂಗ| ಕಪ್ಪೆ| ೧೩ಬಿನ್ನದಬಣ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಕ್ಕೆ-ಹೆಸರಾದಾಗ|ಕ್ರಿ|೧೪

ಶರ್ಕರಾಕರ್ಪರಾಂಶೇಪಿ ಯಾತ್ರಾಸ್ಯಾದ್ಯಾಪನೇಗತೌ

ಶರ್ಕರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧| ಹೆಂಚುಚೂರು| ಮರಳು|ಸಕ್ಕರೆ|| ಯಾತ್ರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧| ಜೀವನಮುಂತಾದನಡತೆ|ಗಮನ-

ಇರಾಭೂವಾಕ್ಸುರಾಪ್ಸುಸ್ಯಾ

ಇರಾ|ಸ್ತ್ರೀ-೧- ಭೂಮಿ| ವಾಕ್ಕು| ಹೆಂಡ|ನೀರು|೪

ತ್ತಂದ್ರೀ ನಿದ್ರಾಪ್ರಮೀಲಯೋಃ||

ತಂದ್ರೀ||ಪೂ|| ತಂದ್ರಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧| ನಿದ್ದೆ| ಮೂರ್ಛೆ|೨

ಧಾತ್ರೀಸ್ಯಾದುಪಮಾತಾಪಿ ಕ್ಷಿತಿರಪ್ಯಾಮಲಕ್ಯಪಿ||

ಧಾತ್ರೀ-ಸ್ತ್ರೀ-೧| ಸಾಕುವತಾಯಿ|ಭೂಮಿ|ನೆಲ್ಲಿ ಮರ|೩

మూ	టీ
క్షుద్రా వ్యంగా నటీ వేశ్యా సరఘా కంటకారికా॥ త్రిషు క్రూరే ధమేల్పేపి క్షుద్రం	క్షుద్రా-స్త్రీ-౧- అంగహీనళు-నట్టువళు-సూళె-జేను నొణ।రామగుళ్ళదగిడ-౫-క్షుద్రస్వభావవుళ్ళవనిగూ స్వల్పవాద్దక్కూ-హెసరాదాగ-త్రి-
మాత్రా పరిచ్ఛదే। అల్పేచ పరిమాణేచ మాత్రం కార్త్స్న్యేవధారణే॥౨౨౨॥	మాత్రా-స్త్రీ-౧-పరివార-కొంచవాద్దు-అళతెయవిశేష- ఈ మూస్వర-ర-ఎల్లవూ అర్థక్కూ-నిశ్చయవాద్దక్కూ-హెసరాదాగ-న-
ఆలేఖ్యాశ్చర్యయోశ్చిత్రం	చిత్రం-న-౧-బరెదచిత్ర-ఆశ్చర్య-౨-
కళత్రం శ్రోణిభార్యయోః	కళత్రం-న-౧-అండు-హెండతి-౨-
యోగ్య భాజనయోః పాత్రం	పాత్రం-న-౧-యోగ్యనాదవను-తళిగెముంతాదపాత్ర-హొళెముంతాదవుగళ ఎరడుదడగళ నడివె-౩-
పత్రం వాహనపక్షయోః॥	పత్రం-న-౧-వాహన-ఎలె-రెక్కె-౩-
నిదేశగ్రంథయోః శాస్త్రం	శాస్త్రం-న-౧-ఆజ్ఞె-శిక్షాగ్రంథ-౨-
శస్త్రమాయుధలోహయోః	శస్త్రం-న-౧-ఆయుధ-లోహ-౨-
స్యాజ్జటాంశుకయోర్నేత్రం	నేత్రం-న-౧-బిళలు-సీరె-కణ్ణు-కడెయువనేణు।
క్షేత్రం పత్నీ శరీరయోః॥	క్షేత్రం-న-౧-హెండతి-శరీర-సిద్ధస్థళ।౩
ముఖాగ్రే క్రోడహలయోః పోత్రం	పోత్రం-న-౧-హందియమూగు-నేగలమూగు-౨-
గోత్రం తు నామ్ని చ।	గోత్రం-న-౧-హెసరు-కుల-బల- బెట్టక్కె హెసరాదాగ-పు- భూమిగె హెసరాదాగ-స్త్రీ-౫-
సత్రమాచ్ఛాదనే యజ్ఞే	సత్రం-న-౧-హొదెయువదు-యజ్ఞ- సదాకొడువికె

ಸ್ಸದಾದಾನೇವನೇಪಿಚ॥	ಕಾಡು-ರ-
ಅಜಿರಂವಿಷಯೇ ಕಾಯೇ	ಅಜಿರಂ-ನ-೧-ಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯ।ಶರೀರ-ಮುಂಗಳ-೩
ಪ್ಯಂಬರಂ ವ್ಯೋಮ್ನಿವಾಸಸಿ।	ಅಂಬರಂ-ನ-೧-ಆಕಾಶ-ವಸ್ತ್ರ-೨-
ಚಕ್ರಂರಾಷ್ಟ್ರೇಪ್ಯ	ಚಕ್ರಂ-ನ-೧-ದೇಶ-ಸೈನ್ಯ-ಬಂಡಿ-ಗುಂಪು- ಚಕ್ರವಕ್ಕಿ-
ಕ್ಷರಂತುಮೋಕ್ಷೇಪಿ	ಅಕ್ಷರಂ-ನ-೧-ಮೋಕ್ಷ- ಅಕಾರಾದಿಗಳು-ಬ್ರಹ್ಮ-೩-
ಕ್ಷೀರಮಪ್ಸುಚ॥ ೩೩೨॥	ಕ್ಷೀರಂ-ನ-೧-ನೀರು-ಹಾಲು-೨-
ಸ್ವರ್ಣೇಪಿಕ್ಷುರಿಚಂದ್ರ್ರಶ್ವ	ಕ್ಷುರಿ-ನ-೧-ಶಂಗಾರ-ಬರಳ-ಕ್ರಿ-೨-
	ಚಂದ್ರಂ-ನ-೧- ಶಂಗಾರ- ಚಂದ್ರನು- ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ-ಪು-
ದ್ವಾರಮಾತ್ರೇಪಿ ಗೋಪುರಂ	ಗೋಪುರಂ-ನ-೧-ಬಾಗಿಲು-ಊರಬಾಗಿಲು-ಕುಂಗೆಗಡ್ಡೆ
ಗುಹಾದಂಭಾ ಗಹ್ವರೇ ಶ್ವ	ಗಹ್ವರಂ-ನ-೧-ಗುಹೆ-ಕಪಟ-೨-
ರಹೋಂತಿಕಮುಪಹ್ವರೇ।	ಉಪಹ್ವರಂ-ನ-೧-ಏಕಾಂತ-ಸಮೀಪ-೨-
ಪುರೋಧಿಕ ಮುಪರ್ಯಗ್ರ	ಅಗ್ರಂ-ಕ್ರಿ-೧-ಊರೊಳಗೆಹೆಚ್ಚಾದ್ದು - ಮೇಲಾದ್ದು-೨-
ಣ್ಯಗಾರೇನಗರೇ ಪುರಂ।	ಪುರಂ-ನ-೧-ಮನೆ-ಪಟ್ಟಣ-೨-
ಮಂದಿರಂಚಾ	ಮಂದಿರಂ-ನ-೧-ಮನೆ-ನಗರ-೨-
ಥರಾಷ್ಟೋಸ್ತ್ರೀ ವಿಷಯೇಸ್ಯಾದುಪದ್ರವೇ॥	ರಾಷ್ಟ್ರಃ-ಪ್ನ-೧-ದೇಶ-ಉಪದ್ರವ-೨-
ದರೋ ಸ್ತ್ರಿಯಾಂ ಚ ಯೇಶ್ವಕ್ರೇ	ದರಃ-ಪ್ನ-೧-ಅಂಜಿಕೆ-ಗುಳಿ-ಕೊಂಬ-ಅ-
ವಜ್ರೋಸ್ತ್ರೀಹೀರಕೇ ಪವೌ।	ವಜ್ರಃ-ಪ್ನ-೧-ವಜ್ರಮಣಿ-ವಜ್ರಾಯುಧ-೨-
ತಂತ್ರಂ ಪ್ರಧಾನೇ ಸಿದ್ಧಾಂತೇಸೂತ್ರವಾಯೇಪರಿಚ್ಛದೇ॥	ತಂತ್ರಂ-ನ-೧-ಪ್ರಧಾನವಾದ್ದು-ಸಿದ್ಧಾಂತ-ನೂಲಹಾಸು-ಪರಿವಾರ-ಮೀಮಾಂಸೆ-ಜ್ಯೋತಿಷ-೬-
ಔಶೀರಶ್ಚಾಸನೇ ದಂಡೇ	ಔಶೀರಃ-ಪು-೧-ಚಾರಿ-ಕೋಲು- ಹಾಸಿಗೆ- ಗ

ಪ್ರಾಶೀರಂಶಯ ನಾಸನೇ।

ಪುಷ್ಕರಂ ಕರಿಹಸ್ತಾಗ್ರೇವಾದ್ಯಭಾಂಡ ಮುಖೇಜಲೇ॥ ವ್ಯೋಮ್ನಿಖಡ್ಗಫಲೇ ಪದ್ಮೇತೀರ್ಥೌ ಷಧಿ ವಿಶೇಷಯೋಃ॥

ಅಂತರಮವಕಾ ಶಾವಧಿ ಪರಿಧಾ ನಾಂತರ್ಧಿ ಭೇದತಾದರ್ಥ್ಯೇ। ಛಿದ್ರಾತ್ಮೀಯವಿನಾ ಬಹಿರವಸರಮಧ್ಯೇಂತರಾತ್ಮನಿಚ॥

ಮುಸ್ತೇಪಿಪಿಠರಂ

ರಾಜಕಶೇರುಣ್ಯ ಪಿನಾಗರಂ।

ಶಾರ್ವರಂತ್ವಂಧ ತಮಸಿ ಘಾತುಕೇಭೇದ್ಯಲಿಂಗಕಂ।

ಗಾರೋರುಣೇಸಿತೇಪೀತೇ

ವ್ರಣಕಾರ್ಯಪ್ಯರುಷ್ಕರಃ॥

ಜಠರಃಕಠಿನೇಪಿಸ್ಯಾ

ದಧಸ್ತಾದಪಿಚಾಧರಃ

ಅನಾಕುಲೇ ಪಿ ಚೈಕಾಗ್ರೋ

ವ್ಯಗ್ರೋವ್ಯಾಸಕ್ತಆಕುಲೇ॥

ಉಪರ್ಯು ದೀಚ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಷ್ವಪ್ಯುತ್ತರಸ್ಸ್ಯಾ

ದನುತ್ತರಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಪ್ಯ—

ದ್ವಿಗೇ*ನ-

ಪುಷ್ಕರಂ-ನ-೧-ಆನೇಸೊಂಡಿಲಕುದಿ-ಡೋಲು ಮದ್ದಳೆಮುಂತಾದವಾದ್ಯಗಳಬಾಯಿ-ನೀರು-ಆಕಾಶ-ಕತ್ತಿಯವರೆ-ತಾವರೇಕುವ್ವ-ತೀರ್ಥ- ನ್ನೈದಲೇಗಡ್ಡೆ-೮-

ಅಂತರಂ-ನ-ಅವಕಾಶ-ಹದ್ದು-ಉಟ್ಟಬಟ್ಟೆ- ವ್ಯವಧಾನ-ಬೇರೆ-ಅದಕೋಸ್ಕರವಿದೆಂಬುವಿಕೆ-ತೂತು- ತನ್ನದು- ಬಿಟ್ಟು- ಹೊರಗೆ-ಅವಸರ-ನಡುವೆ-ತನ್ನೊಳಗೆ-೧೩-

ಪಿಠರಂ-ನ-೧-ತುಂಗೇಗಡ್ಡೆ- ಮಡಿಕೆ-ಕಡಗೋಲು-೩-

ನಾಗರಂ-ನ-೧-ಕಿಶ್ರಮುಸ್ತೆ-ಶೊಂಠಿ-ನಗರಸಂಬಂಧಿ-

ಶಾರ್ವರಂ- ನ-೧ - ಕಾರುಗತ್ತಲು-ಘಾತುಕ-ತ್ರಿ-೨-

ಗಾರಃ-ತ್ರಿ-೧- ಕೆಂಪಾದ್ದು-ಬಿಳುಪಾದ್ದು- ಹಸುರಾದ್ದು-

ಅರುಷ್ಕರಃ-ತ್ರಿ-೧-ಹುಣ್ಣುಮಾಡುವದು-ಗೇರಿಡುವದು-

ಜಠರಃ-ತ್ರಿ-೧-ಕಠಿನವಾದ್ದು-ಹೊಟ್ಟೆ-ನ-೨-

ಅಧರಃ-ತ್ರಿ-೧-ಕೆಳಗಿರುವದು- ಹೀನನು- ತುಟಿ-ಪು-೩-

ಏಕಾಗ್ರಃ-ತ್ರಿ-೧-ಕದಡದೇಯಿರುವದು- ಸಾವಧಾನನು-೨-

ವ್ಯಗ್ರಃ-ತ್ರಿ-೧- ಆಸಕ್ತನು- ತ್ವರೆಪಡುವನು-೨-

ಉತ್ತರಃ-ತ್ರಿ-೧-ಮೇಲಿನವನು-ಬಡಗಲದು-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು- ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಕ್ಕೆ-ವೇಸರಾದಾಗ-ನ-೮

ಅನುತ್ತರಃ-ತ್ರಿ-೧-ಉತ್ತರವಿಲ್ಲದ್ದು-

కృమిశ్రేష్ఠే	కీటంతలాలు శ్రేష్ఠవాద్దిల్లవో అదు అందరీస శ్రేష్ఠ
దూరా నాత్మో త్తమాః పరాః।	పరః-త్రి-౧-దూర-ఇతర-ఉత్తమ-౩-
స్వాదుప్రియౌతు మధురౌ	మధురః-త్రి-౧-శియాద్దు-ఇష్టవాద్దు-౨-
క్రూరౌ కఠిననిర్దయౌ	క్రూరః-త్రి-౧-కఠిణవాద-కరుణెయిల్లద-౨
ఉదారో దాతృమహతో	ఉదారః-త్రి-౧ కొడువను-దొడ్డవను-౨
రితరస్త్వన్యనీచయోః॥	ఇతరః-త్రి-౧-బేర్పట్టవను-నీచను-౨-
మంద స్వచ్ఛందయోః స్వైర	స్వైరః-త్రి-౧ఆలస్యగార-స్వతంత్రను-౨-
శ్శుభ్రమిద్ధేత్త శుక్లయోః	శుభ్రం-త్రి-౧- బెళగు త్తిరువదు-బిళుపాద్దు-౨-
ఇతి రాంతవర్గః-	రాంతవర్గః-రేఫాంత నానార్థ పదసమూహవు-ఇతి-ఈ మేరెము గిదుదు- *********
చూడాకిరీటం కేశాశ్చ సంయతా మౌళయస్త్రయః	మౌళిః-పు-౧-జుట్టు-కిరీట-జడెముడి-౩-
ద్రుమప్రభేద మాతంగ కాండపుష్పాణి పీలవః।	పీలుః-పు-౧- పుండీగిడ-ఆనె-సరళు- హూవ్వు-౪-
కృతాంతానేహసోః కాల	కాలః-పు-౧-యమ-హొత్తు-౨,
శ్చతుర్థేపియుగే కలిః॥	కలిః-పు-౧-నాల్కనేయుగ-కలహ-౨-
స్యాత్కురంగేపి కమలః	కమలః-పు-౧-కడబ-తావరె- నీరు-న-లక్ష్మీ-స్త్రీ-
ప్రావారేపిచ కంబళః।	కంబళః-పు-౧-అంగోవస్త్ర- కంబళి- గంగదొగలు-౩-
కరో పహా రయోః పుంసబలిః ప్రాణ్యంగ	బలిః-పు-౧- కాణికె- ప్రాణిగళ అంగదల్లి హుట్టిద్దు- అందరె-త్రివళిముంతాద్దు-స్త్రీ- బలి

ಮೂ	ಟೀ
ಜೆ(ಸ್ತ್ರಿ)ಯಾಂ	ಚಕ್ರವರ್ತಿ-ಪು-
ಸ್ಥೌಲ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಸೈನ್ಯೇಷುಬಲಂನಾಕಾಕಸೀರಿಣೋಃ॥	ಬಲಂ-ನ-೧-ಬಲಿತಿರುವಿಕೆ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯ- ಸೇನೆ॥ ಕಾಗಿಗೂಬಲರಾಮನಿಗೂ ಹೆಸರಾದಾಗ-ಪು-
ವಾತೂಲಃ ಪುಂಸಿವಾತ್ಯಾಯಾಮಪಿವಾ ತಾಸಹೆ(ತ್ರಿ)ಷು	ವಾತೂಲಃ-ಪು-೧-ಗಾಳಿಗೆಹೆಸರಾದಾಗ-ಪು-ಗಾಳಿಯನ್ನುಸಹಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ- ಅಶಕ್ಯ ವಾದ್ದು-ತ್ರಿ-
ತೈದ್ಯಲಿಂಗಶ್ಶಠೇವ್ಯಾಳಃ ಪುಂಸಿಶ್ವಾಪದಸರ್ಪಯೋಃ	ವ್ಯಾಳಃ-ಪು-೧-ದುರ್ಜನನು-ಹುಲಿ-ಹಾವು-೩-
ಮಲೋ(ಸ್ತ್ರಿ)ೀ ಪಾಪ ವಿಟ್ಕಿಟ್ಟಾನ್ಯ	ಮಲಃ-ಪ್ನ-೧-ಪಾಪ-ಅಮೇಧ್ಯ-ಕಿಟ್ಟ-ಕೊಳೆ,೪
(ಸ್ತ್ರಿ)ೀಶೂಲಂರುಗಾಯುಧಂ	ಶೂಲಂ-ಪ್ನ-೧ಶೂಲರೋಗ-ಶೂಲಾಯುಧ-೨
ಶಂಕಾವಪಿದ್ವಯೋಃಕೀಲಃ	ಕೀಲಃ-ಪ್ನ-೧-ಗೂಟದಮೊಳೆ-ಮಣ್ಣಬೀಲೆ- ಉರಿ-೩-
ಪಾಳಿಃ(ಸ್ತ್ರ)್ಯಶ್ರ್ಯಂಕಪಙ್ಕ್ತಿಷು	ಪಾಳಿಃ-(ಸ್ತ್ರಿ)ೀ-೧-ಅಂಚು-ಗುರ್ತು-ಪಂಕ್ತಿ-೩-
ಕಲಾಶಿಲ್ಪೇ ಕಾಲ ಕೆಡೆಪ್ಯಾ	ಕಲಾ-(ಸ್ತ್ರಿ)ೀ-೧- ಕೆಲಸದಚಮತ್ಕಾರ-೩೪೦-ಶಿಲ್ಪಿ ಪಾಟುಗಳಹೊತ್ತು- ಕಾಂತಿ- ಷೋಡಶಭಾಗ-೪-
ಳಿಸ್ಸಖ್ಯಾ ವಳೀ ಅಪಿ॥	ಆಳಿಃ-(ಸ್ತ್ರಿ)ೀ-೧-ಸಖಿಯಳು-ಪಂಕ್ತಿ-೨-
ಅಬ್ಧ್ಯಂಬು ವಿಕೃತೌ ವೇಲಾಕಾಲಮರ್ಯಾದಯೋರಪಿ।	ವೇಲಾ-(ಸ್ತ್ರಿ)ೀ-೧-ಕಡಲುಕ್ಕಿ-ಮೇಲ್ವಾಯದಕಡೆ.ದಡ-ಕೆಲಸಕ್ಕೆ-ತಕ್ಕ-ಸಮಯ-ಮರ್ಯಾದೆ- ನೀರಕಟ್ಟೆ-೫-
ಬಹುಳಾಃಕೃತ್ತಿಕಾಗಾವೋಬಹುಳಾಬಾಸಿತೇತ್ರಿಷು॥	ಬಹುಳಾಃ-(ಸ್ತ್ರಿ)ೀ-ಬ-೧ಕೃತ್ತಿಕಾನಕ್ಷತ್ರ-ಗೋವುಗಳು-ಇಲಿ-೩-ಕಪ್ಪನೇವಸ್ತುವಿಗೆ ಹೆಸರಾದಾಗ-ತ್ರಿ-೪.
ಲೀಲಾವಿಲಾಸ ಕ್ರಿಯಯೋ	ಲೀಲಾ-(ಸ್ತ್ರಿ)ೀ-೧-ಶೃಂಗಾರಚೇಷ್ಟೆ-ಕ್ರಿಯೆ-೨-
ರುಪಲಾ ಶರ್ಕರಾಪಿಚ॥	ಉಪಲಾ-(ಸ್ತ್ರಿ)ೀ-೧-ಮರಳು-ಕಲ್ಲು-ನರುಜುನೆಲ-ಪು,
ಶೋಣಿತೇಂಪಸಿಕೀಲಾಲಂ	ಕೀಲಾಲಂ-ನ-೧-ರಕ್ತ-ನೀರು-೨

మూలమాద్యే శిఫాయో॥

మూలం-న-౧-మోదలనేదు-బిళలు-మూలనక్షత్ర

జాలంసమూహఆనాయోగవాక్ష క్షారకావపి।

ఝాలం-న-౧-గుంపు-జాలే-గవాక్ష-కసరుమగ్గు-డంబె- పడవలగిడ-స్త్రీ-౬-

శీలంస్వభావేసద్వృత్తే

శీలం-న-౧-స్వభావ-వళ్ళేనడకే-౨-

సస్యేహేతుకృతేఫలం॥

ఫలం-న-౧-బెళదధాన్యాదిఫల-ప్రయోజన-౨

ఛదిర్నేత్రరుజోఃక్లీబంసమూహేపటలంననా।

పటలం-న-౧-మనేహొదికే -నేత్ర-రోగ-గుంపు-న

అథస్స్వరూప యోరస్త్రీకలం

కలం-స్న-౧-కెళగడే-స్వరూప-అంగ్రైపిట్టు-౩-

ప్యాచ్ఛామిషేపలం॥

పలం-న-౧- మాంస-౩౨౦ గులిగంజీకూక-౨

ఓర్వానలేపిపాతాళం

పాతాళం-న-౧-బడబాగ్ని-నాగలోక|-౨

చేలంవస్త్రేఽధమే త్రిషు।

చేలం-న-౧-వస్త్ర-అధమవాదుదు-త్రి-౨

కుకూలంశంకుభిఃకీర్ణేశ్వభ్రే నాతుతుషానలే॥౨౫౮॥

కుకూలం -న-౧ - దనగళుబారదంతేసుత్తలూగూటగళునేట్టల్పట్టగుళి|ప్రోళ్ళుకిచ్చు-పు-౨-

నిర్ణీతే కేవలమితి త్రిలింగం త్వేక కృత్స్న యోః

కేవలం-న-౧-నిర్ణయిసల్పట్టద్దు। ఇదుఅవ్యయవెందుకేఁబిళ్ళషవు॥ఎల్లవూ-బరుళ-వందే-౨ త్రి౪

పర్యాప్తిక్షేమపుణ్యేషుకుశలంశిక్షితే త్రిషు॥౨౫౯॥

కుశలం-న-౧- సాకాదమట్టిగెబేకాదుదుఉంటాగిరువికే-సురక్షితవాగిరువికే-పుణ్య-శిక్షసల్పట్టే-త్రి-

ప్రవాళ మంకురేప్యస్త్రీ

ప్రవాళం-న-౧-మొళకే-చిగురు-పవళ-వీణేయదండిగే-౪

త్రిషుస్థూలంజడేపిచ।

స్థూలం - త్రి-౧-మంకను-బలితుదొప్పవాదవను-౨

కరాళోదంతురేతుంగే

కరాళః-త్రి-౧-గట్టిదిణ్ణే-ఉద్దవాదవను-౨

చారౌదక్షేపిపేశలః॥

పేశలః-త్రి-౧-మనోహరను-చతురను-వనికేశి

మూర్ఖేఽర్భకేపిబాల స్స్యాత్

బాలః-త్రి-౧-మూర్ఖుడు-కుడుగ- లావం టక్కిపిల్ల-పిసరాదాగ -న- బాలదరూదలిగెపెసరాదాగ-పు-౮.

ల్లోలల్ష్టలస తృష్ణయోః ఇతిలాంతవర్గః

లోలః-త్రి-౧-చంచలవాద్దు- ఆశెయుళ్ళద్దు-౨-

లాంతవర్గః-లకారాంతనానార్థక పదగళసమూహవు-ఇతి-ఈప్రకారవాగి ముగిదుదు-

దవదావావనా రణ్యవహ్నిః

దవః-దావః-పు-౨-కాడు-కాడుకిచ్చు-౨-

జన్మహరౌతవా॥ ౩౬౧

భవః-పు-౧-హుట్టువికె-శివను-౨-

మంత్రీసహాయస్సచివా

సచివః-పు-౧-మంత్రి,సహాయవాగిరువవను,-౨-

పతిశాఖినరాధవాః॥

ధవః-పు-౧-గండను-కగ్గలీమర-మనుష్య-౩-

అవయశ్శైలమేషా ర్కాః

అవిః-పు-౧-బెట్ట-కురి-సూర్య-౩-

ఆజ్ఞాహ్వానాధ్వరా హవాః॥

హవః-పు-౧-ఆజ్ఞె-కరెయువికె-యజ్ఞ-౩-

భావస్సత్తాస్వభావా భిప్రాయచేష్టాత్మజన్మసు।

భావః-పు-౧-పరిణామదఆవిర్భావ-స్వభావ-అభిప్రాయ-ధాతువాచ్యక్రియె-ఆత్మను- ఉత్పత్తి-మనోవికార-ఆసుపికె-స్థావర-

స్యాదుత్పాదే ఫలే పుష్పే ప్రసవో గర్భమోచనే॥

ప్రసవః-పు-౧-హుట్టహాసువికె-హణ్ణు-హువ్వుహెరువికె-౪-

అవిశ్వాసేపహ్నవే పినికృతావపినిహ్నవః।

నిహ్నవః-పు-౧-అవిశ్వాస- బచ్చిడువికె- తిరస్కార-అపలాపగొళిసువికె-హజం-

ఉత్సేకామర్షయో రిచ్ఛాప్రసవేమహ ఉత్సవః॥

ఉత్సవః-పు-౧-ఉక్కువికె-కోప- ఇచ్ఛె-హెరువికె-హబ్బ-౫-

అనుభావఃప్రభావే చ సతాంచమతినిశ్చయే।

అనుభావః-పు-౧-ప్రభావ- హిరియరబుద్ధి నిశ్చయ-౨-

స్యాజ్జన్మహేతుఃప్రభవః స్థానంచాద్యోపలబ్ధయే॥౩౬౫॥

ప్రభవః-పు-౧-జనన-కారణ- తిళువళికె-స్థళ-ప్రభవసంకల్ప-సమర్థ-౫-

మూ.	టీ.
ధ్రువో ఽ కాశే ది క్లీబం ఖనిశ్చితే శాశ్వతే త్రిషు॥	ధ్రువః-పు-౧-ధ్రువనక్షత్ర-నిశ్చయిసల్పట్టద్దు-శాశ్వతవాద్దు-హెసరాదాగ-త్రి-
స్వో జ్ఞాతా వాత్మ ని స్వం త్రిష్వా త్మీయే స్వో స్త్రియాం ధనే॥	స్వః-౧-జ్ఞాతి-తన్నవను-౨-పు-తానే-న్న-తన్న సంబంధవాదద్దు-త్రి-ధన-న్న-౫-
స్త్రీకటీవస్త్ర బంధే పి నీవీపరిపణోపి చ।	నీవీ-స్త్రీ-౧-హెంగళ సీరెనెరియ గంటు-బండవాళదవడివే-పంధ్యకట్టికొండవడివే-౩-
శివా గారీ ఫేరవయో	శివా-స్త్రీ-౧-గౌరీదేవి-నరి-అళలేగిడ-నెల్లిగిడ॥ శివం-న-౧-శుభవు॥ శివః-పు-౧-జగదీశ్వర-౬-
ర్ద్వంద్వం కలహ యుగ్మయోః॥౩౬౨॥	ద్వంద్వం-న-౧-జగళ-జోడి-కూడిద్దు-రహస్య-౪-
ద్రవ్యాసు వ్యవసా యే ష్వసత్త్వ మస్త్రీ తు జంతుషు।	సత్త్వం-న-౧-ఖూతవు-ప్రాణ-ఉత్సాహ-జంతు-
క్లీబం నపుంసకే షండే వాచ్యలింగ మవిక్రమే॥	క్లీబం-న-౧-నపుంసక-హేడిగెహెసరాదాగ-త్రి-
॥ఇతి వాంత వర్గః॥	వాంతవర్గః-వకారాంత నానార్థ శబ్దసమూహవు-ఇతి-ఈ మేరెముగిదుదు- ******
ద్వౌ విశౌ వైశ్య మనుజౌ	విట్-శ్-పు-౧-వైశ్యను-మనుష్యను-౨-
ద్వౌ చారాతి మరా స్పశౌ	స్పశః-పు-౧-దూతను-యుద్ధ-హోరువవను-౩-
ద్వౌ రాశీ పుంజ మేషా ద్యౌ	రాశిః-పు-౧-గుడ్డె-మేషాది రాశి-౨-
ద్వౌ వంశౌ కుల మస్కరౌ॥	వంశః-పు-౧-కుల-బిదురు-౨-
రహః ప్రకాశౌ వీకాశౌ	వీకాశః-పు-౧-ఏకాంతస్థళ-స్ఫుటవాద్దు-౨-
నిర్వేశో భృతి భోగ యోః।	నిర్వేశః-పు-౧-కూలి-భోగ-౨-

కృతాంతేపుంసికీనాశః క్షుద్రకర్షకయో స్త్రిషు॥	కీనాశః-పు-౧-యమను-దరిద్రను-కర్షకను-త్రి-౩-
పదేలక్ష్మే నిమిత్తేపదేశ	అపదేశః-పు-౧-స్థాన-గురి-నెవ-నిమిత్త-ప్రసిద్ధి-౫-
స్స్యాత్కుశమప్సుచ ।	కుశం-న-౧-నీరు-దర్భె-౨-
దశావస్థానేకవిధాస్యా	దశా-స్త్రీ-౧-నానాబగెఅవస్థెగళు-బత్తి-బద్దిగె-
దాశాతృష్ణాపి చాయతా ॥	ఆశా-స్త్రీ-౧-బహళఇచ్ఛె-దిక్కు-౨-
వశాస్త్రీకరిణీవంధ్యా	వశా-స్త్రీ-౧-హెణ్ణను-హెంణానె-బంజెకను-౩-
దృగ్జ్ఞానేజ్ఞాతరి త్రిషు।	దృక్-శ్-స్త్రీ-౧-జ్ఞాన-తిళిదవనిగెహెసరాదాగ-పు-
స్యాత్కర్కశస్సాహసికఃకఠోరమసృణావపి॥	కర్కశః-త్రి-౧-సాహసగార-గట్టి-వ్యాప్త
ప్రకాశోతిప్రసిద్ధేపి	ప్రకాశః-త్రి-బహళప్రసిద్ధవాద్దు-బెళకు-౨-
శిశావజ్ఞేపి బాలిశః।	బాలిశః-త్రి-౧-కూసు-మూఢను-మూర్ఖను-౩
కోశోస్త్రీకుట్మలే ఖడ్గపిధానేర్థౌఘదివ్యయోః॥	కోశః-పు-౧-మొగ్గె-కత్తియవరె-బళసగుంపు-ప్రమాణమాడిసువికె-౫-
ఇతిశాంతవర్గః	శాంతవర్గః-శకారాంతనానార్థకపదగళసమూహవు-ఇతి-ఈమేరెముగిదుదు-*****
సురమత్స్యావనిమిషౌ	అనిమిషః-పు-౧-దేవతె-మీను-౨-
పురుషావాత్మమానవౌ।	పురుషః-పు-౧-ఆత్మను-మనుష్యను-౨-
కాకమత్స్యాశినౌ ధ్వాంక్షౌ	ధ్వాంక్షః-పు-౧-కాగి-మీనుతిన్నువకొక్కరె-౩-
కక్షౌతుతృణవీరుధౌ॥	కక్షః-పు-౧-కుల్లు-బళ్ళిగళమొదె-కంకళు-వణగిదకాడు-
అభీషుః ప్రగ్రహే రశ	అభీషుః-పు-౧-కుద్ర-కిరణ-౨-

ಮೂ	ಟೀ
ಶ್ಲೋ	
ಪ್ರೈಷಃಪ್ರೇಷಣಮರ್ದನೇ	ಪ್ರೈಷಃ-ಪು-೧-ಕಳುಹಿಸುವಿಕೆ-ಪೀಡಿಸುವಿಕೆ-೨
ಪಕ್ಷಸ್ಸಹಾಯೇಪ್ಯು	ಪಕ್ಷಃ-ಪು-೧-ಸಹಾಯ-ಶುಕ್ಲಾದಿಪಕ್ಷ-ರೆಕ್ಕೆ-ಪಕ್ಕೆ-೪-
ಷ್ಣೀಷಶ್ಶಿರೋವೇಷ್ಟಕಿರೀಟಯೋಃ।	ಉಷ್ಣೀಷಃ-ಪು-೧-ತಲೆಪಾಗು-ಕಿರೀಟ-ಮುಂಡಾಸು-೩-
ಶುಕ್ರಲೇಮೂಷಿಕೇ ಶ್ರೇಷ್ಠೇಸುಕೃತೇವೃಷಭೇವೃಷಃ।	ವೃಷಃ-ಪು-೧-ವೀರ್ಯಪುಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನು-ಇಲಿ-ಶ್ರೇಷ್ಠನು-ಪುಣ್ಯ-ಎತ್ತು-ನಂದೀಶ್ವರ-ಅಡ್ಡಸರದಗಿಡ-೭-
ದ್ಯೂತೇಕ್ಷೇ ಶಾರಿ ಫಲಕೇ ಪ್ಯಾಕರ್ಷೋ	ಆಕರ್ಷಃ-ಪು-೧-ಜೂಜು-ಪಾಚಿಕೆಗಳಲೆತ್ತ-ಜೂಜಾಡುವಹಲಿಗೆ-ಎಳಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ-೪-
ಥಾಕ್ಷಮಿಂದ್ರಿಯೇ॥ ನಾ ದ್ಯೂತಾಂಗೇಕರ್ಷಚಕ್ರೇ ವ್ಯವಹಾರೇಕಲಿದ್ರುಮೇ।	ಅಕ್ಷಂ-ನ-೧-ಇಂದ್ರಿಯವು-ಪಗಡೆಯಲೆತ್ತ ಕರ್ಷ-೧೬ಗುಲಗಂಜೀತೂಕಕರ್ಷ--ಬಂಡಿ ಕಂಣಿಗೂ-ವ್ಯವಹಾರಕರ್ಷ--ತಾರೇಮರಕರ್ಷ-ಹೆಸರಾದಾಗ-ಪು-೬-
ಕರ್ಷೂರ್ವಾರ್ತಾ ಕರೀಷಾಗ್ನಿಃಕರ್ಷೂಃ ಕುಲ್ಯಾಭಿಧಾಯಿನೀ॥	ಕರ್ಷೂಃ-ಊ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಕೃಷಿ-ಬೆರಣಿಯಬೆಂಕಿಗೆಹೆಸರಾದಾಗ-ಪು-ಕುಲ್ಯಾನದಿಗೆಹೆಸರಾದಾಗ-ಸ್ತ್ರೀ-೩-
ಪುಂಭಾವೇತತ್ಕ್ರಿಯಾ ಯಾಂಚಪೌರುಷಂ	ಪೌರುಷಂ-ನ-೧-ಗಂಡುಸುತನ-ಗಂಡುಕೆಲಸ-ಆಳುಕ್ಕೆಯುದ್ದದಅಳತೆಗೂಹೆಸರು-೩-
ವಿಷಮಪ್ಸುಚ।	ವಿಷಂ-ನ-೧-ನೀರು-ನಂಜು-೨-
ಉಪಧಾನೇಪ್ಯಾ ಮಿಷಂ ಸ್ಯಾ	ಆಮಿಷಂ-ನ-೧-ಕಾಣಿಕೆ-ಮಾಂಸ-೨-
ದಪರಾಧೇಪಿಕಿಲ್ಬಿಷಂ॥	ಕಿಲ್ಬಿಷಂ-ನ-೧-ತಪ್ಪುಮಾಡುವಿಕೆ-ಪಾಪ-೨-
ಸ್ಯಾದ್ವೃಷ್ಟೌ ಲೋಕಧಾತ್ವಂಶೇವತ್ಸರೇ ವರ್ಷಮಸ್ತ್ರಿಯಾಂ।	ವರ್ಷಂ-ನ-೧-ಮಳೆ-ಭೂಖಂಡ-ಸಂವತ್ಸರ-೩-
ಪ್ರೇಕ್ಷಾನೃತ್ತೇಕ್ಷಣ ಪ್ರಜ್ಞಾ	ಪ್ರೇಕ್ಷಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ನಾಟ್ಯ-ನೋಟ-ಕುಶಲಬುದ್ಧಿ-ನಾಟ್ಯದೊಳಗೆತಾವಾನುಸಾರವಾಗಿನೋಡುವಿಕೆ-೪
ಭಿಕ್ಷಾಸೇವಾರ್ಥನಾಭೃತಿಃ	ಭಿಕ್ಷಾ-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಸೇವೆ-ಬೇಡುವಿಕೆ-ಕೂಲಿ-೩-
ತ್ವಿಟ್ಶೋಭಾಪಿ (ತ್ರಿಷುಪರೇ)	ತ್ವಿಟ್-ಷ್-ಸ್ತ್ರೀ-೧-ಕಾಂತಿ-ಕಿರಣ-೨-
	ಮುಂದೆ-ಷಾಂತಗಳುಮುಗಿಯುವವರೆಗೂ ವೇಳೆಲ್ಲ

	ధువనానార్థకపదగళు-త్రిలింగగళు
నృశంసార్స్యఘృణినిఠ్య ష్టమోః।	నృశంసం-త్రి-౧-ఎల్లవూ ఎంబఅర్థ-శీళాస్త్ర ౨-
ప్రత్యక్షేధికృతేధ్యక్షో	అధ్యక్షః-త్రి-౧- సాక్షాత్తాగికెలియల్పట్టద్దు-గ్రామాధికారిముంతాదముఖండనిగూహెసరు ౨-
రూక్షస్త్వప్రేమ్ణిచ కఠినే॥	రూక్షః-త్రి-౧-ప్రేమవిల్లదవను-కఠిన-౨-
ఇతి షాంత వర్గః	షాంతవర్గః- షకారాంతనానార్థకపదగళ సమూహవు-ఇతి--ఈమేరెముగిదుదు
రవిశ్వేతచ్ఛదౌ హంసౌ	హంసః-పు-౧-సూర్య-అంచెహక్కి-- లోభవిల్లదఅరసు-జ్ఞానాధికనాదవిరక్తను-శ్రేష్ఠనాదవను-పరమాత్మ- జీవాత్మ-యోగి-౮
సూర్యవహ్నీ విభావసూ	విభావసుః-పు-౧-సూర్య-అగ్ని-౨
వత్సౌ తర్ణకవర్షౌ ద్వౌ	వత్సః-పు-౧-కరువు-సంవత్సర-౨
సారంగాశ్చ దివౌకసః॥	దివౌకాః-స్-పు-౧-చకోరపక్షి--దేవతె-౩
శృంగారాదౌ విషే వీర్యే గుణే రాగే ద్రవే రసః	రసః-పు-౧-శృంగారాదిరసగళు- నంజు-వీర్య - సుగుణ-అభిలాషె-త్యావ-నీరు - నీరహాగెయిరువదు - పాదరస - రుచి - పరమాత్మను-౧౧
పుంస్యుత్తంసావతంసౌ కార్ణపూరేపి శేఖరే॥	ఉత్తంసః- అవతంసః-పు-౨-కర్ణభూషణ-శిరోభూషణవాదపాగుముంతాద్దు-౨
దేవభేదేనలేరశ్మౌ వసూ రత్నే ధనే వసు।	వసుః-పు-౧-వసుదేవతెగళు-అగ్ని- కిరణ-౩-రత్నరూప-ధనరూప-హెసరాదాగ-న-౪
విష్ణౌ చ వేధాః	వేధాః-స్-పు-౧-విష్ణు-బ్రహ్మ- విద్వాంసను-౩
స్త్రీత్వాశీర్హితాశంసాహిదంష్ట్రయోః॥ ౨౮౩॥	ఆశీః-ష్-స్త్రీ-౧ - హితవాగలెంబహార్కికె-హావినకోరేదాడె- ఆశీర్వాదదమంత్రగళు-౩-

లాలసే ప్రార్థనౌత్సుక్యే	లాలసం-స్న-౧-ప్రార్థనే- ఇష్టప్రాప్తి యొక్కత్వరితోడగూడిన ఆశే- విషయాసక్తి యుళ్ళద్దు-౩
హింసాచౌర్యాదికర్మణి।	హింసా-స్త్రీ-౧- కొలేముంతాద్దు- ఛొయిలు-
ప్రసూరశ్వాపి భూద్యావా రోదస్యౌ	ప్రసూః-స్త్రీ-౧-హెంణుకుదరే-తాయి-౨. రోదసీ-స్త్రీ-౧-ఆకాశ-భూమి-౨కూడగపిసరు-
రోదసీచ తే॥ ౩౭౪॥	రోదః-స-న-౧-భూమి-ఆకాశ-౨-
జ్వాలాభాసో నర్చిః పుంస్యర్చిః	అర్చిః-స్న-౧-ఉరి-బెళకు-౨-
జ్యోతిర్భద్యోతదృష్టిషు।	జ్యోతిః-స-న-౧- నక్షత్ర- తేజస్సు-దృష్టి-సూర్య-చంద్ర-అగ్ని-జ్ఞాన-ఆత్మ-౮-
పాపాపరాధయో రాగః	ఆగః-స-న-౧-పాపవు-అపరాధ-౨-
ఖగబాల్యాదినో ర్వయః॥	వయః-స-న-౧-బాల్యముంతాదవయస్సు-పక్షి-౨-
తేజః పురీషయో ర్వర్చో	వర్చః-స-న-౧-తేజస్సు-అమేధ్య-౨-
మహస్తూత్సవతేజసోః।	మహః-స-న-౧-ఉబ్బు-తేజస్సు-౨-
రజో గుణేపి స్త్రీపుష్పే	రజః-స-న-౧- రజోగుణ- హెంగళముట్టుధూళు-౩-
రాహౌ ధ్వాంతే గుణే తమః॥	తమః-స-న-౧- రాహు-కత్తలే-అజ్ఞాన-౩-
ఛందః పద్యేఽభిలాషేచ	ఛందః-స-న-౧- ఉక్తాత్యుక్తా మధ్యాప్రతిష్ఠా గాయత్ర్యాది ఛందస్సుగళు- అభిప్రాయ-వేద-పు-౩-
తపః కృచ్ఛ్రాదికర్మచ।	తపః-స-న-౧-వ్రత-ధర్మ- మాఘమాస-పు-౩-
సహో బలం సహా మార్గో	సహః-స-న-౧-బల-మార్గశిర మాస-పు-౨
నభః ఖం శ్రావణో న	నభః-స-న-౧-ఆకాశ-శ్రావణమాస-పు-౨

ತಾಃ॥	
ಓಕಸ್ಸದ್ಮಾಶ್ರಯಶ್ಚೌಕಃ	ಓಕಃ-ಸ್-ನ-೧-ಮನೆ-ಸ್ಥಳ-ವೇಗ-೩-
ಪಯಃ ಕ್ಷೀರಂ ಪಯೋಂಬುಚ	ಪಯಃ-ಸ್-ನ-೧-ಹಾಲು-ನೀರು-೨-
ಓಜೋದೀಪ್ತೌಬಲೇ	ಓಜಃ-ಸ್-ನ-೧-ತೇಜಸ್ಸು-ಬಲ-೨-
ಸ್ರೋತಇಂದ್ರಿಯೇನಿಮ್ನಗಾರಯೇ॥೩೮॥	ಸ್ರೋತಃ-ಸ್-ನ-೧-ಇಂದ್ರಿಯಗಳು- ಹೊಳೆಯ ವೇಗ-
ತೇಜಃಪ್ರಭಾವೇ ದೀಪ್ತೌಚ ಬಲೇಶುಕ್ರೇಪ್ಯ (ಥತ್ರಿಷು।)	ತೇಜಃ-ಸ್-ನ-೧-ಪ್ರಭಾವ- ಕಾಂತಿ-ಬಲ- ರೇತಸ್ಸು-೪-
	ಇದುಮೊದಲು ಸಾಂತಗಳುಮುಗಿಯುವ ವರಿಗೂ-ತ್ರಿ-ತ್ರಿಲಿಂಗದಲ್ಲಿಬೀ ಕರ್ಸಶಬ್ದ ಹೊರ್ತು ಉಕಾರಾದ್ದು-ಈಕಾರಾಂತ-
ವಿದ್ವಾನ್ವಿದಂಶ್ಚ	ವಿದ್ವಾನ್-ಸ್-ತ್ರಿ-೧-ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಿ-ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿ-
ಬೀಭತ್ಸುಃ ಹಿಂಸ್ರೋಪ್ಯ ತಿಶಯೇತ್ವಮೀ ॥೩೯॥	ಬೀಭತ್ಸುಃ-ತ್ರಿ-೧-ಕೊಲ್ಲುವವನು-ಅರ್ಜುನನು-೨ ಮುಂದಿನಾಲ್ಕು-ಶಬ್ದಗಳು ಸ್ವಾರ್ಥಾತಿಶಯವಾಚಕಗಳು-
ವೃದ್ಧಪ್ರಶಸ್ಯಯೋರ್ಜ್ಯಾಯಾನ್	ಜ್ಯಾಯಾನ್-ಸ್-ತ್ರಿ-೧-ಬಹಳಮುದಕ- ಬಹಳಶ್ರೇಷ್ಠ-
ಕನೀಯಾಂಸ್ತು ಯುವಾಲ್ಪಯೋಃ।	ಕನೀಯಾನ್-ಸ್-ತ್ರಿ-೧-ಬಹಳಪ್ರಾಯದವ-ಅತ್ಯಲ್ಪ-
ವರೀಯಾಂಸ್ತೂರುವರಯೋ	ವರೀಯಾನ್- ಸ್-ತ್ರಿ-೧- ಬಹಳಘನ- ಬಹಳಶ್ರೇಷ್ಠ-
ಸಾಧೀಯಾಂಸ್ತ್ವಾಧುಬಾಢಯೋಃ॥೪೦॥	ಸಾಧೀಯಾನ್-ಸ್-ತ್ರಿ-೧-ಬಹಳವಳ್ಳೇದು-ಬಹಳದೃಢ-
ಇತಿಸಾಂತವರ್ಗಃ-	ಸಾಂತವರ್ಗಃ-ಸಕಾರಾಂತನಾನಾರ್ಥಕಪದಗಳಸಮೂಹವು-ಇತಿ-ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು-*****
ದಳೆಪಿಬರ್ಹಂ	ಬರ್ಹಂ-ನ-೧-ಎಲೆ-ನವಿಲು-ಬಾಲ-೩-
ನಿರ್ಬಂಧೋಪರಾಗಾರ್ಕಾದಯೋಗ್ರಹಾಃ।	ಗ್ರಹಃ-ಪು-೧-ನಿರ್ಬಂಧ- ರಾಹುಕೇತುಗ್ರಹ[illegible]-ಸೂರ್ಯಾದಿಗ್ರಹ[illegible]

ದ್ವಾರ್ಯಾಪೀಠೇ ತ್ವಾಥ ರಸೇನಿರ್ವ್ಯೂಹೋ ನಾಗದಂತಕೇ॥

ತುಲಾಸೂತ್ರೇಶ್ವಾದಿ ರಶ್ಮೌ ಪ್ರಗ್ರಾಹಃ ಪ್ರಗ್ರಹೋಪಿಚ।

ಪತ್ನೀ ಪರಿ ಜನಾ ದಾನ ಮೂಲ ಶಾಪಾಃ ಪರಿಗ್ರಹಾಃ॥೪೯೨॥

ದಾರೇಷ್ವಪಿಗೃಹಾಃ

ಶ್ರೋಣ್ಯಾಂ ಮಪ್ಯಾರೋಹೋವರಸ್ತ್ರಿಯಾಃ।

ವ್ಯೂಹೋಬೃಂದೇಪ್ಯ

ಹಿರ್ವೃತ್ರೇಪ್ಯ

ಗ್ನೀಂದ್ವರ್ಕಾಸ್ತಮೋಪಹಾಃ॥

ಪರಿಚ್ಛದೇ ನೃಪಾರ್ಹೇರ್ಥೇ ಪರಿಬರ್ಹೋ

ಇತಿಹಾಂತವರ್ಗಃ-

(ವ್ಯಯಾಃಪರೇ)

ಇತಿನಾನಾರ್ಥವರ್ಗಃ

ಆಜೀಷದರ್ಥೇಽಭಿ ವ್ಯಾಪ್ತೌ ಸೀಮಾರ್ಥೇ ಧಾತು ಯೋಗಜೇ॥

ಆಪ್ರಗೃಹ್ಯಃ ಸ್ಮೃತೌ ವಾಕ್ಯೇ

ಪ್ಯಾಸ್ತುಸ್ಯಾತ್ಕೋಪಪೀ

ನಿರ್ವ್ಯೂಹಃ-ಪು-೧-ಬಾಗಿಲು-ಮಂಡೆಯೊಳು ಮುಡಿಪ ಪ್ರಾಸರ-ಕಷಾಯ-ಗಜದಂತ-೪-

ಪ್ರಗ್ರಾಹಃ- ಪ್ರಗ್ರಹಃ- ಪು-೩- ತ್ರಾಸಿನ ದಾರ-ಕುದುರೆಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಹಗ್ಗ-೨

ಪರಿಗ್ರಹಃ-ಪು-೧- ಹೆಂಡತಿ- ಪರಿವಾರ- ತೆಗದು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ-ಮೊದಲು-ಬೊಯಿಲು-ಶಾಪ-೫.

ಗೃಹಾಃ-ಪು-ನಿತ್ಯಬ೧-ಹೆಂಡತಿ-ಮನೆ-೨

ಆರೋಹಃ-ಪು-೧-(ಸ್ತ್ರೀ)ನಿತಂಬಸ್ಥಳ- ಆನೇಮಾವಟಿಗ-೩.

ವ್ಯೂಹಃ-ಪು-೧-ಗುಂಪು-ಸೇನಾವಿನ್ಯಾಸ-೩-

ಅಹಿಃ-ಪು-೧-ವೃತ್ರಾಸುರ-ಪಾಪ-೨-

ತಮೋಪಹಃ-ಪು-೧-ಅಗ್ನಿ-ಇಂದ್ರ-ಚಂದ್ರ- ಸೂರ್ಯ-೪-

ಪರಿಬರ್ಹಃ-ಪು-೧-ಪರಿವಾರ-ರಾಜಯೋಗ್ಯ-ಬಿರುದು-೨-

ಹಾಂತವರ್ಗಃ॥ ಹಕಾರಾಂತನಾನಾರ್ಥಕಪದಗಳ ಸಮೂಹವು-ಇತಿ-ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು- **

ಮುಂದೆಲಿಂಗಾದಿಸಂಗ್ರಹವರ್ಗಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವವರಿವಿಗೂಅವ್ಯಯಗಳಅರ್ಥಗಳೇ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತವೆ-

ನಾನಾರ್ಥವರ್ಗಃ-ಅನೇಕಾರ್ಥಗಳುಳ್ಳ ಪದಗಳ ಸಮೂಹವು-ಇತಿ-ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು-

ಅಙ್ -೧- ಕೊಂಚ- -ಈಕೆಲಸ ಇದುವರಿಗೂಮೆಂಬಹದ್ದು-ಇದರೊಂದಿಗೆ-ಕ್ರಿಯಾರ್ಥದ್ಯೋತಕತ್ವ-೪-

ಆ-೧-ನೆನಪು-ವಾಕ್ಯಪೂರಣ-೨-ಈಅವ್ಯಯವು ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಪ್ರಕೃತಿಭಾವವು-

ಆಃ-೧-ಕೋಪ-ಪೀಡೆ-೨

ಡಯೋಃ	
ಪಾಪಕುತ್ಸೇಷದರ್ಥೇಕು ಧಿಙ್ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸನನಿಂದಯೋಃ	ಕು-೧-ಪಾಪವು-ನಿಂದೆ-ಕೊಂಚ-೩. ಧಿಕ್-೧-ಬೆದರಿಸುವಿಕೆ-ನಿಂದಿಸುವಿಕೆ ೨,
ಚಾನ್ವಾಚಯ ಸಮಾಹಾರೇತರೇತರ ಸಮುಚ್ಚಯೇ|	ಚ-೧-ಎರಡರೊಳಗೊಂದರನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಅನ್ವಾಚಯದಲ್ಲಿಯೂ- ಅವಯವ ಕಾರಕತ್ವವಿಲ್ಲದೆ ಸಮುದಾಯವೇ ಮುಖ್ಯವೆಂಬ ಸಮಾಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ-ಪರಸ್ಪರಸಾಪೇಕ್ಷಗಳಾದಪದಗಳನ್ನು ಏಕಕ್ರಿಯಾನ್ವಯಕ್ಕೆ-ತರುವ ಇತರೇತರಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ- ಪರಸ್ಪರನಿರಪೇಕ್ಷಗಳಾದಪದಗಳಿಗೆ ಏಕಕ್ರಿಯಾನ್ವಯಿತ್ವವನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಮುಚ್ಚಯದಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ತಿಸುವದು-೪,
ಸ್ವಸ್ತ್ಯಾಶೀಃ ಕ್ಷೇಮಪುಣ್ಯಾದೌ	ಸ್ವಸ್ತಿ-೧-ಆಶೀರ್ವಾದ-ಕ್ಷೇಮ-ಧರ್ಮ-ಪುಣ್ಯ-೪.
ಪ್ರಕರ್ಷೇಲಂಘನೇಪ್ಯತಿ||	ಅತಿ-೧-ಹೆಚ್ಚುಗೆ-ದಾಟುವಿಕೆ-ಪೂಜೆ-೩
ಸ್ವಿತ್ಪ್ರಶ್ನೇ ಚ ವಿತರ್ಕೇ ಚ	ಸ್ವಿತ್-೧-ಪ್ರಶ್ನೆ-ಊಹೆ-೨-
ತುಸ್ಸ್ಯಾದ್ಭೇದೇವಧಾರಣೇ|	ತು-೧-ಭೇದ-ನಿಶ್ಚಯ-೨,
ಸಕೃತ್ಸಹೈಕವಾರೇಸ್ಯಾ	ಸಕೃತ್-೧-ಸಂಗಡ-ಒಂದುಸಾರಿ-೨-
ದಾರಾದ್ದೂರಸಮೀಪಯೋಃ	ಆರಾತ್-೧-ದೂರ-ಹತ್ತಿರ-೨,
ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಂಚರಮೇಪಶ್ಚಾ	ಪಶ್ಚಾತ್-೧-ಪಡುವಲಲ್ಲಿ-ಹಿಂದುಗಡೆ-೨,
ದುತಾಪ್ಯರ್ಥವಿಕಲ್ಪಯೋಃ|	ಉತ-೧-ಉನ್ನೂ-ಸಂಶಯ-ವಿಕಲ್ಪ-೩,
ಪುನಸ್ಸದಾರ್ಥಯೋಶ್ಶಶ್ವ	ಶಶ್ವತ್-೧-ಮತ್ತೂ-ಏವಾಗಲೂ-ಕಾರಿಕಾರಿಗೂ-೩,
ತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತುಲ್ಯಯೋಃ||೩೯೮||	ಸಾಕ್ಷಾತ್-೧-ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ-ಹೋಲಿಕೆಯಾಗಿ-೨.
ಖೇದಾನುಕಂಪಾಸಂತೋಷವಿಸ್ಮಯಾಮಂತ್ರಣೇಬತ|	ಬತ-೧,ದುಃಖ-ದಯೆ-ಸಂತೋಷ-ಆಶ್ಚರ್ಯ-ಕರೆಯುವಿಕೆ-೫-
ಹಂತಹರ್ಷೇನುಕಂಪಾಯಾಂವಾಕ್ಯಾರಂಭವಿಷಾದಯೋಃ||	ಹಂತ|೧-ಹರುಷ|ಕೃಪೆ|ವಾಕ್ಯಾರಂಭ|ದುಃಖ|೪

ప్రతిప్రతినిధావీప్సా లక్షణాదౌప్రయోగతః	ప్రతి|౧|సమానవాగిరువమత్తొందు| వ్యాప్తత్వ|అసాధారణధర్మ|మూబదలే|ఎదురిడల్పడువ|౫
ఇతిహేతుప్రకరణప్రకాశాదిసమాప్తిషు||౧౦౦||	ఇతి|౧|కారణ|ప్రకరణ|బగె | వక్ష్యమాణ|ఉక్త| ఆది| ముగియువికె౭
ప్రాచ్యాంపురస్తాత్ప్రథమేపురార్థేఽగ్రతఇత్యపి|	పురస్తాత్|౧|మూడలుదెసెయల్లి| మొదలు|ముంచె|పూర్వకాలదల్లి|ముందె౫
యావత్తావచ్చసాకల్యేవధౌమానేవధారణే ||	యావత్|౧|తావత్|౧|ఈ౨|ఎల్లవూ|వరివిగూ|ఎష్టుమట్టిగూ|నిశ్చయర|
మంగళానంతరారంభప్రశ్నకార్త్స్న్యేష్వథోఅథ	అథో|౧|అథ|౧|ఈ౨ | మంగళవు|బళిక |ప్రారంభ|కేళువికె|ఎల్లవూ౫
వృథానిరర్థకావిధ్యోర్నానానేకోభయార్థయోః||౧౦౨||	వృథా|౧|వ్యర్థవాగి|గొత్తిల్లదె౨ నానా|౧|బహువాగి|ఎరడు౨
నుపృచ్ఛాయాంవికల్పేచ	ను|౧|ప్రశ్న |వికల్ప|పూర్వపక్ష౩
పశ్చాత్సాదృశ్యయోరను	అను|౧|హిందె| హోల్వికె |లక్షణేత్థంభూతాఖ్యానభాగవీప్సాదిగళు౩
ప్రశ్నావధారణానుజ్ఞానునయామంత్రణేనను||	నను|౧|ప్రశ్న|నిశ్చయ|అప్పణె|సమాధానగొళిసువికె|కరెయువసంబోధనె౫
గర్హాసముచ్చయప్రశ్నశంకాసంభావనాస్వపి	అపి|౧|నిందె|అదున్నూ|ఇత్యాదిసముచ్చయార్థప్రశ్న|అనిష్టవన్నూణిసువికె|నిశ్చయవాదలూహె|
ఉపమాయాంవికల్పేవా	వా|౧|హోల్వికె|సంశయ౨
సామిత్వర్థేజుగుప్సనే	సామి|౧|అరిపాలు|నిందె౨
అమాసహసమీపేచ	అమా|౧|ఒందిగె| హత్తిర౨
కంవారిణిచమూర్ధ్నిచ| ఇవేత్థం మర్థయోరేవ	కం|౧|నీరు|తలె|సుఖ|౩ ఏవం|౧|హోల్వికె|ఈబగె |మున్నెయూ౩

వం	
నూనం తర్కేర్థనిశ్చ యే	నూనం।౧।సకారణవాదలూహె-ఇదుహీగే సరియెంబనిశ్చయ।ఉత్ప్రేక్షె।౨
తూష్ణీ మర్థే సుఖే జోషం	జోషం।౧।మౌనవాగి।సుఖవాగి।సుమ్మనె। ౨
కింపృచ్ఛాయాం జుగుప్సనే	కిం।౧।ప్రశ్నె।నిందె।౨।యేను।హ్యాగె।
నామ ప్రకాశ్య సంభావ్య క్రోధోపగమ కుత్సనే॥౨౦౬॥	నామ।౧।ప్రకటపడిసతక్క-ద్దాగి।హీగాదీ తు।సిట్టు। అంగీకార। సిట్టినిందఅంగీకరిసువికె। నిన్దె।౬
అలం భూషణపర్యాప్తిశక్తివారణవాచకం।	అలం।౧।అలంకారవాగి। సంపూర్ణవాగి। సమర్థ।సాకు।సాలిసు।౫
హుంవితర్కేపరిప్రశ్నే	హుం।౧।కారణబలసాలదలూహె।ధావ క్తి నిందకేళ్వికె।బెదరకె।౨।విచ్చేవహూ-పిసరు
సమయాం తికమధ్యయోః॥	సమయా।౧।సమీప।నడివె।౨
పునరప్రథమేభేదే	పునః।౧।మత్తూమత్తెయూ।బేరెయాగి।విశేష। వాక్యాలంకార।౫
నిర్నిశ్చయనిషేధయోః	నిః।౧।నిశ్చయ।బ్యాడ।వల్లె।సాకు।బరుళ।౫
స్యాత్ప్రబంధేచిరాతీతేనికటాగామికేపురా॥	పురా।౧।వాక్యరచనె। కళదకాల। బరుళపూర్వ కాల।సమీప। ముందెబరువఆగామి। ౫
ఊ రర్యురీచోరరీచవిస్తారేం గీకృతౌ త్రయం।	ఊరరీ।ఉరీ॥పా॥ఊరీ। ఉరరీ। ౨। విస్తారవాగి। అంగీకారవాగి। ౨
స్వర్గేచపరలోకేస్వః	స్వః। స్వర్। ౨। దేవలోక। జన్మాంతరద లోకపరంధామ।సుఖ।ఆకాశ।౫
వార్తాసంభావ్యయోః కిల॥	కిల।౧। జనరవార్తె। హీగాదీతెంబకయాస్।అసత్య।హీగప్పె।హీగల్ల వె।౫
నిషేధవాక్యాలంకారజిజ్ఞాసానునయేఖలు।	ఖలు।౧।వల్లె।బ్యాడ॥కూడదు।ఆగదు।వాక్యాలంకార।హీగెతానె। హ్యాగెతానె।హ్యాగె।వడంబడిసువికె।

ಸಮೀಪೋಭಯತಃ ಶೀ
ಘ್ರಸಾಕಲ್ಯಾಭಿಮುಖೇಭಿ
ತಃ॥೨೧೦
ನಾಮಪ್ರಾಕಾಶ್ಯ
ಯೋಃ ಪ್ರಾದು
ರ್ಮಿಥೋನ್ಯೋನ್ಯ ಂರಹ
ಸ್ಯಪಿ
ತಿರೋಂತರ್ಧೌತಿರ್ಯಗ
ರ್ಥೇ
ಹಾವಿಷಾದಶುಗಾರ್ತಿ
ಷು॥
ಅಹಹೇತ್ಯದ್ಭುತೇಖೇದೇ
ಹಿಹೇತಾವವಧಾರಣೇ ।
ಇತಿನಾನಾರ್ಥಾ
ವ್ಯಯವರ್ಗಃ-

ಅಭಿತಃ।೧। ಹತ್ತಿರ । ಎರಡುಕಡೆಯೂ।ಶ್ರಾಗ ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ। ಎಲ್ಲವೂ।ಎದುರಾಗಿ।೬
ಪ್ರಾದುಃ।೧।ಹೆಸರು।ಊಹೆ।ಬೆಳಕಿರುವ।೩
ಮಿಥಃ।೧।ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ।ಏಕಾಂತವಾಗಿ।೨
ತಿರಃ।ತಿರಸ್ ।೩। ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ।ಅಡ್ಡವಾಗಿ।೨
ಹಾ।೧।ವಧೆ।ದುಃಖ।ಅಳುವು।ಪೀಡೆ। ೪
ಅಹಹ।೧।ಆಶ್ಚರ್ಯ।ಅತಿದುಃಖ।೨
ಹಿ।೧।ಕಾರಣ।ನಿಶ್ಚಯ।೨
ನಾನಾರ್ಥಾವ್ಯಯವರ್ಗಃ । ಅನೇಕಾರ್ಥಗಳುಳ್ಳಅವ್ಯಯಗಳಸಮೂಹವು।ಇತಿ। ಈಮೇರೆಮುಗಿದುದು॥

ಚಿರಾಯಚಿರರಾತ್ರಾ
ಯಚಿರಸ್ಯಾದ್ಯಾಶ್ಚಿರಾ
ರ್ಥಕಾಃ॥
ಮುಹುಃಪುನಃಪುನಶ್ಶಶ್ವ
ದಭೀಕ್ಷ್ಣಮಸಕೃತ್ಸಮಾಃ॥
ಸ್ರಾಗ್ಝಟಿತ್ಯಂಜಸಾ
ಹ್ನಾಯದ್ರಾಙ್ಮಂಕ್ಷುಸ
ಪದಿದ್ರುತೇ॥
ಬಲವತ್ಸುಷ್ಠು ಕಿಮುತಸ್ವ
ತ್ಯತೀವಚ (ನಿರ್ಭರೇ॥
ಪೃಥಗ್ವಿನಾಂತರೇಣರ್ತೇ
ಹಿರುಙ್ನಾನಾ (ಚ...

ಚಿರಾಯ।ಚಿರರಾತ್ರಾಯ।ಚಿರಸ್ಯ।೩। ಈ೩।ಆದ್ಯಶಬ್ದದಿಂದ।ಚಿರಂ।ಚಿರೇಣ।ಚಿರಾತ್ ।೬ಬಹುಕಾಲವೆಂಬಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವವು -
ಮುಹುಃ।ಪುನಃ।ಪುನರ್ ।ಶಶ್ವತ್ ।ಅಭೀಕ್ಷ್ಣಂ।ಅಸಕೃತ್ ।೮।೫। ಸಮಾಃ- ಸಮಾನಾರ್ಥಕಗಳು-ಅಂದರೆತಾರಿತಾರಿಗೂ।ಮತ್ತೂ। ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವವು-
ಸ್ರಾಕ್ ।ಝಡಿತಿ॥ಪಾ॥ಝಟಿತಿ। ಅಂಜಸಾ। ಅಹ್ನಾಯ-ದ್ರಾಕ್ -ಮಂಕ್ಷು-ಸಪದಿ-ಅತಿದ್ರುತೆ-ಶೀಘ್ರವೆಂಬಅರ್ಥದಲ್ಲಿವರ್ತಿಸುವವು-
ಬಲವತ್ -ಸುಷ್ಠು-ಕಿಮುತ-ಸು-ಅತಿ-ಅತೀವ- ೬ಬಹಳ
ಪೃಥಕ್ -ವಿನಾ-ಅಂತರೇಣ-ಋತೆ-ಹಿರುಕ್ -ನಾನಾ ... ಅಬಸನ್ನ- ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ

ಮೂ	ಟೀ
	ರ್ಥವು
ಯತ್ತದ್ಯತಸ್ತತೋಹೇತಾ	ಯತ್-ತತ್- ಯತಃ-ತತಃ- ಅ-೪-ಕಾರಣಾರ್ಥವು
ವಸಾಕಲ್ಯೇತುಚಿಚ್ಚನ ।	ಚಿತ್-ಚನ-ಅ-೨-ಅಸಾಕಲ್ಯೆ॥ ಕೆಲವುಎಂಬಅರ್ಥ
ಕದಾಚಿಜ್ಜಾತು	ಕದಾಚಿತ್-ಜಾತು-ಅ-೨-ಒಂದಾನೊಂದುವೇಳೆ
ಸಾರ್ಧಂತುಸಾಕಂಸತ್ರಾ	ಸಾರ್ಧಂ-ಸಾಕಂ-ಸತ್ರಾ-ಸಮಂ- ಸಹ-ಅ-೫-
ಸಮಂಸಹ ॥ ೪೧೫॥	ಕೂಡೆ
ಆನುಕೂಲ್ಯಾರ್ಥಕಂ	ಪ್ರಾಧ್ವಂ-ಅ-೧ಬಂಧನಹೇತುವಾದಅನುಕೂಲತೆ
ಪ್ರಾಧ್ವಂವ್ಯರ್ಥಕೇತುವೃ	ವೃಥಾ-ಮುಧಾ-೨-ವ್ಯರ್ಥಕೆ-ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನ
ಥಾಮುಧಾ	
ಆಹೋಉತಾಹೋಕಿಮುತ	ಆಹೋ-ಪಾ-ಅಹೋ-ಉತಾಹೋ-ಕಿಮುತ - ಕಿಂ-
ವಿಕಲ್ಪೇ ಕಿಂಕಿ ಮೂತಚ ॥	ಕಿಮು-ಉತ-ಅ-೭-ವಿಕಲ್ಪ-ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹಾಗೊ
	ಹೇಗೋ-
ತುಹಿಚಸ್ಮಹವೈ (ಪಾದ	ತು-ಹಿ-ಚ-ಸ್ಮ-ಹ-ವೈ-ಅ-೬-ಪಾದಪೂರಣೆ-ಪಾ
ಪೂರಣೆ	ದಪೂರಣಾರ್ಥದಲ್ಲಿವರ್ತಿಸುವವು
ಪೂಜನೆ)ಸ್ವತಿ	ಸು-ಅತಿ-ಅ-೨-ಪೂಜನೆ-ಪೂಜಾರ್ಥ- ಚೆನ್ನಾಗಿ-
ದಿವಾ(ಹ್ನೀತ್ಯ	ದಿವಾ-ಅ-೧-ಅಹ್ನೀತಿ-ಹಗಲಿನಲ್ಲಿಎಂಬಅರ್ಥ
ಥದೋಷಾಚನಕ್ತಂಚ(ರಜ	ದೋಷಾ-ನಕ್ತಂ-ಅ-೨-ರಜನಾಇತಿ- ರಾತ್ರಿಯೊ
ನಾವಿತಿ॥	ಳುಎಂಬಅರ್ಥದಲ್ಲಿವರ್ತಿಸುವವು
(ತಿರ್ಯಗರ್ಥೆ) ಸಾಚಿತಿರೋ	ಸಾಚಿ-ತಿರಃ-ಅ-೨-ತಿರ್ಯಕ್-ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಿ
ಪ್ಯಥಸಂಬೋಧನಾರ್ಥಕಾಃ	ಪ್ಯಾಟ್-ಪಾಟ್॥ಪಾ॥ಫಾಟ್-ಅಂಗಹೆ-ಹೈ-ಹೋಃ-
ಸ್ಯುಃಪ್ಯಾಟ್ಪಾಡಂಗಹೆ	ಪಾ-ಹೋ-ಅ-೬-ಸಂಬೋಧನಾರ್ಥಕಾಃ॥ಸಂಬೋ
ಹೈಹೋ	ಧಿಸಿಕರೆಯುವದರಲ್ಲಿವರ್ತಿಸುವವು- ಓಯಿ-ಏ.
ಸ್ಸಮಯಾನಿಕಷಾಹಿರು	ಸಮಯಾ-ನಿಕಷಾ-ಹಿರುಕ್-ಅ-೩-ಸಮೀಪಾರ್ಥ
ಕ್॥	ದಲ್ಲಿವರ್ತಿಸುವವು-ಸಮಯಾ-ನಿಕಷಾ-೨-ಮಧ್ಯೆಎಂ
	ಬಅರ್ಥ
(ಅತರ್ಕಿತೇ)ಸಹಸಾ	ಸಹಸಾ-ಅ-೧-ಅತರ್ಕಿತೆ - ವಿಚಾರಿಸದೆಇದ್ದರೆ
	ಯಾಗಿ
ಸ್ಯಾತ್ಪುರಃಪುರತೋಗ್ರ	ಪುರಃ-ಪುರತಃ-ಅಗ್ರತಃ-ಅ- ೩ - ಮುಂದೆ-ಮುಂಮು
ತಃ॥	ಕಡೆ
ಸ್ವಾಹಾ(ದೇವಹವಿ	ಸ್ವಾಹಾ-ಶ್ರೌಷಟ್- ವೌಷಟ್-ವಷಟ್ - ಸ್ವ
ರ್ದಾನೆ)ಶ್ರೌಷಡ್ವೌಷ	ಧಾ-ಅ-೫-ದೇವಹವಿರ್ದಾನೆ- ದೇವತೆಗಳಿಗೆಹವಿ

మూ-	టీ-
ద్వషట్స్వధా॥	ఖార్గకొడువికె-
కించిదీషన్మనా(గల్పే	కించిత్-ఈషత్-మనాక్-అ-౩-అల్పే-కొంబవు-
ప్రేత్యాముత్ర(భవాంతరే)	ప్రేత్య-అముత్ర-అ-౨-భవాంతరే॥ జన్మాంతరదల్లి॥
వద్వాయథాతథేవ్వేవం(సామ్యే)	వత్-వా-యథా-తథా-ఇవ-ఏవం-అ-౬-హాగే-
అహోహి(భవిస్మయే)॥	అహో-హి-అ-౨-విస్మయే-ఆశ్చర్యవు-
(మౌనేతు)తూష్ణీం తూష్ణీకాం	తూష్ణీం-తూష్ణీకాం-అ-౨-మౌనదల్లివర్తిసువవు-
సద్యస్సపదితత్క్షణే॥	సద్యః-సపది-అ-౨-తత్క్షణే॥ఆగలేఎంబర్థవు-
దిష్ట్యాసముపజోషం(చేత్యానందే)	దిష్ట్యా-సముపజోషం-అ-౨- ఆనందే॥ సంతోషవు-
థాంతరేంతరా॥అంతరేణ(చమధ్యేస్యుః)	అంతరే-అంతరా-అంతరేణ- అ-౩- మధ్యేస్యుః-నడువెఎంబర్థదల్లివర్తిసువవు-
ప్రసహ్య(తుహఠార్థకం	ప్రసహ్య-అ-౧-హఠార్థకం॥బలాత్కారవు.
యుక్తే ద్వేసాంప్రతంస్థానే	సాంప్రతం-స్థానే-అ-ద్వే-౨-యుక్తే- ఉచితవు-
తీక్ష్ణంశశ్వ(దనారతే)॥	అతీక్ష్ణం-శశ్వత్-అ-౨-అనారతే। ఎడెబిడదే-బరుళ-
(అభావే)నహ్యనోనాపి	నహి-అ-నో-న-ఈరఅవ్యయగళూ- అపిశబ్దదింద-అవ-ఇదూసకు-అభావదల్లియూనిషేధదల్లియూతేదదల్లియూవర్తిసువవు-ఇల్ల-అల్ల-
(మాస్మమాలంచవారణే)	మాస్మ-మా-అలం-అ-౩-వారణే-బేడ-కూడదు-
(పక్షాంతరే)చేద్యదిచ	చేత్-యది-అ-౨-పక్షాంతరే- ఈపక్షదల్లి-ఆదరే-
తత్వేత్వద్ధాంజసాద్వయం॥	అద్ధా-అంజసా-అ-౨-తత్వే-సత్యవాగి-ఖ్యాగ-
ప్రకాశేప్రాదురావిస్స్యా	ప్రాదుః-ఆవిః-అ-౨-ప్రకాశే॥ కాణబరువంతే-

మూ॰	అన్వయవర్గః
ఓమేవంపరమం (మ తే।	ఓం-ఏవం-పరమం-అ-౩-మతే॥ విశే-
సమంతతస్తుపరితఃసర్వ తోవిష్వ (గిత్యపి॥ ౪౨౪॥	సమంతతః-పరితః-సర్వతః-విష్వక్-౪ మంతాక్ -ఎల్లకడెయల్లియూ-
(అకామానుమతౌ) కామ ము	కామం-అ-౧- అకామానుమతౌ- మన బారదెపరిచ్ఛేయిందవడంబడువికె-
(మసూయోపగమే) స్తు ఙ।	అస్తు-ఈవకు-౨-సిట్టినిందవడంబడువికె-
ననుచస్యా ద్విరోధో క్తౌ	ననుచ-అ-౧-విరోధోక్తౌ- విరుద్ధవాగి హే ళువికె-
కచ్చి(త్కామప్రవేదనే॥	కచ్చిత్ -అ-౧-ప్రవేదనే- బేకాద్దన్నుతిలియప డిసువికె
నిష్షమందుష్షమంగర్హ్యే	నిష్షమం-దుష్షమం-అ-౨-గర్హ్యే॥ నిందిసత క్కద్దు-
ఙ యథాస్వంతుయథా యథం।	యథాస్వం-యథాయథం-అ-౨-తమ్మతమ్మ వడివెగళెంబఅర్థ-తావుతావెంబఅర్థ- హ్యాగె- హ్యాగో-
మృషామిథ్యా(చ వితథే)	మృషా-మిథ్యా-అ-౨-వితథే॥ అసత్యవు-సుళ్ళు- తాత్రింతికల్పిత - పాత్రిభాసిక- వ్యావహారిక- సటి-
యథార్థంతుయథాత థం॥	యథార్థం-యథాతథం-అ-౨-సత్యవు-దిటి
స్యురేవంతుపునర్వైవే త్యవధారణవాచకాః।	ఏవం-తు-పునః-వై-ఎవ-అ-ఈఇన్ను- అవ ధారణవాచకాఃస్యుః।హీగెయే సరియెంబువి కె-నిశ్చయ-
ప్రాగతీతార్థకం	ప్రాక్ -అ-౧-అతీతార్థకం-కళదుహోదద్దు-
నూనమవశ్యం నిశ్చయే ద్వయం॥ ౪౨౭॥	నూనం-అవశ్యం-అద్వయం-ఈఇ-నిశ్చయే- నిశ్చయ-నిర్ణయవాదరిళువళికె- ఎరడిల్లదనిజ-
సంవ(ద్వర్షే)	సంవత్ -అ-౧-వర్షే-సంవత్సరదల్లివర్షి సు వదు-

೩೯೦ ಮೂ-
ಧ್ವಪಟ್ಸ್ವಧಾ॥
ಕಿಂಚಿದೀಷನ್ಮ
ಮವಂ

ಪ್ರೇ ಕಾ
ಕರೇ)
ವ-

ಸ್ವಯ(ಮಾತ್ಮನಾ।
(ಅಲ್ಪೇ)ನೀಚೈ
ರ್ಮಹ(ತ್ಯುಚ್ಚೈಃ)
ಪ್ರಾಯೋಭೂಮ್ನ್ಯ
ದ್ರುತೇ(ಶನೈಃ॥೮೬॥
ಸನಾ(ನಿತ್ಯೇ)

ಬಹಿ(ರ್ಬಾಹ್ಯೇ)
ಸ್ಮಾ(ತೀತೇ)
ಸ್ತ(ಮದರ್ಶನೇ।)

ಅಸ್ತಿ(ಸತ್ವೇ
ರುಷೋಕ್ತಾ(ವೂ

ಮುಂ ಪ್ರಶ್ನೇ
ನುನಯೇ(ತ್ವಯಿ॥ ೮೭॥
ತರ್ಕೇ)ನು (ಸ್ಯಾ)

ದುಷಾ(ರಾತ್ರೇರವಸಾ
ನೇ

ನಮೋ(ನತೌ)
(ಪುನರರ್ಥೇಂ)ಗ
(ನಿಂದಾಯಾಂ)ದುಷ್ಟು
(ಸುಷ್ಠು ಪ್ರಶಂಸನೇ॥)
(ಆಮಾ)ನುಗು

ಅರ್ವಾಕ್-ಅ-೧- ಅಪರೇ॥ ಮೇ
ಲ್ಪಟ್ಟವಸ್ತುವಿಗೆಕೆಳಗಿನಕಾಲಕೂಡ-
ಸರು-

ಅಂ-ಏವಂ-ಅ-೧-ಒಬ್ಬನುಹೇಳಿದ್ದನ
ವಿಕೆ-

ಸ್ವಯಂ-ಅ-೧- ಆತ್ಮನಾ-ತನ್ನಿಂ
ನೀಚೈಃ-ಅ-೧-ಅಲ್ಪೇ-ಕೊಂಚವಾದ
ಉಚ್ಚೈಃ-ಅ-೧-ಮಹತಿ-ಅಧಿಕವಾ
ಪ್ರಾಯಃ-ಅ-೧-ಭೂಮ್ನಿ-ಬಹುವಾ
ಶನೈಃ-ಅ-೧-ಅದ್ರುತೇ-ಮೆಲ್ಲಗೆ-
ಸನಾ-ಅ-೧-ನಿತ್ಯೇ-ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿ-ಶಾಶ್ವ
ರ್ವದಾ

ಬಹಿಃ-ಅ-೧-ಬಾಹ್ಯೇ-ಹೊರ
ಸ್ಮ-ಅ-೧-ಅತೀತೇ-ಕಳದುಹೋದದ್ದ
ಅಸ್ತಂ-ಅ-೧-ಅದರ್ಶನೇ-ಕಾಣಬಾರ
ಗುವಿಕೆ-

ಅಸ್ತಿ-ಅ-೧-ಸತ್ವೇ-ಉಂಟುಎಂಬ
ಊಂ-ಅ-೧-ರುಷೋಕ್ತೌ-ಕೋ
ಲ್ಪಡುವವರಲ್ಲಿವರ್ತಿಸುವದು-(ಕುಂ) ದಿಬಿಡ
ವಿಧಿ-

ಉಂ-ಅ-೧-ಪ್ರಶ್ನೇ-ಕೇಳುವಿಕೆ- ಶಬ್ದ
ಅಯಿ-ಅ-೧ಅನುನಯೇ-ಸಮಾಧಾನದ
ಹುಂ-ಅ-೧-ತರ್ಕೇ-ಊಹಿಸುವಿಕೆ(ಸ್ಯಾ
ಕಿಲೂಹೆ-

ಉಷಾ-ಅ-೧- ರಾತ್ರೇಃ ಅವಸಾನೇ
ಝಾಮು-

ನಮಃ-ಅ-೧-ನತೌ॥ನಮಸ್ಕಾರವು-
ಅಂಗ-ಅ-೧-ಪುನಃ-ಮತ್ತೂಎಂಬ ಗ-ಶಾ
ದುಷ್ಟು-ಅ-೧-ನಿಂದಾಯಾಂ-
ಸುಷ್ಠು-ಅ-೧-ಪ್ರಶಂಸನೇ-ಸ್ತೋತ್ರಣಬರು
ಆಮ-ಅ-೧-ಅನುಜ್ಞೈ-ಅನುಜ್ಞೆ

మం